

Holy Bible

Aionian Edition®

Українська Біблія, Івана Огієнка

Ukrainian Bible, Ivan Ogienko

New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Українська Біблія, Івана Огієнка
Ukrainian Bible, Ivan Ogienko
New Testament
Language: Ukrainian
Ukraine

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: Crosswire.org
Source version: 6/26/2023
Source copyright: Public Domain
Ivan Ogienko, 1930

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>
All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Передмова

Український at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0/, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Український at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Зміст

НОВИЙ ЗАВІТ

Від Матвія	1
Від Марка	30
Від Луки	48
Від Івана	79
Дії	102
До римлян	132
1 до коринтян	144
2 до коринтян	155
До галатів	163
До ефесян	167
До филип'ян	171
До колоссян	174
1 до солунян	177
2 до солунян	180
1 Тимофію	182
2 Тимофію	185
До Тита	188
До Филимона	190
До євреїв	191
Якова	200
1 Петра	203
2 Петра	206
1 Івана	208
2 Івана	211
3 Івана	212
Юда	213
Об'явлення	214

Додаток

Керівництво для Читачів

Глосарій

Карти

Доля

Ілюстрації, Doré

НОВИЙ ЗАВІТ

Ісус же промовив: „Отче, відпусти їм, — бо не знають, що чинять вони!“

А як Його одіж ділили, то кидали жереба.

Від Луки 23:34

Від Матвія

1 Книга родовіду Ісуса Христа, Сина Давидового, Сина Авраамового: 2 Авраам породив Ісаака, а Ісаак породив Якова, а Яків породив Юду й братів його. 3 Юда ж породив Фареса та Зáру від Тамáри. Фарес же породив Есрóма, а Есрóм породив Арама. 4 А Арám породив Амінадава, Амінадáв же породив Наассона, а Наассон породив Салмона. 5 і назвуть Йому Імénня Еммануїл“, що в Салмón же породив Воóза від Рахáви, а Воóз породив Йовіда від Рути, Йовід же породив Єссея. 6 А Єссéй породив царя Давида, Давид же породив Соломона від Урієвої. 7 Соломón же породив Ровоама, а Ровоám породив Авію, а Авія породив Асафа.

8 Асáф же породив Йосафата, а Йосафáт породив Йорама, Йорám же породив Озію. 9 Озія ж породив Йоатама, а Йоатáм породив Ахаза, Ахáз же породив Єзекію. 10 А Єзекія породив Манасію, Манасíя ж породив Амоса, а Амós породив Йосію. 11 Йосíя ж породив Йоякíма, Йоякíм породíв Єхонію й братів його за вавилонського переселення. 12 А по вавилонськім переселенні Єхонія породив Салатíїля, а Салатíїль породив Зоровáвеля. 13 Зоровáвель же породив Авіюда, а Авіóд породив Еліякима, а Еліякíм породив Азора. 14 Азóр же породив Садока, а Садóк породив Ахíма, а Ахíм породив Еліюда. 15 Еліóд же породив Елеазара, а Елеазár породив Маттана, а Маттán породив Якова. 16 А Яків породив Йосипа, мужа Марíї, що з неї родився Ісús, звáний Христóс. 17 А всіх поколінь від Авраама аж до Давида — чотирнáдцять поколінь, і від Давида аж до вавилонського переселення — чотирнáдцять поколінь, і від вавилонського переселення до Христа — поколінь чотирнáдцять. 18 Народження ж Ісуса Христа сталося так. Коли Його матір Марію заручено з Йосипом, то перш, ніж зíйшлися вони, вýявилось, що вона має в утрóбі від Духа Святого. 19 А Йосип, муж її, бувши праведний, і не бажавши ослáвити її, хотів тайкома відпустити її. 20 Коли ж він те подумав,

ось з'явивсь Йому áнгол Господній у сні, промовляючи: „Йóсипе, сину Давидів, не бійся прийняти Марію, дружину свою, бо зачáте в нíй — то від Духа Святого. 21 І вона вродить Сина, ти ж даси Йому Імénня Ісус, бо спасе Він людей Своїх від їхніх грíхів. 22 А все оце сталося, щоб збулося скáзане пророком від Господа, який провіщає: 23 „Ось дíва в утрóбі зачнé, і Сина породить, ж Йóсип зо сну, то зробив, як звелів Йому ангол Господній, — і прийняв він дружину свою. 25 І не знав він її, аж Сина свого первородженого вона породила, а він дав Йому Імénня Ісý.“

2 Коли ж народився Ісус у Вифлеемі Юдейськім, за днів царя Ірода, то ось мудреці прибули до Єрусалиму зо сходу, 2 і питали: „Дé нарóдженій Цар Юдейський? Бо на сході ми бачили зóрю Йогó, і прибулý поклонитись Йому“. 3 I, як зачув це цар Ірод, занепокóївся, і з ним увесь Єрусалим. 4 I, зíбрали всіх первосвящеників і книжників людських, він випитував у них, дé має Христос народитись? 5 Вони ж відказали йому: „У Вифлеемі Юдейськім, бо в пророка написано так: 6 „І ти, Вифлеéме, земле Юдина, не менший нíчим між осадами Юдиними, бо з тебе з'явиться Вождь, що буде Він пáсти нарóд Мíй ізраїльський“. 7 Тоді Ірод покликав таємно отих мудреців, і докладно випитував їх про час, коли з'явилась зоря. 8 I він відіслав їх до Вифлеему, говорячи: „Ідіть, і пильно розвíдайтеся про Дитятко; а як знайдете, сповістіть мене, щоб і я мíг пíти й поклонитись Йому“. 9 Вони ж царя вислухали й відійшли. I ось зоря, що на сході вони її бачили, ішла перед ними, аж прийшла й стала звéрху, де Дитятко булó. 10 А бачивши зóрю, вони надзвичайно зраділи. 11 I, ввійшовши до дому, знайшли там Дитятко з Марією, Його матíр'ю. I вони впали ницьма, і вклонились Йому. I, відчинивши скарбниці свої, піднёсli Йому свої дáри: золото, ладан та смирну. 12 A вві

сні остережені, щоб не вертатись до Ірода, до нього вихідив Єрусалим, і вся Юдея, і відійшли вони іншим шляхом до своєї землі. вся йорданська окóлиця, 6 і в річці Йордані 13 Як вони ж відійшли, ось ангол Господній христились від нього, і визнавали гріхи свої. з'явився у сні Йосипові та й сказав: „Уставай, 7 Як побачив же він багатьох фарисеїв та візьми Дитятко та матір Його, і втікай до саддукéїв що приходять на хрещення, то Єгипту, і там зоставайся, аж поки скажу промовив до них: „Роде зміїний, — хто вас тобі, бо Дитятка шукатиме Ірод, щоб Його надоумів утікати від гніву майбутнього? 8 погубити“. 14 I він устав, узяв Дитятко та Отож, — учиніть гідний плід покаяння! 9 матір Його вночі, та й пішов до Єгипту. 15 I не думайте говорити в собі: „Ми маємо він там зоставався аж до смерті Іродової, отця Авраама“. Кажу бо я вам, що Бог щоб збулося сказане від Господа пророком, може піднести дітей Авраамові з цього який провіщає: „Із Єгипту покликав Я Сина каміння! 10 Bo вже до коріння дерев і Свого“. 16 Спостеріг тоді Ірод, що ті мудреці сокира прикладена: кожне ж дерево, що насміялися з нього, та й розгніався дуже, і добrego плоду не родить, буде зрубане та послав повбивати в Вифлеемі й по всій тій й в огонь буде вкинене. 11 Я хрещу вас околиці всіх дітей від двох років і менше, за водою на покаяння, але Той, Хто йде по часом, що його в мудреців він був віпитав. мені, потужніший від мене: я недостойний 17 Тоді спрівдилось те, що сказав Єремія понести взуття Йому! Він христитиме вас пророк, промовляючи: 18 „Чути голос у Святым Духом й огнем. 12 У руці Своїй має Рамі, плач і ридання та голосіння велике: Він віячку, і перечистить Свій тік: пшеницю Рахиль плаче за дітьми своїми, і не даетяся Свою Він збере до засіків, а полову попалити розважити себе, бо нема їх“. 19 Коли ж Ірод увогні невгласимі“ 13 Тоді прибуває умер, ось ангол Господній з'явився в Єгипті Ісус із Галілеї над Йорданом до Івана, щоб вві сні Йосипові, та й промовив: 20 „Уставай, христитись від нього. 14 Але перешкоджав візьми Дитятко та матір Його, та йди в він Йому й говорив: „Я повинен христитись землю Ізраїлеву, бо вимерли ті, хто шукав від Тебе, і чи Тобі йти до мене?“ 15 A душу Дитини“. 21 I він устав, узяв Дитятко Ісус відповів і сказав Йому: „Допусти це та матір Його, і прийшов у землю Ізраїлеву. тепер, бо так годиться нам віповнити усю 22 Та прочувши, що царіє в Юдеї Архелай, — праведність“. Тоді допустив він Його. 16 I замість Ірода, батька свого, — побоявся піти охристившись, Ісус зараз вийшов із води. I туди він. А вві сні остережений, відійшов ось небо розкрилось, і побачив Івана Духа до країв галілейських. 23 А прибувши, Божого, що спускався, як голуб, і східив на оселився у місті, на ім'я Назарет, щоб збулося Нього. 17 I ось голос почувся із неба: „Це Син пророками сказане, що Він Назарянин буде Мій Уліблений, що Його Я вподобав!“ звáний.

4 Потому Ісус був повéдений Духом у

3 Тими ж днями приходить Іван пустиню, щоб диявол Його спокушав. 2 Христитель, і проповідує в пустині I постив Він сорок день і сорок ночей, а юдейській, 2 та й каже: „Покайтесь, бо вкінці зголоднів. 3 I ось приступив до Нього наблизилось Царство Небесне!“ 3 Bo він спокусник, і сказав: „Коли Ти Син Божий, той, що про нього сказав Ісая пророк, скажи, щоб каміння це стало хлібами!“ промовляючи: „Голос того, хто кличе: 4 A Він відповів і промовив: „Написано: В пустині готуйте дорогу для Господа, Не хлібом самим буде жити людина, але рівняйте стежки Йому!“ 4 Сам же Іван мав кожним словом, що походить із уст Божих“. одежу собі з верблóжого волосу, і пояс 5 Тоді забирає диявол Його в святе місто, ремінний на стéгнах своїх; а пожива для і ставить Його на наріжника храму, 6 та нього булá саранá та мед польовий. 5 Тоді й каже Йому: „Коли Ти Син Божий, то

кинъся додолу, бо ж написано: „Він накаже недужих усіх, хто терпів на різні хвороби та про Тебе Своїм Анголам, і вони на руках муки, і біснуватих, і сновид, і розслаблених, понесуть Тебе, щоб об камінь коли не — і Він їх уздоровляв. 25 I багато людей спіткнув Ти Своєї ногі“. 7 Ісус відказав ішло за Ним і з Галілеї, і з Десятимістя, і з йому: „Ще написано: Не спокушай Господа Єрусалиму, і з Юдеї, і з Зайордання.

Бога свого!“ 8 Знов диявол бере Його на височезную гору, і показує Йому всі царства на світі та їхню славу, 9 та й каже до Нього: „Це все Тобі дам, якщо впадеш і мені Ти поклонишся!“ 10 Тоді каже до нього Ісус: „Відійди, сатано! Бо ж написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Одніому Йому!“ 11 Тоді позоставив диявол Його. I ось анголі приступили, і служили Йому. 12 Як довідавсь Ісус, що Івана ув'язнено, перейшов у Галілею. 13 I, покинувши Він Назарета, прийшов й оселився в Капернаумі примбрськім, на границі країн Завулонової та Нефталімової, 14 щоб спрівдилось те, що сказав Ісая пророк, промовляючи: 15 „Завулонова земле, і Нефталімова земле, за Йорданом при морській дорозі, Галілея поганська! 16 Народ, що в темноті сидів, світло велике побачив, а тим, хто сидів у країні смертельної тіні, засяяло світло“. 17 Iз того часу Ісус розпочав проповідувати й промовляти: „Покайтесь, бо наблизилось Царство Небесне!“ 18 Як проходив же Він поблизу Галілейського моря, то побачив двох братів: Симона, що зветься Петром, та Андрія, його брата, що нёвода в море закидали, — бо рибалки були. 19 I Він каже до них: „Ідіть за Мною, — Я зроблю вас ловцями людей!“ 20 I вони зараз покинули сіті, та й пішли вслід за Ним. 21 I, далі пішовши звідти, Він побачив двох інших братів, — Зеведéового сина Якова та Івана, його брата, із Зеведéем, їхнім ба́тьком, що лагодили свого нёвода в човні, — і покликав Він їх. 22 Вони зараз залишили човна та ба́тька свого, — та й пішли вслід за Ним. 23 I ходив Він по всій Галілеї, по їхніх синагóгах навчаючи, та Євангелію Царства проповідуючи, і вздоровлюючи всяку недýгу, і всяку неміч між людьми. 24 А чутка про Нього пішла по всій Сýрії. I водили до Нього

5 I, побачивши нáтовп, Він вийшов на гору. А як сів, підійшли Його учні до Нього. 2 I, відкривши устá Свої, Він навчати їх став, промовляючи: з „Блажéнні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне. 4 Блажені засмúчені, бо вони будуть утішенні. 5 Блажені лагідні, бо землю вспадкують вони. 6 Блажені голодні та спрágнені праведності, бо вони нагодовані будуть. 7 Блажені милостіві, бо помилувані вони будуть. 8 Блажені чисті серцем, бо вони будуть бачити Бога. 9 Блажені миротворці, бо вони синами Божими стануть. 10 Блажені війгнані за праведність, бо їхнє Царство Небесне. 11 Блажені ви, як ганьбíти та гнати вас будуть, і будуть облúдно на вас наговрювати всяке слово лихе ради Мене. 12 Радійте та веселітесь, — нагорода бо ваша велика на небесах! Бо так гнали й пророків, що були перед вами. 13 Ви — сіль землі. Коли сіль ізвітрíє, то чим насолити її? Не придається вона вже нінáщо, хіба щоб надвір була висипана та потоптана людьми. 14 Ви світло для світу. Не може сковатися місто, що стоїть на верховині гори. 15 I не запалюють світла, щоб поставити його під посудину, але на світильник, — і світить воно всім у домі. 16 Отак ваше світло нехай світить перед людьмí, щоб вони бачили ваші добре діла, та прославляли Отця вашого, що на небі. 17 Не подумайте, ніби Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов, — Я не руйнувати прийшов, але виконати. 18 Попрівді ж кажу вам: доки небо й земля не минéться, — ані йота єдина, ані жоден значок із Закону не минéться, аж поки не збудеться все. 19 Хто ж порушить одну з найменших цих заповідей, та й людей так навчить, той буде найменшим у Царстві Небеснім; а хто виконає та й навчить, той стане великим у Царстві Небеснім. 20 Кажу

бо Я вам: коли праведність ваша не буде бо навіть однієї волосинки ти не можеш рясніша, як книжників та фарисеїв, то не учинити білою чи чорною. **37** Ваше ж слово ввійдете в Царство Небесне! **21** Ви чули, що хай буде: „так-так“, „ні-ні“. А що більше над булó стародавнім наказане: „Не вбивай, а це, то те від лукавого. **38** Ви чули, що сказано: хто вб'є, підпадає він судові“. **22** А Я вам „Око за око, і зуб за зуба“. **39** А Я вам кажу кажу, що кожен, хто гнівається на брата свого, підпадає вже судові. А хто скаже на брата свого: „рака“, підпадає верховному судові, а хто скаже „дурний“, підпадає геєнні огненній. (*Geenna g1067*) **23** Тому, коли принесеш до жéртівника свого дáра, та тут ізгадаєш, на мілю одну, — іди з ним навіть дві. **42** Хто що брат твій щось має на тебе, — **24** залиши просить у тебе — то дай, а хто хоче позичити отут дáра свого перед жéртівником, і піди, в тебе — не відвérтайсь від нього. **43** Ви примирись перше з братом своїм, — і тоді чули, що сказано: „Люби свого близнього, повертаєшся, і принось свого дáра. **25** За своїм і ненáвидь свого ворога“. **44** А Я вам кажу: супротíвником швидко мирися, доки з ним Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, на дорозі ще ти, щоб тебе супротíвник хто вас проклинає, творіть добро тим, хто суддí не віddав, а суддя щоб прислужникові ненáвидить вас, і моліться за тих, хто вас тебе не передав, і щоб тебе до в'язніці не переслідує, **45** щоб вам бути синами Отця вкинули. **26** Поправді кажу тобі: Не вийдеш вашого, що на небі, що наказує схóдити ізвідти, поки не віddаси ти й останнього сонцю Своєму над злими й над добрими, і шéляга! **27** Ви чули, що сказано: „Не чини дощ посилає на праведних і на неправедних. перéлюбу“. **28** А Я вам кажу, що кожен, хто **46** Коли бо ви любите тих, хто вас любить, на жінку подівиться із пожадлівістю, той то яку нагороду ви маєте? Хіба не те саме уже вчинив із нею перéлюб у серці своїм. й мýтники роблять? **47** I коли ви вітаєте **29** Коли праве око твоє спокушає тебе, — його вíбери, і кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до геєнни все тіло твоє було вкýнене. (*Geenna g1067*) **30** I як правíця твоя спокушає тебе, — відітній її кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до геєнни все тіло твоє було вкýнене. (*Geenna g1067*) **31** Також сказано: „Хто дружину свою відпускає, нехай дасть їй листа розводового“. **32** А Я вам кажу, що кожен, хто пускає дружину свою, крім провини розпúсти, той доводить її до перéлюбу. I хто з відпущеного поберéться, той чинить перéлюб. **33** Ще ви чули, що булó стародавнім наказане: „Не клянись неправдivo“, але „викóнуй клятви свої перед Господом“. **34** А Я вам кажу не клястіся зовсім: ані небом, бо воно престол Божий; **35** ні землею, бо піdníжок для ніг Його це; ані Єрусалимом, бо він місто Царя Великого; **36** не клянись головою своєю, —

6 Стережіться виставляти свою мýлостиню перед людьмí, щоб бачили вас; а як нí, то не матимете нагороди від Отця вашого, що на небі. **2** Отож, коли чиниш ти мýлостиню, не сурмí перед себе, як то роблять отí лицемíri по синагогах та вулицях, щоб хвалили їх люди. Поправді кажу вам: вони мають уже нагороду свою! **3** А як ти чиниш мýлостиню, — хай не знатиме ліва рука твоя, щó робить правíця твоя, **4** щоб таємна була твоя милостиня, а Отець твій, що бачить таємне, віddасть тобі явно. **5** А як мóлитеся, то не будьте, як тí лицемíri, що люблять ставати й молитися по синагогах та на перехре́стях, щоб їх бачили люди. Поправді кажу вам: вони мають уже нагороду свою! **6** А ти, коли мóлишся, „увíйди до своєї

комірчини, зачини свої двері, і помолися“ своє — що будете їсти та що будете пити, Отцеві своєму, що в тайні; а Отець твій, ні про тіло своє, — у що зодягнеться. Чи ж що бачить таємне, віддасть тобі явно. 7 А не більше від їжі життя, а від одягу тіло? 26 як молитеся, не прокáуйте зáйного, як ті Погляньте на птахів небесних, що не сіють, погани, — бо дúмають, ніби вони бúдуть не жнуть, не збирають у клуні, та проте вíслухані за свое велембство. 8 Отож, не ваш Небесний Отець їх годує. Чи ж ви не вподобляйтесь їм, бо знає Отець ваш, чого багато вартніші за них? 27 Хто ж із вас, коли потребуєте, ще раніше за ваше прохáння! журиться, зможе додати до зробту свого 9 Ви ж моліться отак: „Отче наш, що на бодай ліктя однóго? 28 І про одяг чого ви небі! Нехай святиться Ім'я Твоє, 10 нехай клопочетесь? Погляньте на польові лілéї, прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як зростають вони, — не працюють, ані не як на небі, так і на землі. 11 Хліба нашого прядутъ. 29 А Я вам кажу, що й сам Соломон щоденного дай нам сьогодні. 12 І прости нам у всій славі своїй не вдягався отак, як одна з довгі наші, як і ми прощаємо винуватцям них. 30 І коли польову ту траву, що сьогодні нашим. 13 І не введи нас у випробування, ось є, а завтра до пéчі вкидається, Бог отак але визволи нас від лукавого. Бо Твоє є зодягає, — скільки ж краще зодягне Він вас, царство, і сила, і слава навіки. Амінь“. 14 маловірні! 31 Отож, не журиться, кажучи: Бо як людям ви прости те прогріхи їхні, то Що ми будемо їсти, чи: Що будемо пити, прости ти від вас Небесний Отець. 15 А або: У що ми зодягнемось? 32 Бож усього коли ви не бúдете людям прощати, то й тогó погани шукáють; але знає Отець ваш Отець ваш не прости ти від прогріхів ваших. Небесний, що всього того вам потрібно. 16 А як постите, то не будьте сумні, як оті 33 Шукайте ж найперш Царства Божого й лицеміри: вони бо зміняють обличчя свої, праведности Його, — а все цé вам додастя. щоб бачили люди, що постять вони. Поправді 34 Отож, не журиться про зáвтрашній день, кажу вам: вони мають уже нагороду свою! — бо завтра за себе самó поклопóчеться. 17 А ти, коли постиш, намасті свою голову, і Кожний день має досить своєї турботи!

лице своє вмий, 18 щоб ти посту свого не виявив людям, а Отцеві своєму, що в тайні; і Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно. 19 Не складайте скáрбів собі на землі, де нищить їх міль та іржа, і де злодії підкóпуються й викрадають. 20 Складайте ж собі скáрби на небі, де ні міль, ні іржа їх не нищить, і де злодії до них не підкóпуються та не кráдуть. 21 Бо де скáрб твій, — там бúде й серце твое! 22 Око — то світильник для тіла. Тож як око твое буде здорове, то й усе тіло твое буде світле. 23 А коли б твое око лихе було, то й усе тіло твое буде темне. Отож, коли світло, що в тобі, є тémрява, — то яка ж то велика та тémрява! 24 Ніхто двом панам служити не може, — бо або однóго зненáвидить, а дру́гого буде любити, або буде тримáтись однóго, а другого знéхтує. Не можете Богові служити й мамоні. 25 Через те вам кажу: Не журиться про життя

7 Не судіть, щоб і вас не судили; 2 бо яким судом судити будете, таким же осудять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відмірюють вам. 3 І чого в оці брата свого ти зáскалку бачиш, колóди ж у влásному оці не чуеш? 4 Або як ти скажеш до брата свого: „Давай вийму я зáскалку з ока твого“, коли он колода у влásному оці? 5 Лицеміре, — вийми перше колóду із влásного ока, а потім побачиш, як вийняти зáскалку з ока брата твого. 6 Не давайте святого пасам, і не розсипайте пéрел своїх перед свиньмí, щоб вони не потоптáли їх ногами своїми, і, обернувшись, щоб не розшматувáли й вас... 7 Просіть — і бúде вам дáно, шукайте — і знайдете, стукайте — і відчинять вам; 8 бо кожен, хто просить — одéржує, хто шукає — знахóдить, а хто стукає — відчиняє йому. 9 Чи ж то серед вас є людина, що подасть своєму синові каменя, коли хліба проситиме

він? 10 Або коли риби проситиме, то подасть йому гáдину? 11 Тож як ви, бувши злі, ті книжники їхні. потрапите добrі дарí своїм дітям давати, — скільки ж більше Отець ваш Небесний подасть добrá тим, хто проситиме в Нього! 12 Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви. Бо в цьому Закон і Пророки. 13 Увіходьте тісніми ворітъми, бо просторі ворота й широка дорога, що веде до погибелі, — і нею багато ходять. 14 Бо тісні ті ворота, і вузька та дорога, що веде до життя, — і мало таких, що знахóдять її! 15 Стережіться фальшивих пророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а всерéдині — хижі вовкі. 16 По їхніх плodáх ви пізнаєте їх. Бо хіба ж виноград на терніні збирають, або фіги — із будяків? 17 Так ото родить добrі плodí кожне дерево добре, а дерево зле плodi родить лихі. 18 Не може родítь добре дерево плodу лихого, ані дерево зле плodів добрих родити. 19 Усяке ж дерево, що доброго плodу не родить, — зrубується та в огонь укидається. 20 Отож бо, — по їхніх плodáх ви пізнаєте їх! 21 Не кожен, хто каже до Мéне: „Господи, Господи!“ увійде в Царство Небесне, але той, хто виконує волю Мого Отця, що на небі. 22 Багато-хто скажуть Мені того дня: „Господи, Господи, хіба ми не Im'ям Твоїм прокрували, хіба не Im'ям Твоїм дéмонів ми виганяли, або не Im'ям Твоїм чуда велики творили?“ 23 I іm оголошу Я тоді: „Я нікóли не знав вас. Відійдіть від Мене, хто чинить беззаконня!“ 24 Отож, кожен, хто слухає цих Моїх слів і виконує їх, подібний до чоловіка розумного, що свíj дíм збудував на камені. 25 I лíнула злива, і розлилися річкі, і буря знялася, і на дíм отої кинулась, — та не впав, бо на камені був він заснóваний. 26 A кожен, хто слухає цих Моїх слів, та їх не виконує, — подібний до чоловіка того необачного, що свíj дíм збудував на пíску. 27 I лíнула злива, і розлилися річкі, і буря знялася й на дíм отої кинулась, — і він упав. I велика була та руйна його!“ 28 I ото, як Icус закінчíв ці слова, то нарóд дивувався з науки Його. 29

Бо навчав Він їх, як можновладний, а не як підійшов прокажéний, уклонився Йому та й сказав: „Коли, Господи, хочеш, — Ти можеш очистити мене!“ 3 A Icус простяг руку, і доторкнувся до нього, говорячи: „Хочу, — будь чистий!“ I тієї хвилини очистився той від своєї прокази. 4 I говорить до нього Icус: „Гляди, — не розповідáй нікому. Ale йди, покажися священикові, та дар принесй, якого Мойсей заповів, їм на свідоцтво“. 5 A коли Він до Капернауму ввійшов, то до Нього наблизився сотник, та й благати зачав Його, 6 кажучи: „Господи, мій слуга лежить удома розслáблений, і тяжко страждає“. 7 Він говорить Йому: „Я прийdý уздорóвлю його“. 8 A сотник Йому відповів: „Недостойний я, Господи, щоб зайшов Ти під стрíху мою. Та промов тільки слово, — і відужає мій слуга! 9 Bo й я — людина підвладна, і вояків під собою я маю; і одному кажу: піди — то йде він, а тому: прийді — і приходить, або рабові своєму: зроби те — і він зробить“. 10 Почувши таке, Icус здивувався, і промовив до тих, хто йшов услід за Ним: „Поправді кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшóв був такої великої віри! 11 Кажу ж вам, що багато-хто прийдуть від сходу та зáходу, і засядуть у Царстві Небеснім із Авраамом, Ісаком та Яковом. 12 Сини ж Царства — повкýдані бúдуть до тéмряви зóvnishnoї — буде там плач і скréгіт зubі!“ 13 I сказав Icус сотникові: „Іди, і як повірив ти, нехай так тобі й станеться!“ I тієї ж години одужав слуга його. 14 Як прийшов же Icус до Петрового дому, то побачив тещу його, що лежала в гарячці. 15 I Він доторкнувся руки її, — і гарячка покинула ту... I встала вона, та й Йому прислугóвувала! 16 A коли настав вечір, привелі багатьох біснұватих до Нього, — і Він словом Своїм вигнав дúхів, а недужих усіх уздоровів, 17 щоб спрáвдилося, що сказав був Ісая пророк, промовляючи: „Він узяв наші немочі,

і недуги поніс“. **18** А як угледів Ісус навколо із книжників стали казати про себе: „Він Себе багато нарόду, наказав переплінути богозневажає“. **4** Ісус же думкі їхні знати і на той бік. **19** І приступив один книжник сказав: „Чого думаете ви лукаве в серцях та я до Нього сказав: „Учителю, я під'їду за своїх?“ **5** Що легше, — сказати: „Прощаються Тобою, хоч би куди ти пішов!“ **20** Промовляє тобі гріхи“, чи сказати: „Уставай та я ходи?“ до нього Ісус: „Мають нôри лисиці, а гнізда **6** Але щоб ви знали, що прощати гріхи на небесні пташкî, — Син же Лібдський не має землі має владу Син Лібдський, — тож каже де я головий прихилити“. **21** А інший із учнів Вій розслáблениому: „Уставай, візьми ложе промовив до Нього: „Дозволь мені, Господи, своє, та я іди у свій дім!“ **7** Той устав і перше піти та батька свого поховати“. **22** пішов у свій дім. **8** А нàтовп, побачивши це, А Ісус йому каже: „Іди за Мною, і зостав налякався, — і славив Бога, що лібдям Він дав мертвим ховати мерців своїх!“ **23** І коли таку владу! **9** А коли Ісус звідти проходив, Він до чòвна вступив, за Ним увійшли Його побачив чоловіка, на імénня Матвія, що учні. **24** І ось буря велика зірвáлась на морі, сидів на митниці, та я каже йому: „Іди за аж чòвен зачав заливати хвíлями. А Він Мною!“ Той устав, і пішов услід за Ним. **10** спав. **25** І кинулись учні, і збудили Його та я І сталось, як Ісус сидів при столі у домі, благали: Рятуй, Господи, — гýнемо!“ **26** А Він ось зійшлося багато митників і грішників, і відповів їм: „Чого полохливі ви, маловірні?“ вони посідали з Ним та з Його учнями. **11** Тоді встав, заказав бурі й морю, — і тиша Як побачили ж те фарисеї, то сказали до велика настала. **27** А народ дивувався я казав: учнів Його: „Чому то Вчитель ваш єсть із „Хто ж це такий, що вíтри та море слухнáні мítниками та із грішниками?“ **12** А Він це Йому?“ **28** І, як прибув Він на той бік, до почув та я сказав: „Лíкаря не потребують землі Гадарíнської, перестрілі Його два здорові, а слабі! **13** Ідіть же, і навчтесь, щó біснуваті, що вийшли з могильних печéр, то е: „Милости хóчу, а не жертви“. Бо Я не дуже люті, так що ніхто не міг переходити прийшов кликати праведних, але грішників тією дорогою. **29** І ось, вони стали кричати, до покаяння“. **14** Тоді приступили до Нього говорячи: „Що Тобі, Сину Божий, до нас? Іванові учні та я кажуть: „Чому постимо ми Прийшов Ти сюди передчасно нас мучити?“ я фарисеї, а учні Твої не постять?“ **15** Ісус же **30** А опóдалъ від них пасся гурт великий промовив до них: „Хіба можуть гості весільні свинéй. **31** І просилися дéмони, кажучи: сумувати, поки з ними ще є молодий? Але „Коли виженеш нас, то пошли нас у той прýйдуть ті дні, коли заберуть молодого гурту свинéй“. **32** А Він відповів їм: „Ідіть“. від них, — тоді я постити будуть вони. **16** І вийшли вони, і пішли в гурт свиней. **1** До одежі ж старої ніхто не вставляє латки ось кинувся з кручі до моря ввесь гурт, — і з сукна сирового, — бо збіжиться воно, і потопівся в воді. **33** Пастухи ж повтікали; дíрка стане ще гíрша. **17** І не вливають вина а коли прибулі вони в місто, то про все молодого в старі бурдюкі, а то бурдюкі розповілі, і про біснуватих. **34** І ось, усе розірвутися, і вино розіллється, і бурдюкі місто вийшло назустріч Ісусові. Як Його ж пропадуть; а вливають вино молоде до новихугледіли, то стали благати, щоб пішов Собі з бурдюків, — і одне я друге зберéжене бúде“. **18** Коли Він говорив це до них, підійшов ось один із старших, уклонився Йому та я говорить: „Дочка моя хвилі цієї померла. Та прийди, поклади Свою руку на неї, — і вона оживе“. **19** І підвівся Ісус, і пішов услід за ним, також учні Його. **20** І ото одна жінка, що дванадцять літ хворою на кровотечу

9 І, сівши до чòвна, Він переплінув, і до міста Свого прибув. **2** І ото, прине́сли до Нього розслáблениого, що на ложі лежав. І, як побачив Ісус їхню віру, сказав розслáблениому: „Будь бадьорий, сину! Прощаються тобі гріхи твої!“ **3** І ось, дехто

булá, приступила ззáду, і доторкнулась до апóстолів дванадцятьох отакí: перший краю одежі Його. **21** Бо вона говорила про Сýмон, що Петróм прозивається, і Андрíй, себе: „Коли хоч доторкнуся одежі Його, то брат його; Якíв, син Зеведéїв, та Іван, брат одужаю“. **22** Ісус, обернувшись, побачив її та Його; з Пилип і Вартоломéй, Хомá й мýтник й сказав: „Будь бáдьорою, дóчко, — твоя вíра Матвíй; Якíв, син Алфéїв, і Тадéй; **4** Сýмон спасла тебе!“ І одужала жінка з тієї години. Кананít, та Юда Іскарíотський, що й видав **23** А Ісус, як прибув до господи старшóго, Його. **5** Цих Дванадцятьох Ісус вислав, і їм і вздрів дударів та юрбú голосільників, **24** наказав, промовляючи: „На путь до поган не то сказав: „Відійдіть, бо не вмерло дíвчá, ходіть, і до самарýнського міста не входьте, але спить“. І насміхалися з Ньюго. **25** А коли **6** але йдіть радніш до овечок загинулих дому наробд випроваджено, Він увійшов, узяв за Ізраїлевого. **7** А ходячи, проповідуйте та руку її, — і дíвчина встáла! **26** І вістка про говоріть, що набlíзилось Царство Небесне, це розійшлася по всій тій країні. **27** Коли ж **8** Уздоровляйте недужих, воскрешайте Ісус звідти вертався, ішли за Ним два слíпцí, померлих, очищайте прокажéних, виганяйте що кричали й казали: „Змилуйсь над нами, дéмонів. Ви дárмо дíстали, дармо й давайте. Сину Давидíв!“ **28** І коли Він додому прийшов, **9** Не беріть анí золота, анí срíбла, анí мідяків приступили до Ньюго слíпцí. А Ісус до них до своїх поясів, **10** анí торби в дорогу, анí каже: „Чи ж вíрите ви, що Я мóжу вчинити двох одеж, нí сандáль, анí палицí. Бо вартий оце?“ Говорять до Ньюго вони: „Так, Господи“. робітник своєї поживи. **11** А як зайдете в **29** Тоді Він доторкнувся до їхніх очéй і сказав: місто якесь чи в село, то розвíдайте, хто „Нехай станеться вам згідно з вашою вíрою!“ там достойний, — і там перебудьте, аж поки **30** І очі відкрилися їм. А Ісус наказав їм не вýйтете. **12** А входячи в дíм, вітайте сувóро, говóрячи: „Глядіть, — щоб ніхто не його, промовляючи: „Мир дому цьому!“ **13** довідавсь про це!“ **31** А вони відійшли, та й **1** коли буде достойний той дíм, — нехай розголосили про Ньюго по всій тій країні. зíйде на ньюго ваш мир; а як недостойний **32** Коли ж ті вихóдили, то ось привелí до він буде, то мир ваш нехай до вас вéрнеться. Ньюго чоловíка нíмого, що був біснуватий. **33** **14** А як хто вас не прийме, і ваших слíв не І як дéмон був вигнаний, нíмий заговорив. послúхає, то, вихóдячи з дому чи з міста І дивувався наробд і казав: „Нíкóли таке не тогó, обтрусиť порох із нíг своїх. **15** Поправді траплялося серед Ізраїля!“ **34** Фарисéй ж кажу вам: легше буде країні содомській й казали: „Виганяє Він дéмонів силою князя гоморській дня судного, анíж місту тому! дéмонів“. **35** І обхóдив Ісус всі містá та осел, **16** Оце посилаю Я вас, як овець між вовкí. навчаючи в їхніх синагогах, та Євáнгелію Будьте ж мудri, як змíї, і невинні, як голубки. Царства проповідуючи, і вздорóвлюючи **17** Стережіться ж людей, бо вони на судí всяку недýгу та нémích усяку. **36** А як бачив видаватимуть вас, та по синагогах своїх людей, змилосéрджувався Він над ними, бо бичувáти вас бýдуть. **18** І до правителів та до були вони змучені та розпорóшені, „як тí царів поведуть вас за Мене, на свíдчення їм вíвцí, що не мають пастуха“. **37** Тоді Він казав і погáнам. **19** А коли видаватимуть вас, не Своїм учням: „Жñíво справді велике, та журíться, як або щó говорити: тієї години робітників мало; **38** тож благайте Господаря буде вам дáне, щó маєте ви говорити, **20** жñíва, щоб на жñíво Своє Він робітників бо не ви промовлятимете, але Дух Отця вислав“.

10 І заклýкав Він дванадцятьох Своїх ýчнів, і вláду їм дав над нечистими дúхами, щоб їх виганяли вони, і щоб уздоровлíли всіляку недýгу та немích всíляку. **2** А ймення

вашого в вас промовлятиме. **21** І видасть на смерть брата брат, а батько — дитину. І „дíти повстанутъ супроти батькíв“, і їх побивають. **22** І за Ім'я Мое будуть усí вас ненáвидіти. А хто вýтерпить аж до кíнця, той буде

спасéний. 23 А коли будуть вас переслідувати кóхлем водиці холодної, поправді кажу вам, в однім місті, утікайте до іншого. Поправді — той не згубить нагорóди своєї“.

кажу вам, — не встíгнете ви обйтý міст Ізраїлевих, як прýйде Син Ліóдський. 24 Учень не більший за вчителя, а раб — понад пана свого. 25 Довбóлі для учня, коли буде він, як учитель його, а раб — як господар його. Коли Вельзевúлом назвали господаря дому, — скільки ж більше назвуть так домашніх його! 26 Алé не лякайтесь їх. Немає нічого захованого, що воно не відкриється, ані потаємного, що не вýявиться. 27 Щó кажу Я вам пótемки, — говоріть те при свіtlі, що ж на вухо ви чуєте — проповідуйте те на дахáх. 28 I не лякайтесь тих, хто тіло вбиває, а душу вбити не може; але бійтесь більше того, хто може й душу, і тіло вам занапастіти в геенні. (Geenna g1067) 29 Чи не два горобці продаються за гріш? А на землю із них ні один не впадé без волі Отця вашого. 30 А вам і волосся все на голові пораховано. 31 Отож, не лякайтесь, — бо вартніші ви за багатьох горобців. 32 Отже, кожного, хто Мене вíзнає перед людьмí, того перед Небесним Отцем Моїм визнаю Й Я. 33 Хто ж Мене відцурається перед людьмí, того Й Я відцураюся перед Небесним Отцем Моїм. 34 Не дўмайте, що Я прийшов, щоб мир на землю принéсти, — Я не мир принéсти прийшов, а меча. 35 Я ж прийшов „порізнити“ чоловіка з батьком його, дочку з її матíр'ю, і невістку з свекrúhoю її“. 36 I: „вороги чоловікові — домашні його!“ 37 Хто більш, як Мене, любить батька чи матíр, той Мене недостойний. I хто більш, як Мене, любить сина чи дочку, той Мене недостойний. 38 I хто не вíзьме свого хреста, і не пíде за Мною слídom, той Мене недостойний. 39 Хто душу свою зберігає, той погубить її, хто ж за Мéне погубить душу свою, — той знайде її. 40 Хто вас приймає — приймає Мене, хто ж приймає Мене, — приймає Того, Хто послав Мене. 41 Хто приймає пророка, як пророка, той дістане нагорóду прорóчу, хто ж приймає праведника, як праведника, той дістане нагорóду прáведничу. 42 I хто напóть, як учня, кого з маліх цих бодай

11 I сталось, коли Ісус перестав навчати дванадцятьох Своїх учнів, Він звідти пішов, щоб учити, і по їхніх містах проповідувати. 2 Прочувши ж Іван у в'язніці про дії Христові, послав через учнів своїх, 3 щоб Його запитати: „Чи Ти Той, Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?“ 4 Ісус же промовив у відповідь їм: „Ідіть, і перекажіть Іванові, щó ви чуєте й бачите: 5 „Сліпі прозрівáють“, і криві ходять, стають чистими прокажéні, і чують глухі, і померлі встають, а „вбогим звіщається Добра Новýна“. 6 I блаженний, хто через Мене споку́си не мáтиме!“ 7 Як вони ж відійшли, Ісус про Івана почав говорити народові: „На щó ви ходили в пустиню дивитися? Чи на очерет, що вітер гойдає йогó? 8 Та на щó ви дивитись ходили? Може на чоловіка, у м'які шати одýгненого? Адже тí, хто носить м'якé, — по палахах царських. 9 По щó ж ви ходили? Може бачити пророка? Так, кажу вам, — навіть більш, як пророка. 10 Bo це ж той, що про нього написано: „Ось перед обличчя Твоє посилаю Свого посланця, який перед Тобою дорогу Твою приготує!“ 11 Поправді кажу вам: Між народженими від жінок не було більшого над Івана Христителя! Та найменший у Царстві Небеснім — той більший від нього! 12 Від днів же Івана Христителя й досі Царство Небесне здобувається силою, і тí, хто вживає зусилля, хапáють його. 13 Усі бo Пророки й Закón до Івана провіщували. 14 Коли ж хочете знати, — то Ілля він, що має прийти. 15 Хтó має вýха, — нехай слухае! 16 До кого ж цей рíд прирівняю? — До хлоп'ят він подібний, що на ринку сидять та вигукують іншим, 17 i кажуть: „Ми вам грали, а ви не танцювали, ми спíвали вам жáлібно, та не плакали ви“. 18 Bo прийшов був Іван, що не єв і не пив, вони ж кажуть: „Він дéмона має“. 19 Прийшов же Син Ліóдський, що єсть і п'є, вони ж кажуть: „Чоловік ось, ласун і п'янíця, Він приятель мýтників і грішників“. I виправдалася мудрість своїми ділáми“. 20

Iсус тоді став докоряти містам, дέ відбулося і ото, був там чоловік, що мав суху руку. найбільш Його чуд, що вони не покаялись: і, щоб обвинити Iсуса, запитали Його: „Чи 21 „Горе тобі, Хоразіне, горе тобі, Вефсаїдо! віздоровляти годиться в суботу?“ 11 А Він ім Бо коли б то в Тýрі й Сидоні були відбулися сказав: „Чи знайдеться між вами людина, ті чуда, що сталися в вас, то давно б вони яка, одну мавши вівцю, не пíде по ней, і не кáялися в волосяйці та в пóпелі. 22 Але врятує її, як вона впаде в яму в суботу? 12 А кажу вам: Легше буде дня судного Тиру й Сидону, нíж вам! 23 А ти, Капернауме, що „до неба піднісся, — аж до аду ти зíйдеш“. 13 Тому можна чинити добро й у суботу! 14 I каже тоді чоловікові: „Простягни свою руку!“ Той простяг, — і стала здорована вона, що в тобі вони сталися, то лишився б він був як і друга. 15 А Iсус, розізнавши, пішов Собі звідти. 16 судного, анíж тобі!“ 25 Того часу, навчаючи, А Він наказав ім суворо Його не виявляти, промовив Iсус: „Прославляю Тебе, Отче, 17 щоб спрáвдилось те, щó сказав був Iсаї Господи неба й землі, що втáїв Ти оце від пророк, промовляючи: 18 „Ото Мíй Слуга, премудрих і розумних, та його немовлятам що Я вибрав Його, Мíй Улюблений, що Його відкрив. 26 Так, Отче, — бо Тобі так було полюбила душа Моя! Вкладу Свого Духа в до вподоби! 27 Передав Мені все Мíй Отець. Ньюго, — і Він суд проголосить поганам. I Сина не знає ніхто, крім Отця, і Отця не 19 Він не буде змагатися, анí кричати, і на знає ніхто, окрім Сина, та кому Син захоче вулицях чути не буде ніхто Його голосу. 20 відкрити. 28 Прийдіть до Мене, усі струждені Він очертіння надломленої не доломить, та обтáжені, — і Я вас заспокою! 29 Візьміть і гнота догасаючого не погасить, поки не на себе ярмо Мое, і навчіться від Мене, бо Я допровадить прýсду до перемоги. 21 I тихий і серцем покíрливий, — і „знайдете погани надіятись будуть на Ймénня Його! спóкій дúшам своїм“. 30 Бож ярмо Мое любе, 22 Тоді привелі до Ньюго нíмого слíпця, а тягár Míй легкий!“

12 Того часу Iсус перехóдив ланáми в суботу. А учні Його зголодніли були, і стали зривати колосся та юсти. 2 Побачили ж це фарисеї, та й кажуть Йому: „ОН учні Твої роблять те, чого не годиться робити в суботу“. 3 А Він відповів їм: „Чи ж ви не читали, щó зробив був Давид, коли сам зголоднів і ті, хто був із ним? 4 Як він увійшов до Божого дому, і спожив хліб показні, яких юсти не можна було ні Йому, анí тим, хто був із ним, а тільки самим священикам? 5 Або ви не читали в Законі що в суботу священики порóшують суботу у храмі, — і невинні вони? 6 А Я вам кажу, що тут Більший, як храм! 7 Коли б знали ви, щó то є: „Милости хóчу, а не жертви“, то ви не судили б невинних. 8 Bo Син Людський Господь і суботі! 9 I, вийшовши звідти, прибув Він до їхньої синагоги. 10

що був біснуватий, — і Він уздорóвив його, так що нíмий став говорити та бачити. 23 I дивувались усі люди й казали: „Чи ж не Син це Давидів?“ 24 Фарисеї ж, почувши, сказали: „Він дéмонів не виганяє інакше, тільки як Вельзевулом, князем дéмонів“. 25 A Він знов думки їхні, і промовив до них: „Кожне царство, поділене супроти себе, запустіє. I кожне місто чи дім, поділені супроти себе, не втрýмаються. 26 I коли сataná сatanу виганяє, то дíлиться супроти себе; як же втрýмається царство його? 27 I коли Вельзевулом виганяю Я дéмонів, то ким виганяють сини ваші? Тому вони стануть вам сúддями. 28 A коли ж Духом Божим вигною Я дéмонів, то настало для вас Царство Боже. 29 Або як то може вдéртися в дім дужого, та пограбувати добро його, якщо перше не зв'яже дужого? I аж тоді він господу його пограбує. 30 Xто не зо Mною,

той супроти Мене; і хто не збирає зо Мною, наріду, аж ось мати й брати Його єсторонь той розкидає. 31 Тому то кажу вам: усякий стали, бажаючи з Ним говорити. 47 І сказав гріх, навіть богозневага, простишися людям, хтось Йому: „Ото мати Твоя й Твої браття але богозневага на Духа не простишися! 32 стоять онде єсторонь, і говорити з Тобою І як скаже хто слово на Людського Сина, бажають“. 48 А Він відповів тому, хто Йому говорив, і сказав: „Хто мати Моя? І хто браття Мої?“ 49 І, показавши рукою Свою на ані в цім віці, ані в майбутнім! (αὶον γε 165) 50 Бо хто волю Мого Отця, що його добрий, або виростіть дерево зло, то на небі, чинітиме, той Мені брат, і сестра, і й плід його злий. Пізнається бо дерево з мати!“

плоду! 34 Роде зміїний! Як ви можете мовити добре, бувши злі? Бо чим серце наповнене, те говорять устá. 35 Добра людіна з доброго скáру добре виносить, а лукава людіна зо скарбу лихого виносить лихé. 36 Кажу ж вам, що за кожне слово пусте, яке скажуть люди, дадуть вони відповідь судного дня! 37 Бо зо слів своїх будеш виправданий, і зо слів своїх будеш засуджений“. 38 Тоді дехто із книжників та фарисеїв озвались до Нього й сказали: „Учителю, — хочемо побачити ознаку від Тéбе“. 39 А Ісус відповів їм: „Рід лукавий і перелібний шукає ознаки, — та ознаки Йому не дадуть, окрім ознаки пророка Йóни. 40 Як Йóна перебув у середні китові три дні і три ночі, так перебуде три дні та три ночі й Син Людський у серці землі. 41 Ніневітняни стануть на суд із цим родом, — і осудять Його, вони бо покаялися через Йóну проповідь. А тут ото Більший, ніж Йóна! 42 Цариця з півдня на суд стане з родом оцим, — і засудить Його, бо вона з кінця світу прийшла Соломонову мудрість послухати. А тут ото Більший, аніж Соломон! 43 А коли дух нечистий виходить із людіни, то блукає місцями безвідними, відпочинку шукаючи, та не знаходить. 44 Тоді він говорити: „Вернуся до дому свого, звідки вийшов“. А як вéрнеться він, то хату знаходить порожню, заметену й прýбрану. 45 Тоді він іде, та й приводить сімох духів інших, лютіших за себе, — і входять вони та й живуть тут. І буде останнє людіні тій гірше за перше... Так буде й лукавому родові цьому!“ 46 Коли Він іще промовляв до

13 Того ж дня Ісус вийшов із дому, та й сів біля моря. 2 І бéзліч наріду зібралась до Нього, так що Він увійшов був до човна та й сів, а ввесь нáтовп стояв понад берегом. 3 І багато навчав Він їх прýтчами, кажучи: 4 І як сіяв він зéрна, упали одні край дороги, — і пташкí налетіли, та їх повидзьобували. 5 Другі ж упали на ґрунт кам'яністий, де не мали багато землі, — і негайно посходили, бо земля неглибока булá; 6 а як сонце зйшло, — то зів'яли, і коріння не мавши, — посохли. 7 А інші попадали в téрен, — і вигнався терен, і їх поглушив. 8 Інші ж упали на добрую землю — і зродили: одне в сто раз, друге в шістдесят, а те втрíдцяtero. 9 Хто має вýха, щоб слухати, нехай слухає!“ 10 І учні Його приступили й сказали до Нього: „Чому прýтчами Ти промовляєш до них?“ 11 А Він відповів і промовив: „Тому, що вам дáно пізнати таємніці Царства Небесного, — їм же не дáно. 12 Но хто має, то дається Йому та додається, хто ж не має, — забереться від нього й те, що він має. 13 Я тому говорю до них прýтчами, що вони, дíвлячися, не бачать, і слухаючи, не чують, і не розуміють. 14 І над ними збувається прoroцтво Ісаї, яке промовляє: „Почуєте слухом, — і не зрозуміете, дивитися бúдете оком, — і не побачите. 15 Затовстіло бо серце людей цих, тяжко чують вýхами вони, і зажмúрили очі свої, щоб коли не побачити очима й не почути вýхами, і не зрозуміти їм серцем, і не навернúтись, щоб Я їх уздорóбив!“ 16 Очі ж ваші блаженні, що бачать, і вýха ваши, що чують. 17 Бо поправді кажу вам, що багато

пророків і праведних бажали побачити, що мірі муки, аж поки все вкісне“. 34 Це все в бачите ви, — та не бачили, і почути, що чуєте прýтчах Ісус говорив до людей, і без прýтчі ви, — і не чули. 18 Послухайте ж прýтчу про нічого Він їм не казав, 35 щоб спрáвдилось сіячá. 19 До кожного, хто слухає слово про те, що сказав був пророк, промовляючи: Царство, але не розуміє, приходить лукавий, „Відкрию у прýтчах устá Свої, розповім і крадé посіяне в серці його; це те, що посіяне таємніці від почину світу!“ 36 Тоді відпустив понад дорогою. 20 А посіяне на кам'яністому Він нарód і додому прийшов. І підйшли Його ґрунті, — це той, хто слухає слово, і з радістю учні до Нього й сказали: „Поясні нам прýтчу зараз приймає його; 21 але кореня в ньому про кукль польовій“. 37 А Він відповів і нема, тому він непостійний; коли ж ѿтиск промовив до них: „Хто добре насіння посіяв або переслідування настають за слово, то він був, — це Син Людський, 38 а поле — це світ, зараз спокúшується. 22 А між тéрен посіяне, добре ж насіння — це сини Царства, а кукль — це той, хто слухає слово, але клóпоти віку — сини лукавого; 39 а ворог, що всіяв його — цього та омана багатства заглúшують слово, це диявол, жнивá — кінець віку, а женці — і воно зостається без плóду. (aión g165) 23 А посіяне в добрій землі, — це той, хто слухає як пáлять в огні, так буде й напрýкінці віку слово й його розуміє, і плíд він приносить, цього. (aión g165) 41 Пошле Людський Син Своїх і дає один у сто раз, другий у шістдесát, анголів, і вони позирають із Царства Його а той утрýдцятеро“. 24 Іншу прýтчу подав всі спокуси, і тих, хто чинить беззаконня, Він їм, кажучи: „Царство Небесне подібне 42 і їх повкидають до пéчі огнěнної, — буде до чоловіка, що посіяв був добре насіння на там плач і скréгіт зубів! 43 Тоді праведники, полі своїм. 25 А коли люди спали, прийшов немов сонце, засяють у Царстві свого Отця, ворог його, і куколю між пшеницию насіяв, та Хто має вýха, нехай слухає! 44 Царство й пíшов. 26 А як виросло збіжжя та кинуло Небесне подібне ще до захóваного в полі колос, тоді показався і кукль. 27 І прийшли скárбу, що людíна, знайшовши, ховає його, і господарéві раби, та й кажуть йому: „Пане, з радости з того йде, та й усе, що має, продає чи ж не добре насіння ти сіяв на полі своїм? та купує те поле. 45 Подібне ще Царство Звідки ж узявся кукль?“ 28 А він їм відказав: Небесне до того купця, що пошúкує пéрел „Чоловíк супротíвник накóїв оце“. А раби дòбріх, 46 а як знáє одну дорогоцінну відказали йому: „Отож, — чи не хочеш, щоб перлíну, то йде, і все продає, що має, і пíшли ми і його повипóлювали?“ 29 Але він купує її. 47 Подібне ще Царство Небесне до відказав: „Ні, — щоб, випóлюючи той кукль, нéвода, у море закýненого, що зібраv віn ви не вирвали разом із ним і пшеницию. 30 усячину. 48 Коли віn напóвниться, тягнуть Залишіть, — хай разом обoe ростуть аж до на берег його, і, сіvши, вибирають до посуду жнив; а в жнивá накажу́ я женця́м: Зберіть добре, непóтріб же геть викидають. 49 Так перше кукль і його пов'яжіть у снопкí, буде й напрýкінці віку: анголі повиходять, щоб їх попаліти; пшеницию ж спровадьте до і вилучать злих з-помíж праведних, (aión клунí моєї“. 31 Іншу прýтчу подав Він їм, g165) 50 і їх повкидають до пéчі огнěнної, кажучи: „Царство Небесне подібне до зéрна — буде там плач і скréгіт зубів! 51 Чи ви гíрчичного, що взяв чоловíк і посіяв на полі зрозумілі це все?“ — „Так!“ відказали Йому. своїм. 32 Воно найдрібніше з усього насіння, 52 І Він їм сказав: „Тому кожен книжник, що алé, коли вýросте, більше воно за зілля, і стає навчéний про Царство Небесне, подібний деревом, так що птаство небесне злітається, до того господаря, що з скарбниці своєї і кýблиться в вítтях його“. 33 Іншу прýтчу виносить новé та старé“. 53 І сталось, як Він їм розповіb: „Царство Небесне подібне скінчíв Ісус прýтчі оці, Він звідти пíшов. до рóзчини, що її бере жінка, і кладе на три 54 І прийшов Він до Своїї бáтьківщини, і

навчав їх у їхній синагозі, так що стали вони „Не маємо чим тут, — тільки п'ятеро хліба й дивуватися й питати: „Звідки в Нього ця дві риби“. 18 А Він відказав: „Принесіть Мені мудрість та сили чудодійні! 55 Чи ж Він не їх сюди“. 19 I, звелівши нáтовпові посідати син тéслі? Чи ж мати Його не Марію звельтися, на траві, Він узяв п'ятеро хліба й дві риби, а брати Його — Яків, і Йосип, і Симон та Юда? споглянув на небо, поблагословив й поламав 56 I чи ж сестри Його не всі з нами? Звідки ж ті хлібі, і дав учням, а учні нарóдові. 20 I Йому все оте?“ 57 I вони спокушалися Ним. А всі їли й насíтились, а з кусків позосталих Ісус їм сказав: „Пророка нема без пошани, — назбирали дванáдцятро повних кошів. 21 хіба тільки в вітчизні свої та в домі своїм!“ Їдців же було мужа тисяч із п'ять, крім 58 I Він не вчинив тут чуд багатьох через жіночі дітей. 22 I зараз звелів Ісус учням їхню невіру.

14 Того часу прочув Ірод чотиривлáсник чуткі про Ісуса, 2 і сказав своїм слúгам: „Це Іван Христитель, — він із мертвих воскрес, і тому чуда творяться ним“. 3 Бо Ірод скопів був Івана, і зв'язав його, і посадив у в'язницю через Іродіаду, дружину брата свого Пилипа. 4 Бо до нього Іван говорив: „Не годиться тобі її мати!“ 5 I хотів Ірод смерть заподіяти Йому, та боявся нарóду, бо того за пророка вважали. 6 A як був день нарóдження Ірода, танцювала посеред гостей дочка Іродіадина, та й Іродові догодила. 7 Тому під присягою він обіцявся їй дати, чого тільки попросить вона. 8 A вона, за намовою матері своєї: „Дай мені — проказала — отут на полумиску голову Івана Христителя!“ 9 I цар засмутився, алé через клятву та тих, хто сидів при столі з ним, звелів дати. 10 I послав стяти Івана в в'язниці. 11 I принéсли на полумискові його голову, та й дали дівчині, а та віднёсла її своїй матері. 12 A учні його прибули, взяли тіло, і поховали його, та прийшли й сповістили Ісуса. 13 Як Ісус те почув, Він відплив звідти чóвном у місце пустинне й самотнє. I, прочувши, нарóд із міст пішов пішки за Ним. 14 I, як вийшов Ісус, Він побачив багато нарóду, — і змилосéрдивсь над ними, і їхніх слабих уздорóвив. 15 A коли настав вечір, підійшли Його учні до Нього й сказали: „Тут місце пустинне, і година вже пізня; відпусти нарóд, — хай по селах розійдуться, і куплять пожýви собі“. 16 A Ісус їм сказав: „Непотрібо відхóдити їм, — споживають“. 3 A Він відповів і промовив до нагодуйте їх ви!“ 17 Вони ж кажуть Йому:

до чóвна сідати, і переплýсти на той бік раніше Його, аж поки нарóд Він відпустить. 23 Відпустивши ж народ, Він на гору пішов помолитися насамоті; і як вечір настав, був там Сам. 24 A чóвен вже був на серéдині моря, і кидали хвилі його, бо вітер зірвавсь супротíвний. 25 A о четвертій сторóжі нічній Ісус підійшов до них, ідучи по морю. 26 Як побачили ж учні, що йде Він по морю, то настрайтилися та й казали: „Марá!“ I від стрáху вони закричали... 27 A Ісус до них зараз озвався й сказав: „Заспокойтесь, — це Я, не лякайтесь!“ 28 Петро ж відповів і сказав: „Коли, Господи, Тý це, то звели, щоб прийшов я до Тебе по воді!“ 29 A Він відказав Йому: „Іди“. I, вилізши з чóвна, Петро став іти по воді, і пішов до Ісуса. 30 Але, бачачи велику бурю, злякався, і зачав потопáти, і скричав: „Рятуй мене, Господи!“ 31 I зараз Ісус простяг руку й скопів його, і каже до нього: „Маловірний, чого усуннýвся?“ 32 Як до чóвна ж вони ввійшли, буря вщухнула. 33 A приявні в чóвні вклонились Йому та сказали: „Ти справді Син Божий!“ 34 Перепливши ж вони, прибули в землю Генісарéтську. 35 A люди тієї місцевости, пізнавши Його, сповістили по всій тій окóлиці, і до Нього принéсли всіх хворих. 36 I благали Його, щоб бодай доторкнутися краю одежі його. А хто доторкавсь, — уздорóвлений був.

15 Тоді до Ісуса прийшли фарисеї та книжники з Єрусалиму та сказали: 2 „Чого Твої учні ламають передáння старших?“ 3 A Він відповів і промовив до них: „А чого й ви порушуєте Божу заповідь

ради передання вашого? 4 Бо Бог заповів: підійшовши, уклонилася Йому та й сказала: „Шануй батька та матір“, та: „Хто злорічить „Господи, допоможи мені!“ 26 А Він відповів на батька чи матір, — хай смертю помре“. 5 А і сказав: „Не годиться взяти хліб у дітей, і ви кажете: Коли скаже хто батьку чи матері: кинути щенятам“. 27 Вона ж відказала: „Так, „Те, чим би ви скористатись від мене хотіли, Господи! Але ж і щенята їдять ті кришкі, то дар Богові“, 6 то може вже й не шанувати що спадають зо стібу їхніх панів“. 28 Тоді той батька свого або матір свою. Так ви ради відповів і сказав їй Ісус: „О жінко, твоя віра передання вашого знівечили Боже Слово. 7 велика, — нехай буде тобі, як ти хочеш! I тієї Лицеміри! Про вас добре Ісая пророкував, години дочкá її відужала. 29 I, відійшовши говорячи: „8, Оці люди устами шанують Мене, звідти, Ісус прибув до Галілеїського моря, і, серце ж їхнє далéко від Мене! 9 Та однак зійшовши на гору, сів там. 30 I приступило надарéмне шанування Мене, бо навчають наук до Нього багато нарóду, що мали з собою — людських зáповíдей“. 10 I Він покликав кривих, калік, слíпих, німих і інших багато, і нарóд, і промовив до нього: „Послухайте клали їх до Ісусових ніг. I Він уздорóвлював та зрозумійте! 11 Не те, що вхóдить до уст, їх. 31 А нарóд не вихóдив із дива, бо бачив, що людýну сквернýть, але те, що виходить із говорять німі, каліки стають здорові, криві уст, те людýну сквернýть“. 12 Тоді учні Його ходять, і бачать слíпі, — і слáвив він Бога приступили і сказали Йому: „Чи Ти знаєш, Ізраїлевого! 32 А Ісус Своїх учнів покликав що фарисеї, почуши це слово, спокусíлися?“ і сказав: „Жаль Мені цих людей, що вже 13 А Він відповів і сказав: „Усяка рослýна, трýй дні зо Мною знахóдяться, але їсти не яку насадив не Отець Мій Небесний, буде мають чого; відпустити їх без їжі не хóчу, вирвана з коренем. 14 Залишіть ви їх: це щоб вони не ослабли в дорозі“. 33 А учні слíпі поводáтари для слíпих. А коли слíпий Йому відказали: „Дé нам узяти стíльки хліба водить слíпого, — обóє до ями впаду́ть“. 15 А в пустині, щоб нагодувати стíльки нарóду?“ Петро відповів і до Нього сказав: „Поясни 34 А Ісус запитав їх: „Скільки маєте хліба?“ нам цю прýтчу“. 16 А Він відказав: „Чи ж і ви Вони ж відказали: „Семero, та трохи рибок“. розуміння не маєте? 17 Чи ж ви не розумієте, 35 I Він ізвелів на землі посіdatи нарóдові. 36 що все те, щó входить до уст, вступає в живіт, I, взявши сім хлібів і риби, віddавши Богу та й назовні виходить? 18 Шо ж виходить із подяку, поламав і дав учням Своїм, а учні уст, те походить із серця, — і воно опогáнє нарóдові. 37 I всі їли й насытилися, а з людýну. 19 Bo з серця виходять лихі думкí, позосталих кусків назбирали сім кóшиків душогубства, перéлоби, розпуста, крадіж, побníх... 38 Ідців же було чотири тисячі неправдиві засвідчення, богозневáги. 20 Оце мужа, окрім жінок та дітей. 39 I, відпустивши те, що людýну опогáнє. А їсти руками нарóд, усів Він до чóвна, і прибув до землі невміtими, — не опогáнє це людýни!“ 21 Магдалýнської.

I, вийшовши звідти, Ісус відійшов у землі тýрські й сидонські. 22 I ось жінка одна хананéянка, із тих околиць прийшовши, заголосила до Нього й сказала: „Змилуйся надо мною, Господи, Сину Давидів, — дéмон тяжко дочkу мою мучить!“ 23 А Він їй не казав ані слова. Тоді учні Його, підійшовши, благали Його та казали: „Відпусти її, бо кричить услід за нами!“ 24 А Він відповів і сказав: „Я посланий тільки до овечок загинулих дому Ізраїлевого“. 25 А вона,

16 I підійшли фарисеї та саддукеї, і, випробовуючи, просили Його показати ознаку їм із неба. 2 А Він відповів і промовив до них: „Ви звéchora кажете: „Буде погóда, — червонé бо небо“. 3 А рáнком: „Сьогодні негóда, — червонé бо небо похмуре“. Розпíзнати небесне обличчя ви вмієте, ознак чáсу ж не можете! 4 Рíд лукавий і перелюбний шукає ознаки, та ознаки Йому не дадуть, окрім ознаки пророка Йони“. I, їх полишивши, Він відійшов. 5 А

учні Його, перейшовши на той бік, забули Ісус учням Своїм: „Коли хоче хто йти вслід взяти хліба. 6 Ісус же промовив до них: за Мною, — хай зреchetься самого себе, і „Стережіться уважливо фарисейської та хай візьме свого хреста, та й іде вслід за саддукейської розчини!“ 7 Вони ж міркували Мною. 25 Бо хто хоче спасті свою душу, собі й говорили: „Ми ж хлібів не взяли!“ 8 А той погубить її, хто ж за Мене свою душу Ісус, знавши те, запитав: „Чого між собою погубить, той знайде її. 26 Яка ж кόристь міркуете ви, маловірні, що хлібів не взяли? людіні, що здобуде ввесь світ, але душу 9 Чи ж ви щé не розумієте й не пам'ятаєте свою занапасть? Або щó дасть людіна про п'ять хлібів на п'ять тисяч, — і скільки взамін за душу свою? 27 Бо прийде Син кошів ви зібрали? 10 Ані про сім хлібів Людський у славі Свого Отця з анголами на чотири тисячі, — і скільки кошиків ви Своїми, і тоді „віддасть кожному згідно з назбирали? 11 Як ви не розумієте, що Я не ділами його“. 28 Поправді кажу вам, що деякі про хліб вам сказав? Стережіться нічого розчини з тут-о прийвних не скуштувати смерти, аж фарисейської та саддукейської!“ 12 Тоді поки не побачать Сина Людського, що йде в зрозуміли вони, що Він не казав стерегтися Царстві Своїм“.

їм розчини хлібної, але фарисейської та саддукейської науки. 13 Прийшовши ж Ісус до землі Кесарії Піліппової, питав Своїх учнів і казав: „За кого нарід уважає Менé, Сина Людського?“ 14 Вони ж відповіли: „Одні за Івана Христителя, одні за Іллію, інші ж за Єремію або за одного з пророків“. 15 Він каже до них: „А ви за кого Мене маєте?“ 16 А Сімон Петро відповів і сказав: „Ти — Христос, Син Бога Живого!“ 17 А Ісус відповів і до нього промовив: „Блаженний ти, Сімоне, сину Йоаннин, бо не тіло і кров тобі оце віявili, але Мій Небесний Отець. 18 I кажу Я тобі, що Петро ти, і на скелі оцій побудую Я Церкву Свою, — і сили а́дові не переможуть її. (Hadēs g86) 19 I ключі тобі дам від Царства Небесного, і щó на землі ти зв'яжеш, те зв'ялане буде на небі, а щó на землі ти розв'яжеш, те розв'ялане буде на небі!“ 20 Тоді наказав Своїм учням, щоб нікому не казали, що Він — Христос. 21 Iз того часу Ісус став виказувати Своїм учням, що Він мусить іти до Єрусалиму, і постраждати багато від старших, і первосвящеників, і книжників, і вбитому бути, — і воскреснути третього дня. 22 I, нáбік відвівши Його, Петро став Йому докоряті й казати: „Змилуйся, Господи, — такого Tobі хай не будé!“ 23 А Він обернувся й промовив Петрові: „Відступися від Мене, сатанó, — ти спокуса Мені, бо дýмаеш не про Боже, а про людське!“ 24 Промовив тоді

17 А через шість день забирає Ісус Петра, і Якова, і Івана, брата його, та й веде їх осібно на гору високу. 2 I Він перед ними переобразився: обличчя Його, як те сонце, засяло, а одежа Його стала біла, як світло. 3 I ось з'явились до них Мойсей та Ілля, і розмовляли із Ним. 4 I озвався Петро та й сказав до Ісуса: „Господи, дóbre бути нам тут! Коли хочеш, постáвлю отут три шатра: для Тебе одне, і одне для Мойсея, і одне для Іллі“. 5 Як він ще говорив, ось хмара ясна заслонила їх, і ось голос із хмари почувсь, що казав: „Це Син Мій Улюблений, що Його Я вподобав. Його слухайте!“ 6 A почувши, попáдали учні долілиць, і полякалися сильно. 7 A Ісус підійшов, доторкнувшись до них і промовив: „Уставайте й не бáйтесь!“ 8 Звівши ж очі свої, нікого вони не побачили, окрім Самого Ісуса. 9 A коли з гори сходили, заповів їм Ісус і сказав: „Не кажіть нікому про це видіння, аж поки Син Людський із мертвих воскрéсне“. 10 I запитали Його учні, говорячи: „Щó це книжники кажуть, нíби треба Іллі перш прийти?“ 11 A Він відповів і сказав: „Ілля, правда, прийде, і все приготує. 12 Алé кажу вам, що Ілля вже прийшов був, — та його не пізнали, але з ним зробили, що тільки хотіли. Так і Син Людський має страждати від них“. 13 Учні тоді зрозуміли, що Він їм говорив про Івана Христителя. 14 I як вони до нарóду прийшли, то до Нього один

чоловік приступив, і навколошки впав перед прйоме таку дитину одну в Мое Ймення, Ним, 15 і сказав: „Господи, змилуйсь над той приймає Мене. 6 Хто ж спокусить одне сином моїм, що біснується у новомісячні, з цих маліх, що вірують в Мене, то краще і мучиться тяжко, бо почасту падає він ув б такому було, коли б жорно млинове на огонь, і почасту в воду. 16 Я його був привів до шию йому почепити, — і його потопіти в учнів Твоїх, — та вони не могли вздоровити морській глибині. 7 Від спокус горе світові, його“. 17 А Ісус відповів і сказав: „О роде — бо мусять спокуси прийти; надто горе невірний і розбещений, доки буду Я з вами? людіні, що від неї приходить спокуса! 8 Коли Доки вас Я терпітиму? Приведіть до Мене тільки рука твоя, чи нога твоя спокушає сюди його!“ 18 Потому Ісус погрозив йому, і дімона вийшов із нього. І видужав хлопець тебе, — відітни її й кинь від себе: краще тобі дімона вийшов із нього! 19 Тоді підійшли учні насамоті тієї години! 19 Тоді підійшли учні насамоті тільки з обома руками чи з обома ногами до Ісуса й сказали: „Чому мý не могли 9 I коли твоє око тебе спокушає — його вигнати?“ 20 А Він їм відповів: „Через вийбери й кинь від себе: краще тобі однооким ваше невірство. Бо поправді кажу вам: коли будете ви мати віру, хоч як зérно гíрчицне, і вийти в життя одноруким або одногоним, тієї години! 20 А Він їм відповів: „Через 9 I коли твоє око тебе спокушає — його викиненому в огонь вічний. (aiōnios g166) горі оцій скажете: „Перейдій звідси туди“, викиненому до геєнни огненної. (Geenna g1067) то й перéйде вона, і нічого не матимете 10 Стережіться, щоб ви не погордували ані неможливого! 21 Цей же рід не виходить одним із маліх цих; кажу бо Я вам, що їхні інакше, як тільки молитвою й пóстом“. 22 Анголій повсякчасно бачать у небі обличчя Коли пробували вони в Галілеї, то сказав їм Мого Отця, що на небі. 11 Син бо Людський Ісус: „Людський Син буде віданий лóдям до прийшов, щоб спасті загинуле. 12 Як вам рук, 23 і вони Його вб'ють, але третього дня здається: коли має який чоловік сто овець, а Він воскрéсне“. І тяжко вони зажурились. одна з них заблúдить, то чи він не покине 24 Як прийшли ж вони в Капернаум, до дев'ятдесятъх і дев'ятьох у горах, і не пíде Петра підійшли збирачі дидráхм на храм, та шукати заблúдлої? 13 I коли пощастиТЬ й сказали: „Чи не заплатить ваш Учитель відшукати її, поправді кажу вам, що радіє дидráхми?“ 25 Він відказує: „Так“. І як він за неї він більше, аніж за дев'ятдесятъх увійшов до дому, то Ісус поперéдив його та і дев'ятьох незаблуддих. 14 Так волі нема сказав: „Як ти дўмаеш, Сýмone: царі зéмні Отця вашого, що на небі, щоб загинув один із з кого беруть мито або подáтки: від синів цих маліх. 15 А коли прогріштися твій брат своїх, чи чужих?“ 26 А як той відказав: „Від проти тебе, іди й йому вíкажи поміж тобою чужих“, то промовив до нього Ісус: „Тож та ним самим; як тебе він послухає, — ти вільні сини! 27 Та щоб їх не спокусити, придбав свого брата. 16 А коли не послухає пíди над море, та вúdkу закинь, і яку першу він, то вíзьми з собою ще однóго чи двох, щоб рибу ізлóвиш, вíзьми, і рота відкрий їй, — і „справа всíляка ствердилась устáми двох чи знайдеш статíра; вíзьми ти його, — і віддай трьох свíдків.“ 17 А коли не послухає їх, — їм за Мене й за себе“. скажи Церкві; коли ж не послухає й Церкви, — хай буде тобі, як погáнин і мýтник! 18

18 Підійшли до Ісуса тоді Його учні, питуючи: „Хто найбільший у Царстві Небеснім?“ 2 Він же дитину покликав, і поставив її серед них, 3 та й сказав: „Поправді кажу вам: коли не навéрнетесь, і не станете, як ті діти, — не ввíйдете в Царство Небесне! 4 Отже, хто впокóриться, як дитина оця, той найбільший у Царстві Небеснім. 5 I хто

Поправді кажу вам: Щó тільки зв'яжете на землі, зв'язане буде на небі, і що тільки розв'яжете на землі, розв'язане буде на небі. 19 Ще поправді кажу вам, що коли б двоє з вас на землі погодíлись про всяку рíч, то коли вони будуть просити за неї, — станеться їм від Мого Отця, що на небі! 20 Бо де двоє

чи троє в Ім'я Мое зібрані, — там Я серед причини всякої?“ 4 А Він відповів і сказав: них“. 21 Петро приступив тоді та запитався „Чи ви не читали, що Той, Хто створив Його: „Господи, — скільки разів брат мій споконвіку людей, „створив їх чоловіком і може згрішти проти мене, а я маю прощати жінкою?“ 5 I сказав: „Покине тому чоловік йому? Чи до семи раз?“ 22 Ісус промовляє батька й матір, і пристане до дружини до нього: „Не кажу тобі — до семи раз, але своєї, — і стануть обе вони одним тілом“, аж до семидесяти раз по семи! 23 Тим то 6 тому то немає вже двох, алі одне тіло. Царство Небесне подібне одному цареві, що Тож, що Бог спарував, — людина нехай не захотів обрахунок зробити з своїми рабами. розлуче!“ 7 Вони кажуть Йому: „А чому ж 24 Коли ж він почав обраховувати, то йому Мойсей заповів дати листа розводового, та привелі одногого, що винен був десять тисяч й відпустити?“ 8 Він говорить до них: „То талантів. 25 А що він не мав із чого віддати, за ваше жорстокосердя дозволив Мойсей наказав пан продати його, і його дружину відпустити дружинам вашим, спочатку ж так та діти, і все, що він мав, — і заплатити. 26 не булó. 9 А Я вам кажу: Хто дружину Тоді раб той упав до ніг, і вклоняється йому відпустить свою не з причини перелюбу, і та благав: „Потерпи мені, — я віддам тобі одружиться з іншою, той чинить перелюб. I все!“ 27 I змилосердився пан над рабом тим, хто одружиться з розвіденою, той чинить — і звільнив його, і простив йому борг. 28 перелюб“. 10 Учні говорять Йому: „Коли А як вийшов той раб, то спіткав він одного справа така чоловіка із дружиною, то не з своїх співтоваришів, що був винен йому добре одружуватись“. 11 А Він їм відказав: сто динаріїв. I, скопівши його, він душив та „Це слово вміщають не всі, але ті, кому казав: „Віддай, що ти винен!“ 29 А товариш діяно. 12 Бо бувають скопці, що з утрібі ще його впав у ноги йому, і благав його, кажучи: матерної народилися так; е й скопці, що їх „Потерпи мені, — і я віддам тобі!“ 30 Та люди оскопіли, і є скопці, що самі оскопіли той не схотів, а пішов і всадив до в'язниці себе ради Царства Небесного. Хто може його, — аж поки він боргу не веरне. 31 Як вмістити, — нехай вмістить“. 13 Тоді привели побачили ж товариши його те, що сталося, то йому діток, щоб поклав на них руки, і за засмутилися дуже, і прийшли й розповіли них помолився, учні ж їм докоряли. 14 Ісус своєму панові все, що булó. 32 Тоді пан його же сказав: „Пустіть діток, і не бороніть їм кличе його, та й говорити до нього: „Рабе приходи до Мене, — бо Царство Небесне лукавий, — я простив був тобі ввесь той борг, належить таким“. 15 I Він руки на них бо просив ти мене. 33 Чи й тобі не належало покла́в, та й пішов звідтіля. 16 I підійшов ось зміливатись над своїм співтоварішем, як і я один, і до Нього сказав: „Учителю Добрый, над тобою був зміливався?“ 34 I прогнівався що маю зробити я доброго, щоб мати життя пан його, — і катам його видав, аж поки він не віддасть всього боргу. 35 Так само й „Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрый, Отець Мій Небесний учинить із вами, коли крім Бога Самого. Коли ж хочеш ввійти до кожен із вас не простиш своєму братові з життя, то виконай заповіді“. 18 Той питав йому не віддасть всього боргу. 36 Так само й „Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрый, Отець Мій Небесний учинить із вами, коли крім Бога Самого. Коли ж хочеш ввійти до кожен із вас не простиш своєму братові з життя, то виконай заповіді“. 18 Той питав його: „Які саме!“ А Ісус відказав: „Не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не свідкуй неправдиво. 19 Шануй батька та матір“, і: „Люби свого близнього, як самого себе“. 20 Говорить до Нього юнак: „Це я виконав все. Чого ще бракує мені?“ 21 Ісус каже йому: „Коли хочеш бути досконалим, — піди, продай добра своє та й убогим роздай, — і

19 I сталося, як Ісус закінчив ці слова, то Він виїршив із Галілеї, і прибув до країни Юдейської, на той бік Йордану. 2 A за Ним ішла безліч наріду, — і Він уздоробив їх тут. 3 I підійшли фарисеї до Нього, і, випробовуючи, запитали Його: „Чи дозволено дружину свою відпустити з

матимеш скарб ти на небі. Пото́му приходь **9** і прийшли ті, що з години одинадцятої, і та й іди вслід за Мною[“]. **22** Почувши ж взяли по динáрію. **10** Коли ж прийшли перші, юнáк таке слово, відійшов, зажурившись, то думали, що вони візьмуть більше. Та й — бо велики маетки він мав. **23** Ісус же вони по динару взяли. **11** А взявши, вони сказав Своїм учням: Поправді кажу вам, що почали нарікати на господаря, **12** кажучи: багатому трудно ввійти в Царство Небесне. „Ці останні годину одну працювали, а ти **24** Іще вам кажу: Верблóдові легше пройти прирівняв їх до нас, що витерпіли тягар дня через гóлчине вúшко, нíж багатому в Боге та спекоту[“]. **13** А він відповів і сказав до Царство ввійтí!“ **25** Як учні ж Його це зачули, одногó із них: „Не кривджу я, друже, тебе, здивувалися дуже й сказали: „Хтó ж тоді — хіба не за динарія згодився зо мною? **14** може спастися?“ **26** А Ісус позирнув і сказав Візьми ти своє та й іди. Але я хочу дати й ім: „Неможливе це лóдям, та можливе все цюму ось останньому, як і тобі. **15** Чи ж не Богові[“]. **27** Тоді відізвався Петро та до Нього вільно мені зо своїм, що я хóчу, зробити? сказав: „От усе ми покинули, та й пішли за Хіба око твоє зáздre від того, що я добрий?“ Тобою слідом; щó ж нам буде за це?“ **28** А Ісус **16** Отак будуть останні першими, а перші відказав ім: „Поправді кажу вам, що коли, — останніми!“ **17** Побажавши ж піти до при відновленні світу, Син Людський засяде Єрусалиму, Ісус взяв осібно Дванадцятьох, і на престолі слави Свої, тоді сядете й ви, що надорозі ім сповістив: **18**, „Оце в Єрусалим ми за Мною пішли, на дванадцять престолів, йдемо, — і первосвященикам і книжникам щоб судити дванадцять племéн Ізраїлевих. вýданий буде Син Людський, — і засудять на **29** І кожен, хто за Ймénня Моє кине дім, чи смерть Його. **19** І поганам Його вони видадуть братів, чи сестр, або бáтька, чи матір, чи — на нарýту та на катувáння, і на розп'яття, діти, чи зéмлі, — той багатокротно одержить — але третього дня Він воскресне!“ **20** Тоді і успадкує вічне життя. (aî̄nios g166) **30** І багато- приступила до Нього мати синів Зеведеевих, хто з перших останніми стануть, а останні і вклонилась, і просила від Нього чогось. **21** — першими.

20 Бо Царство Небесне подібне однóму господареві, що вдóсвіта вийшов згодити робітників у свíй виноградник. **2** Згодивши ж він із робітниками по динáрію за день, послав їх до свого виноградника. **3** А вийшовши коло години десь третьої, побачив він інших, що стояли без праці на ринку, **4** та й каже до них: „Ідіть і ви до моего виноградника, і щó буде належати, дам вам“. **5** Вони ж відійшли. І вийшов він знов о годині десь шостій й дев'ятій, і те саме зробив. **6** А вийшовши коло години одинáцятої, знайшов інших, що стояли без праці, та й каже до них: „Чого тут стоїтé цілий день безробітні?“ **7** Вони кажуть до нього: „Бо ніхто не найняв нас“. Відказує ім: „Ідіть і ви в виноградник[“]. **8** Коли ж вечір настав, то говорить тоді до свого управителя пан виноградника: „Поклич робітників, і дай ім заплату, почавши з останніх до перших“.

Йому: „Скажи, щоб обýда сини мої ці сіли в Царстві Твоїм — правóруч один, і лівóруч від Тебе один[“]. **22** А Ісус відповів і сказав: „Не знаєте, чого просите. Чи ж можете ви пити чашу, що Я її питиму (або христýтisя хріщенням, що я ним хріщуся)?“ „Вони кажуть Йому: „Можемо“[“]. **23** Він говорить до них: „Ви питимете Мою чашу (і бýдete христýtisя хріщенням, що Я ним хріщуся). А сидіти правóруч Мене та лівóруч — не Моє це давати, а кому від Мого Отця те вготóвано[“]. **24** Як почули це дéсятеро, стали гніватися на обох тих братів. **25** А Ісус їх покликав і промовив: „Ви знаєте, що князі народів панують над ними, а вельможі їх тиснуть. **26** Не так буде між вами, алé хто великим із вас хоче бути, — хай буде слугою він вам. **27** А хто з вас бути першим бажає, — нехай буде він вам за раба. **28** Так само й Син Людський прийшов не на те, щоб

служили Йому, а щоб послужити, і душу домом молитви, “а ви робите з нього „печеру Свою дати на викуп за багатьох! 29 Як вони розбійників“. 14 І приступили у храмі до ж з Єріхону виходили, за Ним ішов нáтовп Нього слíпі та криві, — і Він їх уздорóвив. 15 великий. 30 І ось двоє слíпих, що сиділи А первосвященики й книжники, бачивши при дорозі, почувши, що переходить Ісус, чуда, що Він учинив, і дітей, що в храмі стали кричати, благаючи: „Змилуйсь над викрикували: „Осанна Сину Давидовому“, нами, Господи, Сину Давидів!“ 31 Нарóд же обурилися, 16 та й сказали Йому: „Чи ти сварився на них, щоб мовчали, вони ж іще чуєш, що кажуть вони?“ А Ісус відказав їм: більше кричали, благаючи: „Змилуйсь над „Так. Чи ж ви не читали ніколи: „Із уст нами, Господи, Сину Давидів!“ 32 Ісус же немовлят, і тих, що ссуть, учинив Ти хвалу?“ спинився, — покликав їх та й сказав: „Щó 17 І покинувши їх, Він вийшов за місто в хочете, щоб Я вам зробив?“ 33 Вони Йому Віфáнію, — і там нíч перебув. 18 А вранці, кажуть: „Господи, — нехай нам розкриються до міста вертаючись, Він зголоднів. 19 І очі!“ 34 І змілосéрдивсь Ісус, доторкнувшись побачив Він при дорозі одне фíгове дерево, до їхніх очей, — і зараз прозріли їм очі, і до нього прийшов, та нічого, крім листя вони подалися за Ним. самóго, на нім не знайшов. I до нього Він каже: „Нехай плóду із тебе не буде ніколи повíki!“ I фíгове дерево зараз усохло. (aīōn 9165) 20 А учні, побачивши це, дивувалися та говорили: „Як швидко всохло це фíгове дерево!“ 21 Ісус же промовив у відповідь їм: „Поправді кажú вам: Коли б мали ви віру, і не мали сúмніву, то вчинили б не тільки як із фíговим деревом, а якби й цíї горí ви сказали: „Порушся та кинься до моря“, — то й станеться те! 22 І все, чого ви в молитві попросите з вірою, — то одержите“. 23 А коли Він прийшов у храм і навчав, поприходили первосвященики й старші нарóду до Нього й сказали: „Якою Ти влáдою чиниш оце? I хто Тобі влáду цю дав?“ 24 Ісус же промовив у відповідь їм: „Запитаю й Я вас одне слово. Як про нього дасте Мені відповідь, то й Я вам скажú, якою влáдою Я це чинó. 25 Іванове хрещення звідки було: із неба, чи від людей?“ Вони ж міркували собі й говорили: „Коли скажемо: „Із неба“, відкаже Він нам: „Чого ж ви йому не повíрили?“ 26 А як скажемо: „Від людей“, — боїмся нарóду, бо Івана вважають усі за пророка“. 27 І сказали Ісусові в відповідь: „Ми не знаємо“. Відказав їм і Він: „То й Я вам не скажú, якою владою Я це чинó. 28 А як вам здається? Один чоловік мав двох синів. Прийшовши до першого, він сказав: „Піди но, дитино, сьогодні, працюй у винограднику!“

21 А коли вони набlíзились до Єрусалиму, і прийшли до Вітфагії, до гори до Олівної, тоді Ісус вислав двох учнів, 2 до них, кажучи: „Ідіть у село, яке перед вами, і знайдете зараз ослицю прив'язану та з нею осля; відв'яжіть, і Мені приведіть їх. 3 А як хто вам щó скаже, відкажіть, що їх потребує Господь, — і він зараз пошле їх“. 4 А це сталося, щоб спрáвдилось те, що сказав був пророк, промовляючи: 5 „Скажіте Сіонській доњцí: Ось до тебе йде Цар твíй! Він покíрливий, і всів на осла, — на осля, під'ярéмної сина“. 6 А учні пішли та й зробили, як звелів їм Ісус. 7 Вони привели до Ісуса ослицю й осля, і одежу поклали на них, — і Він сів на них. 8 І багато нарodu стелили одежду свою по дорозі, інші ж різали віття з дерев і стелíли дорогою. 9 А нарóд, що йшов перед Ним і позáду, викрикував, кажучи: „Осáнна Сину Давидовому! Благословенний, хто йде у Господнє Ім'я! Осанна на висоті!“ 10 А коли увійшов Він до Єрусалиму, то здигнулося ціле місто, питуючи: „Хто це такий?“ 11 А нарóд говорив: „Це Пророк, — Ісус із Назарéту Галíлейського!“ 12 Потому Ісус увійшов у храм Божий, і вигнав усіх продавців і покупців у храмі, і поперевертáв грошомінам столи, та ослони — продавцям голубів. 13 І сказав їм: „Написано: „Дім Мíй — буде

29 А той відповів і сказав: „Готовий, панотче“, намага́лись схопити Його, алé побоялись — і не пішов. **30** І, прийшовши до другого, людей, бо вважали Його за Пророка. так само сказав. А той відповів і сказав: „Я не хочу“. А потім покаявся, і пішов. **31** Котрий же з двох учинив волю батькову?“ Вони кажуть: „Останній“. Ісус промовляє до них: „Поправді кажу вам, що мýтники та блудодíйки виперéджають вас у Боже Царство. **32** Бо прийшов був до вас дорогою праведности Іван, та йому не повíрили ви, а мýтники та блудодíйки йняли йому віри. А ви бачили, та проте не покаялися й опіслá, щоб повíрити йому. **33** Послухайте іншої притчі. Був госпóдар один. Насадив виноградника він, обгородив його муром, вýдовбав у ньому чавíло, башту поставив, — і віddав його винарýм, та й пішов. **34** Коли ж надійшов час плодíв, він до винарів послав рабів своїх, щоб прийняти плодí свої. **35** Винарі ж рабів його похапали, — і однóго побили, а другого замордували, а того вкаменувáли. **36** Знов послав він інших рабів, більш як перше, — та й їм учинили те саме. **37** Нарешті послав до них сина свого і сказав: „Посорóмляться сина моого“. **38** Алé винарí, як побачили сина, міркувати собi стали: „Це спадкоéмець; ходíм, замордуймо його, — і заберемо його спáдщину!“ **39** І, схопивши його, вони вивели за виноградник його, та й убили. **40** Отож, як прибúде той пан виноградника, щó зробить він тим винарýм? **41** Вони кажуть Йому: „Злочинців погубить жорстóко, виноградника ж віddасть іншим винарýм, що будуть плодí віddавати йому своєчáсно“. **42** Ісус промовляє до них: „Чи ви не читали нíколи в Писáнні: Камíнь, що його будíвничí віdkинули, — той нарíжним став каменем; від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!“ **43** Тому кажу вам, що від вас Царство Боже віdíметься, і дастесь нарóдові, що плодí його буде принóсити. **44** І хто впадé на цей камíнь — розíб'ється, а на кого він сам упаде — то розчáвить його!“ **45** А як первосвященники та фарисеї почули ці притчі Його, то вони зрозуміли, що про них Він говорить. **46** І

22 А Ісус, відповідаючи, знов почав говорити їм прýтчами, кажучи: **2** „Царство Небесне подíбне однóму царéви, що весíлля справляв був для сина свого. **3** І послав він своїх рабів покликати тих, хто був на весíлля запрошений, — та ті не хотіли прийти. **4** Знову послав він інших рабів, наказуючи: „Скажіть запрошеним: Ось я приготувáв обід свíй, закололи бики й віddobávane, — і все готове. Ідіть на весílля!“ **5** Та вони злегковажили та порозхóдились, — той на поле своє, а той на свíй торг. **6** А останні, похапавши рабів його, знущалися, та й повбивали їх. **7** І розгнівався цар, і послав своє вíйсько, — і вигубив тих убíйників, а їхнє місто спалив. **8** Тодí каже рабам своїм: „Весílля готове, алé недостойні були ті покликані. **9** Тож підіть на роздорíжжя, і кого тільки спíткаєте, — кличте їх на весílля“. **10** І вийшовши раби ті на роздорíжжя, зібрали всіх, кого тільки спítкали, — злих і добрих. І весílна кімнáta гíстьмíй перегóвнилась. **11** Як прийшов же той цар на гостей подивитись, побачив там чоловíка, в одежу весílну не вбрáного, **12** та й каже йому: „Як ти, друже, вvíшов сюди, не мавши одежі весílnoї?“ Той же мовчав. **13** Тодí цар сказав своїм слúгам: „Зв'яжіть йому ноги та руки, та й киньте до зóvníшної témríavi, — буде плач там і скрèгіт зубів“. **14** Бо багато покlíkаних, — та вíbrаних мало“. **15** Тодí фарисеї пішли й умовлялись, як зловити на словí Його. **16** І посилають до Нього своїх учнів із іродíйнами, і кажуть: „Учителю, знаємо ми, що Ти справедливий, і наставляєш на Божу дорогу правдivo, і не зважаєш нí на кого, бо на лóдське обличчя не дивишся Ти. **17** Скажи ж нам, як здається Тобí: чи годиться давати податок для кéсаря, чи нí?“ **18** А Ісус, зnavши їхнє лукавство, сказав: „Чого ви, лицемíri, Мене випробовуєте? **19** Покажіть Мені грíш податкóвий“. І принéсли динарія Йому. **20** А Він каже до них: „Чий це образ і напис?“ **21** Тí

відказують: „Кéсарів“. Тоді каже Він їм: „Тож відповісти Йому ані слóва... I ніхто з того віддайте кесареве — кесареві, а Богові — дня не наважувався більш питати Його.

Боже“. 22 А почувши таке, вони диву далися.

I, лишивши Його, відійшли. 23 Того дня приступили до Нього саддукéї, що твердять, ніби нема воскресіння, і запитали Його, 24 та й сказали: „Учителю, Мойсей наказав: „Коли хто помре, не мавши дітей, то нехай його брат візьме вдову його, — і відновить насіння для брата свого“. 25 Було ж у нас сім братів. I перший, одружившись, умер, і, не мавши насіння, зоставив дружйну свою братові своєму. 26 Так само і другий, і третій, — аж до сьомого. 27 A по всіх вмерла й жінка.

28 Отож, у воскресенні котрому з сімох вона дружйною буде? Bo всі мали її“. 29 Ісус же промовив у відповідь їм: „Помиляєтесь ви, не знавши Писання, ні Божої сили. 30 Bo в воскресенні ні женяться, ані заміж виходять, але як Анголі ті на небі. 31 A про воскресіння померлих хіба не читали прорéченого вам від Бога, що каже: 32 „Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів; Бог не є Богом мертвих, а живих“. 33 A нарόд, чувши це, дивувався науці Його. 34 Фарисеї ж, почувши, що Він єста замкнув саддукéям, зібралися рázом. 35

I спітався один із них, учитель Закóну, Його випробовуючи й кажучи: 36 „Учителю, котрá заповідь найбільша в Законі?“ 37 Він же промовив йому: „Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душою своєю, і всією своєю думкою“. 38 Це найбільша й найперша заповідь. 39 A друга однáкова з нею: „Люби свого близнього, як самóго себе“. 40 На двох оцих заповідях увесь Закон і Пророки стоять“. 41 Коли ж фарисеї зібрались, Ісус їх запитав, 42 і сказав: „Щó ви думаєте про Христа? Чий Він син?“ Вони Йому кажуть: „Давидів“. 43 Він до них промовляє: „Як же то силою Духа Давид Його Господом зве, коли каже: 44 „Промовив Господь Господévi моєmu: сядь правобrуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів піdníжком ногам Твоїm“. 45

Тож, коли Давид зве Його Господом, — як же Він Йому син?“ 46 I ніхто не спромігся

23 Тоді промовив Ісус до народу й до учнів Своїх, 2 і сказав: „На сидіnni Мойсеєвим усіlisся книжники та фарисеї. 3 Тож усе, щó вони скажуть вам, — робіть і виконуйте; та за вчинками їхніми не робіть, бо говорять вони — та не роблять тогó! 4 Вони ж в'яжуть тяжкі тягарі, і кладуть їх на лóдські рамéна, самі ж навіть пальцем своїм не хотять їх порóшити. 5 Усі ж учники свої вони роблять, щоб їх бачили люди, і bogomíllia свої розширяють, і здовжують кíтиці. 6 I люблять вони передніші місця на бенкéтах, і передніші лавки в синагогах, 7 і привіти на ринках, і щоб звали їх люди: Учителю! 8 A ви вчителями не звіться, — бо один вам Учитель, а ви всі браті. 9 I не називайте нікого отцем на землі, — бо один вам Отець, що на небі. 10 I не звіться настáвниками, — бо один вам Настáвник, — Христос. 11 Xто між вами найбільший, хай слугою вам буде! 12 Xто бо піdnóситься, — буде понижений, хто ж понижується, той піdnесéться. 13 Горе ж вам, книжники та фарисеї, лицемíri, що перед людьмí зачиняете Царство Небесне, — бо й самі ви не вхóдите, ані тих, хто хоче ввійти, увійти не пускаєте! 14 (Горе ж вам, книжники та фарисеї, лицемíri, що вдовíні хати поїдаєте, і напóказ молитесь довго, — через те осуд тяжкий ви приймете!) 15 Горе вам, книжники та фарисеї, лицемíri, що обходите море та землю, щоб придбати нововірця однóго; а коли те стається, то робите його сином геénni, вдвое гíршим від вас! (Geenna g1067) 16 Горе вам, проводír ви слípí, що говорите: „Коли хто поклянеться храмом, то нічого; а хто поклянеться золотом храму, то той винуватий“. 17 Нерозумні й слípí, — що бо більше: чи золото, чи той храм, що освячує золото? 18 I: „Коли хто поклянеться жéртвíнком, — то нічого, а хто поклянеться жертвою, що на нім, то він винуватий“. 19 Нерозумні й слípí, — щó бо більше: чи жертва, чи той жéртвíнник, що освячує жертву?

20 Отож, хто клянеться жéртвником, — залишається порожній для вас! **39** Говорію клянеться ним та всім, що на ньому. **21** I хто бо Я вам: Відтепер ви Мене не побачите, аж храмом клянеться, — клянеться ним та Тим, поки не скажете: „Благословенний, Хто йде Хто живе в нім. **22** I хто небом клянеться, у Господнє їм'я!“

— клянеться Божим престолом і Тим, Хто на ньому сидить. **23** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що даєте десятину із м'яти, і гáнуся й кмíну, але найважливіше в Законі покинули: суд, милосéрдя та віру; це треба робити, і того не кíдати. **24** Проводирі ви слíпі, що відціджуєте комаря, а верблóда ковтаєте! **25** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що чистите зовнішність кúхля та миски, а всерéдині повні вони здирства й кривид! **26** Фарисею слíпий, — очисти перше серéдину кухля, щоб чистий вíн був і назóвні! **27** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що подібні до гробів побíлених, які гарними зверху здаються, а всерéдині повні трупних кісток та всякої нечýстості! **28** Так і ви, — назовні здається ліóдям за праведних, а всерéдині повні лицемíрства та беззаконня! **29** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що пророкам надгрóбники ставите, і праведникам прикрашаєте пам'ятники, **30** та говорите: „Якби ми жили за днів наших батьків, то ми не були б спíльниками іхніми в крові пророків“. **31** Тим самим на себе свідкуєте, що сини ви убивців пророків. **32** Доповніть і ви мíру провини ваших батьків! **33** О змíї, о рóді гадючий, — як ви втечете від зáсаду до геéнни? (*Geenna g1067*) **34** I ось тому посилаю до вас Я пророків, і мудрих, і книжників; частину їх ви повбиваєте та розіпните, а частину їх ви бичувáтимете в синагогах своїх, і будете гнати з міста до міста. **35** Щоб спала на вас уся праведна кров, що пролита була на землі, від крові Авеля праведного, аж до крові Захáрія, Варахíного сина, що ви замордували його між храмом і жéртвником! **36** Поправді кажу вам: Оце все спаде на рíд цей! **37** Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків та каменуєш посланих до tébe! Скільки разів Я хотів зібрати діти твої, як квочка збирає під крила курчаток своїх, — та ви не захотіли! **38** Ось ваш дім

24 I вийшов Ісус і від храму пíшов. I підійшли Його учні, щоб Йому показати будинки храмóві. **2** Він же промовив у відповідь їм: „Чи бачите ви все оце? Поправді кажу вам: Не залишиться тут навіть камінь на камені, який не зруйнується!“ **3** Коли ж Він сидів на Олýній горі, підійшли Його учні до Нього самотньо й спитали: „Скажи нам, — коли станеться це? I яка буде ознака приходу Твого й кінця вíку?“ (*aión g165*) **4** Ісус же промовив у відповідь їм: „Стережіться, щоб вас хто не звів! **5** Bo багато хто прийде в Ім'я Мое, кажучи: „Я Христос“. I зведуть багатьох. **6** Ви ж про вíйни почуете, і про воєнні чуткí, — глядіть, не лякайтесь, бо „статись належить тому“. Ale це не кінець ще. **7** Bo „повстане народ на народ, і царство на царство“, і голод, мор та землетруси настануть місцями. **8** A все це — почáток терпінь породíльних. **9** На муки тодí видаватимуть вас, і вбиватимуть вас, і вас будуть ненáвидіти всі народи за Імення Мое. **10** I багато-хто в той час спокусяється, і видавати один óдного будуть, і один óдного будуть ненáвидіти. **11** Постане багато фальшивих пророків, — і зведуть багатьох. **12** I через розріст беззаконства любов багатьох охолóне. **13** A хто витерпить аж до кінця, — той буде спасéний! **14** I проповідана буде ця Євангелія Царства по цíлому світові, на свідоцтво народам усім. I тодí прийде кінець! **15** Тож, коли ви побачите ту „гидоту спустошення“, що про ней звіщав був пророк Даниїл, на місці святому, — хто читає, нехай розуміє, — **16** тодí ті, хто в Юдеї, нехай в гори втікають. **17** Xто на покрівлі, нехай той не сходить узяти речі з дому свого. **18** I хто на полі, — хай назад не вертається взяти одежду свою. **19** Горе ж вагítним і тим, хто годує грудьмí, за днів тих! **20** Молітися ж, щоб ваша втеча не сталась зимою, ані в суботу. **21** Bo скорбóта велика настане тодí,

„якої не булó з первопочину світу аж досі“ прýйде Господь ваш. 43 Знайте ж це, що коли й не бýде. 22 I коли б не вкоротíлись ті б знов гospóдар, о котрý сторожí прýйде дні, не спаслася б ніяка людýна; але через злóдýй, то він пильнував би, і пídkopáti вýbrаних дні тí вкорóтяться. 23 Тодí, як хто свого дому не дав би. 44 Тому бýдьте готовí й скаже до вас: „Ото, Христос тут“ чи „Отам“, ви, — бо прýйде Син Люðський тієї години, — не йmіть вíri. 24 Bo постануть христí коли ви не дýмаєте! 45 Xto ж вírний і неправдивí, і неправдивí пророки, і будуть мудрий раб, якого пан поставив над своїми чинити велиki ознаки та чуда, що звелí б, чeládниками давати своєчасно поживу для коли б можна, і вýbrаних. 25 Оце Я наперед них? 46 Блаженний той раб, що пан його вам сказав. 26 A коли скажуть вам: „Осъ Він у прýйде та знайде, що робить він так! 47 пустинї“ — не виходьте, „Осъ Він у крýвках“ Поправді кажú вам, що над цíлим маєтком — не вірте! 27 Bo як блíскавка та вибíгає зо своїм він поставить його. 48 A як той злий схóду, і з'являється аж до зáходу, так буде раб скаже у серці своїм: „Забáриться пан і прýхід Сина Люðського. 28 Bo де труп, — мíй прýйти“, 49 і зачне бити товаришів там зберуться орлí. 29 I зараз, по скорботі своїх, а їсти та пити з п'яñíцями, 50 to tих днів, „сонце затмíться, і місяць не пан того раба прýйде дня, якого він не дасть свого світла“, і зорі попáдають з неба, і сподівається, і о годині, якої не знає. 51 I сили небесні порúшаться. 30 I того чáсу на він пополовíні розíтне йогó, і визначить небі з'явиться знак Сина Люðського, і тодí долю йому з лицемíрами, — буде плач там і „заголося вісі зéмні племéна“, і побачать скréгіт зубів!

вони „Сина Люðського, що йтиме на хмaraх небесних“ із великою потúгою й славою.

31 I пошле анголíв Своїх Він із голосним сурмовýм гуком, і зберуть Його вýbrаних — „від вітрíв чотирьох, від кінців неба аж до кінців його“. 32 Від дерева ж фігового навчíться прýкладу: коли віття його вже розпúкується, і кінеться листя, то ви знаєте, що близько вже літо. 33 Так і ви: коли все це побачите, знайте, що близько, — під дверима! 34 Поправді кажú вам: не перéйде цей ríд, аж усе оце станеться. 35 Небо й земля проминéться, але не минуться слова́ Мої! 36 A про день той й годину не знає ніхто: ані анголí небесні, ані Син, — лише Сам Отець. 37 Як було за днів Ноëвих, так буде і прýхід Сина Люðського. 38 Bo так само, як за днів до потóпу всі йили пили, женилися й замíж вихóдили, аж до дня, „коли Ноë увийшов до ковчéгу“, 39 i не знали, аж поки потóп прийшов та й усіх забрав, — так буде і прýхід Сина Люðського. 40 Будуть двоє на полі тодí, — один вízьметься, а другий полíшиТЬся. 41 Дві будуть молоти на жórnax, — одна вízьметься, а друга полíшиТЬся. 42 Тож пильнуйте, бо не знаєте, котрого дня

25 Тодí Царство Небесне буде подíбне до десяти дíв, що побрали каганцí свої, та й пішли зустрічати молодого. 2 П'ять же з них нерозумні були, а п'ять мудрі. 3 Нерозумні ж, узявши каганцí, не взялý із собою оливи. 4 A мудрі набрали оливи в посудинки разом із своїми каганцями. 5 A коли забарíвсь молодий, то всі задрімали й поснули. 6 A опíвночі крик залунáv: „Осъ молодий, — виходьте назустріч!“ 7 Схопíлись тодí всі ті дívi, і каганцí свої наготовуáli. 8 Нерозумні ж сказали до мудрих: „Дайте нам із своеї оливи, бо наші каганцí осъ гаснуть“. 9 Мудрі ж віdpovíli та сказали: „Щоб, бува, нам і вам не забракло, — краще вдайтесь до продавців, і купíть собí“. 10 I як вони купувати пíшли, то прибув молодий; і готові ввійшли на весíлля з ним, — і зáмкнені двері були. 11 A пóтім прийшла й решта дív і казала: „Пане, пане, — відчини нам!“ 12 Він же в віdpovíď їм проказав: „Поправді кажú вам, — не знаю я вас!“ 13 Тож пильнуйте, бо не знаєте ні дня, ні години, коли прýйде Син Люðський! 14 Так само ж один чоловík, як відходив, покликав своїх рабів і передав їм добро свое. 15 I однómu він дав п'ять

талантів, а другому два, а тому один, — праворуч Його: „Прийдіть, благословені кожному за спроможністю його. I відішов. Мого Отця, посядьте Царство, уготоване 16 А той, що взяв п'ять талантів, негайно вам від закладин світу. 35 Бо Я голодував пішов і орудував ними, — і набув він п'ять був — і ви нагодували Мене, праґнув — і інших талантів. 17 Так само ж і той, що взяв ви напоїли Мене, мандрівником Я був — і два — і він ще два інших набув. 18 А той, Мене прийнял ви. 36 Був нагай — і Мене що одногого взяв, пішов та й закопав його в зодягли ви, слабував — і Мене ви відвідали, землю, — і сховав срібло пана свого. 19 По у в'язниці Я був — і прийшли ви до Мене“. довгому ж часі вернувся пан тих рабів, та 37 Тоді відповідяй Йому праведні й скажуть: й від них зажадав обрахунку. 20 I прийшов „Господи, коли то Тебе ми голодного бачили той, що взяв п'ять талантів, — принес іще — і нагодували, або спрагненого — і напоїли? п'ять талантів і сказав: „Пане мій, п'ять 38 Коли то Тебе мандрівником ми бачили — талантів мені передав ти, — ось я здобув інші і прийнял, чи нагай — і зодягли? 39 Коли п'ять талантів“. 21 Сказав же Йому його пан: то Тебе ми недужого бачили, чи в в'язниці „Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в малому — і до Тебе прийшли?“ 40 Цар відповість і був вірний, над великим поставлю тебе, — промовить до них: „Поправді кажу вам: що увійди до радощів пана свого!“ 22 Підішов тільки вчинили ви одному з найменших же й той, що взяв два таланти, і сказав: братів Моїх цих, — те Мені ви вчинили“. 41 „Два таланти мені передав ти, — ось іще два Тоді скаже й тим, хто лівобруч: „Ідіть від таланти здобув я“. 23 Сказав Йому пан його: Мене, прокляті, у вічний огонь, що дияволові „Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в малому та його посланцям приготуваний. (aiōnios g166) був вірний, над великим поставлю тебе, — 42 Бо Я голодував був — і не нагодували увійди до радощів пана свого!“ 24 Підішов Мене, праґнув — і ви не напоїли Мене, 43 же і той, що одного таланта взяв, і сказав: „Я мандрівником Я був — і не прийнял ви знав тебе, пане, що твердá ти людýна, — ти Мене, був нагай — і не зодягли ви Мене, жнеш, де не сіяв, і збираєш, де не розсíпав. 25 слабий і в в'язниці — і Мене не відвідали ви“. I я побоявся, — пішов і таланта твого сховав 44 Тоді відповідяй і вони, промовляючи: у землю. Ото маєш своє“. 26 I відповів його „Господи, коли то Тебе ми голодного бачили, пан і сказав Йому: „Рабе лукавий і лінивий! або спрагненого, або мандрівником, чи Ти знав, що я жну, де не сіяв, і збираю, де не нагóго, чи недужого, чи в в'язниці — і не розсíпав? 27 Тож тобі було треба віддати послужили Тобі?“ 45 Тоді Він відповість їм гроши мої грошомінам, і, вернувшись, я взяв і скаже: „Поправді кажу вам: чого тільки би з прибутком своє. 28 Візьміть же від одному з найменших цих ви не вчинили, — нього таланта, і віддайте тому, що десять Мені не вчинили!“ 46 I ці підуть на вічную талантів він має. 29 Бо кожному, хто має, дається йому та й додається, хто ж не має, — муку, а праведники — на вічне життя“. (aiōnios g166)

зaberеться від нього й те, що він має. 30 A раба непотрібного вкиньте до зовнішньої темряви, — буде плач там і скрегіт зубів! 31 Коли ж прийде Син Ліодський у славі Своїй, і всі анголі з Ним, тоді Він засяде на престолі слави Своєї. 32 I перед Ним усі нарόди зберуться, і Він відділить одного від одного їх, як відділє вівчар овець від козлів. 33 I поставить Він вівці праворуч Себе, а козлята — лівобруч. 34 Тоді скаже Цар тим, хто

26 I сталося, коли закінчив Ісус усі ці слова, Він сказав Своїм учням: 2 „Ви знаєте, що через два дні буде Пásха, — і Ліодський Син буде виданий на розп'яття“. 3 Тоді первосвященики, і книжники, і старші народу зібралися в домі первосвященика, званого Кайфою, 4 і радилися, щоб підступом взяти Ісуса й забити. 5 I вони говорили: „Та не в свято, щоб бува колотнеча в наріді не сталаас“. 6 Коли ж Ісус був

у Віфанії, у домі Симона прокаженого, — тіло Моє“. 27 А взявши чашу, і подяку 7 підійшла одна жінка до Нього, маючи вчинивши, Він подав їм і сказав: „Пийте з алябастрову пляшечку дорогоцінного міра, неї всі, 28 бо це — кров Моя Новобого Заповіту, — і вилила на Його голову, як сидів при столі що за багатьох проливається на відпущення Він. 8 Як побачили ж учні це, то обурилися гріхів! 29 Кажу ж вам, що віднині не питиму та й сказали: „Нáшо таке марнотрство? 9 Я від оцього плоду виноградного аж до дня, Бо дорого можна було б це продати, і віддати коли з вами його новим питиму в Царстві убогим“. 10 Зрозумівши Ісус, промовив Мого Отця“. 30 А коли відспівали вони, то до них: „Чого прýкрість ви робите жінці? на гору Оливну пішли. 31 Промовляє тоді Вона ж добрий учинок зробила Мені. 11 Бо їм Ісус: „Усі ви через Мене спокусітесь вбогих ви маєте зáвжди з собою, а Мене не ноchi цієї. Бо написано: „Уражу Пастиря, постійно ви маєте. 12 Бо, виливши миро оце — і розпорóщаться вівці отари“. 32 По на тіло Моє, вона те вчинила на похорон воскресенні ж Своїм Я вас вýпереджу в Мій. 13 Поправді кажу вам: де тільки оця Галілеї“. 33 А Петро відповів і сказав Йому: Євангелія проповідувана буде в цілому світі, „Якби й усі спокусíлись про Тебе, — я не — на пам'ятку її буде сказане й те, що спокушуся нікбли“. 34 Промовив до нього зробила вона!“ 14 Тоді один із Дванадцятьох, Ісус: „Поправді кажу тобі, що ноchi цієї, перше званий Юдою Іскаріотським, подався до ніж заспіває півень, — відречешся ти тричі від первосвящеників, 15 і сказав: „Щó хочете Мене“. 35 Говорить до Нього Петро: „Коли б дати мені, — і я вам Його видам?“ 1 вони мені навіть умерти з Тобою, — я не відречуся йому виплатили тридцять срібняків. 16 I він від Тебе!“ Так сказали й усі учні. 36 Тоді з вітоді шукав слухного часу, щоб видати ними приходить Ісус до місцевости, званої Його. 17 А першого дня Опрісноків учні Гефсиманія, і промовляє до учнів: „Посидьте підійшли до Ісуса й сказали Йому: „Дé хочеш, ви тут, аж поки підý й помолося отам“. 37 щоб ми приготували пасху спожити Тобі? 18 I, взявши Петра й двох синів Зеведéєвих, А Він відказав: „Ідіть до такого то в місто, зачав сумувати й тужити. 38 Тоді промовляє і перекажіть йому: каже Вчитель: час Мій до них: „Обгортена сумом смертельним близький, — справлю Пасху з Своїми учнями душа Моя! Залишіться тут, і попильнуйте в тебе“. 19 I учні зробили, як звелів їм Ісус, зо Мною“. 39 I, трохи далі пройшовши, упав і зачали пасху готувати. 20 А коли настав Він долілиць, та молився й благав: „Отче вечір, Він із дванадцятьма учнями сів за стіл. Мій, коли можна, нехай обмине ця чаша 21 I, як вони споживали, Він сказав: „Поправді Мене. Та проте, — не як Я хóчу, а як Ти“. кажу вам, що один із вас видасть Мене“. 22 40 I, вернувшись до учнів, знайшов їх, що А вони засмутилися тяжко, і кожен із них спали, і промовив Петрові: „Отак, — не став питати Його: „Чи не я то, о Господи?“ змогли ви й однієї години попильнувати 23 А Він відповів і промовив: „Хто руку свою зо Мною? 41 Пильнуйте й моліться, щоб не вмочить у миску зо Мною, той видасть впасті на спробу, — байдо́рий бо дух, але Мене. 24 Людський Син справді йде, як про немічне тіло“. 42 Відійшовши ще вдруге, Нього написано; але горе тому чоловікові, Він молився й благав: „Отче Мій, як ця що видасть Людського Сина! Булó б краще чаша не може минути Мене, щоб не пити йому, коли б той чоловік не родився!“ 25 Її, — нехай станеться воля Твоя!“ 43 I, Юда ж, зрадник Його, відповів і сказав: „Чи прийшовши, знову знайшов їх, що спали, не я то, Учителю?“ Відказав Він йому: „Ти бо зважнілі їм очі були. 44 I, залишивши сказав“. 26 Як вони ж споживали, Ісус узяв їх, знов пішов, і помолився втрéте, те саме хліб, і поблагословив, поламав, і давав Своїм слово промовивши. 45 Потому приходить до учням, і сказав: „Прийміть, споживайте, це учнів і їм промовляє: „Ви ще далі спіте й

спочиваєте? Ось година набlíзилась, — і до чи Христос Ти, Син Божий?“ 64 Промовляє рук грішникам виданий буде Син Ліόдський. до нього Ісус: „Ти сказав... А навіть повім 46 Уставайте, ходім, — ось наблизився Мій вам: відтепер ви побачите Ліόдського Сина, зráдник!“ 47 І коли Він ішле говорив, аж що сидітиме правóруч сили Божої, і на ось прийшов Юда, один із Дванадцятьох, хмарах небесних приходитиме!“ 65 Тоді а з ним люду багато від первосвящеників первосвященик роздéр одежду свою та й і старших нарóду з мечами та кíями. 48 сказав: „Він богозневáжив! Нáшо нам ішле А зрадник Його дав був знака їм, кажучи: свíдки потрібні? Ось ви чули тепер Його „Кого поцíлую, то Він, — беріть Його“. 49 І богозневáгу! 66 Як вам здається?“ Вони ж зараз Він підійшов до Ісуса й сказав: Радíй, відповіли та сказали: „Повинен умерти!“ 67 Учителю!“ І поцíлував Його. 50 Ісус же йому Тоді стали плювати на обличчя Йому, та відказав: „Чого, друже, прийшов ти?“ Тоді бити по щóках Його, інші ж кíями били, приступили та руки наклали на Ісуса, — і 68 і казали: „Пророкуй нам, Христé, хто скопíли Його. 51 А ось один із тих, що з то вдарив Тебе?“ 69 А Петро перед домом Ісусом булý, витягнув руку, і меча свого сидів на подвíр'ї. І приступила до Ньюго вýхопив та й рубонúв раба первосвященика, служниця одна та й сказала: „І ти був з Ісусом — і відтяв йому вухо. 52 Тоді промовляє до Галлéянином!“ 70 А він перед всімá відрíкся, нього Ісус: „Сховай свого меча в його місце, сказавши: „Не відаю я, що ти кажеш“. 71 А бо всі, хто вíзьме меча, — від меча і загинуть. коли до воріт він підхóдив, побачила інша 53 Чи ти дýмаєш, що не мóжу тепер упросити його та й сказала приявним там людям: Свого Отця, — і Він дасть Мені зараз більше „Оцей був з Ісусом Назарянíном!“ 72 І він дванадцяти легíбнів анголíв? 54 Але як має знóву відрíкся та став присягатись: „Не знаю збутись Писáння, що так статися мусить?“ Цього Чоловíка!“ 73 Підійшли ж трохи згодом 55 Тієї години промовив Ісус до нарóду: присутні й сказали Петрові: „І ти справді „Немов на розбíйника вийшли з мечами з отих, та й мова твоя виявляє тебе“. 74 та кíями, щоб узяти Мене! Я щоденно у Тоді він став клястíсь та божитись: „Не храмі сидів і навчав, — і Мене не взялý ви. знаю Цього Чоловíка!“ І заспівав пíвень хвилі 56 Це ж сталося усе, щоб збулися писáння тієї. 75 І згадав Петро сказане слово Ісусове: пророкíв“. Усі учні тоді залишили Його й „Перше нíж заспíває пíвень, — відречешся повтíкали. 57 А вони скопíли Ісуса, і повелí ти тричі від Мене“. І, вийшовши звідти, він до первосвященика Кайяфи, де зібралися гíрко заплакав.

книжники й старші. 58 Петро ж здалека йшов услід за Ним аж до двóру первосвященика, і, ввійшовши всерéдину, сів із слúжбою, щоб бачити кíнець. 59 А первосвященики та ввесь синедріон шукали на Ісуса неправдивого свідчення, щоб смерть заподіяти Йому, 60 і не знахóдили, хоч кривосвідків багато підхóдило. Аж ось накíнець з'явилися двое, 61 і сказали: „Він говорив: Я можу зруйнувати храм Божий, — і за три дні збудувати його“. 62 Тоді первосвященик устав і до Ньюго сказав: „Ти нічого не відповідаєш на те, що свідчать сúпроти Тебе?“ 63 Ісус же мовчав. І первосвященик сказав Йому: „Заприсягаю Тебе Живим Богом, щоб нам Ти сказав, —

27 А коли настав ранок, усі первосвященики й старші нарóду зібрали нараду супроти Ісуса, щоб Йому заподіяти смерть. 21, зв'язавши Його, повелí, та й Пóнтію Пилату намісникові віддали. 3 Тоді Юда, що вýдав Його, як побачив, що Його засудили, розкаявся, і вернув тридцять срібняків первосвященикам і старшим, 4 та й сказав: „Я згрішив, невинну кров вýдавши“. Вони ж відказали: „А нам що до того? Дивись собі сам“. 5 І, кинувши в храм срібнякí, відійшов, а потому пíшов, — та й повісився. 6 А первосвященики, як взяли срібнякí, то сказали: „Цього не годíться покласти до сховку церковного, — це ж бо

заплата за кров“. 7 А порадившись, купили їм Варавву, а Ісуса, збичувавши, він видав, на них поле ганчарське, щоб мандрівників щоб розп'ятий був. 27 Тоді то намісникові ховати, 8 чому й звельтеся те поле „полем воякі, до преторія взявши Ісуса, зібрали на крові“ аж до сьогодні. 9 Тоді справдилось те, Нього ввесь відділ. 28 І, роздягнувши Його, що сказав був пророк Єремія, промовляючи: багряніцю наділи на Нього. 29 І, сплівши з „І взяли вони тридцять срібняків, заплату тернини вінка, поклали Йому на голову, Оціненого, що Його оцінили сини Ізраїлеві, а тростину в правицю Його. І, навколошки 10 і дали їх за поле ганчарське, як Господь падаючи перед Ним, сміялися з Нього й наказав був мені“. 11 Ісус же став перед казали: „Радій, Царю Юдейський!“ 30 І, намісником. І намісник Його запитав і плювавши на Нього, хапали тростину, та й сказав: „Чи Ти Цар Юдейський?“ Ісус же по голові Його били. 31 А коли назнущалися йому відказав: „Ти кажеш“. 12 Коли ж з Нього, зняли з Нього плаща, і зодягнули первосвященики й старші Його винуватили, в одежу Його. І повелі Його на розп'яття. Він нічого на те не відказував. 13 Тоді каже 32 А виходячи, стріли одного кірінєянина, до Нього Пилат: „Чи не чуеш, — як багато — Сімон на ймення, — його змусили на Тебе свідкуєть?“ 14 А Він ні на одне нести для Нього хреста. 33 І, прибувши на слово йому не відказував, так що намісник місце, що звельтеся Голготою змішаного, — та, покуштувавши, одногого, котрого хотіли вони. 16 Був тоді Він пити не схотів. 35 А розп'явши Його, вони в'язень відомий, що звався Варавва. 17 І, як поділили одежду Його, кинувши жереба. 36 І, зібрались вони, то сказав їм Пилат: „Котрого посадивши, стереглі Його там. 37 І напис бажаєте, щоб я вам відпустив: Варавву, провини Його помістили над Його головою: чи Ісуса, що звельтеся Христос?“ 18 Бо він „Це Ісус, Цар Юдейський“. 38 Тоді розп'ято з зінав, що Його через зáздроці видали. 19 Ним двох розбійників: одного правобруч, а Коли ж він сидів на суддівім сидінні, його одного лівобруч. 39 А хто побіч проходив, дружина прислала сказати йому: „Нічого Його лихослобили та головами своїми не май з отим Праведником, бо сьогодні хитали, 40 і казали: „Ти, що храма руйнуєш вві сні я багато терпіла з-за Нього“. 20 А та за три дні будуєш, — спаси Самого Себе! первосвященики й старші попідмовляли Коли Ти Божий Син, то зайди з хреста!“ 41 нарід, щоб просити за Варавву, а Ісусові Так само ж і первосвященики з книжниками смерть заподіяти. 21 Намісник тоді відповів та старшими, насміхаючися, говорили: 42 і сказав їм: „Котрого ж із двох ви бажаєте, „Він інших спасав, — а Самого Себе не може щоб я вам відпустив?“ Вони ж відказали: спасті! Коли Цар Він Ізраїлів, нехай зайде „Варавву“. 22 Пилат каже до них: „А що ж тепер із хреста, — і ми повіримо Йому! 43 маю зробити з Ісусом, що звельтеся Христос?“ Покладав Він надію на Бога, — нехай Той Усі закричали: „Нехай розп'яний буде!“ 23 А Його тепер визволить, якщо Він угодний намісник спітав: „Яке ж зло Він зробив?“ Йому. Бо Він говорив: „Я — Син Божий“. 44 Вони ж зачали ще сильніше кричати й Також насміхалися з Нього й розбійники, що казати: „Нехай розп'яний буде!“ 24 І, як з Ним були розп'яті. 45 А від години шостої побачив Пилат, що нічого не вдіє, а неспокій аж до години дев'ятої — тéмрява стала ще більший стається, набрав він води, та й по цілій землі! 46 А коло години дев'ятої перед народом умив свої руки й сказав: „Я скрикнув Ісус гучним голосом, кажучи: „Елі, невинний у крові Його! Самі ви побачите“. 25 Елі, лама савахтани?“ цебто: „Боже Мій, Боже А ввесь нарід відповів і сказав: „На нас Його Мій, нащо Мене Ти покинув?“ 47 Дехто ж кров і на наших дітей!“ 26 Тоді відпустив із тих, що стояли там, ще почули й казали,

що Він кличе Іллю. **48** А один із них зараз побіг і взяв губку та, оцтом її наповнивши, настромив на тростину й давав Йому пити. Магдалина та інша Марія побачити гріб. **2** **49** Інші казали: „Чекай но, побачмо, — чи I великий ось ставсь землетрύс, бо зійшов прийде Ілля визволяти Його“. **50** А Ісус із неба Ангол Господній, i, приступивши, знову голосом гучним скрикнув, — і духа відвалив від гробу каменя, та й сів на ньому. віддав. **51** I ось завіса у храмі роздерлась з Його ж постать булá, як та бlyскавка, а надвобе — від вéрху аж додолу, і земля шати його були білі, як сніг. **4** I від стрáху потряслáся, і зачалý розпадáтися скелí, перед ним затряслáся сторóжа, та й стала, **52** i повідкривались гробí, i повставало як мертвá. **5** А ангол озвався й промовив багато тíл спочилих святих, **53** а з гробів жінкам: „Не лякайтесь, бо я знаю, що Ісуса повиходивши, по Його воскресінні, до міста розп'ятого це ви шукаете. **6** Нема Його тут, — святого ввійшли, і багатьом з'явились. **54** А бо воскрес, як сказав. Підійдіть, — подивіться сотник та тí, що Ісуса з ним стереглý, як на місце, де знахóдився Він. **7** Ідіть же хутко, землетруса побачили, i те, що там сталося, i скажіть Його ýчням, що воскрес Він із налякалися дýже й казали: „Він був справдí мертвих, i ото виперéджує вас в Галілеї, — Син Божий!“ **55** Було там багато жіноок, що там Його ви побачите. Ось, вам я звістив!“ **8** дивилися здалека, i що за Ісусом прийшли I пішли вони хутко від гробу, зо стрáхом i з Галілеї, i Йому прислуговували. **56** Між великою радістю, i побігли, щоб учнів Його ними булá Марія Магдалина, i Марія, мати сповістити. **9** Аж ось перестрів їх Ісус і Якова Йóсипа, i мати синів Зеведéєвих. сказав: „Рáдійте!“ Вони ж підійшли, обняли **57** A коли настав вечір, то прийшов муж Його ноги i вклонились Йому до землі. **10** багатий із Ариматéї, на ім'я Йóсип, що й Промовляє тодí їм Ісус: „Не лякайтесь! Ідіть, сам був навчався в Ісуса. **58** Він прийшов повідомt братів Моїх, — нехай вони йдуть до Пилата й просив тіла Ісусового. Пилат у Галілею, — там побачать Мене!“ **11** Коли ж ізвelів тодí видати. **59** I взяв Йосип Ісусове вони йшли, ось дехто зо сторожí до міста тіло, обгорнув його в чисте полотнó, **60** i прийшли та й первосвященикам розповілý поклав його в гробі новóму своїм, що був все, щó сталось. **12** I, зібравшись зо старшинами, висік у скелі. До дверей гробових привалив вони врадили раду, i далý сторожі чимало він великого каменя, та й відійшов. **61** Булá срібняків, **13** i сказали: „Розповідайте: Його ж там Марія Магдалина та інша Марія, що учні вночі прибулý, — i вкрали Його, як ми сиділи насу́проти гробу. **62** А наступного спали. **14** Як почує ж намісник про це, то його дня, що за п'ятницю, до Пилата зібралися ми переконáємо, i від клопоту вýзволимо первосвященики та фарисеї, **63** i сказали: вас“. **15** I, взявши вони срібнякý, зробили, „Пригадали ми, пане, собі, що обмáнець як нáвчено їх. I пронéслося слово оце між отой, як живий іще був, то сказав: „По юдеями, i трима́ється аж до сьогодні. **16** трьох днях Я воскрéсну“. **64** Звели ж гріб Одина́дцять же учні пішли в Галілею на стерегти аж до третього дня, щоб учні Його гору, куди звелів їм Ісус. **17** I як вони Його не прийшли, та й не вкрали Його, i не вгледіли, поклонились Йому до землі, а сказали нарóдові: Він із мертвих воскрес! дехто вагався. **18** A Ісус підійшов і промовив I буде остання обмана гірша за першу“. до них та й сказав: „Дáна Мені всяка влáда **65** Відказав їм Пилат: „Сторóжу ви маєте, на небі й на землі. **19** Тож ідіть, i навчíть всі — ідіть, забезпечте, як знаете“. **66** I вони нарóди, християчи їх в ім'я Отця, i Сина, i відійшли, i, запечатавши каменя, біля гробу Святого Духа, **20** навчаючи їх зберігати все сторожу поставили.

те, що Я вам заповів. I ото, Я перебувáтиму з

вами повсякдέнно аж до кінця віку“! Амінь.
(aiōn g165)

Від Марка

1 Початок Євангелії Ісуса Христа, Сина Божого. **2** Як у пророка Ісаї написано: „Ось перед обличчя Твоє посилаю Свого посланця, який перед Тобою дорогу Твою приготує. **3** Голос того, хто кличе: У пустині а не як ті книжники. **4** I зараз у їхній готовьте дорогу для Господа, рівняйте стежкі синагозі знайшовся один чоловік, що мав Йому!“ — **4** виступив був так Іван, що в духа нечистого, і він закричав, **5** I сказав: пустині христив та проповідував хрищення „Щó Тобі до нас, Ісусе Назаряніне? Ти на покаяння — для прощення гріхів. **6** I до прийшов погубити нас. Я знаю Тебе, хтó Ти, нього приходила вся країна Юдейська та всі ерусалімляни, і в річці Йордані від нього „Замовчи, і вийди з нього!“ **7** I затряс христились вони, і визнавали гріхи свої. **8** А дух нечистий того, і, скрикнувши голосом Іван зодягався в одежду з верблюжого волосу, гучним, вийшов із нього. **9** I жахнулися і мав пояс ремінний на стéгнах своїх, а ів всі, — аж питали вони один єдного, кажучи: сарану та мед польовий. **10** I він проповідував, „Що це таке? Нова наука із потугою! Навіть кажучи: „Услід за мною йде Потужніший дýхам нечистим наказує Він, — і вони Його від мене, що Йому я негідний, нагнувшись, слухають“. **11** I чутка про Нього пішла хвилі розв'язати ремінця від узуття Його. **12** Я тіє по всій Галілеїській країні. **13** I вийшли христив вас водою, а Той вас христитиме вони із синагоги небáвом, і прийшли з Духом Святым“. **14** I сталося тими днями, — Яковом та Іваном до дому Сýмонаового й прийшов Ісус з Назарéту Галілеїського, і від Андрієвого. **15** А тéща Сýмона лежала в Івана христився в Йордані. **16** I зараз, коли гарячці; і зараз сказали про неї Йому. **17** Він виходив із води, то побачив Іван небо — і гарячка покинула ту, — і вона зачалá Нього. **18** I голос із неба почувся: „Ти Син прислугóуввати їм. **19** А як вечір настав, Мій Улюблений, що Я вподóбав Його!“ **20** I коли сонце зайшло, то стали принoсити зараз повів Його Дух у пустиню. **21** I Він був до Нього недужих усіх та біснувáтих. **22** сорок днів у пустині, випробуваний від сатани, і перебував зо звіринóю. **23** I служили Він уздорóвив багатьох, на різні хвороби Йому анголí. **24** А коли Іван вýданий був, недужих, і багатьох дéмонів повиганяв. А то прийшов Ісус до Галілеї, і проповідував демонам не дозволяв Він казати, що знають Божу Євангелію, **25** і говорив: „Збулися часи, Його. **26** А над ранком, як дуже ще темно булó, — і Боже Царство наблýзилось. Покайтесь, і уставши, Він вийшов і пішов у місце самітne, віруйте в Євангелію!“ **27** А коли Він проходив і там молився. **28** А Сýмон та ті, що були біля Галілеїського моря, то побачив Сýмона з ним, поспішили за Ним. **29** I, знайшовши та Андрія, брата Сýмонаового, що нéвода Його, вони кажуть Йому: „Усí шукають Тебе“. в море закидáли, — бо рибалки булí. **30** **31** А Він промовляє до них: „Ходíм в інше I сказав їм Ісус: „Ідіть услід за Мною, — і місце, до сіл та окóлишnіх міст, щоб і там зроблó, що станете ви ловцями людей“. **32** проповідувати, бо на те Я прийшов“. **33** I зараз вони свого нéвода кинули, — та й I пішов, і проповідував в їхніх синагóгах пішли вслід за Ним. **34** А коли недалеко по всій Галілеї. I демонів Він виганяв. **35** прийшов, то побачив Він Якова Зеведéєвого I приходить до Нього прокажéний, благає та брата Його Івана, що й вони в чóvní Його, і на коліна впадає та й каже Йому: нéвода лáгодили. **36** I зараз покликав Він „Коли хочеш, — Ти можеш очистити мене!“

41 І змилосердився Він, — простяг руку Свою, Коли ж Він сидів при столі в його домі, і доторкнувся до нього, та й каже йому: то багато мýтників і грішників сиділи з „Хóчу, — будь чистий!“ **42** І проказа зйшла з Ісусом та з учнями Його; бо було їх багато, нього хвілі тієї, — і чистим він став. **43** А і вони ходили за Ним. **16** Як побачили Він, погрозивши йому, зараз вислав його, **44** ж книжники та фарисеї, що Він єсть із і йому наказав: „Гляди, — не оповідай нічого грішниками та з мýтниками, то сказали до нікому. Але йди, покажися священикові, учнів Його: „Чому то Він єсть із мýтниками і принеси за своє очищення, що Мойсей та з грішниками?“ **17** А Ісус, як почув, заповів, ім на свідоцтво“. **45** А він, вийшовши, промовляє до них: „Лікаря не потребують став багато оповідати й говорити про подію, здорові, а слабі. Я не прийшов кликати так що Він не міг явно ввійти вже до міста, праведних, але грішників (на покаяння).“ але перебувáв віддалік по самітних місцях. **18** А учні Іванові та фарисейські постили. сходилися звідусуди до Нього.

2 Коли ж Він по кількох днях прийшов знов до Капернауму, то чутка пішла, що Він у дома. **2** І зібралось багато, аж вони не вміщалися навіть при двéрях. А Він їм виголошував слово. **3** І прийшли ось до Нього, несучи розслáблена, якого несли четверо. **4** А що через нарбó до Нього наблизитися не могли, то стелю розкрýли, де Він був, і пробравши, звісили ложе, що на ньому лежав розслáблений. **5** А Ісус, віру їхню побачивши, каже розслáбленому: „Відпускаються, сину, грíхи тобі!“ **6** Там же сиділі дехто з книжників, і в серцях своїх дýмали: **7** „Чого Він говорить отак? Зневажає Він Бога. Хто може прощати грíхи, окрім Бога Самóго?“ **8** І зараз Ісус відчув Духом Своїм, що вони так міркують собі, і сказав їм: „Щó таке ви в серцях своїх дýмаєте? **9** Щó легше: сказати розслáбленому: „Грíхи відпускаються тобі“, чи сказати: „Уставай, візьми ложе своє та й ходи?“ **10** Але щоб ви знали, що Син Лóдський має владу прощати грíхи на землї“, — каже розслáбленому: **11** „Тобі Я наказую: Уставай, візьми ложе своє, та й іди у свíй дíм!“ **12** І той устав, і негайно взяв ложе, — і вийшов перед усіма, так що всі дивувались і слáвили Бога, й казали: „Нікóли такого не бачили ми!“ **13** І вийшов над море Він знов. А ввесь нáтовп до Нього прихóдив, — і Він їх навчав. **14** А коли Він прохóдив, то побачив Левія Алфéвого, що сидів на мýтниці, і каже йому: „Іди за Мною!“ Той устав, і пішов услід за Ним. **15**

I приходять вони, та й говорять до Нього: „Чому учні Іванові та фарисейські постять, а учні Твої не постять?“ **19** Ісус же промовив до них: „Хíба постити можуть гості весільні, поки з ними ще є молодíй? Доки мають вони молодого з собою, то постити не можуть. **20** Але прийдуть тí дні, коли заберуть молодого від них, — то й постити бúдуть вони за тих днів. **21** І не пришивáє нікто до старої одежі лáтки з сукна сиро́вого, а як нí, то край лáтки нової одíрветься там від старого, — і дíрка стане ще гíрша. **22** І нікто не вливає вина молодого в старі бурдюкі, а то попрориває вино бурдюки, — і вино й бурдюки пропадут, а вливають вино молоде до новíх бурдюків“. **23** І сталося, як Він перехóдив ланáми в суботу, Його учні дорогою йшли, та й стали колóсся зривати. **24** Фарисеї ж казали Йому: Подивись, чому роблять у суботу вони, чого не годíться?“ **25** А Він їм відказав: „Чи ж ви не читали нíко́ли, що зробив був Давид, як потребу він мав та сам зголоднів був і тí, що були з ним? **26** Як він увійшов був до Божого дому — за первосвященика Авіятáра, — і спожив хлíби показні, яких їсти не можна булó, — тільки священикам, — і дав він і тим, хто був із ним?“ **27** І сказав Він до них: „Субота постала для чоловíка, а не чоловíк для суботи, **28** а тому то Син Лóдський Господь і суботі“.

3 І Він знову до синагоги ввійшов. І був там один чоловíк, який мав суху руку. **2** І, щоб обвинуватити Його, наглядали за Ним, чи Він у суботу того не вздорóвить. **3**

I говорить Він до чоловіка з сухою рукою: царство поділиться супроти себе, — не може „Стань посередині!“ 4 А до них промовляє: встóти те царство. 25 I коли дім поділиться „У суботу годиться робити добре, чи робити супроти себе, — не може встóти той дім. лихе, життя зберегти, чи погубити?“ Вони ж 26 I коли б сатана сам на сéбе повстав і мовчали. 5 I споглянув Він із гнівом на них, поділився, то не зможе встóти він, але засмучений закам'янілістю їхніх сердць, і згине. 27 Ніхто бо не може вдéться у дім сказав чоловікові: „Простягни свою руку!“ I дужого, та й пограбувати добро його, якщо той простяг, — і рука йому стала здорована! 6 перше не зв'яже дужого, і аж тоді пограбує Фарисеї ж негайно пішли та з іродійнами господу його. 28 Поправді кажу вам, що раду зробили на Ньюго, — як Його погубити. простиштесь людським синам усі прòгрихи та 7 A Ісус із Своїми учнями вийшов над море. I богозневаги, хоч би як вони богозневажали. нáтовп великий ішов вслід за Ним із Галілеї 29 Але, хто богозневажить Духа Святого, й з Юдеї, 8 і з Єрусалиму, і з Ідумеї, і з — повіки йому не відпуститься, алé гріху за Йордання, і з Тýру й Сидону. Нáтовп вічному він підпадає“. (aiōn g165, aiōnios g166) 30 великий, прочувши, як багато чинив Він, Бож казали вони: „Він духа нечистого має“. зібраався до Ньюго. 9 I сказав Він до учнів Своїх 31 I поприходили мати Його та брати Його, і, наготовити човна Йому, через натовп, щоб бсторонь ставши, послали до Ньюго і Його до Ньюго не тýснулись. 10 Bo Він багатьох викликали. 32 A нарóд кругом Ньюго сидів. уздорбив, так що хто тільки нéмочі мав, то I сказали Йому: „Ото мати Твоя, і брати тýслись до Ньюго, щоб Його доторкнúться. Твóї, і сестри Твої он про Тебе питаютъся 11 I дùхи нечисті, як тільки вбачали Його, бсторонь“. 33 A Він їм відповів і сказав: „Хтó то падали ницьма перед Ним, і кричали Й Моя мати й брати?“ 34 I поглянув на тих, що казали: „Ти Син Божий!“ 12 A Він їм суворо круг Ньюго сиділи, і промовив: „Ось мати наказував, щоб вони Його не виявлáли. Моя та браття Мої! 35 Bo хто Божу волю 13 I Він вийшов на гору, і покликав, кого чинитиме, той Мені брат, і сестра, і мати“. Сам хотів; вони ж приступили до Ньюго. 14 I визначив Дванадцятьох, щоб із Ним перебували, і щоб послати на проповідь їх, 15 і щоб мали вони владу в здоровліті недуги й вигнанні дèмонів. 16 I визначив Він оцих Дванадцятьох: Симона, і дав йому імення Петро, 17 і Якова Зеведéвого, і Івана, брата Якова, і дав їм імена Воанергéс, цебо „сини грóмові“, 18 і Андрія, і Пилипа, і Вартоломія, і Матвія, і Хому, і Якова Алфíєвого, і Тадея, і Симона Кананіта 19 та Юду Іскаріотського, що й видав Його. 20 I приходять до дому вони. I знову зібралось нарóду, що вони не могли навіть хліба з'сти. 21 I коли Його ближчі почули, то вийшли, щоб узяти Його, бо говорено, ніби Він несамовитий. 22 A книжники, що поприходили з Єрусалиму, казали: Має Він Вельзевула, і виганяє дèмонів силою князя дèмонів. 23 I, закликавши їх, Він у прýтчах до них промовляв: „Як може сатана сатану виганяти? 24 I коли

4 I знову почав Він навчати над морем. I зібралось до Ньюго багато нарóду, так що Сам Він до човна на морі ввийшов і сидів, а нарóд увесь був на землі покрай моря. 2 I багато навчав Він їх прýтчами, і в науці Своїй їм казав: 3 „Слухайте, — вийшов сіяч ось, щоб сіяти. 4 I як сіяв, упало зéрно одне край дороги, — і налетіли пташкі, і його повидзьобували. 5 Друге ж упало на ґрунт кам'яністий, де не мало багато землі, — і негайно зійшло, бо земля неглибока була; 6 а як сонце зійшло — то зів'яло, і, коріння не мавши, усохло. 7 A інше впало між тéрен, і вігнався терен, і його поглушив, — і плóду воно не дало. 8 Інше ж упало на добрую землю, — і дало плíд, що посхóдив і рíс; і видало втрíдцятеро, у шістдесят і в сто раз“. 9 I сказав: „Хто має вúха, щоб слухати, — нехай слухає!“ 10 I, як остався Він насамоті, Його запитали найближчі з Дванадцятьма про цю прýтчу. 11 I Він їм

відповів: „Вам дáно пізнати таємніці Божого насіння. 32 Як посіяне ж буде, виростає, і стає Царства, а тим, що за вами, усе відбувається над усі зілля більше, і віття пускає велике в прýтчах, 12 щоб „оком дивились вони — і такé, що кублитись може в тіні його птаство не бачили, вýхом слухали — і не зрозуміли, небесне“. 33 I такими притчами багатьома щоб коли вони не навернулися, і відпущені Він їм слово звіщав, поскільки вони могли бúдуть гріхи їм!“ 13 I Він їх запитав: „Ви не слухати. 34 I без притчі нічого Він їм не казав, розумієте притчі цієї? I як вам зрозуміти а учням Своїм самотою вияснював усе. 35 I всі притчі! 14 Сіяч сіє слово. 15 А котрі край сказав Він до них того дня, коли вечір настав: дороги, де сіється слово, — це ті, що як „Переплýньмо на той бік“. 36 I, лишивши тільки почують, то зараз приходить до них нарóд, узяли із собою Його, як у човні Він сатана, і забирає слово, посіяне в них. 16 був; і інші човні були з Ним. 37 I знялася ось Так само й посіяні на кам'янистому ґрунті, буря велика, а хвилі вливалися в човен, аж — вони, як почують те слово, то з радістю човен водою вже був переповнivся! 38 A Він зараз приймають Його, 17 та коріння не спав на кормі на подушці... I вони розбудили мають у собі й непостійні; а згódом, як Його та й сказали Йому: „Учителю, чи Тобі úтиск або переслідування наступає за слово, байдужé, що ми гинемо?“ 39 Тоді Він устав, і вони спокушаються зараз. 18 A між терен вітрові заборонив, і до моря сказав: „Мовчи, посіяне, — це ті, що слухають слово, 19 але перестань!“ I стих вітер, — і тиша велика клопоти цьогосвітні й омана багатства та різні бажання ввіходять, та й заглушують слово, — і плóду воно не дає. (aión g165) 20 A посіяне в добрую землю — це ті, що слухають один до одного: „Хто ж це такий, що вітер і слово й приймають, — і родять утрíдцяtero, море слухнýні Йому?“

у шістдесят і в сто раз“. 21 I сказав Він до них: „Чи світло приносять на те, щоб поставити його під посудину, чи може під ліжко? A не щоб поставити на світильнику? 22 Bo немає нічого захованого, що не вийвиться, і немає таємного, що не вийде наяв. 23 Xto має вýха, щоб слухати, — нехай слухає!“ 24 I сказав Він до них: „Уважайте, що чуете: Якою мірою будете міряти, такою відмірюють вам, і додадутъ вам. 25 Bo хто має, то дастесь йому, хто ж не має, — забереться від нього й те, що він має“. 26 I сказав Він: „Так і Боже Царство, як той чоловік, що кидає в землю насіння, 27 і чи спить, чи встає він удень та вночі, а насіння пускає пárостки та росте, хоч не знає він, як. 28 Bo родить земля сама з себе: перше врýна, потім кóлос, а тоді повне збіжжя на колосі. 29 A коли плід дospіє, зараз він „посилає серпá, бо настали жнива“. 30 I сказав Він: „До чого прирівняємо Царство Боже? Або в якій притчі предстаїм його? 31 Воно — як те зéрно гірчичне, яке, коли сіється в землю, найдрібніше за всі зéмні

5 I на другий бік моря вони прибули, до землі Гадарýнської. 2 I як вийшов Він із човна, то зараз Його перестрів чоловік із могильних печéр, що мав духа нечистого. 3 Він мéшкання мав у гробáх, і ніхто й ланцюгáми зв'язати не міг його, 4 bo часто кайдáнами та ланцюгáми в'язали його, але він розривав ланцюгí та кайдáни торóщив, — і ніхто не міг угамувáти його. 5 I він повсякчáс перебувáв день і ніч у гробáх та в горáх, — і кричав, і бився об каміння. 6 A коли він Ісуса побачив здалéка, то прибіг, і вклонився Йому, 7 і закричав гучним голосом, кажучи: „Що до мене Тобі, Ісусе, Сину Бога Всеvýшнього? Богом Тебе заклинаю, — не муч Ти мене!“ 8 Bo сказав Він йому: „Вийди, дýше нечистий, із людíни!“ 9 I запитав Він його: „Як тобі на іm'я?“ A той відповів: „Легіóн мені ймénня — багато бо нас“. 10 I він Його дýже просив, щоб їх не висилав із тієї землі. 11 Пасся ж там на горі гурт великий свинéй. 12 I просилися дéмони, кажучи: „Пошли нас у свинéй, щоб у них ми

ввійшли“. 13 І дозволив Він їм. І повиходили поглядав, щоб побачити ту, що зробила духи нечисті, і в свиней увійшлі. І гурт оце. 33 І жінка злякалась та затрусила, кинувся з кручі до моря, — а було зо дві бо знала, що сталося їй. І вона підійшла, і тисячі їх — і вони потопилися в морі. 14 А впала ницьма перед Ним, — і всю правду їхні паствуhi повтікали та в місті й по селах Йому розповіла. 34 А Він їй сказав: „Твоя звістили. І повиходили люди побачити, що віра, о дочки, спасла тебе; іди з міром, і сталося. 15 І прийшли до Ісуса й побачили, здоровово будь від своєї недуги!“ 35 Як Він що той біснуватий, що мав легіона, убраний ще говорив, приходять ось від старшини сидів, і при умі, — і полякались вони. 16 синагоги та й кажуть: „Дочка твоя вмерла; Самовідці ж їм розповілі, що сталося з тим чого ще турбуєш Учителя?“ 36 А Ісус, як біснуватим, також про свиней. 17 І вони почув слово сказане, промовляє до старшини стали благати Його, щоб пішов Собі з їхнього синагоги: „Не лякайсь, — тільки віруй! 37 І краю. 18 А як Він сів до човна, то біснуватий Він не дозволив іти за Собою нікому, тільки став просити Його, щоб залишився з Ним. Петрові та Якову, та Іванові, братові Якова. 19 Ісус же Йому не дозволив, а промовив 38 І приходять у дім старшини синагоги, і Він до нього: „Іди до дому свого, до своїх, і їм бачить метушніо та людей, що плакали та розповіж, які речі велики Господь учинив голосіли. 39 А ввійшовши, сказав Він до них: тобі, і як змилувався над тобою!“ 20 І пішов „Чого ви метуєтесь та плачете? Не вмерло він та в Десятимісті зачав проповідувати, дівчá, але спить!“ 40 І вони наспіхалися з які речі великі Ісус учинив Йому. І всі Нього. А Він усіх віпровадив, узяв батька дивувались! 21 І коли переплив Ісус човном дівчати та матір, та тих, хто був із Ним, і на той бік ізнов, то до Нього зібралось багато ввійшов, де лежало дівча. 41 І взяв Він за наріду. І був Він над морем. 22 І приходить руку дівча та й промовив до нього: „Талітá, один із старших синагоги, на ймення Яір, кумі“ що значить: „Дівчако, кажу тобі — і, як побачив Його, припадає до ніг Йому, встань!“ 42 І в ту мить підвелося й ходило 23 і дуже благає Його та говорить: „Моя дівчá; а рóків мало з дванадцять. І всі зараз дочки кінчáється. Прийди ж, поклади Свої жахнулися з дива великого! 43 А Він наказав руки на неї, щоб видужала та жила!“ 24 І їм суворо, щоб ніхто не довідавсь про це. І пішов Він із ним. За Ним нáтовп великий дати її їсти звелів.

ішов, і тиснувсь до Нього. 25 А жінка одна, що дванадцять рóків хворю на кровотечу булá, 26 що чимало натéрпілася від багатьох лікарів, і витратила все добро своє, та ніякої помочі з того не мала, а прийшла ще до гіршого, 27 як зачула вона про Ісуса, підійшла через нáтовп іззáду, і доторкнúлась до одежі Його. 28 Бо вона говорила про себе: „Коли хоч доторкнусь до одежі Його, то одýжаю“. 29 І високло хвилі тієї джерело кровотечі її, і тілом відчула вона, що видужала від недуги! 30 І в ту мить Ісус вичув у Собі, що вийшла з Нього сила. І Він до наріду звернувся й спитав: „Хто доторкнувсь до Моєї одежі?“ 31 І відказали Йому Його учні: „Ти бачиш, що тисне на Тебе нарід, а питаєшся: Хто доторкнувся до Мене?“ 32 А Він навколо

6 І, вийшовши звідти, Він прийшов до Своєї батьківщини, а за Ним ішли учні Його. 2 Як настало ж субота, Він навчати почав у синагозі. І багато-хто, чувши, дивуватися стали й питали: „Звідки в Нього оце? І що за мудрість, що дáна Йому? І що за чуда, що стаються руками Його? 3 Хіба ж Він не тéсля, син Маріїн, брат же Якову, і Йосипу, і Юді та Сімонові? А сестри Його хіба тут не між нами?“ І вони спокуша́лися Ним. 4 А Ісус їм сказав: „Пророка нема без пошани, — хіба тільки в вітчíзні своїй, та в родині своїй, та в домі своїм“. 5 І Він тут учинити не міг чуда жодного, тільки деяких хворих, руки поклавши на них, уздоровій. 6 І Він дивувавсь їх невірству. І ходив Він по сéлах навкруг та навчав. 7 І, закликавши

Дванадцятьох, зачав їх по двох посылати, Христителя“. 25 І зараз квапливо вернулась і влāду їм дав над нечистими дūхами. 8 вона до царя, і просила, говорячи: „Я хочу, І звелів їм нічого в дорогу не брати, крім щоб дав ти негайно мені на полумиску пāлиці тльки самої: ні тóрби, ні хліба, ані голову Івана Христителя!“ 26 І засмутився мідяків у свій чéрес, 9 а ходити в сандáлях, цар, але через клятву й з-за тих, що з ним „і двох убрань не носити“. 10 І промовив до булí при столі, не схотів її відмовити. 27 І них: „Коли ви де ввійдете в дім, залишáтесь цар зараз послав воякá, і звелів принести там, аж поки не вийдете звідти. 11 А як Івану голову. 28 І пішов він, і стяв у в'язниці місто яке вас не прийме, і не послухають Івана, і приніс його голову на полумискові, і вас, то, виходячи звідти, обтрусять порох, що дівчаті віddав, а дівча віddало її своїй матері. в вас під ногами, на свідчення супроти них. 29 А коли його учні зачули, то прийшли, і Поправді кажу вам, — легше бúде Содому й взяли його тіло, і до гробу поклали його. 30 І Гоморрі дня судного, аніж місту тому!“ 12 І посхóдилися до Ісуса апостоли, і розповілі вийшли вони, і проповідували, щоб кáялися. Йому все, — як багато зробили вони, і як 13 І багато вигóнили дéмонів, і оливою багато навчили. 31 І сказав Він до них: „Ідіть хворих багато намáщували — і вздоровляли. осібно самі до безлóдного місця, та трохи 14 І прочув про Ісуса цар Ірод, — бо ім'я Його спочиньте“. Бо багато народу прихóдило стало загáльно відóме, — і сказав, що то та віdbувало, аж навіть не мали коли ЙІван Христитель із мертвих воскрес, і тому поживитись. 32 І віdpливlі вони чóвном твóряться чуда від нього. 15 Інші впевнýли, окремо до місця безлóдного. 33 І побачили що Ілля Він, а знов інші казали, що пророк, їх, коли плýнули, і багато-хто їх розпізнали. або як один із пророків. 16 А Ірод, прочувши, І пíшки побігли туди з усіх міст, та й їх сказав: „Іван, якому я голову стяв був, — вýпередили. 34 І, як вийшов Ісус, Він побачив оце він воскрес!“ 17 Той бо Ірод, пославши, багато нарóду, — і змíluвався над ними, бо скhópів був Івана, і в в'язниці закув його, були, „немов вівці, що не мають пастуха“. І через Іродіáду, дружýну брата свого Пилипа, зачав їх багато навчати. 35 І, як минуло вже бо він одружýвся був із нею. 18 Бо Іван казав часу доволі, підійшли Його учні до Нього та Іродові: „Не годíться тобі мати за дружину й кажутъ: „Це місце безлóдне, а година вже жінку брата свого!“ 19 А Іродіáда лüтилась пíзня. 36 Відпусти їх, — нехай пíдуть в осаді на нього, і хотіла йому смерть заподіяти, та та сéла близькí, і куплять собі чого юсти“. не могла. 20 Бо Ірод боявся Івана, знавши, 37 А Він віdpovів і сказав їм: „Дайте юсти їм що він муж праведний і святий, і беріг вý“. Вони ж віdkазали Йому: „Чи ми маємо його. І, його слухаючи, він дуже бентéжився, пíти та хліба купити на двісті дінаріїв, і але слухав його залюбкí. 21 Та настав дати їм юсти?“ 38 А Він їх запитав: „Скільки день догíдний, коли дня нарóдження Ірод маєте хліба? Ідіть, побачте!“ І розізвавши, спрavляв був бенкéта вельмóжам своїм, сказали: „П'ять хліbів та дві риbi“. 39 І i тисячникам, і галілейській старшіні, звелів їм усіх на зеленій траві посадити 22 i коли прийшла дочка тієї Іродіáди, один біля óдного. 40 І розсілись рядами i танцюvala, i сподóбалася Іродові та вони, по сто та по п'ятдесят. 41 І Він узяв присутнім із ним при столі, — тоді цар п'ять хліbів та дві риbi, споглянув на небо, промовив до дівчини: „Прости в мене, чого поблагословив, і поламав ті хліbí, і дав хочеш, — і дам я тобі!“ 23 І поклявся він їй: учням, щоб клали перед ними, і дві риbi „Чого тльки від мéне попросиш, то дам я на всіх поділив. 42 І всі юли й наїлися! 43 тобі, — хоча б і півцарства могó!“ 24 Вона А з кусків позосталих та з риб назбирала ж вийшла, і спиталася матері своєї: „Чого дванадцять повних кошів. 44 А тих, хто хліб маю просити?“ А та віdkазала: „Голови Івана споживав, було тисяч із п'ять чоловіка! 45 І

зара звелів Своїм учням до човна сідати, і надаремне шанують Мене, бо навчають на той бік поплинути до Віфсаїди, раніше наук — лідських заповідей“. 8 Занехаявши Його, поки Сам Він відпустить нарбд. 46 I заповідь Божу, передану людських ви Він їх відпустив, та й пішов помолитись тримаєтесь: обмиваєте глеки та чаши, і багато на гору. 47 А як вечір настав, човен був такого подібного й іншого робите ви“. 9 I серед моря, а Він Сам один на землі. 48 сказав Він до них: „Спритно відкидаєте ви Коли ж Він побачив, як вони веслуванням заповідь Божу, аби зберегти своє передання. мордуються, — бо вітер їм був супротивний, 10 Бо Мойсей наказав: „Шануй батька свого та — о четвертій сторожі вночі підішов Він до матір свою“, та: „Хто злорічить на батька чи них, по морю йдучий, і хотів їх минути. 49 матір, нехай смерть помре“. 11 А ви кажете: А вони, як побачили, що йде Він по морю, „Коли скаже хто батьку чи матері: Корвáн, подумали, що то мара, та й стали кричати, чи дар Богові те, чим би ти скористатись 50 бо Його всі побачили та налякались. А Він від мене хотів, 12 то вже вільно йому не зараз до них обізвався й сказав їм: „Будьте робити нічого для батька чи матері, 13 смілі, — це Я, не лякайтесь!“ 51 I ввійшов порушуючи Боже Слово вашим переданням, Він у човен до них, і вітер затих. А вони що його ви самі встановили. I багато такого здивувалися дуже в собі, 52 бо не зрозуміли ви іншого робите“. 14 I Він знову покликав чуда про хліб, бо серце їхне було затверділе. нарбд і промовив до нього: „Послухайте 53 Перепливши ж вони, прибулі в землю Мене всі, і зрозумійте! 15 Немає нічого Генісарéтську й причалили. 54 I, як вони назовні людіни, що, увіходячи в неї, могло повиходили з човна, люди зараз пізнали б опоганити її; що ж із неї виходить, — те Його, 55 і порозбігались по всій тій околиці, людіну опоганює. 16 Коли має хто вуха, і стали на ложах недужих приносити, де щоб слухати, — нехай слухає!“ 17 А коли від тільки прочули були, що Він є. 56 I куди нарбду ввійшов Він до дому, тоді учні Його тільки Він прибував — до сіл, чи до міст, чи запиталися в Нього про прýтчу. 18 I Він їм до осель, — клали недужих на майданах, відказав: „Чи ж і ви розуміння не маєте? Хіба і благали Його, щоб могли доторкнутись ж не розумієте ви, що все те, що входить хоч краю одежі Його. I хто тільки до Нього іззовні в людіну, — не може опоганити дотркувався, той був уздороблений!

7 I зібрались до Нього фарисеї та деякі з книжників, які прибулі із Єрусалиму, 2 і побачили, що деякі з учнів Його юї хліб руками „нечистими“, цебто невмитими. 3 Бо фарисеї ю усі юдеї, зберігаючи передання старших, не їдять, як старанно не вимиють рук; 4 а вернувшись з ринку, вони не їдять, поки не вмиються. Багато є й іншого, що вони прийняли, щоб додерживати: миття чащ, і глеків, і мідяногого посуду. 5 I запитали Його фарисеї та книжники: „Чому учні Твої не живуть за переданням старших, але хліб споживають руками нечистими?“ 6 А Він їм відказав: „Добре пророкував про вас, лицемірів, Ісая, як написано: „Оці люди устами шанують Мене, серце ж їхне далеко від Мене. 7 Та однак

її? 19 Бо не входить до серця йому, але до живота, і виходить назовні, очищаючи всяку їжу“. 20 А далі сказав Він: „Що з людіни виходить, — тé людіну опоганює. 21 Бо зсередини, із людського серця виходять лихі думки, розпуста, крадіж, душогубства, 22 перелюби, здирства, лукавства, підступ, безстыдства, завидіюче око, богозневага, гордощі, бéзум. 23 Усе зло це виходить зсередини, — і людіну опоганює!“ 24 I встав Він, і звідти пішов у землю тýрську й сидонську. I, ввійшовши до дому, Він хотів, щоб ніхто не довідавсь, та не міг утатітись. 25 Негайно бо жінка одна, якої дочка мала духа нечистого, прочула про Нього, і прийшла, та й припала до ніг Йому. 26 А ця жінка грекіння булá, родом сирофінікіянка. Вона стала благати Його, щоб із дочки її дéмона

вигнав. 27 А Він їй сказав: „Дай, щоб перше І всів Він негайно до човна з Своїми учнями, наїлися діти, — не годиться бо хліб забирати та й прибув до землі далманутської. 11 І в дітей, і кинути щенятам!“ 28 А вона вийшли фарисеї, і почали сперечатися з Йому в відповідь каже: „Так, Господи! Але Ним, і, Його випробовуючи, хотіли від Нього навіть щенята їдять під столом від дитячих ознак із неба. 12 А Він тяжко зіхнув у кришо́к“. 29 І Він їй сказав: „За слово оце Своїм дусі й промовив: „Якої ознаки цей йди собі, — д́емон вийшов із твоєї дочки!“ рід вимагає? Поправді кажу вам, що родові 30 А коли вона в дім свій вернулась, то цьому ознака не буде дана!“ 13 І покинув Він знайшла, що дочка на постелі лежала, а їх, усів знову до човна, і на той бік відбув. демон вийшов із неї. 31 І вийшов Він знов 14 І забули вони взяти хліба, і крім одногого із країв тýрських і сидонських, і подався буханця, у човні не мали з собою нічого. 15 шляхом на Сидон над море Галлійське, А Він їм наказував та говорив: „Стережтесь через оклици Десятимістя. 32 І приводять уважливо фарисейської розчини й розчини до Нього глухого немову, і благають Його, Іродової!“ 16 Вони ж міркували й казали щоб руку на нього поклав. 33 І взяв Він один до одного, що хліба не мають вони. 17 його від нарóду самого, і вклав пальці Свої А Ісус, зnavши те, промовляє до них: „Чого йому в вúха, і, сплюнувши, доторкнувся ви міркуєте, що хліба не маєте? Чи ви ще не його язикá. 34 І, на небо споглянувши, Він знаєте й не розумієте? Чи ще маєте серце зіхнув і промовив до нього: „Еффата“; цебто: свое затверділим? 18 „Мавши очі — не бачите, „Відкрийся!“ 35 І відкрилися вúха йому, і і мавши вúха — не чуете?“ І не пам'ятаєте, 19 путо його язика розв'язалось негайно, — коли п'ять хлібів Я ламав на п'ять тисяч, — і він став говорити виразно! 36 А Він їм скільки повних кошів із кусків ви зібрали?“ звелів, щоб ні кому цього не розповідали. Вони кажуть до Нього: „Дванадцять“. 20 „А Та що більше наказував їм, то ще більш як сім на чотири тисячі, — скільки кошиків розголошували. 37 І дуже всі дивувалися та повних з кусків ви зібрали?“ І відказують: говорили: „Він добре все робить: глухим дає „Сім“. 21 І сказав Він до них: „Ви ще не чути, а німим — говорити!“

8 Тими днями, коли було знову багато нарóду, а їсти не мали чого, покликав Він учнів Своїх та й промовив до них: 2 „Жаль мені тих людей, що вже три дні зо Мною знахόдяться, та їсти не мають чого. 3 А коли відпушу їх голодних до їхніх домівок, то ослабнуть у дорозі, бо деякі з них поприходили здáлека“. 4 І відказали Йому Його учні: „Звідки зможе хто нагодувати їх хлібом отут у пустині? 5 А Він їх запитав: „Скільки маєте хліба?“ Вони ж повідомили: „Сéмеро“. 6 Тоді Він нарому звелів на землі посідати. І, взявши сéмеро хліба, віддавши подяку, Він поламав і дав учням Своїм, щоб роздати. А вони роздавали нарóдові, 7 і мали вони трохи рýбок; і Він їх поблагословив, і роздати звелів також їх. 8 І всі їли й наїлися, а з позосталих кусків сім кошів назириали. 9 А їдців було тисяч з чотири! 10

І приводять до Нього слíпого, і благають Його, щоб доторкнúвся до нього. 23 І взяв Він слíпого за руку, та й вивів його за село. 1 поспíнивши очі йому, поклав руки на нього, і питався його, чи що бачить. 24 І, зиркнувши, сказав той: „Я бачу людей, які ходять, немов би дерéва“. 25 Потім знов Він поклав Свої руки на очі йому, — і прозрів той, і одужав, і виразно став бачити все! 26 І послав Він додому його й наказав: „До села й не заходь, і ні кому в селі не розповідáй!“ 27 Потому пішов Ісус ючні Його до сіл Кесарії Пилипової, а в дорозі питав Своїх учнів, говорячи їм: „За кого Мене люди вважають?“ 28 Вони ж відповілі Йому, кажучи: „За Івана Христителя, другі — за Ілліо, а інші — за одного з пророків“. 29 І Він запитав їх: „А ви за кого Мене маєте?“ Петро Йому в відповідь каже: „Ти — Христос!“ 30 І Він заборонив їм,

щоб нікому про Нього вони не казали! 31 воскресне. 10 І вони заховали те слово в І почав їх навчати, що Синові Людському собі, сперечачися, що то є: „воскреснути треба багато страждати, і Його відцураються з мертвих“. 11 І вони запитали Його та старші, і первосвященики, і книжники, і сказали: „Щó це книжники кажуть, ніби Він буде вбитий, — але третього дня Він треба Іллі перш прийти?“ 12 А Він відказав воскресне. 32 І те слово казав Він відкрито. А їм: „Тож Іллá, коли прийде попереду, усе Петро узяв набік Його, і Йому став перечити. приготує. Та як же про Людського Сина 33 А Він обернувся й поглянув на учнів Своїх, написано, що мусить багато Він вітерпіти, та й Петру докорів і сказав: „Віdstупись, і буде зневажений? 13 Але вам кажу, що сатано, від Мене, бо думаєш ти не про Боже, й Іллá був прийшов, — та зробили йому, а про людське!“ 34 А Він покликав народ із щó тільки хотіли, як про нього написано“. Своїми учнями, та й промовив до них: „Коли 14 А коли повернулись до учнів, коло них хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться вони вгледіли бéзліч нарбду та книжників, самого себе, і хай візьме свого хреста та й за що сперечалися з ними. 15 І негайно ввесь Мною йде! 35 Бо хто хоче душу свою зберегти, нáтовп, як побачив Його, сполонhувся із той погубить її, а хто згубить душу свою дива, і назустріч побіг, і став вітати Його. 16 ради Мене та Євангелії, той її збереже. 36 Яка І запитався Він їх: „Про що сперечаетесь з ж кóристь людýні, що здобудé ввесь світ, але ними?“ 17 І Йому відповів один із нáтовпу: душу свою занапáстить? 37 Або щó назамін „Учителю, привів я до Тебе ось сина свого, дасть людýна за душу свою? 38 Бо хто буде що духа німого він має. 18 А як він де схóпити Мене та Мої наукі соромитися в роді цім Його, то об землю кидає ним, — і він пíну перелібнім та грішнім, того посorомиться пускає й зубами скречоче та соxне. Я казав також Син Людський, як прийде у славі Твоїм учням, щоб прогнали його, — та вони Свого Отця з анголáми святыми“.

9 І сказав Він до них: „Поправді кажу вам, що деякі з тут-о прийvних не скуштúють смерти, аж поки не бáчитимуть Царства Божого, що прийшlo воно в силі“. 2 А через шість день забирає Ісус Петра, і Якова, і Івана, та й веде їх осібно на гору високу самих. І Він переобразíвсь перед ними. 3 І стала одежа Його осяйná, дуже біла, як сніг, якої білýльник не зміг би так віблілити на землі! 4 І з'явивсь їм Іллá та Мойсей, і розмовляли з Ісусом. 5 І озвався Петро та й сказав до Ісуса: „Учителю, добрé бути нам тут! Поставмо ж собі три шатра: для Тебе одне, і одне для Мойсeя, і одне для Іллі“. 6 Бо не знав, що казати, бо булý перелякані. 7 Та хmara ось їх заслонíла, і голос почувся із хmari: „Це Син Мій Улóблений, — Його слухайтеся!“ 8 І зараз, звівши очі свої, вони вже нікóго з собою не бачили, крім Самого Ісуса. 9 А коли з гори схóдили, Він їм наказав, щоб нікому того не казали, щó бачили, аж поки Син Людський із мертвих

не змогli“. 19 А Він їм у віdpovíдь каже: „О, роде невíрний, — доки буду Я з вами? Доки вас Я терпíту? Приведіть до Мене Його!“ 20 І до Нього того привелý. І як тільки побачив Його, то дух зараз затряс ним. А той, повалившись на землю, став качатися та заливатися пíною. 21 І Він запитав його бáтька: „Як давнó йому сталося це?“ Той сказав: „Із дитíнства. 22 І пóчасту кидав він ним і в огонь, і до води, щоб його погубити. Але коли можеш що Ти, то змилуйсь над нами, і нам поможи!“ 23 Ісус же йому відказав: „Щодо того твого „коли можеш“, — то томý, хто вірує, все можливе!“ 24 Зараз бáтько хлоп'яти з слíзмí закричав і сказав: „Вíрую, Господи, — поможи недовíрству моému!“ 25 А Ісус, як побачив, що нáтовп збíгається, то нечистому духові заказав, і сказав йому: „Дúше нíмий і глухий, тобі Я наказую: вийди з нього, і більше у нього не входь!“ 26 І, закричавши та міцно затрясиши, той вийшов. І він став, немов мертвий, — аж багато-хто стали казати, що помер

він. 27 А Ісус узяв за руку його та й підвів його, — і той устав. 28 Коли ж Він до дому прийшов, то учні питали Його самотою: „Чому мій не могли його вигнати?“ 29 А Він ім сказав: „Цей рід не виходить інакше, як тільки від молитви та посту“. 30 I вони вийшли звідти, і проходили по Галілії. А Він не хотів, щоб довідався хто. 31 Бо Він Своїх учнів навчав і казав їм: „Людський Син посолиться кожен огнем, і кожна жертва буде відданій людям до рук, і вони Його посолиться сіллю. 50 Сіль — добра річ. Коли вб'ють, але вбитий, — воскресне Він третього дня!“ 32 Вони ж не зрозуміли цього слова, та боялись Його запитати. 33 I прибулі вони в Капернаум. А як був Він у домі, то їх запитав: „Про що міркували в дорозі?“ 34 I мовчали вони, — сперечалися бо проміж себе в дорозі, хто найбільший. 35 А як сів, то покликав Він Дванадцятьох, і промовив до них: „Коли хто буди першим бажає, — нехай буде найменшим із усіх і слуга всім!“ 36 I взяв Він дитину, і поставив її серед них. I, обнявши її, Він промовив до них: 37 „Коли хто в Ім'я Мое прйиме одне з дітей таких, той приймає Мене. Хто ж приймає Мене, — не Мене він приймає, а Того, Хто послав Мене!“ 38 Обізвався до нього Іван: „Учителю, ми бачили одного чоловіка, який з нами неходить, що виганяє Ім'ям Твоїм діміонів; і ми заборонили йому, бо він із нами неходить“. 39 А Ісус відказав: „Не забороняйте йому, бо немає такого, що Ім'ям Моїм чудо зробив би, і зміг би небаром лихословити Менé. 40 Хто бо не супроти нас, — той за нас! 41 I коли хто напоїть вас кухлем води в Ім'я Мое ради того, що ви Христові, поправді кажу вам: той не згубить своєї нагороди! 42 Хто ж спокусить одного з маліх цих, що вірять, то краще б такому було, коли б жорно млинобе на шию йому почепити, та й кинути в море! 43 I коли рука твоя спокушає тебе, — відітни її: краще тобі ввійти до життя одноруким, ніж з обома руками ввійти до геєнни, до огню невгласимого, (Geenna g1067) 44 де „їхній червяк не вмирає, і не гасне огонь“. 45 I коли нога твоя спокушає тебе, — відітни її: краще тобі ввійти до життя одноногим, ніж з обома ногами бути вкиненому до геєнни, до огню невгласимого], (Geenna g1067) 46 де „їхній червяк не вмирає, і не гасне огонь“. 47 I коли твое око тебе спокушає, — вибери його: краще тобі однооким ввійти в Царство Боже, ніж з обома очима бути вкиненому до геєнни огненної, (Geenna g1067) 48 де „їхній червяк не вмирає, і не гасне огонь!“ 49 Бо ж сіль несоленою стане, — чим поправити її? дні!“ 50 Сіль у собі, майте й мир між собою!“

10 I, вийшовши звідти, Він приходить у землю Юдейську, на той бік Йордану. I знову зібралися юрби до Нього, і знов Він навчав їх, звичаєм Своїм. 2 I підійшли фарисеї й спитали, Його випробовуючи: „Чи дозволено чоловікові дружину свою відпустити?“ 3 A Він відповів і казав їм: „Що Мойсей заповів вам?“ 4 Вони ж відказали: „Мойсей заповів написати листа розводового, та й відпустити“. 5 Ісус же промовив до них: „То за ваше жорстокосердя він вам написав оцю заповідь. 6 Бог же з початку творіння „створив чоловіком і жінкою їх. 7 Покине тому чоловік свого батька та матір, 8 і стануть обе вони одним тілом“, — тим то немає вже двох, алé одне тіло. 9 Тож, що Бог спарував, — людина нехай не розлучує!“ 10 A вдома про це учні знов запитали Його. 11 I Він ім відказав: „Хто дружину відпустить свою, та й одружиться з іншою, той чинить перелоюб із нею. 12 I коли дружина покине свого чоловіка, і вийде заміж за іншого, то чинить перелоюб вона“. 13 Тоді поприносили діток до Нього, щоб Він доторкнувся до них, учні ж їм докоряли. 14 А коли спостеріг це Ісус, то обурився, та й промовив до них: „Пустіть діток до Менé приходити, і не бороніть їм, — бо таких Царство Боже! 15 Поправді кажу вам: Хто Божого Царства не прйиме, немов те дитя, той у нього не ввійде“. 16 I Він їх пригорнув, і поблагословив, на них руки поклавши. 17 I коли вирушав Він у путь, то швидко наблизивсь один, упав перед Ним на коліна,

і спитався Його: „Учителю Добрый, — що видає буде Син Людський, і засудять робити мені, щоб вічне життя вспадкувати?“ на смерть Його, і поганам Його видадуть, (αἰῶνις §166) 18 Ісус же йому відказав: „Чого 34 і насміхатися будуть із Нього, і будуть звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрый, плювати на Нього, і будуть Його бичувати, і крім Бога Самого. 19 Знаєш заповіді: „Не вб'ють, — але третього дня Він воскресне!“ вбивай, не чини перелюбу, не крадй, не 35 і підходять до Нього Яків та Іван, сини свідкій неправдиво“, не кривдй, „шануй Зеведеїв, та й кажуть Йому: „Учителю, — свого батька та матір“. 20 А він відказав Йому: ми хочемо, щоб Ти зробив нам, про що „Учителю, — це все виконав я ще змалку“. будемо просити Тебе“. 36 А Він їх поспітав: 21 Ісус же поглянув на нього з любов'ю, і „Чого ж хочете, щоб Я вам зробив?“ 37 Вони промовив Йому: „Одного бракує тобі: іди, ж відказали Йому: „Дай нам, щоб у славі розпродаї, що маєш, та вбогим роздай, — і Твоїй ми сиділи праворуч від Тебе один, матимеш скарб ти на небі! Потому приходь і ліворуч один!“ 38 А Ісус відказав їм: „Не та й іди вслід за Мною, узвівши хреста“. знаєте, чого просите. Чи ж можете ви пити 22 А він засмутився тим словом, і пішов, чащу, що Я її п'ю, і христитися хрещенням, зажурившись, — бо великі маетки він мав! що Я ним хрещусь?“ 39 Вони відказали 23 і поглянув довкіла Ісус, та й сказав Своїм Йому: „Можемо“. А Ісус їм сказав: „Чашу, учням: „Як тяжко отим, хто має багатство, що Я її п'ю, ви питимете, і хрещенням, увійти в Царство Боже!“ 24 і учні жахнулись що Я ним хрещусь, ви охриститеся. 40 А від слів Його. А Ісус знов у відповідь каже сидіти праворуч Мене та ліворуч — не Мое до них: „Мої діти, як тяжко отим, хто надію це давати, а кому уготовано“. 41 Як почули кладе на багатство, увійти в Царство Боже! ж це Десятеро, то обурились на Якова та на 25 Верблодові легше пройти через голчине Івана. 42 А Ісус їх покликав, і промовив до вушко, ніж багатому в Боже Царство ввійти!“ них: „Ви знаєте, що ті, що вважають себе 26 А вони здивувалися дуже, і казали один до за князів у народів, панують над ними, а одного: „Хто ж тоді може спастися?“ 27 Ісус їхні вельможі їх тиснуть. 43 Не так буде між же поглянув на них і промовив: „Неможливе вами, але хто з вас великим бути хоче, — це людям, а не Богові. Бо „для Бога можливе нехай буде він вам за слугу. 44 А хто з вас все!“ 28 А Петро став казати Йому: „От усе бути першим бажає, — нехай буде всім за ми покинули, та й пішли за Тобою слідом“. раба. 45 Бо Син Людський прийшов не на те, 29 Ісус відказав: „Поправді кажу вам: Немає щоб служили Йому, але щоб послужити, і такого, щоб дім полішив, чи братів, чи душу Свою дати на викуп за багатьох“. 46 і сестер, або матір, чи батька, або діти, чи приходять вони в Єрихон. А коли з Єрихону поля ради Мене та ради Євангелії, 30 і не виходив Він разом із Своїми учнями й з одержав би в сто раз більше тепер, цього бе兹ліччю люду, сидів і просив при дорозі чаусу, серед переслідувань, — домів, і братів, сліпий Вартимей, син Тимеїв. 47 і, прочувши, і сестер, і матерів, і дітей, і піль, а в віці що то Ісус Назарянин, почав кликати та наступному — вічне життя. (αἰῶν §165, αἰῶνις §166) говорити: „Сину Давидів, Ісусе, — змилуйся 31 і багато-хто з перших стануть останніми, надо мною!“ 48 і сварились на нього багато-а останні — першими“. 32 Були ж у дорозі хто, щоб мовчав, а він іще більше кричав: вони, простуючи в Єрусалім. А Ісус ішов „Сину Давидів, — змилуйся надо мною!“ 49 і попереду них, — аж дуже вони дивувались, а спинився Ісус та й сказав: „Покличте його!“ ті, що йшли вслід за Ним, боялись. і, взявши і кличути сліпого та й кажуть Йому: „Будь знов Дванадцятьох, почав їм розповідати, бадьорий, устань, — Він кличе тебе“. 50 А що з Ним статися має: 33 „Оце в Єрусалім той скинув плаща свого, і скочив із місця, — ми йдемо, і первосвященикам і книжникам і прибіг до Ісуся. 51 А Ісус відповів і сказав

йому: „Щó ти хочеш, щоб зробив Я тобі?“ казав їм: „Хіба не написано: „Дім Мій — буде Сліпий же Йому відказав: „Учителю, — нехай домом молитви в народів усіх“, ви ж із нього я прозрію!“ 52 Ісус же до нього промовив: „Іди, — твоя віра спасла тебе!“ I той зараз зробили „печеру розбійників!“ 18 I почули це первосвященики й книжники, і шукали, прозрів, і пішов за Ісусом дорогою.

11 I коли вони наблизились до Єрусалиму, до Вітфагії Віфанії, на Оливній горі, тоді Він посилає двох учнів Своїх, 2 i каже до них: „Ідіть у село, яке перед вами, і, входячи в нього, ви знайдете зараз прив'язане осля, що на нього ніхто ще з людей не сідав. Відв'яжіть його, і приведіть. 3 Коли ж скаже хто вам: „Щó це ви робите?“ відкажіть: „Господь потребує його, — і відішло його сюди зараз“. 4 I вони відійшли, і знайшли те осля, що прив'язане коло воріт із надвірну було при дорозі, — і відв'язали його. 5 A деякі з тих, що стояли там, сказали до них: „Щó ви робите? Пóщо осля ви відв'язуєте?“ 6 Вони ж їм відказали, як звелів їм Ісус, — і відпущенено їх. 7 I вони привели до Ісуса осля, і поклали на нього плаці свої, а Він сів на нього. 8 Багато ж наріду стелили одежу свою по дорозі, а інші стелили дорогою зéлень, натяту в полях. 9 A ті, що йшли перед Ним і позаду, викрикували: „Осáнна! Благословéнний, хто йде у Господне Ім'я! 10 Благословенне Царство, що надходить, Отця нашого Давида! Осáнна на висоті!“ 11 Потому ввійшов Він до Єрусалиму, і в храм. А оглянувши все, як година вже пізня була, Він пішов у Віфанію з Дванадцятьма. 12 A назавтра, коли вони вийшли з Віфанії, Він зголоднів. 13 I, побачивши здалека фігове дерево, вкрите листями, Він підійшов, чи не знайде на ньому чого. I, прийшовши до нього, не знайшов нічого, крім листя самога, — не пора бо на фіги була. 14 I озвався Ісус і промовив до нього: „Щоб більше ніхто твого плóду не з'їв аж повíки!“ A учні Його все те

чули. (aiōn g165) 15 I прийшли вони в Єрусалим. A як Він у храм увійшов, то став виганяти продавців і покупців у храмі, і поперевертав столи грошомінам та ослони — продавцям голубів. 16 I Він не дозволяв, щоб хто річ яку носив через храм. 17 I Він їх навчав і

як Його погубити, бо боялись Його, —увесь бо нарід дивувався науці Його. 19 A як пізно ставало, вони поза місто виходили. 20 A проходячи вранці, побачили фігове дерево, усохле від кореня. 21 I, згадавши, Петро говорить Йому: „Учителю, глянь — фігове дерево, що прокляв Ти, усохло!“ 22 A Ісус їм у відповідь каже: „Майте віру Божу! 23 Поправді кажу вам: Як хто скаже горі цій: „Порушся та й кинься до моря“, і не матиме сумніву в серці своїм, але матиме віру, що станеться так, як говорить, — то буде Йому! 24 Через це говорю вам: Усе, чого ви в молитві попросите, вірте, що одержите, і спóвниться вам. 25 I коли стоїтє на молитві, то прощайте, як маєте що проти кого, щоб і Отець ваш Небесний пробачив вам прогріхи ваши. 26 Коли ж не прощаете ви, то й Отець ваш Небесний не простить вам прогріхів ваших“. 27 I знову прийшли вони в Єрусалим. Коли ж Він у храмі ходив, поприходили первосвященики й книжники, і старшіни до Нього, 28 i сказали Йому: „Якою Ти влáдою все оце чиниш? I хто Тобі влáдою цю дав, щоб Ти це робив? 29 A Ісус відказав їм: „Запитаю й Я вас одне слово, і відповідайте Мені, то й Я відкажу вам, якою Я влáдою це все чиню. 30 Іванове хрещення з неба було, чи від людей? Відповідайте Мені!“ 31 Вони ж міркували собі й говорили: Коли скажемо: „Із неба“, відкаже: „Чого ж ви Йому не повірили?“ 32 A як скажемо: „Від людей“, — то боялись наріду, бо всі вважали, що Іван був поправді пророк. 33 I сказали Ісусові в відповідь: „Не знаємо“. A Ісус їм відказує: „То й Я не скажу вам, якою Я влáдою це все чиню“.

12 I почав Він у прýтчах до них промовляти: „Насадив був один чоловік виноградника, муром обгородив, вýдовбav у ньому чавíло, башту поставив, — і віддав його винарýм, та й пішов. 2 A певного чауса послав він раба до своїх винарів, щоб

прийняти частину плоду з виноградинка **20** Було сім братів. І перший взяв дружину й в тих винарів. **3** Та вони схопили його та умер, не лишивши дітей. **21** Другий теж її побили, і відіслави ні з чим. **4** І знобув взявша й помер, — і він не лишив дітей. Так послав він до них раба іншого, — та й того само і третій. **22** І всі семеро не полишили вони зранili в голову та зневажили. **5** Тоді дітей. А по всіх вмерла й жінка. **23** А в вислав він іншого, — і того вони вбили. воскресінні, як воскреснуть вони, то котрому І багатьох іще інших, — набили одніх, а із них вона дружиною буде? Бо семеро мали одніх повбивали. **6** І він мав ще одного, за дружину її“. **24** Ісус їм відказав: „Чи — сина улобленого. Наостанок послав і ви не тому помиляєтесь, що не знаєте ані тогó він до них і сказав: „Посоромляться Писання, ані Божої сили? **25** Бо як із мертвих сина могó!“ **7** А ти винарі міркували собі: воскреснуть, то не будуть женитись, ані „Це спадкоємець; ходім, замордуймо його, заміж виходити, але будуть, немов анголі ті — і нашою спадщина буде!“ **8** І вони на небі. **26** Що ж до мертвих, що воскреснуть, схопили його та й убили, і викинули його за чи ж ви не читали в Мойсеєвій книзі, як — виноградник. **9** Отож, що пан виноградинка при кущі — сказав Йому Бог, промовляючи: зробить? — Він прибуде та й вигубить тих „Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів“, винарів, і віддасть виноградинка іншим. **10** **27** Бо Він є Бог не мертвих, а живих! Тим Чи ви не читали в Писанні: „Камінь, що то ви помиляєтесь дуже“. **28** А один із тих його будівничі відкинули, — той наріжним книжників, що чув, як вони сперечалися, та став каменем! **11** Від Господа сталося це, — і бачив, як добре Він відповідав їм, приступив дивне воно в очах наших“. **12** І шукали Його, та й спитався Його: „Котрá заповідь перша щоб схопити, але побоялись наріду. Бо вони з усіх?“ **29** Ісус відповів: Перша: „Слухай, зрозуміли, що про них Він цю прітчу сказав. Ізраїлю: наш Господь Бог — Бог єдиний“. **30** І, лишивши Його, відійшли. **13** І вони вислали І: „Люби Господа, Бога свого, усім серцем деяких із фарисеїв та іродіянів до Нього, своїм, і всією душою своєю, і всім своїм щоб зловити на слові Його. **14** Ті ж прийшли розумом, і з цілої сили своєї!“ (Це зáповідь та й говорять Йому: „Учителю, знаємо ми, перша!) **31** А друга (однакова з нею): „Люби що Ти справедливий, і не зважаєш зовсім ні свого близнього, як самого себе!“ Нема іншої на кого, бо на лóдське обличчя не дивишся, більшої заповіді над оці!“ **32** І сказав Йому а наставляєш на Божу дорогу правдиво. книжник: „Добре, Учителю! Ти поправді Чи годиться давати податок для кесаря, чи сказав, що „Один Він, і нема іншого, окрім ні? Давати нам, чи не давати?“ **15** А Ісус, Нього“, **33** і що „Любити Його всім серцем, і знавши їх лицемірство, сказав їм: „Чого ви всім розумом, (і всією душою), і з цілої сили“, Мене випробуєте? Принесіть Мені гріш і що „Любити свого близнього, як самого податковий, щоб бачити“. **16** І принесли себе“, — це важливіше за всі цілопалення й вони. А Він каже до них: „Чий це образ жертви!“ **34** Ісус же, побачивши, що розумно і напис?“ Ті ж Йому відказали: „Кесарів“. той відповідь дав, промовив до нього: „Ти **17** Ісус тоді каже відповідь їм: „Віддайте недалеко від Божого Царства!“ І ніхто не кесареве — кесареві, а Богові — Боже!“ І насмілювався вже питати Його. **35** Потому дивувалися з Нього вони. **18** І прийшли до Ісуса відповів і промовив, у храмі навчаючи: Нього ті саддукеї, що твердять, ніби нема „Як то книжники кажуть, що ніби Христос воскресіння, і запитали Його та сказали: **19** — син Давидів? **36** Адже той Давид Святим „Учителю, Мойсей написав нам: „Як помре Духом сказав: „Промовив Господь Господéві кому брат, і полішить дружину, а дитини не моєму: сядь праворуч Мене, доки не покладу лишить, то нехай його брат візьме дружину Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ **37** його, та й відновить насіння для брата свого“. Сам Давид Його Господом зве, — як же Він

йому син?“ 38 Він же казав у науці Своїй: на смерть брата брат, а батько — дитину. I „Стережіться тих книжників, що люблять у „діти повстануть навпроти батьків“, — і їм довгих одежах проходжуватись, і привіти смерть заподіють. 13 I за Ім'я Мое будуть усі на ринках, 39 і перші лавки в синагогах, і вас ненавидіти. А хто витерпить аж до кінця, перші місяця на прийняттях, 40 що вдовіні той буде спасений! 14 Коли ж ви побачите ту хати поїдають, і моляться довго напоказ, „гидоту спустошення“, — що про неї звіщав — вони тяжче осудження приймуты!“ 41 I пророк Даниїл, — що вона заляглá, де не сів Він навпроти скарбниці, і дививсь, як слід, — хто читає, нехай розуміє, — тоді ті, нарід мідякі до скарбниці вкидає. I багато хто в Юдеї, нехай в гори втікають. 15 I хто заможних укидали багато. 42 I підійшла на покрівлі, нехай той не сходить, і нехай одна вбога вдовиця, і поклала дві лéпти, не входить узяти щось із дому свого. 16 цебто гріш. 43 I покликав Він учнів Своїх та I хто на полі, — хай назад не вертається й промовив до них: „Поправді кажу вам, що взяти одежу свою. 17 Горе ж вагітним і тим, ця вбога вдовиця поклала найбільше за всіх, хто годує грудьмý, у ті дні! 18 Моліться ж, хто клав у скарбницю. 44 Бо всі клали від щоб не трапилося це зимою! 19 Будуть бо лішка свого, а вона поклала з убо́зства свого ті дні такою „скорботою, що її не було з все, що мала, — свій прожиток увесь“.

13 I коли Він виходив із храму, говорить

Йому один із учнів Його: „Подивися, Учителю — якé то каміння та щó за будíвлі!“ 2 Icус же до нього сказав: „Чи ти бачиш великі будинки оці? — Не залишиться тут навіть камінь на камені, який не зруйнується!“ 3 Коли ж Він сидів на Оливній горі, проти храму, питали Його насамоті Петро, і Яків, і Іван, і Андрій: 4 „Скажи нам, коли станеться це? I яка буде ознáка, коли все те вýконатись має?“ 5 Icус же почав промовляти до них: „Стережіться, щоб вас хто не звів. 6 Bo багато-хто прийдуть в Ім'я Мое, кажучи: „Це Я“. I зведуть багатьох. 7 I як про вýни почуєте ви, і про воєнні чуткі, — не лякайтесь, бо статись належить тому“. Та це ще не кінець. 8 „Bo повстане нарід на нарід, і царство на царство“, будуть землетруси місцями, буде голод. Це почáток терпіння породільних. 9 Пильнуйте ж самі, бо вас на суди видаватимуть, і бичуватимуть вас у синагогах, і поведуть до правителів та до царів ради Мене, на свідчення їм. 10 Але перше Євáнгелія мусить бути нарідам усім проповідувана. 11 Коли ж видадуть вас і поведуть, — не турбуйтесь заздалегідь, щó вам говорити, — а щó дане вам буде тієї години, то те говоріть: бо не ви промовлятимете, але Дух Святий. 12 I видасть первопочину світу“, що його Бог створив, „аж досí“, і не буде. 20 I коли б Господь не вкоротив тих днів, — не спаслася б ніяка людіна; але ради вýбраних, кого вибрали, укоротів Він ті дні. 21 Тоді ж, як хто скаже до вас: „Ото, Христос тут“, „Ото там“, — не юміть віри. 22 Bo повстануть христі неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити ознаки та чуда, щоб спокусити, як можна, і вýбраних. 23 Але ви стережіться! Я сказав вам усе наперед. 24 Але за тих днів, по скорботі отій, „сонце затмíться, і місяць не дастъ свого світла. 25 і зорі спадатимуть з неба, і сили небесні порушаться. 26 I побачать тоді „Сина Людського, що йтиме на хмaraх“ із великою потúгою й славою. 27 I тоді Він пошле Анголів і зберуть Його вýбраних „від вітров чотирьох, від краю землі до крайнеба“. 28 Від дерева ж фігового навчíться прикладу: коли віття його вже розпúкується, і кинеться листя, то знаєте, що близько літо. 29 Так і ви: коли тільки побачите, що діється це, то знайте, що близько, — під дверима. 30 Поправді кажу вам: не перéйде цей рід, аж усе оце станеться! 31 Небо й земля проминуться, але не минуться слова Moї! 32 Про день же той чи про годину не знає ніхто: ні анголі на небі, ні Син, — тільки Отець. 33 Уважайте, чuvайте й моліться: бо не знаєте, коли час той настане! 34 Як той чоловік, що

від'їхав, і залишив свій дім, і дав рабам своїм Моя, в якій Я споживу зо Своїми учнями владу й кожному працю свою, а воротареві пасху?“ 15 I він вам покаже велику горницю, звелів пильнувати. 35 Тож пильнуйте, — не вистелену та готову: там приготуйте для знаєте бо, коли прийде пан дому: ув'єчорі, нас“. 16 I учні пішли, і до міста прийшли, і чи опівночі, чи як півні співатимуть, чи знайшли, як Він їм сказав, — і зачалі вони рánком. 36 Щоб вас не застав, що спітє, коли пасху готувати. 17 А коли настав вечір, Він вéрнеться він несподівано. 37 А що вам Я кажу, те всім Я кажу: Пильнуйте!”

14 За два ж дні була Пасха й Опрісноки.

А первосвященики й книжники стали шукати, як би підступом взяти Його та забити. 2 Вони говорили: „Та не в свято, щоб бувá колотнёча в народі не сталаась“. 3 Коли ж Ісус був у Віфанії, у домі Сýмона, на проказу слабого, і сидів при столі, підійшла одна жінка, алябáстрову пляшечку маючи щирого нардового дуже цінного мира. I розбила вона алябáстрову пляшечку, і вилила миро на голову Йому! 4 А дехто обурювались між собою й казали: „Нáшо таке марнотráтство на миро? 5 Bo можна було б це миро продати більше, як за три сотні динаріїв, і вбогим роздати“. I нарікали на неї. 6 Ісус же сказав: „Залишіть її! Чого приkrість її робите? Вона добрий учинок зробила Мені. 7 Bo вбогих ви маєте зáвжди з собою, і коли схочете, можете їм робити добро, — Мене ж не постійно ви маєте. 8 Шо могла, те зробила вона: заздалегідь намастíла Мое тіло на похорон. 9 Поправді кажу вам: де тільки ця Євáнгелія проповідувана буде в цíлому світі, — на пам'ятку їй буде сказане й те, що зробила вона!“ 10 Юда ж Іскаріотський, один із Дванадцятьох, подався до первосвящеників, щоб ім Його видати. 11 A вони, як почули, зраділи, і обіцяли Йому срібняків за те дати. I він став вишукувати, як би слушного часу їм видати Його. 12 A першого дня Опрісноків, коли пасху приношено в жертву, сказали Йому Його учні: „Куди хочеш, щоб пішли й приготували ми Тобі пасху спожити?“ 13 I посилає Він двох із Своїх учнів, і каже до них: „Підіть до міста, і стріне вас чоловік, що нéстиме в глéкові воду, — то йдіть за ним. 14 I там, куди він увíйде, скажіть до господаря дому: „Учитель питает: „Де кімнáта

Моя, в якій Я споживу зо Своїми учнями приходить із Дванадцятьма. 18 I як сиділи вони при столі й споживали, промовив Ісус: „Поправді кажу вам, що один з-поміж вас, „який споживає зо Мною“, видасть Менé“. 19 Вони зачалі сумувати, і один по однóму питати Його: „Чи не я?“ 20 A Він їм сказав: „Один із Дванадцятьох, що в миску мачає зо Мною. 21 Людський Син справді Йде, як про Нього написано; та горе тому чоловíкові, що видасть він Лéодського Сина! Було б краще тому чоловíкові, коли б він не родився!“ 22 Як вони ж споживали, Ісус узяв хліб, і поблагословив, поламав, і дав їм, і сказав: „Приймíть, споживайте, це — тіло Мое!“ 23 I взяв Він чашу, і, вчинивши подяку, подав їм, — і пили з неї всі. 24 I промовив до них: „Це — кров Моя Новóго Заповіту, що за багатьох проливається. 25 Поправді кажу вам, що віднині не пíтиму Я від плоду виноградного до того дня, як новýм буду пiti його в Царстві Божíм!“ 26 A коли відспíвали вони, на гору Оливну пішли. 27 Промовляє тодí їм Ісус: „Усí ви спокúитесь ноchi цíєї, як написано: „Уражу Пáстиря, — і розпорóщається вівці!“ 28 Po воскресінні ж Своїм Я вас вýпереджу в Галíлеї“. 29 I відізвався до Нього Петро: „Хоч спокусяться їх усí, — та не я!“ 30 Ісус же Йому відказав: „Поправді кажу тобі, що сьогодні, цíє ось ноchi, перше нíж заспíває пíвень двíчі, — відречешся ти трíчі від Мене!“ 31 A він ще сильніш запевняв: „Коли б мені й умерти з Тобою, — я не відречуся Тебе!“ Так же само сказали й усí. 32 I приходять вони до місцевості, на іm'я Гефсимáнія, і каже Він учням Своїм: „Посидьте ви тут, поки Я помолоюся“. 33 I, взявши з Собою Петра, і Якова та Івана, Він зачав сумувати й тужити. 34 I сказав Він до них: „Обгórnena сумом смертéльним душа Моя! Залишіться тут і

пильнуйте!“ **35** І Він відійшов трохи далі, смерть, — і не захόдили. **56** Бо багато-хто припав до землі, та й благав, щоб, як можна, свідчив фальшиво на Нього, алé не булó минула Його ця година. **36** І благав Він: „Авва згідних свідченъ. **57** Тоді деякі встали, і —Отче, — Тобі все можливе: пронеси мимо қривосвідчили супроти Нього й казали: **58** Мене цю чашу! А проте, — не чого хочу Я, „Ми чули, як Він говорив: Я зруйну цей але чого Ти“. **37** І вернувся, і знайшов їх, що храм рукотворний, — і за три дні збудую спали, та й каже Петрові: „Симоне, спиш інший, нерукотворний“. **59** Але й так не ти? Однієї години не зміг попильнувати? булó їхнє свідчення згідне. **60** Тоді встав **38** Пильнуйте й моліться, щоб не впасти в насередині первосвященик, та й Ісуса спитав спокусу, — бадьорий бо дух, але нémічне і сказав: „Ти нічого не відповідаеш, що тіло!“ **39** І знóву пішов і молився, те саме свідчать вони проти Тебе?“ **61** Він же мовчав, промовивши слово. **40** А вернувшись, ізнову і нічого не відповідав. Первосвященик ізнову знайшов їх, що спали, бо зважніли їм очі спитав Його, до Нього говорячи: „Чи Христос булý. І не знали вони, що Йому відказати. Ти, Син Благословéнного?“ **62** А Ісус відказав: **41** І вернувсь Він утрете, та й каже до них: „Я! І побачите ви Сина Лі́одського, що „Ви ще далі спіттé й спочиваєте? Скінчено, сидітиме по правіці сили Божої, і на хмарах — надійшла та година: у руки грішникам небесних приходітиме!“ **63** Роздер тоді ось видається Син Лі́одський! **42** Уставайте, первосвященик одежу свою та й сказав: ходім, — ось набlíзивсь Мій зрадник“. **43** І „На щó нам ще свідки потрібні? **64** Ви зараз, як Він ще говорив, прийшов Юда, один чули цю богозневагу. Як вам здається?“ із Дванадцятьох, а з ним люди з мечами та Вони ж усі присудили, що Він умерти кіями від первосвящеників, і книжників, і повинен. **65** Тоді деякі стали плювати на старших. **44** А зрадник Його дав був знака їм, Нього, і закривати обличчя Йому, і бити кажучи: „Кого я поцілую, то Він, — беріть Його та казати Йому: „Пророкуй!“ Служба Його, і оберéжно ведіть“. **45** І, прийшовши, теж Його била по щóках. **66** А коли Петро підійшов він негайно та й каже: „Учителю!“ І був на подвір'ї надóлі, приходить одна із поцілував Його. **46** Вони ж руки свої наклáли служниць первосвященика, **67** і як Петра вона на Нього, — і схопíли Його. **47** А один із вгледіла, що грівся, подивилась на нього та тих, що стояли навколо, меча вихопив та й каже: „І ти був із Ісусом Назаряніном!“ й рубонúв рабá первосвященика, — і відтяв **68** Він же відрíкся, говорячи: „Не відаю, і йому вухо. **48** А Ісус їм промовив у відповідь: не розумію, щó кажеш“. І вийшов назóвні, „Немов на розбійника вийшли з мечами та на нереддвір'я. І заспівав тоді півень. **69** кіями, щоб узяти Мене. **49** Я щодня був із Служниця ж, коли його вгледіла, стала знов вами у храмі, навчаючи, — і Мене не взялý говорити прийvним: „Цей із них!“ **70** І він ви. Але, щоб збулися Писання“. **50** Тоді всі знóву віdríkся. Незабáром же знов говорили полишили Його й повтікали. **51** Один же прийvні Петрові: „Поправді, ти з них, — бо юнáк, по нагóму загбрнений у покривáло, ти галіléянин. Та й мóва твоá така сáма“. ішов услід за Ним. І хапáють його. **52** Але **71** А він став клястись та божитись: „Не він, покривáло покýнувшi, утік нагайй. **53** знаю Цього Чоловіка, про Якого говорите А Ісуса вони повелí до первосвященика. І ви!“ **72** І заспівав півень хвилі тієї подруге. І зíйшлися всі первосвященики й старші та згадав Петро слово, що Ісус був промовив книжники. **54** Петро ж здáлека йшов услід за Йому: „Перше нíж заспіває півень двíчí, — Ним до серéдини двóру первосвященика; і відречешся ти тричí від Мене“. І кинувся він, сидів він із службою, і грівсь при огні. **55** А та й плакати став. первосвященики та ввесь синедріон шукали **15** А первосвященики з стárшиими й посвідчення на Ісуса, щоб Йому заподіяти книжниками, та ввесь синедріон, зараз

уранці, нараду вчинивши, зв'язали Ісуса, **24** і Його розп'яли, і „поділили одежду Його, повелі та й Пилатові видали. **2** А Пилат кинувши жéреб про неї“, хто що вíзьме. **25** запитався Його: „Чи Ти Цар Юдейський?“ А Булá ж третя година, як Його розп'яли. **26** і Він йому в відповідь каже: „Сам ти кажеш“. був написаний нáпис провини Його: „Цар **3** А первосвященики міцно Його винувáтили. Юдейський“. **27** Тоді розп'ято з Ним двох **4** Тоді Пилат знóбу Його запитав і сказав: розбійників, — однóго правóруч, і однóго „Ти нічого не відповідаєш? Дивись, — як лівóруч Його. **28** і збулося Писання, що багато проти Тебе свідкóють!“ **5** А Ісус каже: „До злочинців Його зараховано!“ **29** А більш нічого не відповідав, так що Пилат хто побіч прохóдив, то Його лихослóвили, дивувався. **6** На свято ж він їм відпускав був „головáми своїми хитали“ й казали: „Отак! однóго із в'язнів, котрого просили вони. **7** Ти, що храма руйнуеш та за три дні будуеш, Був же один, що зявся Варáвва, ув'язнений — **30** зійди із хреста, та спаси Самого Себе!“ разом із повстáнцями, які за повстáння **31** Теж і первосвященики з книжниками вчинили були душогубство. **8** Коли ж нáтовп глузувáли й один до одного казали: „Він зібрався, він став просити Пилáта зробити, інших спасав, — а Самого Себе не може як він зáвжди робив їм. **9** Пилат же сказав спастi! **32** Христос, Цар Ізраїлів, — нехай їм у відповідь: „Хочете, — відпушу вам зíйде тепер із хреста, щоб побачили ми та й Царя Юдейського?“ **10** Бо він знов, що Його увíрували“. Навіть ті, що разом із Ним були через зáздроці видали первосвященики. розп'яті, насміхалися з Нього. **33** А як шоста **11** А первосвященики нáтовп пíдмовили, година настала, то аж до години дев'ятої щоб краще пустив їм Варáвву. **12** Пилат же тéмрява стала по цíлій землі. **34** О годині ж промовив знов їм у відповідь: „А що ж я дев'ятій Ісус скрикнув голосом гучníм та чинитиму з Тим, що Його ви Юдейським й вимовив: „Елої, Елої, — ламá савахтáні“, Царем називаєте?“ **13** Вони ж стали кричати що в перекладі значить: „Боже Мій, Боже знов: „Розіпнй Його!“ **14** Пилат же сказав Мій, — нáшо Мене Ти покинув?“ **35** Дехто їм: „Яке ж зло вчинив Він?“ А вони ще ж із тих, що стояли навколо, це почули й сильніше кричали: „Розіпнй Його!“ **15** Пилат казали: „Ось Він кличе Ілліо!“ **36** А один із же хотів догодити нарóдові, — і відпустив них побіг, намочив губку óцтом, настромíв їм Варáвву. І видав Ісуса, збичувáвши, щоб на тростíну, і давав Йому пити й казав: розп'ятий був. **16** Вояки ж повелі Його до „Чекайте, побачим, — чи прийде Іллій Його серéдини двору, цебто в преторії, і цíлий знятти!“ **37** А Ісус скрикнув голосом гучníм, відділ скликають. **17** I вони зодягли Його — і духа віddав! **38** I в храмі завіса роздéрлась в багрянýцю i, сплівши з тернýни вінка, надвóє, — від вéрху аж додолу. **39** А сотник, поклали на Нього. **18** I вітати Його зачалý: що насу́проти Нього стояв, як побачив, „Радíй, Цáрю Юдейський!“ **19** I тростíною що Він отак духа віddав, то промовив: по голові Його били, і плювали на Нього. I „Чоловíк Цей був справдí Син Божий!“ **40** навколішки кидалися та вклонялись Йому. Були ж і жінкý, що дивились здалека, між **20** I коли назнущалися з Нього, зняли з Нього ними Марія Магдалина, і Марія, маті Якова багрянýцю, і наділи на Нього одежду Його. Молодшого та Йосéї, і Саломéя, **41** що вони, I Його повелí, щоб розп'ясти Його. **21** I як Він був у Галілеї, ходили за Ним та одного перехóжого, що з поля вертався, Йому прислугóували; і інших багато, що до Сýмона Кірінéянина, батька Олександра та Ерусалиму прийшли з Ним. **42** А коли настав Рýфа, змусили, щоб хреста Йому нíc. **22** I вечír, — через те, що булó Приготóвлення, Його привелí на місце Голгóфу, що значить цебто перед суботою, — **43** прийшов Йóсип „Черепóвище“. **23** I давали Йому пити вина, із Аrimatéї, радник поважний, що сам із мýррою змішаного, але Він не прийнáв. сподівавсь Царства Божого, і сміливо ввійшов

до Пилата, — і просив тіла Ісусового. **44** А Його. **15** І казав Він до них: „Ідіть по цілому Пилату здивувався, щоб Він міг уже вмерти. світові, та всьому створінню євангелію І, покликавши сотника, запитався його, чи проповідуйте! **16** Хто увірує й охриститься, — давно вже Розп'ятій помер. **45** І, дізnavшись буде спасений, а хто не ввірує — засуджений від сотника, він подарував тіло Йосипові. буде. **17** А тих, хто ввірує, супроводити **46** А Йосип купив полотно, і, знявши Його, будуть ознаки такі: у Ім'я Мое демонів будуть обгорнув полотном та й поклав Його в гробі, вигонити, говоритимуть мовами новими, що в скелі був вісічений. І каменя привалив **18** братимуть змій; а коли смертодійне що до могильних дверей. **47** Марія ж Магдалина вип'ють, — не буде їм шкодити; кластимуть й Марія, мати Йосієва, дивилися, дέ ховали руки на хворих, — і добре їм буде!“ **19** Господь Його.

же Ісус, по розмові із ними, вознісся на небо, — і сів по Божій правіці. **20** І пішли вони, і скрізь проповідували. А Господь помагав їм, і стверджував слово ознаками, що його супроводили. Амінь.

16 Як минула ж субота, Марія Магдалина, і Марія Яковова, і Саломія накупили пахощів, щоб піти й намастити Його. **21** на світанку дня першого в тижні, як сходило сонце, до гробу вони прибули, **3** і говорили одна бдній: „Хто відвальить нам каменя від могильних дверей?“ **4** А зиркнувші, побачили, що камінь відвалений; був же він дуже великий. **5** І, ввійшовши до гробу, побачили там юнака, що праворуч сидів, і був одягнений в білу одежду, — і жахнулись вони. **6** А він промовляє до них: „Не жахайтесь! Ви шукаєте Розп'ятого, Ісуса Назаряніна. Він воскрес, — нема Його тут! Ось місце, де Його поховали були. **7** Але йдіть, скажіть учням Його та Петрові: Він іде в Галілею попереду вас, — там Його ви побачите, як Він вам говорив“. **8** А як вийшли вони, то побігли від гробу, бо їх трепет та страх обгорнув. І не сказали нікому нічого, — бо боялися.

9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Як воскрес Він уранці дня першого в тижні, то з'явився найперше Марії Магдалині, із якої був вигнав сім демонів. **10** Пішовши вона, повідомила тих, що були з Ним, які сумували та плакали. **11** А вони, як почули, що живий Він, і вона Його бачила, не йняли тому віри. **12** По цьому з'явився Він двом із них у постстаті іншій в дорозі, як ішли вони на село. **13** А вони, як вернулися, інших про те сповістили, але не повіreno їм. **14** Нарешті, Він з'явився Одинадцятьом, як сиділи вони при столі, і докоряв їм за недовірство їхнє та твердосердя, що вони не йняли віри тим, хто воскреслого бачив

Від Луки

1 Через те, що багато-хто бралисъ складати опбвстъ про спрві, які сталисъ мж чсусъ свогу! „**21** А люди чекали Захарія, та нами, **2** як нам ті розповіли, хто спочатку дивувались, чог збаривсь він у храмі. були самовідцями й слугами Слова, **3** **22** Коли ж вийшов, не мг говорити до них, тому й я, все від першої хвилі докладно і вони зрозуміли, що видіння він бачив розвідавши, забажав описати за порядком у храмі. А він тльки знаки їм давав, — і для тебе, високодостойний Теофіле, **4** щоб залишився німий. **23** І як дні його служби пізнав ти істоту науки, якої навчився. **5** скінчилось, він вернувся до дому свогу. За днів царя юдейського Ірода був один **24** А після тих днів зачалась його дружина священик, на ім'я Захарій, з денної чергї **25** „Так для мене Господь учинив за тих ім'ї Єлисавета. **6** I обе вони були праведні днів, коли зглянувся Він, щоб зняти наругу перед Богом, бездоганно сповнѧючи заповіді мою мж людмий!“ **26** А шостого місяця й постанови Господні. **7** А дитини не мали від Бога був посланий ангол Гавриїл у вони, бо Елисавета неплідна була, — та галілейське місто, що йому на ім'я Назарет, й віку старого обе були. **8** I ось раз, як **27** до діви, що заручена з мужем була, на у порядку своєї чергї він служив перед ім'ї йому Йосип, із дому Давидового, а Богом, **9** за звичаєм священства, жеребком ім'ї діві — Марія. **28** I, ввийшовши до неї, йому випало до Господнього храму ввійти й промовив: „Радій, благодатная, Господь із покадити. **10** Під час же кадіння вся бе зліч тобою! Ти благословенна мж жонами!“ **29** народу молилась знадвору. **11** I з'явивсь Вона ж затривожилась словом, та й стала йому ангол Господній, ставши праворуч роздумувати, що б то значило це привітання. кадильного жертвника. **12** I стривоживсь **30** А ангол промовив до неї: „Не бейся, Маріє, Захарій, побачивши, і острах на нього напав. — бо в Бога благодать ти знайшла! **31** I ось **13** А ангол до нього промовив: „Не бейся, ти в утробі зачнеш, і Сина породиш, і даси Захаріє, бо почута молитва твоя, і дружина йому ймення Ісус. **32** Він же буде Великий, і твоя Елисавета сина породить тобі, ти ж Сином Всевишнього званий, і Господь Бог даси йому ймення Іван. **14** I він буде на радість та втіху тобі, і з його нарідженням **33** I повік царюватиме Він у домі Якова, і багато-хто втішиться. **15** Bo він буде великий царюванню Його не буде кінця“ (аїп g165) **34** А у Господа, „ні вина, ні п'янокого напою не Марія озвалась до ангола: „Як же станеться питиме“, і наповниться Духом Святым ще це, коли мужа не знаю?“ **35** I ангол промовив з утроби своєї матері. **16** I багато синів із у відповідь їй: „Дух Святий зліє на тебе, і Ізраїля він наверне до їхнього Господа Бога. Всевишнього сила обгроне тебе, через те то **17** I він сам перед Ним буде йти в духу й Святе, що нарідиться, буде Син Божий! **36** силі Іллі, „щоб серця батьків привернити А ото твоя родичка Елисавета — і вона зачала до дітей“, і неслухняних — до мудrosti в своїй старості сина, і оце шостий місяць праведних, щоб готових людей спорядити для неї, яку звуть неплідною. **37** Bo „для Бога для Господа“. **18** I промовив Захарій до нема неможливої жодної речі!“ **38** А Марія Ангола: „Із чого пізнаю я це? Я ж старий, та й промовила: „Я ж Господня раба: нехай буде дружина моя вже похилого віку“ **19** А ангол прорік йому в відповідь: „Я Гавриїл, що стою перед Богом; мене посано, щоб говорити з тими днями зібралась Марія й пішла, поспішаючи, у гірську околицю, у тобою, і звістити тобі про цю Добру Новину. **40** I ввійшла вона в дм Захарія, місто Юдине.

та й поздорбила Єлісавету. **41** Коли ж чутка про це все. **66** А всі, що почули, Єлісавета зачула Маріїн привіт, затріпотала розважали у серці своїм та казали: „Чим то дитина в утробі її. І Єлісавета наповнилась буде дитина оця?“ І Господня рука була з Духом Святым, **42** і скрикнула голосом нею. **67** Його ж батько Захарій наповнився гучним, та й прореклá: „Благословéнна Ти Духом Святым, та й став пророкувати й між жónами, і благословéнний Плід утроби казати: **68** „Благословéнний Господь, Бог твоє! **43** І звідкіля мені це, що до мене Ізраїлів, що зглянувся й визволив люд Свій! прийшла мати моого Господа? **44** Бо як тільки **69** Він ріг спасіння підніс нам у домі Давида, в вúхах моїх голос привіту твого забринів, Свого слуги, **70** як був заповів відвіку устáми — від ráдошів затріпотала дитина в утробі **святих** пророків Своїх, (**aiōn g165**) **71** що від моїй! **45** Блаженна ж та, що повірила, бо ворогів наших визволить нас, та з руки всіх спóвниться прорéчене її від Господа!“ **46** наших ненависників, **72** що вчинить Він А Марія промовила: „Величáє душа моя милість нашим отцям, і буде пригадувати Господа, **47** і радіє мій дух у Бозі, Спасі моїм, Свій святий заповіт, **73** що дотримає й нам **48** що зглянувся Він на покóру Свої раби, бо ту присягу, якою Він присягавсь Авраамові, ось від чаусь цього всі рóди мене за блаженну отцю нашему, **74** щоб ми, вýзволивши із вважатимуть, **49** бо велике вчинив мені руки ворогів, служили безстрашно Йому Потúжний! Його ж Iménня святе, **50** і милість **75** у святості й праведності перед Ним по Його з роду в рід на тих, хто боїться Його! **51** всі дні життя нашого. **76** Ти ж, дитино, Він показує міць Свого рамéна, розпороще станеш пророком Всевíшнього, бо будеш тих, хто пишáється думкою серця свого! **52** ходіти перед Господом, щоб дорогу Йому Він могутніх скидає з престолів, підіймає приготувáти, **77** щоб нарóду Його дати покíрливих, **53** удовольняє голodних добром, піznати спасіння у віdpúщенні їхніх грíхів, а багатих пускає ні з чим! **54** Пригорнúв Він **78** через велике милосердя нашого Бога, Ізраїля, Свого слугу, щоб мýлість згадати, **55** що ним Схід із висоти нас відвідав, **79** щоб як прорíк був Він нашим отцім, — Аврааму світити всім тим, хто перебуває в témрязві й насіnnю його аж повíki!“ (**aiōn g165**) **56** І тіні смертéльній, щоб спрямувати наші залиша́лась у неї Марія щось місяців зó ноги на дорогу спокою!“ **80** А дитина росла, і три, та й вернулась до дому свого. **57** А скріплялась на дусі, і перебувáла в пустинях Єлісаветі настав час родити, — і сина вона до дня свого з'явлення перед Ізраїлем.

породила. **58** І почули сусіди й родíна її, що Господь Свою милість велику на неї послав, — та й утішалися разом із нею. **59** І сталося вóсьмого дня, прийшли, щоб обрізати дитя, і хотіли назвати його йménням батька його — Захáрій. **60** І озвалася мати його та й сказала: „Ні, — нехай нázваний буде Іван!“ **61** А до неї сказали: „Таж у родíні твоїй нема жодного, який нázваний був тим іm'ям!“ **62** І кива́ли до батька його, — як хотів би назвати його? **63** Попросивши ж табличку, написав він словá: „Іван іménня Йому“. І всі дивувались. **64** І в тій хвилі уста та язик розв'язались йому, — і він став говорити, благословляючи Бога! **65** І страх обгорнув усіх їхніх сусідів, і по всіх верховíнах юдейських пронéслася

2 І трапилося тими днями, — вийшовnakáз царя Áвгуста переписати всю землю. **2** Цей пéрепис перший віdbувся тоді, коли владу над Сýрією мав Квíріній. **3** І всі йшли записатися, кожен у місто свое. **4** Пішов теж і Йóсип із Галілéї, із міста Назарету, до Юдеї, до міста Давидового, що зветься Вифлеéм, бо похóдив із дому та з роду Давидового, **5** щоб йому записатись із Марією, із ним зарúченою, що булá vagítнá. **6** І сталося, як булý вони там, то настав їй день породити. **7** І породила вона свого Péренця Сина, і Його сповилá, і до јsел поклала Його, — бо в záїzdí місця не стало для них. **8** А в тій стороні булý паствахи, які пильнували на полі, і níchnóї пори вартували отару свою. **9** Аж ось áнгол

Господній з'явивсь коло них, і слава Господня Його, хвалу Богу віддав та й промовив: 29 осяяла їх. I вони перестрा�шились страхом „Нині відпускаєш раба Свого, Владико, за великим, 10 Та áнгол промовив до них: „Не словом Твоїм із мýром, 30 бо побачили очі лякайтесь, бо я ось благовіщу вам радість мої Спасіння Твоє, 31 яке Ти приготувáв велику, що станеться людям усім. 11 Bo перед всіма народами, 32 Світло на просвіту сьогодні в Давидовім місті народився для вас поганам і на славу народу Твого Ізраїля!“ 33 Спаситель, Який є Христос Господь. 12 A ось I дивувалися бáтько Його й мати тим, що вам ознака: Дитину сповиту ви знайдете, що про Нього булó розповіджене. 34 A Семен їх в яслах лежатиме“. 13 I ось раптом з'явилася поблагословив та й прорік до Марії, Його з аngолом сила велика небесного війська, матері: „Ось призначений Цей багатьом що Бога хвалили й казали: 14 „Слава Богу на падіння й уставання в Ізраїлі, і на знак на висоті, і на землі спокій, у людях добра сперечання, — 35 і меч душу прошиє самій воля!“ 15 I сталось, коли анголій відійшли від же тобі, — щоб відкрились думкій сердець них в небо, пастухи зачалій говоріти один багатьох!“ 36 Була й Анна пророчиця, дочка одному: „Ходім до Вифлеему й побачмо, щó Фануїлова з племени Асýрового, — вона стала там, про щó сповістив нас Господь“. дожилá до глибокої старости, живши з 16 I прийшли, поспішаючи, і знайшли там мужем сім рóків від свого діування, 37 Марію та Йóсипа, та Дитинку, що в яслах удова рóків вісімдесят чотирьох, що не лежала. 17 A побачивши, розповілý про все відлучалась від храму, служачи Богові вдень те, щó про Цю Дитину булó їм звіщено. 18 I всі, і вночі постáми й молýтвами. 38 I години тієї хто почув, дивувалися тому, щó їм пастухи вона надійшла, Бога слáвила та говорила про говорили. 19 A Марія оці всі слова зберігала, Нього всім, хто визвóлення Єрусалиму чекав, розважаючи, у серці своїм. 20 Пастухи 39 A як виконали за Закóном Господнім усе, ж повернулись, прославляючи й хвалячи то вернулись вони в Галíею, до міста свого Бога за все, що почули й побачили, так як Назарету. 40 A Дитина росла та зміцнялася їм було сказано. 21 Коли ж вýповнились духом, набираючись мудрості. I благодать вісім день, щоб обрізати Його, то Ісусом Божа на Нíй пробувáла. 41 A бáтькí Його назвали Його, як був аngol назавав, перше щорічно ходили до Єрусалиму на свято нíж Він в утрóбі зачався. 22 A коли — за Пасхи. 42 I коли мав Він дванадцять рóків, Закóном Мойсея — минулися дні їхнього вони за звичаєм на свято пíшли. 43 Як очищення, то до Єрусалиму принéсли Його, дні ж свята скінчíлись були, і вертались щоб поставити Його перед Господом, 23 як вони, молодий Ісус в Єрусалимі лишíвся, у Закóні Господнім написано: „Кожне дитя а Йóсип та мати Його не знали того. 44 чоловічої стáті, що розкриває утрóбу, має Вони дýмали, що Він із подорожnimi йде; бути посвячене Господу“, 24 і щоб жертву пройшли день дороги, та й стали шукати скласти, як у Закóні Господньому сказано, — Його поміж рóдичами та знайóмими. 45 Але, „пару горличáт або двоє голубенят“. 25 I ото не знайшовши, вернулися в Єрусалим, та був в Єрусалимі один чоловíк, йому ймення й шукали Його. 46 I сталось, що третього Семéн, — людíна праведна та благочестíва, дня відшукали у храмі Його, як сидів серед — що потіхи чекав для Ізраїля. I Святий учителів, і вислúхував їх, і запитував їх. 47 Усі Дух був на ньому. 26 I від Духа Святого ж, хто слухав Його, дивувалися розумові та йому було звіщено смерти не бачити, перше Його віdpovíдям. 48 I як вони Його вгледіли, нíж побачить Христа Господнього. 27 I то здивувались, а мати сказала до Нього: Дух у храм припровáдив Його. I як внесли „Дитино, — чому так Ти зробив нам? Ось Дитину Ісуса бáтькí, щоб за Нього вчинити Твíй бáтько та я із журбóю шукали Тебé“. 49 звичаєм закónnim, 28 тодí взяв він на руки A Він їм відказав: „Чого ж ви шукали Мене?“

Хіба ви не знали, що повинно Мені бути в не кривдьте, ані не оскаржайте фальшиво, тому, що належить Моєму Отцеві?“ **50** Та удавольнійтесь платнею своєю“. **15** Коли ж не зрозуміли вони того слова, що Він їм усі люди чекали, і в серцях своїх думали говорив. **51** І пішов Він із ними, і прибув у всі про Івана, чи то він не Христос, **16** Назарет, і був їм слухняний. А мати Його Іван відповідав усім, кажучи: „Я хріщу вас зберігала оці всі словá в своїм серці. **52** А Ісус водою, але йде ось Потужніший за мене, що зростав мудрістю, і віком та благодаттю, у Йому розв'язати ремінця від Його взуття я негідний, — Він христитиме вас Святым Духом й огнем! **17** У руці Своїй має Він віячку, — і перечистить Свій тік: пшеницю збере до засіків Своїх, а половину попалить увогні невгласимім“. **18** Тож багато навчав він і іншого, звіщаючи Добру Новіну народові.

19 А Ірод тетрарх, що Іван докоряй віому за Іродіаду, дружину брата свого, і за все зло, яке заподіяв був Ірод, **20** до всього додав іще й те, що Іvana замкнув до в'язниці. **21** И сталося, як христились усі люди, і як Ісус, очистившись, молився, розкрилося небо, **22** и Дух Святий злінув на Нього в тілесному вигляді, як голуб, і голос із неба почувся, що мовив: „Ти Син Мій Улюблений, що Я вподобав Тебе!“ **23** А Сам Ісус, розпочинаючи, мав рóків із тридцять, бувши, як думано, сином Йосипа, Ілія, **24** сина Маттатового, сина Левіного, сина Мелхіального, сина Яннаєвого, сина Йосипового, **25** сина Маттатієвого, сина Амосова, сина Наумового, сина Еслієвого, сина Наггеєвого, **26** сина Маатового, сина Маттатіевого, сина Семеніевого, сина Йосихового, сина Йодаєвого, **27** сина Йоананового, сина Рисаєвого, сина Зоровавелевого, сина Салатіїлового, сина Нирієвого, **28** сина Мелхієвого, сина Аддієвого, сина Косамового, сина Елмадамового, сина Ірового, **29** сина Ісуевого, сина Еліезерового, сина Йоримового, сина Маттатіевого, сина Левієвого, **30** сина Семенового, сина Юдиного, сина Йосипового, сина Йонамового, сина Еліакимового, **31** сина Мелеаевого, сина Меннаєвого, сина Маттатаєвого, сина Натамового, сина Давидового, **32** сина Ессеєвого, сина Йовидового, сина Воозового, сина Салаєвого, сина Наассонового, **33** сина Амінадавого,

3 У п'ятнадцятий рік панування Тиверія кésаря, коли Понтій Пилат панував над Юдеєю, коли в Галілії тетрархом був Ірод, а Пилип, його брат, був тетрархом Ітурéї землі Трахонітської, за тетрарха Лісанія в Авіліні, **2** за первосвящеників Анни й Кайяфи було Боже слово в пустині Іванові, сину Захарія. **3** І він перейшов усю землю Йорданську, проповідуючи хрещення покаяння для прòщення гріхів, **4** як написано в книзі пророцтва пророка Ісаї: „Голос того, хто кличе: У пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежкі Йому! **5** Нехай кожна долина напòвниться, гора ж кожна та прýгорок знòзиться, що нерівне, нехай випростóвується, а дорóги вибóїсті стануть гладéнкі, — **6** і кожна людýна побачить Боже спасіння!“ **7** А Іван говорив до людей, хто приходив, христитися в нього: Рóде змїний, — хто навчив вас тікати від гніву майбутнього? **8** Отож, учиніть гідний плíд покаяння. І не починайте казати в собі: „Маємо бáтька Авраама“. Бо кажу вам, що Бог може піднести дітей Авраамові з цього каміння. **9** Бо вже он до коріння дерéв і сокира прикладена: кожне ж дерево, що доброго плíду не родить, буде зрубане та до огню буде вкинене“. **10** А люди питали його й говорили: „Щó ж нам робити?“ **11** І сказав він у відповідь їм: „У кого дві сорочці, — нехай дасть немаючому; а хто має поживу, — нехай робить так само“. **12** І приходили й мýтники, щоб христитися від нього, і питали його: „Учителю, щó ми маємо робити?“ **13** А він їм казав: „Не стягайте нічого над те, що вам звéлено“. **14** Питали ж його й воякій й говорили: „А нам що робити?“ І він їм відповів: „Нікого

сина Адмінієвого, сина Арнієвого, сина дня суботнього до синагоги, і встав, щоб Есромового, сина Фаресового, сина Юдиного, читати. 17 І подалі Йому книгу пророка 34 сина Яковлевого, сина Ісаакового, Ісаї. Розгорнувши ж Він книгу, знайшов сина Авраамового, сина Тариного, сина місце, де було так написано: 18 „На Мені Дух Нахорового, 35 сина Серухового, сина Господній, бо Мене Він помáзвав, щоб Добру Рагавового, сина Фалекового, сина Еверового, Новійну звіщати вбогим. Послав Він Мене сина Салиного, 36 сина Каїнамового, проповідувати полонéним визвóлення, а сина Арфаксадового, сина Симового, незрячим прозріння, відпустити на волю сина Нбєвого, сина Ламéхового, 37 сина помúчених, 19 щоб проповідувати рік Матусалового, сина Енохового, сина Господнього змíлування“. 20 І, книгу Яретового, сина Малелейового, сина згорнувши, віддав службі й сів. А очі всіх у Каїнамового, 38 сина Еносового, сина синагозі звернулись на Нього. 21 І почав Він Ситового, сина Адáмового, — Сином Божим.

4 А Ісус, повний Духа Святого, вернувсь з над Йордану, і Дух на пустиню Його попровáдив. 2 Сорок день там диявол Його спокушáв, і за тих днів Він нічого не єв, а коли закінчíлись вони, то вкінці зголоднів. 3 І диявол до Нього сказав: „Якщо Ти Син Божий, — скажи цьому кáменеві, щоб хлібом він став!“ 4 А Ісус відповів Йому: „Написано: Не хлібом самим буде жити людíна, але кожним Словом Божим!“ 5 І він вивів Його на гору високу, і за хвилину чáсу показав Йому всі царства на світі. 6 І диявол сказав Йому: „Я дам Тобі всю оцю владу та їхню славу, бо мені це перéдане, і я даю, кому хочу, її. 7 Тож коли Ти поклóнишся передо мною, то все буде Твоє!“ 8 І промовив Ісус Йому в відповідь: „Написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Однóму Йому!“ 9 І повів Його в Єрусалим, і на наріжнику храму поставив, та й каже Йому: „Як Ти Син Божий, — кинься звідси додолу! 10 Бо написано: „Він накаже про Тебé Своїм Анголáм, щоб Тебé берегли!“ 11 і: „Вони на руках понесуть Тебé, щоб коли не спіткнув Ти об камінь Своїї ноги!“ 12 А Ісус відказав Йому в відповідь: „Сказано: Не спокушáй Господа Бога свого!“ 13 І диявол, скінчíвши все цеє спокúшування, відійшов від Нього до чáсу. 14 А Ісус у силі Духа вернувся до Галілéї, і чутка про Нього рознésлась по всій тій країні. 15 І Він їх навчав по їхніх синагогах, і всі Його слáвили. 16 І прибув Він до Назарéту, де був вýхованій. І звичáєм Своїм Він прийшов

до них говорити: „Сьогодні збулося Писáння, яке ви почули!“ 22 І всі Йому стверджували й дивувались словам благодáті, що лíнули з уст Його. І казали вони: „Чи ж то Він не син Йóсипів?“ 23 Він же промовив до них: „Ви Мені конче скажете прýказку: „Лíкарю, — уздоров самого себе! Учини те й тут, у вітчíзні Своїй, щó сталося — чули ми — у Капернаúмі“. 24 І сказав Він: „Поправді кажу вам: Жоден пророк не буває приемний у вітчíзні своїй. 25 Та правдиво кажу вам: Багато вдовиць перебувáло за днів Іллі серед Ізраїля, коли на три роки й шість місяців небо булó зачинилося, так що голод великий настав був по всій тій землі, 26 а Іллá не до жодної з них не був посланий, тільки в Сарéпту Сидóнську до овдовíлої жінки. 27 І багато булó прокажéних за Єлісéя пророка в Ізраїлі, але жоден із них не очистився, крім Неемáна сирíянina“. 28 І всі в синагозі, почувши оце, перепóвнились гнівом. 29 І, вставши, вони Його вигнали за місто, і повелí аж до краю гори, на якій їхне місто було побудоване, щоб скинути додолу Його. 30 Але Він перейшов серед них, і віддалíвся. 31 І прийшов Він у Капернаúм, галілéйське місто, і там їх навчав по суботах. 32 І дивувались науці Його, бо слово Його було влáдне. 33 І був чоловíк у синагозі, що мав духа нечистого дéмона, і він закричав гучníм голосом: 34 „Ах, що нам до Тебé, Ісусе Назарéйніе? Ти прийшов погубити нас. Я знаю Тебé, хто Ти, — Божий Святий“. 35 А Ісус заборонíв Йому, кажучи: „Замовчи,

і вийди з нього!“ 1, кинувши д́емон того потопати. 8 А як Симон Петро це побачив, то насередину, вийшов із нього, нічого йому припав до колін Ісусових, кажучи: „Господи, не пошкодивши. 36 І всіх жах обгорнув, і — вийди від мене, бо я грізна людина!“ 9 Бо питали вони один б́дного, кажучи: „Що то за від п́лову риби, що зловили вони, обгорнув наука, що д́хам нечистим наказує з владою жах його та й усіх, хто з ним був, 10 також й силою, — і виходять вони?“ 37 І н́еслася Якова й Івана, синів Зеведе́євих, що були чутка про Нього по всіх місцях краю. 38 А спільниками Симона. І сказав Ісус Симонові: як вийшов Він із синагоги, увійшов у дім „Не лякайсь, — від цього ча́су ти будеш Симона. Теща ж Симонова в великій гарячці ловити людей!“ 11 І вони повитягали на лежала. І просили за неї Його. 39 І, ставши землю човні, покинули все, — та й пішли над нею, Він заборонів тій гарячці, — і вслід за Ним. 12 А як Він перебував в одному вона полишила її. І, зараз уставши, теща їм з міст, ось один чоловік, увесь укритий прислуговувала. 40 Коли ж сонце зах́одило, проказою, Ісуса побачивши, упав ницьма, то всі, хто мав яких хворих на різні нед́уги, та й благав Його, кажучи: „Господи, коли до Нього приводили їх. Він же клав Свої руки хочеш, — Ти можеш очистити мене!“ 13 А на кожного з них, — та їх уздоровляв. 41 Із Він руку простяг, доторкнувся до нього й багатьох же вих́одили й д́емони, кричачі сказав: „Хочу, — будь чистий!“ І зараз із та говорячи: „Ти Син Божий!“ Та Він їм нього проказа зійшла. 14 І звелів Він йому не забороняв, і не давав говорити, що знали казати нікому про це. „Але йди, покажися вони, що Христос Він. 42 Коли ж настав день, священикові, і принеси за своє очищення, як Він вийшов, і подавсь до самотнього місця. Мойсей наказав, на свідчення їм“. 15 А чутка А люди шукали Його. І прийшовши до Нього, про Нього ще б́льше пішла, і багато нар́оду Його затримували, щоб від них не відх́одив. прих́одило слухати та вздоровляти від 43 Він же промовив до них: „І іншим містам Нього з нед́угів своїх. 16 Він же відходив на Я повинен звіщати Добру Нові́ну про Боже місце самотнє й молився. 17 І сталося одного Царства, — бо на те Мене послано“. 44 І Він із днів, коли Він навчав, і сиділи фарисеї проповідували по синагогах Галілеї.

5 І сталося, як т́иснувся на́товп до Нього, щоб почути Слово Боже, Він стояв біля озера Генісарéтського. 2 І Він побачив два човни, що стояли край б́зера. А рибалки, відйшовши від них, полоскали н́евода. 3 І Він увійшов до одногого з човнів, що був Симонів, і просив, щоб він трóхи відплів від землі. І Він сів, та й навчав нар́од із човна. 4 А коли перестав Він навчати, промовив до Симона: „Попліви на глибінь, — і закиньте на п́лов свій н́евід“. 5 А Симон сказав Йому в відповідь: „Наставнику, — цілу ніч ми працювали, і не зловили нічого, — та за словом Твоїм укину н́евода“. 6 А зробивши оце, вони бéзліч риби набрали — і їхній н́евід почав прориватись... 7 І кивáли вони до товаришів, що були в другім човні, щоб прийшли помогти їм. Ті прийшли, та й напóвнили об́два човні, — аж стали вони

й законовчýтелі, що посхóдилися зо всіх сіл Галілеї й Юдеї та з Ерусалиму, а сила Господня готова була вздоровляти їх, 18 і ось люди на ложі принéсли чоловіка, що розслáблений був, і намагалися внести його, і перед Ним покласти. 19 Не знайшовши ж кудою пронести його з-за нар́оду, злізли на дім, і крізь стелю спустили із ложем його на середину перед Ісуса. 20 І, побачивши їхню віру, сказав Він йому: „Чоловіче, прощаються тобі гріхі твої!“ 21 А книжники та фарисеї почали міркувати й казати: „Хто ж Оцей, що богозневáгу говорить? Хто може прощати гріхи, окрім Бога Самого?“ 22 Відчuvши ж Ісус думкí їхні, промовив у відповідь їм: „Що міркуете ви в серцях ваших? 23 Щó легше: сказати: „Прощаються тобі гріхи твої“, чи сказати: „Уставай та й ходи“? 24 Алé щоб ви знали, що Син Лі́одський має владу на землі прощати гріхí“, — тож каже

Він розслáбленому: „Кажу Я тобі: Уставай, дому, і, взявши хлíбí показнí, яких ёсти вíзьми ложе своє, та й іди у свíй дíм!“ **25** I той не можна булó, тільки самим священикам, зараз устав перед ними, узвавши те, на чому споживав, і дав тим, хто був із ним?“ **5** I лежав, і пíшов у свíй дíм, прославляючи сказав Він до них: „Син Ліóдський — Господь Бога. **26** I всіх жах обгорнув, — і слáвили Бога і суботí!“ **6** I сталось, як в іншу суботу зайдовони. I перепóвнились стрáхом, говорячи: Він до синагоги й навчав, знахóдився там „Дивні речі сьогодні ми бачили!“ **27** Після чоловíк, що правиця йому була всохла. **7** A цього ж Він вийшов, і побачив мýтника, книжники та фарисеї вважали, чи в суботу на ймénня Левія, що сидíв на мýтниці, того не вздорóвить, щоб знайти проти Ньюго та й промовив йому: „Іди за Мною!“ **28** I, оскарження. **8** A Він знов думки їхні, і сказав покинувши все, той устав, і пíшов услíд чоловíкові, що мав суху руку: „Підведися, і за Ним. **29** I справив Левíй у своім домі стань посерéдині!“ Той пíдвівся — і став. **9** велику гостину для Ньюго. I був нáтовп Icус же промовив до них: „Запитаю Я вас: великий мýтників й інших, що сидíли з Ним. Що годíться в суботу — робити добре, чи при столі. **30** Фарисеї ж та книжники їхні робити лихе, душу спастí, чи згубити?“ **10** I, нарíкали на Ньюго, та учням Його говорили: позирнúвши на всіх них, сказав чоловíкові: „Чому з мýтниками та із грішниками ви „Простягни свою руку!“ Той зробив, — і рука їстé та п'етé?“ **31** A Icус відповів і промовив його стала здорована! **11** A вони перепóвнились до них: „Лíкаря не потребують здорові, а лютістю, і один з юним змовляється, щó слабі. **32** Не прийшов Я, щоб праведних робити з Icусом? **12** I сталось, що чásу того кликати до покаяння, а грішних“. **33** Вони ж Він вийшов на гору молитися, і перебув цілу відказали до Ньюго: „Чому учні Іванові часто нíч на молитві до Бога. **13** A коли настав постять та моляться, також і фарисейські, день, покликав Він юнів Своїх, і обрав із них а Твої споживають та п'ють?“ **34** Icус же Дванадцятьох, яких і апóстолами Він назував: промовив до них: „Чи ж ви можете змусити, **14** Сýмона, якого й Петром Він назував, і щоб побисти гості весельні, поки з ними ще Андрíя, брата його, Якова й Івана, Пилипа є молодíй? **35** Але прийдуть ті дні, коли й Варфоломíя, **15** Матвія й Хомý, Якова заберуть молодого від них, — тоді й постити Алфíєвого й Сýмона, звáного Зилóтом, **16** будуть тих днів“. **36** Розповів же і приказку Юду Якового, й Юду Іскarіотського, що й ім: „Ніхто лáтки з одежі нової в одежу стару зрадником став. **17** Як зийшов Він із ними, то не вставляє, а то подерé й новý, а латка спинився на рівному місці, також нáтовп з нової старій не надається. **37** I ніхто не густий Його юнів, і бéзлíч людей з усієї Йudeї вливає вина молодого в старі бурдюкí, а та з Єрусалиму, і з примóрського Тиру й то попрориває вино молоде бурдюкí, — і Сидóну, **18** що посхóдилися, щоб послухати вино розіллéться, і бурдюкí пропадуть. **38** Його та вздоровýтися із недýтів своїх, також Але треба вливати вино молоде до нових тí, хто від дýхів нечистих страждáв, — і вони бурдюків. **39** I ніхто, старе пивши, молодого вздоровляється. **19** Увесь же нарóд намагався не скоче, бо каже: „Старе лíпше!“

бодáй доторкнúться до Ньюго, бо від Ньюго вихóдила сила, і всіх вздоровляла. **20** A Він, звівши очі на юнів Своїх, говорив: „Блаженнí убогí, — Царство Боже бо ваше. **21** Блаженнí голодні тепер, бо ви нагодовані будete. Блаженнí засмúчені зараз, бо втішитесь ви. **22** Блаженнí ви будete, коли люди зненáвидять вас, і коли прожену́ть вас, і ганьбítимуть, і знеслáвлять, як зло, ім'я ваше за Ліóдського

Сина. 23 Радійте того дня й веселітесь, оці не чуєш? 42 Як ти можеш сказати до нагорода бо ваша велика на небесах. Бо брата свого: Давай, брате, я заскалку вийму так само чинили пророкам батьків їхні. 24 із ока твого, сам колоди, що в оці твоїм, Горе ж вам, багатіям, бо втіху свою ви вже не вбачаючи? Лицеміре, — вийми перше маєте. 25 Горе вам, тепер ситим, бо зазнаєте колоду із власного ока, а потім побачиш, як голоду ви. Горе вам, що тепер потішаєтесь, вийняти заскалку з ока брата твого! 43 Нема бо будете ви сумувати та плакати. 26 Горе доброго дерева, що родило б злий плід, ані вам, як усі люди про вас говоритимуть дерева злого, що родило б плід добрий. 44 добре, бо так само чинили фальшивим Кожне ж дерево з плоду свого пізнається. пророкам батьків їхні! 27 А вам, хто слухає, Не збирають бо фіг із терніни, винограду Я кажу: „Любіть своїх ворогів, добро робіть ж на глоду не рвуть. 45 Добра людіна із тим, хто ненавидить вас. 28 Благословляйте добро скарбниці серця добре виносить, а тих, хто вас проклинає, і моліться за тих, лиха із лихої виносить лихе. Бо чим серце хто кривду вам чинить. 29 Хто вдарить наповнене, те говорять устя його! 46 Що звете тебе по щоці, підстав йому й другу, а хто ви Мене: „Господи, Господи“, та не робите хоче плаща твого взяти, — не забороняй і того, що Я говорю? 47 Скажу вам, до кого сорочки. 30 І кожному, хто в тебе просить — подібний усякий, хто до Мене приходить подай, а від того, хто твоє забирає, — назад та слів Моїх слухає, і виконує їх: 48 Той не жадай. 31 І як бажаєте, щоб вам люди подібний тому чоловікові, що, будуючи дім, чинили, так само чиніть їм і ви. 32 А коли він глибоко викопав, і основу на камінь любите тих, хто любить вас, — яка вам за поклав. Коли ж зліва настала, вода кинулася те ласка? Люблять бо й грішники тих, хто на той дім, — та однак не змогла захистити їх любить. 33 І коли добре чините тим, хто його, бо збудований добре він був! 49 А хто добро чинить вам, — яка вам за те ласка? слухає та не виконує, той подібний тому. Бо те саме і грішники роблять. 34 А коли чоловікові, що свій дім збудував на землі позичаете тим, що й від них сподіваєтесь без основи. І наперла на нього ріка, — і зараз взяти, — яка вам за те ласка? Позичають упав він, і велика булá того дому руїна!“

бо й грішники грішникам, щоб одержати стільки ж. 35 Тож любіть своїх ворогів, робіть добро, позичайте, не ждучи нічого назад, — і ваша за це нагорода великою буде, і синами Всеїшнього станете ви, — добрий бо Він до невдячних і злих! 36 Будьте ж милосердні, як і Отець ваш милосердний! 37 Також не судіть, щоб не сужено й вас; і не осуджуйте, щоб і вас не осуджено; прощайте, то простять і вам. 38 Давайте — і дадуть вам; мірою доброю, натоптаною, струснutoю й переповненою вам у подблок дадуть. Бо якою ви мірою міряєте, такою відмірють вам“. 39 Розповів також пріказку їм: „Чи ж може водити сліпого сліпий? Хіба не обідва в яму впадуть? 40 Ученъ не більший за вчителя; але, удосконалivшись, кожен буде, як учитель його. 41 Чого ж в оці брата свого ти заскалку бачиш, колоди ж у власному

7 А коли Він скінчів усі слова Свої до наріду, що слухав Його, то ввійшов у Капернаум. 2 У одного ж сотника тяжко раб занедував, що був дорогий йому, і вмирал вже мав. 3 А коли про Ісуса почув, то послав він до Нього юдейських старших, і благав Його, щоб прийшов, і вздоробив раба його. 4 Вони ж прибули до Ісуса, та й ревно благали Його й говорили: „Він достойний, щоб Ти це зробив йому. 5 Но він любить народ наш, та й для нас синагогу поставив“. 6 І пішов Ісус із ними. І коли недаліко від дому вже був, сотник друзів послав, щоб сказати Йому: „Не турбуйся, о Господи, бо я недостойний, щоб зайшов Ти під стріху мою. 7 Тому то й себе не вважав я за гідного, щоб до Тебе прийти. Та промов тільки слово, — і раб мій одужає. 8 Но й я — людіна підвладна, і вояків під собою я маю; і одному кажу: піди, — то йде

він, а тому: прийди, — і прихόдить, а своєму по палатах царських. **26** На що ж ви ходили рабобі: зроби теє — і зробить“. **9** Почувши ж дивитись? На пророка? Так, кажу вам, — таке, Ісус здивувався йому, і, звернувшись до навіть більше, аніж на пророка. **27** Це той, що нáтовп, що йшов слідом за Ним, промовив: про нього написано: „Ось перед обличчя Твоє „Кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшов посилаю Свого посланця, який перед Тобою був такої великої віри!“ **10** А коли посланці дорогу Твою приготує!“ **28** Кажу вам: Між повернулися додому, то знайшли, що одужав нарóдженими від жінок нема більшого понад той раб! **11** I сталося, — настúпного дня Він Івана. Та найменший у Божому Царстві — той відправився у місто, що зветься Нáйн, а з Ним більший за нього“. **29** I всі люди, що слухали, ішли учні Його та багато нарóду. **12** I ось, як і мýтники визнали Божу волю за слушну, до брами міської наблизився Він, винóсили — і охристились Івановим хрещенням. **30** А вмерлого, одинакá в своєї матері, що вдовою фарисеї законники відкинули Божу волю була. I з нею був нáтовп великий із міста. **13** про себе, — і не хрестились від нього. **31** Як Господь же побачив її, то змілосéрдивсь I промовив Господь: „До кого ж уподоблю над нею, і до неї промовив: „Не плач!“ **14** I людей цього роду? I до кóго подібні вони? **32** Він підійшов, і доторкнувся до мар, носії ж Подібні вони до дітей, що на ринку сидять зупинились. Тоді Він сказав: „Юначе, кажу й один óдного кличути та кажутъ: „Ми тобі: встань!“ **15** I мертвий устав, і почав вам грали були, а ви не танцювали, ми говорити. I його Він віddав його матері. **16** A співали вам жálібно, та не плакали ви“. всіх острах пройняв, і Бога хвалили вони й **33** Bo прийшов Іван Христитель, що хліба говорили: „Великий Пророк з'явився між не єсть і вина не п'e, а ви кажете: „Має він нами, і зглáнувся Бог над нарóдом Своїм!“ дéмона“. **34** Прийшов же Син Ліóдський, що **17** I розійшлася ця чутка про Нього по цíлій єсть і п'e, а ви кажете: „Чоловíк Цей ласун і Юдеї, і по всій тій країні. **18** Pro все ж те п'яниця, Він прýятель мýтників і грíшників“. сповістили Івана учні його. I покликав Іван **35** I вýправдалася мудрість усімá своїми двох із учнів своїх, **19** i послав їх до Господа дílámi“. **36** A один із фарисеїв просив Його, з запитом: „Чи Ти Той, Xто має прийти, чи щоб спожив Він із ним. I, прийшовши до дому чекати нам Іншого?“ **20** A мужі, прийшовши того фарисея, Він сів при столі. **37** I ось жінка до Нього, сказали: „Іван Христитель послав одна, що була в місті, грíшниця, як дíзналась, нас до Тебе, питуючи: Чи Ти Той, Xто має що, Він у фарисеевім домі засів при столі, прийти, чи чекати нам Іншого?“ **21** A саме алябáстрову пляшечку мира принесла, **38** i, тоді багатьох уздорóвив був Він від недýтів прíпавши до нíг Його ззаду, плачучий, почала і мук, і від дýхів злих, і слíпим багатьóм обливати слíзьмí Йому ноги, і волóссям вернув зíр. **22** I промовив Ісус їм у віdpovídь: своїм витирала, нóги Йому цíлуvala та „Ідіть, і перекажіть Іванові, щó ви бачили миром мастила. **39** Побачивши це, фарисей, й чули: „Слíпí прозріваютъ“, криві ходять, що покликав Його, мírkuvav собі, кáжучи: очищуються слабі на проказу, і чують глухі, „Коли б був Він пророк, Він би знов, хтó ото воскресають померлі, „убогим звіщається й яка жінка до Нього торкається, — бож то Добра Новýна“. **23** I блаженний, хто через грíшниця!“ **40** I озвався Ісус та й говорить до Мене спóкуси не матиме!“ **24** A коли віdійшли нього: „Маю, Сýмone, дещо сказати тобі“. A посланці Іванові, Він почав говорити про той віdkазав: „Кажи, Учителю“. **41** I промовив Івана нарóдові: „На щó ви дивитись ходили Ісус: „Були два боржникí в однóго вíрýтеля; в пустиню? Чи на очерéт, що вíтер гойдáe один був винен п'ятсót динаріїв, а другий — його? **25** Та на щó ви дивитись ходили? Може п'ятдесят. **42** Як вони ж не могли заплатити, на чоловíка, у м'які шати одýгненого? Аджеj простив віn обóм. Скажи ж, котрý із них тí, хто одягається славно, і розkішно живе, — більше полюбити його?“ **43** Віdpovíв Сýmon,

говорячи: „Дўмаю, — той, кому більше Боже Слово. 12 А котрій край дороги, — це простив“. І сказав Він йому: „Розсудив ти ті, хто слухає, але пóтім приходить диявол, правдиво“. 44 І, обернувшись до жінки, Він і забирає слово з їхнього серця, щоб не промовив до Сýмона: „Чи ти бачиш цю ввірувалий не спаслися вони. 13 А що на жінку? Я прибув у твій дім, — ти на ноги Мої кам'яністому ґрунті, — це ті, хто тільки не подав і води, а вона окропила слізьмій Мої почує, то слово приймає з радістю; та кореня ноги й обтерла волоссям своїм. 45 Поцілунку не мають вони, вірють дочасно, — і за час не дав ти Мені, — а вона, відкóли ввійшов випробування відпадають. 14 А що впало Я, Мої ноги цілує невпинно. 46 Голови ти між тéрен, — це ті, хто слухає слово, але, Моєї олівою не намастив, — а вона миром хóдячи, бувають придушенні клóпотами, та ноги мої намостила. 47 Ось тому говорю Я багатством, та життєвýми розkóшами, — і тобі: „Числénні гріхи її прόщені, бо багато плóду вони не дають. 15 А те, що на добрій вона полюбила. Кому ж мало прощається, землі, — це оті, хто як слово почує, береже такий мало любить“. 48 А до неї промовив: його в щирому й доброму серці, — і плíд „Прощаються тобі гріхи!“ 49 А ті, що сиділи з приносять вони в терпеливості. 16 А світла Ним при столі, почали гомоніти про себе: засвіченого ніхто не покриває посúдиною, і „Хтó ж це Такий, що прощає й гріхи?“ 50 А не ставить під ліжко, але ставить його на до жінки сказав Він: „Твоя віра спасла тебе, світильник, щоб бачили світло, хто входить. — іди з мýром собі!“

8 І сталося, що Він після того проходив містами та сéлами, проповідуючи та звіщаючи Добру Новýну про Боже Царство. Із ним Дванадцять булí, 2 та дехто з жінок, що булí вздорблені від злих дýхів і хвороб: Марія, Магдалиною звана, що з неї сім дéмонів вийшло, 3 і Івáнна, дружýна Худзи, урядника Іродового, і Сусáнна, і інших багато, що маєтком своїм служили. 4 І, як зібралось багато нарóду, і з міста до Ньюго поприходили, то Він промовляти став притчею. 5 „Ось вийшов сіяч, щоб посіяти зéрно свое. І, як сіяв, упало одне край дороги, — і було повитóтуване, а птахи небесні його повидzьобували. 6 Друге ж упало на ґрунт кам'янýстий, — і, зійшовши, усохло, не мало бо вóгкости. 7 А інше упало між тéрен, — і вигнався тéрен, і його поглушив. 8 Інше ж упало на добру землю, — і, зійшовши, уродило стокрóтно“. Це сказавши, закликав: „Хто має вóха, щоб слухати, — нехай слухає!“ 9 Запитали ж Його Його учні, говорячи: „Щó визначає ця притча?“ 10 А Він відказав: „Вам дано пíznati таємніці Божого Царства, а іншим у прýтчах, щоб „дивились вони — і не бачили, слухали — і не розуміли“. 11 Ось щó означає ця притча: Зéрно — це

17 Немає нíчого захóваного, що не виявиться, нí таємного, що воно не пíзнається, і не вýйде наяв. 18 Тож пильнуйте, як слухаєте! Бо хто має, то дастесь йомý, хто ж не має, — забереться від ньюго і те, що, здається йомý, нíбі має“. 19 До Ньюго ж прийшли були мати й брати Його, та через нарóд не могли доступитись до Ньюго. 20 І сповістили Йому: „Твоя мати й брати Твої он стоять Ѻсторонь, і бажають побачити Тебе“. 21 А Він відповів і промовив до них: „Моя мати й брати Мої — це ті, хто слухає Боже Слово, і виконує!“ 22 І сталося, однóго з тих днів увійшов Він до чóбна, а з Ним Його учні. І сказав Він до них: „Переплýньмо на другий бік озера“. І відчáлили. 23 А коли вони пílyви, Він заснув. І знялася на озері буря велика, аж вода заливати їх стала, і були в небезпéці вони. 24 І вони пíдйшли, і розбудили Його та й сказали: „Учителю, Учителю, гинемо!“ Він же встав, наказав бурі й хвілям, — і вони вщúнули, і тиша настала! 25 А до них Він сказав: „Де ж ваша віра?“ І дивувались вони, перестрáшенні, і говорили один до однóго: „Хто ж це такий, що віtrám і воді Він наказує, а вони Його слухають?“ 26 І вони припливли до землі Гадарýнської, що навпроти Галілéї. 27 І, як на землю Він вийшов, перестрів Його

один чоловік із міста, що довгі роки мав він що ніхто вздоровити не міг її, 44 підійшовши дімом, не вдягався в одежду, і мешкав не в ззаду, доторкнулась до краю одежі Його, то закричав, повалівсь перед Ним, і голосом 45 А Ісус запитав: „Хто доторкнувся до гучним закликав: „Що до мене Тобі, Ісусе, Мене?“ Коли ж відмовлялися всі, то Петро Сину Бога Всевишнього? Благаю Тебе, — відказав: „Учителю, нарід коло Тебе он не муч мене!“ 29 Бо звелів Він нечистому тобі пітисніть й тисні!“. 46 Ісус же промовив: духові вийти з людіни. Довгий час він хапав „Доторкнувсь хтось до Мене, бо Я відчуваю був його, — і в'язали його ланцюгами й силу, що вийшла з Мене“. 47 А жінка, кайданами, і стерегли його, але він розривав побачивши, що вона не втаїлася, трясучися, ланцюг, — і демон гнав по пустині його. 30 підійшла та й упала перед Ним, і призналася А Ісус запитався його: „Як тобі на ім'я?“ I перед усіма людьми, чому доторкнулась той відказав: „Легіон“, бо багато ввійшло в до Нього, і як хвилі тієї одужала. 48 Він же нього дімом. 31 I благали Його, щоб Він їм промовив до неї: „Дочки, твоя віра спасла не звелів іти в безодню. (Abyssos g12) 32 Пасся ж тебе; іди з міром собі!“ 49 Як Він ще там на горі гурт великий свиней. I просилися промовляв, приходить ось від старшини демони ті, щоб дозволив піти їм у них. I синагоги один та й говорить: „Дочка твоя дозволив Він їм. 33 A як дімом вийшли з вмерла, — не турбуй же Вчителя!“ 50 Ісус же, тогору чоловіка, то в свиней увійшли. I череда почувши, йому відповів: „Не лякайсь, тільки кинулась із кручі до озера, — і потопілась. віруй, — і буде спасена вона“. 51 Прийшовши 34 Пастухи ж, як побачили те, що сталося, ж до дому, не пустив Він нікому з Собою повіткали, та в місті й по селях звістили. 35 I ввійти, крім Петра, та Івана, та Якова, та вийшли побачити, що сталося. I прийшли до батька дівчати, та матері. 52 A всі плакали Ісуса й знайшли, що той чоловік, що дімом та голосили за нею. Він же промовив: „Не вийшли із нього, сидів при ногах Ісусових плаче, — не вмерла вона, але спить!“ 53 I вдягнений та при умі, — і полякалися. 36 насміхалися з Нього, бо знали, що вмерла Самовіддіжка ж їм розповілій, як видужав той вона. 54 A Він узяв за руку її та й скрикнув, біснуватий. 37 I ввесь нарід Гадаринського говорячи: „Дівчатко, вставай!“ 55 I вернувшись краю став благати Його, щоб пішов Він їй дух, — і хвилі тієї вона ожилі. I звелів від них, — великий бо страх обгорнув їх. дать їй їсти. 56 I здивувались батьки її. A Він же до чобна ввійшов і вернувся. 38 A Він наказав їм нікому не розповідати, що той чоловік, що дімом вийшли із нього, сталося.

став благати Його, щоб бути при Ньому. Та Він відпустив його, кажучи: 39 „Вернися до дому свого, і розповій, які речі велики вчинив тобі Бог!“ I той пішов, і по цілому місту звістив, які речі великі для нього Ісус учинив! 40 A коли повернувся Ісус, то люди Його прийняли, бо всі чекали Його. 41 Aж ось прийшов муж, Яир на ім'я, що був старшим синагоги. Він припав до Ісусових ніг, та й став благати Його завітати до дому Його. 42 Bo він мав одиначку дочку, років десь із дванадцять, — і вмирала вона. A коли Він ішов, нарід тиснув Його. 43 A жінка одна, що дванадцять років хворою на кровотечу булá,

9 I скликав Він Дванадцятьох, і дав їм силу та владу над усіма дімами, і вздоровляти недуги. 2 I послав їх проповідувати Царство Боже та вздоровляти недужих. 3 I промовив до них: „Не беріть нічого в дорогу: ані пальці, ані торби, ні хліба, ні срібла, ані майте по двоє убраний. 4 I в який дім увійдете, — зоставайтесь там, і звідти відходьте. 5 A як хто вас не прийме, то, вихідячи з міста того, обтрусиť від ніг ваших порох на свідчення супроти них“. 6 I вийшли вони, та й ходили по селях, звіщаючи Добру Новину та всюди вздоровляючи. 7 A ірод тетрапх прочув усе,

що сталось було, і вагався, бо дехто казали, своє зберегти, той погубить її, а хто ради що Іван це із мертвих устав, **8** а інші, що Ілля Мене згубить душу своє, той її збереже. **25** то з'явився, а знов інші, що ожив це один Яка ж кόристь людіні, що здобуде весь із стародавніх пророків. **9** Тоді Ірод сказав: світ, алé занапастить чи згубить себе? **26** Бо „Іванові стяв я голову; хто ж Оцей, що я хто буде Мене та Моєї науки соромитися, чую про Нього речі такі?“ I він намагався того посorомитися також Син Людський, побачити Його. **10** А коли повернулись як прийде у славі Своїй, і Отчій, і святих апостоли, вони розповіли Йому, що зробили. анголів. **27** Правдиво ж кажу вам, що деякі I Він іх узяв, та й пішов самотою на місце з тут-о прийвних не скуштують смерти, безлюдне, біля міста, що зветься Віфсаїда. **11** аж поки не побачать Царства Божого“. **28** I А як люди довідалися, то пішли вслід за Ним. сталося після оцих слів днів за вісім, узяв Він I Він іх прийняв, і розповідав їм про Боже Петра, і Івана, і Якова, та й пішов помолитись Царство, та тих уздоровлів, хто потребував на гору. **29** I коли Він молився, то вигляд уздороблення. **12** А день став схилятися. I лиця Його переобразився, а одежа Його Дванадцятого підійшли та й сказали Йому: стала біла й бліскуча. **30** I ось два мужі „Відпусти вже людей, — нехай вони йдуть у з Ним розмовляли, — були то Мойсей та довкблишні села й оселі спочити й здобути Ілля, **31** що з'явилися в славі, і говорили поживи, бо ми тут у місці безлюдному!“ **13** про кінець Його, який в Єрусалимі Він мав A Він їм сказав: „Дайте юсти їм ви“. Вони ж докінчти. **32** А Петро та прийвні з ним були відказали: „Немає в нас більше, як п'ятеро змбрені сном, але, пробудившись, бачили хліба й дві риби. Хіба підемо та купимо славу Його й обох мужів, що стояли при поживи для всього наріду цвогó“. **14** Бо було Ньому. **33** I сталося, як із Ним розлучались чоловіків десь тисяч із п'ять. I сказав Він вони, то промовив Петро до Ісуса: „Учителю, до учнів Своїх: „Розсадіть їх рядами — по добре нам бути отут! Поставмо ж отут три п'ятидесяті“. **15** I зробили отак, і всіх їх шатра: для Тебе одне, і Мойсею одне, і одне розсаділи. **16** I Він узяв п'ять хлібів та дві для Іллі!“ Він не знав, що говорить... **34** А риби, споглянув на небо, поблагословив їх, і як він говорив це, насунала хмара та їх поламав, і дав учням, щоб клали народові. **17** заслонила. I вони полякались, як стали ті I всі їли й наситилися! А з кусків позосталих вхідти в хмару. **35** I почувся ось голос зібрали дванадцять кошів. **18** I сталося, як із хмарі, який промовляв: „Це Син Мій насамоті Він молився, з Ним учні були. I Улюблений, — Його слухайтеся!“ **36** А коли спитав Він їх, кажучи: „За кого Мене люди оцей голос лунав, Ісус Сам позостався. А вважають?“ **19** Вони ж відповілі та сказали: вони промовчали, і нікому нічого тих днів „За Івана Христителя, а ті за Іллю, а інші, — не казали, що бачили. **37** А наступного дня, що воскрес один із давніх пророків“. **20** А Він як спустились з гори, перестрів Його нáтовп запитав їх: „А ви за кого Мене маєте?“ Петро великий. **38** I закричав ось один чоловік із ж відповів та сказав: „За Христа Божого!“ **21** наріду й сказав: Учителю, благаю Тебе, — Він же їм заказав, і звелів не казати нікому зглянися над сином моїм, бо одинак він у про це. **22** I сказав Він: „Синові Людському мене! **39** А ото дух хапає його, і він нагло треба багато страждати, і Його відцураються кричить, і трясе ним, аж той піну пускає. I, старші, і первосвященики, і книжники, і вимучивши він його, насили відхóдить. **40** I буде Він убитий, — але третього дня Він учнів Твоїх я благав його вигнати, та вони воскресне!“ **23** А до всіх Він промовив: „Коли не змогли“. **41** А Ісус відповів і промовив: хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться „О, роде невірний й розбéщений, — доки самого себе, і хай візьме щоденно свого бúду Я з вами, і терпітиму вас? Приведі хреста, та й за Мною йде. **24** Бо хто хоче душу свого сина сюди!“ **42** А як той іще йшов,

д́емон кинув його та затряс. Та Ісус заказав інший сказав був: „Господи, я під́у за Тобою, тому духу нечистому, — і вздорóвив дитину, та дозволь мені перш попрощатись із своїми і віддав її батькові її. 43 І всі дивувалися домашніми“. 62 Ісус же промовив до нього: в́еличі Божі! 44 „Вкладіть до вух своїх ці ось „Ніхто з тих, хто кладé свою руку на pluga слова: Людський Син буде виданий людям та назад ози́рається, не надається до Божого до рук“. 45 Протé не зрозуміли вони цього Царства!“

слова, було бо закрите від них, щоб його не збагнули, та боялись Його запитати про це слово. 46 І прийшло їм на думку: хто б найбільший з них був? 47 А Ісус, думку серця їх знявши, узяв дитину, і поставив її біля Себе. 48 І промовив до них: „Як хто прийме дитину оцю в Ім'я Мое, Мене він приймає, а як хто Мене прийме, приймає Того, Хто послав Мене. Хто бо найменший між вами всімá, — той великий!“ 49 А Іван відповів і сказав: „Учителю, ми бачили однóго чоловіка, що Ім'ям Твоїм д́емонів виганяв, і ми заборонили Йому, бо він з нами неходить“. 50 Ісус же йому відказав: „Не забороняйте, — бо хто не проти вас, той за вас!“ 51 І сталося, коли дні Вознесіння Його наблизались, Він постановив піти в Єрусалим. 52 І Він посланців вислав перед Собою. І пішли вони, та й прибулý до села самарянського, щоб ночівлю Йому приготóвити. 53 А ті не прийняли Його, бо йшов Він у напрямі Єрусалиму. 54 Як побачили ж те учні Яків й Іван, то сказали: „Господи, — хочеш, то ми скажемо, „щоб огонь зйшов з неба та винищив“ їх, як і Ілля був зробив“. 55 А Він обернувся до них, ім докорив та й сказав: „Ви не знаєте, якого ви духа. 56 Бо Син Людський прийшов не губіть душі лóдські, а спасати!“ І пішли вони в інше село. 57 І сталося, як дорогою йшли, сказав був до Нього один: „Я під́у за Тобою, хоч би куди Ти пішов“. 58 Ісус же йому відказав: „Мають нори лисиці, а гнізда — небесні пташки, — Син же Людський не має ніде й голови прихилити!“ 59 І промовив до другого Він: „Іди за Мною“. А той відказав: „Дозволь мені перше піти, і батька свого поховати“. 60 Він же йому відказав: „Зостав мертвим ховати мерців своїх. А ти йди та звіщай Царство Боже“. 61 А

10 Після того призна́чив Господь і інших Сімдесят, і послав їх по двох перед Себе до кожного міста та місця, куди Сам мав іти. 2 І промовив до них: „Хоч жни́во велике, та робітників мало; тож благайте Господаря жни́ва, щоб робітників вислав на жни́во Своє. 3 Ідіть! Оце посилаю Я вас, як ягнят між вовкій. 4 Не носіть ні калітки, ні торби, ні сандаль, і не вітайте в дорозі нікого. 5 Як до дому ж якого ви ввійдете, то найперше кажіть: „Мир дому цьому!“ 6 І коли син миру там буде, то спочíне на ньому ваш мир, коли ж ні — до вас вéрнеться. 7 Зоставайтесь ж у домі тім самім, споживайте та пийте, що є в них, — бо вартий робітник своєї заплати. Не ходіть з дому в дім. 8 А як прийдете в місто яке, і вас приймуть, — споживайте, що вам подадуть. 9 Уздорóвлюйте хворих, що в нім, промовляйте до них: „Наблі́зилося Царство Боже до вас!“ 10 А як прийдете в місто яке, і вас не приймуть, то вийдіть на вулиці його та кажіть: 11 „Ми обтрúшуємо вам навіть порох, що прилип до нас із вашого міста. Та знайте оце, що наблі́зилося Цárство Боже!“ 12 Кажу вам: того дня легше буде содомляnam, аніж місту тому!“ 13 „Горе тобі, Хоразіне, горе тобі, Віфсаїдо! Бо коли б то у Тири й Сидоні були відбулýся ті чуда, що стались в вас, то давно б вони покаялися в волосянийці та в попел! 14 Але на суді відрядніш буде Тири й Сидону, як вам. 15 А ти, Капернаúме, що „до неба піднісся, — аж до аду ти зійдеш!“ (Hadēs g86) 16 Хто слухає вас — Мене слухає, хто ж погорджує вами — погорджує Мною, хто ж погорджує Мною — погорджує Тим, Хто послав Мене“. 17 А ті Сімдесят повернулися з радістю, кажучи: „Господи, — навіть д́емони коряться нам у Ім'я Твоє!“ 18 Він же промовив до них: „Я бачив того сатану, що з неба спадав, немов

бліскавка. 19 Ось Я влáду вам дав наступати дав їх господареві й проказав: „Заопíкуйся на змíй та скорпíонів, і на всю силу ворожу, ним, а як більше що витратиш, — заплачú — і ніщо вам не зашкóдить. 20 Та не тіштесь тобі, як вернúся“. 36 Котрý же з цих трох тим, що вам кóряться духи, але тіштесь, — на думку твою — був близькій тому, хто що ваші ймення записані в небі!“ 21 Того попався розбійникам?“ 37 А він відказав: чáсу Ісус звеселився був Духом Святым і „Той, хто вчинив йому мілість“. Ісус же промовив: „Прославляю Тебе, Отче, Господи сказав йому: „Іди, — і роби так і ти!“ 38 неба й землі, що втáїв Ти оце від премудрих I сталось, коли вони йшли, Він прийшов і розумних, та його немовлятам відкрив. до одного села. Одна ж жінка, Марта йї на Так, Отче, бо Тобі так було до вподоби! 22 ім'я, прийняла Його в дім свій. 39 Була ж Передав Мені все Мій Отець. I не знає ніхто, в ней сестра, що звалась Марія; вона сіла в хто є Син, — тільки Отець, і хто Отець — ногах у Ісуса, та й слухала слова Його. 40 тільки Син, та кому Син захоче відкрити“. 23 А Марта великою поблагодарюю клопотáлась, а I, звернувшись до учнів, наодинці їм сказав: спинившись, сказала: „Господи, чи байдуже „Блаженні ті очі, що бачать, щó бачите ви! Тобі, що на мене саму полишила служити 24 Кажу ж вам, що багато пророків і царів сестра моя? Скажи ж їй, щоб мені помогла“. бажали побачити, що бачите ви — та й 41 Господь же промовив у відповідь їй: не бачили, і почути, щó чуєте ви — і не „Марто, Марто, — турбується й журишся ти чули!“ 25 I підвівсь ось закобнник один, і сказав, Його випробóвуючи: „Учителю, щó обрала найкращу чáстку, яка не відбереться робити мені, щоб вічне життя осягнúти?“

(αῖονιος γ166) 26 Він же йому відказав: „Щó в Закónі написано, як ти читаєш?“ 27 А той відповів і сказав: „Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душою своєю, і всією силою своєю, і всім своїм розумом“, і свого близнього, як самого себе“. 28 Він же йому відказав: „Правильно ти відповів. Роби це, — і будеш жити“. 29 А той бажав сам себе віправдати, та й сказав до Ісуса: „А хто то мій близький?“ 30 А Ісус відповів і промовив: „Один чоловік ішов з Єрусалиму до Єрихону, і попався розбійникам, що обдерли його, і завдали йому рани, та й утеклý, покинувши лéдве живого його. 31 Прохóдив випáдком тією дорогою священик один, побачив його, — і проминув. 32 Так само й Левит надійшов на те місце, поглянув, — і теж проминув. 33 Прохóдив же там якийсь самарянин, та й натрапив на нього, і, побачивши, змилосéрдився. 34 I він підійшов, і обв'язав йому рані, наливши оліви й вина. Потому його посадив на худобину власну, і приставив його до гостиниці, та й клопотáвся про нього. 35 А другого дня, від'їджавши, вийняв він два динарії, та й

11 I сталось, як молився Він у місці однóму, і коли перестав, озвався до Нього один із Його учнів: „Господи, навчи нас молитися, як і Іван навчив своїх учнів.“ 2 Він же промовив до них: „Коли молитесь, говоріть: „Отче наш, що на небі! Нехай святиться Ім'я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай будé воля Твоя, як на небі, так і на землі. 3 Хліба нашого щоденного дай нам на кожний день. 4 I прости нам наші грíхи, бо й самі ми прощаємо кожному боржникóві нашему. I не введи нас у випробóвування, але визволи нас від лукавого!“ 5 I сказав Він до них: „Хто з вас матиме прýятеля, і пíде до нього опíвночі, і скаже йому: „Позич мені, друже, три хлíбí, 6 бо прийшов із дороги до мене мій прýятель, я ж не маю, щó дати йому“. 7 А той із серéдини в відповідь скаже: „Не роби мені клóпоту, — уже зáмкнені двері, і мої діти зо мною на лíжкові. Не можу я встати та дати тобі“. 8 Кажу вам: коли він не встане, і не дастъ ради дружби йому, то за докучання його він устане та й дастъ йому, скільки той потребує. 9 I Я вам кажу: просіть, — і буде вам дáно, шукайте — і знайдете,

стукайте — і відчинять вам! 10 Бо кожен, хто відказав: „Так. Блаженні ж і ті, хто слухає просить — одержує, хто шукає — знаходить, Божого Слова і його бережé!“ 29 А як люди а тому, хто стукає — відчинять. 11 І котрý з збиráлися, Він почав промовляти: „Рід цей вас, батьків, як син хліба проситиме, подасть — рід лукавий: він ознаки шукає, та ознаки йому каменя? Або, як проситиме риби, йому не дадуть, крім ознаки прорóка Йóни, замість риби подасть йому гáдину? 12 Або, як 30 Бо як Йóна ознакою був для ніневíтян, яйця він проситиме, дасть йому скorpíona? так буде Й Син Ліóдський для роду цього. 31 13 Отож, коли ви, бувши злі, потрапите Цариця півдéнна на суд стане з мúжами роду добrі дарý своїм дітям давати, — скільки цього, — і їх засудить, бо вона з кінця світу ж більше Небесний Отець подасть Духа прийшла Соломонову мудрість послухати. Святого всім тим, хто проситиме в Нього?“ А тут ось Хтось більший, аніж Соломон! 32 14 Раз вигóнiv Він дéмона, який був німий. Ніневíтяни стануть на суд із цим родом, — І коли демон вийшов, німий заговорив. А і засудять його, вони бо покáялися через нарóд дивувався. 15 А деякі з них гомоніли: Йонину проповідь. А тут ось Хтось більший, „Виганяє Він дéмонів силою Вельзевула, ніж Йона! 33 Засвіченого світла ніхто в князя дéмонів“. 16 А інші, випробовуючи, схóвок не ставить, ані під посúдину, але на хотіли від Нього ознаки із неба. 17 Він свіtильника, щоб бачили світло, хто входить, же знов думки їхні, і промовив до них: 34 Око твоє — то свіtильник для тіла; тому, „Кожне царство, само проти себе поділене, як око твоє буде дуже, то й усе тіло твоє запустіє, і дім на дім упадé. 18 А коли й буде світле. А коли б твоє око нездатне сataná поділився сам супроти себе, — як булó, то й усе тіло твоє буде темне. 35 Отож, стоятиме царство його? А ви кажете, що уважай, щоб те світло, що в тобі, не сталося Вельзевулом вигóню Я демонів. 19 Коли тéмрявою! 36 Бо коли твоє тіло все світле, і ж Вельзевулом вигóню Я демонів, то чим не має жáдної темної частини, то все буде виганяють їх ваші сини? Тому вони стануть світле, неначе б свіtильник осяяв блиском вам сúддями. 20 А коли пальцем Божим тебе“. 37 Коли Він говорив, то один фарисей вигóню Я дéмонів, то справді прийшло до став благати Його пообідати в нього. Він вас Боже Царство. 21 Коли сильний збройно же прийшов та й сів при столі. 38 Фарисей свій двір стереже, то в безплéці маєток його. же, побачивши це, здивувався, що перед 22 Коли ж дужчий від нього його нападé обідом Він перш не обмився. 39 Господь переможе, то всю збрóю йому заберé, на яку же промовив до нього: „Тепер ви, фарисеї, покладався був той, і роздасть свою здóбич. он чистите збвнішність кúхля та миски, а 23 Хто не зо Мною, той проти Мене; і хто ваше нутро повне здíрства та кривди! 40 не збирає зо Мною, той розкидае! 24 Коли Нерозумні, — чи ж Той, Хто створив оте дух нечистий виходить з людíни, то блукає збvнішнє, не створив Він і внутрішнє? 41 Тож місцями безвідними, відпочинку шукаючи, милостиню подавайте з унутрішнього, — і але, не знахóдячи, каже: „Вернúся до хати ось все буде вам чисте. 42 Горе вам, фарисеям, своєї, звідки я вийшов“. 25 А як вéрнеться — бо ви десятину даете з м'яти та рути й він, то хату знаходить замéтену й прýбрану. усякого зілля, але обминаєте суд та Божу 26 Тоді він іде та й приводить сімох інших любов; це треба робити, і тогó не лишати! духів, лютіших за себе, — і входять вони та й 43 Горе вам, фарисеям, що любите перші живут там. І буде останнє людіні тій гíрше лавкí в синагогах та привíти на рýнках! 44 за перше!“ 27 І сталось, як Він це говорив, Горе вам, — бо ви як гробí непомітні, — одна жінка з народу свій голос піднёсла люди ж ходять по них і не знають того“. 45 й сказала до Нього: „Блаженна утрóба, що Озвався ж один із закóнників, і каже Йому: носила Тебе, і груди, що Тиссав їх!“ 28 А Він „Учителю, кажучи це, Ти і нас ображаєш!“ 46

А Він відказав: „Горе й вам, законникам, бо Божими. 9 Хто ж Мене відчурається перед ви на людей тягарі накладаєте, які важко людьмі, того відчураються перед анголами носити, а самі й одним пальцем своїм Божими. 10 І кожному, хто скаже слово на не дотркуєтесь тягарів! 47 Горе вам, бо Людського Сина, йому простишися; а хто надгробки пророкам ви ставите, — ваші ж зневажатиме Духа Святого, — не простишися. батькій були їх повбивали. 48 Так, — визнаєте 11 А коли вас водитимуть до синагог, і до ви й хвалите вчинки батьків своїх: бо вони урядів, і до влад, — не турбуйтесь, як або їх повбивали, а ви їм надгробки будуете! 49 що відповідати чи що говорити, — 12 Дух бо Через те й мудрість Божа сказала: „Я пошлю Святий вас навчить тієї години, що потрібно їм пророків й апостолів, — вони ж декого казати!“ 13 І озвався до Нього один із народа: з них повбивають, а декого війженуть, 50 „Учителю, скажи братові моєму, щоб він щоб на роді оцім відомстяла кров усіх спадщиною поділився зо мною“. 14 А Він пророків, що пролита від створення світу, відказав йому: „Чоловіче, хто поставив над 51 від крові Авеля аж до крові Захарія, що вами Мене за суддю або за подільника?“ 15 І загинув між жертвінником і храмом! Так, промовив до них: „Глядіть, остерігайтесь кажу вам, — відомстята це все на цім всякої зажерливості, — бо життя чоловіка роді! 52 Горе вам, законникам, бо взялі ви не залежить від достатку маєтку його“. 16 І ключа розуміння: самі не ввійшли, і тим, Він розповів їм притчу, говорячи: „В одного хто хотів увійти, боронили!“ 53 А коли Він багача гойно нива вродила булá. 17 І міркував виходив ізвідти, стали книжники та фарисеї він про себе й казав: „Що робити, що не сильно тиснути та від Нього допитуватись маю куди зібрати плодів своїх?“ 18 І сказав: про багато речей, — 54 вони чатували на „Оце я зроблó, — порозвáлюю клуні свої, Нього, щоб зловити що з уст Його (і щоб і просторніше поставлю, і позираю туди оскаржити Його).

12 Того часу, як зібралися десятитисячні натовпи народа, — аж топтали вони один одного, — Він почав промовляти перш до учнів Своїх: „Стережіться розчини фарисейської, що є лицемірство! 2 Бо немає нічого захованого, що не відкриється, ні таємного, що не віявиться. 3 Тому все, що казали ви потемки, — при свіtlі почутесь, що ж шептали на вухо в коморах, — на дахах проповідане буде. 4 Кажу ж вам, Своїм друзям: Не бійтесь тих, хто тіло вбиває, а потім більш нічого не може вчинити! 5 Але вкажу вам, кого треба боятися: Бійтесь того, хто має влáду, убивши, укинути в гéенну. Так, кажу вам: Того бійтесь! (Geenna g1067) 6 Чи ж не п'ять горобців продають за два грóші? Та проте перед Богом із них ні один не забудий. 7 Але навіть волоцся вам на голові пораховане все. Не бійтесь: вартніші ви за багатьох горобців! 8 Кажу ж вам: Кожного, хто перед людьмі Мене визнає, того визнає й Син Людський перед Анголами

пашні свою всю та свій достаток. 19 І скажу я душі своїй: „Душé, маєш багато добра, на багато рóків склáденого. Спочивай, їж та пий, і веселися!“ 20 Бог же до нього прорік: „Нерозумний, — нóчі цієї ось душу твою зажадають від тебе, і кому позостається те, що ти був наготовив?“ 21 Так буває і з тим, хто збирає для себе, та не багатіє в Бога“. 22 І промовив Він учням Своїм: „Через це кажу вам: Не журіться про життя, — що ви будете їсти, і ні про тіло, — у що ви зодягнетесь. 23 Бо більше від їжі життя, а тіло від одягу. 24 Погляньте на гáйвороння, що не сіють, не жнуть, нема в них комори, ні клуні, — проте Бог їх годує. Скільки ж більше за птахів ви варті! 25 Хто ж із вас, коли жу́риться, добавити зможе до зросту свого бодай ліктя одного? 26 Тож коли ви й найменшого не подолаєте, то чого ж ви про інше клопочетесь? 27 Погляньте на ті он лілéї, як вони не прядуть, ані тчуть. Але говоріо вам, що й сам Соломон у всій славі своїй не вдягався отак, як одна з

них! 28 І коли он траву, що сьогодні на і визначить долю йому з невірними! 47 полі, а завтра до пе́чі вкидається, Бог так А раб той, що знов волю свого господаря, зодягає, скільки ж краще зодягне Він вас, але не приготував, ані не вчинив згідно маловірні! 29 І не шукайте, що будете їсти, волі його, буде тяжко побитий. 48 Хто ж чи що будете пити, і не клопочітесь. 30 Бо не знав, а вчинив каригідне, буде мало всього цього й люди світу оцього шукають, він битий. Тож від кожного, кому дáно Отець же ваш знає, що тогó вам потрібно. багато, багато від нього й жадатимуть. А 31 Шукайте отож Його Царства, а це вам кому багато повірено, від того ще більше додасться! 32 Не лякайся, черідко малá, бо жадатимуть. 49 Я прийшов огонь кинути сподівалося Отцю вашому дати вам Царство. на землю, — і як Я прáгну, щоб він уже 33 Продавайте достатки свої та мілостиню запалáв! 50 Я ж маю христитися хрещенням, подавайте. Робіть калітки собі не старіючі, — і як Я мучуся, поки те спóвниться! 51 — невíчерпний скарб той у небі, куди не Чи ви дўмаєте, що прийшов Я мир дати на закрадається злодій, і міль де не тóчить. 34 землю? Ні, кажу вам, але пóділ! 52 Віднині Bo de скарб ваш, там буде й серце ваше! 35 бо п'ятеро в домі однóму поділені будуть: Нехай підперéзані будуть вам стéгна, а світла троє супроти двох, і двоє супроти трьох. 53 ручнí позасвічувані! 36 І будьте подібними Стане бáтько на сина, а син проти батька, до людей, що очікують пана свого, коли мати противі дочки, а дочка противі матери, вérнеться він із весілля, щоб, як прийде свекруха навпроти невістки своєї, а невістка й застукає, відчинити негайно йому! 37 навпроти свекрухи!“ 54 Промовив же Він і Блаженні рabi ті, що пан, коли прийде, то до нарóду: „Як побачите хмару, що з заходу знайде, що пильнують вони! Поправді кажу суне, то кажете зараз: Зближається дощ“, — і вам: підперéжеться він і їх посадóвить, і, так і буває. 55 А коли віс viter півдénний, підійшовши, буде їм послугóвати. 38 І то кажете: „Буде спекóта“, — і буває. 56 коли прийде о другій чи прийде о третій Лицемíри, — лице неба й землі розпізнати сторожі, та знайде так само, — блаженні ви вмієте, чому ж не розпізнаєте часу цього? вони! 39 Знайте ж це, що коли б знав 57 Чого ж і самі по собі ви не судите, що господар, о котрій то годині підкрáдеться справедливе? 58 Bo коли до урýду ти йдеш злодій, то він пильнував би, і свого б дому зо своїм супротíвником, попильнуй з ним не дав підкопати. 40 Тому будьте готові і залáгодити по дорозі, щоб тебе до судді не ви, — бо прийде Син Ліóдський тієї години, потяг він, а суддя щоб прислужникові не коли ви не дўмаєте!“ 41 Озвався ж Петро: віддав тебе, а прислужник щоб не посадив „Господи, чи до нас кажеш прýтчу оцю, чи до в'язниці тебе. 59 Поправді кажу тобі: Не до всіх?“ 42 A Господь відказав: „Хто ж тоді вýйдеш ізвідти, поки не віддаси й останнього вірний і мудрий домоправитель, що пан шéляга!“

настановіть його над своїми челядниками, щоб давати харч вýзначену своєчасно? 43 Блаженний той раб, що пан його прийде та знайде, що робить він так! 44 Поправді кажу вам, що над всім маєтком своїм він поставить його. 45 А коли раб той скаже у серці своїм: „Забáртися пан мій прийти“, і зачне бити слуг та служниць, їсти та пити та напиватися, 46 то прийде раба того пан за дня, якого він не сподівається, і о годині, якої не знає, — і розітне його пополовині,

13 Того часу прийшли були дехто, та й розповілі Йому про галілéян, що їхню кров Пилáт змішав був із їхніми жертвами. 2 Ісус же сказав їм у відповідь: „Чи ви дўмаєте, що оці галілéяни, що так постраждали, грішніші були від усіх галілéян? 3 Ні, кажу вам; та коли не покаетесь, то загинете всі так! 4 Або ті вісімнадцять, що бáшта на них завалилась булá в Сілоáмі й побила їх, — чи дўмаєте, що ті винні були більш за всіх, що в Єрусалимі живуть? 5 Ні, кажу вам; та коли

не покаєтесь, то загинете всі так!“ 6 І Він А Він відказав їм: 24 „Силку́йтесь ввійти розповів оцю притчу: „Один чоловік у своїм тісніми ворітами, бо кожу вам, — багато-хто винограднику мав посаджене фігове дерево. будуть намагатися ввійти, — та не зможуть! І прийшов він шукати на ньому плоду, але 25 Як устане Господар та двері замкнё, ви не знайшов. 7 І сказав винаріві: „Оце третій зачнётє вистоювати ізнадвіру, та стукати в рік, відколи приходжу шукати плоду на цім двері й казати: „Господи, — відчини нам!“ А фіговім дереві, але не знахόджу; зрубай його, Він вам у відповідь скаже: „Не знаю Я вас, — нащо й землю марнúє воно?“ 8 А той йому звідки ви!“ 26 Тоді станете ви говорити: „Ми в відповідь каже: „Позостав його, пане, і на їли й пили перед Тобою і на вулицях наших цей рік, аж поки його обкопаю довкóла, і навчав Ти“. 27 А Він вам відкаже: „Говорю обкладу його гноєм, — 9 чи року наступного вам, — не знаю Я, звідки ви. „Відійдіть від плоду не вродить воно. Коли ж ні, то зрубаєш Мене всі, хто чинить неправду!“ 28 Буде його“. 10 І навчав Він в одній з синагог у плач там і скрéйт зубів, як побачите ви суботу. 11 І ось там була одна жінка, що Авраама, та Ісака та Якова, та пророків усіх вісімнадцять рóків мала духа нémочі, і була в Царстві Божім, себе ж — вигнаних геть. 29 І скорчена, і не могла ніяк війпростатись. 12 прийдуть інші від сходу й захóду, і півночі й А Ісус, як побачив її, то покликав до Себе. І півдня, і при столі в Царстві Божім засядуть! сказав їй: „Жінко, — звільнена ти від недýги 30 І ось, є останні, що стануть за перших, своєї“. 13 І Він руки на неї поклав, — і вона і є перші, що стануть останніми!“ 31 Тієї зараз війпросталась, — і стала слáвити Бога! години підійшли дехто з фарисеїв, і сказали 14 Озвався ж старший синагоги, обурений, що Йому: „Вийди собі, і піди звідси, — хоче Ісус уздорбив у суботу, і сказав до наріду: бо Ірод убити Тебе“. 32 А Він відказав їм: „Є шість день, коли працювати належить, „Ідіть і скажіть тому лíсові: Ось дéмонів Я — приходьте тоді та вздорблюйтесь, а не виганяю, і чиню вздорблення, — сьогодні дня суботнього“. 15 А Госпóдь відповів і та взвітра, а третього дня закінчý. 33 Однак, промовив до нього: „Лицемíре, — хіба ж Мені треба ходити сьогодні та взвітра, і чáсу не відв'язує кожен із вас у суботу свого найближчого, бо згинути не може пророк вола чи осла від ясел, і не веде напoїти? 16 поза Єрусалимом. 34 Єрусалиме, Єрусалиме, Чи ж цю дочку Авраамову, яку сатана був що вбиваєш пророків та каменуєш посланіх зв'язав вісімнадцять ось рóків, не належить до тебе! Скільки раз Я хотів позбирати дітей звільнити її суботнього дня від цих пут?“ твоїх, як та квочка збирає під крила курчаток 17 А як Він говорив це, — засоромилися всі своїх, — та ви не захотіли! 35 Ось „ваш дім Його супротивники. І тішився ввесь нарід зостається порожній для вас!“ Говорю бó всіма славними вчинками, які Він чинив! 18 Я вам: Ви мене не побачите, аж поки не Він же промовив: „До чого подібне Царство настáне, що скажете: „Благословéнний, Хто Боже, і до чого його прирівняю? 19 Подібне йде в Господнє Ім'я!“

воно до гірчицного зérна, що взяв чоловік і посіяв його в своїм сáді. І воно виросло, і деревом стало, і „кублілось птаство небесне на віттях його“. 20 І знóву сказав Він: „Із чим порівняю Я Боже Царство? 21 Подібне до рóзчини, що її бере жінка, і кладе на три мірки муки, аж поки все вкýсне“. 22 І проходив містами та сéлами Він і навчав, до Єрусалиму простóуючи. 23 І озвався до Нього один: „Господи, — хіба буде мало спасéних?“

14 І сталося, що Він у суботу ввійшов був до дому одного з фарисейських старшін, щоб хліба спожити, а вони назирáли за Ним. 2 І ото перед Ним був один чоловік, слабий на водяñку. 3 Ісус же озвався й сказав до закónників та фарисеїв: „Чи вздоровляти в суботу годиться чи ні?“ 4 Вони ж мовчали. А Він, доторкнувшись, уздоровив його та відпустив. 5 І сказав Він до них: „Коли осел або віл котрóгось із вас упадé до

крийніці, то хіба він не витягне зараз його дня калік, і сліпих, і кривих“.²² I згодом раб суботнього?²³ 6 I вони не могли відповісти на повідомив: „Пане, сталося так, як звелів це. 7 А як Він спостеріг, як вони собі перші ти, та місця є ще“. 23 I сказав пан рабові: місця вибирали, то сказав до запрощених „Піди на дороги й на зáгороди, та й сíлуй притчу: 8 „Колý хто покличе тебе на весілля, прийти, щоб напóвнився дíм мíй. 24 Кажú не сíдай на першому місці, щоб не трапився бо я вам, що жоден із запрощених мўжів хто поважніший за тебе з покликаних, 9 і щоб тих не покуштúє моєї вечері. Бо багато той, хто покликав тебе та його, не прийшов покликаних, та вýбраних мало!“ 25 Ішло ж з і тобі не сказав: „Поступися цьому місцем!“ Ним багато людей. I, звернувшись, сказав I тоді ти із соромом станеш займати місце Він до них: 26 „Коли хто приходíть до Мене, останнє. 10 Але як ти будеш запрощений, то і не зненáвидить свого батька та матері, і приходить, і сíдай на останньому місці, щоб дружйній дíтей, і братів і сестéр, а до того той, хто покликав тебе, підішов і сказав й своéї душі, — той не може бути учнем тобі: „Прýятелю, — сíдай вище!“ Тоді буде Моїм! 27 I хто свого хреста не несе, і не йде честь тобі перед покликаними з тобою. 11 вслід за Мною, — той не може бути учнем Хтó бо піднóситься — буде впокрёний, а Моїм! 28 Xто бо з вас, коли башту поставити хто впокоряється — той піднесéться“. 12 A хоче, перше не сяде й видáтків не вýрахує, томý, хто Його був покликав, сказав Він: — чи має потрібне на вýконання, 29 щоб, „Коли ти справляєш обід чи вечéрю, не коли покладе він основу, але докінчти не клич дру́зів своїх, ні братів своїх, ані своїх зможе, усі, хто побачить, не стали б сміятыся рóдичів, ні сусідів багатих, щоб так само з нього, 30 говорячи: „Чоловíк цей почав й вони коли не запросили тебе, — і буде будувати, але докінчти не міг“. 31 Або який взаéмна вíдплата тобі. 13 Але, як справляєш цар, іду́чий на вíйну супроти царя іншого, гостйнú, клич убогих, калік, кривих та перше не сяде порадитися, чи спромóжен слíпих, 14 і бúдеш блаженний, бо не мають він із десятymá тисячами стріті того, хто йде вони чим віддати тобі, — віддастysя ж тобі з двадцятьмá тисячами проти нього? 32 Коли за воскресіння праведних!“ 15 Як почув ж нí, то, як той ще далéко, шле посольство це один із отих, що сиділи з Ним при до нього та й просить про мир. 33 Так ото й столі, то до Нього сказав: „Блаженний, хто кожен із вас, який не зречеться усьбóго, що хліб споживатиме в Божому Царстві!“ 16 має, не може бути учнем Моїм. 34 Сíль — Він же промовив до нього: „Один чоловíк добра ríč. Коли ж сíль несолоною стане, чим спорядív був велику вечéрю, і запросив приправити її? 35 Нí на землю, нí на гній не багатьох. 17 I послав він свого раба чáсу потрібна вона, — її геть викидають. Хто має вечéрі сказати запрощеним: „Ідіть, бо вже вýха, щоб слухати, — нехай слýхае!“ все наготовано“. 18 I зараз усі почали відмовлятися. Перший сказав йому: „Поле купив я, і маю потребу піти та оглянути його. Прошú тебе, — вибач менi!“ 19 A другий сказав: „Я купив собі п'ять пар волів, — і йду спробувати їх. Прошú тебе, — вибач менi!“ 20 I знов інший сказав: „Одружився ось я, і через те я не мóжу прибути“. 21 I вернувся той раб і пáнові своему про все розpóвів. Розгніавсь госpóдар тодí, та й сказав до свого раба: „Піди швидко на вулицi та на завулки міські, і приведй сюди вбогих, i

15 Наблизялись до Нього всі мýтники й грíшники, щоб послухати Його. 2 Фарисéї ж та книжники нарікали й казали: „Приймає Він грíшників та з ними юst“.³ 3 A Він їм розповів оцю притчу, говорячи: 4 „Котрий з вас чоловíк, мавши сотню овець і загубивши одну з них, не покине в пустині тих дев'ятидесятý й дев'ятý, та й не пíде шукати загинулóї, аж поки не знайде її? 5 A знайшовши, кладе на рамéна свої та радíe. 6 I, прийшовши додому, скликає він дру́зів і сусідів, та й каже до них: „Радíjте

зо мною, бо знайшов я вівцю свою тую ожив, був пропав — і знайшовся!“ I почали загублену“. 7 Говорю вам, що так само на небі веселитись вони. 25 А син старший його був радітимуть більш за одногого грішника, що на полі. I коли він ішов й наближався до кається, аніж за дев'ятдесятъх і дев'ятьох дому, почув музики та танці. 26 I поклікав праведників, що не потребують покаяння!... одного зо слуг, та й спітив: „Що це таке?“ 27 A 8 Або яка жінка, що має десять драхм, коли той каже йому: „То вернувся твій брат, і твій згубить драхму одну, не засвічує світла, і не батько звелів заколоти теля відгодоване, мете хати, і не шукає уважно, аж поки не — бож здоровим його він прийняв“. 28 I знайде? 9 А знайшовши, кличе пріятелик розгніався той, — і ввійти не хотів. Тоді та сусідок та каже: „Радійте зо мною, бо вийшов батько його й став просити його. 29 A знайшла я загублену драхму!“ 10 Так само, той відповів і до батька сказав: „Ото, стільки кажу вам, радість буває в Божих анголів рóків служжу я тобі, і ніколи накáзу твого не за одного грішника, який кається“. 11 I Він порушив, — ти ж ніколи мені й козеняти не оповів: „У чоловіка одного булó два сини. дав, щоб із пріятелями своїми потішився я. 12 I молодший із них сказав батькові: „Дай 30 Коли ж син твій вернувся оцей, що проїв мені, батьку, належну частину маєтку!“ I твій маєток із блудницями, — ти для нього той поділив поміж ними маєток. 13 A по звелів заколоти теля відгодоване“. 31 I сказав небагатьох днях зібрав син молодший усе, він йому: „Ти зáвжди зо мною, дитино, і все та й подавсь до далекого краю, і роэтратив мое — то твоє! 32 Веселитись та тішитись маєток свій там, живучи марнотрátно. 14 треба булó, бо цей брат твій був мертвий — і А як він усе прожив, настав голод великий ожив, був пропав — і знайшовся!“

у тім краї, — і він став бідувати. 15 I пішов він тоді і пристав до одного з мешканців тієї землі, а той вислав його на полі свої пасті свинéй. 16 I бажав він напòвнити шлунка свого хоч стручкáми, що їли їх свині, та ніхто не давав їх йому. 17 Тоді він спам'ятався й сказав: „Скільки в батька моого наймитів мають хліба аж наїмір, а я отут з голоду гину! 18 Устану, і підú я до батька свого, та й скажу йому: „Прогрішився я, отче, против неба та сùпроти тебе. 19 Недостойний я вже зватись сином твоїм; прийми ж мене, як одного з своїх наймитів“. 20 I, вставши, пішов він до батька свого. А коли він далеко ще був, його батько вгледів його, — і перепòвнився жáлем; і побіг він, і кинувсь на шию йому, і зачав цілувати його! 21 I озвався до нього той син: „Прогрішився я, отче, против неба та супроти тебе, і недостойний вже зватися сином твоїм“. 22 A батько рабам своїм каже: „Принесіть негайно одежду найкращу, і його зодягніть, і персня подайте на руку йому, а сандáлі на нòги. 23 Приведіть теля відгодоване та заколіть, — будемо їсти й радіти, 24 бо цей син мій був мертвий — і

16 Оповів же Він й учням Своїм: „Один чоловік був багатий, і мав управителья, що оскаржений був перед ним, ніби він перевòдить маєток його. 2 I він покликав його, і до нього сказав: „Щó це чую про тебе? Дай звіт про своє управительство, бо більше не зможеш рядити“. 3 I управитель почав міркувати собі: „Щó я маю робити, коли пан управительство відйде від мене? Копати не можу, просити соромлюсь. 4 Знаю, що я зроблю, щоб мене прийняли до домів своїх, коли буду я скýнений із управительства“. 5 I закликав він наїзно кожного з боржників свого пана, та її питаеться першого: „Скільки винен ти панові моєму?“ 6 A той відказав: „Сто кадок оливи“. I сказав він йому: „Вíзьми ось розписку свою, швидко сідай та й пиши: п'ятдесят“. 7 A потім питаеться другого: „А ти скільки винен?“ I той відказав: „Сто кірців пшеници“. I сказав він йому: „Вíзьми ось розписку свою й напиши: вісімдесят“. 8 I пан похвалив управителя цього невірного, що він мудро вчинив. Bo сини цього світу в своїм поколінні мудріші, аніж сини світла. (aiōn g165) 9 I Я вам

кажду: „Набувайте дрізів собі від багатства неправедного, щоб, коли проминеться воно, прийняли вас до вічних осель. (aiōnios g166) 10 Хто вірний в найменшому, — і в великому не можуть ізвідти до вас, ані не переходяти вірний; і хто несправедливий в найменшому, ізвідти до нас“. 27 А він відказав: „Отож, — і в великому несправедливий. 11 Отож, отче, благаю тебе, щоб його ти послав у дім коли в несправедливім багатстві ви не були батька моого, 28 бо п'ятьох братів маю, — хай вірні, — хто вам правдиве довірить? 12 І він їм засвідчить, щоб і вони не прийшли на коли ви в чужому не були вірні, — хто це місце страждання!“ 29 Авраам же сказав: ваше вам дасть? 13 Жаден раб не може „Вони мають Мойсея Й Пророків, — нехай служить двом панам, — бо або однога слухають їх!“ 30 А він відказав: „Ні ж бо, отче зненавидить, а другого буде любити, або Аврааме, — але коли прийде хто з мертвих до буде триматись одного, а другого знечтує. Не них, то покається“. 31 Йому ж він відказав: можете Богові Й мамоні служити!“ 14 Чули „Як Мойсея Й Пророків не слухають, то коли все це й фарисеї, що були сріблолюбці, та й хто й із мертвих воскресне, — не йнятимуть стали сміятися з Нього. 15 Він же промовив віри!“

до них: „Ви себе видаєте за праведних перед людьми, але ваші серця знає Бог. Що бо високе в людей, те перед Богом гидота. 16 Закон і Пророки були до Івана; відтоді Царство Боже благовіститься, і кожен силкується втиснутись в нього. 17 Легше небо й земля проминеться, аніж одна риса з Закону загине. 18 Кожен, хто дружину свою відпускає, і бере собі іншу, той чинить перелюб. І хто побереться з тією, яку хто відпустив, той чинить перелюб. 19 Один чоловік був багатий, і зодягався в порфіру й віссон, і щоденно розкішно бенкетував. 20 Був і вбогий один, на ім'я йому Лазар, що лежав у воріт його, стріпами вкритий, 21 і бажав годуватися крішками, що зо столу багатого падали; пси ж приходили й рани лизали йому. 22 Та ось сталось, що вбогий умер, — і на Авраамове лóно віднестися його анголій. Умер же й багатий, — і його поховали. 23 І, тéрплячи муки в аді, звів він очі свої, та й побачив здаля Авраама та Лазаря на лоні його. (Hadēs g86) 24 І він закричав та сказав: „Змилуйся, отче Аврааме, надо мною, і пошли мені Лазаря, — нехай умоочить у воду кінця свого пальця, і мого язика прохолодіть, бо я мучуся в пólум'ї цім!“ 25 Авраам же промовив: „Згадай, сину, що ти вже прийняв за життя свого добре своє, а Лазар так само — лихе; тепер він тут

тішиться, а ти мучишся. 26 А крім того всього, поміж нами та вами велика безоднія поставлена, так що ті, що хочуть, переходити Хто вірний в найменшому, — і в великому не можуть ізвідти до вас, ані не переходяти вірний; і хто несправедливий в найменшому, ізвідти до нас“. 27 А він відказав: „Отож, — і в великому несправедливий. 11 Отож, отче, благаю тебе, щоб його ти послав у дім коли в несправедливім багатстві ви не були батька моого, 28 бо п'ятьох братів маю, — хай вірні, — хто вам правдиве довірить? 12 І він їм засвідчить, щоб і вони не прийшли на коли ви в чужому не були вірні, — хто це місце страждання!“ 29 Авраам же сказав: ваше вам дасть? 13 Жаден раб не може „Вони мають Мойсея Й Пророків, — нехай служить двом панам, — бо або однога слухають їх!“ 30 А він відказав: „Ні ж бо, отче зненавидить, а другого буде любити, або Аврааме, — але коли прийде хто з мертвих до буде триматись одного, а другого знечтує. Не них, то покається“. 31 Йому ж він відказав: можете Богові Й мамоні служити!“ 14 Чули „Як Мойсея Й Пророків не слухають, то коли все це й фарисеї, що були сріблолюбці, та й хто й із мертвих воскресне, — не йнятимуть стали сміятися з Нього. 15 Він же промовив віри!“

17 І сказав Він до учнів Своїх: „Неможливо, щоб спокуси не мали прийти; але горе тому, через кого приходять вони! 2 Краще б такому булó, коли б жóрно млинóве на шию йому почепити та й кинути в море, аніж щоб спокусив він однога з малих цих!

3 Уважайте на себе! Коли провиниться твій брат, докорі йому, а коли він покається, то вибач йому. 4 І хоча б сім раз денно він провинився проти тебе, і сім раз звернувся до тебе, говорячи: „Каюся“, — вибач йому!“

5 І сказали апóстоли Господу: „Додай Ти нам віри!“ 6 А Господь відказав: „Коли б мали ви віру, хоч як зéрно гíрчичне, і сказали шовкóвиці цій: „Вíрвися з коренем і посадися до моря“, — то й послухала б вас! 7 Хто ж із вас, мавши раба, що опé чи пасе, скаже йому, як він вéрнеться з поля: „Негайно йди та сíдай до столу“? 8 Але чи ж не скаже йому: „Приготуй що вечéряті, і пíдпережись, і мені прислугóвуй, аж поки я істíму й питиму, а потóму ти сам будеш істи та пити“? 9 Чи ж він дýкує тому рабові, що наказане виконав? 10 Так і ви, коли зробите все вам накáзане, то кажіть: „Ми — нíкчемні раби, бо зробили лих те, що повинні зробити булý!“ 11 І сталось, коли Він ішов до Єрусалиму, то прохóдив поміж Самарією та Галілеею. 12 І, коли вхóдив до однога села, перестріли Його десять мужів,

слабих на проказу, що стали здалека. 13 один візьметься, а другий полішиться. 35 І голос піднесли вони та й казали: „Ісусе, Дві молотимуть разом, — одна візьметься, а Наставнику, — змилуйсь над нами!“ 14 І, друга полішиться. 36 Двоє будуть на полі, — побачивши їх, Він промовив до них: „Підіть один візьметься, а другий полішиться!“ 37 І і покажіться священикам!“ І сталось, коли казали вони Йому в відповідь: „Де, Господи?“ вони йшли, то очистились. 15 Один же з А Він відказав їм: „Де труп, там зберуться й них, як побачив, що видужав, то вернувся, орли“.

і почав гучним голосом славити Бога. 16 І

припав він обличчям до ніг Його, складаючи дяку Йому. А то самарянин був... 17 Ісус же промовив у відповідь: „Чи не десять очистилось, — а дев'ять же ді? 18 Чому не вернулись вони хвалу Богові віддати, крім цього чужинця?“ 19 І сказав Він йому: „Підведися й іди: твоя віра спасла тебе!“ 20 А як фарисеї спитали Його, коли Царство Боже прийде, то Він їм відповів і сказав: „Царство Боже не прийде помітно, 21 і не скажуть: „Ось тут“, або: „Там“. Бо Боже Царство всередині вас!“ 22 І сказав Він до учнів: „Прийдуть дні, коли побажаєте бачити один з днів Сина Ліодського, — та не побачите. 23 І скажуть до вас: „Ось тут“, чи: „Ось там“, — не йдіть, і за ним не біжіть! 24 Бо як бліскавка, бліснувши, світить із одного краю під небом до другого краю під небом, так буде Свого дня Й Син Ліодський. 25 А перше належить багато страждати Йому, і відцурається рід цей від Нього. 26 І, як було за днів Нбевих, то буде так само й за днів Сина Ліодського: 27 їли, пили, женилися, заміж виходили, аж до того дня, коли „Ной увійшов до ковчегу“; прийшов же потоп, — і всіх вигубив. 28 Так само, як було за днів Лотових: їли, пили, купували, продавали, садили, будували; 29 того ж дня, як Лот вийшов із Содому, — огонь із сіркою з неба линув, і всіх погубив. 30 Так буде й того дня, як Син Ліодський з'явиться! 31 Хто буде того дня на домі, а речі його будуть у домі, нехай їх забрати не злазить. Хто ж на полі, так само нехай назад не вертається, — 32 пам'ятайте про Лотову дружину! 33 Хто дбатиме зберегти свою душу, — той погубить її, а коли хто погубить, — той оживить її. 34 Кажу вам: удвох будуть ночі тієї на одному ліжкові:

18 1 Він розповів їм і притчу про те, що треба молитися завжди, і не занепадати духом, 2 говорячи: „У місті якомусь суддя був один, що Бога не боявся, і людей не соромився. 3 У тому ж місті вдова перебувала, що до нього ходила й казала: „Оборони мене від моого супротивника!“ 4 Але він довгий час не хотів. А згодом сказав сам до себе: „Хоч і Бога я не боюся, і людей не соромлюся, 5 але через те, що вдовиця оця докучає мені, то візьму в оборону її, щоб вона без кінця не ходила, і не докучала мені“. 6 І промовив Господь: „Чи чуєте, що говорить суддя цей неправедний? 7 А чи ж Бог в оборону не візьме обрахів Своїх, що голосять до Нього день і ніч, хоч і бáриться Він щодо них? 8 Кажу вам, що Він їм незабаром подасть оборону! Та Син Ліодський, як прийде, чи Він на землі знайде віру?“ 9 А для деяких, що були себе певні, що вони ніби праведні, і за ніщо мали інших, Він притчу оцю розповів. 10 „Два чоловіки до храму ввійшли помолитись, — один фарисей, а другий був мýтник. 11 Фарисей, ставши, так молився про себе: „Дякую, Боже, Тобі, що я не такий, як інші люди: здýрщики, неправедні, перелібні, або як цей мýтник. 12 Я пóшу два рази на тиждень, даю десятину з усього, що тільки надбáю!“ 13 А мýтник здалека стояв, та й очей навіть звести до неба не смів, але бив себе в груди й казав: „Боже, будь милостивий до мене грішного!“ 14 Говорю вам, що цей повернувся до дому свого більш виправданий, аніж той. Бо кожен, хто піднóситься, — буде понижений, хто ж понижáється, — той піднесéться“. 15 До Нього ж принoсили й немовлят, щоб до них доторкнувся, а учні, побачивши, їм докоряли. 16 А Ісус їх покликав та й каже:

„Пустіте дітей, щоб до Мене приходили, що проходить Ісус Назарянін. 38 І став він і не забороняйте їм, — бо таких Царство кричали й казали: „Ісусе, Сину Давидів, — Боже. 17 Поправді кажу вам: Хто Божого змилуйся надо мною!“ 39 А ті, що попереду Царства не прйоме, як дитя, той у нього йшли, сварились на нього, щоб він замовк, не ввійде!“ 18 І запитався Його один із а він іще більше кричав: „Сину Давидів, начальників, говорячи: „Учителю Добрый, — змилуйся надо мною!“ 40 І спинився що робити мені, щоб вспадкувати вічне Ісус, і привести його до Себе звелів. А коли життя?“ (aiōnios g166) 19 Ісус же йому відказав: той наблизивсь до Нього, то Він запитався „Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрый, його: 41 „Що ти хочеш, щоб зробив Я тобі?“ — тільки Сам Бог! 20 Знаєш заповіді: „Не чини А той відповів: „Господи, — нехай стану перелюбу, не вбивай, не кради, не свідкуй видіощим!“ 42 Ісус же до нього сказав. „Стань неправдиво, шануй свого батька та матір“. 21 видющий! Твоя віра спасла тебе!“ 43 І зараз А він відказав: „Усе це я виконав від юнацтва видіощим той став, і пішов вслід за Ним, свого!“ 22 Як почув це Ісус, то промовив до прославляючи Бога. А всі люди, бачивши це, нього: Одного тобі ще бракує: Розпрóдай усе, віддали хвалу Богові.

що ти маєш, і вбогим роздай, — і матимеш скарб свій на небі. Вертайся тоді, та й іди вслід за Мною!“ 23 А він, коли почув це, то засумував, бо був вельми багатий. 24 Як побачив Ісус, що той засумував, то промовив: „Як тяжко багатим увійти в Царство Боже! 25 Бо верблóдові легше пройти через голчине вúшко, ніж багатому в Боже Царство ввійти“. 26 Ті ж, що чули, спитали: „Хтó ж тоді може спастися?“ 27 А Він відповів: „Неможливе людям — можливе для Бога!“ 28 І промовив Петро: „От усе ми покинули, — та й пішли за Тобою слідом“. 29 А Ісус відказав їм: „Поправді кажу вам: Немає такого, щоб покинув свій дім, або дружину, чи братів, чи батьків, чи дітей ради Божого Царства, 30 і не одержав би значно більш цього часу, а віці наступнім — життя вічне“. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 І, взявши Дванадцятьох, промовив до них: „Оце в Єрусалим ми йдемо, і все здійсниться, що писали Пророки про Лідського Сина. 32 Бо Він віданий буде поганам, і буде осміяний, і покривдженій, і опльбований. 33 і, збичувавши, уб'ють Його, — але третього дня Він воскресне!“ 34 Та з цього нічого вони не збагнули, і ця річ перед ними закрита булá, і скáзаного вони не розуміли. 35 І сталося, як Він наблизився був до Єріхону, один невидіощий сидів при дорозі й просив. 36 А коли він прочув, що проходить нарód, то спитався: „Що це таке?“ 37 А йому відказали,

19 І, ввійшовши Ісус, переходити через Еріхон. 2 І ось чоловік, що звався Закхéй, — він був старший над мýтниками, і був багатий, — з бажав бáчити Ісуса, хто Він, але з-за нарóду не міг, — бо малій був на зrист. 4 І, забігши вперед, він виліз на фігове дерево, щоб бачити Його, бо Він мав побіч нього проходити. 5 А коли на це місце Ісус підійшов, то поглянув угóру до нього й промовив: „Закхéю, — зайди зáраз додóлу, бо сьогодні потрібно Мені бути в домі твоїм!“ 6 І той зараз додóлу ізліз, і прийняв Його з радістю. 7 А всі, як побачили це, почали нарікати, і казали: „Він до грішного мужа в гостіну зайшов!“ 8 Став же Закхéй та й промовив до Господа: „Господи, половину маєтку свого я віddам ось убогим, а коли кого скрýвдив був чим, — верну вчéтверо“. 9 Ісус же промовив до нього: „Сьогодні на дім цей спасіння прийшло, бо й він син Авраамів. 10 Син бо Лідський прийшов, щоб знайти та спсти, що загинуло!“ 11 Коли ж вони слухали це, розповів Він іще одну прýтчу, бо Він був недалеко від Єрусалиму, вони ж думали, що об'явиться Боже Царство тепер. 12 Отож Він сказав: „Один чоловік, роду славного, відправлявся в далеку країну, щоб царство прийняти й вернутись. 13 І покликав він десятьох своїх рабів, дав їм десять мін, і сказав їм: „Торгуйте, аж поки вернúся“. 14 Та його громадяни його

ненáвиділи, і послали посланців услід за одежду свою на осля, посадили Ісуса. 36 ним, кажучи: „Не хочемо, щоб він був над Коли ж Він їхав, вони простилали одежду нами царем“. 15 I сталось, коли він вернувся, свою по дорозі. 37 А як Він наблизався вже як царство прийняв, то звелів поскликати до сходу з гори Олівної, то ввесь нáтовп рабів, яким срібло роздав, щоб довідатися, учнів, радіючи, почав гучним голосом Бога хтó що набув. 16 I перший прийшов і сказав: хвалити за всі чуда, що бачили, 38 кажучи: „Пане, міна твоя принеслá десять мін“. 17 I „Благословéнний Цар, що йде у Господнє відказав він йому: „Гаразд, рабе добрий! Ти Ім'я! Мир на небесáх, і слава на висоті!“ 39 в малому був вірний, — володій десятьмá А деякі фарисеї з народу сказали до Нього: містами“. 18 I другий прийшов і сказав: „Учителю, — заборонí Своїм учням!“ 40 A „Пане, твоя міна п'ять мін принеслá“ 19 Він їм промовив у відповідь: „Кажу вам, що Він же сказав і тому: „Будь і ти над п'ятьмá коли ці замóвкнуть, то каміння кричатиме!“ містами“. 20 I ще інший прийшов і сказав: 41 I коли Він наблизився, і місто побачив, то „Пане, ось міна твоя, що я мав її сковану заплакав за ним, 42 і сказав: „О, якби ти ти в хустці. 21 Я бо боявся тебе, — ти ж бо хоч цього дня пізнало, що потрібне для миру людýна жорстóка: береш, чого не поклав, тобі! Та тепер від очей твоїх сковане це. 43 і жнеш, чого не посіяв“. 22 I відказав той Бо прýйдуть на тебе ті дні, і твої вороги тебе йому: „Устáми твоїми, злий рабе, суджú вáлом отóчать, і облáжут тебе, і стиснуть я тебе! Ти знат, що я — жорстóка людýна, тебе звіduсiди. 44 I зrіvняють з землею тебе, берý, чого не поклав, і жну, чого не посіяв. і поб'ють твої діти в тобі, і не позостáвлять у 23 Чому ж не віддав ти мінáльникам срібла тобі каменя на камені, бо не зрозуміло ти мого, — і я, повернувшись, узяв би своє часу відвíдин твоїх“. 45 А коли Він у храміз прибутком?“ 24 I сказав він присутнім: увійшов, то почав виганяти продавців, 46 „Візьміть міну від нього, та дайте тому, до них кажучи: „Написано: „Дім Мій — дім хто десять мін має“. 25 I відказали йому: молитви“, а ви з нього зробили „печéру „Пане, — він десять мін має“. 26 Говорю бо я розбійників“. 47 I Він кожного дня у храмі вам: „Кожному, хто має, то дастесь йому, навчав. А первосвященики й книжники й хто ж не має, — забереться від нього і те, найважніші з нарóду шукали, щоб Його що він має. 27 А тих ворогів моїх, які не погубити, 48 але не знахдили, що вчинити хотіли, щоб царював я над ними, приведіте Йому, бо ввесь нарóд горнувся до Нього та сюди, — і на очáх моїх їх повбивайте“. 28 слухав Його.

А як це оповів, Він далі пішов, простуючи в Єрусалим. 29 I ото, як наблизився до Вітфагії й Віфáнї, на горі, що Олýвною зветься, Він двох учнів послав, 30 наказуючи: „Ідіть у село, яке перед вами; увійшовши до нього, знайдете прив'язане осля, що на нього ніколи ніхто із людей не сідав. Відв'яжіть його, і приведіть. 31 Коли ж вас хто спитає: „Нáшo відв'язуєте?“, відкажіть тому так: „Господь потребує його“. 32 Посланцí ж відійшли, — і знайшли, як Він їм був сказав. 33 А коли осля стали відв'язувати, хазяї його їх запитали: „Нáшo осля ви відв'язуєте?“ 34 Вони ж відказали: „Господь потребує його“. 35 I вони привелі до Ісуса його, і, поклавши

20 I сталося однóго з тих днів, як навчав Він у храмі людей, та Добру Новýну звіщав, прийшли первосвященики й книжники з старшими, 2 та й до Нього промовили, кажучи: „Скажи нам, якою влáдою Ти чиниш оце? Або хто Тобі влáду цю дав?“ 3 I промовив до них Він у відповідь: „Запитаю й Я вас одну річ, — і відповідайте Мені: 4 Іванове хрещення з неба булó, чи від людей?“ 5 Вони ж міркували собі й говорили: „Коли скажемо: „З неба“, відкаже: „Чого ж ви йому не повірили?“ 6 А як скажемо: „Від людей“, то всі люди камінням поб'ють нас, бо були переконані, що Іван — то пророк“. 7 I вони відповіли, що не знають, ізвідки. 8 А Ісус

відказав їм: „То й Я не скажу вам, якою зловити на слові Його. I дивувались вони з владою Я це чиню“. 9 I Він розповідати почав Його відповіді, та й замовкли. 27 I підійшли людям прýтчу оцю. „Один чоловік насадив дехто із садкуєв, що твердять, ніби немає виноградника, і віddав його винарýм, та й воскресіння, і запитали Його, 28 та сказали: віdbув на час довший. 10 A певного чáсу „Учителю, Мойсей написав нам: „Як умре послав віn раба до своїх винарíв, щоб дали кому брат, який має дружýну, а помре йому частку з плодів виноградника. Та бездітний, — то нехай його брат віzьме побили його винарí, і віdіслали нí з чим. дружýну, і віdnovить насіння для брата 11 I знову послав віn до них раба іншого, свого“. 29 Було ж сім братів. I перший, уявши а вони й того збили й зневáжили, — та дружýну, бездітний умер. 30 I другий уявив й віdіслали нí з чим. 12 I послав віn ще був ту дружýну, та й той вмер бездітний. 31 третього, а вони й того зраницли й вигнали. I третій уявив був її, так само й усí сéмеро, — і 13 Сказав тоді пан виноградника: „Щó маю вони дітей не позоставили, та й повмирали. робити? Пошлю свого сина улóбленого, — 32 A по всіх умерла й жінка. 33 A в воскресінні може його посорóмляться“. 14 Винарí ж, як котрóму із них вона дружýною буде? Бо його вгледіли, міrkували собі та казали: семеро мали за дружину її“. 34 Icус же „Це спадкоéмець; ходім, замордуймо його, промовив у віdpovíдь їм: „Женяться й заміж щоб спáдщина наша була“. 15 I вони його виходять сини цього вíку. (aiōn g165) 35 A тí, вивели за виноградника, та й убили... Щó ж що будуть достойні того вíку й воскресіння зробить їм пан виноградника? 16 Віn прийде з мертвих, — не будуть нí женитись, нí та й вигубить цих винарíв, виноградника ж заміж виходити, (aiōn g165) 36 нí вмрти вже іншим віddастъ“. Слухачі ж повіlý: „Нехай не можуть, бо ріvnі вони анголам, і вони цього не станеться!“ 17 A Віn глянув на сини Божі, синами воскресіння бувши. 37 них та й сказав: „Що ж оце, що написане: А що мертві встають, то й Мойсей показав „Камінь, що його будівничі віdkинули, той — при кущі, — коли віn назвав Господа наріжним став каменем! 18 Кожен, хто „Богом Авраамовим, і Богом Ісааковим, і впадé на цей камінь — розіб'ється, а на кого Богом Якововим“. 38 Бог же не є Богом віn сам упадé, — то розчавить його“. 19 A мертвих, а живих, бо всí в Нього живуть.“ 39 книжники й первосвященики руки на Нього Дехто ж із книжників віdpovіli та сказали: хотіли накласти тіeї години, але побоялись „Учителю, — Ти добре сказав!“ 40 I вже не нарódu. Bo вони розуміli, що про них Віn насмілювалися питати Його нí про щó. 41 I цю прýтчу сказав. 20 I вони слídkували за сказав Віn до них: „Як то кажуть, що Христос Ним, і піdіslали пíдgláдачіv, які праведних син Davidіv? 42 Tаж David сам говорить у із себе вдавали, щоб зловити на слові Його, і книзі Psalmіv: „Промовив Господь Господévі Його видати урядові й владі намісника. 21 I моєmu: сядь правóруч Мене, 43 поки не вони запитали Його та сказали: „Учителю, покладу Я Твоїх ворогів pіdníжком ногам знаємо ми, що Ти добре говориш і навчаеш, Твоїm!“ 44 Отже, David Його Господом зве, і не дивишся на облýччя, але наставляеш — як же Віn йому син?“ 45 I, як увесь нарód на Божу дорогу правдиво. 22 Чи годýться слухав, Віn промовив до учніv Своїх: 46 давати податок для кéсаřя, чи ní?“ 23 Знаючи „Стережіться книжникіv, що хочуть у довгих ж їхню хитрість, сказав Віn до них: „Чого одежах ходити, і люблять привіти на ринках, ви Мене випробóвуете? 24 Покажіте дінарія і перші лавкí в синагогах, і перші місця Meni. Чий образ і напис віn має?“ Вони на бенкéтах, 47 що вдовійні хати поїдають, віdказали: „Kесаріv“. 25 A Віn їм віdказав: і моляться довго напókaz, — вони тяжче „Тож віddайте кéсареве — кéсаrevi, а Богові осудження прýймуте!“ — Боже!“ 26 I не могли вони перед людьмí

21 І поглянув Він угбру, і побачив віконалося все написане. **23** Горе ж вагітним заможних, що кидали дарі свої до та тим, хто годує грудьмій, у ті дні, бо буде скарбниці. **2** Побачив і вбогу вдовицю велика нуждя на землі та гнів над цим одну, що дві лéпти туди вона вкýнула. **3** І лóдом! **24** І поляжуть під гострим мечем, сказав Він: „Поправді кажу вам, що ця вбога і заберуть до неволі поміж усі нарóди, і вдовиця вкинула більше за всіх! **4** Бо всі погани топтатимуть Єрусалим, аж поки не клали від лишка свого в дар Богові, а вона скінчиться час тих поган. **25** І будуть ознаки поклáла з убоztва свого ввесь прожиток, що на сонці, і місяці, і зорях, і т्रивога людей на мала“. **5** Коли ж дехто казав про храм, що землі, і збентéження від шуму моря та хвиль, прикрашений дорогоцінним камінням та **26** коли люди будуть мертвiti від страху й дарами, тоді Він прорік: **6** „Надíйдуть ті дні, чекáння того, що йде на ввесь свiт, бо сили коли з того, щó бачите, не зостáнеться й небесні порúшаться. **27** І побачать тодi „Сина каменя на камені, який не зrуйнується“. Людського, що йтиме на хмарах“ із сíлою й **7** І запитали Його та сказали: „Учителю, великою славою! **28** Коли ж стане зуватися коли ж оце станеться? **1**, яка буде ознака, це, то вíпростуйтесь, і підійміть свої голови, коли має початися це?“ **8** Він же промовив: — бо зближається ваше визвóлення!“ **29** „Стережіться, щоб вас хто не звів. Бо багато- **1** розповів Він їм притчу: „Погляньте на хто прийдуть в Ім'я Мое, кажучи: „Це Я“, і фíгове дерево, і на всілякі дерéва: **30** як „Час набlízivsya“. Та за ними не йдіть! **9** І, вони вже розpúkуються, то, бачивши це, самі як про вíйни та рóзrухи почуете ви, — не знаєте, що близько вже літо. **31** Так і ви, як лякайтесь, бо перш „статись належить тому“ побачите, що діється це, то знайте, що Боже Але це не кíнець ще“. **10** Тодi промовляв Він Царство вже близько! **32** Поправді кажу вам: до них: „Повстане нарóд на нарóд, і царство Не перéйде цей ríd, аж усе оце станеться. **33** на царство“. **11** І будуть землетруси велиki Небо й земля проминутся, але не минуться та голод, та пómir місцями, і страшні та слова Moї! **34** Уважайте ж на себе, щоб ваші велиki ознаки на небi. **12** Але перед усіm тим серця не обтýжуvaliся ненажéрством та накладуть на вас руки свої, і переслідувати п'янством, і жittéвimi клóпотами, і щоб будуть, і видаватимуть вас у синагоги й день той на вас не прийшов несподiвано, **35** в'язnїц, і поведуть вас до царів та правителів немов сítka; бо він прийде на всіх, що живуть — через Ім'я Мое. **13** Але це стане вам на на повéрхні всієї землі. **36** Тож пильнуйте, свіdóцтво. **14** Отож, покладіть у серця свої — і кожного часу моліться, щоб змогли ви наперед не гадати, щó будете віdpovіdati, уникнути всього того, що має віdbutись, та **15** бо дам Я вам мову та мудрість, що не стати перед Сином Людським!“ **37** За дня зможуть противитись чи суперéchiti її всі ж Він у храмі навчав, а нá níč виходив та противники ваші. **16** І будуть вас видавати і перебувá на горi, що зветься Олýвна. **38** А батьки, і брати, і rіdnia, і дрúzi, а декому з вас заподіють і смерть. **17** І за Ім'я Мое будуть зráнku всі люди до Нього прихóдили в храм, щоб послухати Його.

усі вас ненáвидіti. **18** Але й волосина вам із голови не загине! **19** Терпеливістю вашою дúші свої ви здобудете. **20** А коли ви побачите Єрусалим, вíйськом отóчений, тодi знайте, що до нього набlíziloся спустóшення. **21** Тодi тi, хто в Юдеї, нехай у горi vtíkayut; хто ж у серéдині міста, нехай вийдуть; хто ж в околицях, — хай не вертаються в нього! **22** Бо то будуть дні помсти, щоб

22 Наблизалося ж свято Oprísnokiv, що Páschoю звелься. **2** А первосвященики й книжники стали шукати, як би вбити Його, та боялись нарódu. **3** Сатана ж увійшов у Юду, звáного Іскáriót, однógo з Дванадцятьoх. **4** І він píshov, і почав умовляtisя з первосвящениками та начальниками, як він видасть Його. **5** Tí ж зрадili, і погодилися дати йому сріbnjakív. **6** І він обіцяв, і шукав

відповідного часу, щоб їм видати Його без як слуга. 28 Ви ж оті, що перетривали зо нарόду. 7 I настав день Оприсноків, коли Мною в спокусах Моїх, 29 і Я вам заповітую пасху приносити в жертву належало. 8 I Царство, як Отець Мій Мені заповів, 30 щоб послав Він Петра та Івана, говорячи: „Підіть, ви в Царстві Моїм споживали й пили за і приготуйте нам пасху, щоб її спожили столом Моїм, і щоб ви на престолах засіли ми“. 9 А вони запитали Його: „Дé Ти хочеш, судити дванадцять племенізраїлевих“. 31 щоб ми приготували?“ 10 А Він їм відказав: I промовив Господь: „Сімоне, Сімоне, — „Ось, як будете вхodити в місто, стрінє ось сатана жадав вас, щоб вас пересіяти, вас чоловік, воду несучи у глекові, — ідіть мов ту пшеницю. 32 Я ж молився за тебе, за ним аж до дому, куди він увійде. 11 I щоб не змінилась віра твоя; ти ж колись, скажіть до господаря дому: Учитель питає як навернешся, змінни браттю свою!“ 33 тебе: „де кімната, в якій споживу зо Своїми А той відказав Йому: „Господи, я з Тобою учнями пасху?“ 12 I він вам покаже велику готовий іти до в'язниці й на смерть!“ 34 Він горницею вистелену: там приготуйте“. 13 I же прорік: „Говоріо тобі, Петре, — півень вони відійшли, і знайшли, як Він їм говорив, не заспіває сьогодні, як ти тричі зречешся, — і зачали там готувати пасху. 14 А коли що не знаєш Мене“... 35 I Він їм сказав: „Як настав час, сів до столу, і апостоли з Ним. 15 Я вас посилаю без калітки, і без торби, і I промовив до них: „Я дуже бажав спожити без сандаль, — чи вам бракувало чого?“ цю пасху із вами, перш ніж муки приймú. 16 Вони ж відказали: „Нічого“. 36 „А тепер — Бо кажу вам, що вже споживати не буду її, каже їм — хто має калитку, нехай візьме, поки сповниться в Божому Царстві вона“. теж і торбу; хто ж не має, нехай продастъ 17 Узявши ж чашу, і вчинивши подяку, одіж свою та й купить меча. 37 Говорю бо Він промовив: „Візьміть її, і поділіть між Я вам, що виконатися на Мені має що ось собою. 18 Кажу ж вам, що віднині не питиму написане: „До злочинців Його заражовано“. Я від оцього плоду виноградного, доки Бote, що про Мене, виконується“. 38 I сказали Боже Царство не прийде“. 19 Узявши ж вони: „Господи, ось тут два мечі“. А Він їм хліб і вчинивши подяку, поламав і дав відказав: „Досить!“ 39 I Він вийшов, і пішов їм, проказуючи: „Це тіло Мое, що за вас за звичаєм на гору Оливну. А за Ним пішли віддається. Це чиніть на спомин про Мене!“ учні Його. 40 A прийшовши на місце, сказав 20 По вече́рі так само ж і чашу, говорячи: їм: „Моліться, щоб не впасти в спокусу“. 41 A „Оця чаша — Новий Заповіт у Моїй крові, Він Сам, відійшовши від них, як докинути що за вас проливається. 21 Та однак, — за каменем, на коліна припав та й молився, столом ось зо Мною рука Мого зрадника. 22 42 благаючи: „Отче, як воліш, — пронеси́ Бо Син Людський іде, як призначено; але мимо Мене цю чашу! Та проте — не Моя, горе тому чоловікові, хто Його видає!“ 23 а Твоя нехай станеться воля!“ 43 I Ангол із А вони почали між собою питати, котрий неба з'явився до Нього, — і додавав Йому з них мав би це вчинити? 24 I сталося між сили. 44 A як був у смертельній тривозі, ними й змагання, котрий з нихуважатися ще пильніш Він молився. I піт Його став, має за більшого. 25 Він же промовив до них: немов каплі крові, що спливали на землю. „Царі народів панують над ними, а ті, що 45 I, підвівши з молитви, Він до учнів ними володіють, доброчинцями звуться. 26 прийшов, і знайшов їх, що спали з журбó. 46 I Але не так ви: хто найбільший між вами, промовив до них: „Чого ви спите? Уставайте нехай буде, як менший, а начальник — й моліться, щоб не впасти в спокусу! 47 I, як слуга, 27 Bo хто більший: чи той, хто коли Він іще говорив, ось нарід з'явився, сидить при столі, чи хто прислуговує? Чи і один із Дванадцятьох, що Юдою звється, не той, хто сидить при столі? А Я серед вас, ішов перед ними. I він підійшов до Ісуса,

щоб поцілувати Його. [Бо він знає їм дав „Коли Ти Христос, скажи нам“. А Він їм був: кого я поцілую, то Він!“]. **48** Ісус же відповів: „Коли Я вам скажу, — не повірите промовив до нього: „Чи оце поцілунком ви. **68** А коли Йоанн поспитаю вас Я, — не дасте ти, Юдо, видаєш Сина Лібдського?“ **49** А Мені відповіді. **69** Незабаром Син Лібдський ті, що були з Ним, як побачили, що має сидіти по правій і сили Божої!“ **70** Тоді стались, сказали Йому: „Господи, — чи всі запитали: „Ти Божий Син?“ А Він їм мечем нам не вдарити?“ **50** І, один із відповідів: „Самі кажете ви, що то Я“. **71** А них рубонув раба первосвященикового, — вони відказали: „Нашо потрібні ще свідки та Йоанн відтяв праве вухо Йому. **51** Та Ісус для нас? Бо ми чули самі з Його уст!“

відізвався Йоанн: „Лишіть, — уже досить!“ **23** **1** знялися всі їхні збори, і повели до І, доторкнувшись до вуха Йоанна, у здоровив Йоанна. **52** А до первосвящеників і влади сторожі храму та старших, що прийшли проти Нього, промовив Ісус: „Немов на розбійника вийшли з мечами та кіямі. **53** Як щоденно Я з вами у храмі бував, не піднесли на Мене ви рук. Та це ваша година тепер, і влада тёмряви!“ **54** А схопивши Його, повелі Йоанн привелі у дім первосвященика. Петро ж здалека йшов слідкома. **55** Як розклали ж огонь серед двох, і вкупті сиділи, сидів і Петро поміж ними. **56** А служкіця одна Йоанна вгледіла, як сидів коло світла, і, придивившись до Нього, сказала: „І цей був із Ним!“ **57** І відрікся від Нього він, твірдячи: „Не знаю я, жінко, Його!“ **58** Незабаром же другий побачив Його та Йоанна: „І ти від отих!“ А Петро відказав: „Ні, чоловіче!“ **59** І як часу минуло з годину, хтось інший твердив і казав: „Поправді, — і цей був із Ним, бо він галілеянин!“ **60** А Петро відказав: „Чоловіче, — не відаю, про що ти говориш...“ I зараз, як іще говорив він, півень заспівав. **61** І Господь обернувся Йоанн подививсь на Петра. А Петро згадав слово Господне, як сказав Він Йому: „Перше, ніж заспіває півень, — відречешся ти тричі від Мене!“ **62** І, вийшовши звідти, він гірко заплакав! **63** А люди, які ув'язніли Ісуса, знущалися з Нього та били. **64** І, закривши Його, вони били Його по обличчю, і питали Його, приговорюючи: „Пророкуй, хтό то вдарив Тебе?“ **65** І багато інших богозневаг говорили на Нього вони... **66** А коли настав день, то зібралися старші народа, первосвященики й книжники, і повелі Його в синедріон свій, **67** і казали:

23 **1** знялися всі їхні збори, і повели до Пилата Його. **2** І зачали оскаржати Його й говорили: „Ми стверділи, що Цей ворохобить народ наш, і забороняє податок давати кесареві, та Йоанн говорить, що Він, — Христос Цар“. **3** І Пилат запитав Його, кажучи: „Чи Ти Цар Єудейський?“ А Він відказав Йому в відповідь: „Сам ти кажеш!“ **4** І Пилат сказав первосвященикам та до народу: „Я не знахіджу жодної провини в Цій Людіні“. **5** А вони намагались, говорячи: „Він бунтує народа, навчаючи в усій Іudeї, від Галілеї почавши аж посі“. **6** А Пилат, вчувши про Галілею, спитав: „Хіба Він галілеянин?“ **7**, дізнавшись, що Він із влади Ірода, відіслав Його Іродові, бо той в Єрусалимі також перебував тими днями. **8** Коли ж Ірод побачив Ісуса, то дуже зрадів, бо він від давнього часу бажав Його бачити, — багато за Ньогочував, і сподівався побачити чудо яке, що буває від Нього. **9** І багато питався Його, та нічого не відповідав Він Йому. **10** І стояли тут первосвященики й книжники, та завзято Його оскаржували. **11** Тоді Ірод із військом своїм ізневажив Його й наスマявся, зодягнувши Його в яснобілу одіж, і відіслав до Пилата Його. **12** І того дня стали Ірод із Пилатом за пріятелів між собою, бо давніш ворожнеча між ними була. **13** А Пилат скликав первосвящеників, і старшин, і народа, **14** і промовив до них: „Привелі ви мені Чоловіка Цього, як того, що бунтує народа. А ось я перед вами розвідав, — і не знахіджу в Людіні Оцій ані однієї провини такої, про що ви оскаржуете. **15** Також Ірод, бо він відіслав Його нам. І ось нічого, що на смерть заслуговувало б, Він не вчинив.

16 Отже я покараю Його й відпушу́“. **17** Ти Юдейський, — спаси Себе Сам!“ **38** Був
Бо повінен був їм відпустити одного на же й напис над Ним письмом грецьким,
свято. **18** А нарід став кричати казати: латинським і гебрейським написаний:
Візьми Цього, — відпусти ж нам Варáвву!“ „Це — Цар Юдейський“. **39** А один із
19 А той за повстáння одне, яке сталося розп'ятих злочинників став зневажати Його
в місті, і за вбивство посаджений був до й говорити: „Чи Ти не Христос? То спаси
в'язніці. **20** I знову сказав їм Пилат, хотячі Себе й нас!“ **40** Обізвався ж той другий, і
відпустити Ісуса. **21** Та кричали вони й докоряв йому, кажучи: „Чи не боїшся ти
говорили: „Розіпни, розіпни Його!“ **22** Він же Бога, коли й сам на те саме засуджений? **41**
втретє промовив до них: „Яке ж зло вчинив Але ми справедливо засуджені, і належну
Він? Я нічого, що на смерть заслуговувало б, заплату за вчинки свої беремо, — Цей же
на Нім не знайшов. Отже я покараю Його й жодного зла не вчинив“. **42** I сказав до Ісуса:
відпушу́“. **23** А вони сильним криком свого „Спогадáй мене, Господи, коли прýйдеш
домагáлися, та вимагали розп'ясти Його. I у Царство Своє!“ **43** I промовив до нього
взяв гору крик їхній та первосвящеників. **24** I Ісус: „Попráвdi кажу тобі: ти бúдеш зо Мною
Пилат присудив, щоб булó, як просили вони: сьогодні в раю!“ **44** Наблизжалася шоста
25 відпустив їм Варáвву, посадженого за година, — і тéмрjava стала по цíлій землі аж
повстáння та вбивство в'язницю, за якого до години дев'ятої. **45** I сонце затмíлось,
просили вони, а Ісуса віddав їхній волі... **26** I в храмі завіса роздерлась надвóє. **46** I,
як Його повелí, то схопíли якогось Сýмона скрикнувші голосом гучним, промовив Ісус:
із Кірінéї, що з поля вертався, і поклали на „Отче, у руки Твої віddao Свого духа!“ I це
нього хреста, щоб він ніc за Ісусом! **27** A за прорíкши, Він духа віddав. **47** Коли ж сотник
Ним ішов нáтовp великий людей і жінок, побачив, щó сталося, він Бога прослáвив,
які плакали та голосили за Ним. **28** A Ісус говорячи: „Дíйсно праведний був Чоловíк
обернувся до них та й промовив: „Дочки Цей!“ **48** I ввесь нáтовp, який зíйшовсь на
єрусалимські, не ридайте за Мною, — за видóвище це, як побачив, щó сталося, — бив
собою ридайте й за дíтьми своїми! **29** Bo у грúди себе та вертався. **49** Усí ж знайóмі
ось дні настають, коли скажутъ: „Блаженнí Його й ті жінкí, що прийшли були з Ним із
неплідні, та утробі, які не родили, і груди, Галíлеї, здалека стояли й дивились на це.
що не годували“. **30** Тоді стануть казати **50** I ось муж, на іm'я йому Йóсип, що був
горáм: „Поспадайте на нас“, а узgír'ям: радником синедріону, людíна шановна і
„Покрайте нас!“ **31** Bo коли таке роблять праведна, — **51** не пристав віn до ради та
зеленому дереву, то щó буде сухому?“ **32** I чину їх, — із Аrimatéї, юдейського міста,
велí з Ним також двох злочинників інших, що й сам сподівався Божого Царства, — **52**
щоб убити. **33** A коли прибулý на те місце, цей прийшов до Пилата, і тіла Ісусового став
що звату „Черепóвище“, розп'ялý тут Його просити. **53** I Йóсип, знявши Його, обгорнув
та злочинників, — одного правобрuch, а одного у полотно, і поклáв Його в грóbi, що в скелі
лівóруч. **34** Ісус же промовив: „Отче, віdпусти був вíscіcheniй, і що в ньому нíкóli ніхто
їm, — бо не знають, що чинять вони!“ A як не лежав. **54** День той був Приготувáння, і
Його одíж дíлили, то кидали жéреба. **35** A наставала субота. **55** A жінкí, що прийшли
люди стояли й дивились... Насмíхалися з були з Ним із Галíлеї, ішли слíдом, і вони
ними й старшíни, говорячи: „Віn інших бачили грóba, і як покладене тіло Його. **56**
спасав, — нехай Сам Себе вízvolить, коли Повернувшись, вони наготовíали пáхóщіv і
Віn Христос, Божий Обráнець!“ **36** I воякí мира, а в суботу, за заповíddю, спочивали.
глузували з Ньюго: приступаючи, бóцet
Йому подавали, **37** i казали: „Коли Цар **24** A дня першого в тижні прийшли вони
рано вранці до грóbu, несучí наготовані

пáхощí, 2 та й застали, що камінь від гробу знайшли, та й вернулися й оповідали, що відвáлений був. 3 А ввійшовши, вони не бачили й з'явлення анголів, які кажуть, що знайшли тіла Господа Ісуса. 4 І сталось, як живий Він. 24 І пішли дехто з наших до безрадні були вони в цім, ось два мужі в гробу, і знайшли так, як казали й жінкі; та одежах близкучих з'явились при них. 5 А Його не побачили". 25 Тоді Він сказав їм: „О, коли налякались вони й посиляли обличчя безумні й запеклого серця, щоб повірити додолу, ті сказали до них: „Чого ви шукаєте всьому, про щó сповіщали Пророки! 26 Чи Живого між мертвими? 6 Нема Його тут, бо ж Христові не це перетéрпiti треба було, воскрес! Пригадайте собі, як Він вам говорив, і ввійти в Свою славу?“ 27 І Він почав від коли ще перебувáв в Галілії. 7 Він казав: Мойсей, і від Пророків усіх, і вияснý їм „Сину Лі́одському треба бути вýданому до зо всього Писання, щó про Нього булó. 28 рук грішних людей, і розг'яту бути, і наблизились вони до села, куди йшли, А воскрéснути третього дня“. 8 І згадали вони Він удавав, ніби хоче йти далі. 29 А вони ті словá Його! 9 А вернувшись від гробу, не пускали Його й намовляли: „Зостанься з про все те сповістили Одинадцятьох та нами, бо вже вечорé, і кінчáється день“. І всіх інших. 10 То булý: Марія Магдалíна, Він увійшов, щоб із ними побути. 30 І ото, і Іванна, і Марія, мати Яковова, і інші з коли сів Він із ними до столу, то взяв хліб, ними, — і вони розповіли апóстолам це. 11 поблагословив, і, ламаючи, їм подавав. 31 Та словá їхні здалися їм вигадкою, — і не Тоді очі відкрилися їм, — і пізнали Його. Але повіreno їм. 12 Петро ж устав та до гробу Він став для них невидимий... 32 І говорили побіг, і, нахилившися, бачить — лежать самі вони один óдному: „Чи не палáло нам серце тільки покривала. І вернувсь він до себе, і обом, коли промовляв Він до нас по дорозі, дивувався, щó сталось. 13 І ото, двоє з них і коли виясняв нам Писання?“ 33 І зараз того ж дня йшли в село, на ім'я Еммаús, що устали вони, і повернулись до Єрусалиму, і від Єрусалиму лежало на стадій із шістдесят. знайшли там у зборі Одинадцятьох, і тих, що 14 І розмовляли вони між собою про все те, з ними булý, 34 які розповідали, що Господь щó сталося. 15 І ото, як вони розмовляли, і дійсно воскрес, і з'явився був Сýмонові. 35 А розпитували один óдного, підійшов Сам Ісус, вони розпóвіли, щó сталося було на дорозі, — і пішов разом із ними. 16 Очі ж їхні були і як пізнали Його в ламанні хліба. 36 І, як стрýмані, щоб Його не пізнали. 17 І спитався вони говорили оце, Сам Ісус став між ними, Він їх: „Щó за речі такі, що про них між і промовив до них: „Мир вам!“ 37 А вони собою в дорозі міркуєте, і чого ви сумні?“ 18 налякалися та перестрáшились, і дýмали, І озвався один, йому ймénня Клеóпа, та й що бачать духа. 38 Він же промовив до них: промовив до Нього: „Ти хіба тут у Єрусалимі „Чого ви страйбжились? І пощó ті думки єдиний захожий, що не знає, щó сталося в до сердéць ваших входять? 39 Погляньте нім цими днями?“ 19 І спитався Він їх: „Що на руки Мої та на ноги Мої, — це ж Я Сам! таке?“ А вони розповіли Йому: „Про Ісуса Доторкнітесь до Мене й дізнайтесь, — бо не Назарянýна, що Пророк був, могутній у дíлі має дух тіла й костéй, а Я, бачите, маю“. 40 І, як у слові перед Богом і всім нарóдом. 20 промовивши це, показав Він ім руки та ноги. Як первосвященики й наша старшíна Його 41 І, як ще не йняли вони віри з радошів та віддалí на суд смертний, — і Його розп'яly. дивувались, Він сказав їм: „Чи не маєте тут 21 А ми сподівались булý, що Це Той, що чогось їсти?“ 42 Вони ж подалí Йому кýсника має Ізраїля вýзволити. І до того, оце третíй риби печеної та стíльникá медовóго. 43 І, день вже сьогодні, як усе оте сталося. 22 А взявшi, Він їв перед ними. 44 І промовив до дехто з наших жінок, що рано булý коло них: „Це словá, що казав Я до вас, коли був гробу, нас здивували: 23 вони тіла Його не іще з вами: Потрібно, щоб вýконалось усе, що

про Мене в Законі Мойсеєвім, та в Пророків, і в Псалмах написане“. **45** Тоді розум розкрив їм, щоб вони розуміли Писання. **46** І сказав Він до них: „Так написано є, і так потрібно булó постраждати Христові, і воскрéснути з мертвих дня третього, **47** і щоб у Ймénня Його проповідувалось покáяння, і прóщення грíхів між нарóдів усіх, від Єрусалиму почавши. **48** А ви свíдки тогó. **49** І ось Я посилаю на вас обítницю Мого Отця; а ви позостáньтеся в місті, аж поки зодíгнетесь силою з висоти“. **50** І Він вивів за місто їх аж до Віфáнї; і, знявши руки Свої, поблагословив їх. **51** І сталось, як Він благословляв їх, то зачав відступати від них, і на небо возносились. **52** А вони поклонились Йому, і повернулись до Єрусалиму з великою радістю. **53** І постійно вони перебували в храмі, переславляючи й хвáлячи Бога. Амінь.

Від Івана

1 На початку було Слово, а Слово в Бога сказали йому: „Для чого ж ти христиш, коли булó, і Бог було Слово. **2** Воно в Бога було ти не Христос, ні Ілля, ні пророк?“ **26** Відповів на почáтку. **3** Все через Нього повстáло, і їм Іван, промовляючи: „Я водою хріщу, а ніщо, що повстáло, не повстало без Нього. **4** між вами стоїть, що Його ви не знаєте. **27** I життя було в Нім, а життя було Світлом Він Той, Хто за мною йде, Хто до мене був, людей. **5** А Світло у тéмряві світить, і Кому розв'язати ремінця від узуття Його я тéмрява не обгорнула його. **6** Був один негідний“. **28** Це в Віфáнії діялося, на тім боці чоловíк, що від Бога був посланий, — йому Йордáну, де христив був Іван. **29** Наступного ймéння Іван. **7** Він прийшов на свідоцтво, дня Іван бачить Ісуса, що до нього йде, та й щоб засвідчити про Світло, щоб повірили каже: „Оце Áгнець Божий, що на Сéбě гріх всі через нього. **8** Він тим Світлом не був, світу бере! **30** Це Той, що про Нього казав але свідчити мав він про Світло. **9** Світлом я: За мною йде Муж, що передо мною Він правдивим був Той, Хто просвічує кожну був, бо був перше, ніж я. **31** I не знав я Йогó; людіну, що прихóдить на світ. **10** Воно в та для того прийшов я, христивши водою, світі було, і світ через Нього повстав, але світ щоб Ізраїлеві Він з'явився“. **32** I свідчив Іван, не пізнав Його. **11** До свого Воно прибуло, — промовляючи: „Бачив я Духа, що сходив, як та свої відцурáлись Його. **12** A всім, що Його голуб, із неба, та зостався на Ньому. **33** I не прийняли, їм влáду далó дітьми Божими знати, що вірять у Йménня Його, **13** знати, що не з крові, ані з пожадливості тіла, ані з пожадливості мужа, але народились від Бога. **14** I Слово сталося тілом, і перебувáло між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однорóдженого від Отця. **15** Іван свідчить про Нього, і кликає, говорячи: „Це був Той, що про Нього казав я: Той, Хто прийде за мною, існував передо мною, бо був перше, ніж я“. **16** A з Його повнотy ми одéржали всі, — а то благодáть на благодáть. **17** Закон бо через Мойсея був дáний, а благодáть та правда з'явилася через Ісуса Христа. **18** Ніхто Бога нікóли не бачив, — Однорóджений Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив був. **19** A це ось свідоцтво Іванове, як юдéї послали були з Єрусалиму священиків та Левітів, щоб спитали його: „Хто ти такий?“ **20** I він візвав, і не зrікся, а візвав: „Я — не Христос“ **21** I запитали його: до нього: „Знайшли ми Месію, що визначає: „А хто ж? Чи Ілля?“ I відказує: „Hi!“ „Чи Христос“ **42** I привів він його до Ісуса. На пророк?“ I дав відповідь: „Hi!“ **22** Сказали ж йому: „Хто ж ти такий, щоб дати відповідь нього ж споглянувши, промовив Ісус: „Ти — Сýмон, син Йóнин; будеш званий ти Кýфа, тим, хто послав нас? Щó ти кажеш про себе що визначає: камінь“. **43** Наступного дня самого?“ **23** Відказав: „Я голос того, хто захотів Він піти в Галілею. I знайшов Він кличе: В пустині рівняйте дорогу Господню“, Пилипа та й каже йому: „Іди за Мною!“ **44** A

Пилип із Віфсаїди похόдив, із міста Андрія Свою. І ввірвали в Нього учні Його. **12** Після й Петра. **45** Пилип Натанаїла знаходить та цього відправивсь Він Сам, і мати Його, і й каже йому: „Ми знайшли Того, що про брати Його, і Його учні до Капернауму, і там Нього писав був Мойсей у Законі й Пророки, перебули небагато днів. **13** А зближалася — Ісуса, сина Йосипового, із Назарéту“. **46** Пасха юдейська, і до Єрусалиму подався Ісус. І сказав йому Натанаїл: „Та хіба ж може **14** і знайшов Він, що продавали у храмі волів, бути з Назарéту що добре?“ Пилип йому і овець, і голубів, та сиділи мінáльники. **15** каже: „Приди та побач!“. **47** Ісус, углядівши І, зробивши бичá змотузків, Він вигнав із Натанаїла, що до Нього йде, говорить про храму всіх, — вівці й волі, а мінáльникам нього: „Ото справді ізраїльтянин, що немає гроші розсýпав, і поперевертáв їм столій. **16** в нім пídstупу!“ **48** Говорить Йому Натанаїл: І сказав продавцáм голубів: „Заберіть оце „Звідки знаєш мене?“ Ісус відповів і до нього звідси, і не робіть із дому Отця Мого дому сказав: „Я бачив тебе ще давніш, ніж Пилип торгóвого! **17** Тоді учні Його згадали, що тебе кликав, як під фíговим деревом був написано: „Ревність до дому Твого з"їдає ти“. **49** Відповів Йому Натанаїл: „Учителю, Мене!“ **18** І обізвáлись юдеї й сказали Йому: Ти — Син Божий, Ти — Цар Ізраїлів!“ **50** Ісус „Яке нам знамéно покажеш, що Ти можеш відповів і до нього сказав: „Через те віриш робити таке?“ **19** Ісус відповів і промовив до ти, що сказав Я тобі, що під фíговим деревом них: „Зруйнуйте цей храм, — і за три дні Я бачив тебе? Більш від цього побачиш!“ **51** поставлю його!“ **20** Відказали ж юдеї: „Сорок I Він каже йому: „Поправді, поправді кажу щість літ будувався цей храм, а Ти за трí вam: Відтепéр ви побачите небо відкрите дні поставиш його?“ **21** А Він говорив про та анголів Божих, що на Лібдського Сина храм тіла Свого. **22** Коли ж Він із мертвих підймається та спускається“.

2 А третього дня весілля справляли в Кані

Галілейській, і була там Ісусова мати. **2** На весілля запрошений був теж Ісус та учні Його. **3** Як забракло ж вина, то мати Ісусова каже до Нього: „Не мають вина!“ **4** Ісус же відказує їй: „Що тобі, жóно, до Мене? Не прийшла ще година Моя!“ **5** А мати Його до слуг каже: „Зробіть усе те, щó Він вам скаже!“

6 Було тут шість камінних посудин на воду, що стояли для очищення юдейського, що відер по дві чи по три вміщи. **7** Ісус каже до слуг: „Напóvnіть водою посúдини“. І їх поналивали вщéрть. **8** І Він каже до них: „Тепер зачерпніть, і занесіть до весільного стárosti“. І занесли. **9** Як весільний же стárost sкуштувáв воду, що стала вино, а він не знав, звідки воно, — знали ж слúги, що води наливали, — то староста кличе тоді молодóго **10** та й каже йому: „Кожна людýна подає перше добре вино, а як поналиваються, тоді гíрше; а ти добре вино аж на досi зберíг“. **11** Такий почáток чудам зробив Ісус у Кані Галілейській, — і виявив славу

це, і ввірвали в Писáння та в слово, що сказав був Ісус. **23** А як в Єрусалимі Він був у свято Пасхи, то багато-хто ввірвали в Його Йménня, побачивши чуда Його, що чинив. **24** Але Сам Ісус їм не звíрýвся, бо Сам знав усіх, **25** і потреби не мав, щоб хто свíдчив Йому про людýну, — бо знав Сам, що в людýні було.

3 Був один чоловíк із фарисéїв Никодíм на іm'я, начальник юдейський. **2** Він до Нього прийшов уночі, та й промовив Йому: „Учителю, знаємо ми, що прийшов Ти від Бога, як Учитель, — бо не може ніхто таких чуд учинити, які чиниш Ти, коли Бог із ним не буде“. **3** Ісус відповів і до нього сказав: „Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли хто не нарóдиться згорí, то не може побачити Божого Царства“. **4** Никодíм Йому каже: „Як може людýна родитися, бувши старою? Хіба може вона ввíйти до утрóби своїй матері знову й родитись?“ **5** Ісус відповів: „Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли хто не рóдиться з води й Духа, той не може ввíйти в Царство

Боже. **6** Що вродилося з тіла — є тіло, що ж йому: „Учителю, Той, Хто був із тобою по уродилося з Духа — є Дух. **7** Не дивуйся тому, тóй бік Йордану, про Якого ти свідчив, — що сказав Я тобі: Вам необхідно родитись ото христити і Він, і до Нього всі йдуть“. згорй. **8** Вітер віє, де хоче, і його голос ти **27** Іван відповів і сказав: „Людина нічого чуєш, та не відаєш, звідкіля він приходить, приймати не може, як їй з неба не дастяся. і куди він іде. Так буває і з кожним, хто **28** Ви самі мені свідчите, що я говорив: я — від Духа народжений“. **9** Відповів Никодим не Христос, але посланий я перед Ним. **29** і до Нього сказав: „Як це статися може?“ Хто має заручену, той молодий. А дружко **10** Ісус відповів і до нього сказав: „Ти — молодого, що стоїть і його слухає, дуже учитель ізраїльський, — то чи ж цього не тішиться з голосу молодого. Така радість знаєш? **11** Поправді, поправді кажу Я тобі: моя оце здійснилась! **30** Він має рости, я ж — Ми говоримо те, що ми знаємо, а свідчимо маліти. **31** Хто звéрху приходить, — Той над про те, що ми бачили, але свідчення нашого усімá. Хто походить із землі, то той зéмний, ви не приймаєте. **12** Коли Я говорив вам про і говорить по-зéмному. Хто приходить із зéмне, та не вірите ви, то як же повірите ви, неба, Той над усімá, **32** і що бачив і чув, те Він коли Я говоритиму вам про небесне? **13** І свідчить, — та свідоцтва Його не приймає не схóдив на небо ніхто, тільки Той, Хто з ніхто. **33** Хто ж прийняв свідоцтво Його, той неба зíйшов, — Людський Син, що на небі. ствердív тим, що Бог правдивий. **34** Бо Кого **14** І, як Мойсей підніс змія в пустині, так Бог послав, Той Божі слова промовляє, — бо мусить піднесений бути Й Син Людський, Духа дає Бог без міри. **35** Отець любить Сина, **15** щоб кожен, хто вірує в Нього, мав вічне життя. (aiōnios g166) **16** Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однорóдженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне. (aiōnios g166) **17** Бо Бог не послав Свого Сина на світ, щоб Він світ засудíв, але щоб через Нього світ спасся. **18** Хто вірує в Нього, не буде засуджений; хто ж не вірує, — той вже засуджений, що не повірив в Ім'я Однорóдженого Сина Божого. **19** Суд же такий, що світло на світ прибуло, люди ж тéмряву більш полюбили, як світло, — лихі були їхні вчинки! **20** Бо кожен, хто робить лихе, ненáвидить світло, і не приходить до світла, щоб не зганено вчинків його. **21** А хто робить за правою, той до світла йде, щоб діла його виявились, бо зроблені в Бозі вони“. **22** По цьому прийшов Ісус та учні Його до країни Юдейської, і з ними Він там проживав та христив. **23** А Іван теж христив в Енбоні поблизу Саліму, бо було там багато води; і приходили люди й хрестились, **24** бо Іван до в'язниці не був ще посаджений. **25** І зчинилось змагання Іванових учнів з юдеями — про очищення. **26** І прийшли до Івана вони та й сказали

4 Як Господь же довідався, що почули фарисеї, що Ісус учнів більше збирає та христити, як Іван, **2** хоч Ісус не христив Сам, а учні Його, **3** Він покинув Юдею та знóву пішов у Галілею. **4** І потрібно булó Самарію Йому перехóдити. **5** Отож, прибуває Він до самарійського міста, що звелься Cíxáр, недалеко від поля, яке Яків був дав своєму синові Йосипові. **6** Там же була Яковова криниця. І Ісус, дорогою змóрений, сів отак край криниці. Було коло години десь шостої. **7** Надхóдить ось жінка одна з Самарії набрати води. Ісус каже до неї: „Дай напитись Мені!“ **8** Бо учні Його відійшли були в місто, щоб купити пожíви. **9** Тоді каже Йому самарянка: „Як же Ти, юдéянин бувши, та просиш напитись від мене, самарянки?“ Бо юдéї не сходяться із самарянами. **10** Ісус відповів і промовив до неї: „Коли б знала ти Божий дар, і Хто Той, Хто говорить тобі: „Дай напитись Мені“, — ти б у Нього просила, і Він тобі дав би живої води“. **11** Каже жінка

до Нього: „І черпака в Тебе, Пане, нема, а міста, і до Нього прийшли. 31 Тим часом же криниця глибока, — звідки ж маєш Ти воду учні просили Його та й казали: „Учителю, живу? 12 Чи Ти більший за нашого отця їж!“ 32 А Він їм відказав: „Я маю поживу на Якова, що нам дав цю криницю, і він сам із ідження, якої не знаєте ви“. 33 Питали тоді неї пив, і сини його, і худоба його?“ 13 Ісус один єдного учні: „Хіба хто приніс Йому відповів і сказав їй: „Кожен, хто воду цю п'є, їсти?“ 34 Ісус каже до них: „Пожива Моя — буде праґнути знобу. 14 А хто питиме воду, чинити волю Того, Хто послав Мене, і справу що Я йому дам, праґнути не буде повік, бо Його довершить. 35 Чи не кажете ви: „Ще вода, що Я йому дам, стане в нім джерелом чотири от місяці, — і настінуть жнива?“ А я тієї води, що тече в життя вічне“. (aiōn g165, вам кажу: Підійміть свої очі, та гляньте на aiōnios g166) 15 Каже жінка до Нього: „Дай мені, ніви, — як для жнив уже пополовіли вони! Пане, цієї води, щоб я пити не хотіла, і сюди 36 А хто жне, той заплату бере, та збирає не приходила брати“. 16 Говорить до неї Ісус: врежай в життя вічне, щоб хто сіє й хто „Іди, поклич чоловіка свого та й вертайся жне — разом раділи. (aiōnios g166) 37 Бо про це сюди“. 17 Жінка відповіла та й сказала: поговірка правдива: „Хто інший сіє, а хто „Чоловіка не маю“. Відказав їй Ісус: „Ти інший жне“. 38 Я вас жати послав, де ви не добре сказала: Чоловіка не маю. 18 Бо п'ятьох працювали: працювали інші, ви ж до їхньої чоловіків ти мала, а той, кого маєш тепер, праці ввійшли“. 39 З того ж міста багато-хто — не муж він тобі. Це ти правду сказала“. із самарян в Нього ввірували через слово 19 Каже жінка до Нього: „Бачу, Пане, що жінки, що свідчила: „Він сказав мені все, Пророк Ти. 20 Отці наші вклонялися Богу на що я вчинила булá!“ 40 А коли самаряні цій ось горі, а ви твéрдите, що в Єрусалимі до Нього прийшли, то благали Його, щоб у те місце, де потрібно вклонятись“. 21 Ісус них позостався. І Він перебув там два дні. 41 промовляє до неї: „Повір, жінко, Мені, що Значно ж більш вони ввірували через слово надходить година, коли ні на горі цій, ані Його. 42 А до жінки казали вони: „Не за в Єрусалимі вклонятись Отцеві не буде слово твоє ми вже віруємо, — самі бо ми ви. 22 Ви вклоняєтесь тому, чого ви не чули й пізнáли, що справді Спаситель Він знаєте, ми вклоняємось тому, що знаємо, бо світу!“ 43 Як минуло ж два дні, Він ізвідти спасіння — від юдеїв. 23 Але наступає година, пішов в Галілею. 44 Сам бо свідчив Ісус, що і тепер вона є, коли богомільці правдиві не має пошани пророк у вітчyzні своїй. 45 А вклонятися будуть Отцеві в дусі та в правді, коли Він прийшов в Галілею, Його прийняли бо Отець Собі прагне таких богомільців. галілеяни, побачивши все, що вчинив Він 24 Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, в Єрусалимі на святі, бо ходили на свято повинні в дусі та в правді вклонятись“. 25 й вони. 46 Тоді знобу прийшов Ісус у Кану Відказує жінка Йому: „Я знаю, що прийде Галілейську, де перемінив був Він воду на Месія, що звється Христос, — як Він прийде, вино. І був там один царедвóрець, що син то все розповість нам“. 26 Промовляє до його хвóрів у Капернаумі. 47 Він, почувши, неї Ісус: „Це Я, що розмовляю з тобою“. 27 що Ісус із Юдеї прибув в Галілею, до Нього І тоді надійшли Його учні, і дивувались, прийшов і благав Його, щоб пішов і сина що з жінкою Він розмовляв. Проте жоден йому вздоровив, бо мав той умерти. 48 Ісус із них не спітав: „Чого хочеш?“ або: „Про же промовив до нього: „Як знамén тих та чуд що з нею говориш?“ 28 Покинула жінка не побачите, — не ввіруєте!“ 49 Царедвóрець тоді водонóса свого, і побігла до міста, та й говорить до Нього: „Піди, Господи, поки не людям говорить: 29 „Ходіть но, побачте Того вмерла дитина моя!“ 50 Промовляє до нього Чоловіка, що сказав мені все, що я вчинила. Ісус: „Іди, — син твій живе!“ І повірив той Чи Він не Христос?“ 30 І вони повихóдили з слову, що до нього промовив Ісус, — і пішов.

51 А коли ще в дорозі він був, то рабій його Ісуса, що таке Він чинив у суботу. 17 А Ісус перестрілі його й сповістили, говорячи: відповів ім: „Отець Мій працює аж досі, — „Син твій живе“. 52 А він їх запитав про працю і Я“. 18 I тому то юдеї ще більш годину, о котрій стало легше йому. Вони ж намагалися вбити Його, що не тільки суботу відказали до нього: „Учора о сьомій годині порушував Він, але Й Бога Отцем Своїм звав, гарячка покінула його“. 53 Зрозумів тоді тим роблячись Богові рівним. 19 Відповів же батько, що булá то година, о котрій до нього Ісус і сказав ім: „Поправді, поправді кажу промовив Ісус: „Син твій живе“. I ввірував вам: Син нічого робити не може Сам від сам і ввесь його дім. 54 Це знов друге знамінó Ісус учинив, як вернувся до Галілеї з Юдеї.

5 Після того юдейське Свято було, і до

Єрусалиму Ісус відішов. 2 А в Єрусалимі, біля брами Овечої, є купальня, Віфесдá по-єврейському зветься, що мала п'ять гáнків. 3 У них лежало багато слабих, сліпих, кривих, сухих, що чекали, щоб воду порушено. 4 Бо ангол Господній часами спускавсь до купальні, і порушував воду, і хто перший улázив, як воду порушено, той здоровим ставав, хоч би яку мав хворобу. 5 А був там один чоловік, що тридцять і вісім рóків був недужим. 6 Як Ісус його вгледів, що лежить, та, відаючи, що багато він часу слабує, говорить до нього: „Хочеш бути здоровим?“ 7 Відповів Йому хорний: „Пане, я не маю людíни, щоб вона, як порушено воду, до купальні всадила мене. А коли я приходжу, то передо мною вже інший улázить“. 8 Говорить до нього Ісус: „Уставай, візьми ложе своє — та й ходи!“ 9 I зараз одужав оцей чоловік, і взяв ложе своє — та й ходив. Того ж дня субота булá, 10 тому то сказали юдеї вздорóвленому: „Є субота, і не годиться тобі брати ложа свого“. 11 А він відповів ім: „Хто мене вздорóвив, Той до мене сказав: Візьми ложе своє — та й ходи“. 12 А вони запитали його: „Хто Той Чоловік, що до тебе сказав: Візьми ложе своє — та й ходи?“ 13 Та не знатав уздорóвлений, Хто то Він, бо Ісус ухиливсь від нарóду, що був на тім місці. 14 Після того Ісус стрів у храмі його, та й промовив до нього: „Ось відужавши. Не гріши ж уже більше, щоб не сталося тобі чого гíршого!“ 15 Чоловік же пішов і юдеямзвістив, що Той, Хто вздорóвив його, то Ісус. 16 I тому зачали юдеї переслідувати

Отець; бо що робить Він, те так само Й Син робить. 20 Bo Отець любить Сина, і показує все, що Сам робить, Йому. I покаже Йому діла більші від цих, щоб ви дивувáлись. 21 Bo як мертвих Отець воскрешає й оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює. 22 Bo Отець і не судить нікого, а ввесь суд віддав Синові, 23 щоб усі шанували і Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, — не шанує Отця, що послав Його. 24 Поправді, поправді кажу вам: Хто слухає слова Мого, і вірує в Того, Хто послав Мене, — життя вічне той має, і на суд не приходить, але перейшов він від смерті в життя. (aiōnios g166) 25 Поправді, поправді кажу вам: Наступає година, і тепер уже є, коли голос Божого Сина почують померлі, а ті, що почують, оживуть. 26 Bo як має Отець життя Сам у Собі, так і Синові дав життя мати в Самому Собі. 27 I Він дав Йому силу чинити і суд, бо Він — Людський Син. 28 Не дивуйтесь цьому, бо надхóдить година, коли всі, хто в гробáх, — Його голос почують, 29 і повихóдять ті, що чинили добро, на воскрéсення життя, а котрі зло чинили, на воскрéсення Сýду. 30 Я нічого не мóжу робити Сам від Себе. Як Я чую, суджú, і Мій суд справедливий, — не шукаю бо волі Своєї, але волі Отця, що послав Мене. 31 Коли свíдчу про Себе Я Сам, то свіdóцтво Мое неправдиве. 32 Е Інший, Хто свídчить про Мене, і Я знаю, що правдиве свіdóцтво, яким свídчить про Мене. 33 Ви послали булý до Івана, і він свídчив про правду. 34 Та Я не від людини свіdóцтва приймаю, але це говорю, щоб були ви спасені. 35 Він свítilьником був, що горів і світив, та ви тільки хвилю хотіли потішитись світлом його. 36 Але

Я маю свідчення більше за Іванове, бо ті числом із п'ять тисяч. 11 А Ісус узяв хлібій, справи, що Отець Мені дав, щоб Я виконав і, подяку вчинивши, роздав тим, хто сидів. їх, ті справи, що Я їх чиніо, самі свідчать про Так само і з риб, скільки хотіли вони. 12 І, як Мене, що Отець Мене послав! 37 Та й Отець, наїльсь вони, Він говорить до учнів Своїх: що послав Мене, Сам засвідчив про Мене; „Позбирайте куски позосталі, щоб ніщо не але ви ані голосу Його не чули ніколи, ані загинуло“. 13 І зібрали вони. І дванадцять виду Його не бачили. 38 Навіть слова Його повних кошів наклали кусків, що лишились ви не маєте, щоб у вас перебувало, бо не їдцям із п'яти ячніх хлібів. 14 А люди, що вірите в Того, Кого Він послав. 39 Дослідіть бачили чудо, яке Ісус учинив, гомоніли: „Це но Писання, бо ви думаете, що в них маєте Той справді Пророк, що повинен прибути вічне життя, — вони ж свідчать про Мене!“ 15 Спостерігши ж Ісус, що вони (αἰδοῖος γ166) 40 Та до Мене прийти ви не хочете, мають зámір прийти та забрати Його, щоб щоб мати життя. 41 Від людей не приймаю настановиty царем, знов на гору пішов Я слави, 42 але вас Я пізнав, що любови до Сам один. 16 А як вечір настав, то зійшли Бога в собі ви не маєте. 43 Я прийшов у Його учні над море. 17 І, ввійшовши до Ймénня Свого Отця, та Мене не приймаєте човна, на другий бік моря вони попливли, до ви. Коли ж прийде інший у ймénня своє, Капернауму. І тémрява вже наступила булá, того приймете ви. 44 Як ви можете вірувати, а Ісус ще до них не приходив. 18 Від великого коли славу один від одногого приймаєте, а ж вітру, що віяв, хвилювалося море. 19 Як слави тієї, що від Бога Єдиного, не праґнете вони ж пропливли стадій із двадцять п'ять ви? 45 Не думайте, що Я перед Отцем буду або з тридцять, то Ісуса побачили, що йде вас винуватити, — є, хто вас винуватити Він по морю, і до човна зближається, — і буде, — Мойсей, що на нього надієтесь ви! їх страх обгорнув. 20 Він же каже до них: 46 Коли б ви Мойсеєві вірили, то й Мені „Це Я, — не лякайтесь!“ 21 І хотіли вони б ви повірили, бо про Мене писав він. 47 взяти до човна Його; та човен зараз пристав Якщо писанням його ви не вірите, то як віри до землі, до якої пливлі. 22 А наступного поймете словам Моїм?“

6 Після того Ісус перейшов на той бік Галілейського чи Тіверіадського моря. 2 А за Ним ішла бézlích народу, бо бачили чуда Його, що чинив над недужими. 3 Ісус же на гору зійшов, і сидів там зо Своїми учнями. 4 Наблизалася ж Пасха, свято юдейське. 5 А Ісус, звівши очі Свої та побачивши, яка бézlích нарódu до Нього йде, говорити Пилипові: „Дé ми купимо хліба, щоб вони поживілися?“ 6 Він же це говорив, його випробувуючи, бо знов Сам, що Він має робити. 7 Пилип Йому відповідь дав: „І за двісті динаріїв їм хліба не стане, щоб кожен із них бодай трохи дістав“. 8 Говорить до Нього Андрій, один з учнів Його, брат Симона Петра: 9 „Є тут хлопчина один, що має п'ять ячніх хлібів та дві риби, але що то на бézlích таку!“ 10 А Ісус відказав: „Скажіть людям сіdatи!“ А була на тім місці велика трава. І засіло чоловіка

дня той нарód, що на тім боці моря стояв, побачив, що там іншого човна, крім одногого тогó, що до нього ввійшли були учні Його, не булó, і що до човна не вхóдив Ісус із Своїми учнями, але відпливлі самі учні. 23 А тим часом із Тіверіади припливлі човні інші близько до місця того, де вони їли хліб, як Господь учинив був подяку. 24 Отож, як побачили люди, що Ісуса та учнів Його там нема, то в човні посідали самі й прибулі до Капернауму, — і шукали Ісуса. 25 І, на тім боці моря знайшовши Його, сказали Йому: „Коли Ти прибув сюди, Учителю?“ 26 Відповів їм Ісус і сказав: „Поправді, поправці кажу вам: Мене не тому ви шукаєте, що бачили чуда, а що їли з хлібів і насітились. 27 Пильнуйте не про пожíву, що гине, але про пожíву, що зостається на вічне життя, яку дасть вам Син Ліодський, бо запечатав Його Бог Отець“. (αἰδοῖος γ166) 28 Сказали ж

до Нього вони: „Що ми маємо почати, щоб сходить із неба, — щоб не вмер, хто Його робить діла Божі?“ 29 Ісус відповів і сказав споживає. 51 Я — хліб живий, що з неба їм: „Оце діло Боже, — щоб у Того ви вірували, зійшов: коли хто споживатиме хліб цей, Кого Він послав“. 30 А вони відказали Йому: той повік буде жити. А хліб, що дам Я, то „Яке ж знамено Ти чиниш, щоб побачили ми е тіло Мое, яке Я за життя світу дам“. (aiōn й понялі Тобі віри? Що Ти робиш?“ 31 Наші g165 52 Тоді між собою змагатися стали юдеї, отці їли манну в пустині, як написано: „Хліб говорячи: „Як же Він може дати нам тіла із неба їм дав на поживу“. 32 А Ісус їм сказав: спожити?“ 53 І сказав їм Ісус: „Поправді, „Поправді, поправді кажу вам: Не Мойсей поправді кажу вам: Якщо ви споживати не хліб із неба вам дав, — Мій Отець дає вам хліб будете тіла Сина Ліодського й пити не будете правдивий із неба. 33 Бо хліб Божий є Той, хреста Його, то в собі ви не будете мати Хто сходить із неба й дає життя світові“. 34 життя. 54 Хто тіло Мое споживає та кров Мою А вони відказали до Нього: „Давай, Господи, п'є, той має вічне життя, — і того воскрешу хліба такого нам зáвжди!“ 35 Ісус же сказав Я останнього дня. (aiōnios g166) 55 Бо тіло Мое їм: „Я — хліб життя. Хто до Мене приходить, — то правдиво пожива, Моя ж кров — то — не голодуватиме він, а хто вірує в Мене, — правдиво пиття. 56 Хто тіло Мое споживає та ніколи не праґнутиме. 36 Але Я вам сказав, кров Мою п'є, той в Мені перебувáє, а Я в що Мене хоч ви й бачили, та не віруєте. 37 ньюму. 57 Як Живий Отець послав Мене, і Усе прийде до Мене, що Отець дає Мені, а живу Я Отцем, так і той, хто Мене споживає, того, хто до Мене приходить, Я не вижену і він житиме Мною. 58 То є хліб, що з неба геть. 38 Бо Я з неба зійшов не на те, щоб волю зійшов. Не як ваші отці їли манну й померли, чинити Свою, але волю Того, Хто послав Мене, повік!“ (aiōn g165) 59 Оце Він говорив, коли в — щоб з усього, що дав Мені Він, Я нічого не Капернаумі навчав у синагозі. 60 А багато-стратив, але воскресíв те останнього дня. хто з учнів Його, як почули оце, гомоніли: 40 Оце ж воля Мого Отця, — щоб усякий, „Жорстока це мова! Хтó слухати може її?“ хто Сина бачить та вірує в Нього, мав вічне 61 А Ісус, Сам у Собі знавши це, що учні Його життя, — і того воскрешу Я останнього дня“. на те рéмствують, промовив до них: „Чи (aiōnios g166) 41 Тоді стали юдеї рéмствувати оце вас спокúшує? 62 А що ж, як побачите на Нього, що сказав: „Я той хліб, що з неба Ліодського Сина, що сходить туди, де перше зійшов“. 42 І казали вони: „Хіба Він не Ісус, Він був? 63 То Дух, що оживлює, тіло ж не син Йосипів, що ми знаємо батька та матір помагає нічого. Словá, що їх Я говорив вам, Його? Як же Він каже: Я з неба зійшов?“ то дух і життя. 64 Але є дехто з вас, хто не 43 А Ісус відповів і промовив до них: „Не вірує“. Бо Ісус знов спочатку, хто ті, хто не ремствуйте ви між собою! 44 Ніхто бо не вірує, і хто видасть Його. 65 І сказав Він: „Я може до Мене прийти, як Отець, що послав тому й говорив вам, що до Мене прибути не Мене, не притягне його, — і того воскрешу Я може ніхто, як не буде йому від Отця дáне останнього дня. 45 У Пророків написано: „І те“. 66 Із того часу відпали багато-хто з учнів всі бýуть від Бога навчéні.“ Кожен, хто від Його, і не ходили вже з Ним. 67 І сказав Ісус Бога почув і навчився, приходить до Мене. Дванадцятьо: „Чи не хочете й вý відійти?“ 46 Це не значить, щоб хтось Отця бачив, — 68 Відповів Йому Сýмон Петро: „До кóго тільки Той Отця бачив, Хто походить від ми пíдемо, Господи? Ти маєш слова життя Бога. 47 Поправді, поправді кажу Вам: Хто вірує в Мене, — життя вічне той має. (aiōnios 69 Ми ж увірували та пізнали, що Ти — Христос, Син Бога Живого!“ g166) 48 Я — хліб життя! 49 Отці ваші в пустині 70 Відповів їм Ісус: „Чи не Дванадцятьох Я вас їли манну, — і померли. 50 То є хліб, Який вибрали? Та один із вас диявол“. 71 Це сказав

Він про Юду, сина Сімонового, Іскаріота. Бо цей мав Його видати, хоч він був один із Дванадцятьох.

7 Після цього Ісус ходив по Галілеї, не хотів бо ходити по Юдеї, бо юдеї шукали нагόди, щоб убити Його. **2** А надходило свято юдейське — Кучки. **3** І сказали до Нього брати Його: „Піди звідси, і йди до Юдеї, щоб і учні Твої побачили вчинки Твої, що Ти робиш. **4** Тайкома́ бо не робить нічого ніхто, але сам прагне бути відомий. Коли Ти таке чиниш, то з'яві Себе світові“. **5** Бо не вірували в Нього навіть брати Його! **6** А Ісус промовляє до них: „Не настав ще Мій час, але зáвжди готовий час ваш. **7** Вас ненáвидіти світ не може, а Мене він ненáвидить, бо Я свíдчу про нього, що дíла його злі. **8** Ідіть на це свято, Я ж ішe не підú на це свято, бо не вýповнився ще Мій час“. **9** Це сказавши до них, Він зоставсь у Галілеї. **10** Коли ж вийшли на свято брати Його, тоді й Сам Він пішов, — не відкрито, але нíби потай. **11** А юдеї за свята шукали Його та питали: „Де Він?“ **12** І поголóска велика про Нього в нарóді була. Одні говорили: „Він добрий“, а інші казали: „Ні, — Він зводить з дороги нарóд“. **13** Та відкрито про Нього ніхто не казав, — бо боялись юдеїв. **14** У половині вже свята Ісус у храм увійшов і навчав. **15** І дивувались юдеї й казали: „Як Він знає Писáння, не вчившись?“ **16** Відповів їм Ісус і сказав: „Наука Моя — не Моя, а Того, Хто послав Мене. **17** Коли хоче кто волю чинити Його, той довідається про науку, чи від Бога вона, чи від Себе Самого кажу́ Я. **18** Хто говорить від себе самого, той власної слави шукає, а Хто слави шукає Того, Хто послав Його, Той правдивий, — і в Ньому неправедности нема. **19** Чи ж Закóна вам дав не Мойсéй? Та ніхто з вас Закóна того не виконує. Нáшо хочете вбити Мене?“ **20** Нарóд відповів: „Чи Ти дéмона маєш? Хто Тебе хоче вбити?“ **21** Ісус відповів і сказав їм: „Одне дíло зробив Я, — і всí ви дивуетесь. **22** Через це Мойсéй дав обрізання вам, — не томý, що воно від Мойсeя, але від отців, — та

ви й у суботу обрізуєте чоловіка. **23** Коли ж чоловік у суботу приймає обрізання, щоб Закóну Мойсеевого не порушити, чого ж рéмствуєте ви на Мене, що Я всю людіну в суботу вздорóвив? **24** Не судіть за обличчям, але суд справедливий чиніть!“ **25** Дехто ж з єрусалíмлян казали: „Хíбá це не Той, що Його шукають убити? **26** Бо говорить відкрито ось Він, — і нічого не кажуть Йому. Чи то справді дíзналися старші, що Він дíйсно Христос? **27** Та ми знаєм Цього, звідки Він. Про Христа ж, коли прийде, ніхто знати не бúде, звідки Він“. **28** І скликнув у храмі Ісус, навчаючи й кажучи: „І Мене знаєте ви, і знаєте, звідки Я. А Я не прийшов Сам від Себе; правдивий же Той, Хто послав Мене, що Його ви не знаєте. **29** Я знаю Його, — Я бо від Нього, і послав Мене Він!“ **30** Тож шукали вони, щоб схопити Його, та ніхто не наклав рук на Нього, — бо то ще не настала година Його. **31** А багато з нарóду в Нього вірували та казали: „Коли прийде Христос, чи ж Він чуда чинитиме більші, як чинить Оцей?“ **32** Фарисеї прочули такі поголóски про Нього в нарóді. Тоді первосвященики та фарисеї послали свою службу, щоб схопити Його. **33** Ісус же сказав: „Ще недовго побúду Я з вами, та й до Того підú, Хто послав Мене. **34** Ви бúдете шукати Мене, — і не знайдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете“. **35** Тоді говорили юдеї між собою: „Куди це Він хоче йти, що не знайдемо Його? Чи не хоче ити до виселéнців між греки, та й греків навчати? **36** Що за слово, яке Він сказав: „Ви бúдете шукати Мене, — і не знайдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете?“ **37** А останнього великого дня свята Ісус стояв і кликав, говорячи: „Коли прагне кто з вас — нехай прийде до Мене та й п'e. **38** Хто вірує в Мене, як каже Писáння, то рíки живої води потечуть із утрóбі Його?“ **39** Це ж сказав Він про Духа, що мали прийняти Його, хто ввірував у Нього. Не булó бо ще Духа на них, — не був бо Ісус ще прославлений. **40** А багато з нарóду, почувши словá тí, казали: „Він справdі пророк!“ **41** Інші казали: „Він

Христос“. А ще інші казали: „Хіба прйде ж ті, жінко, що тебе оскаржали? Чи ніхто Христос із Галілеї? 42 Чи ж не каже Писання, тебе не засудив?“ 11 А вона відказала: „Ніхто, що Христос прйде з роду Давидового, і з Господи“. І сказав їй Ісус: „Не засуджу ѹ й села Вифлеєму, звідкіл був Давид?“ 43 Так Я тебе. Іди собі, але більш не гріши!“ 12 І повстала незгода в народі з-за Нього. 44 А знобу Ісус промовляв до них, кажучи: „Я дέкотрі з них мали замір схопити Його, — та Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, ніхто не поклав рук на Нього. 45 І вернулася не буде ходити у тімряві той, алé матиме служба до первосвящеників та фарисеїв, а ті світло життя“. 13 Фарисей ж Йому відказали: їх запитали: „Чому не привелі ви Його?“ „Ти Сам свідчиш про Себе, — тим свідбітво 46 Відказала та служба: „Чоловік ще ніколи Твоє неправдиве“. 14 Відповів і сказав їм так не промовляв, як Оцей Чоловік“. 47 А Ісус: „Хоч і свідчу про Себе Я Сам, — та їм відповілі фарисеї: „Чи й вас із дороги правдиве свідбітво Моє, бо Я знаю, звідкіля не звёдено? 48 Хіба хто з старших або з Я прийшов і куди Я йду. Ви ж не відаєте, фарисеїв увірували у Нього? 49 Та проклятий відкіля Я приходжу, і куди Я йду. 15 Ви за народ, що не знає Закону!“ 50 Говорить тілом судите, — Я не суджу нікого. 16 А коли до них Никодім, що приходив до Нього Я суджу, то правдивий Мій суд, бо не Сам вночі, і що був один із них: 51 „Хіба судить Я, а Я та Отець, що послав Він Мене! 17 Та Закон наш людіну, як перше її не вислухає, й у вашім Законі написано, що свідчення і не дізнається, що вона робить?“ 52 Йому двох чоловіків правдиве. 18 Я Сам свідчу про відповіли та сказали вони: „Чи й ти не з Себе Самого, і свідчить про Мене Отець, що Галілеї? Досліди та побач, що не прйде послав Він Мене“. 19 І сказали до Нього вони: Пророк із Галілеї“. 53 І до дому свого пішов „Де Отець Твій?“ Ісус відповів: „Не знаєте ви ні Мене, ні Мого Отця. Якби знали Мене, то й Отця Мого знали б“. 20 Ці слова Він казав при скарбниці, у храмі навчаючи. І ніхто не схопив Його, бо то ще не настала година Його. 21 І сказав Він їм знобу: „Я відхόджу, ви ж шукати Мене будете, і помрете в гріху своїм. Куди Я йду, туди ви прибути не можете“. 22 А юдеї казали: „Чи не в'є Він Сам Себе, коли каже: Куди Я йду, туди ви прибути не можете?“ 23 І сказав Він до них: „Ви — від долу, Я — звисока, і ви зо світу цього, Я не з цього світу. 24 Тому Я сказав вам, що помрете в своїх гріхах. Бо коли не ввірюєте, що то Я, то помрете в своїх гріхах“. 25 А вони запитали Його: „Хто Ти такий?“ 1 Ісус відказав їм: „Той, Хто спочатку, як і говорю Я до вас. 26 Я маю багато про вас говорити й судити; правдивий же Той, Хто послав Мене, і Я світові те говорю, що від Нього почув“. 27 Але не зрозуміли вони, що то Він про Отця говорив їм. 28 Тож Ісус їм сказав: „Коли ви підіймете Людського Сина, тоді зрозумієте, що то Я, і що Сам Я від Себе нічого не дію, але те говорю, як Отець

8 Ісус же на гору Олівну пішов. 2 А над ранком прийшов знов у храм, — і всі люди збігались до Нього. А Він сів і навчав їх. 3 І ось книжники та фарисеї приводять до Нього в перелюбі схоплену жінку, і посередині ставлять її, 4 та й говорять Йому: „Оцю жінку, Учителю, злóвлено на гарячому вчинку перелюбу. 5 Мойсей же в Законі звелів нам таких побивати камінням. А Ти що говориш?“ 6 Це ж казали вони, Його спокушуючи, та щоб мати на Нього оскарження. А Ісус, нахилившись додолу, по землі писав пальцем. 7 А коли ті не переставали питати Його, Він підвівся й промовив до них: „Хто з вас без гріхá, — нехай перший на неї той каменем кине!“ 8 І Він знов нахилився додолу, і писав по землі. 9 А вони, це почувши й сумлінням докорені, стали один по одному виходити, почавши з найстарших та аж до останніх. І зоставсь Сам Ісус і та жінка, що стояла всередині. 10 І підвівся Ісус, і нікого, крім жінки, не бачивши, промовив до неї: „Дé

Мій Мене був навчив. **29** А Той, Хто послав Відізвались юдеї й сказали Йому: „Чи ж не Мене, перебуває зо Мною; Отець не зоставив добре ми кажемо, що Ти самарянин і дімона Самого Мене, бо Я завжди чиню, що Йому до маєш?“ **49** Ісус відповів: „Не маю Я дімона, вподоби“. **30** Коли Він говорив це, то багато-та шаную Свого Отця, ви ж Мене зневажаєте. хто в Нього увірували. **31** Тож промовив **50** Не шукаю ж Я власної слави, — є Такий, Ісус до юдеїв, що в Нього ввірували: „Як **Хто шукає та судить.** **51** Поправді, поправді **кажу вам:** Хто слово Мое берегтиме, не **побачить той смерти повік!** (αἰσθὶ γένεται) **52** І **сказали до Нього юдеї:** „Тепер ми дізналися, що дімона маєш: умер Авраам і пророки, а Ти кажеш: Хто науку Мою берегтиме, не **скуштує той смерти повік.** (αἰσθὶ γένεται) **53** Чи **ж** Ти більший, аніж отець наш Авраам, що кожен, хто чинить гріх, той раб гріха. **35** **I** не зостається раб у домі повік, але **Син** **славлю Самого Себе,** то ніщо Моя слава. Мене зробить вас вільними, то справді ви будете прославляє Отець Мій, про Якого ви кажете, вільні. **37** Знаю Я, що ви рід Авраамів, але **що Він Бог ваш.** **55** I ви не пізнали Його, а хочете смерть заподіяти Мені, бо наука Моя Я знаю Його. А коли Я скажу, що не знаю не вмішається в вас. **38** Я те говоріо, що Я Його, — буду неправдомовеца, подібний до бачив в Отця, та й ви робите те, що ви бачили вас. Та Я знаю Його, — і слово Його зберігаю. в батька свого“. **39** Сказали вони Йому в **56** Отець ваш Авраам прагнув із радістю, відповідь: „Наш отець — Авраам“. Відказав щоб побачити день Мій, — і він бачив, і їм Ісус: „Коли б ви Авраамові діти були, то тішився“. **57** А юдеї ж до Нього сказали: „Ти й чинили б ділам Авраамові. **40** А тепер ось ви п'ятидесяті років не маєш іще, — і Авраама хочете вбити Мене, Чоловіка, що вам казав Ти бачив?“ **58** Ісус їм відказав: „Поправді, правду, яку чув Я від Бога. Цього Авраам поправді **кажу вам:** Перш, ніж був Авраам, — не робив. **41** Ви робите діла батька свого“. Я є“. **59** I скопили каміння вони, щоб кинути Вони ж відказали Йому: „Не родилися ми на Нього. Та сковався Ісус, і з храму пішов. від перелюбу, — одного ми маєм Отця — то Бога“. **42** А Ісус їм сказав: „Якби Бог був Отець ваш, — ви б любили Мене, бо від Бога Я вийшов і прийшов, — не від Себе ж Самого прийшов Я, а Мені Він послав. **43** Чому мови Моеї ви не розумієте? Бо не можете чути ви слова Мого. **44** Ваш батько — диявол, і пожадливості батька свого ви виконувати хочете. Він був душогуб споконвіку, і в правді не встояв, бо правди нема в нім. Як говорить неправду, то говорить зо свого, — бо він неправдомовеца і батько неправді. **45** А Мені ви не вірите, бо Я правду кажу. **46** Хто з вас може Мені докорити за гріх? Коли ж правду кажу, чом Мені ви не вірите? **47** Хто від Бога, той слухає Божі слова; через те ви не слухаєте, що ви не від Бога“. **48**

9 А коли Він проходив, побачив чоловіка, що сліпим був з народження. **2** I спитали Його учні Його, говорячи: „Учителю, хто згрішив: чи він сам, чи батьки його, що сліпим він родився?“ **3** Ісус відповів: „Не згрішив ані він, ні батьки його, а щоб діла Божі з'явились на ньому. **4** Ми мусимо виконувати діла Того, Хто послав Мене, аж поки є день. Надходить он ніч, коли жоден нічого не зможе виконувати. **5** Доки Я в світі, — Я Світло для світу“. **6** Промовивши це, Він сплюнув на землю, і з сліни грязів зробив, і очі сліпому помазав грязівом, **7** і до нього промовив: „Піди, умийся в ставку Сілоам“ (визначає це „Посланій“). Тож пішов той і вмився, — і вернувся видобущим. **8** А сусіди та ті, що бачили перше його, як був він

сліпий, говорили: „Чи ж не той це, що сидів та не слухали ви. Щó бажаєте знóву почути? та просив?“ 9 Говорили одні, що це він, а Може й ви Його учнями хочете стати?“ 28 А інші казали: „Ні, — подібний до нього“. А вони його виласяли та й сказали: „То ти Його він відказав: „Це я!“ 10 I питали його: „Як учень, а ми учні Мойсеєві. 29 Ми знаємо, що же очі відкрились тобі?“ 11 А той оповідав: Бог говорив до Мойсея, — звідки ж уявся „Чоловік, що Його звати Ісусом, грязіво Оцей, ми не відаємо“. 30 Відповів чоловік і зробив, і очі помазав мені, і до мене сказав: сказав їм: „Тó ж воно й дивно, що не знаєте „Піди в Сілоам та й умийся“. Я ж пішов та ви, звідки Він, — а Він мені очі відкрив! 31 Та й умився, — і став бачити“. 12 I сказали до ми знаємо, що грішників Бог не послухає; нього: „Де Він?“ Відказує той: „Я не знаю“. 13 хто ж богоїний, і виконує волю Його, — Ведуть тоді до фарисеїв того, що був перше того слухає Він. 32 Відвіку не чувано, щоб хто незрячий. 14 А була то субота, як грязіво очі відкрив був сліпому з нарідження. (авт) Ісус учинив і відкрив йому очі. 15 I знов ^{g165} 33 Коли б не від Бога був Цей, Він нічого запитали його й фарисеї, як видющим він не міг би чинити“. 34 Вони відповілі та й став. А він розповів їм: „Грязіво поклав Він сказали йому: „Ти ввесь у гріхах народився, на очі мені, а я вмився, — та й бачу“. 16 — і чи тобі нас учити?“ I геть його вигнали. Тоді деякі з фарисеїв казали: „Не від Бога 35 Дізnavся Ісус, що вони того вигнали геть, Оцей Чоловік, — бо суботи не дέржить“. А і, знайшовши його, запитав: „Чи віруеш ти інші казали: „Як же чуда такі може грішна в Сина Божого?“ 36 Відповів той, говорячи: людина чинити?“ I незгода між ними була. „Хто ж то, Пане, Такий, щоб я вірував у 17 Тому знóву говорять сліпому: „Щó ти Нього?“ 37 Промовив до нього Ісус: „І ти кажеш про Нього, коли очі відкрив Він тобі?“ бачив його, і Той, Хто говорить з тобою — то А той відказав: „Він Пророк!“ 18 Йдеї протé Він!“ 38 А він відказав: „Я вірюю, Господи!“ йому не повірили, що незрячим він був і I вклонився Йому. 39 I промовив Ісус: „На прозрів, аж поки не покликано батьків того суд Я прийшов у цей світ, щоб бачили темні, прозрілого. 19 I запитали їх, кажучи: „Чи ваш а видющі щоб стали незрячі“. 40 I почули оце син, про якого ви кажете, ніби родився це деякі з тих фарисеїв, що були з Ним, та сліпим? Як же він тепер бачить?“ 20 А батьки й сказали Йому: „Чи ж і ми невидющі?“ 41 його відповілі та сказали: „Ми знаємо, що Відказав їм Ісус: „Якби ви невидющі були, цей — то наш син, і що він народився сліпим. то не мали б гріхá; а тепер ви говорите: 21 Але як тепер бачить, — не знаємо, або „Бачимо“, — то й ваш гріх зостається при хто йому очі відкрив, — ми не відаємо. вас!

Поспитайте його, — він дорослий, хай сам скаже про себе“. 22 Таке говорили батьки його, бо боялись юдеїв: юдеї бо вже були змовились, — як хто за Христа Його визнає, щоб той був відлучений від синагоги. 23 Ось тому говорили батьки його: „Він дорослий, — його поспитайте“. 24 I покликали вдруге того чоловіка, що був сліпим, і сказали йому: „Віддай хвалу Богові. Ми знаємо, що грішний Отой Чоловік“. 25 Але він відповів: „Чи Він грішний — не знаю. Одне тільки знаю, що я був сліпим, а тепер бачу!“ 26 I спитали його: „Що тобі Він зробив? Як відкрив тобі очі?“ 27 Відповів він до них: „Я вже вам говорив, —

10 Поправді, поправді кажу вам: Хто не входить дверіма в кошáру, але перелázить деінде, — той злодій і розбійник. 2 А хто входить дверіма, — той вівцям пастух. 3 Воротár відчиняє йому, і його голосу слухають вівці; і свої вівці він кличе по ймénню, і випровáджує їх. 4 A як вижене всі свої вівці, він іде перед ними, і вівці слідом за ним ідуть, бо знають голос його. 5 За чужим же не пíдуть вони, а будуть утікати від нього, — бо не знають вони чужого голосу“. 6 Оцю прýтчу повів їм Ісус, але не зрозуміли воні, про що їм говорив. 7 I знóву промовив Ісус: „Поправді, поправді

кажду вам, що Я — двері вівцям. 8 Усі, скільки Мені, Він більший за всіх, — і вихопити ніхто їх перше Мене приходило, — то злодій їх не може Отцеві з рукі. 30 Я й Отець — Ми розбійники, але вівці не слухали їх. 9 Я — одне!“ 31 Знов каміння схопили юдеї, щоб двері: коли через Мене хто ввійде, спасеться, укаменувати Його. 32 Відповів ім Ісус: „Від і той ввійде та вийде, і пасовисько знайде. 10 Отця показав Я вам добрих учників багато, Злодій тільки на те закрадається, щоб красти — за котрій же з тих учників хочете Мене убивати та нищити. Я прийшов, щоб ви каменувати?“ 33 Юдеї Йому відказали: „Не мали життя, і подостатком щоб мали. 11 Я — за добрий учникок хочемо Тебе вкаменувати, Пастир Добрый! Пастир добрий кладе життя а за богозневагу, — бо Ти, бувши людиною, власне за вівці. 12 А наймит, і той, хто не за Бога Себе видаєш“. 34 Відповів ім Ісус: вівчар, кому вівці не свої, коли бачить, що „Хіба не написано в вашім Законі: „Я сказав: вовк наближається, то кідає вівці й тікає, а ви боги"? 35 Коли тих Він богами назавав, вовк їх хапає й полошить. 13 А наймит утікає що до них слово Боже булó, — а Писання не тому, що він наймит, і не дбає про вівці. може порушене бути, 36 то Тому, що Отець 14 Я — Пастир Добрый, і знаю Своїх, і Свої освятив і послав Його в світ, закидаєте ви: Мене знають. 15 Як Отець Мене знає, так і Я „Зневажаєш Ти Бога“, через те, що сказав Отця знаю, і власне життя Я за вівці кладу. Я: „Я — Син Божий"? 37 Коли Я не чиню 16 Також маю Я інших овець, які не з цієї діл Свого Отця, то не вірте Мені. 38 А коли кошари, — Я повинен і їх пропровадити. I Я чиню, то хоч ви Мені віри й не ймете, Мій голос почують вони, — і буде отара одна повірте ділам, щоб пізнали й повірили ви, й Один Пастир! 17 Через те Отець любить що Отець у Мені, а Я — ув Отці!“ 39 Тоді Мене, що Я власне життя віддаю, щоб ізнову знобу шукали вони, щоб схопити Його, але прийняти його. 18 Ніхто в Мене його не берé, вийшов із рук їхніх Він. 40 I Він знову на але Я Сам від Себе кладу його. Маю владу тобі бік Йордану пішов, на те місце, де Іван віддати його, і маю владу прийняти його найперше хрестив, та й там перебувáв. 41 I знобу, — Я цю заповідь взяв від Свого Отця“. багато до Нього приходили та говорили, що 19 З-за цих слів між юдеями знобу незгода хоч жадного чуда Іван не вчинив, але все, знялася. 20 I багато-хто з них говорили: „Він що про Нього Іван говорив, правдиве булó. д́емона має, і несамовитий. Чого слухаете 42 I багато-хто ввірували в Нього там. ви Його?“ 21 Інші казали: „Ці слова не того, хто демона має. Хіба д́емон може очі слíпим відкривати?“ 22 Було тоді свято Відновлення в Єрусалимі. Стояла зима. 23 A Ісус у храмі ходив, у Соломоновім гáнку. 24 Юдеї тоді обступили Його та й казали Йому: „Доки будеш тримати в непевності нас? Якщо Ти Христос, — то відкрито скажи нам!“ 25 Відповів ім Ісус: „Я вам був сказав, — та не вірите ви. Ті діла, що чиню їх у Ймénня Свого Отця, — вони свідчать про Мене. 26 Та не вірите ви, — не з Моїх бо овець ви. 27 Мого голосу слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слíдком вони йдуть. 28 I Я життя вічне даю їм, і вони не загинуть повік, і ніхто їх не вихопить із Мосії руки. (aión g165, aiōnios g166) 29 Мій Отець, що дав їх

11 Був же хворий один, Лáзар у Віфáнії, із села Марії її сестри її Марти. 2 А Марія, що брат її Лазар був хворий, була та, що помазала Господа миром, і волбссям своїм Йому ноги обтérла. 3 Тоді сестри послали до Нього, говорячи: „Ось нездúжає, Господи, той, що любиш його!“ 4 Як почув же Ісус, то промовив: „Не на смерть ця недуга, а на Божу славу, — щоб Син Божий прославився нею“. 5 A Ісус любив Марту, і сестру її, і Лазаря. 6 А коли Він почув, що нездужає той, то зостався два дні на тім місці, де був. 7 Після ж того говорить до учнів: „Ходімо знобу в Юдею“. 8 Йому учні сказали: „Учителю, таж допíру юдеї хотіли камінням побити Тебе, а Ти знов туди підеш?“ 9 Ісус відповів: „Хіба днія не дванадцять годин? Як хто ходить за

дня, не спіткнеться, — цьогосвітне бо світло говорила до Нього: „Коли б, Господи, був він бачить. 10 А хто ходить нічної пори, той Ти отут, то не вмер би мій брат!“ 33 А Ісус, спіткнеться, — бо немає в нім світла“. 11 як побачив, що плаче вона, і плачути юдеї, Оце Він сказав, а по тому говорить до них: що з нею прийшли, то в дусі розжáлобився „Друг наш Лазар заснув, — та підú розбудити та й зворúшився Сам, 34 і сказав: „Де його Його“. 12 А учні сказали Йому: „Як заснув, ви поклали?“ Говорять Йому: „Іди, Господи, то він, Господи, вýдужає“. 13 Та про смерть та подивися!“ 35 І заплакав Ісус. 36 А юдеї його мовив Ісус, вони ж дýмали, що про казали: „Дивись, як любив Він його!“ 37 А з сонний спочинок Він каже. 14 Тоді просто них дехто сказали: „Чи не міг же зробити сказав їм Ісус: „Умер Лазар. 15 І Я тішусь Отой, Хто очі слíпому відкрив, щоб і цей не за вас, що там Я не був, щоб повірили ви. помер?“ 38 Ісус же розжáлобився знову в Та ходíмо до нього“. 16 Сказав же Хома, Собі, і до гробу прийшов. Була ж то печера, і називаний Близнóк, до співучнів: „Ходíмо й камінь на ній налягáв. 39 Промовляє Ісус: ми, щоб із Ним повмирати“. 17 Як прибув „Відваліть цього каменя!“ Сестра вмерлого же Ісус, то знайшов, що чотири вже дні той Марта говорить до Нього: „Уже, Господи, у грóbi. 18 А Віфáнія поблизу Єрусалиму чути, — бо чотири вже дні він у грóbi“. 40 булá, яких стадíй з п'ятнадцять. 19 І багато Ісус каже до неї: „Чи тобі не казав Я, що як з юдеїв до Марти й Марії прийшли, щоб за бўдеш ти вірувати, — славу Божу побачиш?“ брата розвáжити їх. 20 Тоді Марта, почувши, 41 І знялý тоді каменя. А Ісус ізві очі до що надхóдить Ісус, побігла зустріти Його, неба й промовив: „Отче, дяку приношу Тобі, Марія ж удома сиділа. 21 І Марта сказала що Мене Ти почув. 42 Та Я знаю, що Ти Ісусові: „Коли б, Господи, був Ти отут, — то зáвжди почуєш Мене, але ради нарóду, що не вмер би мій брат. 22 Та й тепер, — знаю довкола стóть, Я сказав, щоб увірували, я, — що чого тільки в Бога попросиш, то що послав Ти Мене“. 43 І, промовивши це, дасть Тобі Бог!“ 23 Промовляє до неї Ісус: Він скричав гучníм голосом: „Лáзарю, — „Воскресне твíй брат!“ 24 Відказує Марта вийди сюди!“ 44 І вийшов померлій, по Йому: „Знаю, що в воскресіння останнього рукáх і ногáх обв'язаний пásами, а обличчя дня він воскресне“. 25 Промовив до неї у нього булó перев'язане хусткою. Ісус каже Ісус: „Я воскресіння й життя. Хто вірує в до них: „Розв'яжіть його та й пустіть, щоб мене, — хоч і вмре, буде жити. 26 І кожен, ходíв“. 45 І багато з юдеїв, що посхóдилися хто живе та хто вірує в Мене, — повíki не до Марії, та бачили те, що Він учинив, у вмre. Чи ти віруєш в це?“ (aíón g165) 27 Вона Нього ввірували. 46 А деякі з них пішли до каже Йому: „Так, Господи! Я вірю, що Ти фарисеїв, і їм розповіли, щó Ісус учинив. 47 Христос, Син Божий, що має прийти на Тоді первосвященики та фарисеї склýкали цей світ“. 28 І промовивши це, відійшла, та раду й казали: „Щó маємо робити, бо Цей й покликала нишком Марію, сестру свою, Чоловíк пребагато чуд чинить? 48 Якщо так кáжучи: „Учитель тут, і Він кличе тебе!“ 29 А позоставимо Його, то всі в Нього ввірують, — і та, як зачула, кваплýво встала й до Нього прýйдуть римляни, та й вíзьмуть нам і край, пішла. 30 А Ісус не ввійшов був іще до села, і нарóд!“ 49 А один із них, Кайáфа, що був а знахóдивсь на місці, де Марта зустріла первосвящеником року тогó, промовив до Його. 31 Юдеї тодí, що були з нею в домі й її них: „Ви нічого не знаєте, 50 і не помíркуете, розважали, як побачили, що Марія кваплýво що краще для вас, щоб один чоловíк прийняв встала й побігла, подалýся за нею, гадаючи, смерть за людей, аніж щоб увесь нарóд що до гробу пішла вона, — плакати там. мав загинути!“ 51 А того не сказав сам 32 Як Марія ж прийшла туди, де був Ісус, і від себе, але, первосвящеником бувши в Його вгледіла, то припала до ніг Йому та й тім році, пророкував, що Ісус за нарóд мав

умерти, 52 і не лише за нарόд, але й щоб хто йде у Господнє Ім'я! Цар Ізраїлів!“ 14 сполучити в однé розпорóшених Божих Ісус же, знайшовши осля, сів на нього, як дітей. 53 Отож, від того дня вони змóвилися, написано: 15 „Не бíйся, дóчко Сіонська! Ото щоб убити Його. 54 І тому не ходив більш Цар твій іде, сидячий на ослі молодому!“ 16 А Ісус між юдеями явно, але звідти вдавсь до учні Його спочатку того не зрозуміли булý, околиць поблизче пустині, до міста, що але, як прославивсь Ісус, то згадали тоді, зветься Ефрém, — і тут залишався з Своїми що про Нього було так написано, і що це є учнями. 55 Наблизжалася ж Пасха юдейська, і вчинили Йому. 17 Тоді свідчив нарόд, який багато-хто з краю вдались перед Пасхою в був із Ним, що Він викликав Лазаря з грóбу, Ерусалим, щоб очистити себе. 56 І шукали і воскресив Його з мертвих. 18 Через це й Ісуса вони, а в храмі стоявши, гомоніли зустрів нáтовп Його, бо почув, що Він учинив один до однóго: „А як вам здається? Хíба Він таке чудо. 19 Фарисеї тоді між собою казали: не прийде на свято?“ 57 А первосвященики „Ви бачите, що нічого не вдієте: ось пішов та фарисеї накáза дали: як дíзнається хто, увесь світ услід за Ним!“ 20 А між тими, що де Він перебуватиме, нехай донесе, — щоб в свято прийшли поклонитись, були й деякі схопити Його.

12 Ісус же за шість день до Пасхи прибув до

Віфáнїї, де жив Лазар, що Його воскресив Ісус із мертвих. 2 І для Нього вечéрю там спрáвили, а Марта прислуговувала. Був же й Лазар одним із тих, що до столу з Ним сіли. 3 А Марія взяла літру міра, — з найдорóжчого на́рdu пахúчого, і намастíла Ісусові нóги, і волóссям своїм Йому нóги обтерла. І пахоці міра наповнили дíм! 4 І говорить один з Його учнів, Юда Іскáріотський, що мав Його видати: 5 „Чому міра оцього за триста динáрів не прóдано, та й не роздано вбогим?“ 6 А це він сказав не тому, що про вбогих журиявся, а тому, що був злóдій: він мав скриньку на гроші, — і крав те, що вкидали. 7 І промовив Ісус: „Позостав її ти, — це вона на день похорону заховала Мені. 8 Бо вбогих ви маєте зáвжди з собою, а Мене не постíйно ви маєте!“ 9 А нáтовп великий юдеїв довідався, що Він там, та й поприходили не з-за Ісуса Самóго, але щоб побачити Й Лазаря, що Його воскресив Він із мертвих. 10 А первосвященики змóвилися, щоб і Лазареві смерть заподіяти, 11 бо багато з юдеїв з-за нього відходили, та в Ісуса ввірували. 12 А другого дня, коли бéзліч нарóду, що зібралсь на свято, прочула, що до Ерусалиму надходить Ісус, 13 то взялі вони пáльмове віття, і вийшли назустріч Йому та й кричали: „Осáнна! Благословéнний,

з Віфсаíди Галілейської, і просили Його та казали: „Ми хочемо, пане, побачити Ісуса“. 22 Іде Пилип та Андрíєві каже; іде Андрíй і Пилип та Ісусові розповідають. 23 Ісус же їм відповідає, говорячи: „Надíйшla godina, щоб Син Ліóдський прослáвивсь. 24 Поправді, поправді кажу вам: коли зéрно пшеничне, як у землю впадé, не помре, то одне зостається; як умре ж, плíд рясníй принесé. 25 Xто кохає душу свою, той погубить її; хто ж ненáвидить душу свою на цім світі, — збереже її в вічне життя. (aiōnios g166) 26 Як хто служить Мені, хай іде той за Мною, і де Я, там буде й слуга Мíй. Як хто служить Мені, того пошанує Отець. 27 Затривожена зараз душа Моя. І що Я повíм? Заступи Мене, Отче, від цієї години! Та на те Я прийшов на годину оцó... 28 Прослав, Отче, Ім'я Своє!“ Залунáв тоді голос із неба: „І прославив, — і знóву прославлю!“ 29 А нарóд, що стояв і почув, говорив: „Загреміло!“ Інші казали: „Це ангол Йому говорив!“ 30 Ісус відповів і сказав: „Не для Мене цей голос лунáв, а для вас. 31 Тепер суд цьому світові. Князь світу цього буде вýgnаний звідси тепер. 32 І, як буду піднésений з землі, то до Себе Я всіх притягнú.“ 33 А Він це говорив, щоб зазнáчити, якою то смертью Він має померти. 34 А нарóд відповів Йому: „Ми чули з Закóну, що Христос перебуває повíк, то чого ж Ти говориш, що Ліóдському

Сину потрібно піднёсенному бути? Хто такий Сімона — Юді Іскаріотському, щоб він видав Цей Син Ліодський?” (αἰῶνις γε 165) 35 І сказав Його, з то Ісус, знатиши те, що Отець віддав все їм Ісус: „Короткий ще час світло з вами. Йому в руки, і що від Бога прийшов Він, і до Ходіть, поки маєте світло, щоб вас тёмрява Бога відходить, 4 устає від вечері, і здіймає не обгорнула. А хто в тёмряві ходить, не одяжу, бере рушникá й підперізується. 5 знає, куди він іде. 36 Аж доки ви маєте світло, Потому налив Він води до вминалниці, та то віруйте в світло, щоб синами світла ви й зачав обмивати ноги учням, і витирати стали“. Промовивши це, Ісус відійшов, і рушником, що ним був підперезаний. 6 сковався від них. 37 І хоч Він стільки чуд I підходить до Сімона Петра, а той каже перед ними вчинив був, та в Нього вони не Йому: „Ти, Господи, мýтимеш ноги мені?“ 7 ввірували, 38 щоб спрівдилось слово пророка Ісус відказав і промовив Йому: „Щó Я роблю, Ісаї, який провіщає: „Хто повірив тому, ти не знаєш тепер, але опісля зрозумієш“. що ми, Господи, чули, а Господне рамено 8 Говорить до Нього Петро: „Ти повік мені кому об'явілось?“ 39 Тому не могли вони ніг не обмиш!“ Ісус відповів Йому: „Коли Я вірити, що знобу Ісаї прорік: 40 „Засліпив не вмію тебе, — ти не матимеш частки зо їхні очі, і скам'янів їхнє серце, щоб очима Мною“. (αἰῶνις γε 166) 9 До Нього проказує Сімон не бачили, ані серцем щоб не зрозуміли, і не Петро: „Господи, — не самі мої ноги, а й руки навернулись, щоб Я їх уздоробив!“ 41 Це Ісаї та голову!“ 10 Ісус каже Йому: „Хто обмитий, сказав, коли бачив славу Його, і про Нього тільки ноги обмити потребує, бо він чистий звіщав. 42 Протé багато-хто навіть із старших увесь. І ви чисті, — та не всі“. 11 Бо Він знати у Нього ввірували, та не признавались через Свого зрадника, тому то сказав: „Ви чисті не фарисеїв, — щоб не вигнано їх із синагоги. всі“. 12 Коли ж пообмиває їхні ноги, і одяжу 43 Бо любили вони славу людську більше, Свою Він надів, засів знобу за стіл і промовив аніж славу Божу. 44 А Ісус підняв голос, та до них: „Чи знаєте ви, що Я зробив вам? 13 й промовляє: „Хто вірує в Мене, не в Мене Ви Мене називаєте: Учитель і Господь, — і він вірує, але в Того, Хто послав Мене. 45 добре ви кажете, бо Я є. 14 А коли обмив А хто бачить Мене, той бачить Того, хто ноги вам Я, Господь і Вчитель, то повинні й послав Мене. 46 Я, Світло, на світ прийшов, ви один єдиному ноги вмивати. 15 Бо то Я щоб кожен, хто вірує в Мене, у тёмряві вам приклада дав, щоб і ви те чинили, як Я не зоставався. 47 Коли б же хто слів Моїх вам учинив. 16 Поправді, поправді кажу вам: слухав та не вірував, Я того не суджу, бо Я не Раб не більший за пана свого, посланець прийшов світ судити, але щоб спасті світ. 48 же не більший від того, хто вислав Його. 17 Хто цурається Мене, і Моїх слів не приймає, Коли знаєте це, то блаженні ви, якщо таке той має для себе суддю: те слово, що Я чините! 18 Не про всіх вас кажу. Знаю Я, кого говорив, — останнього дня воно буде судити вибрали, але щоб збулося Писання: „Хто хліб Його! 49 Бо від Себе Я не говорив, а Отець, споживає зо Мною, підняв той на Мене п'яту що послав Мене, — то Він Мені заповід дав, свою!“ 19 Уже тепер вам кажу, перше ніж що Я маю казати та що говорити. 50 I відаю те настане, щоб як станеться, ви ввірували, Я, що Його ота заповід — то вічне життя. що то Я. 20 Поправді, поправді кажу вам: Тож що Я говорю, то так говорю, як Отець Хто приймає Мого посланця, той приймає Мені розповіда́в. (αἰῶνις γε 166)

13 Перед святом же Пасхи Ісус, знатиши, що настала година Йому перейти до Отця з цього світу, полюбивши Своїх, що на світі були, до кінця полюбив їх. 2 Під час же вечері, як диявол уже був укинув у серце синові

Мене; хто ж приймає Мене, той приймає Того, Хто послав Мене!“ 21 Промовивши це, затривожився духом Ісус, і освідчив, говорячи: „Поправді, поправді кажу вам, що один із вас видасть Мене!“ 22 I озиралися учні один на одного, непевними бувши, про

кого Він каже. **23** При столі, при Ісусовім місце, Я знову прийду й заберу вас до Себе, лоні, був один з Його учнів, якого любив щоб де Я — були й ви. **4** А куди Я йду — дорогу Ісус. **24** От цьому кивнув Сімон Петро та ви знаєте“. **5** Говорить до Нього Хома: „Ми не й шепнів: „Запитай, — хто б то був, що знаємо, Господи, куди йдеш; як же можемо про нього Він каже?“ **25** І, пригорнувшись знати дорогу?“ **6** Промовляє до нього Ісус: до лобня Ісусового, той говорить до Нього: „Я — дорога, і правда, і життя. До Отця не „Хтό це, Господи?“ **26** Ісус же відказує: „Це приходить ніхто, якщо не через Мене. **7** той, кому, умочивши, подам Я куска“. І, Коли б то були ви пізнали Мене, ви пізнали вмочивши куска, подав синові Сімона, — були б і Мого Отця. Відтепер Його знаєте ви, Юді Іскаріотському! **27** За тим же куском і Його бачили“. **8** Говорить до Нього Пилип: тоді в нього ввійшов сатанá. А Ісус йому „Господи, покажи нам Отця, — і вистачить каже: „Щó ти робиш — роби швидше“. **28** нам!“ **9** Промовляє до нього Ісус: „Стільки Але жоден із тих, хто був при столі, того не часу Я з вами, ти ж не знаєш, Пилипе, Мене? зрозумів, до чого сказав Він йому. **29** А тому, Хто бачив Мене, той бачив Отця, то як же ти що тримав Юда скриньку на гроші, то деякі кажеш: „Покажи нам Отця?“ **10** Чи не віруеш думали, ніби каже до нього Ісус: „Купи, що ти, що Я — в Отці, а Отець — у Мені? Словá, потрібно на свято для нас“, або щоб убогим що Я вам говорю, говорю не від Сéбе, а Отець, подав що. **30** А той, уявши кусок хліба, зараз що в Мені перебуває, Той чинить діла ті. **11** вийшов. Була ж ніч. **31** Тоді, як він вийшов, Повірте Мені, що Я — в Отці, а Отець — у промовляє Ісус: „Тепер ось прославився Син Мені! Коли ж ні, то повірте за вчинки самі. Людський, і в Ньому прославився Бог. **32** **12** Поправді, поправді кажу вам: Хто вірує Коли в Ньому прославився Бог, то і Його в Мене, той учинить діла, які чиню Я, і ще Бог прославить у Собі, і зараз прославить більші від них він учинить, бо Я йду до Отця. Його! **33** Мої дітоньки, не довго вже бути **13** і коли що просити ви будете в Імénня Мое, Мені з вами! Ви шукати Мене будете, алé те вчиню, щоб у Сині прославився Отець. — як сказав Я юдеям: „Куди Я йду, туди ви **14** Коли будете в Мене просити чого в Мое прибути не можете“, — те й вам говорю Я Ймénня, то вчиню. **15** Якщо Ви Мене любите, тепер. **34** Нову заповідь Я вам даю: Любіть — Мої заповіді зберігайте! **16** І вбагаю Отця один єдного! Як Я вас полюбив, так любіть Я, — і Втішителя іншого дастъ вам, щоб із один єдного й ви! **35** По тому пізнають вами повік перебувáв, — (*aiōn g165*) **17** Духа усі, що ви учні Мої, як будете мати любов правди, що Його світ прийняти не може, бо між собою“. **36** А Симон Петро Йому каже: не бачить Його та не знає Його. Його знаєте „Куди, Господи, ідеш Ти?“ Ісус відповів: ви, бо при вас перебуває, і в вас буде Він. **18** „Куди Я йду, туди ти тепер іти за Мною не Я не кину вас сиротами, — Я прибúду до вас! можеш, але потім ти підеш за Мною“. **37** **19** Ще недовго, і вже світ Мене не побачить, Говорить до Нього Петро: „Чому, Господи, але вій Мене бачити будete, бо живу Я — і ви іти за Тобою тепер я не мóжу? За Тéбе я жити будete! **20** Того дня пізнаєте ви, що в душу свою покладу!“ **38** Ісус відповідає: За Своїм Я Отці, а ви в Мені, і Я в вас. **21** Хто Мéне покладéш ти душу свою? Поправді, заповіді Мої має та їх зберігає, той любить поправді кажу Я тобі: Півень не заспіває, як Мене. А хто любить Мене, то полюбити його ти тричі зречешся Менé.

Мій Отець, і Я полюблю Його, і об'явлюсь йому Сам“. **22** Запитує Юда, не Іскаріотський, Його: „Що то, Господи, що Ти нам об'явитися маєш, а не світові?“ **23** Ісус відповів і до нього сказав: „Як хто любить Мене, той слово Мое берегтýме, і Отець Мій полюбить його, і Ми

14 Нехáй серце вам не тривожиться!

Віруйте в Бога, і в Мене віруйте! **2** Багато осéль у домі Мого Отця; а коли б то не так, то сказав би Я вам, що йду приготувáти місце для вас? **3** А коли відйду й приготую вам

прийдемо до нього, і оселю закладемо в радість Моя була в вас, і щоб повна була нього. 24 Хто не любить Мене, той не береже ваша радість! 12 Оце Моя заповідь, — щоб Моїх слів. А слово, що чуєте ви, не Моє, любили один єдного ви, як Я вас полюбив! а Отця, що послав Мене. 25 Говорив це Я 13 Ніхто більшої любові не має над ту, як вам, бувши з вами. 26 Утішитель же, Дух хто свою душу поклав би за др́узів своїх. Святий, що Його Отець пошле в Ім'я Моє, Той 14 Ви др́узі Мої, якщо чините все, що Я вам навчить вас усього, і пригадає вам усе, що заповідую. 15 Я вже більше не б́уду рабами Я вам говорив. 27 Зоставляю вам мир, мир вас звати, бо не відає раб, що пан його Свій вам даю! Я даю вам не так, як дає світ. чинить. А вас називав дружими Я, бо Я вам Серце ваше нехай не тривожиться, ані не об'явив усе те, що почув від Мого Отця. 16 лякається! 28 Чули ви, що Я вам говорив: „Я Не ви Мене вибрали, але Я вибрал вас, і вас відходжу, і вернуся до вас“. Якби ви любили настановів, щоб ішли ви й принесили плід, Мене, то ви б тішилися, що Я йду до Отця, і щоб плід ваш зостався, щоб дав вам Отець, — бо більший за Мене Отець. 29 І тепер Я чого тільки попросите в Імення Моє. 17 Це Я сказав вам, передніше, ніж сталося, щоб ви вам заповідую, — щоб любили один єдного вірували, коли станеться. 30 Небагато вже ви! 18 Коли вас світ ненавидить, знайте, що Я говоритиму з вами, бо надходить князь Мене він зневідів перше, як вас. 19 Коли б світу цього, а в Мені він нічого не має, 31 ви зо світу були, то своє світ любив би. А та щоб світ зрозумів, що люблю Я Отця, і як що ви не зо світу, але Я вас зо світу обрав, Отець наказав Мені, так роблю. Уставайте, — тому світ вас ненавидить. 20 Пригадайте те ходім звідсіля!

15 Я правдива Виногráдина, а Отець Мій — Виногráдар. 2 Усяку галúзку в Мене, що плоду не приносить, Він відтинає, але всяку, що плід родить, обчищає її, щоб рясніше родила. 3 Через Слово, що Я вам говорив, ви вже чисті. 4 Перебувайте в Мені, а Я в вас! Як та вітка не може вродити плоду сама з себе, коли не позостанеться на виноградині, так і ви, як в Мені перебувати не будете. 5 Я — Виноградина, ви — галúзя! Хто в Мені перебувáє, а Я в ньому, той ряснно зарóджує, бо без Мене нічого чинити не можете ви. 6 Коли хто перебувати не буде в Мені, той буде відкинений геть, як галúзка, і всхоне. І громáдять їх, і кладуть на огонь, — і згорять. 7 Коли ж у Мені перебувати ви будете, а слова Мої позостануться в вас, то просить, чого хочете, — і станеться вам! 8 Отець Мій прослáвиться в тóму, якщо ряснно зарóдите й будете учні Мої. 9 Як Отець полюбив Мене, так і Я полюбив вас. Перебувайте в любові Моїй! 10 Якщо бýдете ви зберегати Мої заповіді, то в любові Моїй перебувáтимете, як і Я зберіг Заповіді Свого Отця, і перебуваю в любові Його. 11 Це Я вам говорив, щоб

Спокусíлись. 2 Вас виженуть із синагог. Прийде навіть година, коли кожен, хто вам смерть заподіє, то дýматиме, нíби службу приносить він Богові! 3 А є вам учинять, в любові Його. 4 Але Я

це сказав вам, щоб згадали про те, про що ваше радітиме, і ніхто радості вашої вам не говорив був Я вам, як настане година. Цього відійме! 23 Ні про що ж того дня ви Мене вам не казав Я спочатку, бо з вами Я був. 5 не спитаєте. Поправді, поправді кажу вам: Тепер же до Того Я йду, Хто послав Мене, — Чого тільки попросите ви від Отця в Мое і ніхто з вас Мене не питає: „Куди йдеш?“ 6 Йм'яння, — Він дасть вам. 24 Не просили ви Та від того, що це Я сказав вам, серце ваше досі нічого в Im'я Мое. Просіть — і отримаєте, наповнилось смутком. 7 Та Я правду кажу щоб повна була ваша радість. 25 Оде все Я в вам: Краще для вас, щоб пішов Я, бо як Я не прйтчах до вас говорив. Настана година, коли під'їдуть, Утішитель не прийде до вас. А коли Я прйтчами Я вже не буду до вас промовляти, під'їдуть, то пошлю вам Його. 8 А як прийде, Він але явно звіщу про Отця вам. 26 Того дня ви світові виявить про гріх, і про праведність і прослітимете в Мое Ймення, і Я вам не кажу, про суд: 9 тож про гріх, — що не вірують у що вблагаю Отця Я за вас, — 27 бо Отець Мене; 10 а про праведність, — що Я до Отця любить Сам вас за те, що ви полюбили Мене Свого йду, і Мене не побачите вже; 11 а про та й увірували, що Я вийшов від Бога. 28 Від суд, — що засуджений князь цього світу. 12 Я Отця вийшов Я, і на світ Я прийшов. І знов ще маю багато сказати вам, та тепер ви не покидаю Я світ та й іду до Отця“. 29 Його учні можете знести. 13 А коли прийде Він, Той відказують: „Ось тепер Ти говориш відкрито, Дух правди, Він вас проводить до цілої і жодної притчі не кажеш. 30 Тепер відаемо правди, бо не буде казати Сам від Себе, а що ми, що Ти знаєш усе, і потреби не маєш, щоб тільки почує, — казатиме, і що має настati, Тебе хто питав. Тому віруємо, що Ти вийшов — звістить вам. 14 Він прославить Мене, від Бога!“ 31 Ісус їм відповів: „Тепер віруєте? бо Він візьме з Мого та й вам сповістиť. 32 Otto настана година, і вже настала, що ви 15 Усе, що має Отець, то Мое; через те Я розпорóшитесь кожен у власне свое, а Мене й сказав, що Він візьме з Мого та й вам ви Самого покинете. Та не Сам Я, бо зо Мною сповістиť. 16 Незабáром, — і Мене вже не Отець! 33 Це Я вам розповів, щоб мали ви будete бачити, і знов незабáром — і Мене мир у Мені. Страждання зазнаєте в світі, — ви побачите, бо Я йду до Отця“. 17 А деякі з але будьте відважні: Я світ переміг!“

учнів Його говорили один до одного: „Що таке, що сказав Він до нас: „Незабáром, — і Мене вже не будете бачити, і знов незабáром — і Мене ви побачите“, та: „Я йду до Отця?“ 18 Гомоніли також: „Що таке, що говорить: „Незабáром“? Про що каже, не знаємо“. 19 Ісус же пізнав, що хочуть поспитати Його, і сказав їм: „Чи про це між собою міркуєте ви, що сказав Я: „Незабáром, — і вже Мене бачити не будете ви, і знов незабáром — і Мене ви побачите“? 20 Поправді, поправді кажу вам, що ви будете плакати та голосити, а світ буде радіти. Сумувати ви будете, але сум ваш обернеться в радість! 21 Журиться жінка, що робить, — бо настала година її. Як дитинку ж породити вона, то вже не пам'ятає терпіння з-за радощів, що людина зродилася на світ. 22 Так сумуєте й ви ось тепер, та побачу вас знóву, — і серце

17 По мові оцій Ісус очі Свої звів до неба і промовив: „Прийшла, Отче, година, — прослав Сина Свого, щоб і Син Твій прославив Тебе, 2 бо Ти дав Йому владу над тілом усяким, щоб Він дав життя вічне всім їм, яких дав Ти Йому. (aiōnios g166) 3 Життя ж вічне — це те, щоб пізнали Тебе, единого Бога правдивого, та Ісука Христа, що послав Ти Його. (aiōnios g166) 4 Я прославив Тебе на землі, — довершив Я те діло, що Ти дав Мені виконати. 5 I тепер прослав, Отче, Мене Сам у Себе тією славою, яку в Тебе Я мав, поки світ не постав. 6 Я Im'я Твоє виявив людям, що Мені Ти із світу їх дав. Твоїми були вони, і Ти дав їх Мені, і вони збереглі Твоє слово. 7 Тепер пізнали вони, що все те, що Ти Мені дав, від Тебе походить, 8 бо слова, що дав Ти Мені, Я їм передав, — і вони прийняли й зрозуміли правдиво, що Я вийшов від Тебе, і

ввірували, що послав Ти Мене. **9** Я благаю за від первосвящеників і фарисеїв, приходить них. Не за світ Я благаю, а за тих, кого дав туди із смолоскіпами, та з ліхтарями, та Ти Мені, — Твої бо вони! **10** Усе бо Мое — то з зброєю. **4** А Ісус, усе відавши, що з Ним Твоє, а Твоє — то Мое, і прославивсь Я в них. статися має, виходить та й каже до них: **11** І не на світі вже Я, а вони ще на світі, а Я „Кого ви шукаєте?“ **5** Йому відповіли: „Ісуса йду до Тебе. Святий Отче, — заховай в Ім'я Назаряніна“. Він говорить до них: „Це Я!“ Своє їх, яких дав Ти Мені, щоб як Ми, єдине А стояв із ними Й Юда, що видав Його. **6** І були! **12** Коли з ними на світі Я був, Я беріг їх як тільки сказав їм: „Це Я“, вони подалися у Ймénня Твоє, тих, що дав Ти Мені, і зберіг, і назад, та й на землю попадали. **7** І Він ніхто з них не згинув, крім призначеної на знов запитав їх: „Кого ви шукаєте?“ Вони загибіль, щоб збулося Писання. **13** Тепер же ж відказали: „Ісуса Назаряніна“. **8** Ісус до Тебе Я йду, але це говорю Я на світі, щоб відповісти: „Я сказав вам, що це Я. Отож, як мали вони в собі радість Мою досконалу. **14** Мене ви шукаєте, то дайте оцим відійти“, — Я їм дав Твоє слово, але світ їх зненавидів, **9** щоб збулося те слово, що Він був сказав: „Я бо вони не від світу, як і Я не від світу. **15** Не не втратив нікого із тих, кого дав Ти Мені“. благаю, щоб Ти їх зо світу забрав, але щоб **10** Тоді Сімон Петро, меча мавши, його зберіг їх від злого. **16** Не від світу вони, як вихопив, і рубонув раба первосвященика, — і Я не від світу. **17** Освяти Ти їх правдою! і відтяг праве вухо йому. А рабу на ім'я було Твоє слово — то правда. **18** Як на світ Ти Малх. **11** Та промовив Ісус до Петра: Всунь у послав Мене, так і Я на світ послав їх. **19** А піхви меча! Чи ж не мав би Я пити ту чашу, за них Я посвячую в жертву Самого Себе, що Отець дав Мені?“ **12** Відділ же війська щоб освячені правдою стали й вони. **20** Та не та тисяцький і служба юдейська скопили тільки за них Я благаю, а й за тих, що ради Ісуса, і зв'язали Його, **13** і повели Його перше їхнього слова ввірують у Мене, **21** щоб були до Анни, бо тестем доводивсь Кайяфі, що всі одно: як Ти, Отче, в Мені, а Я — у Тобі, первосвящеником був того року. **14** Це ж був щоб однó були в Нас і вони, — щоб увірувати той Кайяфа, що порадив юдеям, що ліпше світ, що Мене Ти послав. **22** А ту славу, що померти людіні одній за нарід. **15** А Симон дав Ти Мені, Я їм передав, щоб єдине були, Петро й інший учень ішли за Ісусом слідом. як єдине і Ми. **23** Я — у них, а Ти — у Мені, Той же учень відомий був первосвященикові, щоб були досконалі в одно, і щоб пізнав світ, і ввійшов у двір первосвящеників із Ісусом. що послав Мене Ти, і що їх полюбив Ти, **16** А Петро за ворітми стояв. Тоді вийшов той як Мене полюбив. **24** Бажаю Я, Отче, щоб і учень, що відомий був первосвященикові, і ті, кого дав Ти Мені, там зо Мною були, де сказав воротарі, — і впровадив Петра. **17** І знахджуся Я, щоб бачили славу Мою, яку питаеть Петра воротарка служниця: „Ти хіба дав Ти Мені, — бо Ти полюбив Мене перше не з учнів Цього Чоловіка?“ Той відказує: закладин світу. **25** Отче Праведний! Хоча не „Hi!“ **18** А раби й служба, розклавши огонь, пізнав Тебе світ, та пізнав Тебе Я. І пізнали стояли та й грілися, бо був холод. І Петро вони, що послав Мене Ти. **26** Я ж Ім'я Твоє їм стояв із ними та грівся. **19** А первосвященик об'явив й об'являтиму, щоб любов, що Ти спитався Ісуса про учнів Його, і про науку нею Мене полюбив, булá в них, а Я в них!“ **20** Ісус Йому відповідь дав: „Я світові явно казав. Я постійно навчав у синахозі й у храмі, куди всі юдеї збираються, а таємно нічого Я не говорив. **21** Чого ти питаеть Мене? Поспитайся тих, що чули, що Я їм говорив. Отже, знають вони, про що Я говорив“. **22** А як Він це сказав, то один із присутньої там Отож Юда, узвівши відділ війська та службу

18 Промовивши це, Ісус вийшов із учнями

Своїми на той бік потоку Кедрону, де був сад, до якого ввійшов Він та учні Його. **2** Але й Юда, що видав Його, знов та місце, бо там часто збиралися Ісус й Його учні. **3**

як Він це сказав, то один із присутньої там

служби вдарив Ісуса в щоку, говорячи: „То так відповідаєш первосвященикові?“ 23 Ісус йому відповідь дав: „Якщо зло Я сказав, — покажи, що то зло; коли ж добре, — за що Мене б'еш?“ 24 І відіслав Його Анна зв'язаним первосвященикові Кайяфі. 25 А Сімон Петро стояв, гріючись. І сказали до нього: „Чи ти не з учнів Його?“ Він відрікся й сказав: „Ні!“ 26 Говорить один із рабів первосвященика, родич тому, що йому Петро вухо відтів: „Чи тебе я не бачив у саду з Ним?“ 27 І знову відрікся Петро, — і заспівав півень хвилі тієї. 28 А Ісуса ведуть від Кайяфи в преторій. Був же ранок. Та вони не ввійшли до преторія, щоб не опоганитись, а щоб істи пасху. 29 Тоді вийшов Пилат назовні до них і сказав: „Яку скáргу приносите ви на Цього Чоловіка?“ 30 Вони відповіли та й сказали йому: „Коли б Цей злочинцем не був, ми б Його тобі не видавали“. 31 А Пилат їм сказав: „Візьміть Його, та й за вашим Законом судіть Його“. Юдеї сказали йому: „Нам не вільно нікого вбивати“, — 32 щоб збулося Ісусове слово, що його Він прорік, зазначаючи, якою то смертю Він має померти. 33 Тоді знову Пилат увійшов у преторій, і покликав Ісуса, і до Нього сказав: „Чи Ти Цар Юдейський?“ 34 Ісус відповів: „Чи від себе самого питаш ти це, чи то інші тобі говорили про Мене?“ 35 Пилат відповів: „Чи ж юдеянин я? Твій нарід та первосвященики мені Тебе видали. Що таке Ти вчинив?“ 36 Ісус відповів: „Мое Царство не із світу цього. Якби із цього світу булó Мое Царство, то служба Моя воювала б, щоб не відданий був Я юдеям. Та тепер Мое Царство не звідси“. 37 Сказав же до Нього Пилат: „Так Ти Цар?“ Ісус відповів: „Сам ти кажеш, що Цар Я. Я на те народився, і на те прийшов у світ, щоб засвідчити правду. І кожен, хто з правди, той чує Мій голос“. 38 Говорить до Нього Пилат: „Що є правда?“ І сказавши оце, до юдеїв знов вийшов, та й каже до них: „Не знахόджу Я в Ньому провини ніякої. 39 Та ви маєте звичай, щоб я випустив вам одногó на Пасху. Чи хочете отже, — відпусту вам Царя Юдейського?“ 40

Та знову вони зняли крик, вимагаючи: „Не Його, а Варáву!“ А Варáва був злочинець. 19 От тоді взяв Ісуса Пилат, та й звелів збичувати Його. 2 Воякі ж, сплівши з терну вінка, йому поклали на голову, та багряніцю наділи на Нього, 3 і приступали до Нього й казали: „Радій, Цáрю Юдейський!“ 4 І били по щоках Його. 4 Тоді вийшов назовні ізнову Пилат та й говорить до них: „Ось Його я вивóджу назовні до вас, щоб ви переконались, що провини ніякої в Нім не знахóджу“. 5 І вийшов назовні Ісус, у терновім вінку та в багрянім плащі. А Пилат до них каже: „Оце Чоловік!“ 6 Як зробили ж Його первосвященики й служба, то закричали, говорячи: „Розіпні, розіпні!“ 7 Пилат каже до них: „То візьміть Його ви й розіпніть, — бо провини я в Нім не знахóджу!“ 8 Відказали юдеї йому: „Ми маємо Законом, а за Законом Він мусить умерти, — бо за Божого Сина Себе видавав!“ 9 Як зачув же Пилат оце слово, налякався ще більш, 9 і вернувся в преторій ізнову, і питає Ісуса: „Звідки Ти?“ Та Ісус йому відповіді не подав. 10 І каже до Нього Пилат: „Не говориш до мене? Хіба ж Ти не знаєш, що маю я владу розп'ясти Тебе, і маю владу Тебе відпустити?“ 11 Ісус відповів: „Надо Мною ти жодної влади не мав би, коли б тобі звéрху не дáно булó; тому більший гріх має той, хто Мене тобі вýдав“. 12 Після цього Пилат намагався пустити Його, та юдеї кричали, говорячи: „Якщо Його пустиш, то не кéсарай прýятель ти! Усякий, хто себе за царя видає, противиться кéсараві“. 13 Як зачув же Пилат оце слово, то вивів назовні Ісуса, і засів на суддеве сидіння, на місці, що зветься літостротон, по-гебрейському ж гаввáта. 14 Був то ж день Приготувлення Пасхи, година була — близько шостої. І він каже юдеям: „Ось ваш Цар!“ 15 Та вони закричали: „Геть, геть із Ним! Розіпні Його!“ Пилат каже до них: „Царя вашого маю розп'ясти?“ Первосвященики відповіли: „Ми не маєм царя, окрім кéсаря!“ 16 Ось тоді він їм видав Його, щоб розп'ясти.

17 І, нісши Свого хреста, Він вийшов на не зламали, 34 та один з вояків списом бόка місце, Черепóвищем зване, по-гебрейському Йому проколов, — і зараз витекла звідти Голгóфа. 18 Там Його розп'яли, а з Ним разом кров та вода. 35 І самовидець засвідчив, двох інших, з одного та з другого боку, а і правдиве свідцтво його; і він знає, що Ісуса всерéдині. 19 А Пилат написав і написа, правду говорити, щоб повірили й ви. 36 та й умістив на хресті. Було ж там написано: *Бо це сталось тому, щоб збулося Писання: „Ісус Назарянин, Цар Юдейський“.* 20 І багато „Йому кості ламати не будуть!“ 37 І знов з юдей читали цього написа, бо те місце, де друге Писання говорить: „Дивитися будуть Ісус був розп'яtyй, було близько від міста. на Того, Кого прокололи“ 38 Потім Йосип із А було по-гебрейському, по-грецькому й Аріматеї, що був учень Ісуса, але потайний, по-римському написано. 21 Тож сказали — бо боявся юдей, — став просити Пилата, Пилатові юдейські первосвященики: „Не щоб тіло Ісусове взяти. І дозволив Пилат. Тож пиши: Цар Юдейський, але що Він Сам прийшов він, і взяв тіло Ісусове. 39 Прибув говорив: Я — Цар Юдейський. 22 Пилат також і Никодім, — що давніше прихòдив відповів: „Що я написав — написав!“ 23 вночі до Ісуса, — і смíрну приніс, із алóем Розп'явиши ж Ісуса, воякі взяли одіж Його, та помішану, щось літрів із сто. 40 Отож, узяли й поділили на чотири частини, по частині вони тіло Ісусове, та й обгорнули його у для кожного вояка, теж і хітона. А хітон був полотно із пáхощами, як є звичай ховати в не шитий, а вýтканий цíлий відвéруху. 24 Тож юдей. 41 На тім місці, де Він був розп'яtyй, сказали один до одного: „Не будемо дерти знахóдився сад, а в саду новий гріб, що в його, але жéреба киньмо на нього, — кому ньому нікóли ніхто не лежав. 42 Тож отут, — припадé“. Щоб збулося Писання: „Поділили з-за юдейського дня Приготóлення — вони одежу Мою між собою, і метнúли про шату поклáли Ісуса, бо поблíзу був гріб.

Мою жеребá“. Вояки ж це й зробили. 25 Під хрестом же Ісуса стояли — Його мати, і сестра Його матері, Марія Клеóрова, і Марія Магдалíна. 26 Як побачив Ісус матір та учня, що стояв тут, якого любив, то каже до матері: „Оце, жоно, твій син!“ 27 Потім каже до учня: „Оце мати твоя!“ I з тієї години той учень узяв її до себе. 28 Потім, зневіси Ісус, що вже все довершилось, щоб збулося Писання, проказує: „Прáгну!“ 29 Тут стояла посúдина, повна оцту. Вояки ж, губку оцтом напóвнивши, і на тростíну її настромивши, піднёсли до уст Його. 30 А коли Ісус оцту прийняв, то промовив: „Звершилось!“ I, голову схиливши, віddав Свого духа. 31 Був же день Приготóлення, тож юдеї, щоб тілá на хресті не зосталися в суботу, — був бо Великден тієї суботи — просили Пилата зламати голінки розп'ятым, і зняти. 32 Тож прийшли воякі й поламали голінки першому й другому, що розп'ятый з Ним був. 33 Коли ж підійшли до Ісуса й побачили, що Він уже вмер, то голінок Йому

20 А дня першого в тижні, рано вранці, як ще темно булó, прийшла Марія Магдалíна до гробу, та й бачить, що камінь від гробу відвáлений. 2 Тож біжить вона та й прибуває до Сýмона Петра, та до другого учня, що Ісус його любив, та й каже до них: „Взялý Господа з гробу, і ми не знаємо, дé поклáли Його!“ 3 Тоді вийшов Петро й другий учень, і до гробу пішли. 4 Вони ж бігли обýдва укупí, але другий той учень попéреду біг, хутчíш від Петра, і перший до гробу прибув. 5 I, нахилíвшися, бачить — лежить полотно... Ale він не ввýшов. 6 Прибувае і Сýмон Петро, що слíдком за ним біг, і входить до гробу, і полотно оглядає, що лежало, 7 і хустка, що була на Його голові, лежить не з плащанíцею, але бóторонь, згóренна, в іншому місці. 8 Тоді ж увýшов й інший учень, що перший до гробу прибув, і побачив, — і ввíрував. 9 Bo ще не розуміли з Писання вони, що Він має воскрéснути з мертвих. 10 I учні вернúлися знову до сéбе. 11 A Марія стояла при гробі назóвні та й

плакала. Плачучий, нахилилась до гробу. **12** Мої подивись. Простягни й свою руку, і
І бачить два Анголій, що в білім сиділи, — вкладій до бóку Мого. І не будь ти невіруючий,
один у головах, а другий у ніг, де лежало але віруючий!“ **28** А Хома відповів і сказав
Ісусове тіло. **13** І говорять до неї вони: „Чого Йому: „Господь мій і Бог мій!“ **29** Промовляє
плачеш ти, жінко?“ Та відказує їм: „Узялій до нього Ісус: „Тому ввірували ти, що побачив
мого Господа, і я не знаю, де Його поклали. Мене? Блаженні, що не бачили й увірували!“
14 І, сказавши оце, обернулася назад, і бачить **30** Багато ж і інших ознак учинив був Ісус
Ісуса, що стояв, та вона не пізнала, що то Ісус. у присутності учнів Своїх, що в книзі оцій
15 Промовляє до неї Ісус: „Чого плачеш ти, не записані. **31** Це ж написано, щоб ви
жінко? Кого ти шукаєш?“ Вона ж, думаючи, ввірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і
що то садівник, говорить до Нього: „Якщо, щоб, віруючи, життя мали в Ім'я Його!
пане, уяв ти Його, то скажи мені, дé поклáв
ти Його, — і Його я візьму!“ **16** Ісус мовить
до неї: „Маріе!“ А вона обернулася та по-
єврейському каже Йому: „Раббуні!“ це: „Учителю мій!“ **17** Говорить до неї Ісус: „Не
торкайся до Мене, бо Я ще не зійшов до
Отця. Але йди до братів Моїх та їм розповій:
Я йду до Свого Отця й Отця вашого, і до
Бога Мого й Бога вашого!“ **18** Іде Марія
Магдалина, та й учням звіщає, що бачила
Господа, і Він це їй сказав. **19** Того ж дня —
дня першого в тижні, — коли вечір настав, а
двері, де учні зібралися були, були замкнені,
— бо боялись юдеїв, — з'явився Ісус, і став
посередині, та й промовляє до них: „Мир
вам!“ **20** І, сказавши оце, показав Він їм
руки та бóка. А учні зраділи, побачивши
Господа. **21** Тоді знобує сказав їм Ісус: „Мир
вам! Як Отець послав Мене, і Я вас посилаю!“
22 Сказавши оце, Він дихнув, і говорить
до них: „Прийміть Духа Святого! **23** Кому
гріхи прости, — простиштесь їм, а кому
затримаєте, — то затримаються!“ **24** А Хомá,
один з Дванадцятьох, званий Близнюк, із
ними не був, як приходив Ісус. **25** Інші ж
учні сказали йому: „Ми бачили Господа!“ А
він відказав їм: „Коли на руках Його знáку
відцвáшного я не побачу, і пальця свого
не вкладу до відцвáшної рани, і своєї руки
не вкладу до боку Його, — не ввірю!“ **26**
За вісім же день знов удома були Його
учні, а з ними Й Хомá. І, як замкнені двері
були, прийшов Ісус, і став посередині та й
проказав: „Мир вам!“ **27** Потім каже Хомí:
„Простягні свого пальця сюди, та на руки

21 Після цього з'явився Ісус знов Своїм
учням над морем Тіверійським. А
з'явився отак. **2** Укупі були Сýмон Петро, і
Хомá, званий Близнюк, і Натанаїл, із Кані
Галілейської, і обідва сини Зеведéєві, і двоє
інших із учнів Його. **3** Говорить їм Сýмон
Петро: „Піду риби вловити“. Вони кажуть до
нього: „І ми піддемо з тобою“. І пішли вони, і
всіли до чóвна. Та ночі тієї нічого вони не
вловили. **4** А як ранок настав, то Ісус став над
берегом, але учні не знали, що тó був Ісус. **5**
Ісус тоді каже до них: „Чи не маєте, діти,
якось поживи?“ — „Ні“, вони відказали. **6** А
Він їм сказав: „Закиньте нéвода праворуч
від чóвна, то й знайдете!“ Вони кинули, — і
вже не могли його витягнути із-за бéзлічі
риби. **7** Тоді учень, якого любив був Ісус,
говорить Петрові: „Це ж Господь!“ А Сýмон
Петро, як зачув, що Господь то, накинув
на себе одéжину, — бо він був нагий, — та
її кинувся в море. **8** Інші ж учні, що були
недалеко від берега — якихось ліктів з двісті
— припливли чóвником, тягнучи нéвода з
рибою. **9** А коли вони вийшли на землю, то
бачать розлóжений жар, а на нім рибу й хліб.
10 Ісус каже до них: „Принесіть тієї риби, що
оце ви вловили!“ **11** Пішов Сýмон Петро та
її на землю витягнув нéвода, повного риби
великої, — сто п'ятдесят три. І хоч стільки
було її, — не продерся проте нéвід. **12** Ісус
каже до учнів: „Ідіть, снідайте!“ А з учнів
ніхто не навáжився спитати Його: „Хто Ти
такий?“ Бо знали вони, що Господь то. **13**
Тож підходить Ісус, бере хліб і дає їм, так
само ж і рибу. **14** Це вже втретє з'явився

Iсус Своїм учням, як із мертвих воскрéс. 15 Як вони вже поснідали, то Iсус промовляє до Сýмона Петра: „Сýмоне, сину Йóнин, — чи ти любиш менé бíльше цих?“ Той каже Йому: „Так, Гóсподи, — вíдаеш Ти, що кохаю Тебе!“ Промовляє Йому: „Паси ягњата Мої!“ 16 I говорить Йому Він у друге: „Сýмоне, сину Йóнин, — чи ти любиш Менé?“ Той каже Йому: „Так, Гóсподи, — вíдаеш Ти, що кохаю Тебе!“ Промовляє Йому: „Паси вíвцí Мої!“ 17 Утретє Він каже Йому: „Сýмоне, сину Йóнин, — чи кохаєш Менé?“ Засмутився Петро, що спитав його втрете: „Чи кохаєш Менé?“ I він каже Йому: „Ти все вíдаеш, Гóсподи, — вíдаеш Ти, що кохаю Тебе!“ Промовляє до нього Iсус: „Паси вíвцí Мої! 18 Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли був ти молодший, то ти сам пíдперíзувався, і ходив, кудý ти бажав. А коли постарéеш, — свої руки простягнеш, і інший тебе пíдперéже, і поведé, куди не захочеш“. 19 А оце Він сказав, щоб зазначити, якою то смертю той Бога прославить. Сказавши таке, Він говорить Йому: „Іди за Мною!“ 20 Обернувшись Петро, та й ось бачить, що за ним слíдкомá йде той учень, якого любив Iсус, який на вечері до лóння Йому був схилився й спитав: „Хто, Гóсподи, видастъ Тебе?“ 21 Петро, як побачив того, говорить Iсусові: „Гóсподи, — цей же що?“ 22 Промовляє до нього Iсус: „Якщо Я схотíв, щоб він позостáвся, аж поки прийдý, — що до тóго тобі? Ти йди за Мною!“ 23 I це слово рознéлось булó між братáми, що той учень не вмре. Протé Iсус не сказав Йому, що не вмре, а: „Якщо Я схотíв, щоб він позостáвся, аж поки прийдý, — що до тóго тобі?“ 24 Це той учень, що свíдчить про це, що й оце написав. I знаємо ми, що правдиве свíдóцтво його! 25 Багато є й іншого, що Iсус учинив. Але дúмаю, що коли б написати про все те зокréма про кожне, то й сам свíт не вмістив би написаних книг! Амíнь.

Дії

1 Першу книгу я був написав, о Теофіле, про все те, що Ісус від початку чинив та навчав, 2 аж до дня, коли через Духа Святого подав Він накази апостолам, що їх вибрав, і вознісся. 3 А по муці Своїй Він ставав перед ними живий із засвідченнями багатьма, і сорок день їм з'являвся та про Боже Царство казав. 4 А зібралася з ними, Він звелів, щоб ви ж охрищені будете Духом Святым через кілька тих днів!“ 6 А вони, зійшовши, питали Його й говорили: „Чи не часу цього відбудуеш Ти, Господи, царство Ізраїлеві?“ 7 А Він їм відказав: „То не ваша справа знати час та добу, що Отець поклаб у владі Своїй. 8 Та ви приймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками будете в останнього краю землі!“ 9 І, прорікши оце, як дивились вони, Він угору возноситься став, а хмара забрала Його сперед їхніх очей. 10 А коли вони пильно дивились на небо, як Він віддалявся, то два мужі у білій одежі ось стали при них, 11 та й сказали: „Галілейські мужі, — чого стоїтے й задивляєтесь на небо? Той Ісус, що вознісся на небо від вас, прийде так, як бачили ви, як ішов Він на небо!“ 12 Тоді вони повернулись до Єрусалиму з гори, що Оливною зветься, і що знаходиться поблизу Єрусалиму, на віддалі дороги суботнього дня. 13 А прийшовши, увійшли вони в горицю, де й перебували: Петро та Іван, та Яків та Андрій, Пилип та Фома, Варфоломій та Матвій, Яків Алфей та Сімон Зилот, та Юда Яковів. 14 Вони всі однодушно були на невпинній молитві, із жінками, і з Марією, матір'ю Ісусовою, та з братами Його. 15 Тими ж днями Петро став посеред братів — а наріду було поіменно до ста двадцяти — та й промовив: 16 „Мужі-браття! Налéжало збутись Писанню тому, що устами Давидовими Дух Святий був прорік про

Юду, який показав дорогу для тих, хто Ісуса схопíв, 17 бо він був зарахований з нами, і жéреб служіння оцього прийняв. 18 І він поле набув за заплату злочинства, а впавши сторчмá, він тріснув надвóє, і все нутрó його вилилось. 19 І стало відоме це всім, хто замешкує в Єрусалимі, тому й поле те нáзване їхнього мовою Акелдамá, що є: Поле крові. 20 Бо написано в книзі Псалмів: „Нехай пусткою стане мешкáння його, і вони не відходили з Єрусалиму, а чекали нехай пожильця в нім не буде“, а також: „А обітниці Отчої, „що про неї — казав — ви слугіння його заберé нехай інший“. 21 Отже чули від Мене. 5 Іван бо водою хрістив, — треба, щоб один із тих мужів, що сходились з нами повсякчáс, як Господь Ісус вхóдив і вихóдив між нами, 22 зачавши від хріщення Іванового аж до дня, коли Він вознісся від нас, щоб той разом із нами був свідком Його воскресіння“. 23 І поставили двох: Йосипа, що Варсáвою зветься, і що Юстом був нáзваний, та Маттія. 24 А молившись, казали: „Ти, Господи, знавче всіх сердéць, покажі з двох одногого, котрого Ти вибрав, 25 щоб він зайняв місце тієї служби й апóстольства, що Юда від нього відпав, щоб іти в своє місце“. 26 І далі жеребкý їм, — і впав жеребóк на Маттія, і він зарахований був до одинадцятьох апóстолів.

2 Коли ж почáвся день П'ятдесятниці, всі вони однодушно знахóдилися вкупí. 2 І нáгло зчинився шум із неба, нíби буря раптова зірвáлася, і перепóвнила весь той дім, де сиділи вони. 3 І з'явилися їм язíки подíлені, немов би огненні, та й на кожному з них по одному осів. 4 Усі ж вони спóвнились Духом Святым, і почалí говорити іншими мóвами, як їм Дух промовляти давав. 5 Перебува́ли ж в Єрусалимі юдéї, люди побожні, від усякого нарóду під небом. 6 А коли оцей гóмін зчинився, зібралися бézlíч нарóду, — та й диву далися, бо кожен із них тут почув, що вони розмовляли їхньою власною мовою! 7 Усі ж побентéжилися та дивувалися, та й казали один до одного: „Хіба ж не галіléяни всі ці, що говорять? 8 Як же кожен із нас чує свою власну мову, що ми в нíй народíлись? 9 Парфýни та мíдяни та еlamíti, також мéшканці Месопотáмії, Юдеї

та Каппадокії, Понту та Азії, 10 і Фрігії та перед обличчям Своїм“! 29 Мужі-браття! Памфілії, Єгипту й лівійських земель қрай Нехай буде вільно мені сміло сказати вам Кірёни, і захожі римляни, 11 юдеї й нововірці, про патріарха Давида, що помер і похований, крітіяни й араби, — усі чуємо ми, що говорять і знахόдиться гріб його в нас аж до цього вони про великі діла Божі мовами нашими!“ дня. 30 А бувши ж пророком, та відаючи, 12 і всі не виходили з дива, і безрадні були, і що „Бог клятвою клявся йому посадити на говорили один до одного: „Що ж то статися престолі його від плоду його стéгон“ 31 має?“ 13 А інші казали глузуочи: „Вони у передбаченні він говорив про Христове повпивались вином молодим!“ 14 Ставши воскресення, що „не буде зоставлений в ж Петро із Одинадцятьма, свій голос підніс адú“, ані тіло Його „не зазнає зотління“. та й промовив до них: „Мужі юдейські та (Hadēs g86) 32 Бог Ісуса Цього воскресив, чого мешканці Єрусалиму! Нехай вам оце стане свідки всі ми! 33 А отож, як правицею відоме, і послухайте слів моїх! 15 Бо не п'яні Божою був Він вознёсений, і обітницю Духа вони, як ви думаете, — бо третя година дня, Святого прийняв від Отця, то й злив Він 16 а це те, що пророк Йоіл передрік: 17 „І буде оте, що ви бачите й чуєте. 34 Не зійшов останніми днями, говорити Господь: Я виллю бо на небо Давид, але сам він говорить: від Духа Свого на всяке тіло, — і будуть „Промовив Господь Господеві моєму: Сядь пророкувати сини ваші та ваші доночки, праворуч Мене, 35 доки не покладу Я Твоїх юнакій ж ваші бачити будуть видіння, а ворогів підніжком ногам Твоїм!“ 36 Ото ж, старим вашим сні будуть снітися. 18 І на нехай ввесь Ізраїлів дім твердо знає, що і рабів Моїх і на рабинь Моїх за тих днів Я Господом, і Христом учинив Бог Його, Того також виллю від Духа Свого, — і пророкувати Ісуса, що Його розп'яли ви!“ 37 Як почули вони будуть! 19 І дам чуда на небі вгорі, а ж оце, вони серцем розжалобились, та й внизу на землі ці знамена: кров, і огонь, сказали Петрові та іншим апостолам: „Що і курячу диму. 20 Переміниться сонце на ж ми маемо робити, мужі-браття?“ 38 А темряву, а місяць на кров, перше ніж день Петро до них каже: „Покайтесь, і нехай Господній настане, великий та славний! 21 І же охриститься кожен із вас у Ім'я Ісуса станеться, що кожен, хто покличе Господне Христа на відпущення ваших гріхів, — і дара Ім'я, той спасеться“. 22 Мужі ізраїльські, Духа Святого ви приймете! 39 Бо для вас ця послухайте ви оцих слів: Ісуса Назаряніна, обітниця, і для ваших дітей, і для всіх, що Мужа, що Його Бог прославив вам силою, „далеко знаходиться, кого б тільки покликав і чудами, і тими знаменами, що Бог через Господь, Бог наш“. 40 І іншими багатьома Нього вчинив серед вас, як самі ви те словами він засвідчував та вмовляв їх, знаете, 23 Того, що був віданий певною говорячи: „Рятуйтесь від цього лукавого волею та передбаченням Божим, ви руками роду!“ 41 Отож ті, хто прийняв його слово, беззаконників розп'яли та забили. 24 Та Бог охристилися. І пристало до них того дня душ воскресив Його, пута смерти усунувши, — тисяч зо три! 42 І вони перебували в наукі вона бо тримати Його не могла. 25 Бо каже апостольській, та в спільноті братерській, і в про Нього Давид: „Мав я Господа зáвсіди ламанні хліба, та в молитвах. 43 І був обстрал перед очима своїми, бо Він по правице моїй, у кожній душі, бо багато чинили апостоли щоб я не захитався. 26 Тому серце мое чуд та знамен. 44 А всі віруючи були вкупі, звеселилось, і зрадів мій язик, і тіло мое і мали все спільним. 45 І вони продавали відпочине в надії. 27 Бо не позоставши Ти в маєтки та добра, і всім їх ділили, як кому адú моеї душі, і не даси Ти Своєму Святому чого треба булó. 46 І кожного дня перебували побачити тління! (Hadēs g86) 28 Ти дороги життя вони однодушно у храмі, і, ломлячи хліб об'явив мені, Ти мене переповниш утіхою по домах, поживу приймали із радістю та в

сердечній простоті, 47 вихваляючи Бога та знаю, що вчинили ви це з несвідомості, маючи ласку в усього народу. І щоденno до як і ваші начальники. 18 А Бог учинив Церкви Госпόдь додавáв тих, що спасалися.

3 А Петро та Іван на дев'яту годину молитви йшли разом у храм. 21 нéсено там чоловіка одного, що кривий був з утрóби своєї матері. Його садовíли щоденno в ворóтях храму, що Красними звалися, просити милостині від тих, хто до храму йшов. 3 Як побачив же він, що Петро та Іван хочуть у храм увійти, став просити в них милостині. 4 Петро ж із Іваном поглянув на нього й сказав: „Подивися на нас!“ 5 І той подивився на них, сподіваючися щось дістати від них. 6 Та промовив Петро: „Срібла й золота в мене нема, але що я маю, даю тобі: У Ім'я Ісуса Христа Назаряніна – устань та й ходи!“ 7 І, узвівши його за правіцю, він підвів його. І хвилі тієї зміцнілися нóги й суглобці його! 8 І, зірвавшись, він устав та й ходив, і з ними у храм увійшов, ходячи та підскакуючи, і хваличи Бога! 9 Нарóд же ввесь бачив, як ходив він та Бога хвалив. 10 І пізнали його, що це той, що при Красних ворóтях храму сидів ради милостині. І вони перепо́внились жáхом та пóдивом із того, щó сталося йому!

11 А тому, що тримався він Петра та Івана, увесь нарóд зачудований збігся до них на той ганок, який Соломоновим зветься. 12 І, побачивши це, промовив Петро до його нарóду: „Мужі ізраїльські! Чого ви дивуетесь воскресіння з мертвих. 3 І руки наклали на цим, та чого ви на нас позираєте так, них, і до в'язниці всадили до ранку, бо вже ніби те, що він ходить, ми зробили свою вічір настав був. 4 І багато-хто з тих, хто силою чи благочéствам? 13 „Бог Авраамів, слухав слово, увірували; число ж мужів таких та Ісаїків, та Яковів, Бог наших батьків, було тисяч із п'ять. 5 І сталось, що ранком Сина Свого прославив“, Ісуса, Якого ви зібралися в Єрусалимі начальники їхні, і вýдали, і відцуралісь перед Пилатом, як старші та книжники, 6 і Анна первосвященик, він присудив був пустити Його. 14 Але і Кайяфа, і Іван, і Олександер, і скільки було ви відцуралісь Святого та Праведного, їх із роду первосвященичого. 7 І, поставивши і домагалися видати вам душогубця. 15 їх посерéдині, запиталися: „Якою ви силою Начальника ж життя ви забили, та Його чи яким ви ім'ям те робили?“ 8 Тоді Петро, воскресив Бог із мертвих, чого свідками — переповнений Духом Святим, промовив ми! 16 І через віру в Ім'я Його вздорóвило до них: „Начальники люду та старшіни Ім'я Його того, кого бачите й знаєте. І віра, Ізраїлеві! 9 Як сьогодні беруть нас на дóпит що від Нього, принéсла йому вздорóлення про те добродійство недужій людіні, як це перед вами всімá. 17 А тепер, браття, вона вздорóлена, - 10 нехай буде відóмо

так, як Він провіщав був устáми Своїх усіх пророків, щоб терпіти Христові. 19 Покайтесь ж та наверніться, щоб Він змулювався над вами гріхами, 20 щоб часій відпочинку прийшли від обличчя Господнього, і щоб послав заповідженого вам Ісуса Христа, 21 що Його небо мусить прийняти аж до часу відновлення всього, про що провіщав Бог від віку устами всіх святих пророків Своїх! (aiōn g165) 22 Бо Мойсей провіщáв: „Господь Бог вам Пророка підійме від ваших братів, як мене; у всім Його слухайтеся, про що тільки Він вам говоритиме!“ 23 „І станеться, що кожна душа, яка не послухала б того Пророка, знїщена буде з нарóду“. 24 Так само всі пророки від Самуїла й наступних, скільки їх говорило, також провіщали ці дні. 25 Сини ви пророків і того заповіту, що Бог вашим батькам заповів, промовляючи до Авраама: „І в насінні твоїм усі народи землі благословлені будуть!“ 26 Воскресивши Свого Слугу, Бог послав Його перше до вас, щоб вас поблагословити, щоб кожен із вас відвернувся від злих своїх учинків!“

4 А коли промовляли вони до нарóду оцé, до них приступили священики, і влáда сторожі храму й саддукеї, 2 обурюючись, що навчають нарóд та звіщають в Ісусі нарóду: „Мужі ізраїльські! Чого ви дивуетесь воскресіння з мертвих. 3 І руки наклали на цим, та чого ви на нас позираєте так, них, і до в'язниці всадили до ранку, бо вже ніби те, що він ходить, ми зробили свою вічір настав був. 4 І багато-хто з тих, хто силою чи благочéствам? 13 „Бог Авраамів, слухав слово, увірували; число ж мужів таких та Ісаїків, та Яковів, Бог наших батьків, було тисяч із п'ять. 5 І сталось, що ранком Сина Свого прославив“, Ісуса, Якого ви зібралися в Єрусалимі начальники їхні, і вýдали, і відцуралісь перед Пилатом, як старші та книжники, 6 і Анна первосвященик, він присудив був пустити Його. 14 Але і Кайяфа, і Іван, і Олександер, і скільки було ви відцуралісь Святого та Праведного, їх із роду первосвященичого. 7 І, поставивши і домагалися видати вам душогубця. 15 їх посерéдині, запиталися: „Якою ви силою Начальника ж життя ви забили, та Його чи яким ви ім'ям те робили?“ 8 Тоді Петро, воскресив Бог із мертвих, чого свідками — переповнений Духом Святим, промовив ми! 16 І через віру в Ім'я Його вздорóвило до них: „Начальники люду та старшіни Ім'я Його того, кого бачите й знаєте. І віра, Ізраїлеві! 9 Як сьогодні беруть нас на дóпит що від Нього, принéсла йому вздорóлення про те добродійство недужій людіні, як це перед вами всімá. 17 А тепер, браття, вона вздорóлена, - 10 нехай буде відóмо

всім вам, і всім людям Ізраїлевим, що Ім'ям Святого Твого Ісуса, що Його намастив Ти, Ісуса Христа Назаряніна, що Його розп'ялі Ірод та Понтій Пилат із поганами та зви, та Його воскресив Бог із мертвих, — Ним народом Ізраїлевим, **28** учинити оте, що рука поставлений він перед вами здоровий! **11** Твоя й воля Твоя наперед встановили були, Він „камінь, що ви, будівнічі, відкинули, але щоб збулося. **29** І тепер споглянь, Господи, каменем став Він наріжним!“ **12** І нема ні в на їхні погрози, і дай Своїм рабам із повною кім іншім спасіння. Бо під небом нема іншого сміливістю слово Твоє повідати, **30** коли руку Ім'яння, даного людям, що ним би спастися Свою простягатимеш Ти на вздороблення, ми мали“. **13** А бачивши сміливість Петра і щоб знамена та чуда чинились Ім'ям та Івана, і спостерігши, що то люди обідва Твого Святого Отрока Ісуса“. **31** Як вони невчені та прости, дивувалися, і пізнали їх, ж помолились, затряслюся те місце, де що вони з Ісусом були. **14** Та бачивши, що зібрались були, і переповнилися всі Святым вздоробленим чоловік стойти з ними, нічого Духом, — і зачали говорити Слово Боже з навпроти сказати не могли. **15** І, звелівши сміливістю! **32** А люди, що ввірували, мали їм вийти із синедріону, зачали радитися серце одне й одну душу, і жоден із них між собою, **16** говорячи: „Що робити нам не вважав що з маєтку свого за своє, але із цими людьми? Бож усім мешканцям в них усе спільним булó. **33** І апостоли з Єрусалиму відомо, що вчинили вони явне великою силою свідчили про воскресіння чудо, і не можемо того заперечити. **17** Та Ісуса Господа, і благодаті велика на всіх них щоб більш не поширювалось це в народі, була! **34** Бо жоден із них не терпів недостачі: то з погрозою заборонімо їм, щоб нікому з бо, хто мав поле чи дім, продавали, і заплату людей вони не говорили про Це Ім'я“. **18** І, за прόдаж принесли, **35** та й клали в заклікавши їх, наказали їм не говорити, і ногах у апостолів, — і роздавалося кожному, взагалі не навчати про Ісусове Ім'яння. **19** хто потрібу в чім мав. **36** Так, Йосип, що І відповілі їм Петро та Іван, та й сказали: Варнáвою — що в перекладі є „син потіх“ — „Розсудіть, чи це справедливе було б перед був прозваний від апостолів, Левит, родом Богом, щоб слухатись вас більш, як Бога? кіпрянин, **37** мавши поле, продав, а гроши **20** Бо не можемо ми не казати про те, що приніс, та й поклав у ногах у апостолів. ми бачили й чули!“ **21** А вони пригрозили їм ще, і відпустили їх, не знайшовши нічого, щоб їх покарати, через людей, бо всі слáвили Бога за те, що сталося. **22** Бо рóків більш сорока мав той чоловік, що на нім відбулося це чудо вздороблення. **23** Коли ж їх відпустили, вони до своїх прибули й сповістили, про що первосвященики й старші до них говорили. **24** Вони ж, вислухавши, однодушно свій голос до Бога піднёсli й промовили: „Владико, що небо, і землю, і море, і все, що в них є, Ти створив! **25** Ти устáми Давида, Свого слугý, отця нашого, сказав Духом Святым: „Чого люди бунтуються, а нарóди задумують мáрне? **26** Повстають царі зéмні, і збираються старші докупи на Господа та на Христа Його“. **27** Бо справді зібралися в місці оцім проти Отрока

5 А один чоловік, на Ім'яння Анáній, із своєю дружиною Сапфíрою, продав маєток, **2** та й з відома дружини своєї присвóїв частину з заплати, а якусь там частину приніс та й поклав у ногах у апостолів. **3** І промовив Петро: „Анáнію, чого сатанá твоє серце напóвнив, щоб ти Духу Святому неправду сказав та присвóїв із заплати за землю? **4** Хіба те, що ти мав, не твоє все було, а прόдане не в твоїй владі було? Чого ж в серце своє ти цю справу поклав? Ти не людям неправду сказав, але Богові!“ **5** Як Анáній зачув ці слова, то впав та й умер. І обгорнув жах великий усіх, що це чули! **6** Юнакі ж повстали, обгорнули його, і винесли та й поховали. **7** І сталося, годин через три прийшла й дружина його, про випадок нічого не знати. **8** І промовив

до неї Петро: „Скажи мені, чи за стільки ви їх до в'язниці всадили були, у храмі ви землю оту продали?“ Вона ж відказала: стоять та й навчають нарόд“. 26 Пішов тоді „Так, за стільки“. 9 До неї ж Петро: „Чому старший сторожі зо службою, та й привів це ви змовилися спокушувати Господнього їх без насильства, бо боялись наріду, щоб Духа? Он ті входять у двері, що чоловіка їх не побили камінням. 27 Припровадивши твого поховали, — і тебе вони винесуть“. ж їх, поставили перед синедріоном. I 10 I вона зараз упала до ніг його, та й спитався їх первосвященик, говорячи: 28 умерла. Як ввійшли ж юнакі, то знайшли її „Чи ми не заборонили з погрозою вам, щоб мертвю, і, винісши, біля мужа її поховали. про Те Ім'я не навчати? I ото, ви своєю 11 I обгорнув страх великий всю Церкву та наукою переповнили Єрусалим, і хочете всіх, що чули про це. 12 А руками апостолів кров Чоловіка Того припровадити на нас“. 29 стались знамéна та чуда великі в наріді. I Відповів же Петро та сказали апостоли: „Бога були однодушно всі в Соломоновім ганку. 13 повинно слухатися більш, як людей! 30 Бог А з сторонніх ніхто приставати не важивсь наших отців воскресив нам Ісуса, Якому ви до них, але люд прославляв їх. 14 I все смерть були заподіяли, повісивши на дереві. збільшувалось тих, хто вірує в Господа, 31 Його Бог підвищив Своєю правицею — бéзліч чоловíків і жінок, 15 так що хворих на Начальника Й Спаса, щоб дати Ізраїлеві стали виносити на вулиці, та й клали на покаяння і прощення гріхів. 32 А тих справ ложа та ноші, щоб, як ітиме Петро, то хоч Йому свідками ми й Святий Дух, що Його тінь його впала б на кóго із них. 16 I бéзліч Бог дав тим, хто слухнáний Йому“. 33 Як люду збиралась до Єрусалиму з довkóлишніх зачули ж оце, запалилися гнівом вони, та міст, і нéсли недужих та хворих від дýхів й ráдилися, як їм смерть заподіяти? 34 I нечистих, — і були вони всі вздорóвлювані! встав у синедріоні один фарисей, Гамаліїл 17 А первосвященик, уставши, та й усі, хто на ймення, учитель Закóну, поважаний був із ним, хто належав до саддукéйської від усього наріду, та й звелів на часíнку ересі, переповнилися зáздрощами, 18 і руки апостолів вýвести. 35 I промовив до них: наклали вони на апóстолів, і до в'язниці „Мужі ізраїльські! Помíркуйте собі про громáдської вкинули їх. 19 Але Ангол людей цих, щó з ними робити ви маєте. 36 Господній вночі відчинив для них двері Бо перед цими днями повстав був Тéвда та в'язничні, і, вивівши їх, проказав: 20 „Ідіть, і, й казав, що великий він хтось, і до нього ставши, говоріть до наріду у храмі всі слова пристало з чотириста люда. Він забитий, а цього життя“. 21 Як це вчали вони, то в храм всі ті, хто слухав його, розпорóшились та рано ввійшли і навчали. А первосвященик обернúльсь він, а всі ті, хто слухав його, розпорóшились. 22 А служба, прийшовши, не знайшla їх 38 I тепер кажу вам: Відступíться від цих у в'язниці, а вернувшись, сповістила, 23 людей, і занехáйте їх! Бо коли від людей оця говорячи: „В'язницю знайшли ми з великою рада чи справа ця бýде, — розпадéться вона. пильністю зáмкнену, і сторожу, що при 39 A коли те від Бога, то того зруйнувати двéрях стояла; а коли відчинили, то нікóго не зможете, щоб випáдком не стати і вам всерéдині ми не знайшли!“ 24 Як почули богообрýями!“ I послухались ради його. 40 слова ці начальник сторожі храму та I, покликавши знóв апóстолів, вибили їх, первосвященики, не могли зрозуміти вони, наказали їм не говорити про Ісусове Ймénня, щó б то сталося. 25 Та прийшовши один, та й їх відпустили. 41 А вони поверталися сповістив їх, говорячи: „Ось ті мужі, що з синедріону, радіючи, що сподобíлись

прийняти зневагу за Йміння Господа Ісуса.

42 І щоденно у храмі й домах безупинно навчали, і звіщали Євангелію Ісуса Христа.

6 Тими ж днями, як учнів намногоилось,

зачалі нарікати на єреїв ограблені, що в щоденному служінні їхні вдовиці занедбані.

2 Тоді ті Дванадцять покликали багатьох учнів та й сказали: „Нам не лічить покинути Боже Слово, і служити при столах.“

3 Отож, браття, віглядіть із-поміж себе сімох мужів доброї слави, повних Духа Святого та мудrosti, — їх поставимо на службу оцю.

4 А ми перебуватимемо завжди в молитві та в служінні слову“.

5 І всім людям сподобалося оце слово, і обрали Степана, мужа повного віри та Духа Святого, і Пилипа, і Прóхора та Никанóра, і Тýмона та Пармéна, і нововірця Миколу з Антіохї, —

6 їх поставили перед апостолів, і, помолившись, вони руки поклали на них.

7 І росло Слово Боже, і дуже множилося число учнів у Єрусалимі, і дуже багато священиків були служінні вірі.

8 А Степан, повний віри та сили, чинив між нарбом великі знамéна та чуда.

9 Тому дехто повстav із синагоги, що звється лібертінська, і кірінейська, і олександрійська, та з тих, хто походить із Кілікії та з Азії, і зачалі сперечатись із Степаном.

10 Але встóяти вони не могли проти мудrosti Й Духа, що він Ним говорив.

11 Тоді вони підмовили людей, що казали, ніби чули, як він богозневажні слова говорив на Мойсея та Бога.

12 І людей попідбúрювали, і старших та книжників, і, напавши, схопили його, і пропровáдили в синедріон.

13 Також свідків фальшивих поставили, які говорили: „Чоловік оцей богозневажні слова безперéстань говорить на це святе місце та проти Закóну.

14 Бо ми чули, як він говорив, що Ісус Назарянин зруйнє це місце

та змінить звичаї, які передав нам Мойсей“.

15 Коли всі, хто в синедріоні сидів, на нього споглянули, то бачили лице його, — як лице

Ангела!

7 Запитав тоді первосвященик: „Чи це так?“

2 Степан же промовив: „Послухайте, мужі-брратя й отці! Бог слави з'явився Авраамові, отцеві нашому, як він у Месопотамії був, перше ніж оселився в Харані, з і промовив до нього: „Вийди із своєї землі та від роду свого, та й піди до землі, що тобі покажу“. **4** Тоді він вийшов із землі халдейської, та й оселився в Харані. А звідти, як умер йому бáтько, Він переселив його в землю оцю, що на ній ви живéте тепер. **5** Та спáдщини на ній Він не дав йому навіть на крок, але обіцяв „дати її на володіння йому й його рóдові по нім“, хоч дитини не мав він. **6** І сказав Бог отак, що насіння його буде приходьком у краї чужому, і поневóлять його, і будуть гнобити чотириста рóків. **7** „Але Я — сказав Бог — буду судити нарбд, що його поневóлить. Опісля ж вони вийдуть, і будуть служити Мені на цім місці“. **8** І дав Він йому заповіта обрізання. І породив так Ісака, і восьмого дня він обрізав його. А Ісак породив Якова, а Яків — дванадцятьох патріархів. **9** А ті патріархи позáздрили Йóсипові, і продалі його до Єгипту. Але Бог був із ним, **10** і його визволив від усіх його ýтисків, і дав йому благодáть та мудрість перед фараоном, царем єгипетським, а він настановив його за правителя над Єгиптом та всім своїм домом. **11** А як голод прийшов на всю землю єгипетську та ханаанську, та велика біда, то пожíви тоді не знахóдили наші батькі. **12** Коли ж Яків зачув, що в Єгипті є збіжжа, то послав батьків наших уперше. **13** А як удруге послáв, то був пíznаний Йóсип братами своїмі, і фараонові знаний став Йóсипів рід.

14 Тоді Йóсип послав, щоб покликати Якова, бáтька свого, та всю родину свою — сімдесят і п'ять душ. **15** І подáвся Яків в Єгипет, та й умер там він сам та наши батьки. **16** І їх перенéсли в Сихéм, і покláli до гробу, що Авраам був купив за ціну срібла від синів Еммора Сихемового. **17** А коли наблизя́вся час обітниці, що нею Бог клявся Авраамові, розрісся нарбд і намногоївся в Єгипті, **18** аж поки настав інший цар ув Єгипті, що не знав

уже Йосипа. 19 Він хитро наш люд обманив, й знамéна вчинивши в землі єгипетській, і і силою змушував наших отців викидати на Червоному морі, і сорок рóків у пустині. 20 дітей своїх, щоб вони не лишались живі. Це той Мойсей, що прорік Ізраїлевим синам: 21 Того часу родився Мойсей, і гáрний він „Господь Бог вам підійме Пророка від ваших був перед Богом. Він годований був у домі братів, як мене, — Його слухайте!“ 22 Це батька свойого три місяці. 23 А коли він той, що в пустині на зборах був з Анголом, був вýкинений, то дочка фараона забрала який промовляв йому на Сінайській горі, та його, та й за сина собі його викохала. 24 з отцями нашими, і що прийняв він живі I Мойсей був навчéний всíєї премудrosti словá, щоб їх нам передати; 25 що його не єгипетської, і був міцнý у словах та в хотілі отці наші слухати, але відіпхнули, ділах своїх. 26 А коли йому спóвнилося і звернулися серцем своїм до Єгипту, 27 сорок рóків, йому спало на серце відвíдати промовивши до Аарóна: „Зроби нам богів, братів своїх, синів Ізраїлевих. 28 Як углéдів які йшли б перед нами, бо не знаємо, що же він, що однóму з них дíється кривда, сталося з тим Мойсеєм, який вивів нас із заступився, і відомstív за окрýвденого, краю єгипетського“. 29 I зробили вони тими убивши єгíptянина. 30 Він же дúмав, що днями теля, — і бовбáнові жертви принoсили братí розуміють, що рукою його Бог дає та веселилися з дíл своїх рук. 31 Але Бог їм визвóлення, та не зрозуміли вони. 32 відвернувся від них, і попустív їх вклонятися А наступного дня, як сварились вони, він силі небеснý, як написано в книзі Пророків: з'явився й хотів погодíти їх, кажучи: „Люди, „Чи закóлення й жертви Мені ви приносили ви — браття, чого один óдного кривдите?“ 33 сорок рóків у пустині, о доме Ізраїлів? 34 Ви А той, що близнього кривдив, його відіпхнý ж носили намéта Молóхового, і зорю вашого та сказав: „Хто наставив над нами тебе бога Ромфáна, зображення, що їх зробили, за старшóго й суддю? 35 Чи хочеш убити щоб вклонятися їм. Через те запровáджу вас й мене, як учора вбив ти єгíptянина?“ аж за Вавилон!“ 36 У наших отців на пустині 37 I втік Мойсей через слово оце, і стався була скинія свіdцтва, як Той ізвелів, Хто прихóдком у землі маді́мській, де зродив Мойсею казав, щоб зробив її за зразком, двох синів. 38 А коли сорок рóків проминуло, якого він бачив. 39 Її наши отці й узяли, і то з'явивсь йому Ангол Господній у пólум'ї внесли з Ісусом у землю народів, яких вигнав кущá огняного в пустині Сінайської гори. 40 Бог з-перед обличчя наших отців, аж до часу А Мойсей, як побачив, дивувався з видіння. Давида. 41 Він у Бога знайшов благодáть, і А коли підійшов, щоб розглянути, був просив, щоб оселю знайти для Бога Якова. голос Господній до нього: 42 „Я Бог отців 43 I Соломон збудував Йому дім. 44 Але не в твоїх, — Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог рукотворнім Всевишній живе, як говорить Яковів!“ I затрусиився Мойсей, і не відваживсь пророк: 45 „Мені небо — престол, а земля — поглянути... 46 I промовив до нього Господь: то піdníжок ногам Моїм! Який Мені дім ви „Скинь взуття з своїх ніг, бо те місце, на збудуєте, — говорити Господь, — або місце якому стоїш, то святая земля! 47 Добре яке для Мого відпочинку? 48 Xіба не рука бачив Я ýтиск нарóду Свого, що в Єгипті, Моя всé це створила?“ 49 О ви, твердошиї, і стогн його Я почув, і зійшов, щоб їх люди серця й вух необрізаних! Ви зáвжди вýзволити. Тепер ось іди, — Я пошлю до противітесь Духові Святому, як ваші батьки, Єгипту тебе“. 50 Цього Мойсея, що його так і ви! 51 Котрóго з пророків батьки ваші відцуралисъ вони, сказавши: „Хто наставив не переслідували? Вони ж тих побивали, тебе за старшóго й суддю“, цього Бог через хто звіщав прихід Праведного, Якому тепер Ангола, якому з'явився в кущі, послав за ви сталися зрадниками та убійниками, 52 старшóго й визвóльника. 53 Він їх вивів, чуда ви, що Закóна одéржали через зарядження

Анголів, та не зберігали його!“ 54 Як зачули ж Сімон, і, охристившись, тримався Пилипа; а оце, вони запалілися гнівом у серцях своїх, бачивши чуда й знамéна велики, він дуже і скреготáли зубами на нього. 55 А Степан, дивувався. 14 Як зачули ж апостоли, які в повний Духа Святого, на небо споглянув, — Єрусалимі були, що Боже Слово прийняла і побачив Божу славу й Ісуса, що по Божій Самарія, то послали до них Петра та Івана. правиці стояв, 56 і промовив: „Ось я бачу 15 А вони, як прийшли, помолились за них, відчýнене небо, і Сина Ліóдського, що по щоб Духа Святого вони прийняли, 16 бо ще Божій правиці стойть!“ 57 Та вони гучним ні на одного з них Він не схόдив, а були вони голосом стали кричати та вúха собі затуляти, тільки охрищені в Ім'я Господа Ісуса. 17 Тоді та й кинулися однодушно на нього!... 58 I за на них руки поклали, і прийняли вони Духа місто вони його вýвели, і зачали побивати Святого! 18 Як побачив же Сімон, що через камінням його. А свідки плаці свої склали накладання апостольських рук Святий Дух в ногах юнака, який звався Сáвлом. 59 I подається, то приніс він їм гроши, 19 і сказав: побивали камінням Степáна, що молився й „Дайте й мені таку владу, щоб той, на кого казав: „Господи Ісусе, — прийми духа моого!“ покладу свої руки, одержав би Духа Святого!“ 60 Упавши ж навkóлішки, скрикнув голосом 20 Та промовив до нього Петро: „Нехай згине гучним: „Не залічай їм, о Господи, цього з тобою те срібло твоє, бо ти думав набути гріха!“ I, промовивши це, він спочив.

8 А Савл похваляв його вбíвство. I утиск великий постав того дня проти єрусалимської Церкви, і всі, крім апостолів, розпорóшилися по краях юдейських та самарійських. 2 I поховали Степáна мýжі побожні, і плакали ревно за ним. 3 А Савл нищив Церкву, — вдирався в домí, витягав чоловíків і жінок та давав до в'язниці. 4 Ходили тоді розпорóшенці, та Боже Слово благовістíли. 5 Ось Пилип прийшов до самарійського міста, і проповідував їм про Христа. 6 А люди вважали на те, що Пилип говорив, і згідно слухали й бачили чуда, які він чинив. 7 Iз багатьох бо, що мали їх, духи нечисті вихóдили з криком великим, і багато розслáблених та кривих уздорóвíлися. 8 I радість велика в тім місті булá! 9 Був один чоловíк, на ім'я йому Сімон, що до того в цім місті займався ворожбítством та дурив самарійський нарóд, видаючи себе за якогось великого. 10 Його слухали всі, — від найменшого аж до найбільшого, кажучи: „Він — сила Божа, що зветься великим!“ 11 Його ж слухалися, бо він їх довший час дивував ворожбítством. 12 Та коли йняли віри Пилипові, що благовістив про Боже Царство й Ім'я Ісуса Христа, чоловíкі й жінки охристyлися. 13 Увірував навіть сам дар Божий за гроши! 21 У цім дíлі нема тобі частки ні удíлу, бо серце твоє перед Богом не слушне. 22 Тож покайся за це лихе дíло своє, і проси Господа, — може прòщений буде тобі зáмíр серця твого! 23 Бо я бачу, що ти пробувáеш у жóвчі гírkí та в пùтах неправди“. 24 А Сімон озвався й сказав: „Помоліться за мене до Господа, щоб мене не спíткало нічого з того, про що ви говорили“. 25 А вони ж, засвідчивши, і Слово Господнє звістивши, повернулись до Єрусалиму, і звіщали Єvángelю в багатьох самарійських осéлях. 26 А ангол Господній промовив Пилипові, кажучи: „Устань та на пíвдень іди, на дорогу, що від Єрусалиму до Гáзи спускається, — порожня вона“. 27 I, вставши, пíшов він. I ось муж етíопський, скопéць, вельможа Кандáки, цариці етíопської, що був над усíмá її скáбами, що до Єрусалиму прибув поклонитись, 28 вертався, і, сидючí на повóзі своїм, читав пророка Ісаю. 29 А Дух до Пилипа промовив: „Підíйди, та й пристань до цього повóзу“. 30 Пилип же пíдбіг і почув, що той читає пророка Ісаю, та й спíтав: „Чи розуміеш, щó ти читаєш?“ 31 А той відкazав: „Як же мóжу, як ніхто не напýтить мене?“ I впросив він Пилипа піднятись та сісти з ним. 32 А слово Писáння, що його він читав, було це: „Як вíвцó на

заріз Його вéдено, і як ягня супроти стрижія він був, і не їв, і не пив. **10** А в Дамáску був безголосе, так Він не відкрив Своїх уст! **33** У учень один, на йménня Анáній. І Господь прийжені суд Йому віднятий був, а про у видінні промовив до нього: „Анáнію!“ А рід Його хто розповість? Бо життя Його із він відказав: „Ось Я, Господи!“ **11** Господь землі забирається“. **34** Відізвався ж скопéць же до нього: „Устань, і піди на вулицю, що до Пилипа й сказав: „Благаю тебе, — це про Пробстою зветься, і пошукай в домі Юдовім кого говорити пророк? Чи про себе, чи про Сáвла на йménня, тарсýнина, ось бо він іншого кого?“ **35** А Пилип відкрив єста свої, молиться, **12** і мужа в видінні він бачив, на і, зачавши від цього Писання, благовістив йménня Ананія, що до нього прийшов і руку про Ісуса Йому. **36** І, як шляхом вони їхали, на нього поклав, щоб став він видіоющий“. прибули до якоїсь води. І озвався скопéць: **13** Відповів же Ананій: „Чув Я, Господи, від „Ось вода. Що мені заважає хреститись?“ **37** багатьох про цього чоловіка, скільки зла А Пилип відказав: „Якщо віруеш із повного він учинив в Єрусалимі святим Твоїм! **14** серця свого, то можна“. А той відповів і тут має владу від первосвящеників, щоб сказав: „Я вірюю, що Ісус Христос — то Син в'язати усіх, хто клíче Ім'я Твое“. **15** І Божий!“ **38** І звелів, щоб побіз спинився. промовив до нього Господь: „Іди, бо для І обідва — Пилип та скопéць — увійшли Мене — посудина вібрана він, щоб носити до води, і охристив він його. **39** А коли Ім'я Мое перед нарóдами, і царями, і синами вони вийшли з води, Дух Господній Пилипа Ізраїля. **16** Бо Я покажу Йому, скільки має він забрав, і скопéць уже більше не бачив його. І витерпіти за Ім'я Мое“. **17** І Ананій пішов, і він їхав, радіючи, шляхом своїм. **40** А Пилип до дому ввійшов, і руки поклавши на нього, опинився в Азоті, і, переходячи, звіщав промовив: „Сáвле брате, Господь Ісус, що Євангелію всім містам, аж поки прийшов у з'явився тобі на дорозі, якою ти йшов, послав Кесарію.

9 А Савл, іще дишучи грізбою й убивством на учнів Господніх, приступивши до первосвященика, 2 попросив від нього листій у Дамáск синагогам, щоб, коли знайде яких чоловіків та жіноч, що тієї дороги вони, то з'язати й привéсти до Єрусалиму. **3** А коли він ішов й наблизявся до Дамаску, то ось нагло осяяло світло із неба його, **4** а він повалівся на землю, і голос почув, що Йому говорив: „Сáвле, Сáвле, — чому ти Мене переслідуеш?“ **5** А він запитав: „Хто Ти, Пане?“ А Той: „Я Ісус, що Його переслідуеш ти. Трудно тобі бити ногою колючку!“ **6** А він, затрусившися та налякавши, каже: „Чого, Господи, хочеш, щоб я вчинив?“ А до нього Господь: „Уставай, та до міста подайся, а там тобі скажуть, що маєш робити!“ **7** А люди, що йшли з ним, онімілі стояли, бо вони чули голос, та нікого не бачили. **8** Тоді Савл підвівся з землі, і хоч очі розплющені мав, нікого не бачив... І за руку його повелій привелій до Дамаску. **9** І три дні невидіоющий ось мене, щоб став ти видіоющий, і напóвнився Духа Святого!“ **18** І хвілі тієї відпала з очей Йому ніби лускá, і зараз видіоющий він став... **1**, вставши, охристився, **19** і, прийнявши поживу, на силах зміцнів. **20** І він зараз зачав у синагогах звіщати про Ісуса, що Він — Божий Син, **21** і дивом усі дивувалися, хто чув, і говорили: „Хіба це не той, що переслідував в Єрусалимі визнáвців оцього Ім'я, та й сюди не на те він прибув, щоб отих пов'язати й привéсти до первосвящеників?“ **22** А Савл іще більше зміцнявся, і непокоїв юдеїв, що в Дамаску жили, удовбднюючи, що Той — то Христос. **23** А як часу минуло доволі, юдеї змовилися його вбити, **24** та Сáвлові стала відома їхня змова. А вони день і ніч чатували в ворóтках, щоб убити його. **25** Тому учні забрали його вночі, та й із муру спустили в коші. **26** А коли він до Єрусалиму прибув, то силкувáвся пристати до учнів, та його всі лякалися, не вірячи, що він учень. **27** Варнава тоді взяв його та й привів до апóстолів, і їм розповів, як

дорогою той бачив Господа, і як Він йому що звавсь Італійським. 23 усім домом промовляв, і як сміліво навчав у Дамаску своїм він побожний був та богобійний, в Ісусове Ймénня. 28 I він із ними входив подавав людям щедру мілостиню, і завжди і виходив до Єрусалиму, і відважно звіщав Богові молився. 3 Явно він у видінні, десь в Ім'я Господа. 29 Він також розмовляв й коло години дев'ятої дня, бачив Ангола сперечався з огреченими, а вони намагалися Божого, що до нього зійшов і промовив вбити його. 30 Тому браття, довідавши, йому: „Корнілію!“ 4 Він поглянув на нього відвелі його до Кесарії, і до Тáрсу його й жахнувся, і сказав: „Що, Господи?“ Той відіслави. 31 А Церква по всій Юдеї, і Галілеї, же йому відказав: „Молитви твої й твоя і Самарії мала мир, будуючись і ходячи в мілостиня перед Богом згадалися. 5 Тепер стрáси Господньому, і сповнýлася втіхою же пошли до Йоппї людей, та й приключ Духа Святого. 32 I сталося, як Петро всіх Сýмона, що звється Петром. 6 Він гостює в обходив, то прибув і до святих, що мéшкали в одного гарбарника Сýмона, що дім має при Лíddi. 33 Знайшов же він там чоловіка одного, морі. Він скаже тобі, що ти маеш робити“. 7 на йménня Еней, що на лíжку лежав вісім Коли ж Ангол, що йому говорив, відійшов, років, — він розслáблений був. 34 I промовив той закликав двох із своїх слуг домóвих, і до нього Петро: „Енею, тебе вздоровляє Ісус воїкá богобійного з тих, що служили при Христос. Уставай, і постелій собі сам!“ I ньому, 8 і розповів їм усе та й послав їх той зараз устав. 35 I його оглядали усі, хто в Йоппію. 9 А наступного дня, як у дорозі мешкав у Лíddi й Сароні, які навернулися до булí вони та наблизялися до міста, Петро Господа. 36 А в Йоппї була одна учениця, вийшов на горницю, щоб помолитись, о на йménня Тавіта, що в перекладі Сárною годині десь шостій. 10 I став він голодний, і звється. Вона повна була добрих вчинків юсти схотів. Як йому ж готували, захóплеення та мілостині, що чинила. 37 I трапилося на нього найшло, 11 і бачить він небо тими днями, що вона занедужала й умерла. відкрите, і якують посúдину, що схόдила, Обмили ж її й поклáли в горниці. 38 А немов простиráло велике, яка, за чотири що Лídda лежить недалеко Йоппї, то учні, кінці прив'язана, спускалась додолу. 12 У прочувши, що в нíй пробуває Петро, послали нíй же знахóдились чотириногі всíлякі, і до нього двох мýжів, що благали: „Не гайся зéмне гаддя, і небесні пташкі. 13 I голос прибути до нас!“ 39 I, вставши Петро, пішов почувся до нього: „Устань, заколи, Петре, і із ними. А коли він прибув, то ввели його їж!“ 14 A Петро відказав: „Жáдним способом, в горницю. I обступили його всі вдовиці, Господи, — бо нікóли не єв я нічого огýдного плачути та показуючи йому сýкні й плаці, чи то нечистого!“ 15 I знов голос удруге що їх Сарна робила, як із ними булá. 40 Петро до нього: „Що від Бога очýщене, не вважай ж із кімнати всіх вýпровадив, і, ставши за огýдне тогó!“ 16 I це сталося тричі, і навkóлішки, помолився, і, звернувшись до посúдина знов була взята на небо. 17 Як тіла, промовив: „Тавіто, вставай!“ А вона Петро ж у собі бентéжився, щó б то значило свої очі розплýщаила, і сіла, уздрівши Петра. те видіння, що бачив, то ось посанцí від 41 Він же руку подав її, і підвів її, і заклýкав Корнілія, розпитавши про Сýмонів дім, святих і вдовиць, та й поставив живою її. 42 спинилися перед ворíтьми, 18 і спиталися, А це стало відбóме по цлій Йоппї, і багато- крикнувші: „Чи то тут сидить Сýмон, що хто в Господа ввíрували. 43 I сталося, що звється Петро?“ 19 Як Петро ж над видінням він багато днів пробув у Йоппї, в одного роздумував, Дух промовив до нього: „Онде гарбарника Сýмона.

три чоловіки шукають тебе. 20 Але встань і

зїди, і піди з ними без жодного сýмніву,

бо то Я їх послав!“ 21 I зíйшовши Петро до

10 Проживав же один чоловік у Кесарії, на йménня Корнілій, сотник полку,

тих м'жів, промовив: „Ось я той, що його ви Назарéту, як помазав Його Святым Духом і шукаєте. З якої причини прийшли ви?“ 22 силою Бога. I ходив Він, добро чинячи й усіх А вони відказали: „Сотник Корнілій, муж уздороблюючи, кого поневолив диявол, бо праведний та богоубійний, слави доброї в Бога був із Ним. 39 I ми свідки всьому, що Він усього люду юдейського, святим ангелом був учинив у Юдейському краї та в Єрусалимі, у видінні наставлений, щоб до дому свого — та вбили Його, на дереві повісивши. 40 покликати тебе та послухати слів твоїх“. Але Бог воскресив Його третього дня, і дав 23 Тоді він покликав й гостинно прийняв Йому, щоб з'явився, 41 не всьому нарідів, їх. А другого дня він устав та й із ними але наперед Богом вибраним свідкам, нам, пішов; також дехто з братів із Йоппії пішли з що з Ним їли й пили, як воскрес Він із ним. 24 I назавтра прийшли вони до Кесарії. мертвих. 42 I Він нам звелів, щоб нарідів А Корнілій чекав їх, рідно й близьких ми проповідували та засвідчили, що то Він дру́зів покликавши. 25 А як увіходив Петро, є призначений Богом Суддя для живих і Корнілій зустрінув Його, і до ніг йому для мертвих. 43 Усі пророки свідкують про впав і вклонився. 26 Та Петро його підвів, Нього, що кожен, хто вірує в Нього, одержить промовляючи: „Устань, бо й сам я людина!“ прощення гріхів Його Ім'яння“. 44 Як Петро 27 I, розмовляючи з ним, увійшов, і знайшов говорив ще словá ці, злінув Святий Дух на багатьох, що зібралися, 28 і промовив до них: всіх, хто слухав словá. 45 А обрізані віруючі, „Ви знаєте, що не вільно юдеїв приставати що з Петром прибулі, здивувалися дивом, й прихідти до чужаніці. Та відкрив мені що дар Духа Святого пролився також на Бог, щоб я жодну людину не мав за огидну поган! 46 Бо чули вони, що мовами різними чи то за нечисту. 29 Тому я без вагання ті розмовляли та Бога звелічували... Петро прибув, як покликано. Тож питав я вас: тоді відповів: 47 „Чи хто може заборонити З якої причини ви слали по мене?“ 30 А хреститись водою оцим, що одέржали Духа Корнілій сказав: „Четвертого дня аж до цієї Святого, як і ми?“ 48 I звелів охриститися їм години я пістив, а о дев'ятій годині молився у Ім'яння Ісуса Христа. Тоді просили його я в домі своїм. I ото, перед мене став муж позостатися в них кілька днів.

у блискучій одежі 31 й сказав: „Корнілію, почута молитва твоя, і твої милостині перед Богом згадалися. 32 Тож пошли до Йоппії, і приклич Сімона, що зветься Петром. Він гостює в гарбáрника Сімона, у господі край моря, — він прийде й розповість тобі“. 33 Я зараз по тебе послав, — ти добре зробив, що прийшов. Тож тепер перед Богом ми всі стоїмо, щоб почути все те, що Господь наказав був тобі“. 34 А Петро відкрив уста свої та й промовив: „Пізнаю я поправді, що „не дивиться Бог на обличчя“, 35 але в кожнім наріді приємний Йому, хто боїться Його й чинить праведність. 36 Він слово послав для Ізраїлевих синів, благовістячи мир через Ісуса Христа, що Господь Він усім. 37 Ви знаєте справу, що по всій Юдеї була й зачалася з Галілеї, після хрещення, що Іван проповідував, 38 Ісуса, що був із

11 Почули ж апостоли й браття, що в Юдеї були, що й погані прийняли Слово Боже. 2 I, як Петро повернувся до Єрусалиму, з ним стали змагатися ті, хто з обрізання, з кажучи: „Чого ти ходив до людей необрізаних та споживав із ними?“ 4 Петро ж розпочав і їм розповів за порядком, говорячи: 5 „Був я в місті Йоппійськім і молився, і бачив в захопленні видіння: якось посудина схóдила, немов простирало велике, яка, за чотири кінці прив'язана, спускалася з неба й підійшла аж до мене. 6 Зазирнувши до неї, я поглянув, і побачив там чотири ногих землі, і звірів, і гаддя, і небесних пташок. 7 I голос почув я, що мені промовляв: „Устань, Петре, заколи та й їж!“ 8 А я відказав: „Жодним способом, Господи, — бо нікому нічого огідного чи то нечистого в уста мої не вхόдило!“ 9 I відповів мені

голос із неба вдруге: „Що від Бога очищене, що голод великий у цілому світі настане, не вважай за огідне тогó!“ **10** І це сталося як за Клавдія був. **29** Тоді учні, усякий із тричі, і все знов було взяте на небо. **11** І ось своєї спроможности, постановили послати три чоловіки, посланці з Кесарії до мене, допомогу братам, що в Юдеї жили. **30** Що перед домом, де був я, спинилися зáраз. **12** Й зробили, через руки Варнави та Сáвла, І сказав мені Дух іти з ними без жодного пославши до старших.

сумніву. Зо мною ж пішли й оці шестеро браття, і ввійшли ми до дому того чоловіка. **13** І він нам розповів, як у домі своїм бачив ангола, який став і сказав: „Пошли до Йоппїї, та прикліч того Сýмона, що звелься Петром, **14** він словá тобі скаже, якими спасешся і ти, і ввесь дім твíй“. **15** А як я промовляв, злінув на них Святий Дух, як спочатку й на нас. **16** І я згадав слово Господнє, як Він говорив: „Іван ось водою хрестив, ви ж охрищені будете Духом Святым“. **17** Отож, коли Бог дав однáковий дар їм, як і нам, що ввірували в Господа Ісуса Христа, то хтó ж я такий, щоб міг заперечити Богові?“ **18** І, почувши таке, замовкли вони, і Бога хвалили, говорячи: „Отож, і поганам Бог дав покáйня в життя!“ **19** А ті, хто розпорóшився від переслідування, що знялося було через Степáна, перейшли навіть до Фінікїї, і Кíпру, і Антíохїї, не звіщаючи слóва нíкому, крім юдеїв. **20** А між ними були мужі деякі з Кíпру та з Кíрінéї, що до Антíохїї прийшли, і промовляли й до греків, благовістячи про Господа Ісуса. **21** І Господня рука була з ними; і велике число їх увірувало, і навернулось до Господа! **22** І вістка про них досягla до вух ерусалíмської Церкви, і до Антíохїї послали Варнаву. **23** А він, як прийшов і благодать Божу побачив, звеселився, і всіх став просити, щоб серцем рішучим трималися Господа. **24** Бо він добрий був муж, повний Духа Святого та віри. І прилучилось багато нарóду до Господа! **25** Після того подався Варнáва до Тáрсу, щоб Сáвла шукати. **26** А знайшовши, привів в Антíохію. І збирались у Церкви вони цíлий рíк, і навчали багато нарóду, і в Антíохїї найперш християнами нáзвано учнів. **27** Прибулý ж тими днями пророки від Єрусалиму до Антíохїї. **28** І встав один з них, на йménня Агáв, і Духом прорóк,

12 А Цар Ірод тоді підніс руки, щоб декого з Церкви гнобити. **2** І мечем він стяв Якова, брата Іванового. **3** А бачивши, що подобалося це юдеям, він задумав скопítи й Петра. Були ж дні Опрíсноків. **4** І, скопíвшi його, посадив до в'язниці, і передав чотирьом чвíркам вояків, щоб його стерегли, бажаючи вивести людям його по Пáсці. **5** Отож, у в'язниці Петра стерегли, а Церква рéвно молилася Богові за нього. **6** А як Ірод хотів його в'ивести, Петро спав тієї ночі між двомá воякáми, закутий у два ланцюгí, і сторóжа пильнуvalа в'язницю при двéрях. **7** І ось ангол Господній з'явився, і в'язниці засяяло світло. І, доторкнувшись до боку Петрового, він збудив його, кажучи: „Мершíй вставáй!“ **8** І ланцюгí йому з рук поспадáli. **9** А ангол до нього промовив: „Підperежíся, і взуй сандáлі свої“. І він так учинив. І каже йому: „Зодягнися в плаща свого, та й за мною йди“. **10** І, вийшовши, він ішов услід за ним, і не знав, чи то правда, що робилось від ангола, бо думав, що видіння він бачить. **11** Сказав же Петро, опритóмнівши: „Тепер знаю правдиво, що Господь послав Свого ангола, і видер мене із рук Іродових та від усього чекáння народу юдейського“. **12** А змíркувавши, він прийшов до садíби Марíї, матері Івана, званого Мárком, де багато зібралися й молилося. **13** І як Петро в фíртку брами поступав, то вийшла послухати служñíця, що звалася Рóда, **14** та голос Петрів розпíзнавши, вона з радощíв не відчинила воріт, а прибíгши, сказала, що Петро при ворóтях стойти! **15** А вони йй сказали: „Чи ти навіsná?“ Та вона запевняла своé, що є

так. Вони ж говорили: „То ангол його!“ **16** і прагнув послухати Божого Слова. **8** Але А Петро й далі стукав. Коли ж відчинили, їм опирається Еліма ворожбіт той, — бо ім'я вони його вгледіли та й дивувалися. **17** Його перекладається так, — і намагавсь Махнувши ж рукою до них, щоб мовчали, відвернути від віри проконсула. **9** Але Савл, він їм розповів, як Господь його вивів із що й Павло він, переповнився Духом Святим в'язниці. І сказав: „Сповістіть про це Якова й і на нього споглянув, **10** і промовив: „О браття!“ І, вийшовши, він до іншого місця сину дияволів, повний всякої підступу та пішов. **18** Коли ж настав день, поміж воякамі всілякої злости, ти ворогу всякої правди! Чи зчинилася велика тривога, що то сталося не перестанеш ти плутати прости Господніх з Петром. **19** А Ірод, пошукавши його й не доріг? **11** І тепер ось на тебе Господня рука, знайшовши, віддав варту під суд, і звелів їх — ти станеш сліпий, і сонця бачити не стратити. А сам із Юдеї відбув в Кесарію, і будеш до часу!“ І миттю обняв того мірок там перебував. **20** А Ірод розгніваний був та тémрява, і став він ходити навпомацки та на тирян та сидонян. І вони однодушно шукати поводіватора. **12** Тоді той проконсул, до нього прийшли, і вблагали царського як побачив, що сталося, увірував, і дивувався постельника Власта, та й миру просили, науці Господній! **13** І, як від Пáфа Павло й ті, бо їхня земля годувалася з царськоб. **21** хто з ним був, відплівлі, то вони прибули в Дня ж призначеної Ірод убрався в одежу Памфілійську Пергію. А Іван, відлучившися царськую, і на підвищенні сів та й до них від них, повернувся до Єрусалиму. **14** А вони, говорив. **22** А нáтовп кричав: „Голос Божий, пішовши з Пергії, прийшли до Пісідійської а не лóдський!“ **23** І ангол Господній урáзвів Антіохії, і дня суботнього до синагоги зненáцька його, бо він не віддав слави Богові. ввійшли й посидали. **15** А по відчитанні І червá його з'їла, і він умер. **24** Слово ж Закону й Пророків, старші синагоги послали Боже росло та помнóжуvalось. **25** А Варнава до них, переказуючи: „Мужі-браття, якщо та Савл, службу виконавши, повернулись маєте слово потіхи для люду, промовте!“ із Єрусалиму, уявши з собою Івана, що **16** Тоді Павло встав, і давши знака рукою, промовив: „Послухайте, мужі ізраїльтяни, та ви, богобійні! **17** Бог цих Ізраїлевих людей вибрав Собі отців наших, і підвищив народ, як він перебував у єгипетськім краї, і рукою потужною вивів їх із нього, **18** і літ із сорок Він їх годував у пустині, **19** а вигубивши сім народів в землі ханаанській, поділив жеребком їхню землю між ними, **20** маїже що по чотириста й п'ятидесяти роках. Після того аж до Самуїла пророка Він їм суддів давав. **21** А потім забажали царя, і Бог дав їм Саула, сина Кісового, мужа з Веніамінового племени, на чотири десятки років. **22** А його віддаливши, поставив царем їм Давида, про якого й сказав, засвідчууючи: „Знайшов Я Давида, сина Єссéвого, чоловіка за серцем Своїм, що всю волю Мою він виконувати будé“. **23** За обітницєю, із його насіння підняв Бог Ісуса, як спасіння Ізраїлеві, **24** як Іван — перед самим приходом Його — розумнім. Той закликав Варнаву та Савла,

13 А в Антіохії, у тáмошній Церкві були ці пророки та вчителі: Варнава й Семен, званий Нíгер, і кірінéянин Луцíй, і Манаїл, що був вигодуваний із тетрархом Іродом, та ще Савл. **2** Як служили ж вони Господéви та постили, прорік Святий Дух: „Віddіліть Варнаву та Сáвла для Мене на справу, до якої покликав Я їх!“ **3** Тоді, попо́стивши та помолившись, вони руки поклали на них, і відпустили. **4** Вони ж, послані бувши від Духа Святого, прийшли в Селевкію, а звідти до Кіпру відплíнули. **5** Як були ж в Саламіні, то звіщали вони Слово Боже по синагогах юдейських; до послуг же мали й Івана. **6** А коли перейшли аж до Пáфи ввесь бстрів, то знайшли ворожбита одногого, лжепророка юдéянина, йому на ім'я Варісý. **7** Він був при проконсулі Сергїї Пáвлі, чоловіку розумнім. Той закликав Варнаву та Сáвла,

промовив: „Послухайте, мужі ізраїльтяни, та ви, богобійні! **17** Бог цих Ізраїлевих людей вибрав Собі отців наших, і підвищив народ, як він перебував у єгипетськім краї, і рукою потужною вивів їх із нього, **18** і літ із сорок Він їх годував у пустині, **19** а вигубивши сім народів в землі ханаанській, поділив жеребком їхню землю між ними, **20** маїже що по чотириста й п'ятидесяти роках. Після того аж до Самуїла пророка Він їм суддів давав. **21** А потім забажали царя, і Бог дав їм Саула, сина Кісового, мужа з Веніамінового племени, на чотири десятки років. **22** А його віддаливши, поставив царем їм Давида, про якого й сказав, засвідчууючи: „Знайшов Я Давида, сина Єссéвого, чоловіка за серцем Своїм, що всю волю Мою він виконувати будé“. **23** За обітницєю, із його насіння підняв Бог Ісуса, як спасіння Ізраїлеві, **24** як Іван — перед самим приходом Його —

усьому народові Ізраїловому проповідував синагога, то багато з юдеїв та й із нововірців хрещення на покайння. 25 А коли свою путь побожних пішли за Павлом та Варнавою, Іван виконав, то він промовляв: „Я не Той, за а вони промовляли до них і намовляли їх Кого ви мене вважаєте, але йде он за мною, перебувати в благодаті Божій. 44 А в наступну що Йому роз'язати ремінця від узутті Його суботу зібралося майже все місто послухати я недостойний“. 26 Мужі-браття, сини роду Божого Слова. 45 Як юдеї ж побачили нáтовп, Авраамового, та хто богохýзний із вас! Для то напóвнились зáздрощів, і стали перечити вас було послане слово спасіння цього. 27 Бо мешканці Єрусалиму та їхня старшіна Його не пізнали, а пророчі слова — які щосуботи читаються — вони спóвнили прýсудом, 28 і хоч жáдної провини смертéльної в Ісусі вони не знайшли, все ж просили Пилата вбити Його. 29 Коли ж усе вýповнилось, заповів нам Господь: „Я світлом поставив що про Нього написане, то зняли Його з дерева, та й до гробу поклали. 30 Але Бог до краю землї!“ 48 А погани, почувши таке, воскресив Його з мертвих! 31 Він з'являвся радили та Слово Господне хвалили. I всі багато днів тим, що були поприходили з ті, хто призначений був в життя вічне, Ним із Галілеї до Єрусалиму, і що тепер увірували. (aiōnios g166) 49 I ширилося Слово вони свідки Його перед людьми. 32 I ми Господне по цілій країні. 50 Юдеї ж підбили благовістимо вам ту обітницю, що дáна була побожних впливових жінок та значніших у нашим отцям, 33 що її нам, їхнім дітям, Бог місті, і зняли переслідування на Павла та виконав, воскресивши Ісуса, як написано в Варнаву, та й вигнали їх із своєї землі. 51 другім псалмі: „Ти Мій Син, — Я сьогодні Вони ж, обтрусили із ніг своїх порох на Тебе породив!“ 34 A що Він воскресив Його з них, подалися в Іконію. 52 A учні сповнілися мертвих, щоб більш не вернувся в зоління, радощів і Духа Святого.

те так заповів: „Я дам вам ті милості, що обіцяні вірно Давиду були!“ 35 Тому то й деінде говорить: „Не даси Ти Своєму Святому побачити тління!“ 36 Bo Давид, що часу свого послужив волі Божій, спочив, і злучився з отцями своїми, і тління побачив. 37 Але Той, що Бог воскресив Його з мертвих, тління не побачив. 38 Отже, мужі-браття, хай відомо вам буде, що прόщення гріхів через Нього звіщається вам. 39 I в усім, у чому ви не могли вýправдатись Законом Мойсеевим, через Нього випрáвduється кожен віруючий. 40 Отож, стережіться, щоб на вас не прийшло, що в Пророків провіщене: 41 „Дивіться, погордіощі, і дивуйтесь та пощезайте, бо Я дíло роблó за днів ваших, те дíло, що Йому не повірите ви, якби хто розповів вам!“ 42 A як стали виходить вони, то їх прóшено, щоб на другу суботу до них говорили ті самі слова. 43 A коли розійшлась

14 I трапилось, що в Іконії вкупі ввійшли вони до синагоги юдейської, і промовили так, що бézlíč юдеї й огréчених увірували. 2 Невірні ж юдеї пíдбúрили та роз'яtríli душі поган на братів. 3 Та проте довгий час пробули вони там, промовляючи мужньо про Господа, що свідбóтво давав слову благодáті Своєї і робив, щоб знамéна та чуда чинились їхніми руками. 4 A в місті нарбд поділився, — і пристали одні до юдеїв, а інші тримались апóстолів. 5 Коли ж кинулися ті погани й юдеї з своїми старшими, щоб зневажити їх та камінням побити, 6 то, дíзнавшись про це, вони повтікали до міст лікаóнських, до Лíстрі та Дéрвї, та в околиці їхні, 7 i євáнгелю там звіщали. 8 A в Лíстрі сидів один чоловік, безвладний на ноги, що кривий був з утроби своєї матері, і нíкбли ходити не міг. 9 Він слухав, як Павло говорив, який пильно на

нього споглянув, і побачив, що має він віру в здorовленim бути, **10** то голосом гучнім Церкву, вони розповіли, як багато вчинив промовив: „Устань просто на ноги свої!“ Бог із ними, і що відкрив двері віри поганам. А той скочив, і ходити почав. **11** А люди, **28** і перебували вони немалій час із учнями, побачивши, що Павлó вчинив, піднёсли свій голос, говорячи по-лікабонському: „Боги людям вподібнились, та до нас ось зйшли!“ **12** I Варнаву вони звали Зéвсом, а Гермéсом Павла, бо він провід мав у слові. **13** А жрець Зéвса, що святиня його перед містом була, пропровáдив бики та вінки до воріт, та й з нарбом принoсити жертву хотів. **14** Та коли про це почули апóстоли Варнава й Павло, то роздерли одежі свої, та й кинулися між нарбом, кричачи **15** та говорячи: „Щó це робите, люди? Таж і ми такі самі смертельні, подібні вам люди, і благовістимо вам, — від оцих ось марнот навернúться до Бога Живого, що створив небо й землю, і море, і все, що в них є. **16** За минулих родів попустив Він усім народам, щоб ходили стежkами своїми, **17** алé не зоставив Себе Він без свідчення, добро чинячи: подавав нам із неба дощі та врожайні часy, та напóвнював їжею й радощами серця нашi“. **18** I, говорячи це, залéдвے спинили нарб не приносити їм жéртов. **19** А з Антіохії та з Іконії посходились юдеї, і, підбуривши наtовp, камінням побили Павла, та й за місто геть виволíкли, мавши думку, що вмер він. **20** Коли ж учні його оточили, то він устав, та й вернувся до міста. А наступного дня він відбув із Варнавою в Дéрвію. **21** I, як звістили Євáнгелію тому містові, і учнів багато придбали, вони повернулися в Лíстру, та в Іконію, та в Антіохію, **22** душі учнів зміцняючи, просячи перебувати в вірі, та навчáючи, що через великі утиски треба нам вхóдити у Боже Царство. **23** I рукопоклали їм пресвíтерів по Церквах, і помолилися з постом та й їх передали Господévi, в Якого ввірували. **24** Як вони ж перейшли Пісідію, прибули в Памфілію; **25** i, звістивши Господне Слово в Пергї, вони в Атталію ввійшли, **26** а звідти поплинули в Антіохію, звідки були благодáті Божій віddані на дíло, що його

ї закінчýли. **27** А прибувши та скликавши братів: „Якщо ви не обріжeteся за звичаєм Мойсеевим, то спастися не можете“. **28** I коли ж суперечка повстала й чимале змагання в Павлá та в Варнави з ними, то постановили, щоб Павлó та Варнава, та дехто ще інший із них, пішли в справу цій до апóстолів й старших у Єрусалим. **3** Тож вони, відпроваджені Церквою, ішли через Фінікію та Самарію, розповідаючи про поганське навéрнення, і радість велику чинили всім браттям. **4** Коли ж в Єрусалим прибулý вони, були прийняті Церквою, та апóстолами, та старшими, і вони розповілý, як багато вчинив Бог із ними. **5** Але дехто, що ввірували з фарисéйської партїї, устали й сказали, що потрібно поганів обрізувати й наказати, щоб Закóна Мойсеевого берегли. **6** I зібрались апóстоли й старші, щоб розглянути справу цю. **7** Як велике ж змагання повстало, Петро встав і промовив до них: „Мужі-браття, ви знаєте, що з давнішnих днів вибраv Бог поміж нами менé, щоб погані почули слово Єváнгелії через уста мої, та й увіruвали. **8** I засвіdчив їм Бог Серцеzнавець, давши їм Духа Святого, як і нам, **9** і між нами та ними різницí Він жодної не вчинив, очистивши вірою їхні серця. **10** Отож, чого Бога тепер спокúшуete, щоб учням на шию покласти ярмó, якого анí наши отці, анí ми не здолáli понéсти? **11** Та ми віrуєmo, що спасéмося благодáтю Господа Ісуса так само, як і вони“. **12** I вся громада замовкla, і слухали пильно Варнаву й Павла, що розповідали, які то знамéна та чуда вчинив через них Бог між поганами! **13** Як замовкли ж вони, то Яків озвався й промовив: „Мужі-браття, послухайте також мене. **14** Сýмон ось розповів, як зглянувся Бог від почáтку, щоб вибрати люд із поганів для Йménня Свого. **15** I пророчí словá з цим погоджується, як написано: **16**, „Потóму вернуся, і віdbудуþу

Давидову скінню занепалу, і відбудую руїни промовив Павлó до Варнави: „Ходімо знов, і її, і наново поставлю її, 17 щоб шукали відвідаймо наших братів у кожному місті, Господа люди зосталі та всі нарόди, над де ми провіщаю Слово Господнє, — як вони якими Ім'я Мое кликано, — говорить Господь, пробувáють“. 37 А Варнава хотів був узяти з що чинить це все! 18 Господéві відвíку відомí собою Івана, що звáний був Мárком. 38 Та всí вчинки Його“. (αἰδον γε) 19 Тому дúмаю Павлó вважав за потрібне не брати з собою я, щоб не турбувати поган, що до Бога того, хто від них відлучився з Памфíлії, та навертáються, 20 але написати до них, щоб з ними на працю не юшов. 39 І повстала стрýмувались від занечýщення ідольського, незгода, і розлучились вони між собою. Тож та від блúду, і задушеніни, і від крòви. Варнава взяв Мárка, і поплінув до Кіпру. 40 А 21 Бо своїх проповідників має Мойсей по Павло вибраав Силу й пíшов, Божíй благодаті містах здавендáвна, і щосуботи читають братами доручений. 41 І проходив він Сýрію його в синагогах“. 22 Тоді постановили та Кілікію, Церквí зміцнюючи.

апóстоли й старші з цíлою Церквою вибрали мýжів із них, і послати до Антíохíї з Павлом та Варнáвою Юду, що зветься Варcáвva, і Силу, мýжів проводирів між братами, 23 написавши своїми руками оцé: „Апостоли й старші брати до братів, що з поган в Антíохíї, і Сýрії, і Кілікíї: Вітаємо вас! 24 Через те, що ми чули, що деякі з вас, яким ми того не дорýчували, стурбували наукою вас, і захитали вам душі, 25 то ми постановили однодушно, зíбравшися, щоб обраних мужів послати до вас із коханими нашими — Варнавою та Павlóм, 26 людьмí тими, що дýші свої віддали за Ім'я Господа нашого Ісуса Христа. 27 Тож ми Юду та Силу послали, що вяснять усно те саме. 28 Бо звóлилось Духові Святому і нам, — тягару вже нíякого не накладáти на вас, окрім цього необхíдного: 29 стрýмуватися від ідольських жертв та крові, і задушеніни, та від блúду. Оберегаючися від того, ви зробите добре. Бувайте здорові!“ 30 Посланцí ж прийшли в Антíохíю, і, зíбравши нарóд, доручили листа. 31 А перечитавши, раділи з потíшення того. 32 А Юда та Сила, самі бувши пророками, частим словом пíдбáдьорували та зміцняли братів. 33 А як перебуlí вони там якийсь час, то брати їх відпустили з миром до тих, хто їх вислав. 34 Але Сила схотів лишítися там, а Юда вернувся до Єрусалиму. 35 А Павло з Варнавою в Антíохíї жíлý, навчаючи та благовіstячі разом із іншими багатьомá Слово Господнє. 36 А по декількох днях

16 І прибув він у Дéрвію й Лíстр. І ото був там один учень, на ім'я Тимофíй, син навéрненої однієї юдéянки, а ба́тько був гéллен. 2 Добре свіdóцтво про нього давали брати, що були в Лíстрі та в Іконíї. 3 Павло захотів його взяти з собою, — і, взявши, обрізав його через юдеїв, що були в тих місцях, бо всí знали про ба́тька його, що був гéллен. 4 Як міста ж перехóдили, то їм передавали, щоб вони берегли оті постанові, які видали в Єрусалимі апóстоли та старші. 5 А Церквí зміцнювалися в вíрі, і щоденно зростали кíлькістю. 6 А що Дух Святий їм не звелів провіщати слово в Азíї, то вони перейшли через Фрігію та через країну галáтську. 7 Дíйшовши ж до Мíзíї, хотіли пíти до Віtíнї, та їм не дозволив Дух Ісусів. 8 Обминувши ж Мíзíю, прибуlí до Троáди. 9 І Павлові з'явилось видіння вночі: якийсь македóнянин став перед ним і благав його, кажучи: „Прийди в Македонію, і нам поможи!“ 10 Як побачив він це видіння, то ми зараз хотіли пíти в Македонію, зрозумівши, що Госпóдь нас покликав звіщиати їм Євáнгелію. 11 Тож відпливши з Троáди, прибуlí ми навпрост у Самотráкію, а другого дня до Неáполя, 12 звідтіля ж у Філíпі, що є перше місто-осада в тій частині Македонії. І пробулí ми в цім місті днів кілька. 13 Дня ж суботнього вийшли ми з міста над рíчку, де, за звичаєм, було місце молитви, і, посадивши, розмовляли з жінками, що посхóдились.

14 Прислухáлася й жінка одна, що звалася спитав: „Добрóдії! Що треба робити мені, Лідія, купчиха кармазайному з міста Тіятір, щоб спастýся?“ 31 А вони відказали: „Вíруй в що Бога вона шанувала. Господь же їй Господа Ісуса, — і будеш спасéний ти сам серце відкрив, щоб уважати на те, що Павло та твíй дíм“. 32 І Слово Господнє звіщали говорив. 15 А коли охристилась вона й йому та й усім, хто був у домі його. 33 І її дíм, то благала нас, кажучи: „Якщо ви сторож забрав їх того ж часу вночі, їхні рани признали, що вірна я Господéві, то прийдіть обмив, — і охристився негайно він сам та до господі моєї й живітъ“. І змусила нас. його всі домашні. 34 І він їх запровадив до 16 І сталось, як ми йшли на молитву, то дому свого, і поживу поставив, і радів із нас перестріла служжніця одна, що мала усім домом своїм, що ввірував у Бога. 35 А віщунського духа, яка ворожбítством давала коли настав день, то прислали начальники великий прибуток панам своїм. 17 Вона йшла слуг поліційних, наказуючи: „Відпусти тих слідкомá за Павлом та за нами, і кричала, людей!“ 36 І сказав той в'язничний дозорець говорячи: „Оці люди — це раби Всеvішнього словá ці Павлові: що прислали начальники, Бога, що вам провіщають дорогу спасіння!“ щоб вас відпустити. „Отож, вийдіть тепер 18 І багато днів вона це робила. І обуривсь та й з мýром ідти!“ 37 А Павло відказав їм: Павло, і, обернувшись, промовив до духа: „Нас, римлян, незасуджених, рíзками сікли „У Ім'я Ісуса Христа велю я тобі — вийди прилóдно, і до в'язниці всадили, а тепер з неї!“ І того часу той вийшов. 19 А пани нас таємно виводять? Але ні! Хай вони самі її, бачивши, що пропала надія на їхній прийдуть, та й виведуть нас!“ 38 Ці ж слова прибуток, схопили Павла Й Силу, і потягли поліційні слуги донéсли начальникам. А ті їх на ринок до старšíх. 20 Коли ж їх привели налякались, почувши, що римляни вони. 39 до начальників, то сказали: „Ці люди, юдеї, І прийшли, та їх перепросили, а вивівши, наше місто бунтують, 21 і навчають звичаїв, благали, щоб із міста пішли. 40 І, вийшовши з яких нам, римлянам, не годиться приймати, в'язниці, прибулі вони до Лідії, а з братами ані викóнувати“. 22 І нáтовп піднявся на побачивши, потішили їх та й пішли.

них. А начальники здерли одежу із них, та звеліли їх рíзками сікти. 23 І, завдавши багато їм ран, посадили в в'язницю, наказавши в'язничному дозбрóеві, щоб їх пильно стеріг. 24 Одержанавши такого накáза, той їх повкидáв до внутрішньої в'язниці, а їхні ноги забив у колóди. 25 А піvníчної пори Павло Й Сила молилися, і Богові співали, а уv'язнені слухали їх. 26 І ось нагло повстало велике трясіння землі, аж основи в'язнічні були захитáлися! І повідчиналися зараз усі двері, а кайдáни з усіх поспадáли. 27 Як прокинувся ж сторож в'язничний, і побачив відчинені двері в'язниці, то витяг меча та й хотів себе вбити, мавши думку, що повтікали уv'язнені. 28 А Павло скрикнув голосом гучнýм, говорячи: „Не чини собі жодного зла, бо всí ми ось тут!“ 29 Зажадавши ж той світла, ускóчив, і тремтячий припав до Павла та до Сили. 30 І вивів їх звідти й

17 Як вони перейшли Амфіполь й Аполлонію, то прийшли до Солу́ня, де була синагога юдейська. 2 І Павло, за звичаєм своїм, до них увійшов, і з ними змагавсь три суботи з Писання, з виказуючи та доводячи, що мусів Христос постраждати й воскрéснути з мертвих, і що Христос Той — Ісус, про Якого „я вам проповідую“. 4 І ввірвали дехто з них і до Павла та до Сили пристали, — безліч побожних із гéлленів та немало з шляхéтних жінок. 5 А невірні юдеї були запалилися зáздрістю, і якихсь негíдних людей назириали на вулицях, учинили збіговисько та й бунтували те місто, а набíгши на хату Ясóнову, шукали апостолів, щоб до нáтовпу вивести їх. 6 А як їх не знайшли, потягли до начальників міста Ясона та декого з братті, кричачі: „Ті, що світ сколотили, — і сюди ось вони поприходили! 7 А Ясон їх до себе прийняв. Вони всі проти

наказів кесаря чинять, говірчи, ніби інший проживає не в храмах, рукою збудованіх, 25 і є цар — Ісус“. 8 I вони зворобили народ Він не вимагає служіння рук людських, ніби та начальників міста, що слухали це. 9 Але, в чомусь Він мав би потребу, бо Сам дає всім узвіши поруку з Ясона та з інших, вони їх і життя, і дихання, і все. 26 I ввесь людський відпустили. 10 А брати відіслили негайно рід Він з одного створив, щоб замешкати всю вночі Павла й Силу до Вéрїї. I, прибувши, поверхню землі, і призначив окреслені доби вони пішли в синагогу юдейську. 11 Ці були й границі замешкання їх, 27 щоб Бога шукали шляхетніші за солуня, — і слова прийняли вони, чи Його не відчувають і не знайдуть, з повним зáпалом, і Писання досліджували хоч Він недалеко від кожного з нас. 28 Бо день-у-день, чи так воно є. 12 Тож багато із ми в Нім живемо, і рухаємося, і існуємо, них тоді ввірували, і з почесних гéлленських як і деякі з ваших поетів казали: „Навіть жінок та немало із мýжів. 13 Як солунські рід ми Його!“ 29 Отож, бувши Божим тим ж юдеї довідалися, що Павло проповідує родом, не повинні ми думати, що Божество Боже Слово й у Вéрїї, прибулі вони, і там подібне до золота, або срібла, чи до каменю, баламутили та бунтували народ. 14 Тоді твору мистецтва чи людської вýгадки. 30 браття негайно Павла відпустили, щоб до Не зважаючи ж Бог на часи невідомості, моря йшов; а Сила та Тимофій позосталися ось тепер усім людям наказує, щоб скрізь там. 15 А ті, що Павла відпроваджували, кáялися, 31 бо Він вýзначив день, коли хоче провелі його аж до Атéн, а прийнявши судити поправді ввесь світ через Мужа, що накáза про Силу та Тимофія, щоб до нього Його наперед Він поставив, і Він подав доказа вернулися якнайшвидше, відбулі. 16 Як всім, із мертвих Його воскресивши“. 32 Як Павло ж їх чекав у Атéнах, у нýому кипів почули ж вони про воскрéсення мертвих, то його дух, як бачив це місто, повне ідолів. одні на сміхатися стали, а інші казали: „Про 17 Тож він розмовляє у синагозі з юдеями це бýдемо слухати тебе іншим разом“. 33 та з богобійними, і на ринку щоденно зі Так вийшов Павло з-поміж них. 34 А деякі стрíчними. 18 А дехто з філóсофів епíкурéїв мужі пристали до нього й увірували, серед та стóїків сперечалися з ним. Одні говорили: них і Діонісій Ареопагіт, і жінка, Дамáра, „Щó то хоче сказати оцей пустомóб?“ А інші: ім'ям, та інші із ними.

„Здається, він проповідник чужих богів“, бо він їм звіщáв Евáнгелію про Ісуса й воскрéсення. 19 I, взявши його, повели в ареопáг та й казали: „Чи можемо знати, щó то є ця наука новá, яку проповідуеш ти? 20 Bo чуднé щось вкладаеш до наших вух. Отже хочемо знати, щó то значить має?“ 21 A всі атéняни та захожі чужýнці нічим іншим радніш не займалися, як аби щось новé говорити чи слухати. 22 Тоді Павло став посередині ареопагу й промовив: „Мýжі атéнські! Із усього я бачу, що ви дуже побожні. 23 Bo, проходячи та оглядаючи святощі ваші, я знайшов також жéртівника, що на нýому написано: „Незнаному Богові“. Ось Того, Кого навманні ви шануєте, Того я проповідую вам. 24 Бог, що створив світ і все, що в нýому, бувши Господом неба й землі,

18 Після цього він вийшов з Атéн і прибув до Корýнту. 2 I знайшов він одного юдея, на імénня Акýлу, родом із Пóнту, що недавно прибув із Італії, та Присkиллу, його дружýну, — бо Клáвдій звелів усім юдеям, щоб покинули Рим. I до них він прийшов, 3 а що був він того ж ремесла, то в них позостався та працював; ремесло ж їхнє було — виробляти намéти. 4 I він щосуботи розмову точив у синагозі, переконуючи юдеїв та гéлленів. 5 A коли прибулі Сила та Тимофій з Македонії, Павло слову віддався, і він свідчив юдеям, що Ісус — то Христос. 6 Як вони ж спротивлялися та богозневажали, то він обтрусив одежду свою та промовив до них: „Ваша кров — на голову вашу! Я чистий. Відтепéр я підú до поган“. 7 I, вийшовши звідти, він прибув до господі однóго, на

ім'я Тита Юста, що був богообійний, його став промовляти в синагозі. Як Акýла й ж дім межувáв із синагогою. 8 А Крисп, Прискýлла почули його, то його прийняли, старший синагоги, увірував в Господа з і докладніш розповілій йому про дорогу усім домом своїм; і багато з корýнтян, Господню. 27 А коли він схотів перейти до почувши, увірували й охристилися. 9 Сказав Ахáї, брати написали до учнів, нагадуючи, же Павлóві Господь у видінні вночі: „Не щоб його прийняли. А прибувші, помагав біся, але говори й не мовчи, 10 бо з тобою він багато тим, хто ввірував благодáттю, 28 ось Я, і на тебе ніхто не накинеться, щоб бо він переконував пильно юдеїв, Писанням тобі заподіяти зло, — бо Я маю в цім місті прилюдно довбáчи, що Ісус — то Христос. багато людей“. 11 І позостався він рік і шість місяців, навчаючи в них Слóва Божого. 12 А коли Галліон був в Ахáї прокóнсулом, то проти Павлá однодушно повстали юдеї, і на суд привелій його, 13 кажучи: „Цей людей намовляє, щоб Богові честь віддавали незгідно з Закóном!“ 14 Як Павло ж хотів уста відкрити, сказав Галліон до юдеїв: „О юдеї, якби сталася кривда яка, або злий учинок, то я б справедливо вас вислухав. 15 Та коли спíр іде про слово та ймéння й Закóн ваш, то самí доглядайте, — я суддею цього бути не хóчу“. 16 І прогнав їх від сýду. 17 Тодí всі схопíли Состéна, начальника над синагогою, та й перед судом його били. Галліон же на те зовсíм не зважав. 18 А Павлó, перебувши доволí ще днів, попрощаючись з братами, і поплінув у Сýрію, і з ним Прискýлла й Акýла; він у Кенхréях обстріг собі голову, бо обйтницю дав був. 19 І прибув він в Ефéс, і там їх позостáвив, а сам у синагогу ввійшов і розмовляв із юдéями. 20 Як просили ж його довший час позостатися в них, то він не згодився, 21 але попрощаючись й сказав: „Знов вернуся до вас, коли буде на те воля Божа!“ І відплів із Ефéсу. 22 І, побувши в Кесарíї, він піднýвся, і, привіт склавши Церкві, відбув в Антіохíю. 23 І, пробувши там деякий час, він вибрався в подорож знову, за порýдком проходячи через країну галáтську та Фрýгію, та всіх учнів зміцняючи. 24 Один же юдей, на ім'я Аполлóс, родом з Олександriї, красномóвець та сильний в Писанні, прибув до Ефéсу. 25 Він був навчéний дороги Господньої, і, палáючи духом, промовляв і про Господа пильно навчав, знаючи тільки Іванове хріщення. 26 І він сміливо

19 І сталося, що коли Аполлóс перебував у Корýнті, то Павло, перейшовши горішні країни, прибув до Ефéсу, і деяких учнів знайшов, 2 та й спитав їх: „Чи ви Духа Святого одержали, як увірували?“ А вони відказали йому: „Та ми навіть не чули, чи є Дух Святий!“ 3 І він запитав: „Тож у щó ви хрістились?“ Вони ж відказали: В Іванове хріщення“. 4 І промовив Павло: „Таж Іван хрістив хріщення на покáйння, говорячи людям, щоб вірили в Того, Хто прийде по ньому, цебто в Ісуса“. 5 Як почули ж', то хрістились вони в Ім'я Господа Ісуса. 6 А коли Павло руки на них покláв, то зíйшов на них Дух Святий, — і різними мовами стали вони промовляти та пророкувати! 7 А всіх їх булó чоловіка з дванáдцять. 8 А до синагоги ввійшовши, промовляв він відважно, три місяці про Боже Царство навчаючи та переконуючи. 9 А коли опиралися дехто й не вірували, і дорогу Господню лихослóвили перед нарóдом, то він їх покинув і виділив учнів, і щодня проповідував у школі одного Тирáна. 10 Це ж два роки продовжувалось, так що всі, хто замешкував в Азїї, юдéї та гéллени, слухали слово про Господа. 11 І Бог чуда чинив надзвичайні руками Павловими, 12 так що навіть хусткý й поясí з його тіла приносили хворим, — і хвороби їх кидали, і дúхи лукаві вихóдили з них. 13 Дехто ж із мандрівних ворожбítів юдейських зачали закликати Ім'я Господа Ісуса над тими, хто мав злих духів, проказуючи: Заклинаємо вас Ісусом, Якого Павлó проповідуете!“ 14 Це ж робили якісь сім синів юдейського первосвященика Скéви. 15 Відповів же злий дух і сказав їм: „Я

знаю Ісуса, і знаю Павла, а ви хто такі?“ **16** **32** І кожен що інше кричав, бо збори І скочив на них чоловік, що в ньому злий бурхліві були, і багатою з них навіть дух був, і, перемігши обох, подужав їх так, не знали, чого ради зібралися. **33** А з що втекли вони з дому нагі та поранені. **17** І наріду взяли Олександра, бо юдеї його це стало відоме юдеям та гелленам, усім, висуvalи. І Олександер дав знака рукою, і що в Ефесі замешкують, — і боязни напав на хотів віправдатися перед нарідом. **34** А коли всіх їх, і славилося Ім'я Господа Ісуса. **18** І розпізнали, що юдеянин він, то злилися багато-хто з тих, що ввірували, приходили, всі в один голос, і годин зо дві гукали: визнаваючи та відкриваючи вчинки свої. **19** „Артеміда ефеська велика!“ **35** А як писар І багато-хто з тих, що зібралися чарами, міський заспокойний нарід, то промовив: „Мужі познайомили книги свої та й перед усіма ефеськими, яка ж то людина не знає, що місто попалили. І злічили цінні їх, і вийшло на Ефес — то храмовий доглядач Артеміди срібло п'ятдесят тисяч драхм. **20** Так могуче великої її образу, упалого з неба? **36** Коли росло та зміцнялося Воже Слово! **21** А ж цьому перечити не можна, то потрібно як сповнилось це, Павло в Дусі задумав вам бути спокійними, і не робіти необачно перейти Македонію та Ахая, та й удастись нічого. **37** А ви ж привели цих людей, що ані у Єрусалим, говорячи: „Як побуду я там, святохрадці, ані вашої богині не зневажили. то треба мені й Рим побачити“. **22** Тож він **38** Отож, як Дмитро та його ремісники послав у Македонію двох із тих, що служили мають справу на кого, то суди є на ринку йому, Тимофія й Ерасті, а сам позостався проконсули, — один єдного хай позивають. якийсь час ув Азії. **23** І розрух чималий був **39** А коли чогось іншого допоминається, то те стався там часу того за Господню дорогу. **24** вирішиться на закінченні зібранні. **40** Бо ось є Бо один золотар, Дмитро на ім'я, що робив небезпека, що нас за сьогоднішній розрух сріблляні Артемідині храмки, та ремісникам оскаржити можуть, і немає жадної причини, заробіток чималий давав, **25** згромадив він якою могли б віправдати це зборище“. **41** І, їх і ще інших подібних робітників, та й промовивши це, розпустив він громаду.

промовив: „Ви знаєте, мужі, що з цього ремесла заробіток ми маємо. **26** І ви бачите й чуете, що не тільки в Ефесі, але мало не в усій Азії — цей Павло збаламутив і відвернув багатою наріду, говорячи, ніби то не боги, що руками пороблені. **27** І не тільки оце нам загрожує, що прийде зайняття в упадок, а й храм богині великої Артеміди в ніщо заразується, і буде зруйнована й велич тієї, що шанує її ціла Азія та цілий світ“. **28** Почувши ж оце, вони переповнились гнівом, та й стали кричати, говорячи: „Артеміда ефеська велика!“ **29** І місто наповнилось зáколотом. І кинулися однодушно до видобища, скопивши Павлових супутників — Гая та Аристарха, македонян. **30** Як Павло ж хотів у нарід увійти, то учні його не пустили. **31** Також дехто з азійських начальників, що були йому пріятелі, послали до нього й просили, щоб він не вдавався на видобище.

20 А як зáколо stих, то Павло скликав учнів, і, потішивши та попрощавши із ними, вибрався йти в Македонію. **2** Переїшовши ж ті стóрони та підбадьоривши їх довгим словом, прибув до Геллади, **3** і прожив там три місяці. А як він захотів був відплінути в Сýрію, то змову на нього вчинили юдеї, тому він узяв думку вертатися через Македонію. **4** Рáзом із ним пішов Сóпатер Пíррів із Верії, Аристарх та Секунд із Солу́ня, і Гай дерв'янін, і Тимофій, а з азійців — Тýхик та Трохим. **5** Вони відбули наперед, і нас дожидали в Троаді. **6** А ми відпливли із Філіпів по святах Опрісноків, і прибули днів за п'ять у Троаду до них, де сім день прожилі. **7** А дня першого в тижні, як учні зібралися на ламання хліба, Павло мав промову до них, бо вранці збирався відбути, і затягнув своє слово до півночі. **8** А в горниці, де зібралися ми, було багато світл.

9 Юнак же один, Євтих на ім'я, сидів на Царство Боже. **26** Тому дня сьогоднішнього вікні. Його обгорнув міцний сон, бо задовго вам свідкую, що я чистий від крові всіх, **27** Павло промовляв, і він сонний хитнувся, і бо я не вхилявсь об'являти вам усю волю додолу упав із третього поверху, — і піднялі Божу! **28** Пильнуйте себе та всієї отари, в його мертвого. **10** Зійшов же Павло та до якій Святий Дух вас поставив епіскопами, нього припав, і, обнявши його, проказав: щоб пасти Церкву Божу, яку власною кров'ю „Заспокойтесь, бо душа його в ньому!“ **11** А набув Він. **29** Бо я знаю, що як я відійду, вернувшись, він хліб переломив і спожив, і то ввійдуть між вас вовки люті, що отари бésidу довго точив, — аж до досвітку, потім щадити не будуть. **30** Із вас самих навіть мужі відбудуть. **12** А хлопця живим привелі, — і постануть, що будуть казати перекручене, зраділи немало. **13** А ми наперед пішли аби тільки учнів тягнути за собою. **31** Тому до корабля, та в Асс попливли, щоб звідти то пильнуйте, пам'ятаючи, що я кожного забрати Павла, — бо він так ізвелів, сам з вас день і ніч безперестань навчав зо бажаючи пішки піти. **14** А коли він із нами слізьмі ось три роки. **32** А тепер доручаю зійшовся в Ассі, ми взяли його та прибулі влас Богові та слову благодаті Його, Який має в Мітілену. **15** І, відплінувши звідти, ми силу будувати та дати спадщину, серед усіх назавтра пристали навпроти Хіосу, а другого освячених. **33** Ні срібла, ані золота, ні одежі дня приплівлі до Самосу, наступного ж чиєсій я не побажав. **34** Самі знаєте, що ці ми прибулі до Мілету. **16** Бо Павло захотів руки мої послужили потребам моїм та отих, поминути Ефес, щоб йому не барітися в хто був зо мною. **35** Я вам усе показав, що, Азії, бо він квáпився, коли буде можливе, працюючи так, треба поміч давати слабім, бути в Єрусалимі на день П'ятдесятниці. та пам'ятати слова Господа Ісуса, бо Він Сам **17** А з Мілету послав до Ефесу, і приклікав проказав: „Блаженніше давати, ніж брати!“ пресвітерів Церкви. **18** І, як до нього вони **36** Проказавши ж оце, він навкóлішки впав, та прибулі, він промовив до них: „Ви знаєте, їх із ними всіма помолився. **37** І знявсь між як із першого дня, відколи прибув в Азію, усіма плач великий, і вони припадали на я з вами ввесь час перебувáв, **19** і служив Пáвлову шию, і його ціluвали. **38** А найтяжче Господéві з усією покорою, і з рясними вони сумували з-за слова, яке він прорік, що слізьмі та напастями, що спіткали мене від не бáчитимуть більш обличчя його. І вони юдейської змови, **20** як нічого корýсного я провелі його до корабля.

не минув, щоб його вам звістити й навчити вас прилюдно і в домáх. **21** І я свідчив юдеям та гéлленам, щоб вони перед Богом покаялись, та ввíрували в Господа нашого Ісуса Христа. **22** І ось тепер, побуджений Духом, подаюсь я в Єрусалим, не відаючи, що там трапиться має мені, **23** тільки Дух Святий в кожному місті засвідчує, кажучи, що кайдáни та муки чекають мене. **24** Але я ні про що не турбуюсь, і свого життя не вважаю для себе цінним, аби но скінчiti дорóгу свою та служіння, яке я одéржав від Господа Ісуса, — щоб засвідчити Євáнгелію благодаті Божої. **25** І ось я знаю тепер, що обличчя могó більш не будете бачити всі ви, між якими ходив я, проповідуючи

21 А як ми розлучíлися з ними й відплíнули, то дорогою прóстою в Кос прибулі, а другого дня до Родóсу, а звідти в Патáру. **2** І знайшли корабля, що плив у фінікію, увійшли та й поплінули. **3** А коли показався нам Кіпр, ми лишили лівборуч його та й попливли в Сýрію. І пристали ми в Тирі, бо там корабель вантажá мав скласти. **4** І, учнів знайшовши, перебулі тут сім день. Вони через Духа казали Павлóві, щоб до Єрусалиму не йшов. **5** І, як дні побуту скінчíлися, то ми вийшли й пішли, а всі нас провóдили з дружýнами й дітмí аж за місто. І, ставши навкóлішки, помолились на бéрезі. **6** І, попрощаючись один із одним, ми ввійшли в корабель, а вони повернулися

додому. 7 А ми, закінчиваючи від Тиру їм сказане, та ѹ що сам ти Закона пильнуєш. плавбю, пристали до Птолемаїди, і, братів 25 А про тих із поган, що ввірували, ми привітавши, один день перебули в них. 8 А писали, розсудивши, щоб вони береглися від назавтра в дорогу ми вибралисѧ, і прийшли ідолських жертв та крові й задушений, в Кесарію. І ввійшли до господі благовісника та від блуду“. 26 Тоді взяв Павло мужів отих, і Пилипа, одного з семи, і позосталися в назавтра очистився з ними, і ввійшов у храм, нього. 9 Він мав чотири панні дочкі, що ізвістив про виконання днів очищення, так, пророкували. 10 І коли ми багато днів у аж за кожного з них була жертва принесена. них заставались, то прибув із Юдеї якийсь 27 А коли ті сім день закінчиться мали, то пророк, Агаб на ім'я. 11 І прийшов він до азійські юдеї, як побачили в храмі його, нас, і взяв пояса Павлового, та й зв'язав підбірли ввесь нарбд, та руки на нього свої руки та ноги й сказав: „Дух Святий так наклали, 28 кричачи: „Ізраїльські мужі, звіщає: Отак зв'яжути в Єрусалимі юдеї того рятуйте! Це людина ота, що проти народу мужа, що цей пояс його, і видадуть в руки й Закону та місця цього всіх усюди навчає! поган“... 12 Як почули ж оце, то благали ми та А до того у храм упровадив і гелленів, — і тамтешні Павла, щоб до Єрусалиму не йшов. занечистив це місце святе!“ 29 Бо перед тим 13 А Павло відповів: „Що робите ви, плачуши вони бачили в місті з ним разом Трохима та серце мені розриваючи? Бо за Ім'я Господа ефесянина, і гадали про нього, що Павло то Ісуса я готовий не тільки зв'язаним бути, його ввів у храм. 30 І порушилося ціле місто, а й померти в Єрусалимі!“ 14 А не могли і повстало збіговисько люду. І, скопивши ми його вмовити, і замовкли, сказавши: Павла, потягли його поза храм, а двері „Нехай дістеться Божа воля!“ 15 А після оцих негайно зачинено. 31 Як хотіли ж забити днів приготувались ми, та до Єрусалиму його, то вістка досталась до полкового вириущили. 16 А з нами пішли й деякі учні із тисяцього, що ввесь Єрусалим збунтувався! Кесарії, ведучи якогось кіпряніна Мнасона, 32 І він зараз узяв вояків та сотників, і подався давнього учня, що ми в нього спинитисѧ до них. А вони, як угледіли тисяцього мали. 17 А коли ми прийшли в Єрусалим, то й вояків, то бити Павла перестали. 33 братів прийняли нас гостинно. 18 А другого Приступив тоді тисяцький, та й ухопів дня Павло з нами подався до Якова. І всі його, і двома ланцюгами зв'язати звелів, старші посхидалисѧ. 19 Поздоровивши ж і допитувати став: хто такий він і що він їх, розповів він докладно, що Бог через зробив? 34 Але кожен що інше викриував служіння його вчинив між поганами. 20 Як у натовпі. І, не мігши довідатись певного вони ж це почули, то славили Бога, а до через зáкот, він звелів відпроводити його нього промовили: „Бачиш, брате, скільки до фортеці. 35 А коли він до сходів прийшов, тисяч серед юдеїв увірувало, і всі вони — то трапилося, що мусили нести його вояки ревні оборонці Закону! 21 Вони ж чули про із-за натовпу людського, 36 бо безліч народу тебе, ніби ти всіх юдеїв, що живуть між йшла слідкома та кричала: „Геть із ним!“ 37 А поганами, навчаєш відступлення від Мойсея, коли Павло входив до фортеці, то тисяцього говорячи, щоб дітей не обрізували й не поспитався: „Чи можна мені щось сказати тримались звичай. 22 Що ж почати? Люд тобі?“ А той відказав: „То ти вміш по-збереться напевно, бо почують, що прибув грецькому? 38 Чи не той ти егіптянин, що ти. 23 Отже, зроби це, що порадимо тобі. Ми перед цими днями призвів був до бунту, маємо чотирьох мужів, що обітницю склали і віпровадив до пустині чотири тисячі на себе. 24 Візьми їх, та й із ними очистяся, і потаємних убийників?“ 39 А Павло відказав: видатки за них заплати, щоб пострігли їм „Я юдеянин із Тарсу, громадянин відомого голови. І пізнають усі, що неправда про тебе міста в Кілікії. Благаю тебе, — дозволь

мені до народу промовити!“ 40 А коли той приклікавши Ймення Його!“ 17 І сталось, як дозволив, то Павло став на сходах, і дав знака вернувся я в Єрусалим, і молився у храмі, рукою народові. А як тиша велика настала, то в захоплення впав я, 18 і побачив Його, промовив єврейською мовою, кάжучи:

22 „Мужі-браття й батьки! Послухайте ось тепер віправдання моє перед вами!“ 2 Як зачули ж вони, що до них він говорить єврейською мовою, то тиша ще більша настала. А він промовляв: 3 „Я юдіянин, що родився в кілкійському Тáрсі, а вихований у цім місті, у ніг Гамаліїла докладно навчений Закону отців; гордівець я Божий, як і всі ви сьогодні. 4 Переслідував я аж до смерті цю путь, і в'язав, і до в'язниці вкидав чоловіків і жінок, 5 як засвідчить про мене первосвященик та вся старшина. Я від них був узявл навіть листі на братів, і пішов до Дамаску, щоб тамтешніх зв'язати й привезти до Єрусалиму на кару. 6 І сталося, як у дорозі я був, і наблизявся до Дамаску опівдня, то ось мене нагло осяяло світло велике з неба! 7 І я повалився на землю, і голос почув, що мені говорив: „Савле, Савле, — чому ти Мене переслідуєш?“ 8 А я запитав: „Хто Ти, Господи?“ А він мені відказав: „Я Ісус Назарянин, що Його переслідуєш ти“. 9 А ті, що зо мною були, правда, бачили світло, але не почули вони того голосу, що мені говорив. 10 А я запитав: „Щó я, Господи, маю робити?“ Господь же до мене промовив: „Уставай та йди до Дамаску, а там тобі скажуть про все, що тобі призначено робити“. 11 А від ясности світла того невидіющим я став. І присутні зо мною за руку мене повелі, і до Дамаску прибув я. 12 А один муж Ананій, у Законі побожний, що добре свідочство про нього дають усі юдеї в Дамаску, 13 до мене прибув, і, ставши, промовив мені: „Савле брате, — стань видіючий!“ Я хвилі тієї побачив Його. 14 І озвавсь він до мене: „Бог отців наших вибрав тебе, щоб ти волю Його зрозумів, і щоб бачив ти Праведника, і почув голос із уст Його. 15 Бо будеш ти свідком Йому перед усіма людьми про те, що ти бачив та чув! 16 А тепер чого гаєшся? звелів тим, що стояли при ньому, щоб Уставай й охристися, і обмий гріхи свої, били його по устах. 17 Тоді промовив до

що до мене сказав: „Постіши, і піди хутчій з Єрусалиму, бо не приймуть свідочства твого про Мене“. 19 А я відказав: „Самі вони, Господи, знають, що я до в'язниці садовів та бив по синагогах отих, хто вірував у Тебе. 20 А коли лилася кров Твого свідка Степана, то сам я стояв та вбивство його похвалив, і одежу вбивців його сторожів“. 21 Але Він до мене промовив: „Іди, бо пошлю Я далеко тебе, — до поган!“ 22 І аж до слова цього його слухали. Аж ось піднісли вони голос свій, гукаючи: „Геть такого з землі, бо жити йому не годиться!“ 23 І як вони верещали, і одежу штурліли, і кидали порох у повітря, 24 то звелів тисяцький у фортецю його відвєсті, і звелів бичуванням його допитати, щоб довідатися, з якої причини на нього вони так кричали. 25 І як його розтяглі для ремінних бичів, то Павло сказав сотникові, що стояв: „Хіба бичувати дозволено вам громадянина римського та ще й незасудженого?“ 26 Якже сотник це почув, то подався до тисяцького, і завідомив, говорячи: „Щó хочеш робити? Бож римлянин цей чоловік!“ 27 Підійшов тоді тисяцький, та й поспітився Його: „Скажи мені, чи ти римлянин?“ А він: „Так!“ відказав. 28 Відповів на те тисяцький: „За великі гроти громадянство оце я набув“. А Павло відказав: „А я в нім і родився!“ 29 І відступили негайно від нього оті, що хотіли допитувати його. І злякався тисяцький, довідавшися, що той римлянин, і що він ізв'язав був його. 30 А другого дня, бажавши довідатись правди, у чому юдеї його оскаржують, він звільнив його та звелів, щоб зібралися первосвященики та ввесь синедріон. І він вивів Павла, і поставив його перед ними.

23 І вп'явся очима Павло на той синедріон і промовив: „Мужі-браття, я аж по сьогоднішній день жив для Бога всім добрим сумлінням!“ 2 Але первосвященик Ананій звелів тим, що стояли при ньому, щоб

нього Павло: „Тебе битиме Бог, ти стіно він має йому щось сказати“. 18 Той же побілена... Ти ж сидиш, щоб судити мене взяв його, та й запровадив до тисяцького за Законом, а наказуеш бити мене проти та сказав: „Павло в'язень покликав мене, і Закону?“ 4 А присутні сказали: „То ти просив запровадити до тебе цього юнака, що Божому первосвященикові лихослóвиш?“ має тобі щось сказати“. 19 І взяв тисяцький 5 І промовив Павло: „Не знат я, брати, того за руку, і нáбík відвів і спитав: „Щó що то первосвященик. Бо написано: На ти маєш звістити мен?“ 20 А той розповів: начальника люду твого не лихослóв“. 6 „Змову склали юдеї, — просити тебе, щоб ти І Павло, спостерігши, що частина одна — взвітра до синедріону Павла припровáдив, саддукéї, а друга — фарисеї, покликнув у нíbi хочут вони докладніш розпізнати синедріоні: „Мужі-браття, — я фарисей, і син про нього. 21 Отож, не послухайся їх, бо фарисея. За надію на воскресіння мертвих чигас на нього їх більш сорока чоловіка, мене судять!“ 7 Якже він це промовив, що клятву склали нí їсти, ні пити, аж колотнéча постала поміж саддукéями та доки його не заб'ють. І тепер он готові фарисеями, — і розділілась юрба. 8 Саддукéї вони, і чекають твого прирέчення“. 22 Тоді бо твérдять, що немає воскресіння, ані тисяцький відпустив юнака, наказавши йому ánгола, ані духа, фарисеї ж оце визнають. 9 І — „не розповідáти ані óдному, що мені ти галас великий зчинився. А деякі книжники, це вýявив.“ 23 І він заклýкав якихось двох із із фарисеїської групи, уставши, почалý сотників, і наказав: „Пришикуйте на третю сперечатися, кажучи: „У чоловікові цьому годину вночі дві сотні вояків, щоб іти до ми жодного лíха не знаходимо! А коли Кесарії, і кіннотників сімдесят, та дві сотні промовляв Дух до нього, чи ангол, не стрільців. 24 Приготуйте також в'ючаків і противмся Богові“. 10 А коли колотнéча Павла посадіть, і здоровим його проведіть велика зчинилася, то тисяцький, боячись, до намісника Фéлікса. 25 І листа написав щоб Павла не роздерли, звелів воякам увійти він такого ось змісту: 26 „Клávdíj Lísiý та забрати його з-поміж них, і відвéсти в намісникові всedostojinu Фéліксові — фортецю. 11 А наступної ночі став Господь поздорóлення! 27 Цього мужа, що його юдеї перед ним і промовив: „Будь бадьорий! Бо як скопíли були та хотіли забити, урятував в Єрусалимі про Мене ти свідчив, так треба я, із воякамі прийшовши, довідавшися, що тобі свідкувати й у Римі!“ 12 А коли настав він рýмлянин. 28 І хотів я довідатися про день, то дехто з юдеїв зібрались, та клятву причину, що за неї його оскаржали, та й склали, говорячи, що нí їсти, ні пити не привів був його до їхнього синедріону. 29 бýдуть, аж доки Павлá не заб'ють! 13 А тих, що Я знайшов, що його винуватять у спíрних закляття таке поклáли, було більш сорокá. речах їхнього Закону, і що провини не має 14 І вони приступили до первосвящеників він жадної, вártoї смерти або ланцюгів. 30 та старших і сказали: „Ми клятву склали Як донéсли ж мені про ту змову, що юдеї нічого не їсти, аж поки заб'emo Павла! вчинили на мужа цього, я зараз до тебе його 15 Отож разом із синедріоном передайте відіслав, наказавши також позивальникам, тисяцькому, щоб до вас він привів його, нíbi щоб перед тобою сказали, щó мають на нього. хочете ви докладніш розізнати про нього. Будь здоровий!“ 31 Отож вояки, як наказано А ми, перше нíж він набlízиться, готові їм, забрали Павлá, і вночі попровадили в забити його“. 16 Як зачув же сестрíнець Антипатрýdu. 32 А другого дня, полишивши Павлів про цю змову, то прибув, і ввійшов у кіннотчиків, щоб ішли з ним, у фортецю фортецю, і Павлá завіdомив. 17 Павло ж зараз вони повернулися. 33 А ті прибулі в Кесарію, покликав однóго з сотників, та й сказав: і, листа передавши намісникові, поставили „Цього юнака запровадь до тисяцького, бо також Павла перед ним. 34 Намісник листа

прочитав і спітав, із якого він краю. А дбáю про те, щоб зáвсíди мати сумління довідавшись, що з Кілікії, промовив: **35** невинне, щодо Бога й людей. **17** А по довгих „Я тебе переслухаю, як прийдуть і твої рокáх я прибув, щоб подати моєму народові позивальники“. І звелів стерегти його в мілостиню та приноси. **18** Ось при цьому Іродовому Преторії.

24 А по п'яти днях прибув первосвященик

Ананій з якимсь старшим, та з промовцем якимсь Тертилом, що перед намісником скáржилися на Павла. **2** Коли ж він був покликаний, то Тертил оскаржати зачав, промовляючи: „Через тебе великий мир маємо ми, і для народу цього добре речі впроваджено через дбайлівість твою, — **3** це ми зáвжди і скрізь визнаємо з подякою щирою, вседостойний наш Фéлікс! **4** Та щоб довго тебе не турбувати, то благаю тебе, щоб ти коротко вислухав нас зо своєї ласкавости. **5** Ми переконалися, що цей чоловік — то зарáза, і що він колотнечу викликує між усіма юдеями в цілому світі, і що він провідник Назорейської ересі. **6** Він відважився навіть збечестити храм, і його ми схопили були, і судити хотіли за нашим Законом. **7** Але тисяцький Лісій прибув, і з великим насильством видер його з наших рук, **8** а його винувальникам звелів йти до тебе. Ти сам зможеш від нього, розпитавши, дізнатись про все, у чому його ми винуємо“.

9 Юдеї також прилучились до того, говорячи, що то так. **10** І як намісник дав знака йому говорити, то Павло відповів: „Я знаю, що від літ багатьох ти суддя для народу цього, — тому буду сміліше боронитись. **11** Ти можеш

довідатися, що нема більш дванадцяти день, як прийшов я до Єрусалиму вклонитися. **12** І

вони ані в храмі, ані в синагогах, ні в місті відійшов із Кесарії до Єрусалиму.

мене не здібали, щоб я з ким сперечався, **2** І поскаржилися йому на Павла або колотнечу в нарóді здіймав. **13** І не первосвященики та головніші з юдеїв, і

можуть вони довéсти тобі того, у чому тепер благали його, **3** і ніби милости просили для оскаржати мене. **14** Але признаюсь тобі, нього, щоб до Єрусалиму його пропровадив,

що в дорозі оцій, яку звуть вони ерессю, я — вони змову вчинили, щоб смерть Богові отців служу́ть так, що вірую всьому, заподіяти йому по дорозі. **4** А Фест відповів,

що в Законі й у Пророків написане. **15** І що Павла стережуть у Кесарії, і він сам

маю надію я в Бозі, — чого й самі вони незабáром туди подається. **5** „Отже, — сподіваються, — що настане воскресіння сказав він, — хто спроможен із вас, нехай ті

праведних і неправедних. **16** І я пильно вирушають разом зо мною, і коли є неправда

знайшли мене дехто з юдеїв азійських очищеного в храмі, а не з нáтовпом чи з колотнечею. **19** Їм належало б ось перед тебе прибути й казати, коли мають вони що на мене. **20** Або самі ці нехай скажуть, чи якусь неправду знайшли на мені, як я в синедріоні стояв, **21** крім отого єдиного виразу, що я його крикнув, стоячí серед них: „За воскресіння мертвих приймаю від вас суд сьогодні!“ **22** Але Фéлікс, дуже добре дорогу цю знавши, відрóчив їм справу, говорячи: „Розсуджú вашу справу, коли тисяцький Лісій прибúде“. **23** І він сотникові наказав сторожити Павлá, але мати полегшу, і не боронити нікому з близьких його, щоб служили йому. **24** А по декількох днях прийшов Фéлікс із дружýною своєю Друзíллою, що була юдéянка, і покликав Павла, та слухав від нього про віру в Ісуса Христа. **25** Як розповідав він про праведність, і про здерхливість, та про майбутній суд, то Фéлікса страх обгорнув, і він відповів: „Тепер іди собі, відповідного ж часу покличу тебе!“ **26** Разом із тим і сподівáвся він, що дасть Павло грошей йому, тому й часто його прикладів і розмову з ним вів. **27** Як минуло ж два роки, то Фéлікс одержав наступника, — Пóрція Фéста. А Фелíкс бажав догодити юдеям, — і в в'язниці Павлá залишив.

25 А коли прибув Фест до свого намісництва, то він по трьох днях

відійшов із Кесарії до Єрусалиму.

мене не здібали, щоб я з ким сперечався, **2** І поскаржилися йому на Павла або колотнечу в нарóді здіймав. **13** І не первосвященики та головніші з юдеїв, і

можуть вони довéсти тобі того, у чому тепер благали його, **3** і ніби милости просили для оскаржати мене. **14** Але признаюсь тобі, нього, щоб до Єрусалиму його пропровадив,

що в дорозі оцій, яку звуть вони ерессю, я — вони змову вчинили, щоб смерть Богові отців служу́ть так, що вірую всьому, заподіяти йому по дорозі. **4** А Фест відповів,

що в Законі й у Пророків написане. **15** І що Павла стережуть у Кесарії, і він сам

маю надію я в Бозі, — чого й самі вони нез забáром туди подається. **5** „Отже, — сподіваюся, — що настане воскресіння сказав він, — хто спроможен із вас,

нехай ті праведних і неправедних. **16** І я пильно вирушають разом зо мною, і коли є неправда

яка в чоловікові цьому, нехай оскаржать про Якого Павло твердив, що живий Він. 20 І його“. 6 I, пробувши в них днів не більше я був непевний у цьому змаганні й спитав, як вісім чи десять, він повернувся до чи не хоче піти він до Єрусалиму, і там Кесарії. А другого дня він засів на суддевім суд прийняти про це? 21 Через те ж, що сидінні, і звелів, щоб привезти Павла. 7 Як Павло заявив, щоб залишений був він на його ж привелі, то стали навколо юдеї, кесарів розсуд, я звелів стороожити його, що поприходили з Єрусалиму, і Павлу аж поки його не відправлю до кесаря“. 22 закидали багато тяжких винувачень, що їх А Агріппа промовив до Феста: „Хотів би не могли довести, 8 бо Павло боронився: „Я і я цього м'ужа послухати!“ „Узвітра — не провинився ні в чим ані проти Закону сказав той — почуєш його“. 23 А назавтра юдейського, ані проти храму, ані супроти Агріппа Й Верніка прийшли з превеликою кесаря“. 9 Тоді Фест, що бажав догодити пишнотою, і на залю судову ввійшли разом юдеям, промовив Павлові на відповідь: „Чи з тисяцькими та значнішими м'ужами міста. ти хочеш до Єрусалиму піти, і там суд I як Фест наказав, то Павло був приведений. прийняти від мене про це?“ 10 Та Павло 24 I сказав до них Фест: „О царю Агріппо, відказав: „Я стою перед судом кесаревим, та з нами присутні всі м'ужі! Ви бачите де належить мені суд прийняти. Юдеїв того, що за нього ввесь люд юдейський нічим я не скрівдив, як і ти дуже добре те мені докучав в Єрусалимі та тут, кричачі, знаєш. 11 Бо коли допустився я кривди, або що йому не повинно більш жити. 25 Я ж гідне смерти вчинив що, то не відмовляюся дізnavсь, що нічого, варто смерти, він не вмерти. Як нема ж нічого того, у чим вони вчинив; а що сам він відкликався до Августа, винуватять мене, то не може ніхто мене розсудив я послати його. 26 Нічого не маю видати їм. Відкликаюсь до кесара!“ 12 Тоді я певного, що міг би про нього писати до Фест, побалакавши з радою, відповідь дав: пана. Тому я припровадив його перед вас, „Ти відклікався до кесаря, — до кесаря а найбільш перед тебе, царю Агріппо, щоб підеш!“ 13 Як минуло ж днів кілька, цар після переслухання мав що писати. 27 Бо Агріппа Й Верніка приїхали до Кесарії, щоб здається мені нерозважливим ув'язненого Феста вітати. 14 А що там багато днів вони посылати, і не означити обвинувачень на пробулі, то Фест виклав справу Павлову нього“.

царевій промовив: „Є один чоловік — від Фелікса лишений в'язень, 15 на якого, як в Єрусалимі я був, первосвященики й старші юдейські принесли скаргу, домагаючись його осуду. 16 Я їм відповів, що римляни не мають звичаю людіну якусь видавати на згубу, поки пізваний перед собою не матиме обвинувачів, і не буде йому дано можливості для оборони від закидів. 17 I як зійшлися вони тут, то я, зволікання не роблячи жодного, сів наступного дня на сидіння суддеве, і звелів привезти цього мужа. 18 I винувальники стали круг нього, проте не вказали вини ані жодної з тих, яких я сподівався. 19 Та мали вони проти нього якісь суперечки про власне своє марновірство, і про якогось Ісуса померлого,

26 А Агріппа сказав до Павла: „Дозволяємо тобі говорити про себе самого“. Павло тоді простягнув руку, і промовив у своїй обороні: 2 „О царю Агріппо! Уважаю себе за щасливого, що сьогодні я перед тобою боронитися маю з усього, у чим мене винуватять юдеї, 3 особливо ж тому, що ти знаєш усі юдейські звичаї та суперечки. Тому я прошу мене вислухати терпляче. 4 А життя моє змалку, що спочатку точилося в Єрусалимі серед народу моого, знають усі юдеї, 5 які відають здівна мене, аби тільки схотіли засвідчити, — що я жив фарисеєм за найдокладнішою сектою нашої віри. 6 I тепер я стою отут суджений за надію обітниці, що Бог дав її нашим отцям, 7 а її виконання чекають побачити

наші дванадцять племен, слу́жачи Богові має Христос постраждати, що Він, як перший безперстанно вдень та вночі. За цю надію, воскреснувши з мертвих, проповідувати о цáрю, мене винуватять юдеї! 8 Чому ви буде світло народові й поганам!“ 24 Коли вважаєте за неймовірне, що Бог воскрешає ж він боронився отак, то Фест проказав померлих? 9 Правда, думав був я, що гучним голосом: „Дуріеш ти, Павле! Велика мені налéжить чинити багато ворожого наука доводить тебе до нерозуму!“ 25 А проти Ймення Ісуса Назаряніна, 10 що я в Павло: „Не дурію — сказав, — о Фесте Єрусалимі й робив, і багато кого зо святих достойний, але провіщаю слова правди та до в'язниць я замкнув, як отримав був влáду щирого розуму. 26 Цар бо знає про це, — від первосвящеників; а як їх убивали, я голос до нього з відвагою я й промовляю. Бо не давав проти них. 11 І часто по всіх синагогах гадаю я, щоб із цього щобудь сховáлось від караючи їх, до богозневаги примушував я, нього, — бо не в зáкутку діялось це. 27 Чи а лютоючи вéльми на них, переслідував їх віруеш, цáрю Агрíппо, Пророкам? Я знаю, що навіть по закордонних містах. 12 Коли в віруеш“. 28 Агрíппа ж Павлові: „Ти малошо не цих справах я йшов до Дамаску зо влáдою намовляеш мене, щоб я став християніном“. та припору́ченням первосвящеників, 13 то 29 А Павло: „Благав би я Бога, щоб чи мало, опíвдні, о цáрю, на дорозі побачив я світло із чи багато, — не тільки но ти, але й усі, хто неба, ясніше від світlosti сонця, що осяяло чує сьогодні мене, зробились такими, як мене та тих, хто разом зо мною йшов! 14 і я, крім оцих ланцюгів“. 30 І встав цар та І як ми всі повалились на землю, я голос намісник, і Верніка та ті, хто з ними сидів. 31 почув, що мені говорив єврейською мовою: I нáбік вони відійшли, і розмовляли один до „Савле, Савле, — чому ти Мене переслідуеш? однóго й казали: „Нічого, вárтого смерти або Трудно тобі бити ногою колючку!“ 15 А я ланцюгів, чоловік цей не робить!“ 32 Агрíппа запитав: „Хто Ти, Господи?“ А Він відкзав: ж до Фesta сказав: „Міг би бути відпúщений „Я Ісус, що Його переслідуеш ти. 16 Але цей чоловік, якби не відкликавсь був до підведіся, і стань на ноги свої. Бо на те Я кésаря“

з'явився тобі, щоб тебе вчинити слугою та свідком того, що ти бачив та що Я відкрию тобі. 17 Визволяю тебе від твоого народу та від поган, до яких Я тебе посилаю, — 18 відкрити їм очі, щоб вони навернулись від тéмряви в світло та від сатанинóї влáди до Бога, щоб вірою в Мене отримати їм дарувáння гріхів і насліддя з освяченими“. 19 Через це я, о цáрю Агрíппо, не був супротивний видінню небесному, 20 але мéшканцям перше Дамаску, потім Єрусалиму й усякого краю юдейського та поганам я проповідував, щоб покáялися й навернулись до Бога, і чинили діла, гідні покаяння. 21 Через це юдеї в святині схопíли мене та й хотіли роздерти. 22 Але, поміч від Бога одержавши, я стою аж до дня сьогоднішнього та свідкую малóму й великові, нічого не розповідаючи, окрім того, що сказали Пророки Й Мойсей, що статися має, — 23 що

27 А коли постановлено, щоб відплýнули ми до Італії, то віддано Павла та ще деяких інших ув'язнених сотникові, Юлієві на іm'я, з полку Августа. 2 І посідали ми на корабля адрамітського, що пливтý мав біля місць азійських, та й відчáлили. Із нами був Арістáрх македóнець із Солу́ня. 3 А другого дня ми пристали в Сидоні. До Павла ж Юлій ставивсь по-лóбдському, і дозволив до дruzíв пiti, та їхньої опíki зазнати. 4 А вірушивши звідти, припливlý ми до Кіпру, бо віtrý супrotívní булý. 5 Коли ж переплýнули море, що біля Кілікії й Памфíлї, то ми прибулý до Лікійської Míri. 6 І там сотник знайшов корабля олександрійського, що плив в Італію, і всадив нас на нього. 7 І днів багато помалу пливlý ми, і насилу насупроти Кніду приплýнули, а що вітер нас не допускав, попливlý ми додолу на Кріт при Салмóni. 8 І коли ми насилу минули

його, то припливлі до одного місця, що дарував тобі всіх, хто з тобою пливе“.²⁵ зветься Доброю Прýстанню, недалеко якого Тому то тримайтесь на дусі, о мужі, бо я знахόдиться місто Ласея. ⁹ А як часу минуло віру Богові, що станеться так, як було мені багато, і була вже плавбá небезпечна, бо сказано. ²⁶ I ми мусимо наткнущись на ѡстрів минув уже й піст, то зачав Павло радити, ¹⁰ якійсь²⁷. ²⁷ А коли надійшла чотирнадцята говорячи їм: „О мужі! Я бачу, що буде плавбá ніч, і ми носились по Адріатицькому морю, з перешкодами та з великим ущербком то десь коло півночі стали доміслюватись не лиш для вантажу й корабля, але й для моряки, що наближаються до якоїсь землі. наших душ“. ¹¹ Та сотник довіряв більше ²⁸ I, запустивши олівницю, двадцять сяжнів стернічому та власників корабля, ніж знайшли. А від їхавши трохи, запустити тому, що Павло говорив. ¹² А що прýстань олівницю знову, — і знайшли сяжнів була на зимівлю невігідна, то більшість п'ятнадцять. ²⁹ I боявшись, щоб не натрапити давала пораду відплінути звідти, щоб, як нам на скелясті місця, ми закинули чотири можна, дістатись до Фініка, і перезимувати кітви з кормі, і благали, щоб настав день. ³⁰ в пристані крітській, неприступній західнім А коли моряки намагались утекти з корабля, вітрам із півдня та з півночі. ¹³ А як і човна спускали до моря, вдаючі, ніби кітви вітер півдèнний повіяв, то подумали, закинути з носа хóчуть, ³¹ то сказав Павло що бажання вони досяглі, тому витягли сотникові й воякам: „Як вони в кораблі не кітви й попливли покрай Кріту. ¹⁴ Але зостануться, то спастись ви не зможете!“ незабáром ударив на них рвучкий вітер, ³² Тоді воякі перерізали мотузи в човна, і що зветься евроклідон. ¹⁵ А коли корабель далій йому впали. ³³ А коли розвидніться був підхóлений, і не міг противитись стало, то благав Павло всіх, щоб поживу вітрові, то йому віддалис ми й понéслися. прийняти, і казав: „Чотирнáдцятий день ось ¹⁶ I наїхали ми на один острівець, що сьогодні без їжі ви перебуваєте, очікуючи Клáвдо зветься, і човна насили затримати та нічого не ївши. ³⁴ Тому то благаю вас змогли. ¹⁷ Коли ж його витягли, то їжу прийняти, бо це на рятунок вам буде, засобів допомічніх добирали й корабля — бо жодному з вас не спаде з голови підв'язали. А боявшись, щоб не впали на й волосйна!“ ³⁵ А промовивши це, узяв Сірт, поспускали вітряла, і носилися так. хліб та подякував Богові перед усімá, і, ¹⁸ А коли зачалá буря міцно нас кíдати, то поламавши, став їсти. ³⁶ Тоді всі піднёслись другого дня стали ми розвантажуватись, на дусі, і, стали поживу приймати. ³⁷ ¹⁹ а третього дня корабельне знарддя ми А всіх душ нас було в кораблі — двісті повикидали власнóруч. ²⁰ А коли довгі сімдесят шість. ³⁸ I як наїлись вони, то стали дні не з'являлось ні сонце, ні збрі, і буря полегшувати корабля, викидаючи збіжжя чимала на нас напирала, то останню надію до моря. ³⁹ А коли настав день, то вони ми втратили, щоб нам урятуватись. ²¹ А не могли розпізнati землі, однаке затóку як довго не їли вони, то Павло став тоді якусь там угледіли, що берега пла́ского серед них і промовив: „О мужі, тож треба мала, до якого й вýрішили, як можна, було мене слухатися та не відплівати від приплисти з кораблем. ⁴⁰ Підняли тоді Кріту, — і обминули були ці терпіння та кітви, і повикидали до моря, і порозв'язували шкоди. ²² А тепер вас благаю триматись поворóзки в стернá, і вітряло мале за вітром на дусі, бо ні єдна душа з вас не згине, поставили, — та й покерувáли до берега. ⁴¹ окрім корабля. ²³ Бо ночі цієї з'явився Та ось ми натрáпили на місце, що мало з мені Ангол Бога, Якому належу й Якому обох сторін море, і корабель опинився на служу́, ²⁴ та і прорік: „Не бійся, Пáвле, бо мілкому: ніс загруз й позоставсь нерухомий, треба тобі перед кéсарем стати, і ось Бог а кормá розбивалася силою хвиль. ⁴² Воякі

ж були змовилися повбивати в'язнів, щоб до Риму. 15 А звідти брати, прочувши про нас, котрійсь не поплив і не втік. 43 Але сотник назустріч нам вийшли аж до Аппіфбура та до хотів урятувати Павла, і заборонив їхній Тритаверні. Побачивши їх, Павло дякував намір, і звелів усім тим, хто плівти вміє, Богові та посмілішав. 16 А коли прибулі ми щоб скакали та перші на берег виходили, до Риму, Павлові дозволено жити осібно, 44 а інші — хто на дошках, а хто на чімбудь ураз із вояком, що його сторожив. 17 І сталося, з корабля. I таким чином сталося, що всі врятувались на землю!

28 А коли врятувались ми, то довідалися, що обстрів той звесься Меліта. 2 Тубільці ж нам виявили надзвичайну людяність, бо вони запалили огонь, — ішов бо дощ і був холод, — і прийняли нас усіх. 3 Як Павло ж назирав купу хмизу та й поклав на огонь, змія вискоцила через жар, — і почепилася на руку йому. 4 Як тубільці жугледіли, що змія почепилася на руку йому, зачалі говоріти один одному: „Либо ней цей чоловік душогуб, що йому, від моря врятованому, Помста жити не дозволила!“ 5 Він струснув ту звірюку в огонь, — і ніякої шкоди не зазнав! 6 А вони сподівалися, що він спухне або впаде мертвий уміть. Коли ж довго чекали того та побачили, що ніякого лиха не сталося з ним, думку змінили й казали, що він бог. 7 Навколо ж того місця знаходились добра начальника обстрова, на ім'я Публія, — він прийняв нас, і три дні ласкаво гостив. 8 I сталося, що Публій батько лежав, слабий на пропасницю та на червінку. До нього Павло ввійшов і помолився, і, руки на нього поклавши, уздоровив його. 9 Якже трапилось це, то й інші на острові, що мали хвороби, приходили та вздоровлялись. 10 Вони нас вшанували й великими почестями, а як ми від'їжджали, понакладали, чого було треба. 11 А по трьох місяцях ми відпливли на олександрийському кораблі, що мав знака братів Діоскурів, і що на острові він перезімував. 12 I, як ми допливли в Сіракузи, пробули там три дні. 13 А звідти, пливучи понад берегом, прибули ми до Регії, а що вітер південний повіяв за день, то другого дня прибули в Путеолі, 14 де знайшли ми братів, вони ж нас ублагали сім день позостатися в них. I ось так прибулі ми

по трьох днях Павло скликав знатніших з юдеїв. Як зійшлися ж вони, він промовив до них: „Мужі-браття! Не вчинив я нічого проти люду чи звичаїв отцівських, та проте мене відано з Єрусалиму ув'язненого в руки римлян. 18 Вони мене вислухали та й хотіли пустити, бож провини смертельної ні однієї в мені не булó. 19 Та юдеї противилися, тому змущений був я відкликатися на суд кесарів, але не для того, щоб нарід свій у чомусь оскаржити. 20 Тож із цієї причини покликав я вас, щоб побачити й порозмовляти, — бо то за надію Ізраїлеву я обкутий цими кайданами“. 21 А вони відказали йому: „Не одержали ми ні листів із Юдеї про тебе, ані жоден із братів не прийшов, і не звістив, і не казав чого злого про тебе. 22 Але прагнемо ми, щоб почути від тебе, яку думку ти маєш, бо відомо про секту цю нам, що їй скрізь спротивляться“ 23 А коли вони визначили йому день, то дуже багато прийшло їх до нього в господу. А він їм від ранку до вечора розповідав, та про Боже Царство свідоцтва давав, і переконував їх про Ісуса Законом Мойсея й Пророками. 24 I одні вірили в те, про що він говорив, а інші не вірили. 25 Вони між собою незгідні були й повиходили, як промовив Павло одне слово, що добре прорік Дух Святий отцям нашим через пророка Ісаю, 26 промовляючи: „Піди до наріду цього та й скажи: Ви вухом почуєте, та розуміти не будете, дивитися будете оком, але не побачите! 27 Затовстіло бо серце людей цих, тяжко чують на вуха вони, і зажмурили очі свої, щоб якось не побачити очима, і не почути вухами, і не зрозуміти їм серцем, і не навернутись, щоб Я їх уздоровив!“ 28 Тож нехай для вас буде відоме, що послано Боже спасіння оце до поган, — і почутоють вони!“ 29 Як промовив він це, розійшлися юдеї, велику

суперечку провадивши поміж собою. **30** І цілих два роки Павло пробув у найнятім домі своїм, і приймав усіх, хто приходив до нього, **31** і проповідував він Боже Царство, та з відвагою повною беззаборонно навчав про Господа Ісуса Христа!

До римлян

1 Павло, раб Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний для звіщання Євангелії Божої, 2 яку Він перед тим приобіцяв через Своїх пророків у святих Писаннях, 3 про Сина Свого, що тілом був із насіння Давидового, 4 і об'явився Сином Божим у силі, за духом свяності, через воскресіння з мертвих, про Ісуса Христа, Господа нашого, 5 що через Нього прийняли ми благодать і апостольство на послух віри через Ім'я Його між усіма народами, 6 між якими й ви, покликані Ісуса Христа, — 7 усім, хто знаходиться в Римі, улюбленним Божим, покликаним святым, — благодатъ вам та мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа! 8 Отже, насамперед дякую Богові моему через Ісуса Христа за всіх вас, що віра ваша звіщається по всьому світові. 9 Бо свідок мені Бог, Якому служу духом своїм у звіщанні Євангелії Його Сина, що я безперестанно згадую про вас, 10 і в молитвах своїх зважди молюся, щоб воля Божа щасливо попрощадила мене коли прийти до вас. 11 Но прагнущи вас бачити, щоб подати вам якого дара духовного для зміцнення вас, 12 цебто потішитись разом між вами спільною вірою — і вашою, і моєю.

13 Не хочу ж, щоб ви не знали, браття, що багато разів мав я замір прийти до вас, але мені перешкоджувано аж досі, щоб мати який плід і в вас, як і в інших нарідів.

14 А гелленам і чужоземцям, розумним і немудрим — я боржник. 15 Отже, щодо мене, я готовий і вам, хто знаходиться в Римі, звіщати Євангелію. 16 Но я не соромлюсь Євангелії, бож вона — сила Божа на спасіння кожному, хто вірує, перше ж юдееві, а потім гелленові. 17 Праведність бо Божа з'являється в ній з віри в віру, як написано: „А праведний житиме вірою“. 18 Но гнів Божий з'являється з неба на всяку безбожність і неправду людей, що правду гамують неправдою, 19 тому, що те, що можна знати про Бога, явне для них, бо їм Бог об'явив. 20 Но Його невидиме від створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видиме. Так що нема їм виправдання, (αἰδίος γ126) 21 бо, пізнавши Бога, не прославляли Його, як Бога, і не дякували, але знікчемніли своїми думками, і запаморочилося нерозумне їхнє серце. 22 Називаючи себе мудрими, вони потуманіли, 23 і славу нетлінного Бога змінили на подобу образа тлінної людяні, і птахів, і чотириногих, і гадів. 24 Тому то й видав їх Бог у пожадливостях їхніх сердець на нечистість, щоб вони самі знеславляли тіла свої. 25 Вони Божу правду замінили на неправду, і честь віддавали, і служили створінню більш, як Творцю, що благословленний навіки, амінь. (αἰσην γ165)

26 Через це Бог їх видав на пожадливість ганебну, — бо їхні жінки замінили природне єднання на протиприродне. 27 Так само й чоловіки, позоставивши природне єднання з жіночою статтю, розпалілися своєю пожадливістю один до одного, і чоловіки з чоловіками сором чинили. І вони прийняли в собі відплату, відповідну їхньому блудові. 28 А що вони не вважали за потрібне мати Бога в пізнанні, видав їх Бог на розум перевернений, — щоб чинили непристойне. 29 Вони повні всякої неправедності, лукавства, зажерливості, злоби, повні заздрості, убивства, суперечки, омані, лихих звичаїв, 30 обмовники, наклепники, богоненавідники, напасники, чваньки, пишні, винахідники зла, неслухніні батькам, 31 нерозумні, зрадники, нелюбовні, немилостіві. 32 Вони знають присуд Божий, що ті, хто чинить таке, варти смерти, а проте не тільки самі чинять, але й хвалять тих, хто робить таке.

2 Ось тому без виправдання ти, кожний чоловіче, що судиш, бо в чому осуджуеш іншого, сам себе осуджуєш, бо чиниш те саме я ти, що судиш. 2 А ми знаємо, що суд Божий поправді на тих, хто чинить таке. 3 Чи ти думаєш, чоловіче, судячи тих, хто чинить таке, а сам робиш таке саме, — що ти втечеш від суду Божого? 4

Або погорджуєш багатством Його добрости, необрізанням. **26** Отож, коли необрізаний лагідності та довготерпіння, не знаючи, що зберігає постанови Закону, то чи не Божа добрість провадить тебе до покаяння? порахується його необрізання за обрізання? **5** Та через жорстокість свою й нерозкаяність **27** І необрізаний з природи, виконуючи серця збираєш собі гнів на день гніву та Закона, чи не осудить тебе, переступника об'явлення справедливого суду Бога, **6** що Закону з Писанням і обрізанням? **28** Бо „кожному віддасть за його вчинками“: **7** не той юдей, що є ним назовні, і не то тим, хто витривалістю в добрім ділі шукає обрізання, що назовні на тілі, **29** але той, слави, і чести, і нетління, — життя вічне, що є юдей потаємо, духовно, і обрізання — (*aiōnios g166*) **8** а сварливим та тим, хто серця духом, а не за буквою; і йому похвалá противиться правді, але кориться неправді, не від людей, а від Бога.

— лютість та гнів. **9** Недоля та утиск на всяку душу людини, хто чинить зло, юдея ж перше та гéллена, **10** а слава, і честь, і мир усякому, хто чинить добре, юдеїв ж перше та гéлленові. **11** Бо не дивиться Бог на обличчя! **12** Котрі бо згрішили без Закону, без Закону й загинуть, а котрі згрішили в Законі, приймуть суд за Законом. **13** Бо не слухачі Закону справедливі перед Богом, але виконавці Закону віправдані будуть. **14** Бо коли погани, що не мають Закону, з природи чинять законне, вони, не мавши Закону, самі собі Закон, **15** що виявляють діло Закону, написане в серцях своїх, як свідчить їм сумління та їхні думки, що то осуджують, то віправнюють одна єдну, **16** дня, коли Бог, згідно з моїм благовістям, буде судити таємні речі людей через Ісуса Христа. **17** Ось ти звешся юдеем, і спираєшся на Закон, і хвалишся Богом, **18** і знаєш волю Його, і розумієш, що краще, навчившись із Закону, **19** і маєш певність, що ти провідник для сліпих, світло для тих, хто знаходиться в тémряві, **20** вихóвник нерозумним, учитель дітям, що ти маєш зразок знання й правди в Законі. **21** Отож, ти, що іншого навчаєш, себе самого не вчиш! Проповідуеш не красти, а сам крадеш! **22** Наказуючи не чинити перéлюбу, чиниш перéлюб! Гидуючи ідолами, чиниш святокрадство! **23** Ти, що хвалишся Законом, зневажаєш Бога переступом Закону! **24** Бо „через вас зневажається Боже Ймення в поган“, як написано. **25** Обрізання корісне, коли виконуєш Закона; а коли ти переступник Закону, то обрізання твоє стало

3 Отож, що має більшого юдей, або яка користь від обрізання? **2** Багато, на всякий спосіб, а насамперед, що їм довірені були Словá Божі. **3** Бо що ж, що не вірували деякі? Чи ж їхнє недовірство знищить вірність Божу? **4** Зóвсім ні! Бож Бог правдивий, а кожна людина неправдива, як написано: „Щоб був Ти віправданий у словах Своїх, і переміг, коли будеш судитися“. **5** А коли наша неправедність виставляє праведність Божу, то що скажемо? Чи ж Бог несправедливий, коли гнів виявляє? Говорю по-лóдському. **6** Зóвсім ні! Бож як Бог судитиме світ? **7** Бо коли Божа правда через мою неправду збільшилась на славу Йому, пощо судити ще й мене, як грішника? **8** І чи не так, як нас лають, і як деякі говорять, ніби ми кажемо: „Робімо зло, щоб вийшло добре?“ Справедливий бóсуд на таких! **9** То що ж? Маемо перевагу? Анітróхи! Бож ми перед тим довелý, що юдеї її гéллени — усі під гріхом, **10** як написано: „Нема праведного ані єдного; **11** нема, хто розумів би; немає, хто Бога шукав би, — **12** усі повідступали, разом стали непотрібні, нема доброчинця, нема ні однóго! **13** Гріб відкритий — їхнє горло, язиком своїм кажут неправду, отрута зміїна на їхніх губáх, **14** устá їхні повні прокляття й гíркоті! **15** Швидкі їхні ноги, щоб кров проливати, **16** руїна та злідні на їхніх дорогах, **17** а дороги миру вони не пізнали! **18** Нема страху Божого перед очима їхніми“. **19** А ми знаємо, що скільки говорити Закон, він говорить до тих, хто під Законом, щоб замкнути всякі устá, і

щоб став увесь світ винний Богові. **20** Бо через віру, що її в необрізанні мав, щоб жодне тіло ділами Закону не віправдається йому бути отцем усіх віруючих, хоч були перед Ним, — Законом бо гріх пізнається. необрізані, щоб і їм залічено праведність, **21** А тепер, без Закону, праведність Божа **12** і отцем обрізаних, не тільки тих, хто з з'вилась, про яку свідчать Закон і Пророки. обрізання, але й тих, хто ходить по слідах **22** А Божа праведність через віру в Ісуса віри, що її в необрізанні мав наш отець Христа в усіх і на всіх, хто вірує, бо різниці Авраам. **13** Бо обітницю Авраамові чи його немає, **23** бо всі згрішили, і позбавлені насінню, що бути йому спадкоємцем світу, Божої слави, **24** але дармá віправдуються дано не Законом, але праведністю віри. **14** Його благодаттю, через відкуплення, що в Бог коли спадкоємці ті, хто з Закону, то Ісусі Христі, **25** що Його Бог дав у жертву спорожніла віра й знівечилась обітниця. **15** примирення в крові Його через віру, щоб Бог Закон чинить гнів; де ж немає Закону, виявити Свою праведність через відпущення немає й переступу. **16** Через це з віри, щоб давніше вчинених гріхів, **26** за довготерпіння було з милости, щоб обітниця певна була Божого, щоб виявити Свою праведність всім нащадкам, не тільки тому, хто з Закону, за теперішнього часу, щоб бути йому але й тому, хто з віри Авраама, що отець усім праведним, і віправдувати того, хто вірує нам, **17** як написано: „Отцем багатьох нарідів в Ісуса. **27** Тож де похвальба? Виключена. Я поставив тебе,“ — перед Богом, Якому Яким законом? Законом діл? Ні, але законом він вірив, Який оживляє мертвих і кличе віри. **28** Отож, ми визнаємо, що людина неіснуюче, як існуюче. **18** Він — проти надії — віправдується вірою, — без діл Закону. **29** увірував у надії, що стане батьком багатьох Хіба ж Бог тільки для юдеїв, а не й для поган? нарідів, за сказаним: „Таке численне буде Так, і для поган, **30** бо є один тільки Бог, що насіння твоє!“ **19** І не знеміг він у вірі, і не віправдає обрізання з віри й необрізання вважав свого тіла за вже омертвіле, бувши через віру. **31** Тож чи не нищимо ми Закона майже сторічним, ні утрόбі Сариной за вірою? Зовсім ні, — але зміцнюємо Закона.

4 Що ж, скажемо, знайшов Авраам, наш отець за тілом? **2** Бо коли Авраам віправдався ділами, то він має похвалу, та не в Бога. **3** Що бо Писання говорить? „Увірував Авраам Богові, і це йому залічено в праведність“. **4** А заплата виконавцеві не рахується з милости, але з обов'язку. **5** А тому, хто не виконує, але вірує в Того, Хто віправдує нечестивого, віра його порахується в праведність. **6** Як і Давид називає блаженною людиною, якій рахує Бог праведність без діл: **7** „Блаженні, кому прощені беззаконня, і кому прикриті гріхи. **8** Блаженна людина, якій Господь не порахує тієї благодаті, що в ній стоїмо, і хвалимось гріха!“ **9** Чи ж це блаженство з обрізання чи з надією слави Божої. **3** І не тільки нею, але необрізання? Бо говоримо, що „віра залічена“ хвалимось в утисках, знаючи, що утиски Авраамові в праведність“. **10** Як же залічена? приносять терпеливість, **4** а терпеливість Як був в обрізанні, чи в необрізанні? Не в — досвід, а досвід — надію, **5** а надія не обрізанні, але в необрізанні! **11** І прийняв засоромить, бо любов Божа вилилася в він ознаку обрізання, — печать праведності наші серця Святым Духом, даним нам. **6** Бо

5 Отож, віправдавшись вірою, майте мир із Богом через Господа нашого Ісуса Христа, **2** через Якого ми вірою одержали доступ до **8** Блаженна людина, якій Господь не порахує тієї благодаті, що в ній стоїмо, і хвалимось гріха!“ **9** Чи ж це блаженство з обрізання чи з надією слави Божої. **3** І не тільки нею, але необрізання? Бо говоримо, що „віра залічена“ хвалимось в утисках, знаючи, що утиски Авраамові в праведність“. **10** Як же залічена? приносять терпеливість, **4** а терпеливість Як був в обрізанні, чи в необрізанні? Не в — досвід, а досвід — надію, **5** а надія не обрізанні, але в необрізанні! **11** І прийняв засоромить, бо любов Божа вилилася в він ознаку обрізання, — печать праведності наші серця Святым Духом, даним нам. **6** Бо

Христос, коли ми були ще недужі, своєї пори помер за нечестивих. 7 Бо навряд чи помре хто за праведника, ще бо за доброго може хто й відважиться вмерти. 8 А Бог доводить Свою любов до нас тим, що Христос умер за нас, коли ми були ще грішниками. 9 Тож тим більше спасемося Ним від гніву тепер, коли кров'ю Його ми війправдані. 10 Бо коли ми, бувши ворогами, примирилися з Богом через смерть Сина Його, то тим більше, примиривши, спасемося життям Його. 11 І не тільки це, але й хвáлимося в Бозі через Господа нашого Ісуса Христа, що через Нього одéржали ми тепер примýрення. 12 Тому то, як через однóго чоловíка ввійшов до світу гріх, а гріхом смерть, так прийшла й смерть в усіх людей через те, що всі згрішили. 13 Гріх бо був у світі й до Закону, але гріх не стáвиться в провійну, коли немає Закону. 14 Та смерть панувала від Адáма аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив, подібно переступу Адáма, який є образ майбутнього. 15 Але не такий дар благодáті, як перéstуп. Бо коли за перéstуп однóго померло багато, то тим більш благодáті Божа й дар через благодáті однії Людíни, Ісуса Христа, щедро спливлі на багатьох. 16 І дар не такий, як те, що сталося від однóго, що згрішив; бо суд за одін прóгріх — на осуд, а дар благодáті — на війправдання від багатьох прóгріхів. 17 Бо коли за перéstуп однóго смерть панувала через однóго, то тим більше ті, хто приймає рясноту благодáті й дар праведності, запанують у житті через однóго Ісуса Христа. 18 Ось тому, як через перéstуп однóго на всіх людей прийшов осуд, так і через праведність Однóго прийшло війправдання для життя на всіх людей. 19 Бо як через непóслух однóго чоловíка багато-хто стали грішними, так і через по послух Однóго багато-хто стануть праведними. 20 Закон же прийшов, щоб збільшитися перéstуп. А де збільшитися гріх, там заряніла благодать, 21 щоб, як гріх панував через смерть, так само й благодать запанувала через праведність для життя

вічного Ісусом Христом, Господом нашим.
(*aἰδοῖος g166*)

6 Що ж скажемо? Позостáнемся в гріху, щоб благодать примножилася? Зóвсім ні!

2 Ми, що вмерли для гріха, як ще будемо жити в нім? 3 Чи ви не знаєте, що ми всі, хто христився у Христа Ісуса, у смерть Його христилися? 4 Отож, ми поховані з Ним хрещенням у смерть, щоб, як воскрес Христос із мертвих славою Отця, так щоб і ми стали ходити в обнóвленні життя. 5 Бо коли ми з'єдналися подобою смерти Його, то з'єднаємося і подобою воскрéсення, 6 знаючи те, що наш давній чоловíк розп'ятий із Ним, щоб зніщилось тіло гріховне, щоб не бути нам більше рабами гріха, 7 бо хто вмер, той звільнівсь від гріха! 8 А коли ми померли з Христом, то віруємо, що й жити з Ним будемо, 9 знаючи, що Христос, воскрéснувши з мертвих, уже більш не вмирає, — смерть над Ним не панує вже більше! 10 Бо що вмер Він, то один раз умер для гріха, а що живе, то для Бога живе. 11 Так само ж і ви вважайте себе за мертвих для гріха й за живих для Бога в Христі Ісусі, Господі нашім. 12 Тож нехай не панує гріх у смертéльному вашому тілі, щоб вам слухатись його пожадлівостей, 13 і не віддавайте членів своїх гріхові за знарддя неправедности, але віддайте себе Богові, як ожилих із мертвих, а члени ваші — Богові за знарддя праведности. 14 Бо хай гріх не панує над вами, — ви бо не під Законом, а під благодáтю. 15 Що ж? Чи будемо грішити, бо ми не під Законом, а під благодáтю? Зóвсім ні! 16 Хіба ви не знаєте, що кому віддаєте себе за рабів на по послух, то ви й рabi того, кого слухаєтесь, — або гріха на смерть, або по послуху на праведність? 17 Тож дяка Богові, що ви, бувши рабами гріха, від серця послухалися того роду науки, якому ви себе віддалі. 18 А звільнівши від гріха, стали рабами праведности. 19 Говорю я по-людському, через неміч вашего тіла. Бо як ви віддавали були члени ваші за рабів нечистості й беззаконню на беззаконня, так тепер віддайте члени ваші за рабів

праведности на освячення. 20 Бо коли гріх став міцно грішний через зáповідь. були ви рабами гріха, то були вільні від 14 Бо ми знаємо, що Закон духовний, а я праведности. 21 Який же плід ви мали тілесний, прбданий під гріх. 15 Бо що я тоді? Такі речі, що ними соромитеся тепер, виконую, не розумію; я бо чиню не те, що бо кінець їх — то смерть. 22 А тепер, хочу, але що ненавиджу, те я роблю. 16 А звільнившись від гріха й ставши рабами коли роблю те, чого я не хочу, то згожуюсь Богові, маєте плід ваш на освячення, а кінець із Законом, що він добрий, 17 а тому вже — життя вічне. (aiōnios g166) 23 Бо заплата за не я це виконую, але гріх, що живе в мені. гріх — смерть, а дар Божий — вічне життя в Христі Ісусі, Господі нашім! (aiōnios g166)

7 Чи ви не знаєте, браття, — бо говорю тим, хто знає Закона, — що Закон панує над людиною, поки вона живе? 2 Бо заміжня жінка, поки живе чоловік, прив'язана до нього Законом; а коли помре чоловік, вона звільняється від закону чоловіка. 3 Тому то, поки живе чоловік, вона буде вважатися перелюбницєю, якщо стане дружиною іншому чоловікові; коли ж чоловік помре, вона вільна від Закону, і не буде перелюбницєю, якщо стане за дружину іншому чоловікові. 4 Так, мої браття, і ви вмерли для Закону через тіло Христове, щоб належати вам іншому, Воскреслому з мертвих, щоб принести плід Богові. 5 Бо коли ми жили за тілом, то пристрасті гріховні, що походять від Закону, діяли в наших членах, щоб принести плід смерти. 6 А тепер ми звільнились від Закону, умерши для того, чим були зв'язані, щоб служити нам обновленням духа, а не старістю букв. 7 Що ж скажемо? Чи Закон — то гріх? Зовсім ні! Але я не пізнав гріха, як тільки через Закон, бо я не знав би пожадливости, коли б Закон не наказував: „Не пожадай!“ 8 Але гріх, уявивши прівід від заповіді, зробив у мені всяку пожадливість, бо без Закону гріх мертвий. 9 А я колись жив без Закону, але, коли прийшла заповідь, то гріх ожив, 10 а я вмер; і стала мені та заповідь, що для життя, на смерть, 11 бо гріх, уявивши причину від заповіді, звів мене, і нею вмертвів. 12 Тому то Закон святий, і заповідь свята, і праведна, і добра. 13 Тож чи добре стало 9 А ви не в тілі, але в Дусі, бо Дух Божий мені смерть? Зовсім ні! Але гріх, щоб стати Духа, той не Його. 10 А коли Христос у вас, гріхом, приніс мені смерть добром, щоб

18 Знаю бо, що не живе в мені, цебто в тілі моїм, добре; бо бажання лежить у мені, але щоб виконати добре, того не знахόджу. 19 Бо не роблю я доброго, що хочу, але зло, чого не хочу, це чиню. 20 Коли ж я роблю те, чого не хочу, то вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. 21 Тож знахόджу Закона, коли хочу робити добро, — що зло лежить у мені. 22 Бо маю задоволення в Законі Божому за внутрішнім чоловіком, 23 та бачу інший закон у членах своїх, що воює проти закону мого розуму, і полонить мене законом гріховним, що знахόдиться в членах моїх. 24 Нещасна я людина! Хто мене візволить від тіла цієї смерті? 25 Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Тому то я сам служу розумом Законові Божому, але тілом — закону гріховному.

8 Тож немає тепер жодного осуду тим, хто ходить у Христі Ісусі не за тілом, а за Духом, 2 бо Закон Духа життя в Христі Ісусі візволив мене від Закону гріха й смерті. 3 Бо що було неможливе для Закону, у чому був він безсилій тілом, — Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла, і за гріх осудив гріх у тілі, 4 щоб виконалось війправдання Закону на нас, що ходимо не за тілом, а за Духом. 5 Но ті, хто ходить за тілом, думают про тілесне, а хто за Духом — про духовне. 6 Но думка тілесна — то смерть, а думка духовна — життя та мир, 7 думка бо тілесна — ворожнеча на Бога, бо не кріться Законові Божому, та й не може. 8 I ті, хто ходить за тілом, не можуть догодити Богові. Тому то Закон святий, і заповідь свята, і праведна, і добра. 13 Тож чи добре стало живе в вас. А коли хто не має Христового мені смерть? Зовсім ні! Але гріх, щоб стати Духа, той не Його. 10 А коли Христос у вас, гріхом, приніс мені смерть добром, щоб то хоч тіло мертвє через гріх, але дух живий

через праведність. 11 А коли живе в вас братами. 30 А кого Він призначив, тих і Дух Того, Хто воскресив Ісуса з мертвих, то покликав, а кого покликав, тих і віправдав, Той, хто підняв Христа з мертвих, оживить а кого віправдав, тих і прославив. 31 Що і смертельні тіла ваші через Свого Духа, ж скажем на це? Коли за нас Бог, то хто що живе в вас. 12 Тому то, братя, ми не проти нас? 32 Той же, Хто Сина Свого не боржникі тіла, щоб жити за тілом; 13 бо пожалів, але видав Його за всіх нас, — як коли живіте за тілом, то маєте вмерти, а же не дав би Він нам із Ним і всього? 33 коли Духом умертвляєте тілесні вчинки, то Хто оскаржувати буде Божих вибранців? будете жити. 14 Бо всі, хто водиться Духом Бог Той, що віправдує. 34 Хто ж той, що Божим, вони сини Божі; 15 бо не взяли ви засуджує? Христос Ісус є Той, що вмер, духа неволі знов на страх, але взяли ви надто й воскрес, — Він правобруч Бога, і Він і Духа синівства, що через Нього кличено: заступається за нас. 35 Хто нас розлучить „Авва, Отче!“ 16 Сам Цей Дух свідчить разом від любові Христової? Чи недоля, чи утиск, із духом нашим, що ми — діти Божі. 17 чи переслідування, чи голод, чи нагота, чи А коли діти, то й спадкоємці, спадкоємці небезпека, чи меч? 36 Як написано: „За Тебе ж Божі, а співспадкоємці Христові, коли нас цілий день умертвляють, нас уважають тільки разом із Ним ми терпимо, щоб разом за овець, приречених на закілення“. 37 Але із Ним і прославитись. 18 Бо я думаю, що в цому всьому ми перемагаємо Тим, Хто страждання теперішнього часу нічого не нас полюбив. 38 Бо я пересвідчився, що варти супроти тієї слави, що має з'явитися в ні смерть, ні життя, ні анголій, ні влади, нас. 19 Бо чекання створіння очікує з'явлення ні теперішнє, ні майбутнє, ні сили, 39 ні синів Божих, 20 бо створіння покорилось вишнія, ні глибиня, ані інше яке створіння марноті не добровільно, але через того, не зможе відлучити нас від любові Божої, хто скорів його, в надії, 21 що й саме яка в Христі Ісусі, Господі нашим!

створіння візволиться від неволі тління на волю слави синів Божих. 22 Бо знаємо, що все створіння разом зідхає й разом мучиться аж досі. 23 Але не тільки воно, але й ми самі, маючи зачаток Духа, і ми самі в собі зідхаемо, очікуючи синівства, відкуплення нашого тіла. 24 Надією бо ми спаслися. Надія ж, коли бачить, не є надія, бо хто що бачить, чому б того й надіявся? 25 А коли сподіваємося, чого не бачимо, то очікуємо того з терпеливістю. 26 Так само ж і Дух допомагає нам у наших німочах; бо ми не знаємо, про що маємо молитись, як належить, але Сам Дух заступається за нас невимінним зідханнями. 27 А Той, Хто досліджує серця, знає, яка думка Духа, бо з волі Божої заступається за святих. 28 І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре. 29 Бо кого Він передбачив, тих і призначив, щоб були подібні до образу Сина Його, щоб Він був перворідним поміж багатьма

9 Кажу правду в Христі, не обманюю, як свідчить мені мое сумління через Духа Святого, 2 що маю велику скорботу й невпинну міку для серця свого! 3 Бо я бажав би сам бути відлуканий від Христа замість братів моїх, рідних мені тілом; 4 вони ізраїльтяни, що їм належить синівство, і слава, і заповіти, і законодавство, і богослужба, і обітниці, 5 що їхній отці, і від них же тілом Христос, що Він над усім Бог, благословений, навіки, амінь. (αἰών γι165) 6 Не так, щоб Слово Боже не збулося. Бо не всі ті ізраїльтяни, хто від Ізраїля, 7 і не всі діти Авраамові, хто від насіння його, але: „в Ісааку буде насіння тобі“. 8 Це бото, не тілесні діти — то діти Божі, але діти обітниці признаються за насіння. 9 А слово обітниці таке: „На той час прийду, і буде син у Сарі“. 10 І не тільки це, але й Ревекка заскалала дітей від одногого ложа отця нашого Ісаака, 11 бо коли вони ще не народились, і нічого доброго чи злого не вчинили, — щоб позосталась постанова Божа

у вибраний 12 не від учинків, алé від Того, Хто вони бо спіткнулися об камінь спотикання, кличе, — сказано їй: „Більший служитиме 33 як написано: „Ось Я кладу на Сіоні камінь меншому“, 13 як і написано: „Полюбив Я спотикання та скелю спокуси, і кожен, хто Якова, а Ісава зненавидів“. 14 Що ж скажемо? вірує в Нього, не посоромиться!“

Може в Бога неправда? Зовсім ні! 15 Бо Він каже Мойсеєві: „Помилую, кого хочу помилувати, і змилосерджуся, над ким хочу змилосердитись“. 16 Отож, не залежить це ні від того, хто хоче, ні від того, хто біжить, але від Бога, що милує. 17 Бо Писання говорить фараонові: „Власне на те Я поставив тебе, щоб на тобі показати Свою силу, і щоб звістилось по цілій землі Мое Йміння“. 18 Отож, кого хоче — Він милує, і кого хоче — ожористчує. 19 А ти скажеш мені: „Чого ж іще Він докоряє, бо хто може противитись волі Його?“ 20 Отже, хтó ти, чоловіче, що ти сперечашся з Богом? Чи скаже твориво творціві: Пошо ти зробив мене так? 21 Чи ганчар не має влади над глиною, щоб із того самого місіва зробити одну посудину на честь, а одну на нечесть? 22 Тож Бог, бажаючи показати гнів і виявити могутність Свою, щадів із великим терпінням посудини гніву, що готові були на погибель, 23 і щоб виявити багатство слави Своєї на посудинах милосердя, що їх приготував на славу, 24 на нас, що їх і покликав не тільки від юдеїв, але й від поган. 25 Як і в Осії Він говорить: „Назву Своїм народом не людей Моїх, і не улюблenu — улібленою, 26 і на місці, де сказано їм: Ви не Мій народ, там названі будуть синами Бога Живого!“ 27 А Ісая визиває про Ізраїля: „Коли б число синів Ізраїлевих було, як морський пісок, то тільки останок спасеться, 28 бо вирок закінчений та скорочений у праведності учинить Господь на землі!“ 29 I як Ісая віщував: „Коли б Господь Саваот не лишив нам насилення, то ми стали б, як Содом, і подібні були б до Гоморри!“ 30 Що ж скажемо? Що погани, які не шукали праведності, досягли праведності, тієї праведності, що від віри, 31 а Ізраїль, що шукав Закона праведності, не досяг Закону праведності. 32 Чому? Бо шукали не з віри, але якби з учинків Закону;

10 Браття, бажання моого серця й молитва до Бога за Ізраїля на спасіння. 2 Бо я свідчу їм, що вони мають рévnistъ про Бога, але не за розумом. 3 Вони бо, не розуміючи праведності Божої, і силкуючись поставити власну праведність, не покорились праведності Божої. 4 Бо кінець Закону — Христос на праведність кожному, хто вірує. 5 Мойсей бо пише про праведність, що від Закону, що „людина, яка його виконує, буде ним жити“. 6 А про праведність, що від віри, говорить так: „Не кажи в своїм серці: Хто вийде на небо?“ цебто звёсти додолу Христа, 7 або: „Хто зайде в безодню?“ цебто вівесті з мертвих Христа. (Abyssos g12) 8 Але щокаже ще? „Близько тебе слово, — в устах твоїх і в серці твоїм“, цебто слово віри, що його проповідуємо. 9 Бо коли ти устами своїми визнаватимеш Ісуса за Господа, і будеш вірувати в своїм серці, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасешся, 10 бо серцем віруємо для праведності, а устами ісповідуємо для спасіння. 11 Каже бо Писання: „Кожен, хто вірує в Нього, не буде засоромлений“. 12 Бо нема різниці поміж юдеєм та гéлленом, бо той же Господь є Господом усіх, багатий для всіх, хто кличе Його. 13 Бо „кожен, хто покличе Господне Ім'я, буде спасений“. 14 Але як покличутъ Того, в Кого не ввірвали? А як увірують у Того, що про Нього не чули? А як почують без проповідника? 15 I як будуть проповідувати, коли не будуть по послані? Як написано: „Які гарні ноги благовісників миру, благовісників добра“. 16 Але не всі послухались Євангелії. Бо Ісая каже: „Господи, хто повірив тому, що почув був від нас?“ 17 Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове. 18 Та кажу: Чи не чули вони? Отож: „По всій землі їхній голос пішов, і їхні слова в кінці світу!“ 19 Але кажу: Чи Ізраїль не зінав? Перший Мойсей говорить: „Я викличу

заздрість у вас ненародом, — роздражню вас п'євісток, то й тісто святе; а коли святий нерозумним народом“. 20 А Ісая сміліво корінь, то й віття святе. 17 Коли ж деякі говорить: „Знайшли Мене ті, хто Мене не з галузок відломілися, а ти, бувши дике шукав, відкрився Я тим, хто не питався про оливне дерево, прищепівся між них і став Мене!“ 21 А про Ізраїля каже: „Я руки Свої спільноком товщу олівного кірена, 18 то цілий день простягав до людей неслухняних не вихваляйся перед галузками; а коли і суперечних!“

11 Отож я питают: Чи ж Бог відкинув народ А

Свого? Збусім ні! Бо й я ізраїльянин, із насіння Авраамового, Веніамінового племені. 2 Не відкинув Бог народу Свого, що його перше знат. Чи ви не знаете, що говорить Писання „про Іллю“, як він скáржиться Богові на Ізраїля, кажучи: 3 „Господи, вони повбивали пророків Твоїх, і Твоїх жéртвники поруйнували, і лишився я сам, і шукають моєї душі“. 4 Та що каже йому Божа відповідь: „Я для Себе заставив сім тисяч мужа, що перед Баalom колін не схилили“. 5 Також і теперішнього часу залишився останок за вýбором благодаті. 6 А коли за благодаттю, то не з учинків, інакше благодатъ не булá б благодаттю. А коли з учинків, то це більше не благодатъ, інакше вчynок не є вже вчинок. 7 Що ж? Чого Ізраїль шукає, того не одéржав, та одéржали вýбрані, а останні затверділи, 8 як написано: „Бог дав їм духа засипання, очі, щоб не бачили, і вýха, щоб не чули, аж до съогóднішнього дня“. 9 А Давид каже: „Нехай станеться стіл їхній за сítку й за пастку, і на спокусу, та їм на заплату; 10 нехай потемніють їхні очі, щоб не бачили, хай назáвжди зігнеться хребет їхній!“ 11 Тож питают: Чи ж спíткнулися вони, щоб упасті? Збусім ні! Але з їхнього занéпаду — спасіння поганам, щоб вýкликати зáздрість у них. 12 А коли їхній занéпад — багатство для світу, а їхнє упокóрення — багатство поганам, — скільки ж більш повнота їхня? 13 Кажу бо я вам, поганам: через те, що я апостол поганів, я хвалю свою службу, 14 може як викличу зáздрість у своїх за тілом, і спасу дéкого з них. 15 Коли ж відкýнення їх — то примирення світу, то щó їхнє прийняття, як не життя з мертвих? 16 А коли святий вихваляється, то знай, що не ти носиш кореня, але корінь тебе. 19 Отже скажеш: „Галузки відломілися, щоб я прищепівся“. 20 Добре. Вони відломились невірством, а ти тримаєшся вірою; не величайся, але бійся. 21 Бо коли Бог природних галузок не пожалував, то Він і тебе не пожалує! 22 Отже, бач добрість і суворість Божу, — на відпалих суворість, а на тебе добрість Божа, коли перебудеш у доброті, коли ж ні, то й ти бúдеш відтýтий. 23 Та й вони, коли не зостануться в невірстві, прищéпляться, бо має Бог силу їх знову прищепити. 24 Бо коли ти відтýтий з оливки, дикої з природи, і проти природи защéплений до доброї оливки, то скільки ж більше ті, що природні, прищéпляться до своєї власної оливки? 25 Бо не хочу я, братя, щоб ви не знали цієї таємниці, — щоб не були ви високої думки про себе, що жорстокість стáлась Ізраїлеві почáсти, аж поки не ввіде повне число поган, 26 і так увесь Ізраїль спасеться, як написано: „Прийде з Сіону Спаситель, і відвérне безбожність від Якова, 27 і це заповіт їм від Мене, коли відіймут гріхи їхні!“ 28 Тож вони за Євáнгелією вороги ради вас, а за вýбором — улóблени ради отців. 29 Бо дáри й поклýкання Божі невідмінні. 30 Бо як і ви були колись неслухняні Богові, а тепер помíлувані через їхній непóслух, 31 так і вони тепер спротивились для помíлування вас, щоб і самі були помиловані. 32 Бо замкнув Бог усіх у непóслух, щоб помилувати всіх. (elees g1653) 33 О глибійно багатства, і премудrosti, і знання Божого! Які недовідомі прýсуди Його, і недосліджені дороги Його! 34 „Бо хто розум Господній пíзнав? Або хто був дорадник Йому? 35 Або хто давніш Йому дав, і йому бúде відда́но?“ 36 Бо все з Нього,

через Нього і для Нього! Йому слава навіки.
Амінь. (aiōn g165)

12 Тож благаю вас, браття, через Боже

милосердя, — повіддавайте ваші тіла на жертву живу, святу, приемну Богові, як розумну службу вашу, 2 і не стосуйтесь до віку цього, але перемінітесь відноювально вашого розуму, щоб пізнати вам, що то є воля Божа, — добро, приемність та досконалість. (aiōn g165)

3 Через дану мені благодать кажу кожному з вас не думати про себе більш, ніж належить думати, але думати скромно, у міру віри, як похвалу від неї, 4 бо володар — Божий слуга, кожному Бог наділів. 5 Но як в однім тілі тобі на добро. А як чиниш ти зло, то бійся, маємо багато членів, а всі члени мають не бо недармо він носить мечі, він бо Божий однакове діяння, 5 так багато нас є одне тіло слуга, месник у гніві злочайнців! 6 Тому в Христі, а зосібна ми один одному члени. 6 треба коритися не тільки ради страху кари, I ми маємо різні дары, згідно з благодаттю, але й ради сумління. 6 Через це ви й податки даною нам: коли пророцтво — то виконуй даете, бо вони служителі Божі, саме тим його в міру віри, 7 а коли служіння — будь завжди зайняті. 7 Тож віддайте належне усім: на служіння, коли вчитель — на навчання, 8 кому податок — податок, кому міто — міто, коли втішитель — на потішання, хто подає — кому страх — страх, кому честь — честь. 8 Не у простоті, хто головує — то з пильністю, хто будьте винні нікому нічого, крім того, щоб милосердствує — то з привітністю! 9 Любов любити один одного. Но хто іншого любить, нехай буде нелицемірна; ненавидьте зло та той виконав Закона. 9 Но заповіді: „Не чини тули́ться до доброго! 10 Любіть один одного перелюбу“, „Не вбивай“, „Не кради“, „Не братньою любов'ю; випереджайте один свідків неправдиво“, „Не пожадай“ які одного пошаною! 11 У ревності не лінуйтеся, інші, вони містяться всі в цьому слові: „Люби духом палайте, служіть Господіві, 12 свого близького, як самого себе!“ 10 Любов тіштесь надією, утиски терпіть, перебувайте не чинить зла близькому, тож любов — в молитві, 13 беріть юділ у потребах виконання Закону. 11 І це тому, що знаєте святих, будьте гостинні до чужинців! 14 час, що пора нам уже пробудиться від сну. Благословляйте тих, хто вас переслідує; Но тепер спасіння близче до нас, аніж благословляйте, а не проклинайте! 15 тоді, коли ми ввірували. 12 Ніч минула, а Тіштесь з тими, хто тішиться, і плачте з день наблизився, тож відкиньмо вчинки отими, хто плаче! 16 Думайте між собою темряви й зодягнімось у зброю світла. 13 Як однаково; не величайтесь, алі наслідуйте удень, поступаймо добрососно, не в гульні слухніх; „не вважайте за мудрих себе!“ та п'янстві, не в перелюбі та розпусті, не 17 Не платіть нікому злом за зло, дбайте в сварні та заздрощах, 14 але зодягніться про добрі перед усіма людьми! 18 Коли Господом Ісусом Христом, а догодження можливо, якщо це залежить від вас — живіть тілу не обертайте на пожадливість! у мірі зо всіма людьми! 19 Не мстіться самі, улюблени, але дайте місце гніву Божому, бо написано: „Мені помста належить, Я відплачуй, говорить Господь“. 20 Отож, як твій ворог голодний, — нагодуй його; як він праґне, — напій його, бо, роблячи це, ти

згортáеш розпáлене вúгілля йому на голову.

21 Не будь переможений злом, але перемагай зло добрим!

13 Нехай кожна людина кóриться вищій

влáді, бо немає влáди, як не від Бога, і влáди існуючі встановлені від Бога. 2 Тому той, хто противиться влáді, противиться Богом постанові; а ті, хто противиться, самі вíзьмуть осуд на себе. 3 Но володар — пострах не на добрі діла, а на злі. Хочеш не боятися влáди? Роби добро, і матимеш думати, але думати скромно, у міру віри, як похвалу від неї, 4 бо володар — Божий слуга, кожному Бог наділів. 5 Но як в однім тілі тобі на добро. А як чиниш ти зло, то бійся, маємо багато членів, а всі члени мають не бо недармо він носить мечі, він бо Божий однакове діяння, 5 так багато нас є одне тіло слуга, месник у гніві злочайнців! 6 Тому в Христі, а зосібна ми один одному члени. 6 треба коритися не тільки ради страху кари, I ми маємо різні дары, згідно з благодаттю, але й ради сумління. 6 Через це ви й податки даною нам: коли пророцтво — то виконуй даете, бо вони служителі Божі, саме тим його в міру віри, 7 а коли служіння — будь завжди зайняті. 7 Тож віддайте належне усім: на служіння, коли вчитель — на навчання, 8 кому податок — податок, кому міто — міто, коли втішитель — на потішання, хто подає — кому страх — страх, кому честь — честь. 8 Не у простоті, хто головує — то з пильністю, хто будьте винні нікому нічого, крім того, щоб милосердствує — то з привітністю! 9 Любов любити один одного. Но хто іншого любить, нехай буде нелицемірна; ненавидьте зло та той виконав Закона. 9 Но заповіді: „Не чини тули́ться до доброго! 10 Любіть один одного перелюбу“, „Не вбивай“, „Не кради“, „Не братньою любов'ю; випереджайте один свідків неправдиво“, „Не пожадай“ які одного пошаною! 11 У ревності не лінуйтеся, інші, вони містяться всі в цьому слові: „Люби духом палайте, служіть Господіві, 12 свого близького, як самого себе!“ 10 Любов тіштесь надією, утиски терпіть, перебувайте не чинить зла близькому, тож любов — в молитві, 13 беріть юділ у потребах виконання Закону. 11 І це тому, що знаєте святих, будьте гостинні до чужинців! 14 час, що пора нам уже пробудиться від сну. Благословляйте тих, хто вас переслідує; Но тепер спасіння близче до нас, аніж благословляйте, а не проклинайте! 15 тоді, коли ми ввірували. 12 Ніч минула, а Тіштесь з тими, хто тішиться, і плачте з день наблизився, тож відкиньмо вчинки отими, хто плаче! 16 Думайте між собою темряви й зодягнімось у зброю світла. 13 Як однаково; не величайтесь, алі наслідуйте удень, поступаймо добрососно, не в гульні слухніх; „не вважайте за мудрих себе!“ та п'янстві, не в перелюбі та розпусті, не 17 Не платіть нікому злом за зло, дбайте в сварні та заздрощах, 14 але зодягніться про добрі перед усіма людьми! 18 Коли Господом Ісусом Христом, а догодження можливо, якщо це залежить від вас — живіть тілу не обертайте на пожадливість!

14 Слабого в вірі приймайте, але не для суперечок про погляди. 2 Один бо вірує, що можна їсти все, а нémічний споживає ярину. 3 Хто їсть, нехай не погорджує тим, хто не їсть. А хто не їсть, нехай не осуджує

того, хто єсть, — Бог бо прийняв його. 4 Ти хто слабне. 22 Ти маєш віру? Май її сам про себе такий, що судиш чужого раба? Він для пана перед Богом. Блаженний той, хто не осуджує свого стойти або падає; але він устоїть, бо має самого себе за те, про що випробовується! 23 Бог силу поставити його. 5 Один вирізнює А хто має сумнів, коли єсть, буде осуджений, день від дня, інший же про кожен день бо не робить із віри, а що не від віри, те гріх. судить однаково. Нехай кожен за власною думкою тримається свого переконання. 6 Хто вважає на день, — для Господа вважає, а хто не вважає на день, — для Господа не вважає. Хто єсть, — для Господа єсть, бо дякує Богові. А хто не єсть, — для Господа не єсть, і дякує Богові. 7 Бо ніхто з нас не живе сам для себе, і не вмирає ніхто сам для себе. 8 Бо коли живемо — для Господа живемо, і коли вмираємо — для Господа вмираємо. І чи живемо, чи вмираємо — ми Господні! 9 Бо Христос на те й умер, і ожив, щоб панувати і над мертвими, і над живими. 10 А ти нáшо осуджуєш брата свого? Чи чого ти погорджуєш братом своїм? Бо всі станемо перед судним престолом Божим. 11 Бо написано: „Я живу, каже Господь, і схýлиться кожне коліно передо Мною, і вýзнає Бога кожен язик!“ 12 Тому кожен із нас сам за себе дасть відповідь Богові. 13 Отож, не будемо більше осуджувати один біного, але краще судіть про те, щоб не давати братові спотикання та спокуси. 14 Я знаю, і пересвідчений у Господі Ісусі, що нема нічого нечистого в самому собі; тільки коли хто вважає що за нечисте, тому воно нечисте. 15 Коли ж через поживу сумує твій брат, то вже не за любов'ю поводишаєши ти, — не губи своєю поживою тогб, за кого Христос був умер. 16 Нехай ваше добре не зневажається. 17 Бо Царство Боже не пожива й питвó, але праведність, і мир, і радість у Дусі Святім. 18 Хто цим служить Христові, той Богові милий і шануваний поміж людьмí. 19 Отож, пильнуймо про мир, та про те, що на збудування один біного! 20 Не руйнуй діла Божого ради поживи, — усе бо чисте, але зло людіні, що єсть на спотикання. 21 Добре не єсти м'яса, ані пити вина, ані робити такого, від чого брат твій гіршиться, або спокушується, або

слабне. 22 Ти маєш віру? Май її сам про себе самого себе за те, про що випробовується! 23

15 Ми, сильні, повинні нéсти слабості безсилих, а не собі догоджати. 2 Кожен із нас нехай догоджáє близньому на добро для збудування. 3 Бо й Христос не Собі догоджав, але як написано: „Зневаги тих, хто Тебе зневажає, упали на Мене“. 4 А все, що давніше написане, написане нам на науку, щоб терпінням і потіхою з Писання ми мали надію. 5 А Бог терпеливості й потіхії нехай дасть вам бути однодумними між собою за Христом Ісусом, 6 щоб ви однодушно, одними єстями слáвили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа. 7 Приймайте тому один біного, як і Христос прийняв нас до Божої слави. 8 Кажу ж, що Христос для обрізаних став за слúжку ради Божої правди, щоб отцям потвердити обітниці, 9 а для поган — щоб слáвили Бога за милосердя, як написано: „Тому я хвалитиму Тебе, Господи, серед поган, і Ім'я Твоє буду виспівувати!“ 10 І ще каже: „Тіштесь, погани, з нарòдом Його!“ 11 І ще: „Хваліть, усі погани, Господа, виславляйте Його, усі люди!“ 12 І ще каже Ісая: „Буде корінь Єссéїв, що постане, щоб панувати над поганами, — погани на Нього надіяться будуть!“ 13 Бог же надії нехай вас напóвнить усякою радістю й миром у вірі, щоб ви злагатíлись надією, силою Духа Святого! 14 І я про вас сам пересвідчений, братя мої, що й самі ви повні добрости, напóвнені всяким знаннім, і можете й один біного навчати. 15 А писав я вам почести трохи сміліше, якби вам нагадуючи благодáттю, що дáна мені від Бога, 16 щоб був я слугою Христа Ісуса між поганами, і виконував святу службу Євангелії Божої, щоб приношення поган стало приемне й освячене Духом Святым. 17 Тож маю я чим похвалитись у Христі Ісусі, щодо Божих речей, 18 бо не смію казати того, чого не зробив через мене Христос

на послух поган, словом і чином, **19** силою Епенéта, — він пéрвісток Азїї для Христа. ознак і чудес, силою Духа Божого, так що я **6** Вітайте Марію, що напрацювалася багато поширив Євáнгелію Христову від Єрусалиму для вас. **7** Вітайте Андрóніка й Юнія, родичів й околиць аж до Іллріка. **20** При тóму моїх і спíв'язнів моїх, що славні вони між пильнував я звіщати Євáнгелію не там, де апóтолами, що й у Христі були перше Христове Ім'я було знане, щоб не будувати мене. **8** Вітайте Амплія, мого улюблениго на основі чужий, **21** але як написано: „Кому в Господі. **9** Вітайте Урбáна, спíвробітника не звіщалось про Нього, побачать, і ті, хто нашого в Христі, і улюблениго мого Стahія. не чув, зрозуміють!“ **22** Тому часто я мав **10** Вітайте Апеллéса, вýprobуваного в Христі. перешкоди, щоб прибути до вас. **23** А тепер, Вітайте Аристовúлових. **11** Вітайте моого не маючи більше місця в країнах оцих, рбічика Іродіона. Вітайте Наркісових, що але з давніх літ мавши бажання прибути в Господі. **12** Вітайте Трифéну й Трифóсу, до вас, **24** коли тільки підú до Еспáнії, що працюють у Господі. Вітайте улюблену прибúду до вас. Бо маю надію, як бýду Персýду, що багато попрацювала в Господі. прохóдити, побачити вас, і що ви проведéте **13** Вітайте вýбраного в Господі Рýфа, і матір мене туди, коли перше почали матиму його та мою. **14** Вітайте Асинкýта, Флéонта, я задовóлення з вами побути. **25** А тепер Єрма, Патрóва, Єрмíя і братів, що з ними. я йду до Єрусалиму послужити святим, **15** Вітайте Філолóга та Юлію, Нірéя й сестрú **26** бо Македонія й Ахáя вýзнали за добре його, і Олімпíяна, і всіх святих, що з ними. подати дяку поміч незаможним святым, **16** Вітайте один єдного святым поцілунком. що в Єрусалимі живуть. **27** Бо вýзнали за Вітають вас усі Церкві Христові! **17** Благаю добре, та й боржникі вони їхні. Бо коли ж вас, браття, щоб ви остерігалися тих, хто погани стали спíльніками в їх духовнім, то чинить роздíлення й згíршення проти науки, повинні й у тілеснім послужити їм. **28** Як це якої ви навчилися, і уникайте їх, **18** бо такі не докінчý та достачу їм плíд цей, тоді через служать Господеві нашему Ісусу Христу, але ваше місто я підú до Еспáнії. **29** І знаю, що власному череву; вони добрими та гарними коли прийдú до вас, то прийдú в повноті словами звóдять серця простодушних. **19** Христового благословéння. **30** Благаю ж вас, Ваша ж слухнáність дíйшла до всіх. І я тішусь браття, Господом нашим Ісусом Христом і за вас, але хóчу, щоб були ви мудрі в доброму, любов'ю Духа, — помагайте мені в молýтвах а прóсті в злому. **20** А Бог миру потопче за мене до Бога, **31** щоб мені вýзволитися незабáром сатану пíд ваші ноги. Благодáть від неслухнáних в Юдеї, і щоб служба моя Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з в Єрусалимі булá приемна святым, **32** щоб вами! Амíнь. **21** Вітає вас мій спíвробітник із волі Божої з радістю прийти до вас і Тимофíй, і Лукíй, і Ясон, і Сосипáтр, мої відпочýти з вами! **33** А Бог миру нехай буде родичі. **22** Вітаю вас у Господі й я, Тéртíй, зо всімá вами. Амíнь.

16 Поручаю ж вам сестрú нашу Фíву, служéбницю Церкви в Кенхréях, **2** щоб ви прийняли її в Господі, як личить святым, і допомагайте їй, у якій речі бýде вона чого потребувáти від вас, бо й вона опíкунка була багатьом і самому мені. **3** Вітайте Прискíллу й Акíлу, спíвробітників моїх у Христі Ісусі, — **4** що голови свої за душу мою клали, яким не я сам дякую, але ѿї Церкві з поган, — і їхню домашню Цéркву. **5** Вітайте улюбленого моого

що цього листа написав. **23** Вітає вас Гай, гостýнний для мéне й цілої Церкви. Вітає вас міський доморýдник Еráст і брат Кварт.

25 А Тому, хто може поставити вас міцно згідно з моєю Євáнгелією й проповідью Ісуса Христа, за об'явленням таємнїці, що від вічних часів була замóвчана, (*aiōnios g166*) **26** а тепер вýявлена, і через пророцькі пíсáння, з накáзу вічного Бога, на послух вірі по всіх нарóдах провіщенá, — (*aiōnios g166*) **27** єдиному

мудрому Богові, через Ісуса Христа, слава
навіки! Амінь. (αὶōn g165)

1 ДО КОРИНТЯН

мудрість світу цього не змінив на глупоту?

(aiōn g165) 21 Через те ж, що світ мудрістю не

1 Павлó, волею Божою покликаний за зрозумів Бога в мудрості Божій, то Богові апостола Icуса Христа, і брат Состéн, **2** вгодно булó спасти віруючих через дýрість Божій Церкви, що в Корýнті, посвяченим у проповіді. **22** Бо й юдеї жадають ознак, і греки Христі Icусі, покликаним святым, зо всімá, пошúкоують мудrosti, **23** а ми проповідуємо що на всякому місті приклíкають Ім'я Христа розп'ятого, — для юдеїв згíршення, Господа нашого Icуса Христа, їхнього і а для греків — безúмство, **24** а для самих нашого, — з благодáть вам і мир від Бога покликаних юдеїв та греків — Христа, Божу Отця нашого й Господа Icуса Христа! **4** Я силу та Божу мудрість! **25** Бо Боже й немудре зáвжди дякую моему Богові за вас, через — розумішe воно від людей, а Боже нémічne Божу благодáть, що була вам дáна в Христі — сильніше воно від людей! **26** Дивіться бо, Icусi, **5** бо ви всім збагатíлися в Ньому, браття, на ваших покликаних, що небагато — словом усяким і всяким знаннýм, **6** бо — чо мудрі за тíлом, небагато-хто сильні, свідоцтво Христове між вами утверdíлось, небагато-хто шляхéтні. **27** Але Бог вибраv 7 так що не маєте недостáчі в жоднім дáрі немудре світу, щоб засоромити мудрих, і благодáти ви, що очікуєте з'явлення Господа нémічне світу Бог вибраv, щоб засоромити нашого Icуса Христа. **8** Він вас утверdить сильне, **28** і прóстих світу, і погордженіх, і до кíнця неповинними бути дня Господа незначнýх вибраv Бог, щоб значнé знівечити. нашого Icуса Христа! **9** Вірний Бог, що ви **29** так що не хвалилося перед Богом жодне через Нього поклýкані до спíльноти Сина тіло. **30** А з Нього ви в Христі Icусi, що став Його Icуса Христа, Господа нашого. **10** Тож нам мудрістю від Бога, — прáведністю ж, і благаю вас, браття, Ім'ям Господа нашого освяченням, і відкупленням, **31** що було, як Icуса Христа, щоб ви всі говорили те саме, написано: „Хто хвáлиться, нехай хвáлиться і що було поміж вами подíлення, але Господом!“

2 А я, як прийшов до вас, браття, не щоб булý ви поєднані в однім розуміnnі прийшов вам звіщати про Боже свідоцтво та в думці однý! **11** Бо стало відомо мені з добíрною мовою або мудрістю, **2** бо я про вас, мої браття, від Хлóїних, що між надýмавсь нічого між вами не знати, крім вами суперéчки. **12** А кажу я про те, що з вас кожен говорить: я ж Пáвлíв, а я Аполлóсів, а я Кýфин, а я Христíв. **13** Чи ж Христос а я в вас був у немочі, і в страху, і в великім подíлився? Чи ж Павло був розп'ятýй за тремтіnnі. **4** I слово мое й моя проповідь — не вас? Чи в Павлóве ім'я ви хрестились? **14** в словáх перекónливих лíдської мудrosti, Дякую Богові, що я анí однóго з вас не алé в дóказі Духа та сили, **5** що булá віра хрестив, окрім Крíспа та Гáя, **15** що ніхто не ваша не в мудрості лíдській, але в силі сказав, нíби я охристив був у ймénня свое. **16** Божí! **6** А ми говоримо про мудрістю між Охристив же був я й дíм Степанів; більш не досконалими, але мудрістю не вíку цього, знаю, чи хрестив кого іншого я. **17** Бо Христос анí володарів цього вíку, що гинуть, (aiōn **18** Бож слово g165) **7** алé ми говоримо Божу мудрістю у про хреста тим, що гинуть, — то глупота, а таємниці, прихóвану, яку Бог перед вíками для нас, що спасаємось, — Сила Божа! **19** Бо призначив нам на славу, (aiōn g165) **8** яку ніхто написано: „Я погубліо мудрістю премудрих, а з володарів цього вíку не пíзнав; коли б бо розум розумних відкíну!“ **20** Де мудрий? Де пізнали булý, то не розп'яly б вони Господа книжник? Де дослíдувач вíку цього? Хíба Бог слави! (aiōn g165) **9** Але, як написано: „Чого

хто любить Його!“ 10 А нам Бог відкрив кожного вýпробує, яке воно є. 14 І коли це Своїм Духом, — усе бо досліджує Дух, чиє діло, яке збудував хто, устóть, то той навіть Божі глибійни. 11 Хто бо з людей знає нагороду одéржити; 15 коли ж діло згорить, речі лóдські, окрім лóдського духа, що в той матиме шкоду, та сам він спасéться, нім проживає? Так само не знає ніхто й алé так, як через огонь. 16 Чи не знаєте ви, речей Божих, окрім Духа Божого. 12 А ми що ви — Божий храм, і Дух Божий у вас прийняли духа не світу, але Духа, що з Бога, пробувáє? 17 Як хто нíвечить Божого храма, щоб знати про речі, від Бога дарóвани нам, того знíвечить Бог, бо храм Божий святий, а 13 що й говоримо не вýченими словами храм той — то ви! 18 Хай не звóдить ніхто лóдської мудrosti, але вýченими від Духа сам себé. Як кому з вас здається, що він Святого, порíвнюючи духовне до духовного. мудрий в цім віці, нехай стане нерозумним, 14 А людíна тíлесна не приймає речей, що щоб бути премудрим. (aiōn g165) 19 Цьогосвітня від Божого Духа, бо їй це глупота, і вона бо мудрість — у Бога глупота, бо написано: зрозуміти їх не може, бо вони розуміються „Він ловить премудрих у хýтрощах їхніх!“ тільки духовно. 15 Духовна ж людíна сúдить 20 І знóбу: „Знає Госпóдь думки мудрих, усе, а її судити не може ніхто. 16 Бо „хто що марнóтні вони!“ 21 Тож нехай ніхто не розум Господній пíзнав, який би його міг хвáлиться людьмí, бо все ваше: 22 чи Павло, навчати?“ А ми маємо розум Христів!

3 І я, браття, не міг говорити до вас, як до духовних, але як до тíлесних, як до немовлят у Христі. 2 Я вас годувáв молоком, а не твердþю Ѱжею, бо ви не могли її юсти, та й тепер ще не можете, з бо ви ще тíлесні. Бо коли зáздriсть та суперечки між вами, то чи ж ви не тíлесні, і хíба не по-лóдському робите? 4 Бо коли хто каже: „Я ж Павлíв“, а інший: „Я Аполлóсів“, то чи ж ви не тíлесні? 5 Бо хто ж Аполлóс? Або хто то Павло? Вони тільки служýтелі, що ви ввíрували через них, і то скільки комý дав Госпóдь. 6 Я посадив, Аполлóс поливав, Бог же зростíв, 7 томý ані той, хто сáдить, ані хто поливає, є щось, але Бог, що рóдить! 8 І хто сáдить, і хто поливає — одне, і кожен одéржить свою нагорóду за працею своєю! 9 Бо ми спíвробíтники Божí, а ви — Боже поле, Божа будíвля. 10 Я за благодаттю Божою, що дáна мені, як мудрий будíвñчий, основу поклав, а інший буде на нíй; але нехай кожен пильнує, як він буде на нíй! 11 Ніхто бо не може поклáсти іншої основи, окрім покládenoї, а вона — Ісус Христос. 12 А коли хто на цíй основі буде з золота, срібла, дорогоцінного камíння, із дерева, сіна, соломи, 13 то буде вýявлене дíло кожного, бо виявить день, від нас

чи Аполлóс, чи Кýфа, чи світ, чи життя, чи смерть, чи тепéрішнє, чи майбутнє — усе ваше, 23 ви ж Христові, а Христос — Божий!

4 Нехай кожен нас так уважає, якби служýтелів Христових і доморýдників Божих таємнíць; 2 а щó ще шукається в доморýдниках, — щоб кожен був знайдений вíрним. 3 А для мене то найменше, щоб судили мене ви чи суд лóдський, бо я й сам не суджу себе. 4 Я бо проти себе нічого не знаю, але цим не випráвduюсь; Той же, Хто судить мене, то Госпóдь. 5 Тому не судíть передчасно нічого, аж поки не прийде Госпóдь, що й вýсвітлить таємниці тéмряви та виявить зáдуми сердéць, і тодí кожному буде похвалá від Бога. 6 Оце ж усе, браття, приклáв я до себе Й Аполлóса ради вас, щоб від нас ви навчилися дýмати „не бíльш, як написано“, щоб ви не чвáнились один за одним перед іншим. 7 Хто бо тебе вирíзняє? Щó ти маєш, чого б ти не взяв? А коли ж бо ти взяв, чого чвáнишся, нíби не взяв? 8 Ви вже нагодовані, ви вже збагатíлися, без нас ви царюєте. І коли б то ви стали царюáти, щоб і ми царювали з вами! 9 Бо я дýмаю, що Бог нас, апóстолів, поставив за найостáнніших, мов на смерть засýджених, бо ми стали дивóвищем світовí, — і анголáм, і людям. 10 Ми нерозумні Христа ради, а ви мудрі в тому що він огнем об'являється, і огонь дíло

Христі; ми слабі, ви ж міцні; ви славні, а ми з користолюбцями, чи з хижаками, чи з безчесні! **11** Ми до цього часу і голодуємо, і ідолінами, бо ви мусили були б відійти від праґненої, і нагі ми, і катовані, і тиняємося, світу. **11** А тепер я писав вам не єднатися з **12** і трудимось, працюючи своїми руками. тим, хто зветься братом, та є перелюбник, Коли нас лихословлять, ми благословляємо; чи користолюбець, чи ідолінин, чи злоріка, як нас переслідують, ми тёрпимо; **13** як чи п'яніця, чи хижак, — із такими навіть не лають, ми молимось; ми стали, як сміття те ёсти! **12** Бо що ж мені судити й чужих? Чи ви для світу, аж досі ми всім, як ті війкди! **14** не судите своїх? **13** А чужих судить Бог. Тож Не пишуще це для тóго, щоб вас осоромити, вилучіть лукавого з-поміж себе саміх!

але остерігаю, як своїх любих дітей. **15** Бо хоч би ви мали десять тисяч настáвників у Христі, та отців не багато; а я вас породив у Христі Ісусі через Євангелію. **16** Тож благаю я вас: будьте наслідувачами мене! **17** Для цього послав я до вас Тимофія, що для мене улюблений і вірний син у Господі, — він вам нагадає шляхи мої в Христі Ісусі, як навчаю я скрізь у кожній Церкві. **18** Деяки згорділи, так немов би не мав я прийти до вас. **19** Та небáвом прийдú до вас, як захоче Господь, і пізнáю не слово згордліх, але силу. **20** Бо Царство Боже не в слові, а в силі. **21** Чого хочете? Чи прийти до вас з кием, чи з любов'ю та з духом лагідності?

6 Чи посміє хто з вас, маючи справу до іншого, судитися в неправедних, а не в святих? **2** Хіба ви не знаєте, що святі світ судитимуть? Коли ж будете ви світ судити, то чи ж ви негідні судити незначні справи? **3** Хіба ви не знаєте, що ми будем судити анголів, а не тільки життєве? **4** А ви, коли маєте суд за життєве, то ставите суддями тих, хто нічого не значить у Церкві. **5** Я на сором це вам говорю. Чи ж між вами немає ні одного мудрого, щоб він міг розсудити між братами своїми? **6** Та брат судиться з братом, — і то перед невірними! **7** Тож уже для вас сором зовсім, що суді між собою ви маєте. Чому краще не тéрпите кривди? Чому краще не маєте шкоди? **8** Але ви самі кривду

такий перелюб, який і між поганами чините та обдираєте, та ще братів. **9** Хіба незнáй, — що хтось має за дружину собі дружину бáтькову. **21** ви завеличáлися, а не ви не знаєте, що неправедні не вспадkу́ють Божого Царства? Не обманюйте себе: ні засмутились радніш, щоб був вилучений з- розпýсники, ні ідоліни, ні перелюбники, ні поміж вас, хто цей учинок зробив. **3** Отож я, блудодíйники, ні мужолóжники, **10** ні злодї, відсутній тілом, та присутній духом, уже ні користолюбці, ні п'яніці, ні злоріки, ні розсудив, як присутній між вами: того, хто хижаки — Царства Божого не вспадkу́ють так учинив це, **4** у Ім'я Господа Ісуса, як вони! **11** I такими були дехто з вас, але ви зберетесь ви та мій дух, із силою Господа обмились, алé освятились, алé виправдались нашого Ісуса, — **5** віддати такого сатані на Іменем Господа Ісуса Христа й Духом нашого погибіль тіла, щоб дух спасся Господнього Бога. **12** Усе мені можна, та не все на пожýток. дня! **6** Величáння ваше не добре. Хіба ви не Усе мені можна, але мною, ніщо володіти знаєте, що мала рóзвiна все тісто заквáшує? не повинно. **13** Їжа для чéрева, і чéрево **7** Отож, очистьте стару рózчину, щобстати для їжі, але Бог одне й друге понíщить. вам новýм тістом, бо ви прісні, бо наша А тіло не для розпусти, але для Господа, Пасха, Христос, за нас у жертву принéсений. і Господь для тіла. **14** Бог же й Господа **8** Тому святкуймо не в давній рózчині, ані в воскресив, воскресítъ Він і нас Свою силу! рózчині злоби й лукáвства, але в опрісноках **15** Хіба ви не знаєте, що ваші тіла — то члени чистоти та правди! **9** Я писав вам у листі Христові? Отож, узявши члени Христові, не єднатися з перелюбниками, — **10** але не зроблю їх членами розпýсницї? Зóвсім ні! **16** взагалі з цьогосвітнimi перелюбниками, чи Хіба ви не знаєте, що той, хто злучується

з розп'усницею, стає одним тілом із нею? буlí б ваші діти, тепер же святі. 15 А як хоче Бог каже: „Обйдва ви будете тілом одним“: невіруючий розлучиться, хай розлучиться, 17 А хто з Господом злчується, стає одним — не невільник брат чи сестра в такім духом із Ним. 18 Утікайте від розпусти, разі, бо покликав нас Бог до миру. 16 Звідки Усякий бо гріх, що його чинить людина, знаєш ти, дружино, чи не спасеш чоловіка? є поза тілом. А хто чинить розпусту, той Або звідки знаєш, чоловіче, чи не спасеш грішить проти власного тіла. 19 Хіба ви не дружини? 17 Нехай тільки так ходить кожен, знаєте, що ваше тіло — то храм Духа Святого, як кому Бог призначив, як Господь покликав що живе Він у вас, Якого від Бога ви маєте, і його. І так усім Церквам я наказую. 18 ви не свої? 20 Бо дорого куплені ви. Отож Хто покликаний був в обрізанні, — нехай прославляйте Бога в тілі своєму та в дусі він того не цурається; чи покликаний хто своєму, що Божі вони!

7 А про що ви писали мені, то добре було б чоловікові не дотикатися жінки. 2 Але щоб уникнути розпусти, нехай кожен муж має дружину свою, і кожна жінка хай має свого чоловіка. 3 Нехай віддає чоловік своїй дружині потрібну любов, так же само й чоловікові дружина. 4 Дружина не володіє над тілом своїм, але чоловік; так же само й чоловік не володіє над тілом своїм, але дружина. 5 Не вхильяйтесь одне від одного, хібащо дочасно за згодою, щоб бути в пості та молитві, та й сходьтесь знобу докупи, щоб вас сатана не спокушував вашим нестриманням. 6 А це говорів вам як раду, а не як наказа. 7 Бо хочу, щоб усі чоловіки були, як і я; але кожен має від Бога свій дар, — один так, інший так. 8 Говоріж неодруженим і вдівам: добре їм, як вони позостануться так, як і я. 9 Коли ж не втримаються, — нехай одружуються, бо краще женитися, ніж розпалатися. 10 А тим, що побралися, наказую не я, а Господь: Нехай не розлучається дружина з своїм чоловіком! 11 А коли ж і розлучиться, хай зостається незаміжня, або з чоловіком своїм хай поміриться, — і не відпускати чоловікові дружини! 12 Іншим же я говорію, не Господь: коли який брат має дружину невіруючу, і згідна вона жити з ним, — нехай він не лишає її. 13 І жінка, як має чоловіка невіруючого, а той згоден жити з нею, — нехай не лишає його. 14 Чоловік бо невіруючий освячується в дружині, а дружина невіруюча освячується в чоловікові. А інакше нечисті

19 Обрізання ніщо, і ніщо необрізання, а важливі — дотримування Божих заповідей. 20 Нехай кожен лишається в стані такому, в якому покликаний був. 21 Чи покликаний був ти рабом? Не турбуйся про те. Але коли й можеш стати вільним, то використай краще це. 22 Бо покликаний в Господі раб — визволенець Господній; так само покликаний і визволенець — він раб Христа. 23 Ви дорого куплені, — тож не ставайте рабами людей! 24 Браття, кожен із вас, в якім стані покликаний був, хай у тім перед Богом лишається! 25 Про дівчат же не маю наказу Господнього, але даю раду як той, хто одержав від Господа милість бути вірним. 26 Отож за сучасного утису добрим уважаю я те, що чоловікові добре лишатися так. 27 Ти зв'язаний з дружиною? Не шукай розв'язання. Розв'язався від дружини? Не шукай дружини. 28 А коли ти й оженишся, то не згрішив; і як дівчина заміж піде, — вона не згрішить. Та муку тілесну такі будуть мати, а мені шкода вас. 29 А це, браття, кажу я, бо час позосталий короткий, щоб і ті, що мають дружину, були, як ті, що не мають, 30 а хто плаче, — як ті, хто не плаче, а хто тішиться, — як ті, хто не тішиться; і хто купує, — як би не набулі, 31 а хто цього світнім користується, — як би не користувались, бо минає стан світу цього. 32 А я хочу, щоб ви безклопітні були. Неодружений про речі Господні клопочеться, як догодити Господеві, 33 а одружений про речі життєви клопочеться, як догодити своїй дружині,

34 і він поділений. Незаміжня ж жінка та столом, чи ж сумління його, бувши слабé, не дівчина про речі Господні клопочеться, щоб буде спонукане їсти ідолъські жертви? 11 І бути святою і тілом, і духом. А заміжня через знаннї твоє згине недужий твій брат, про речі життєві клопочеться, як додогдити що за нього Христос був умер! 12 Грішачи чоловікові. 35 А це я кажу вам самим на так проти братів та вражуючи їхнє слабе пожиток, а не щоб сильцé вам накинути, сумління, ви проти Христа грішите. 13 Ось але щоб пристойно й горліво держались повік я не юстиму м'яса, щоб не спокусити ви Господа. 36 А як думає хто про дівчину повік брата свого! (aión g165)

мала б лишатись, нехай робить, що хоче, — не згрішить: нехай заміж виходять. 37 А хто в серці своїм стоїть міцно, не має конечности, влáду ж має над своєю волею, і це постановив він у серці своєму — берегти свою дівчину, той робить добре. 38 Тому́ і той, хто віддає свою дівчину заміж, добре робить, а хто не віддає — робить краще. 39 Дружйна закóном прив'язана, поки живе чоловік її; коли ж чоловік її вмре, вона вльна вихodити заміж, за кого захоче, аби тільки в Господі. 40 Блаженніша вона, коли так позостається за моею порадою, бо міркую, що я маю Божого Духа.

8 А щодо ідолъських жертв, то ми знаємо, що всі маємо знаннї. Знаннї ж надимає,

що любов же буде! 2 Коли хто думає, ніби ж і Закон не говорить цього? 9 Бо в Законі щось знає, той нічого не знає ще так, як Мойсеєвім писано: „Не в'яжи рота волові, що знати повинно. 3 Коли ж любить хто Бога, молотить“. Хіба за волів Бог турбується? 10 той пізнаний Ним. 4 Тож про споживання чи говорить Він звбсім для нас? Для нас, бо ідолъських жертов ми знаємо, що ідол у написано, що з надією мусить орати орач, а світі ніщо, і що іншого Бога нема, окрім Бога молотник — молотити з надією мати частку Одного. 5 Но хоч і існують так звані „боги“ в своїм сподіванні. 11 Коли ми сіяли вам чи на небі, чи то на землі, як існує багато духовне, чи ж велика то річ, як пожнемо богів і багато панів, 6 та для нас один Бог — ми ваше тілесне? 12 Як право на вас мають Отець, що з Нього походить все, ми ж для інші, то тим більше ми. Але ми не вжилій Нього, і один Господь — Icус Христос, що все цього права, та все тéрпимо, аби перешкоди сталося Ним, і ми Ним. 7 Та не всі таке мають якої Христовій Євáнгелії ми не вчинили. 13 знаннї, бо деякі мають призвичаення до Хіба ви не знаєте, що священнослужителі ідола й досі, і їдять, як ідолъську жертву, — і від святині годуються? Що ті, хто служить їхнє сумління, бувши недуже, спогáнюються. вівтарévi, із вівтаря мають частку? 14 Так і 8 Їжа ж нас до Бога не зближує: бо коли не Господь наказав проповідникам Євáнгелії їмо, то нічого не тратимо, а коли ми їмо, то жити з Євáнгелії. 15 Але з того нічого не не набуваєм нічого. 9 Але стережіться, щоб вжив я. А цього не писав я для того, щоб для ця ваша воля не стала якось за спотикання мене так булó. Бо мені краще вмерти, аніж слабім! 10 Коли бо хто бачить тебе, маючого щоб хто знівечив хвалу мою! 16 Но коли я знаннї, як ти в ідолъській божнїці сидиш за звіщаю Євáнгелію, то нема чим хвалитись

мені, — це бо повинність моя. І горе мені, тисячі. 9 А ні не випробуймо Христа, як коли я не звіщаю Євангелії! 17 Тож коли деякі з них випробовували, — та й від зміїв це роблі добрівльно, я маю нагороду; загинули. 10 А ні не нарікайте, як деякі з них коли ж недобровільно, то виконую службу нарікали, — і загинули від погубителя. 11 доручену. 18 Яка ж нагорода мені? — Та, що, Усе це трапилось з ними, як приклади, а благовістячи, я безкорисливо проповідував написане нам на науку, бо за нашого часу Христову Євангелію, не використовуючи кінець віку прийшов. (aiōn g165) 12 Тому то, хто особистих прав щодо благовістя. 19 Від думач, ніби стоїть він, нехай стережеться, усіх бувши вільний, я зробився рабом для щоб не впасті! 13 Досяглі вас спроба не інша, всіх, щоб найбільше придбати. 20 Для юдеїв тільки людська; але вірний Бог, Який не я був, як юдей, щоб юдеїв придбати; для попустить, щоб ви випробовувалися більше, підзаконних — був, як підзаконний, хоч ніж можете, але при спробі й полегшення сам підзаконним не бувши, щоб придбати дастъ, щоб знесті могли ви її. 14 Тому, мої підзаконних. 21 Для тих, хто без Закону, — любі, утікайте від служіння ідолам. 15 Кажу, я був беззаконний, не бувши беззаконний як розумним; судіть самі, що кажу я. 16 Богові, а законний Христові, щоб придбати Чаша благословення, яку благословляємо, беззаконних. 22 Для слабих, — як слабий, — чи не спільнота то крові Христової? щоб придбати слабих. Для всіх я був усе, Хліб, який ломимо, чи не спільнота він тіла щоб спасті бодай деяких. 23 А це я роблі Христового? 17 Тому що один хліб, тіло одне для Євангелії, щоб стати її спільником. 24 — нас багато, бо ми всі спільники хліба Хіба ви не знаєте, що ті, хто на перегонах одного. 18 Погляньте на Ізраїля за тілом: біжть, усі біжать, але нагороду приймає чи ж ті, що жертви їдять, не спільникі один? Біжіть так, щоб одержали ви! 25 І віттаря? 19 Тож що я кажу? Що ідолська кожен змагун від усього стримується; вони жертва є щось? Чи що ідол є щось? 20 Ні, але ж — щоб тлінний прийняти віночок, але ми — те, що в жертву приносять „демонам, а не щоб нетлінний. 26 Тож біжу я не так, немов Богові в жертву приносять“. Я ж не хочу, на непевне, борюся не так, немов би повітря щоб ви спільниками для демонів стали. 21 б'ючий. 27 Але вмертвляю й неволю я тіло Бо не можете пити чаши Господньої та чаши своє, щоб, звіщаючи іншим, не стати самому дімонської; не можете бути спільниками негідним.

10 Не хочу я, браття, щоб ви не знали, що під хмарою всі отці наші булі, — і всі перейшли через море, 2 і всі охристилися в хмарі та в морі в Мойсея, 3 і всі їли ту саму поживу духовну, 4 і пили всі той самий духовний напій, бо пили від духовної скелі, що йшла вслід за ними, а та скеля — був Христос! 5 Але їх багатьох не вподобав був Бог, бо „понищив Він їх у пустині“. 6 А це були приклади нам, щоб ми пожадливі на зле не булі, як були пожадливі й вони. 7 Не будьте також ідолянами, як деякі з них, як написано: „Люди сіли, щоб їсти та пити, і встали, щоб грати“. 8 Не станьмо чинити блуду, як деякі з них блудодіяли, — і полягло їх однога дня двадцять три

22 Чи ми дратуватимем Господа? Хіба ми потужніші за Нього? 23 Усе мені можна, — та не все на пожиток. Усе мені можна, — та буде не все! 24 Нехай не шукає ніхто свого власного, але кожен — для близнього! 25 Їжте все, що на їтках м'ясних продається, за сумління зовсім не турбуючись, — 26 Бо „Господня земля, і все, що на ній“! 27 Як покличе вас хтось із невіруючих, і ви захочете піти, — їжте все, що дадуть вам, за сумління зовсім не турбуючись. 28 Коли ж скаже вам хтось: „Це ідолська жертва“, — не їжте тоді через того, хто сказав, та через сумління! 29 Говорю ж не про власне сумління, але іншого, — чого б моя воля судилась сумлінням чужим? 30 Коли я

стаю спільноком їжі з подякою, чому мене що почасти я й вірю. **19** Бо мусять між вами зневажають за те, за що дякую я? **20** Тож, й поділі бути, щоб відкрились між вами коли ви єсте, чи коли ви п'єте, або коли інше й досвідчені. **20** А далі, коли ви збираєтесь що робите, — усе на Божу славу робіть! **22** разом, то не на те, щоб єсти Господню Не робіть спокуси юдеям та гелленам, та Вечерю. **21** Бо кожен спішить з'єсти власну Церкви Божій, **23** як догоджує й я всім у вечерю, і один голодує, а другий впивається. всьому, не шукаючи в тому пожитку свого, **22** Хіба ж ви не маєте хат, щоб єсти та але пожитку для багатьох, щоб спаслися пити? Чи ви зневажаєте Божу Церкву, і вони.

11 Будьте наслідувачами мене, як і я

Христа! **2** Похваляю ж вас, браття, що ви все мое пам'ятаєте, і заховуєте так передання, як я вам передав. **3** Хочу ж я, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова — Христос, а жінці голова — чоловік, голова ж Христові — Бог. **4** Кожен чоловік, що молиться чи пророкує з головою покритою, — осоромлює він свою голову. **5** І кожна жінка, що молиться чи пророкує з головою відкритою, осоромлює тим свою голову, бо це є те саме, як була б вона виголена. **6** Бо коли жінка не покривається, хай стрижеться вона; коли ж жінці сором стригтися чи голитися, нехай покривається! **7** Отож, чоловік покривати голови не повинен, бо він образ і слава Бога, а жінка — чоловікові слава. **8** Бо чоловік не походить від жінки, але жінка від чоловіка, **9** не створений бо чоловік ради жінки, але жінка ради чоловіка. **10** Тому жінка повина мати на голові знака влади над нею, ради анголів. **11** Однакче в Господі ані чоловік без жінки, ані жінка без чоловіка. **12** Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку; а все — від Бога. **13** Поміркуйте самі між собою, чи пристойне воно, щоб жінка молилася Богові непокрита?

14 Чи ж природа сама вас не вчить, що коли чоловік запускає волосся, то безчестя для нього? **15** Коли ж жінка косу запускає, — це слава для неї, бо замість покривала діана коса її. **16** Коли ж хто сперечатися хоче, ідолів, ніби воджено вас. **3** Тому то кажу — ми такого звичаю не маємо, ані Церкві

вам, що ніхто, хто говорить Духом Божим, Божі. **17** Пропонуючи це вам, я не хвалю, не скаже: „Нехай анафема буде на Ісуса“, і що збираєтесь ви не на ліпше, а на гірше. не може сказати ніхто: „Ісус — то Господь“, **18** Бо найперше, я чую, що як сходите ви як тільки Духом Святым. **4** Є різниця між на збори, то між вами бувають поділення, у дарами милости, Дух же той Самий. **5** Й

12 А щодо духовних дарів, то не хочу я, браття, щоб не відали ви. **2** Знаєте, що

коли ви поганами були, то ходили до німих ідолів, ніби воджено вас. **3** Тому то кажу — ми такого звичаю не маємо, ані Церкві

різниця між служіннями, та Господь той вздороблення, допомоги, управління, різni же Самий. 6 Є rізница й між діями, але мови. 29 Чи ж усі апостоли? Чи ж усі пророки? Бог той же Самий, що в усіх робить усе. 7 I Чи ж усі вчителі? Чи ж усі сили чудодійні? кожному дається віявление Духа на користь. 30 Чи ж усі мають дарі вздороблення? 8 Одному бо Духом дається слово мудrosti, Чи ж мовами всі розмовляють? Чи ж усі а другому слово знання тим же Духом, 9 а вияснюють? 31 Тож дбайте ревно про ліпші іншому віра тим же Духом, а іншому дарі дару, а я вам покажу путь іще кращу!

взороблення тим же Духом, 10 а іншому роблення чуд, а іншому пророкування, а іншому розпізнавання духів, а тому різні мови, а іншому вияснення мов. 11 А все оце чинить один і той Самий Дух, уділяючи кожному осібно, як Він хоче. 12 Bo як тіло одне, але має членів багато, усі ж члени тіла, хоч їх багато, то тіло одне, — так і Христос. 13 Bo ми всі одним Духом охрищені в тілі одне, — чи то юдеї, чи геллени, чи рabi, чи то вільні, — і всі ми напоєні Духом одним. 14 Bo тіло не є один член, а багато. 15 Коли скаже нога, що я не від тіла, бо я не рука, — то хіба через це не від тіла вона? 16 I коли скаже вухо, що я не від тіла, бо я неоко, — то хіба через це не від тіла вона? 17 Коли б оком було ціле тіло, то де був би слух? А коли б усе слух, то де був би нюх? 18 Ta нині Бог розклáв члени в тілі, кожного з них, як хотів. 19 Якби всі одним членом булí, — то де тіло було б? 20 Отож, тепер членив багато, — та тіло одне. 21 Bo око не може сказати руці: „Ти мені непотрібна“; або голова знов ногам: „Ви мені непотрібні“. 22 Ale члени тіла, що здаються слабіші, значно більше потрібні. 23 A тим, що вважаємо їх за зовсім нешановані в тілі, таким честь найбільшу приносимо, і бридкі наші члени отримують пристойність найбільшу, 24 а нашим пристойним того не — потрібно. Ta Бог змішав тіло, і честь більшу дав нижчому членові, 25 щоб поділення в тілі не булó, а щоб члени однáково дбали один про одного. 26 I коли тéрпить один член, то всі члени з ним тéрплять; і коли один член пошанований, то всі члени з ним тішаться. 27 I ви — тіло Христове, а зосібна — ви члени! 28 A інших поставив Бог у Церкві поперше — апостолами, подруге — пророками, потрете — учителями, потім дав сили, також дарі

13 Коли я говорю мовами людськими й ангольськими, та любови не маю, — то став я як мідь та дзвінка або бубон гудчий! 2 I коли маю дара пророкувати, і знаю всі таємніці й усе знання, і коли маю всю віру, щоб навіть гори переставляти, та любови не маю, — то я нішо! 3 I коли я роздам усі маетки свої, і коли я віддам своє тіло на спалення, та любови не маю, — то пожитку не матиму жадного! 4 Любов довготерпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається, 5 не повідиться нечесно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думает лихого, 6 не радіє з неправди, але тішиться правдою, 7 усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе тéрпить! 8 Ніколи любов не перестає! Хоч пророцтва й існують, — та припіняться, хоч мови існують, — замовкнуть, хоч існує знання, — та скасується. 9 Bo ми знаємо частинно, і пророкуємо частинно; 10 коли ж досконале настане, тоді зупиниться те, що частинне. 11 Коли я дитиною був, то я говорив, як дитина, як дитина я думав, розумів, як дитина. Коли ж мужем я став, то відкинув дитяче. 12 Отож, тепер бачимо ми ніби у дзеркалі, у загадці, але потім — обличчям в обличчя; тепер розумію частинно, а потім пізнáю, як і пізнаний я. 13 A тепер залишаються віра, надія, любов, — оці три. A найбільша між ними — любов!

14 Дбайте про любов, і про духовне пильнуйте, а найбільше — щоб пророкувати. 2 Як говорить хто чужою мовою, той не людям говорить, а Богові, бо ніхто його не розуміє, і він духом говорить таємне. 3 A хто пророкує, той людям

говорить на збудування, і на умовлений, і каже Господь. 22 Отож, мови існують на на розраду. 4 Як говорить хто чужою мовою, знак не для віруючих, але для невіруючих, той буде тільки самого себе, а хто пророкує, а пророцтво — для віруючих, а не для той Церкву буде. 5 Я ж хочу, щоб мовами невіруючих. 23 А як зійдеся Церква вся говорили всі, а ліпше — щоб пророкували: разом, і всі говоритимуть чужими мовами, і більший бо той, хто пророкує, аніж той, ввійдуть туди й сторонні чи невіруючі, — хто говорить мовами, хібащо пояснює, щоб чи ж не скажуть вони, що біснується ви? будувалася Церква. 6 А тепер, як прийду я 24 Коли ж усі пророкують, а ввійде якийсь до вас, браття, і до вас говорити буду чужою невіруючий чи сторонній, то всі докоряють мовою, то який вам пожиток зроблю, коли не йому, усі судять його, 25 і так таємніці серця пояснювати вам чи то відкриттєм, чи знанням, його виявляються, і так він падає ницьмá і чи пророцтвом, чи наукою? 7 Бо навіть і вклоняється Богові й каже: „Бог справді між речі бездушні, що звук видають, як сопілка вами!“ 26 То що ж, браття? Коли сходитесь чи літні, коли б не видавали вони різних ви, то кожен із вас псалом має, має науку, звуків, — як пізнати б тоді, що бринить або має мову, об'явлення має, має вияснення, грає? 8 Бо коли сурмá звук невирázний дає, — нехай буде все це на збудування! 27 Як — хто до бóю готовиться бýде? 9 Так і ви, говорити хто чужою мовою, говоріть по коли мовою не подастé зрозумілого слова, — двох, чи найбільше по трьох, і то за чергóю, як пізнати, що кажете? Ви говоритимете на а один нехай перекладає! 28 А коли б не вітер! 10 Як багато, наприклад, різних мов є було перекладача, то нехай він у Церкві на світі, — і жáдна з них не без значення! мовчить, а говорити нехай собі й Богові! 11 І коли я не знатиму значення слів, то я 29 А пророки нехай промовляють по двох буду чужинцем промовцеві, і промовеце чи по трьох, а інші нехай розпізнають. 30 чужинцем мені. 12 Так і ви, що пильнуете про Коли ж відкриттє буде іншому з тих, хто духовні дари, — дбайте, щоб збагачуватись сидить, — нехай перший замовкне! 31 Бо через них на збудування Церкви! 13 Ось можете пророкувати ви всі по однóму, — тому, хто говорити чужою мовою, нехай щоб училися всі й усі тíшилися! 32 І кóряться молиться, щоб умів виясняти. 14 Бо коли я духи пророчі пророкам, 33 бо Бог не є Богом молюся чужою мовою, то молиться дух мій, бéзладу, але миру. 34 нехай у Церкві мовчать а мій розум без плóду! 15 Ну, то що ж? Буду жінки ваші! Бо їм говорити не позволено, — молитися духом, і буду молитися й розумом, тільки корítись, як каже Й Закон. 35 Коли ж співатиму духом, і співатиму й розумом. 16 вони хочуть навчитись чогось, нехай вдома Бо коли благословляйтимеш духом, то як той, питаютъ своїхъ чоловіківъ, — непристойно бо що займає місце прόстої людини, промовить жінці говорити в Церкві! 36 Хіба вийшло від „амінь“ на подяку твою? Не знає бо він, вас Слово Боже? Чи прийшло воно тільки що ти кажеш. 17 Ти дякуеш добре, але не до вас? 37 Коли хто вважає себе за пророка будеся інший. 18 Дякую Богові моєму, — або за духовного, нехай розуміє, що я пишú розмовляю я мовами більше всіх вас. 19 Але вам, — бо Господня це заповідь! 38 Коли б же в Церкві волю п'ять слів зрозумілих сказати, хто не розумів, — нехай не розуміє! 39 Отож, щоб і інших навчити, аніж десять тисяч браття мої, майте ревність пророкувати, та слів чужою мовою! 20 Браття, не будьте не бороніть говорити й мовами! 40 Але все дітьмí своїм розумом, — будьте в лихому нехай буде добропристойно і статéчно! дітьмí, а в розумі досконалими будьте!

21 У Законі написано: „Іншими мовами й іншими устами Я говоритиму людям оцим, та Мене вони й так не послухають“, 15 Звіщаю ж вам, браття, Євáнгелю, яку я вам благовістíв, і яку прийняли ви, в якій і стоїтé. 2 Якою й спасаєтесь, коли пам'ятаєте, яким словом я благовістíв вам,

якщо тільки ви ввірували не наобсліп. 3 Бо Йому царювати, аж доки Він не „покладе я передав вам найперш, що й прийняв, - всіх Своїх ворогів під ногами Своїми!“ 26 що Христос був умер ради наших гріхів за Як ворог останній - смерть знищиться, 27 Писанням, 4 і що Він був похованний, і що бо „під ноги Його Він усе впокорів“. Коли третього дня Він воскрес за Писанням, 5 і жкаже, що впокорено все, то ясно, що все, що з'явився Він Кіфі, потім Дванадцятьом. окрім Того, Хто впокорів Йому все. 28 А 6 А потім з'явився наразі більше як п'ятисот коли Йому все Він упокорить, тоді й Сам браттям, що більшість із них живе й досі, Син упокориться Тому, Хто все впокорів а дехто й спочили. 7 Потому з'явився Він Йому, щоб Бог був усьому все. 29 Бо що Якову, опісля - усім апостолам. 8 А по всіх зроблять ті, хто христяться ради мертвих? Він з'явився й мені, мов якому недобрікові. Коли мертві не воскресають зовсім, то нáшо 9 Я бо найменший з апостолів, що негідний вони ради мертвих і христяться? 30 Для чого зватись апостолом, бо я переслідував був й ми повсякчас наражаємося на небезпеки? Божу Церкву. 10 Та благодаттю Божою я 31 Я щодень умираю. Так свідчу, браття, те, що є, і благодатъ Його, що в мені, не вашою хвалою, що маю її в Христі Ісусі, даремна булá, але я працював більше всіх Господі нашім. 32 Коли я зо звірами боровся їх, правда - не я, але Божа благодать, що зо в Ефесі, яка мені по-лібдському користь, мною вона. 11 Тож чи я, чи вони, - ми так коли мертві не воскресають? „Будем істі проповідуємо, і так ви ввірували. 12 Коли та пити, бо ми взвітра вмрем!“ 33 Не дайте ж про Христа проповідується, що воскрес себе звёсти, — товариство лихе псує добре Він із мертвих, - як же дехто між вами звичай! 34 Протверезіться правдиво, та й не говірять, що немає воскресіння мертвих? грішть, бо деякі Бога не знають, — говорю 13 Як немає ж воскресіння мертвих, то й вам на сором! 35 Але дехто скаже: „Як мертві Христос не воскрес! 14 Коли ж бо Христос воскреснуть? І в якім тілі прйдуть?“ 36 не воскрес, то проповідь наша даремна, Нерозумний, — що ти сієш, те не оживе, даремна також віра ваша! 15 Ми знайшлися як не вмре. 37 І коли сієш, то сієш не тіло б тоді неправдивими свідками Божими, бо майбутнє, але голе зéрно, яке трáпитися, — про Бога ми свідчили, що воскресів Він пшениці або чого іншого, 38 і Бог Йому тіло Христа, Якого Він не воскресив, якщо не дає, як захоче, і кожному зéрняті тіло його. воскресають померлі. 16 Бо як мертві не 39 Не кожне тіло однакове тіло, але ж інше в воскресають, то й Христос не воскрес! 17 людéй, та інше тіло в скотини, та інше тіло Коли ж бо Христос не воскрес, тоді віра ваша в пташóк, та інше у риб. 40 Є небесні тіла даремна, - ви в своїх ще гріхах, 18 тоді то й тіла зéмні, але ж інша слава небесним, а загинули й ті, що в Христі упокóились! 19 інша зéмним. 41 Інша слава для сонця, та Коли ми надіємося на Христа тільки в цьому інша слава для місяця, та інша слава для житті, то ми найненасніші від усіх людей! зір, — бо зоря від зорі відрізняється славою! 20 Та нині Христос воскрес із мертвих, - 42 Так само й воскресіння мертвих: сіється пérвісток серед покíйних. 21 Смерть бо в тління, — в нетління встає, 43 сіється в через людіну, і через Людіну воскресіння неславу, — у славі встає, сіється в немочі, мертвих. 22 Бо так, як в Адáмі вмирають усі, — у силі встає, 44 сіється тіло звичайне, — так само в Христі всі оживуть, 23 кожен у встає тіло духовне. Є тіло звичайне, є тіло своему порядку: пérвісток Христос, пóтім духовне. 45 Так і написано: „Перша людіна ті, що Христові, під час Його приходу. 24 А Адáм став душою живою“, а останній Адáм — потóму кінець, коли Він передасть царство то дух оживляючий. 46 Та не перше духовне, Богові й Отцеві, коли Він зруйнє всякий але звичайне, а потім духовне. 47 Перша уряд, і влáду всяку та силу. 25 Бо належить людіна — з землі, зéмна, друга Людіна

— із неба Госпόдь. **48** Який зéмний, такі Тому то нехай ним ніхто не погóрджує, але й земні, і Який небесний, такі й небесні. відпровадьте його з миром, щоб прийшов **49** I, як носили ми образ зéмного, так і він до мене, бо чекаю його з братáми. **12** образ небесного бúдемо носити. **50** I це А щодо брата Аполлóса, то я дúже благав скажу, братя, що тіло й кров посісти Божого був його, щоб прийшов до вас з братáми, та Царства не можуть, ані тління нетління не охоти не мав він прибути тепер, але прийде, посяде. **51** Ось кажу я вам таємніцю: не всі ми як матиме час віdpovídний. **13** Пильнуйте, заснemo, та всі перемінимось, — **52** раптом, стійте у вірі, будьте мужні, будьте міцні, **14** як оком змігнуті, при останній сурмі: бо хай з любов'ю все робиться у вас! **15** Благаю засурміть вона — і мертві воскреснуть, ж вас, братя, — знаєте ви дім Степанів, що а ми перемінимось! **53** Мусить бо тлінне в Ахáї він першісток, і що службі святым оце зодягнутись в нетління, а смертне оце присвятілись вони, — **16** і ви підкоряйтесь зодягтися в безсмертя. **54** А коли оце тлінне таким, також кожному, хто помагає та в нетління зодягнеться, і оце смертне в праці. **17** Я тішусь з приходу Степана, і безсмертя зодягнеться, тоді збудеться слово Фортунáта, і Ахáїка, бо вашу відсутність вони написане: „Поглинута смерть перемогою“! заступили, **18** бо вони заспокoїли духа мого **55** Де, смерте, твоя перемога? Де твоє, смерте, й вашого. Тож шануйте таких! **19** Вітають жалó? (Hadès g86) **56** Жалó ж смерти — то гріх, а вас азійські Церкві; Акýла й Прискíлла з сила гріха — то Закón. **57** А Богові дяка, що Він домашньою Церквою їхньою гаряче вітають Господом нашим Ісусом Христом перемогу у Господі вас. **20** Вітають вас усі брати. нам дав. **58** Отож, брати любі мої, будьте Вітайте один óдного святым поцілунком. міцні, непохитні, збагачуйтесь завжди в **21** Привітання моєю рукою Павлововою. **22** Господньому ділі, знаючи, що ваша праця не Коли хто не любить Господа, нехай буде марнотна у Господі!

16 А щодо складóк на святих, то й ви робіть так, як я постановив для Церков галатíйських. **2** А першого дня в тижні нехай кожен із вас відкладає собі та збирає, згідно з тим, як ведеться йому, щоб складóк не робити тоді, аж коли я прийду. **3** А коли я прийду, тоді тих, кого виберете, тих пошлю я з листами, щоб вони ваш дар любові віднєли до Єрусалиму. **4** А коли ж і мені випадáтиме йти, то зо мною підуть. **5** Я прибуду до вас, коли перейду Македонію, бо прохóджу через Македонію. **6** А в вас, коли трапиться, я поживу або й перезýмую, щоб мене провели ви, куди я піду. **7** Не хóчу я бачитись з вами тепер мimoхóдь, але сподіваюся деякий час перебути у вас, як дозволить Госпóдь. **8** А в Ефéсі пробуду я до П'ятдесятниці, **9** бо двері великі й широкі мені відчинилися, та багато противників. **10** Коли ж прийде до вас Тимофíй, то пильнуйте, щоб він був безпечний у вас, бо дíло Господнє він робить, як і я. **11** Коли хто не любить Господа, нехай буде проклятий! Марáна тá! **23** Благодáть Господа нашого Ісуса нехай буде з вами! **24** Любов моя з вами всіма у Христі Ісусі, амíнь!

2 ДО КОРИНТЯН

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, та брат Тимофій, до Божої Церкви в Коринті, з усіма святыми в цілій Ахайї, — 2 благодать вам і мир від Бога Отця нашого Йосипа Господа Ісуса Христа! 3 Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя й Бог потіхи всілякої, 4 що в усякій скорботі Він нас потішає, щоб змогли нас самих. 5 Бо поскільки намножуються в нас терпіння Христові, — так через Христа й потішення наше намножується. 6 Бо як тірпимо скорботи, то на вашу потіху й спасіння; коли потішаємося, то на вашу потіху в терпінні тих самих страждань, які тірпимо й ми. 7 А наша надія певна про вас, бо ми знаємо, що ви спільнікі як у терпіннях, так само і в потісі. 8 Бо не хочемо, браття, щоб не відали ви про нашу скорботу, що в Азії трапилась нам, бо над міру й над силу були ми обтяженні, так що ми не надіялися навіть жити. 9 Та самі ми в собі мали присуд на смерть, щоб нам не покладати надії на себе, а на Бога, що воскрешує мертвих, 10 що від смерті такої нас визволив і визволяє, і на Його й покладаємося, що й ще визволить Він, 11 як поможете разом і ви молитвою за нас, щоб за дар ласки, що нам виявлений багатьма, багато-хто дяку складали за нас. 12 Бо це нам хвалá, — свідчення нашого сумління, що в святості й чистості Божій, не в тілесній мудрості, але в Божій благодаті жили ми на світі, особливо ж у вас. 13 Бо іншого вам ми не пишемо, тільки те, що читаете та розумієте, а сподіваєсь, що ви й до кінця зрозумієте, 14 як частінно нас ви й зрозуміли, що ми вам похвалá, як і ви нам, у день Господа нашого Ісуса. 15 І з певністю цією хотів я давніше прибути до вас, щоб мали ви благодать удруге, 16 і через вас перейти в Македонію, а з Македонії знобу прибути до вас, а ви щоб в Юдею мене відпровадили. 17 Маючи задум

такий, чи я чинів легковажно? Чи те, що задумую, за тілом задумую, щоб було в мене що наше слово до вас не було „Так“ і „Ні“. 18 Але вірний Бог, 19 Бо Син Божий Ісус Христос, що ми Його вам проповідували, я Й Силуан, і Тимофій, не був „Так“ і „Ні“, але в Нім було „Так“. 20 Скільки бо Божих обітниць, то в Ньому „Так“, і в Ньому „Амінь“, — Богові на славу через нас. 21 А Той, Хто нас із вами в Христа утверджує, і Хто нас намастів, — то Бог, 22 Який і запечатав нас, і в наші серця дав завдаток Духа. 23 А я кличу Бога на свідка на душу мою, що я, щадячі вас, не прийшов у Корінт дотепер, 24 не тому, ніби ми беремо від вас над вашою вірою, але вашої радости помічники ми, — бо ви встояли вірою!

2 А я постановив у собі те, щоб до вас не прийти знов у смутку. 2 Бо коли я засмучу вас, то хто той, хто потішить мене, як не той, кого я засмутив? 3 І це саме писав я до вас, щоб, прийшовши, я смутку не мав би від тих, що від них мені тішитися належало, про всіх вас бувши певний, що радість моя — то радість усіх вас! 4 Бо з великого горя та з туги сердечної я написав вам з ряснімі слізьмі не на те, щоб були ви засмучені, але щоб пізнали любов, що в мене її пребагато до вас! 5 А як хто засмутив, не мене засмутив, а почасти — щоб не пригнітити — і всіх вас. 6 Досить такому карання того, що від багатьох, 7 через те навпаки, — краще простити й потішити, щоб смуток великий його не пожер. 8 Через те вас благаю: зміцніть до нього любов! 9 Бо на це я й писав, щоб піznати ваш досвід, чи в усім ви слухнані. 10 А кому ви прощаєте що, тому й я; бо я, як простиш що кому, то кому я простиш, зробив те через вас від Особи Христа, 11 щоб нас сатана не перехитрував, — відомі бо нам його задуми! 12 А коли я прийшов до Троади звіщати Христову Євангелію, і були двері для мене відчинені в Господі, 13 не мав я спокію для духа свого, бо я не знайшов був свого брата Тита; але, попрощаючися з ними, я пішов в Македонію. 14 А Богові подяка, що

Він постійно чинить нас переможцями в Господа, тоді покривало здіймається“. 17 Христі, і запашність знання про Себе через Господь же — то Дух, а де Дух Господній, — нас виявляє на всякому місці! 18 Ми бо для там воля. 18 Ми ж відкритим обличчям, як у Бога Христова запашність серед тих, хто дзеркало, дивимося всі на славу Господню, спасається, і тих, які гинуть, 16 для одних і зміняємося в той же образ від слави на бо смертельна запашність на смерть, а для славу, як від Духа Господнього.

других запашність життєва в життя. I хто здатен на це? 17 Bo mi не такі, як багато-хто, що Боже Слово фальшують, але mi провіщаємо, як із щирості, як від Бога, перед Богом, у Христі!

4 Ось тому, мавши за милосердям Божим таке служіння, mi не тратимо відваги, 2 ale mi відреклися тайного сорому, не хόдячи в хитрості та не перекручуючи Божого Слова, ale з'явленням правди доручуємо

3 Чи нам знов зачинати доручувати самих себе? Чи mi потребуємо, як дехто, листів Богом. 3 Коли ж наша Євангелія й закрита, доручальних до вас чи від вас? 2 Vi наш то закрита для тих, хто гине, — 4 для лист, написаний у наших серцях, якого всі невіруючих, яким бог цього віку засліпив люди знають і читають! 3 Виявляєте vi, що розум, щоб для них не засяяло світло vi — лист Христів, nами вислужений, що Євангелії слави Христа, а Він — образ Божий, написаний не чорнилом, ale Духом Бога (aiōn g165) 5 Bo mi не себе самих проповідуємо, Живого, не на табліцях камінних, ale на але Христа Ісуса, Господа, mi ж самі — рabi тілесних табліцях серця. 4 Таку ж певність ваші ради Ісуса. 6 Bo Бог, що звелів був світлу до Бога mi маємо через Христа, 5 не тому, засяяти тімріви, у серцях наших засяяв, що mi здібні помислити щось із сéбе, як від щоб просвітити нам знання слави Божої — в себе, ale наша здібність від Бога. 6 I Він нас Особі Христовій. 7 A mi маємо скарб цей у зробив бути здатними служітелями Нового посудинах глиняних, щоб велич сили була Заповіту, не букви, а Духа, — бо буква вбиває, Божа, а не від нас. 8 У всьому нас тиснуть, та a Дух оживляє. 7 Коли ж служіння смерті, не потиснені mi; mi в важких обставинах, вирізане на каменях буквами, було таке ale не впадаємо в розпач. 9 Переслідують славне, що Ізраїлеві сини не могли дивитись нас, ale mi не полишенні; mi повалені, та на обличчя Мойсея, через славу мину́щу не погублені. 10 Mi зáвсíди носимо в тілі обличчя його, 8 скільки ж більш буде в мертвість Ісусову, щоб з'явилось в нашему славі та служіння Духа! 9 Bo як служіння тілі й життя Ісусове. 11 Bo зáвсíди нас, що осуду — слава, то служіння праведности тим живемо, віддають на смерть за Ісуса, щоб більше багате на славу! 10 Не прославилося з'явилось Ісусове в нашему смертельному бо прославлене, у цій частині, ради слави, тілі. 12 Тому то смерть діє в нас, а життя що вона переважає, 11 bo коли славне те, що — у вас. 13 Та мавши того ж духа віри, за минає, то багато більш у славі те, що триває! написаним: „Вірував я, через те говорив“, 12 Тож, мавши надію таку, mi вживаємо і mi віруємо, тому то й говоримо, 14 великої сміливости, 13 а не як Мойсей, знати, що Той, Хто воскресив Господа Ісуса, що покривало клав на обличчя своє, щоб воскресіть з Ісусом i нас, i поставити iз вами. Ізраїлеві сини не дивилися на кінець того, 15 Все бо для вас, щоб благодатъ, розмножена що минає. 14 Але засліпилися їхні думки, бо через багатьох, збагатила подяку на Божу te same покривало аж до сьогодні лишилось славу. 16 Через те mi відваги не тратимо, незнання в читанні Старого Заповіту, бо бо хоч ніщиться зовнішній наш чоловік, зникає воно Христом. 15 Але аж до сьогодні, зате день-у-день відновляється внутрішній. як читають Мойсея, на їхньому серці лежить 17 Bo теперішнє легке наше горе достачає покривало, 16 „коли ж вони навернутися до для нас у безмірнім багатстві славу вічної

ваги, (aiōnios g166) 18 коли ми не дивимося на видіме, а на невидіме. Бо видіме - дочасне, невидіме ж - вічне! (aiōnios g166)

5 Знаємо бо, коли земний мешкальний намет наш зруйнується, то маємо будівлю від Бога на небі, - дім нерукотворний та вічний. (aiōnios g166) 2 Тому то й зідаємо,

бажаючи приодягтися будівлею нашою, що з неба, 3 коли б тільки й одягнені ми не знайшлися нагі! 4 Бо ми, знахόдячися в цьому наметі, зідаємо під тягарем, бо і поміг Я тобі в день спасіння! 5 А Той, Хто Ні в чому ніякого спотикання не робимо, на це саме й створив нас, то Бог, що й дав щоб служіння було бездоганне, 4 а в усьому нам завдаток Духа. 6 Отож, бувши відважні себе виявляємо, як служителів Божих, у постійно, та знаючи, що, мавши дім у тілі, великім терпінні, у скорботах, у бідах, у ми не перебуваємо в домі Господньому, 7 тіснотах, 5 у вдáрах, у в'язницях, у рóзрухах, бо хόдимо вірою, а не видінням, 8 ми ж у працях, у недосипаннях, у постáх, 6 у відважні, і бажаємо краще покинути дім чистоті, у розумі, у лагідності, у добрості, тіла й мати дім у Господа. 9 Тому ми й у Дусі Святім, у нелицемірній любові, 7 пильнуємо, - чи зостаємося в домі тіла, чи у слові правди, у силі Божій, зо зброею виходимо з дому, - бути Йому любими. 10 праведности в правїці й лівіці, 8 через славу

Бо мусимо всі ми з'явитися перед судовим й безчестя, через ганьбу й хвалу, як обманці, престолом Христовим, щоб кожен прийняв але ми правдиві; 9 як незнані, та познані, згідно з тим, що в тілі робив він, - чи добре, як умираючі, та ось ми живі; як карані, та чи лихé. 11 Отже, відаючи страх Господній, не забйті; 10 як сумні, але завжди веселі; ми людей переконуємо, а Богові явні; але як убогі, але багатьох ми збагачуємо; як ті, маю надію, що й у ваших сумліннях ми явні. що нічого не мають, але всім володіємо. 11 12 Бо не знóву себе ми дорúчуємо вам, але Уста наші відкрились до вас, корінтяни, даємо вам привід хвалитися нами, щоб мали серце наше розширене! 12 У нас вам не ви що проти тих, що хвáляться обличчям, а тісно, але тісно вам у ваших серцях! 13 не серцем. 13 Коли бо ми з розуму сходимо, - Такою ж відплатою — говорю, немов дітям то Богові, коли ж при здоровому розумі, - то — розширені будьте й ви! 14 До чужого для вас. 14 Бо Христова любов спонукує нас, ярмá не впрайгайтесь з невірними; бо що що дýмають так, що коли вмер Один за всіх, спільнного між праведністю та беззаконням, то всі померли. 15 А вмер Він за всіх, щоб ті, або яка спільність у світла з тémрювою? 15 хто живе, не жили вже для себе самих, а для Яка згода в Христа з беліяром? Або яка Того, Хто за них був умер і воскрес. 16 Через частка вірного з невірним? 16 Або яка згода те відтепер ми нікого не знаємо за тілом; поміж Божим храмом та ідолами? Бо ви коли ж і знали за тілом Христа, то тепер храм Бога Живого, як Бог прорік: „Поселюсь ми не знаємо вже! 17 Тому то, коли хто в серед них і ходитиму, і буду їм Богом, — Христі, той створіння новé, - стародавнє а вони будуть нарóдом Моїм! 17 Вийдіть минуло, ото сталося новé! 18 Усе ж від Бога, тому з-поміж них та й відлучíться, — каже що нас примирив із Собою Ісусом Христом Господь, — і не торкайтесь нечистого, — і і дав нам служіння примирення, 19 бо Бог Я вас приймú, 18 і буду Я вам за Отця, а ви у Христі примирив світ із Собою Самим,

не зважаючи на їхні провини, і поклав у нас слово примирення. 20 Още ми як посли замість Христа, ніби Бог благає через нас, благаємо замість Христа: примиріться з Богом! 21 Бо Того, Хто не відав гріха, Він учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою праведністю в Нім!

6 А ми, як співробітники, благаємо, щоб ви Божої благодаті не брали надармо. 2 Boкаже: „Приємного часу почув Я тебе, - час приемний, ось тепер день спасіння! 3 з смертне пожéрлось життям. 5 A Той, Хто Ні в чому ніякого спотикання не робимо, на це саме й створив нас, то Бог, що й дав щоб служіння було бездоганне, 4 а в усьому нам завдаток Духа. 6 Отож, бувши відважні себе виявляємо, як служителів Божих, у постійно, та знаючи, що, мавши дім у тілі, великім терпінні, у скорботах, у бідах, у ми не перебуваємо в домі Господньому, 7 тіснотах, 5 у вдáрах, у в'язницях, у рóзрухах, бо хόдимо вірою, а не видінням, 8 ми ж у працях, у недосипаннях, у постáх, 6 у відважні, і бажаємо краще покинути дім чистоті, у розумі, у лагідності, у добрості, тіла й мати дім у Господа. 9 Тому ми й у Дусі Святім, у нелицемірній любові, 7 пильнуємо, - чи зостаємося в домі тіла, чи у слові правди, у силі Божій, зо зброею виходимо з дому, - бути Йому любими. 10 праведности в правїці й лівіці, 8 через славу

Бо мусимо всі ми з'явитися перед судовим й безчестя, через ганьбу й хвалу, як обманці, престолом Христовим, щоб кожен прийняв але ми правдиві; 9 як незнані, та познані, згідно з тим, що в тілі робив він, - чи добре, як умираючі, та ось ми живі; як карані, та чи лихé. 11 Отже, відаючи страх Господній, не забйті; 10 як сумні, але завжди веселі; ми людей переконуємо, а Богові явні; але як убогі, але багатьох ми збагачуємо; як ті, маю надію, що й у ваших сумліннях ми явні. що нічого не мають, але всім володіємо. 11 12 Бо не знóву себе ми дорúчуємо вам, але Уста наші відкрились до вас, корінтяни, даємо вам привід хвалитися нами, щоб мали серце наше розширене! 12 У нас вам не ви що проти тих, що хвáляться обличчям, а тісно, але тісно вам у ваших серцях! 13 не серцем. 13 Коли бо ми з розуму сходимо, - Такою ж відплатою — говорю, немов дітям то Богові, коли ж при здоровому розумі, - то — розширені будьте й ви! 14 До чужого для вас. 14 Бо Христова любов спонукує нас, ярмá не впрайгайтесь з невірними; бо що що дýмають так, що коли вмер Один за всіх, спільного між праведністю та беззаконням, то всі померли. 15 А вмер Він за всіх, щоб ті, або яка спільність у світла з тémрювою? 15 хто живе, не жили вже для себе самих, а для Яка згода в Христа з беліяром? Або яка Того, Хто за них був умер і воскрес. 16 Через частка вірного з невірним? 16 Або яка згода те відтепер ми нікого не знаємо за тілом; поміж Божим храмом та ідолами? Бо ви коли ж і знали за тілом Христа, то тепер храм Бога Живого, як Бог прорік: „Поселюсь ми не знаємо вже! 17 Тому то, коли хто в серед них і ходитиму, і буду їм Богом, — Христі, той створіння новé, - стародавнє а вони будуть нарóдом Моїм! 17 Вийдіть минуло, ото сталося новé! 18 Усе ж від Бога, тому з-поміж них та й відлучíться, — каже що нас примирив із Собою Ісусом Христом Господь, — і не торкайтесь нечистого, — і і дав нам служіння примирення, 19 бо Бог Я вас приймú, 18 і буду Я вам за Отця, а ви у Христі примирив світ із Собою Самим,

за синів і дочок Мені будете, — говорить ви були зо стрáхом і тремтінням. 16 Отож, Господь Вседержитель!“

тішуся я, що мóжу покластись у всьому на вас!

7 Отож, мої любі, мавши ці обітниці,

8 Повідомляємо ж вас, браття, про

очистюм себе від усякої нéчисти тіла та духа, — і творімо святину у Божім страху! 2 Божу благодáть, що дáна Церквáм Дайте місце для нас! Ми нíкого не скривдили, македонським, 2 що серед великого досвіду нíкого не зíпсували, нíкого не ошукáли! горя вони мають радість ряснý, і глибоке 3 Говоріо не на осуд, бо я перед тим був їхнє убо́звство збагáтилось багатством їхньої сказав, що ви в серцях наших, щоб нам із щирости; 3 бо вони добровільні в мíру вами чи померти чи жити. 4 У мене велика сил своїх, і над силу, засвідчую, — 4 із смілівість до вас, велика мені похвалá з вас, ревним благáнням вони нас просили, щоб я повний потіхі, збагачаюся радістю при ми прийнялý дар та спільність служіння всякому нашому горі. 5 Бо коли ми прийшли святим. 5 I не так, як надіялись ми, але в Македонію, тіло наше не мало спочинку віддали себе перш Господéві та нам із волі нíякого, у всьому бідуочи: назовні — бої, Божої, 6 щоб ми благали Тита, щоб він, як був страхіття — всерéдині. 6 Ale Бог, що тішить перше зачав, так і скінчíв би в вас оце добре принижених, потішив нас приходом Тита, 7 дíло. 7 A ви, як у всім, збагачуєтесь: вірою, і не тільки його прибу́ттям, а й потішенням, і словом, і розумом, і всякою пильністю, і що ним він потішився з вас, коли розповідав вашою любов'ю до нас, — щоб збагачувались нам про вашу журбú, про ваш смуток, про ви і в благодáти оцій. 8 Не кажу це, як накáза, вашу горлівість до мене, так що я більше алé пильністю інших досвідчу щирість тішився. 8 Коли я й засмутив вас листом, любови й вашої. 9 Bo ви знаєте благодáть то не каюся, хоч і каявся був, бо бачу, що Господа нашого Ісуса Христа, Який, бувши той лист засмутив вас, хоч і часово. 9 Я багатий, збіднів ради вас, щоб ви збагатились радію тепер не тому, що ви засмутились, Його убо́звтом. 10 I раду даю вам про це, бо а що ви засмутилися на покáйння, бо ви це вам на пожíток, що не тільки чинили, але засмутились для Бога, щоб нí в чому не мати перші ви стали й бажати з минулого рóку. 11 втрати від нас. 10 Bo смуток для Бога чинить А тепер закінчíть роботу, щоб ви, як горліво каяття на спасіння, а про нього не жалуємо, бажали, так і виконали б у мíру можности. а смуток світський — чинить смерть. 11 Bo 12 Bo коли є охота, то приемна вона згідно ось саме це, що ви засмутились для Бога, з тим, щó хто має, а не з тим, чого хто не яку пильність велику воно вам зробило, має. 13 Xай не буде для інших полегша, а яку оборону, яке обурення, який страх, яке тягар для вас, але рівність для всіх. 14 Часу бажання, яку горливість, яку помstu! Ви в теперішнього ваш достаток нехай нестáткові усім показали, що чисті ви в справі. 12 A коли їхньому допоможе, щоб і їхній достаток я й писав вам, то не через того, хто крýвдить, був на ваш нестáток, щоб рівність булá, 15 і не через покрýвденого, а щоб виявилася як написано: „Хто мав багато, той не мав для вас наша пильність про вас перед Богом. зайнинí, а хто мало, — не мав недостачі“. 13 Тому то потіхою вашою втішились ми, а 16 Та Богові дяка, що Він таку пильність ще більше зрадili ми радістю Тита, що ви про вас дав у Тýтове серце, 17 бо благáння всі заспокóїли духа його. 14 Bo коли я про прийняв він, алé, бувши горлівий, удався до вас йому чим похвалився, то не осорóмився; вас добровільно. 18 A з ним рáзом послали але як ми вам говорили все правду, так і ми брата, якого по всіх Церквáх хвалять за наша хвалá перед Титом правдива булá! 15 I Євáнгелію, 19 і не тільки оце, але вýбраний серце його прихильніше до вас, коли згадує був від Церкóв бути товаришем нашим у він про покору всіх вас, як його прийнялý дорозі для благодáти тісї, якій служимо ми

на хвалу Самого Господа, 20 остерігаючись подяками Богові. 13 Досвідченням цього того, щоб хто не дорікав нам цим достатком, служіння вони хвалять Бога за послух що ним служимо ми, 21 дбáючи про добро не Христовій Євангелії, що ви визнаєте її, та тільки перед Богом, але й перед людьми. 22 за ширість участництва з ними й усіма, 14 А ми з ними послали були брата нашого, про вони за вас моляться й тужать по вас із-за пильність якого ми часто досвідчувались у дуже великої Божої благодаті на вас. 15 Дяка речах багатьох, який ще пильніший тепер — Богові за невимовний дар Його!

через велике довір'я до вас. 23 Щодо Тита, то він мій товариш, а ваш співробітник; щождо наших братів — вони посланці від Церкви, вони слава Христова! 24 Отож, дайте їм доказа своєї любові й нашого хваління вас перед Церквами!

10 А я сам, Павло, благаю вас лагідністю ласкавістю Христовою; я, коли присутній — слухняний між вами, а не бувши між вами — смілівий я супроти вас. 2 I благаю, щоб я, прибувши, не осмілився надію, що нею я думаю смілівим бути

9 А про службу святым мені зайво писати до вас, 2 бо відаю вашу охоту, і нею хвалюся за вас македонянам, що Ахая готова з минулого року, а ваша ревність заохотила багатьох. 3 бо нашого воювання не тілесна, але міцна А я послав братів, щоб моя похвалá, щодо вас, не даремна була в цім випадкові, але, як казав, щоб були ви приготовані, 4 щоб, коли що підіймається проти пізнання Бога, і македоняни прийдуть зо мною та знайдуть, полонимо всяке знання на послух Христові, що ви неготові, щоб не осоромитись нам 6 і покарати ми готові всякий непослуш, коли — не кажемо вам — у цій речі. 5 Отож, здійсниться послух ваш. 7 Чи на обличчя я надумався, що треба вблагати братів, ви дивитеся? Як хто певний про себе, що щоб пішли перше до вас та приготували Христовий він, нехай думає знов по собі, що заздалегідь оголошений ваш щедрий дар, як сам він Христовий, так само Христові ї щоб був він приготуваний, як щедрий дар, ми. 8 Бо коли б я ще більш став хвалитися а не річ примусова. 6 А до цього кажу: нашою владою, яку дав нам Господь на Хто скupo сіє, — той скupo й жатиме, а збудування, а не на зруйнування ваше, то хто сіє щедро, — той щедро й жатиме! 7 не осоромлюсь. 9 Та щоб не здавалось, ніби Нехай кожен дає, як серце йому призволяє, хочу лякати вас листами. 10 „Бо листи його — не в смутку й не з примусу, бо Бог — кажуть — важкі та міцні, але особисто любить того, хто з радістю дає! 8 А Бог присутній — слабий, а мова його незначна“, має силу всякою благодаттю вас злагати, 11 такий нехай знає оце, що які ми на слові щоб ви, мавши зважди в усьому всілякий достаток, злагачувалися всяким добрим учинком, 9 як написано: „Розсíпав та вбогим роздав, — Його праведність триває навіки!“ (aiōn g165) 10 А Той, Хто насіння дає сіячеві та хліб на поживу, — нехай дастає і примножить ваше насіння, і нехай Він зростіть плоди праведности вашої, 11 щоб міру для нас, щоб і до нас досягти. 14 усім ви злагачувалися на всіляку ширість, Бо ми не розтягуємося над міру, ніби не яка через нас чинить Богові дяку. 12 Бо досягли ми до вас, бо ми досягли аж до вас із діло служіння цього не тільки виповнюю Євангелією Христовою. 15 Ми не хвалимось недостачі святих, але й багатіє багатьма над міру у чужих працях, але маємо надію,

що як буде рости ваша віра, то за нашим мірілом сильно звелічимося ми між вами, **16** Знóву кажу: хай ніхто не вважає мене щоб і в дальших за вами країнах звіщати за безумного! А як ні, то прийміть мене Євáнгелю, а не хвалитись готовим, як це бодай як безумного, щоб хоч трохи й я чужі твéрдять. **17** А „хто хвáлиться, нехай похвалився! **18** А що я кажу, не кажу того в хвáлиться в Господі!“ **18** Во достойний не Господі, але ніби в безумстві – у цій частині той, хто сам себе хвалить, але кого хвалити хвалí. **18** Через те ж, що тілом багато-хто Госпóдь!

11 О, коли б потерпíли ви трохи безумство моє! Але й тéрпите ви мене. **2** Во пильну про вас пильністю Божою, заручив бо я вас однóму чоловíкові, щоб Христові привéсти вас чистою дíвою. **3** Та боюсь я, – як змíй зvíв був Єву лукáвством своїм, щоб так не попсувалися ваші думкí, і ви не вхилилися від простотy чистоти, що в Христі. **4** Коли бо хто прийде й зачне проповíдувати про Ісуса іншого, про якого ми не проповíдували, або приймете іншого Духа, якого ви не прийняли, або іншу Євáнгелю, якої ви не прийняли, – то радо терпíли б ви te! **5** Та дýмаю я, що нічим не лишаюсь позад передніших апóстолів. **6** Хоч і неук я словом, але не знанням, та всюди в усьому ми вýявлені поміж вами. **7** Чи я грíх учинив, себе впокоряючи, щоб пíдвищити вас, бо я Божу Євáнгелю благовістив для вас дармо? **8** Оббираю я інші Церквí, приймаючи плату для служіння вам. А коли я прийшов до вас і терпíв недостачу, то нікóго я не обтýжив. **9** Во мій нестаток попóвнили бráти, що прийшли з Македонії; і в усьому берíг я себе, щоб не бути для вас тягарéм, і збережу. **10** Як правда Христова в мені, так оця похвалá не замóвчана буде про мене в країнах Ахáї. **11** Для чого? Тому, що я вас не люблó? Відóмо те Богові! **12** А що я роблó, те й робитиму, щоб відтýти причину для тих, хто шукає причини, щоб у тóму, чим хвáляться, показались такі, як і ми. **13** Такі бо фальшиві апóстоли, лукаві робітникí, що пíдроблюються на Христових апóстолів. **14** I не дивно, бо сам сатанá прикидається áнголом свíтла! **15** Отож, не велика це рíч, якщо й слуги його прикидаються слúгами праведностi.

Буде їхнíй кíнець згíдно з учинками їхнíми!

радо безумних, самí мудрими бувши. **20** Во ви терпíте, коли вас хто невóлить, коли хто об'їдає, коли хто обдирає, коли хто пíдвищується, коли хто по щóках вас б'є. **21** На безчестя кажу, що ми нíби стратили сили. Коли хто відвáжиться чим, то – скажу нерозумно – відважуюся й я. **22** Євреї вони? – То й я. Ізраїльяни вони? – То й я. Насіння вони Авраамове? – То й я! **23** Слúги Христові вони? – Говорю нерозумне: більш я! Я був більш у прáцях, у ранах над мíру, частіш у в'язницях, часто при смерті. **24** Від юдéїв п'ять раз я прийняв був по сорок удáрів без одного, **25** тричі кíями бито мене, один раз мене каменувáли, тричі розбивсь корабель, нíч і день я пробóув у глибині морськíй; **26** у мандрíвках я часто бувáв, бував у небезпеках на рíчках, у небезпеках розбíйничих, у небезпеках свого нарóду, у небезпеках поган, у небезпеках по містáх, у небезпеках на пустині, у небезпеках на морі, у небезпеках між братами фальшивими, **27** у висnáжуwanні та в праці, часто в постí, у холоді та в наготí. **28** Окрім зóvníшнього, налягають на мене denní повинностi й журба про всí Церквí. **29** Хто слабе, а я не слабую? Хто спокúшується, а я не палюся? **30** Коли треба хвалитись, то немíччу я похвалиюсь. **31** Знає Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, – а Він благословéнний навíки, – що я не говорю неправди. (aiōn g165) **32** У Дамáску намíсник царя Арéти стеріг місто Дамáск, щоб схопити мене. **33** алé по мурí мене спúщено в кошí вíkónцем, – і я з рук його втíк!

12 Не корíсно хвалитись менí, бо я прийdу до видíнь і об'явлень Господніх. **2** Я знаю чоловíка в Христі, що він чотирнáдцять

рóків тому — чи в тілі, не знаю, чи без тіла, Хіба не одніми стопáми? **19** Чи ви зноуву не знаю, знає Бог — був узятий до третього не дўмаєте, що виправдусомь перед вами? неба. **3** I чоловіка я знаю такого, — чи в тілі, Перед Богом, у Христі ми говоримо, а все, чи без тіла, не знаю, знає Бог, — **4** що до ráю любі, на вашу будову! **20** Я ж боюся, щоб, був узятий, і чув він словá невимóвні, що прийшовши, не знайшов вас такими, якими не можна людýні їх висловити. **5** Отаким не хóчу, і щоб мене не знайшли ви таким, похвалюся, а собою хвалитись не буду, — якого не хочете, — хай не будуть між вами хіба тільки своїми нéмочами. **6** Бо коли суперечка, заздрість, гніви, обмани, свáри, я захóчу хвалитись, то безумний не бýду, нашепти, пихý, безладдя, **21** щоб зноуву, коли бо правду казатиму; але стримуюсь я, щоб я прийдú, не принíзив мене поміж вами про мене хто більш не подýмав, нíж бачить мíй Бог, і щоб мені не оплакувати багатьох, у мені або чус від мене. **7** А щоб я через що перше згрíшили були, і не покаялися пребагато об'явлень не величáвся, то дáно в нечýстості, і в перéлюбі, і в розпусті, що мені в тілo колючку, — посланцá катани, кóїли їх.

щоб бив в обличя мене, щоб я не величáвся.

8 Про нього три ráзи благав я Господа, щоб він відступився від мене. **9** I сказав Він мені: „Дóсить тобі Моеї благодаті, — бо сила Моя здíйснюються в немочі“. Отож, краще я буду хвалитись своїми нéмочами, щоб сила Христова вселилася в мене. **10** Тому любо мені перебувати в недýгах, у прýкростях, у бíдах, у переслідуваннях, в утисках через Христа. Коли бо я слабíй, тодí я сильníй. **11** Хвáлячися, я став нерозумний, — до того мене ви примусили. Бо хвалити мене мали б ви, — бо нí в чому я не залишився позад від найперших апóстолів, хоч я й нíшо. **12** А ознаки апóстола виявилися між вами в усякім терпíнні, у знамéнах і чýдах та в силах. **13** Що бо е, що ним ви понíзилися більше від інших Церков? Хіба те, що я сам тягарéм вам не був? Даруйте мені цю провину! **14** Ось утрéте готовий прийти я до вас, і не буду для вас тягарéм, — не шукаю бо вашого я, тільки вас. Не дíти повинні збирати маєток батьkám, але дíтям батьký. **15** Я ж з охотою вýтрачуся й себе вýтрачу за душí ваші, хоч що більше люблю вас, то менше я люблений. **16** Та нехай буде так, — тягарá я на вас не поклав, але, бувши хитрий, я лукавством від вас брав. **17** Чи я використóував вас через когось із тих, кого до вас посылав? **18** Ублагав я був Тита, і з ним послав брата. Чи Тит використав вас чим? Хіба ми ходили не в однómu дусí?

13 Оце втретє до вас я йду. „Кожна справа хай станеться вýроком двох чи трох свídkív“. **2** Поперéджував я й поперéджую, — як у вас був удrúge, так тепер неприсутній, — отих, що згрíшили перед тим, і всіх інших, що коли прийду знову, то я не помилую, **3** через те, що шукаєте доказу, що в мені промовляє Христос, Який не безсилий до вас, але сильний у вас. **4** Бо хоч Він був і розp'яtyй в немочі, та живий із сили Божої. Так і ми, — хоча нéмічні в Hím, та з Ним бýдемо жити з Божої сили у вас. **5** Випробóуйте самих себе, чи ви в вíri, пізнавайте самих себе. Хіба ви не знаете самих себе, що Icус Христос у вас? Хіба тільки, що ви не такі, якими мали бути. **6** Але маю надію, що пізнаєте ви, що ми такі, якими мали бути. **7** I ми молимо Бога, щоб ви не чинили нíякого лíха, не для тóго, щоб виявилися ми досвідчені, а щоб учинили ви добре, а ми бýдем немов негíдні. **8** Бо нíчого не можемо ми проти правди, а за правду. **9** Ми тíшимося, коли ми слабí, а ви сильні. Про це й мóлимось — щоб були досконалими ви! **10** Ось тому то, відсутній, пишú це, щоб прийшовши, не мав я вчинити суvoro за влáдою, якої Госpóдь мені дав на будувáння, а не на руйнувáння. **11** А накíнець, браття, радíйте, уdosконалюйтесь, тіштесь, будьте однодумні, майте мир, — і Бог любови та мýру буде з вами! **12** Вітайте один одного святим поцíлунком! **13** Усí святí вас вітають!

14 Благодáть Господа нашого Ісуса Христа, і
любов Бога й Отця, і спільність Святого Духа
нехай буде зо всімá вами! Амíнь.

До галатів

1 Апостол Павло, поставлений ні від людей, ані від чоловіка, алé від Ісуса Христа й Бога Отця, що з мертвих Його воскресив, **2** і присутня зо мною вся браття, до Церкви галатійських: **3** благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа, **4** що за наші гріхи дав Самого Себе, щоб від злого сучасного віку нас визволити, за волею Бога й Отця нашого, — (*αἰōn g165*) **5** Йому слава на вікі вічні, амінь! (*αἰōn g165*) **6** Дивуюся я, що ви так скоро відхілюєтесь від того, хто покликав Христовою благодаттю вас, на іншу Євангелю, **7** що не інша вона, але деякі є, що вас непокоять, і хочуть перевернути Христову Євангелію. **8** Але якби й ми або ангол із неба зачав благовістити вам не те, що ми вам благовістили, — нехай буде проклятий! **9** Як ми перше казали, і тепер знов кажу: коли хто вам не те благовістить, що ви прийняли, — нехай буде проклятий! **10** Бо тепер чи я в людей шукаю признання чи в Бога? Чи людям дбáю я догоджати? Бо коли б догоджав я ще людям, я не був би рабом Христовим. **11** Звіщаю ж вам, браття, що Євангелія, яку я благовістив, — вона не від людей. **12** Бо я не прийняв, ні навчився її від людіні, але об'явленням Ісуса Христа. **13** Чули бо ви про мое поступовання перше в юдействі, що Божу Церкву жорстоко я переслідував та руйнував її. **14** І я перевищував в юдействі багатьох своїх ровесників роду моого, бувши запéклім прихильником моїх отцівських передань. **15** Коли ж Бог, що вибрав мене від утрóби матері моєї і покликав благодаттю Своєю, уподобав **16** виявити мною Сина Свого, щоб благовістив я Його між поганами, — я не радився зараз із тілом та кров'ю, **17** і не відправився в Єрусалим до апостолів, що передо мною були, а пішов я в Арабію, і знову вернувся в Дамаск. **18** По трьох роках пото́му пішов я в Єрусалим побачити Кýфу, і в нього пробув днів із п'ятнадцять. **19** А іншого з апостолів я не бачив, крім Якова,

брата Господнього. **20** А що вам пишú, ось кажу перед Богом, що я не обманю! **21** Пото́му пішов я до сýрських та кілкíйських країн. **22** Церквам же Христовим в Юдеї я знаний не був особисто, — **23** тільки чули вони, що той, що колись переслідував їх, благовістить тепер віру, що колись руйнував був її. **24** І слáвили Бога вони через мене!

2 Пото́му, по чотирнадцять роках, я знову ходив в Єрусалим із Варнавою, взявши й Тита з собою. **2** А пішов я за об'явленням. **1** I подав їм Євангелію, що її проповідую між поганами, особливо знатнішим, чи не дармá змагаюся я чи змагався. **3** Але й Тит, що зо мною, бувши греком, не був до обрізання змушений. **4** А щодо прибулих фальшивих братів, що прийшли підглядати нашу вільність, яку маємо в Христі Ісусі, щоб нас поневолити, **5** то ми їх не послухали ані на хвилю, і не піддаліся були, щоб тривала в вас правда Євангелії. **6** Що ж до тих, що за щось уважають себе, та якими колись вони були, то ні в чому різниці для мене нема, — не дивиться Бог на особу людіні! Но ті, що за щось уважають себе, нічого мені не додали, **7** але навпакі, — побачивши, що мені припоручена Євангелія для необрізаних, як Петрові для обрізаних, — **8** бо Той, хто помагав Петрові в апостольстві між обрізаними, помагав і мені між поганами, — **9** і, пізнавши ту благодать, що дáна мені, Яків, і Кифа, і Іван, що стовпами вважаються, подали мені та Варнáві правіці спільноти, щоб ми для поган працювали, вони ж — для обрізаних, **10** тільки щоб ми пам'ятáли про вбогих, що я й пильнував був чинити таке. **11** Коли ж Кифа прийшов був до Антіохії, то відкрито я виступив супроти нього, — заслугóував бо він на біс. **12** Бо він перед тим, як прийшли були дехто від Якова, споживав із поганами. А коли прибулý, став ховатися та відлучатися, боячýся обрізаних. **13** А з ним лицемíрили й інші юдеї, так що навіть Варнáва пристав був до їхнього лицемíрства. **14** А коли я побачив, що не йдуть вони рівно за євáнгельською правдою, то перед

усіма сказав Кифі: „Коли ти, бувши юдеєм, оте!“ 11 А що перед Богом Законом ніхто не живеш по-поганському, а не по-юдейському, виправдується, то це ясно, бо „праведний то нащо поган ти примушуєш жити по-житиме вірою“. 12 А Закон не від віри, але юдейському? 15 Ми юдеї природою, а не „хто чинитиме те, той житиме ним“. 13 грішники з поган... 16 А коли ми дізналися, Христос відкупив нас від прокліття Закону, що людина не може бути виправдана ділами ставши прокліттям за нас, бо написано: Закону, але тільки вірою в Христа Ісуса, „Проклітий усякий, хто вісить на дереві“, 14 то ми ввірвали в Христа Ісуса, щоб нам щоб Авраамове благословлення в Ісусі Христі виправдатися вірою в Христа, а не ділами пошірилося на поган, щоб обітницю Духа Закону. Бо жодна людина ділами Закону прийняти нам вірою. 15 Браття, кажу я по-не буде виправдана! 17 Коли ж, шукаючи людському: навіть людського затвердженого виправдання в Христі, ми й самі показалися заповіту ніхто не відкідає та до нього не грішниками, то хіба Христос слуга гріху? додає. 16 А обітниці діні були Авраамові й Зовсім ні! 18 Бо коли я буду знов те, що був насінню його. Не говориться: „і насіння“, як зруйнував, то самого себе роблю злочинцем. про багатьох, але як про одногого: „і Насінню 19 Бо Законом я вмер для Закону, щоб жити твоєму“, яке є Христос. 17 А я кажу це, для Бога. Я розп'ятий з Христом. 20 І живу що заповіту, від Бога затвердженого, Закон, вже не я, а Христос проживає в мені. А що прийшов по чотириста тридцять роках, що я живу в тілі тепер, — живу вірою в не відкідає, щоб обітницю він зруйнував. Божого Сина, що мене полюбив, і видав за 18 Бо коли від Закону спадщина, то вже мене Самого Себе. 21 Божої благодаті я не з обітниці; Авраамові ж Бог дарував із відкідаю. Бо коли набувається праведність обітниці. 19 Що ж Закон? Він був даний Законом, то Христос надармо умер!

3 О, ви нерозумні галати! Хто вас звів не корітися правді, вас, яким перед очима Ісус Христос переднакрёслений був, як ніби між вами розп'ятий? 2 Це одне хочу знати від вас: чи ви прийняли духа ділами Закону, чи із проповіді про віру? 3 Чи ж ви аж такі нерозумні? Духом почавши, кінчите тепер тілом? 4 Чи ви так багато терпіли надармо? Коли б тільки надармо! 5 Отже, Той, Хто вам Духа дає й чуда чинить між вами, — чи чинить ділами Закону, чи із проповіді про віру? 6 Так як Авраам „був увірував в Бога, — і це залиchenо за праведність йому“. 7 Тож знайте, що ті, хто від віри, — то сини Авраамові. 8 І Писання, передбачивши, що вірою Бог виправдає поган, благовістіло Авраамові: „Благословляться в тобі всі наріди!“ 9 Тому ті, хто від віри, будуть поблагословлені з вірним Авраамом. 10 А всі ті, хто на діла Закону покладається, — вони під прокліттям. Бо написано: Проклітий усякий, хто не триває в усьому, що написано в книзі Закону, щоб чинити з причини переступів, аж поки прийде Насіння, якому обітниця діана булá; він учинений був анголами рукою посередника.

20 Але посередник не є для одногого, Бог же один. 21 Отож, чи ж Закон проти Божих обітниць? Зовсім ні! Якби бо був даний Закон, щоб він міг оживляти, то праведність справді була б від Закону! 22 Та все зачинило Писання під гріх, щоб віруючим була діана обітниця з віри в Ісуса Христа. 23 Але поки прийшла віра, під Законом стережено нас, замкнених до приходу віри, що мала об'явитись. 24 Тому то Закон виховником був до Христа, щоб нам виправдатися вірою. 25 А як віра прийшла, то вже ми не під виховником. 26 Бо ви всі сини Божі через віру в Христа Ісуса! 27 Бо ви всі, що в Христа охристилися, у Христа зодягнулися! 28 Нема юдея, ні грека, нема раба, ані вільного, нема чоловічої статі, ані жіночої, — бо всі ви один у Христі Ісусі! 29 А коли ви Христові, то ви Авраамове насіння й за обітницею спадкоємці.

4 Тож кажу я: поки спадкоємець дитяна, треба інакше, бо це два заповіти: один від

— він нічим від раба не різнийсь, хоч гори Сінай, що в рабство народжує, а він він пан над усім, 2 але під опікунами та — то Агáр. 25 Бо Агáр — то гора Сінай в керівниками знаходиться він аж до часу, що Арabiї, а відповідає сучасному Єрусалимові, визначив батько. 3 Так і ми, — поки дітьми який у рабстві з своїми дітьми. 26 А вишній були, то були поневолені стихіями світу. 4 Єрусалім — вільний, він мати всім нам! 27 Як настало ж віповнення часу, Бог послав **Бо написано:** „Звеселися, неплідна, ти, що не Свого Сина, що родився від жони, та став під родиш! Гукай та викликуй ти, що в породі Закóном, 5 щоб викупити підзаконних, щоб не мучилася, бо в полишеної значно більше усиновлення ми прийняли. 6 А що ви сині, дітей, ніж у тієї, що має вона чоловіка!“ 28 А Бог послав у ваші серця Духа Сина Свого, що ви, браття, діти обітниці за Ісаком! 29 Але як викликує: „Авва, Отче!“ 7 Тому ти вже не раб, і тоді, — хто родився за тілом, переслідував але син. А як син, то й спадкоємець Божий тих, хто родився за духом, так само й тепер. через Христа. 8 Та тоді, не знаючи Бога, 30 Та щокаже Писання? „Прожени рабиню й служили ви тим, що з істоти богами вони не сина її, бо не буде спадкувати син рабині були. 9 А тепер, як пізнали ви Бога, чи краще разом із сином вільної“. 31 Тому, браття, не — як Бог вас пізнав, — як вертаєтесь знов до сині ми рабині, але вільної!

слабих та вбогих стихій, яким хочете знов, як давніше, служити? 10 Ви вважаєте пильно на дні та на місяці, і на póри та рóки. 11 Я боюся за вас, чи не дáрмо я працював коло вас?. 12 Прошу я вас, браття, — будьте, як я, бо я такий самий, як ви. Нічим ви мене не покrývдили! 13 I знаєте ви, що в нéмочі тіла я перше звіщав вам Євáнгелію, 14 ви ж моєю спокусою в тілі моїм не погордували, і мене не відкинули, але, немов áнгола Божого, ви прийняли мене, як Христа Ісуса! 15 Тож де ваше тодішнє блажéнство? Свідкую бо вам, що якби було можна, то ви вибрали б очі свої та мені віддалі! 16 Чи ж я став для вас ворогом, правду говóрячи вам? 17 Недобре пильноють про вас, але вас відлучити хочуть, щоб ви пильноували про них. 18 То добре, — пильноувати про добре постійно, а не тільки тоді, як прихóджу до вас. 19 Дíтки мої, — я знову для вас терпíлю муки породи, поки образ Христа не відбíється в вас! 20 Я хотів би тепер бути в вас та змінити свíй голос, бо маю я сúмнів за вас. 21 Скажіть мені ви, що хочете бути під Закóном: чи не слухаєтесь ви Закóну? 22 **Бо написано:** „Мав Авраам двох синів, одного від рабині, а другого від вільної“. 23 Але той, хто був від рабині, народився за тілом, а хто був від вільної, — за обітницею. 24 Розуміти це

5 Христос для волі нас визволив. Тож стйтe в нíй та не піддавайтесь знóву в ярмо рабства! 2 Ось я, Павло, кажу вам, що коли ви обрізуетесь, — то нема вам тоді жодної кóристи від Христа. 3 I свідкую я знóву всякому чоловíкові, який обрізуетесь, що повинен він виконати ввесь Закóн. 4 Ви, що Закóном виправдуєтесь, — полишилися без Христа, відпали від благодаті! 5 **Бо ми в Дусі з віри чекаємо надії прáведності.** 6 **Бо сили не має в Христі Ісусі ані обрізання, ані необрíзання, — але віра, що чинна любов'ю.** 7 **Бігли ви добре. Хто заборонив вам корýтися правді?** 8 Таке переконання не від Того, Хто вас покликав. 9 Трохи рóзчини кvasить усе тісто! 10 Я в Господі маю надію на вас, що нічого іншого дýмати не будете ви. А хто вас непокóїть, осуджений буде, хоч би він хто був! 11 Чого ж, браття, мене ще переслідують, коли я обрізання ще проповідую? Тоді спокúса хреста в нішо обертáється! 12 O, коли б були навіть відсíчені ті, хто пíдбурює вас! 13 **Бо ви, браття, на волю покликані, але щоб ваша воля не стала прíводом додогджати тілу, а любов'ю служити один óдному!** 14 **Бо ввесь Закóн в однім слові міститься: „Люби свого близнього, як самого себе!“** 15 Коли ж ви гризетé та єсте один óдного, то глядіть, щоб не знишили ви один óдного! 16 I кажу:

ходіть у Дусі, — і не вчіните пожадливості самі не зберігають Закόна, а хочуть, щоб тіла, **17** бо тіло бажає противного Духові, ви обрізувались, щоб хвалитися їм вашим а Дух противного тілу, і супротивні вони тілом. **18** А щодо мене, то нехай нічим не один єдному, щоб ви чинили не те, чого хвалюся, хіба тільки хрестом Господа нашого хочете. **19** Коли ж Дух вас провадить, то Ісуса Христа, що ним розп'ятий світ для ви не під Законом. **20** Учинки тіла явні, мене, а я для світу. **21** Бо сили немає ані то є: перелюб, нечистість, розпуста, **22** обрізання, ані необрізання, а створіння новé. ідолослуження, ча́ри, ворожнечі, сварка, **23** А всі ті, хто піде за цим правилом, — мир заздрість, гнів, суперечки, незгоди, ересі, та милість на них, і на Ізраїля Божого! **24** **25** завидки, п'янство, гулянки й подібне Зрещтою, хай ніхто не турбує мене, бо ношу до цього. Я про це попереджую вас, як і я Ісусові рани на тілі своїм! **26** Благодать попереджав був, що хто чинить таке, не Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вспадкують вони Царства Божого! **27** А плід духом вашим, браття! Амінь.

Духа: любов, радість, мир, довготерпіння, лагідність, добрість, вірність, **28** тихість, здергливість: — Закону нема на таких! **29** А ті, що Христові Ісусові, розп'яли вони тіло з пожадливостями та з похотями. **30** Коли Духом живемо, то й Духом ходімо! **31** Не будьмо чванливі, не дражнімо один єдного, не завідуймо один єдному!

6 Браття, як людина й упаде в якій прогріх, то ви, духовні, виправляйте такого духом лагідності, сам себе доглядаючи, щоб не спокусився й ти! **2** Носіть тягарі один єдного, і так виконаете закона Христового. **3** Коли бо хто думає, що він щось, бувши ніщо, сам себе той обманює. **4** Нехай кожен досліджує діло своє, і тоді матиме тільки в собі похвалу, а не в іншому! **5** Бо кожен нестиме свій власний тягар! **6** А хто сліва навчається, нехай ділиться всяким добром із навчаючим. **7** Не обманюйтесь, — Бог осміяний бути не може. Бо що тільки людина посіє, те саме й пожне! **8** Бо хто сіє для власного тіла свого, той від тіла тління пожне. А хто сіє для Духа, той від Духа пожне життя вічне. (*aiōnios g166*) **9** А роблячи добре, не знуджуїмося, бо часу свого пожнемо, коли не ослабнемо. **10** Тож тому, поки маємо час, усім робімо добро, а найбільш одновірним! **11** Погляньте, якими великими буквами я написав вам свою рукою! **12** Усі ті, хто бажає хвалитися тілом, змушують вас обрізуватись, щоб тільки вони не були переслідувані за хреста Христового. **13** Бо навіть і ті, хто обрізується,

До ефесян

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, святым, що в Ефесі, і вірним у Христі Ісусі, — 2 нехай буде вам благодать та мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа! 3 Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що нас у Христі поблагословив

усяким благословенням духовним у небесах, 4 так як вибрал у Ньому Він нас перше заложення світу, щоб були перед Ним ми святі й непорочні, у любові, 5 призначивши наперед, щоб нас усиновити для Себе Ісусом Христом, за вподобанням волі Своєї, 6 на хвалу слави благодаті Своєї, якою Він обдарував нас в Улібленим, 7 що маємо в Ньому відкуплення кров'ю Його, прощення провин, через багатство благодаті Його, 8 яку Він намножив у нас у всякий премудрості й розважності, 9 об'явивши нам таємницю волі Своєї за Своїм уподобанням, яке постановив у Самому Собі, 10 для урядження вільнення часів, щоб усе об'єднати в Христі, — що на небі, і що на землі. 11 У Нім, що в Нім стали ми й спадкоємцями, бувши призначенні наперед постановою Того, Хто все чинить за радою волі Своєї, 12 щоб на хвалу Його слави були ми, що перше надіялися на Христа. 13 У Ньому й ви, як почули були слово правди, Євангелію спасіння свого, та в Нього й увірували, запечатані стали Святым Духом обітниці, 14 Який є завдаток нашого спадку, на викуп здобутого, на хвалу Його слави! 15 Тому й я, прочувши про вашу віру в Господа Ісуса, і про любов до всіх святих, 16 не перестаю за вас дякувати, і в молитвах своїх за вас згадую, 17 щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам Духа премудрості та об'явлення для пізнання Його, 18 просвітив очі вашого серця, щоб ви зрозуміли, до якої надії Він вас закликає, і який багатий Його славний спадок у святих, 19 і яка безмірна велич Його сили в нас, що віруємо за віявленим потужної сили Його, 20 яку виявив Він у Христі, воскресивши із мертвих Його, і

посадивши на небі праворуч Себе, 21 вище від усякого уряду, і влади, і сили, і панування, і всякого імення, що назване не тільки в цім віці, але й у майбутньому. (aiōn g165) 22 І все впокорив Він під ноги Йому, і Його дав найвище за все — за Голову Церкви, 23 а вона — Його тіло, повня Того, що все всім наповнє!

2 1 вас, що мертві були через ваші провини й гріхи, 2 в яких ви колись проживали за звичаєм віку цього, за волею князя, що панує в повітрі, духа, що працює тепер у неслухнійних, (aiōn g165) 3 між якими й усіми проживали колись у пожадливостях нашого тіла, як чинили волю тіла й думок, і з природи були дітьми гніву, як і інші, - 4 Бог же, багатий на милосердя, через Свою превелику любов, що нею Він нас полюбив, 5 і нас, що мертві були через прогріхи, оживив разом із Христом, — спасені ви благодаттю, - 6 і разом із Ним воскресив, і разом із Ним посадив на небесних місцях у Христі Ісусі, 7 щоб у наступних віках показати безмірне багатство благодаті Своєї в добресті до нас у Христі Ісусі. (aiōn g165) 8 Бо спасені ви благодаттю через віру, а це не від вас, то дар Божий, 9 не від діл, щоб ніхто не хвалився. 10 Бо ми — Його твориво, створені в Христі Ісусі на добре діла, які Бог наперед приготував, щоб ми в них перебували. 11 Отож, пам'ятайте, що ви, колись тілом погани, що вас так звані рукотворно „обрізані“ на тілі звуть „необрізаними“, 12 що ви того часу були без Христа, відлучені від громади ізраїльської, і чужі заповітам обітниці, не мавши надії й без Бога на світі. 13 А тепер у Христі Ісусі ви, що колись далекі були, стали близькі Христовою кров'ю. 14 Він бо наш мир, що вчинив із двох одне й зруйнував серединну перегороду, ворожнечу, Своїм тілом, - 15 Він Своєю науково знищив Закона заповідей, щоб з обох збудувати Собою одного нового чоловіка, мир чинивши, 16 і хрестом примирити із Богом обох в однім тілі, ворожнечу на ньому забивши. 17 І, прийшовши, „Він благовістів

мир вам, далеким, і мир близьким“, 18 бо і глибина й вишиня, 19 і пізнати Христову обое Ним маємо приступ у Дусі однім до любов, яка перевищує знання, щоб були ви Отця. 19 Отже, ви вже не чужі й не прихильни, наповнені всякою повнотою Божою. 20 А а співгорожані святим, і домашні для Бога, Тому, Хто може зробити значно більш над 20 збудовані на основі апостолів і пророків, усе, чого просимо або думаємо, силою, що де наріжним каменем є Сам Ісус Христос, 21 діє в нас, 21 Тому слава в Церкві та в Христі що на ньому вся будівля, улад побудована, Ісусі на всі покоління на вічні віки. Амінь. росте в святий храм у Господі, 22 що на (aiōn g165) ньому і ви разом будуєтесь Духом на оселю Божу.

3 Через це я, Павло, є в'язень Ісуса Христа за вас, поган, — 2 якщо ви тільки чули про зарідження Божої благодаті, що для вас мені дана. 3 Бо мені об'явленням дано пізнати таємницю, як писав я вам коротко вище, 4 з чого можете ви, читаючи, пізнати мое розуміння таємниці Христової. 5 А вона за інших поколінь не була оголошена людським синам, як об'явилась тепер через Духа Його святым апостолам і пророкам, — 6 що погани співспадкоємці, і одне тіло, і співучасники Його обітниці в Христі Ісусі через Євангелію, 7 який служителем я став через дар благодаті Божої, що дана мені чином сили Його. 8 Мені, найменшому від усіх святих, дана була оця благодаті, — благовістити поганам недосліджене багатство Христове, 9 та вісвітлити, що то є зарідження таємниці, яка від віків захована в Бозі, Який створив усе, (aiōn g165) 10 щоб тепер через Церкву була оголошена початкам та владам на небі найрізніша мудрість Божа, 11 за відвічної постанови, яку Він учинив у Христі Ісусі, Господі нашім, (aiōn g165) 12 в Якім маємо відвагу та доступ у надії через віру в Нього. 13 Тому то благаю я вас не занепадати духом через терпіння мое через вас, бо воно — ваша слава. 14 Для того схиляю коліна свої перед Отцем, 15 що від Нього має йміння кожен рід на небі й на землі, — 16 щоб Він дав вам за багатством слави Своєї силою зміцнитися через Духа Його в чоловікові внутрішнім, 17 щоб Христос через віру замешкав у ваших серцях, щоб ви, закорінені й основані в любові, 18 змогли зрозуміти зо всіма святыми, що то шириня й довжина,

4 Отож, благаю вас я, в'язень у Господі, щоб ви поводилися гідно покликання, що до нього покликано вас, 2 зо всякою покорою та лагідністю, з довготерпінням, у любові турблячи один одного, 3 пильнуочи зберігати єдність Духа в союзі спокою. 4 Одне тіло, один Дух, як і були ви покликані в одній надії вашого покликання. 5 Один Господь, одна віра, одне хрещення, 6 один Бог і Отець усіх, що Він над усіма, і через усіх, і в усіх. 7 А кожному з нас дана благодать у міру дару Христового. 8 Тому й сказано: „Піднявшись на висоту, Ти полонених набрав і лідям дав дари!“ 9 А те, що „піднявся був“, що то, як не те, що перше й зійшов був до найнижчих місць землі? 10 Хто зійшов був, Той саме й піднявся високо над усім небесам, щоб наповнити все. 11 I Він, отож, настановив одних за апостолів, одних за пророків, а тих за благовісників, а тих за пастирів та вчителів, 12 щоб приготувати святих на діло служби для збудування тіла Христового, 13 аж поки ми всі не досягнемо з'єднання віри й пізнання Сина Божого, Мужа досконалого, у міру зросту Христової повноти, 14 щоб більш не були ми малолітками, що хитаються й захоплюються від усякого вітру науки за людською оманою та за лукавством до хитрого блуду, 15 щоб були ми правдомовні в любові, і в усьому зростали в Нього, а Він — Голова, Христос. 16 A з Нього все тіло, складене й зв'язане всяким допомічним суглобом, у міру чинності кожного окремого члена, чинить зрості тіла на будування самого себе любов'ю. 17 Отже, говорю я це й свідкую в Господі, щоб ви більш не поводилися, як поводяться погани в марноті свого розуму,

— 18 вони запаморочені розумом, відчужені їм спільниками! 8 Ви бо були колись від життя Божого за нéущество, що в них, за тéмрявою, тепер же ви світло в Господі, — стверділість їхніх сердць, 19 вони отупіли поводьтесь, як діти світла, 9 бо плід світла й віддаїся розпусті, щоб чинити всяку знаходиться в кожній доброті, і праведності, нéчиство із зажéрливістю. 20 Але ви не так і правді. 10 Допевняйтесь, що приемне для пізнали Христа, 21 якщо ви чули про Нього, Господа, 11 і не беріть участі в неплідних і навчилися в Нім, бо правда в Ісусі, 22 ділах тéмряви, а краще й докоряйте. 12 Бо щоб відкинути, за першим поступóванням, соромно навіть казати про те, що роблять старого человека, який зотліває в зваблівих вони потаємно! 13 Усе ж те, що світлом пожадливостях, 23 та відновлятися духом докоряється, стає явне, бо все, що явне вашого розуму, 24 і зодягнутися в нового стає, то світло. 14 Через це то й говорить: человека, створеного за Богом у праведності „Сплячий, вставай, і воскрéсни із мертвих, — й святості правди. 25 Тому то, неправду і Христос освітлить тебе!“ 15 Отож, уважайте, відкинувши, говоріть кожен правду до свого щоб поводитися оберéжно, не як немудрі, близнього, бо ми члени один для одного. але як мудрі, 16 використовуючи час, — дні 26 Гнівайтесь, та не грішіть, — сонце нехай бо лукав! 17 Через це не будьте нерозумні, не заходить у вашому гніві, 27 і місця але розумійте, що є воля Господня. 18 I не дияволові не давайте! 28 Хто крав, нехай впивайтесь вином, в якому розпуста, але більше не краде, а краще нехай працює та краще напóвниться Духом, 19 розмовляючи чинить руками своїми добро, щоб мати поміж собою псалмами, і гімнами, і піснями подати нуждённому. 29 Нехай жодне слово духовними, співаючи й граючи в серці гниле не виходить із уст ваших, але тільки своєму для Господа, 20 дякуючи завжди за таке, що добре на потрібне збудувáння, щоб все Богові й Отцеві в Ім'я Господа нашого воно подало благодать тим, хто чує. 30 I Ісуса Христа, 21 кóрячися один одному у не засмúчуйте Духа Святого Божого, Яким Христовім страху. 22 Дружини, — коріться ви запечатані на день вýкупу. 31 Усяке своїм чоловікам, як Господéві, — 23 бо подратувáння, і гнів, і лютість, і крик, і лайка чоловік — голова дружини, як і Христос — нехай буде взято від вас разом із усякою Голова Церкви, Сам Спаситель тіла! 24 I як злобю. 32 A ви один до одного будьте коріться Церква Христові, так і дружини ласкáві, милостíві, прощаючи один одному, своїм чоловікам у всьому. 25 Чоловіки, — як і Бог через Христа вам простив!

5 Отже, будьте наслідувачами Богові, як улóблені діти, 2 і поводьтесь в любові, як і Христос полюбив вас, і видав за нас Самого Себе, як дар і жертву Богові на приемні пáхощі. 3 А розпуста та нéчиство усяка й зажéрливість нехай навіть не згадуються поміж вами, як лíчить святым, 4 і гидота, і марнослóвство або жарти, що непристойні вам, але краще дýкування. 5 Знайте бо це, що жоден розпýсник, чи нечистий, або зажéрливий, що він ідолянин, не має спáдку в Христовому й Божому Царстві! 6 Нехай вас не звóдить ніхто словами марнотними, бо гнів Божий приходить за них на неслухнáйних, — 7 тож не будьте

любіть своїх дружин, як і Христос полюбив Церкву, і віддав за неї Себе, 26 щоб її освятити, очистивши водяним кúпелем у слові, 27 щоб поставити її Собі славною Церквою, що не має плями чи вади, чи чогось такого, але щоб булá свята й непорочна! 28 Чоловіки повинні любити дружин своїх так, як власні тіла, бо хто любить дружину свою, той любить самого себе. 29 Bo ніколи ніхто не зненáвидів власного тіла, а годує та гріє його, як і Христос Церкву, 30 бо ми — члени Тіла Його від тіла Його й від костéй Його! 31 „Покине тому чоловік батька й матір, і пристане до дружини своїї, — і бýдуть обое вони одним тілом“. 32 Ця таємниця велика, — а я говорю про Христа та про Церкву! 33

Отже, нехай кожен зокріма із вас любить так звіщати, як належить мені. 21 А щоб знали свою дружину, як самого себе, а дружина і ви щось про мене, та що я роблі, то все нехай боїться свого чоловіка!

22 вам розповість Тихік, улюблений брат і в Господі вірний служитель, 22 якого послав я до вас на це сâме, щоб довідалися ви про нас, і щоб ваші серця він потішив. 23 Мир братам і любов із вірою від Бога Отця й Господа Ісуса Христа! 24 Благодать зо всімá, що незмінно люблять Господа нашого Ісуса Христа! Амінь.

6 Діти, — слухайтеся своїх батьків у Господі, бо це справедливе! 2 „Шануй свого батька та матір“ — це перша заповідь з обітницею, — 3 „щоб добре велось тобі, і щоб ти був на землі довголітній!“ 4 А батьки, — не дратуйте дітей своїх, а виховуйте їх в напоминанні й остереженні Божому! 5 Раби, — слухайтеся тілесних панів зо страхом і тремтінням у простоті серця вашого, як Христа! 6 Не працюйте тільки про лôдське око, немов чоловіковгôдники, а як раби Христові, чиніть від душі волю Божу, 7 служіть із зичливістю, немов Господеві, а не лôдям! 8 Знайте, що кожен, коли зробить що добре, те саме одéржить від Господа, чи то раб, чи то вільний. 9 А пани, — чиніть їм те сâме, занехáюте погрóзи, знайте, що для вас і для них є на небі Госпόдь, а Він на обличчя не дивиться! 10 Нарéшті, мої брати, зміцняйтесь Господом та могутністю сили Його! 11 Зодягніться в повну Божу зброю, щоб могли ви стати проти хýтроців диявольських. 12 Бо ми не маємо боротьби проти крові та тіла, але против початків, против влади, против світоправителів цієї тémряви, против піднебесних дûхів злоби.

(aión g165) 13 Через це візьміть повну Божу збрóю, щоб могли ви дати óпíр дня злого, і, все виконавши, витримати. 14 Отже, стйтіте, підперезавши стéгна свої правдою, і зодягнувшись у броню праведности, 15 і взвіши ноги в готовість Євáнгелїи миру. 16 А найбільш над усе візьміть щитá віри, яким зможете погасити всі огненні стріли лукавого. 17 Візьміть і шолома спасіння, і меча духовного, який є Слово Боже. 18 Усякою молитвою й благанням кожного ча́су моліться у Дусі, а для того пильнуйте з повною витривалістю та молитвою за всіх святих, 19 і за мене, щоб дâне булó мені слово відкрити устá свої, і зо сміливістю провіщати таємницю Євáнгелїї, 20 для якої посол я в кайдáнах, щоб сміліво про неї

До филип'ян

1 Павло й Тимофій, рabi Христа Ісуса, до всіх святих у Христі Ісусі, що знаходяться в Філіпах, з епіскопами та дияконами: **2** благодатъ вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христат! **3** Дякую Богові своєму при кожній згадці про вас, **4** і завжди в усякій молитві своїй за всіх вас чиніо я молитву з рāдощами, — **5** за участь вашу в Євáнгелії від першого дня аж дотепéр. **6** Я певний того, що той, хто в вас розпочав добре діло, виконає його аж до дня Христа Ісуса. **7** Бо то справедливо мені думати це про всіх вас, бо я маю вас у серці, а ви всі в кайдáнах — спільники мої в благодаті. **8** Бо Бог мені свідок, що тужу я за вами всімá в сердечній любові Христа Ісуса. **9** І молюсь я про те, щоб ваша любов примножалась ще більше та більше в пізнáнні й усякім дослідженні, **10** щоб ви досліджували те, що краще, щоб чисті та цілі були Христового дня, **11** наповнені плодів праведності через Ісуса Христа, на славу та на хвалу Божу. **12** Бажаю ж я, браття, щоб відали ви, що те, що сталось мені, вийшло більше на успіх Євáнгелії, **13** бо в усій претóрії та всім іншим стали відомі кайдáни мої за Христа. **14** А багато братів у Господі через кайдáни мої посмілі та ще більше відвáжилися Слово Боже звіщати безстрашно. **15** Одні, правда, і через зáздроці та колотнечу, другі ж із доброї волі Христа проповідують; **16** а інші з любови, знáючи, що я поставлений на оборону Євáнгелії; **17** а інші через пídstуп звіщають Христа нещиро, думáючи, що додаду́ть тягару́ до кайдáнів моїх. **18** Але що ж? У всякому разі, чи облудно, чи щиро, Христос проповідується, а тим я радію та й бýду радіти. **19** Бо знаю, що це бýде мені на спасіння через вашу молитву й допомогу Духа Ісуса Христа, **20** через чекáння й надію мою, що я нí в чому не бýду посоромлений, але цілою смілівістю, як завжди, так і тепер Христос буде звелічений у тілі моїм, чи то життям, чи то смертю. **21**

Бо для мене життя — то Христос, а смерть — то надбáння. **22** А коли життя в тілі — то для мене плід діла, то не знаю, що вибрati. **23** Тягнуть мене одне й друге, хоч маю я бажання померти та бути з Христом, бо це значно ліпше. **24** А щоб полишатися в Господа Ісуса Христат! **25** І оце знаю певно, що залишусь я, і пробувáтиму з вами всімá вам на кóристь та на рा�доші в вірі, **26** щоб ваша хвалá через мене примножилася в Христі Ісусі, коли знóбу прийдú я до вас. **27** Тільки живіть згідно з Христовою Євáнгелією, щоб, — чи прийдú я побачу вас, чи й не бувши — почув я про вас, що ви стойтé в однім дусі, бóрючись однодушно за віру євáнгельську, **28** і нí в чому не боячіся противників; це їм доказ загибелі, вам же спасіння. А це від Бога! **29** Бо вчинено вам за Христа добродійство, — не тільки вірувати в Нього, але і страждати за Нього, **30** маючи таку саму боротьбу, яку ви бачили в мені, а тепер чуєте про мене.

2 Отож, коли є в Христі яка заохóта, коли є яка потіха любови, коли є яка спільнóта духа, коли є яке серце та милосердя, **2** то допóvnіть радість мою: щоб думали ви одне й те, щоб мали ту саму любов, одну згоду й один розум! **3** Не робіть нíчого пídstупом або з чванливості, але в покорі майте один óдного за більшого від себе. **4** Нехай кожен дбає не про своє, але кожен і про інших. **5** Нехай у вас будуть ті самі думкí, що й у Христі Ісусі! **6** Він, бувши в Божій подобі, не вважав за захвáт бути Богові рівним, **7** але Він умáлив Самого Себе, прийнявши вигляд раба, ставши подібним до людіні; і подобою ставши, як людіна, **8** Він упокóрив Себе, бувши слухнáний аж до смерті, і то смерти хресної. **9** Тому й Бог повищив Його, та дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я, **10** щоб перед Ісусовим Ім'ям вклонялося кожне коліно небесних, і зéмних, і пíдзéмних, **11** і щоб кожен язык визнавав: Ісус Христос — то Госпóдь, на славу Бога Отця! **12** Отож, мої лóбі, як ви завжди слухнáні були не тільки в моїй присутності,

але значно більше тепер, у моїй відсутності, сліжимо Богові духом, а хвалимося Христом зо страхом і трепетнням виконуйте своє Ісусом, і не кладемо надії на тіло, 4 хоч і спасіння. 13 Бо то Бог викликає в вас і хотіння, я міг би мати надію на тіло. Як хто інший і чин за доброю волею Своєю. 14 Робіть усе на тіло надіястись думою, то тим більше я, без нарікання та сумніву, 15 щоб були ви — 5 обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїля, бездоганні та щирі, „невинні діти Божі серед з племені Веніаминового, єврей із єреїв, лукавого та розпусного роду“, що в ньому ви фарисей за Законом. 6 Через горливість я сяєте, як світла в світі, 16 додержуючи слово був переслідував Церкву, бувши невинний, життя на похвалу мені в день Христа, що я щодо праведності в Законі. 7 Але те, що для біг не надармо, що я працював не надармо. мене булó за надбання, те ради Христа я за 17 Та хоч і стаю я жертвою при жертві і втрату вважав. 8 Тож усе я вважаю за втрату при службі вашої віри, я радію та тішуся ради переважного познання Христа Ісуса, разом із вами всімá. 18 Тіштесь тим самим моого Господа, що я ради Нього відмовився і ви, і тіштесь разом зо мною! 19 Надіяється всього, і вважаю все за сміття, щоб придбати в Господі Ісусі незабаром послати до вас Христа, 9 щоб знайтися в Нім не з власною Тимофія, щоб і я змінів духом, розінавши праведністю, яка від Закону, але з тією, що з про вас. 20 Бо я однодумця не маю ні одного, віри в Христа, праведністю від Бога за вірою, щоб щиріше подбав він про вас. 21 Усі бо 10 щоб пізнати Його й силу Його воскресіння, шукають свого, а не Христового Ісусового. та участь у мýках Його, уподоблюючись Його 22 Та ви знаєте дôсвід його, бо він, немов смерті, 11 аби досягнути якось воскресіння батькові син, зо мною служив для Євангелії. з мертвих. 12 Не тому, що я вже досягнув, 23 Отже, маю надію негайно послати цього, або вже вдосконалився, але праґну, чи не як тільки довідається, що будé зо мною. 24 Але досягнув я того, чим і Христос Ісус досягнув в Господі маю надію, що й сам незабаром був мене. 13 Браття, я себе не вважаю, що прибуду до вас. 25 Але я вважав за потрібне я досягнув. Та тільки, забуваючи те, що послати до вас брата Епафродита, свого позаду, і спішачі до того, що попереду, 14 співробітника та співбйовника, вашого я женусь до мети за нагородою високого апостола й служителя в потребі моїй, 26 пóклику Божого в Христі Ісусі. 15 Тож усі, хто бо він побивався за вами всімá, і сумував досконалій, думаймо це; коли ж думаєте через те, що ви чули, що він хворувáв. 27 Бо ви щось інше, то Бог вам відкриє й це. 16 смертельно він був хворував. Але змилувався Та до чого дійшли ми, поступаймо в тім Бог над ним, і не тільки над ним, але й самім далі. 17 Будьте до мене подібні, браття, надо мною, щоб я смутку на смуток не і дивіться на тих, хто повбдиться так, як мав. 28 Отож, тим швидше послав я його, маєте ви за взір нас. 18 Багато бо хто, що щоб тішились ви, його знóву побачивши, про них я вам часто казав, а тепер говоріо і щоб без смутку я був. 29 Тож прийміть навіть плачучи, повбдяться, як вороги хреста його в Господі з повною радістю, і майте Христового. 19 Їхній кінець — то загибель, в пошані таких, 30 бо за діло Христове шлунок — їхній бог, а слава — в їхньому наблизився був аж до смерті, наражаючи соромі... Вони думаютъ тільки про зéмне! на небезпеку життя, щоб допóвнити ваш 20 Життя ж наше на небі, звідки ждемо й нестáток служіння для мене.

Спасітеля, Господа Ісуса Христа, 21 Який перемінить тіло нашого пониження, щоб стало подібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити Собі.

3 Зрештою, браття мої, радійте у Господі!

Писати вам те саме не прикро мені, а для вас це навчальне. 2 Стережіться собак, — стережіться працівників лихих, стережіться 3 Bo обрізання — то ми, що

4 Отож, мої браття улюблені, за якими так сильно тужу, моя радосте й вінче, — так у

Господі стійте, улóблені! 2 Благаю Евóдію, слава на віki віkів. Амíнь. (аїðп g165) 21 Вітайте благаю й Синтíхію — дýмати однаково в кожного святого у Христі Icусi. Вітають вас Господі. 3 Так, благаю й тебе, товáришу браття, присутні зо мною. 22 Вітають вас усі вірний, допомагай тим, хто в боротьбі за святі, а найбільше ті, хто з кéсаревого дому. Євáнгелію помагали мені та Клýментові й 23 Благодáть Господа Icуса Христа зо всімá іншим моїм спíвробітникам, яких імénня вами! Амíнь.

записані в Кнізі Життя. 4 Радíйте в Господі зáвсíди, і зно́ву кажу: радíйте! 5 Ваша лáгідність хай буде відома всім лóдям. Господь близько! 6 Ні про що не турбуйтесь, а в усьóму нехай виявлáються Богові ваші бажáння молитвою й прохáнням з подякою. 7 І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думкý у Христі Icусi. 8 Наостáнку, браття, щó тільки правдиве, щó тільки чесне, що тільки праведне, щó тільки чисте, що тільки любe, щó тільки гíдне хвалий, коли яка чеснóта, коли яка похвалá, — дýмайте про це! 9 Чого ви від мене й навчилися, і прийняли, і чули та бачили, — робіть те! І Бог миру буде з вами! 10 Я вéльми потішився в Господі, що справді ви вже нових сил набулí пíклувáтись про мене; ви й давніш пíклувáлись, та часу сприятливого ви не мали. 11 Не за нестатком кажу, бо навчився я бути задовóленим із тóго, що маю. 12 Умію я й бути в упоکóренні, умію бути й у достатку. Я привчivся до всьóго й у всім: насищáтися й голод терпíти, мати достаток і бути в недостачі. 13 Я все мóжу в Tíм, Хто мене пíдкрíпляє, — в Icусi Христі. 14 Тож ви добре зробили, що участь узялий в моїм горí. 15 І знаєте й ви, филип'яни, що на почáтку благовістя, коли я з Македонії вийшов, не прилучилася булá жóдна Церква до справи давáння й прийmáння для мене, самі тільки ви, 16 що і раз, і вдруге мені на потреби мої посылали й до Солúнья. 17 Кажу це не томý, щоб шукав я давáння, — я шукаю плоду, що примнóжується на рíч вашу. 18 Та все я одержав, і маю достаток. Маю повно, прийнявши від Елафродýта, щó ви послали, як пáхощí запашнí, жертву приемну, Богові вгодну. 19 А мій Бог нехай вíповнить вашу всяку потребу за Своїм багатством у Славі, у Христі Icусi. 20 А Богові й нашому Отцеві

ДО КОЛОССЯН

1 Павло, із волі Божої апостол Христа Ісуса, і брат Тимофій **2** до святих і вірних братів у Христі, що в Колосах: благодать вам і мир від Бога, Отця нашого! **3** Ми дякуємо Богові, за вас молячись, **4** прочувши про вашу віру в Христа Ісуса та про любов, яку маєте до всіх святих **5** через надію, приготовану в небі для вас, що про неї давніше ви чули в слові правди Євангелії, **6** що до вас прибула, і на цілому світі плодоно́сна й росте, як і в вас, з того дня, коли ви почули й пізнали благодать Божу в правді. **7** Отак ви і навчилися від Епафра, улобленого співробітника нашого, що за вас він вірний служитель Христа, **8** що й виявив нам про вашу духовну любов. **9** Через це то й ми з того дня, як почули, не перестаємо молитись за вас та просити, щоб для пізнанняволі Його були ви наповнені всякою мудростю й розумом духовним, **10** щоб ви повідомилися належно щодо Господа в усякому догодженні, в усякому доброму ділі приносячи плід і зростаючи в пізнанні Бога, **11** зміцнюючись усякою силою за могутністю слави Його для всякої витривалості й довготерпіння з радістю, **12** дякуючи Отцеві, що вчинив нас достойними участі в спадщині святих у світлі, **13** що визволив нас із влади тімряви й переставив нас до Царства Свого улобленого Сина, **14** в Якім маємо відкуплення і прощення гріхів. **15** Він є образ невидимого Бога, робдений перш усякого творіва. **16** Бо то Ним створено все на небі й на землі, видиме й невидиме, чи то престоли, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, — усе через Нього й для Нього створено! **17** А Він є перший від усього, і все в Нім стоїть. **18** І Він — Голова тіла, Церкви. Він початок, первороджений з мертвих, щоб у всьому Він мав піршенство. **19** Бо вгодно булó, щоб у Нім перебувала вся повнота, **20** і щоб Ним поєднати з Собою все, примиривши кров'ю хреста Його, через Нього, чи то земне, чи то

небесне. **21** і вас, що були колись відчужені вороги думкою в злих учинках, **22** тепер же примирив смертью в людськім тілі Його, щоб учинити вас святыми, і непорочними, і неповинними перед Собою, **23** якщо тільки пробувáєте в вірі тверді та стálі, і не відпадаєте від надії Євангелії, що ви чули її, яка проповідана всьому створінню під небом, який я, Павло, став служителем. **24** Тепер я радію в стражданнях своїх за вас, і доповнюю недостачу скорботи Христової і тілі своїм за тілі Його, що воно — Церква; **25** який я став служителем за Божим зарядженням, що для вас мені дане, щоб виконати Слово Боже, — **26** Таємницю, заховану від віків і поколінь, а тепер виявлену Його святым, (*aiōn g165*) **27** що їм Бог захотів показати, яке багатство слави цієї таємниці між поганами, а вона — Христос у вас, надія слави! **28** Його ми проповідуємо, нагадуючи кожній людіні й навчаючи кожну людіні всякої мудrosti, щоб учинити кожну людіні досконалою в Христі. **29** У тому й працею я, борючіся силою Його, яка сильно діє в мені.

2 Я хочу, щоб ви знали, яку велику боротьбу я маю за вас і за тих, хто в Лаодікії, і за всіх, хто не бачив моє тілесного обличчя. **2** Хай потішаться їхні серця, у любові поєднані, для всякої багатства повного розуміння, для пізнання таємниці Бога, Христа, **3** в Якому всі скарби премудрості й пізнання заховані. **4** А це говоріо, щоб ніхто вас не звів фальшивими доводами при суперечці. **5** Бо хоч тілом я й неприсутній, та духом я з вами, і з радістю бачу ваш порядок та твердість вашої віри в Христа. **6** Отже, як ви прийняли були Христа Ісуса Господа, так і в Ньому ходіть, **7** бувши вкорінені й збудовані на Ньому, та зміцнені в вірі, як ви навчено, збагачуючись у ній з подякою. **8** Стережіться, щоб ніхто вас не звів філософією та марною оманою за переданням людським, за стихіями світу, а не за Христом, **9** бо в Ньому тілесно живе вся повнота Божества. **10** І ви маєте в Нім повноту, а Він — Голова всякої влади й начальства. **11** Ви в Ньому

булій обрізані нерукотворним обрізанням, злобу́, богозневагу, безсоро́мні слова́ з скинувші лі́дське тіло гріховне в Христовім ваших уст. **9** Не кажіть неправди один обрізанні. **12** Ви були з Ним поховані у на єдного, якщо скинули з себе людіну хрищені, у Ньому ви й разом воскресли стародавню з її вчинками, **10** та зодягнулися через віру в силу Бога, що Він з мертвих в нову́, що відновлюється для пізнання Його воскресив. **13** І вас, що мертві були́ за образом Створителя її, **11** де нема ані в гріхах та в необрізанні вашого тіла, Він гéллена, ані юдея, обрізання та необрізання, оживив разом із Ним, простивши усі гріхи, **14** вáрвара, скýта, раба, вільного, — але все знищивши рукописання на нас, що накáзами та в усьому Христос! **12** Отож, зодягнітесь, було проти нас, — Він із середини взяв його як Божі вибрани, святі та улюблени, у та й прибив його на хресті, **15** роззброївши шире милосердя, добротливість, покору, влади й начальства, сміліво їх вивів на лагідність, довготерпіння. **13** Терпіть один посміховисько, — перемігши їх на хресті! єдного, і прощайте собі, коли б мав хто **16** Тож, хай ніхто вас не судить за їжу, на кóго оскарження. Як і Христос вам чи за питви, чи за чергове свято, чи за простив, робіть так і ви! **14** А над усім новомíяччя, чи за суботи, — **17** бо це — тінь тим — зодягнітесь в любов, що вона — майбутнього, а тіло — Христове. **18** Нехай союз досконалості! **15** І нехай мир Божий вас не зводить ніхто удáваною покорою та панує у ваших серцях, до якого й були ви службою анголам, вдаючися до того, чого покликані в єдному тілі. І вдячними будьте! не бачив, нерозважно надимаючись своїм **16** Слово Христове нехай пробуває в вас тілесним розумом, **19** а не тримаючись рясно, у всякий премудрості. Навчайте та Голови, від Якої все тіло, суглобами й напоумляйте самих себе! Вдячно співайте зв'язями з'єднане й зміцнене, росте зростом у ваших серцях Господéві псалмí, гíмні, Божим. **20** Отож, як ви вмерли з Христом духовні пісні! **17** І все, що тільки робите для стихій світу, то чого ви, немов ті, хто словом чи ділом, — усе робіть у Ім'ї Господа в світі живе, пристаєте на постанови: **21** не Ісуса, дякуючи через Нього Богові й Отцеві. дотикайся, ані їж, ані рухай, **22** бо все **18** Дружини, — слухайтесь чоловіків своїх, знищиться, як уживати його, — за приказами як лицює то в Господі! **19** Чоловіки, — та науковою людською. **23** Воно ж має вид любіть дружин своїх, і не будьте суворі до мудrosti в самовільній службі й покорі них! **20** Діти, — будьте слухнáні в усьому та в знесíлюванні тіла, та не має якогось батькáм, бо це Господéві приємнє! **21** Батькý, значення, хіба щодо насичення тіла.

3 Отож, коли ви воскресли з Христом, то шукайте того, що вгорі, де сидить Христос по Божій правіці. **2** Думайте про те, що вгорі, а не про те, що на землі. **3** Бож ви вмерли, а життя ваше сховане в Бозі з Христом. **4** Коли з'явиться Христос, наше життя, тоді з'явиться з Ним у славі і ви. **5** Отож, умертвіть ваши земні члени: розпусту, нéчисть, прýстрасть, лиху пожадливість та зажéрливість, що вона ідолослуження,

6 бо гнів Божий приходить за них на неслухнáних. **7** І ви поміж ними ходили колись, як жили поміж ними. **8** Тепер що й для вас є на небі Госпóдь! **2** Будьте же відкиньте і ви все оте: гнів, лютість, тривалі в молитві, і пильнуйте з подякою

— не драту́йте дітей своїх, щоб на дусі не впали вони! **22** Раби, — слухайтесь в усьому тілесних панів, і не працюйте тільки про людське око, немов підлéшуючись, але в простоті серця, боячіся Бога! **23** І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господéві, а не людям! **24** Знайте, що від Господа приймете в нагороду спáдщину, бо служите ви Господéві Христові. **25** А хто кривдить, той одержить за свою кривду. Бо не дивиться Бог на особу!

4 Пани, — виявляйте до рабів справедливість та рівність, і знайте,

в ній! з Молітся разом і за нас, щоб Бог нам відчинив двері слова, — звіщати таємницю Христову, що за неї я й зв'язаний, 4 щоб звістив я її, як звіщати належить мені. 5 Повідьтесь мудро з чужими, використовуючи час. 6 Слово ваше нехай буде завжди ласкаве, припрашене сіллю, щоб ви знали, як ви маєте кожному відповідати. 7 Щó зо мною, то все вам розповість Тихíк, улюблений брат, і вірний служитель і співробітник у Господі. 8 Я саме на те його вислав до вас, щоб довідались ви про нас, і щоб ваші серця він потішив, 9 із Онісимом, вірним та улюбленим братом, який з-поміж вас. Вони все вам розповідять, щó діється тут. 10 Поздоровлює вас Аристáрх, ув'язнений разом зо мною, і Мárко, небіж Варнáвін, — що про нього ви дістали накáзи; як прýде до вас, то прийміть його, — 11 теж Icус, на прізвище Юст, — вони із обрізаних. Для Божого Царства — єдині вони співробітники, що були мені втіхою. 12 Поздоровлює вас Епафрáс, що з ваших, раб Христа Icуса. Він завжди обстоює вас у молитвах, щоб ви досконалі були та наповнені всякою Божою волею. 13 І я свідчу за нього, що він має велику гордівість про вас та про тих, що знаходяться в Лаодикії та в Гіераполі. 14 Вітає вас Лукá, улюблений лікар, та Димáс. 15 Привітайте братів, що в Лаодикії, і Німфáна, і Церкву домашню його. 16 І як бýде прочитаний лист цей у вас, то зробіть, щоб прочитаний був він також у Церкві Лаодикійській, а того, що написаний з Лаодикії, прочитайте і ви. 17 Та скажіть Архíпові: „Доглядай того служіння, що прийняв його в Господі, щоб ти його виконав!“ 18 Привітання моєю рукою Павлововою. Пам'ятайте про пýта мої! Благодать Божа нехай буде з вами! Амíнь.

1 ДО СОЛУНЯН

1 Павло й Силуан та Тимофій до Церкви Солунської в Бозі Отці й Господі Ісусі Христі: благодать вам і мир! **2** Ми дякуємо Богові зáвжди за всіх вас, згадуючи вас у наших молитвах. **3** Ми згадуємо безперестанку про ваше діло віри, і про працю любови, і про терпіння надії на Господа нашого Ісуса Христа, перед Богом і Отцем нашим, **4** знáючи, Богом уліблених братя, про ваше обрा�ння. **5** Бо наша Євáнгелія не булá для вас тільки у слові, а й у силі, і в Дусі Святім, і з великим упéвненням, як знаєте ви, які ми булý поміж вами для вас. **6** I ви стали наслíдувачі нам і Господéві, слово прийнявши в великому утискові з радістю Духа Святого, **7** так що ви стали взíрцем для всіх вíруючих у Македонії та в Ахаї. **8** Bo пронéсся Слово Господнє від вас не тільки в Македонії та в Ахаї, а й до кожного міста прийшла ваша віра в Бога, так що вам непотрібно казати чогось. **9** Вони бо звіщають про нас, який був прихід наш до вас, і як ви навернулись до Бога від ідолів, щоб служити живому й правдивому Богові, **10** і з неба очікувати Сина Його, що Його воскресив Він із мертвих, Ісуса, що визволює нас від майбутнього гніву.

2 Самі бо ви знаєте, братя, прихід наш до вас, що не марний він був. **2** Та хоч ми натéрпілися перед тим, і дізнали зневаги в Філіпах, як знаєте, проте ми відвáжилися в нашім Бозі звіщати вам Божу Євáнгелію з великою боротьбою. **3** Bo поклíкання наше було не з обмані, ані з нечýстості, ані від лукáства, **4** але, як Бог визнав нас гíдними, щоб нам доручити Євáнгелію, ми говоримо так, не людям догоðжуочи, але Богові, що випробóве наші серця. **5** Ми слова пíдлéсливого не вживали нíкóли, як знаєте, і не винні в зажéрливості. Бог свідок тому! **6** Не шукаємо ми слави в людей, ані в вас, ані в інших. **7** Хоч могли ми потúжними бути, як Христові апóстоли, але ми серед вас були

тихí, немов годувáльниця та, яка доглядає дíтей своїх. **8** Так бувши ласкáві до вас, хотіли ми вам передати не тільки Божу Євáнгелію, але й дúші свої, бо булý ви улóблені нам. **9** Bo ви пам'ятаєте, браття, наше стrúдення й утóму: день і ніч ми робили, щоб жодного з вас не обтáжити, і проповíдували вам Божу Євáнгелію. **10** Ви свíдки та Бог, як свято, і праведно, і бездогáнно повóдилися між вами, вíруючими! **11** Бож знаєте ви, як кожного з вас, немов бáтько дíтей своїх власних, **12** просили ми вас, і намóлювали та показували, щоб ви гíдно повóдилися перед Богом, що покликав вас у Своє Царство та в славу. **13** Тому то й ми дякуємо Богові безперестанку, що, прийнявши почуте від нас Слóво Боже, прийнялý ви не як слово людське, але — як правдиво то є — Слóво Боже, що й дíє в вас, вíруючих. **14** Bo стали ви, браття, наслíдувачами Церквам Божим, що в Юдеї в Христі Ісусі, бо те саме і ви були вýтерпіли від своїх земляків, як і тí від юдеїв, **15** що вбили вони Його, і пророків Його, і вигнали нас, і Богові не додожáють, і супротивні всім людям. **16** Вони забороняють нам говорити поганам, щоб спаслися, щоб тим доповнýти їм зáвжди провини свої. **17** А ми, браття, на короткий часóк розлучившися з вами лицем, а не серцем, тим із більшим бажанням силкуváлись побачити ваше лице. **18** Тим то до вас ми хотіли прийти, я, Павло, раз і двíчі, але сатанá перешодив був нам. **19** Bo хто нам надія, чи радість, чи вінок похвалí? Xiba ж то й не ви перед Господом нашим Ісусом в Його прихóді? **20** Bo ви наша слава та радість!

3 Тому то, не стéрпівші більше, ми схотіли зостатися в Атéнах самі, **2** і послали Тимофíя, нашого брата й служíтеля Божого в Христовій Євáнгелії, щоб упéвнити вас та потíшити в вашій вíрі, з щоб ані один не хитався в цíм горі. Самі бо ви знаєте, що на те нас призначено. **4** Bo коли ми булý в вас, то казали вам наперéд, що маємо страждати, як і сталось, і знаєте ви. **5** Тому ѹ

я, не стéрпівши більше, послав довідатись дбали жити спокійно, займатися своїми про вашу віру, щоб часом спокусник вас не справами та заробляти своїми руками, як спокусив, і труд наш не стався б дарéмний. **6** ми вам наказували, **12** щоб ви перед чужими А тепер, як вернувся від вас Тимофíй і приніс пристойно повóдилися, і щоб ні від кóго не нам радісну звістку про віру та вашу любов, залежали! **13** Не хóчу ж я, браття, щоб не і що зáвжди ви маєте добру пам'ять про нас, відали ви про покíйних, щоб ви не сумували, і бажаєте бачити нас, як і ми вас, **7** через те як і інші, що надії не мають. **14** Коли бо ми ми потішились, браття, за вас, у всякому горі віруємо, що Ісус був умер і воскрес, так і та в нашій нýжді, ради вашої віри. **8** Бо тепер покíйних через Ісуса приведé Бог із Ним. **15** ми живемó, якщо в Господі ви стоїтé! **9** Яку Бо це ми вам кажемо словом Господнім, що бо подяку ми мóжемо Богові дати за вас, за ми, хто живе, хто полішений до приходу всю радість, що нею ми тíшимося ради вас Господнього, — ми не попередимо покíйних. перед нашим Богом? **10** Ми вдень та вночі **16** Сам бо Господь із накázом, при голосі ревно мóлімось, щоб побачити ваше лице архáнгела та при Божій сурмí зíйде з неба, та допóвнити те, чого не вистачае вашій вірі. і перше воскрéснуть умерлі в Христі, **17** **11** Сам же Бог і Отець наш, і Господь наш Ісус потім ми, що живемó й зостáлись, бýдемо нехай вýрівняє нашу дорогу до вас! **12** А в вас схóplenі ráзом із ними на хмарах на зúстріч хай примнóжить Госпóдь, і нехай збагатít Господню на повітрі, і так зáвсіди бýдемо з вашу любов один до одного, і до всіх, як і Господом. **18** Отож, потішайте один одного наша є до вас! **13** Нехай Він зміцнít серця цими словами!

ваші невинними в святості перед Богом і
нашим Отцем, при приході Господа нашого
Ісуа з усімá святыми Йогó!

5 А про часí та про побri, брати, не потрібно
писати до вас, **2** бо самі ви докладно те
знаєте, що прийде день Господній так, як

4 А далі, браття, просимо вас та благаємо злодíй вночі. **3** Бо коли говоритимутъ: „Мир в Господі Ісусі, щоб, як прийнялі ви і безпечність“, тоді несподівано прийде від нас, як належить поводитись вам та загíбель на них, як мóка тієї, що носить в догóджувати Богові, — як ви й поводитеся, утрóбі, — і вони не втечуть! **4** А ви, браття, — щоб у тому ще більше зростáли! **2** Бо ви не в тéмряві, щоб той день захопíв вас, знаєте, які вам накáзи дали ми Господом як злодíй. **5** Бо ви всі сини світла й сини Ісусом. **3** Бо це воля Божа, — освячення дня. Не належимо ми ночі, ні тéмряві. **6** ваше: щоб ви береглись від розпусти, **4** щоб Тож не бýдемо спати, як інші, а пильнуймо кожен із вас умів тримати начíння своє та будьмо тверézi! **7** Тí бо, що сплять — в святості й честі, **5** а не в прýстрасній сплять уночі, а ті, що напиваються — вночі похоті, як і „погани, що Бога не знають“. напиваються. **8** А ми, що належимо дневі, **6** Щоб ніхто не кривдив і не визýскував будьмо тверезі, зодягнувшись в бронó віри брата свого в якійбудь справі, бо мéсник й любови, та в шоломі надії спасіння, **9** Госпóдь за все це, як і перше казали ми вам бо Бог нас не призначив на гнів, але щоб та засвідчили. **7** Бо покликав нас Бог не на спасіння одéржали Господом нашим Ісусом нечýтість, але на освячення. **8** Отож, хто Христом, **10** що помер був за нас, щоб, оце відкидаe, зневажае не людíну, а Бога, чи пильнуємо ми чи спимó, укупí з Ним що нам також дав Свого Духа Святого. **9** А ми жили. **11** Утішайте тому один одного, і про братолюбство немає потреби писати до збудóвуйте один одного, — як і чините ви! **12** вас, бо самі ви від Бога нáвчені любити один Благаємо ж, браття, ми вас, — шануйте тих, одного, **10** бо чините те всім братам у всíй що працюють між вами, і в вас старшину́ть Македонії. Благаємо ж, браття, ми вас, щоб у Господі, і навчають вас вони, **13** і в великий у цьому ще більш ви зростали, **11** і пильно любові їх майте за їхню працю. Між собою

заховуйте мир! **14** Благаємо ж, братья, ми вас: напоумлайт непорядних, потішайте малодушних, підтримуйте слабих, усім довготерпіть! **15** Глядіть, щоб ніхто нікому не віддавав злом за зло, але завжди дбайте про добро один для одного й для всіх! **16** Завжди радійте! **17** Безперестанку моліться! **18** Подяку складайте за все, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі. **19** Духа не вгашайте! **20** Не гордуйте пророцтвами! **21** Усе досліджуючи, тримайтесь доброго! **22** Стережіться лихого в усякому вигляді! **23** А Сам Бог миру нехай освятить вас цілком досконало, а непорушений дух ваш, і душа, і тіло нехай непорочно збережені будуть на прихід Господа нашого Ісуса Христа! **24** Вірний Той, Хто вас кличе, — Він і вчинить оте! **25** Братья, моліться за нас! **26** Привітайте всю братські святим поцілунком! **27** Заклинаю вас Господом, — цього листа прочитати перед усіма братами! **28** Благодатъ Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами.
Амінь!

2 ДО СОЛУНЯН

1 Павло, і Силуан, і Тимофій до Солунської Церкви в нашім Бозі Отці й Господі Ісусі Христі: **2** благодать вам і мир від Бога Отця й Господа Ісуса Христа! **3** Ми завжди повинні подяку складати за вас Богові, браття, як і годиться, бо сильно росте віра ваша, і приміожується любов кожного з усіх вас один до єдного. **4** Так що ми самі хвалимось вами по Божих Церквах за ваші страждання та віру в усіх переслідуваннях ваших та в утисках, що їх переносите ви. **5** А це доказ утиском тим, хто вас утискає, **7** а вам, хто утиски терпить, відпочинок із нами, коли сили Своєї, — **8** „вогні полум'яному, що даватиме помсту на тих, хто Бога не знає, і не слухає“ Євангелії Господа нашого Ісуса. **9** Вони кару приймуть, — вічну погибель від лиця Господнього та від слави поту́ги Його, (*aiōnios g166*) **10** як Він прийде того дня прославитися в Своїх святих, і стати дивним у всіх віруючих, бо свідчення наше знайшло віру між вами. **11** За це ми й молимось завжди за вас, щоб наш Бог учинив вас гідними покликання, і міццю наповнив усю добру волю доброти й діло віри, **12** щоб прославилося Ім'я Господа нашого Ісуса в вас, а ви в Ньому, за благодать Бога нашого Його Господа Ісуса Христа.

2 Благаємо ж, браття, ми вас, щодо приходу Господа нашого Ісуса Христа й нашого згромадження до Нього, **2** щоб ви не хвилювалися зараз умом та не жахались ані через духа, ані через слово, ані через листа, що він ніби від нас, — ніби вже настав день Господній. **3** Хай ніхто жодним способом вас не зведе! Но той день не настане, аж

він сяде, як Бог, і за Бога себе видаватиме. **5** Чи ви не пам'ятаєте, як, ще в вас живши, я це вам говорив? **6** І тепер ви знаєте, що саме не допускає з'явитись йому своєчасно. **7** Бо вже діється таємниця беззаконня; тільки Той, Хто тримає тепер, буде тримати, аж поки не буде усунений Він із середини. **8** І тоді то з'явиться той беззаконник, що його Господь Ісус заб'є Духом уст Своїх і знищить з'явленням приходу Свого. **9** Його прихід — за чином сатани — буде з усякою силою й за знаками та з неправдивими чудами, **10** і з усякою обманою неправди між тими, хто праведного Божого суду, щоб стали ви гідні гине, бо любови правди вони не прийняли, щоб їм спастися. **11** І за це Бог пошле їм ви! **6** Но то справедливе в Бога — віддати дію обмани, щоб у неправду повірили, **12** щоб стали засуджені всі, хто не вірив у правду, але полюбив неправедність. **13** А що з'явиться з неба Господь Ісус з анголами ми завжди повинні дякувати Богові за вас, улюблени Господом браття, що Бог вибрав вас спочатку на спасіння освяченням Духа та вірою в правду, **14** до чого покликав Він вас через нашу Євангелію, щоб отримати славу Господа нашого Ісуса Христа. **15** Отже, браття, стійте й тримайтеся передань, яких ви навчились чи то словом, чи нашим посланням. **16** Сам же Господь наш Ісус Христос і Бог Отець наш, що нас полюбив і дав у благодаті вічну потіху та добру надію, — (*aiōnios g166*) **17** нехай ваші серця Він потішить, і нехай Він зміцнить вас у всякому доброму ділі та в слові!

3 Настанку, моліться, браття, за нас, щоб ширилось Слово Господнє та славилось, як і в вас, **2** і щоб ми візволилися від злих та лукавих людей, бо віра — не в усіх. **3** І вірний Господь, що зміцнить вас і збереже від лукавого. **4** А про вас покладаємо надію на Господа, що й чините ви, і чинити будете те, що наказуємо вам. **5** Господь же нехай серця ваші спрямуйе на Божу любов та терпеливість Христову! **6** А ми вам наказуємо, браття, перве прийде відстулення, і віявиться Ім'ям Господа Ісуса Христа, щоб ви цуралися беззаконник, призначений на погибель, **4** кожного брата, що живе по-ледачому, а не за що противиться та несеться над усе, зване переданням, яке прийняли ви від нас. **7** Самі Богом чи святощами, так що в Божому храмі бо ви знаєте, як належить наслідувати нас. Бо

ми поміж вами не сідні справляли, **8** і хліба не їли ні в кого даремно, але в перевтому й напруженні день і ніч працювали, щоб не бути нікому із вас тягарем, **9** не тому, щоб ми влади не мали, але щоб себе за взірця дати вам, щоб нас ви наслідували. **10** Бо коли ми в вас перебували, то це вам наказували, що як хто працювати не хоче, — нехай той не єсть! **11** Бо ми чуємо, що дехто між вами живуть по-ледачому, — нічого не роблять, а тільки вдають, ніби роблять. **12** Таким ми наказуємо та благаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мóвчки вони працювали та власний хліб їли. **13** А ви, браття, не втóмлюйтесь, коли чините добре. **14** Коли ж хто не послухає нашого слова через цього листа, зауважте того, і не майте з ним зносин, щоб він був посоромлений. **15** Та не майте його за неприятеля, а навчайте, як брата. **16** А Сам Госпóдь миру нехай зáвжди дасть вам мир усяким способом. Госпóдь з вами всíмá! **17** Привіт вам моєю рукою Павлою, — це править за знака в усякім листі. Так пишú я. **18** Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами всíмá! Амíнь.

1 Тимофію

честь і слава на вічні віки. Амінь. (aiōn g165)

18 Цього наказа я передаю тобі, сину мій Тимофіє, за тими пророцтвами, що про тебе давніше були, щоб ними провадив ти добру війну, **19** маючи віру та добре сумління, якого дехто відкинулися та й розбилися в Христя Ісуса, Господа нашого! **3** Як я йшов у вірі. **20** Серед них Гіменей та Олександер, Македонію, я тебе вблагаю був позостатися яких я передав сатані, щоб навчились вони не зневажати Бога.

2 Отже, перш над усе я благаю чинити молитви, благання, прохання, подяки за всіх людей, **2** за царів та за всіх, хто при владі, щоб могли ми провадити тихе й мирне життя в усякій побожності та чистості. **3** Бо це добре й присмне Спасителеві нашему Богові, **4** що хоче, щоб усі люди спаслися, і прийшли до пізнання правди. **5** Один бо є Бог, і один Посередник між Богом та людьми, — запевняють. **8** А ми знаємо, що добрий Закон, людина Христос Ісус, **6** що дав Самого Себе на коли хто законно вживає його, **9** та відає те, викуп за всіх. Таке було свідоцтво часу свого, що Закон не покладений для праведного, **7** на що я постявлений був за проповідника але для беззаконних та для неслухнійних, та за апостола, — правду кажу, не обманую, нечестивих і грішників, безбожних та — за вчителя поганів у вірі та в правді. **8** нечистих, для зневажників батька та Отож, хочу я, щоб м'які чинили молитви зневажників матері, для душогубців, **10** на кожному місці, підймаючи чисті руки розпусників, мужоложників, розбійників, без гніву та сумніву. **9** Так само й жінкі, неправдомовців, кривоприсяжників, і для — у скромнім убранині, з соромливістю та всього іншого, що противне здоровій науці, невіянністю, — нехай прикрашають себе не **11** за славною Євангелією благенного Бога, плетінням волося, не коштовними шатами, яка мені звірена. **12** Я дяку складаю Тому, **10** але добрими вчинками, як то лічить Хто зміцнив мене, — Христу Ісусу, Господу жінкам, що присвячуються на побожність. нашему, що мене за вірного визнав і **11** Нехай жінка навчається мовчачі в повній постарівши на службу, **13** мене, що давніше був покорі. **12** А жінці навчати я не дозволяю, ані богозневажник, і гнобитель, і напасник, але панувати над мужем, але бути в мовчанні. **13** був помилуваний, бо я те чинив нетямучий Адам бо був створений перше, а Єва потому. **14** Адам не був звідений, але, зведена бувши, **14** жінка попала в переступ. **15** Та спасеться вона дітородженням, якщо пробуватиме в вірі й любові, та в посвяті з розвагою.

3 Вірне це слово: коли хто епіскопства хоче, — доброго діла він праґне. **2** А епіскоп має бути бездоганний, муж однієї дружини, тверезий, невинний, чесний, гостинний до приходнів, здібний навчати, **3** не п'яніця, не заводіяка, але тихий,

несварлівий, не сріблолюбець, 4 щоб добре вправа тілесна мало корісна, а благочестя рядів власним домом, що має дітей у корісне на все, бо має обйтницю життя слухнності з повною чесністю, — 5 бо теперішнього та майбутнього. 9 Вірне це хто власним домом рядіти не вміє, як він слово, і гідне всякого прийняття! 10 Бо зможе пильнувати про Божу Церкву? — 6 на це ми й працюємо і знісими ганьбу, не новонавернений, щоб він не запишався, і що надію кладемо на Бога Живого, Який не впав у ворожий осуд. 7 Треба, щоб мав усім людям Спаситель, найбільше ж для він і добре засвічення від чужинців, щоб вірних. 11 Наказуй оце та навчай! 12 Нехай не впасти в догану та в сітку диявольську. молодим твоїм віком ніхто не гордіє, але 8 Так само дияконі мають бути поважні, будь зразком для вірних у слові, у житті, не двомовці, не багато віддані вину, не у любові, у дусі, у вірі, у чистості! 13 Поки соромнозахаланні, 9 такі, що мають таємницю прийду я, пильний читання, нагадування віри при чистім сумлінні. 10 Отже, і вони та науки! 14 Не занедбуй благодатного дара нехай перш випробовуються, а потому хай в собі, що був даний тобі за пророцтвом служать, якщо будуть бездоганні. 11 Так само із покладенням рук пресвітерів. 15 Про це жінкі нехай будуть поважні, не обмовліві, піклуйся, у цім пробувай, щоб успіх твій був тверезі та вірні в усьому. 12 Дияконі мусять явний для всіх! 16 Уважай на самого себе та бути мужі однієї дружини, що добре рядять на науку, тримайся цього. Бо чінчи так, ти дітьмій й своїми домами. 13 Бо хто добре виконує службу, той добрій ступінь набуває собі та велику відвагу в вірі через Христа Ісуса. 14 Це пишү я тобі, і сподіваюсь до тебе прийти незабаром. 15 А коли я спізнююся, то щоб знати ти, як треба поводитися в Божому домі, що ним є Церква Бога Живого, стовп і підвальина правди. 16 Безсумнівно, велика це таємниця благочестя: Хто в тілі з'явився, Той оправданий Духом, анголам показався, проповіданий був між народаами, увірувано в Нього в світі, Він у славі вознісся!

5 Старшого не докоряй, але вмовляй, немов батька, а молодших — як братів, 2 старших жінок — немов матірок, молодших — як сестер, зо всякою чистістю. 3 Шануй вдів, удів правдивих. 4 А як має вдовиця яка дітей чи внучат, нехай учиться перше побожно шанувати родину свою, і віддячуватися батькам, бо це Богові вгодно. 5 А вдовиця правдива й самотня надію складає на Бога, та перебуває день і ніч у молитвах і благаннях. 6 А котра у розкошах живе,

4 А Дух ясно говорить, що від віри — та живою померла. 7 І це наказуй, щоб відступляться дехто в останні часі, ті, були непорочні. 8 Коли ж хто про своїх, хто слухає духів підступних і наук дімонів, особливо ж про домашніх не дбає, той 2 хто в лицемірстві говорить неправду, і вирікся віри, і він гірший від невірного. 9 спалив сумління своє, 3 хто одріжується від іжі, яку шістдесятлітню, що була за дружину одному Бог створив на поживу з подякою віруючим чоловікові, 10 засвідчену в добрих ділах, якщо та тим, хто правду пізнав. 4 Кожне бо дітей віховала, якщо подорожніх приймала, Боже творив добро, і ніщо не негідне, що якщо ноги святым умивала, якщо помагала приймаємо з подякою, 5 воно бо освячується обездоленим, якщо всякий добрий учинок Божим! Словом і молитвою. 6 Як бу́деш виконувала. 11 Але вдів молодих не приймай, оце подавати братам, то будеш ти добрий бо вони, розпалівшись, хочуть, наперекріслу служитель Христа Ісуса, годований словами Христові, заміж виходити, 12 через що мають віри та доброї науки, що за нею слідом осуд, бо від першої віри відкинулись. 13 ти пішов. 7 Цурайся нечистих та бáбських А разом із тим неробітні вони, бо вчаться байбóк, а правляться в благочесті. 8 Бо ходити по домах, і не тільки неробітні, але

й лепетліві, і занадто цікаві, і говорять, думають, ніби благоче́стя — то зиск. Цурайся чого не годиться. 14 Отож бо, я хочу, щоб таких! 6 Великий же зиск — то благоче́стя із молодші заміж виходили, родили дітей, задоволенням. 7 Бо ми не принесли в світ домом рýдили, не давали противникові нічого, то нічого не можемо й вінести. 8 А ані жодного побуду для лихомовства. 15 як маєм поживу та одяг, то ми задоблені Бо вже дехто пішли слідом за сатаною. бýдьмо з того. 9 А ті, хто хоче багатіти, 16 А коли має вдів який вірний, нехай їх упадають у спокуси та в сітку, та в числénні утримує, а Церква нехай не обтяжується, нерозумні й шкідливі пожадливості, що щоб могла вона втримувати вдів правдивих. втручають людей на заглáду й загибель. 10 17 А пресвітери, які добре пильнують дíла, Бо корень усього лихого — то грошолюбство, нехай будуть наділені подвійною честю, а якому віддавшись, дехто відбились від віри надто ті, хто працює у слові й науці. 18 й поклали на себе великі страждання. 11 Бо каже Писання: „Не в'яжи рота волові, Але ти, о Божа людіно, утікай від такого, а що молотить“, та: „Вартий працівник своєї женися за праведністю, благоче́стям, вірою, нагорóди. 19 Не приймай скарги проти любов'ю, терпеливістю, лагідністю! 12 Змагай пресвітера, хібащо при двох чи трьох добрим змáгом віри, ухопися за вічне життя, свідках. 20 А тих, хто грішить, картай перед до якого й покликаний ти, і визнав був добре усіма, щоб і інші страх мали. 21 Заклинаю визнання перед свідками багатьма. (aiōnios тебе перед Богом й Ісусом Христом та 9166) 13 Наказую перед Богом, що ожівлює вибраними а́нголами, щоб ти заховав це все, і перед Христом Ісусом, Який добре без лицемірства, нічого не роблячи з визнання засвідчив за Пóнтия Пилата, 14 щоб упередженням. 22 Не рукопокладай скоро додéржав ти заповідь чистою та бездоганною нікого, і не приставай до чужих гріхів. аж до з'явлення Господа нашого Ісуса Христа, Бережи себе чистим! 23 Води більше не пий, 15 що його свого часу покаже блаженний але трохи вина заживай ради шлунка твого і єдиний міцний, Цар над царями та Пан та частих недýгів твоїх. 24 У інших людей над панами, 16 Єдиний, що має безсмертя, гріхи явні і йдуть перед ними на осуд, а за і живе в неприступному свіtlі, Якого не іншими йдуть слíдкома. 25 Явні так само бачив ніхто із людей, ані бачити не може. Йому й вічна влада, амінь! (aiōnios 9166) 17 Наказуй багатим за віку теперішнього, щоб не неслisя вýсоко, і щоб надїї не клали на багатство непевне, а на Бога Живого, 18 щоб рobili добро, багатілися в щедро дає нам усе на спожýток, (aiōn 9165) 19 щоб збирали собі скарб, як добру основу в добрих дíлах, були щедрі та пильні, 20 щоб збирали собі скарб, як добру основу в майбутньому, щоб прийняти правдиве життя. 20 О Тимофíю, бережи передання, стережися марного базíкання та суперéчок знання, неправдиво названого так. 21 Дехто зіпсутого розуму й позбавлених правди, які

2 Тимофію

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, за обітницею життя, що в Христі Ісусі, **2** до Тимофія, сина улюблениго: благодаті, милість, мир від Бога Отця й Христа Ісуса, Господа нашого! **3** Яку Богові, Якому служу від предків чистим сумлінням, що тебе пам'ятаю я завжди в молитвах своїх день і ніч. **4** Я бажаю побачити тебе, пам'ятуючи сльози твої, щоб наповнитись радістю. **5** Я приводжу на пам'ять собі твою нелицемірну віру, що перше була оселілася в бабі твоїй Лоїді та в твоїй матері Евнікії; певен же я, що й у тобі вона оселілась. **6** З цієї причини я нагадую тобі, щоб ти розгрівав Божого дара, який у тобі через поклдання рук моїх. **7** Бо не дав нам Бог духа стрáху, але сили, і любови, і здорового розуму. **8** Тож, не соромся засвідчення Господа нашого, ні мене, Його в'язня, але страждай з Євангелією за силою Бога, **9** що нас спас і покликав святым пóкликом, — не за наші діла, але з волі Своєї та з благодаті, що нам дáна в Христі Ісусі попéреду вічних часів. (aiōnios g166) **10** А тепер об'явíлась через з'явлення Спасителя нашого Христа Ісуса, що й смерть зруйнував, і вивів на світло життя та нетління Євангелію. **11** що для неї я був настановлений за проповідника, апостола й учителя. **12** З цієї причини й терплю ї оце, але не соромлюсь, бо знаю, в Кого я ввірував та впевнився, що має Він силу заховати на той день застáву мою. **13** Май же за взір здорових слів ті, які від мене почув ти у вірі й любові, що в Христі Ісусі вона. **14** Добро припоручене стережи Святым Духом, що в нас пробувáє. **15** Ти знаєш оце, що відвернулися від мене всі, хто в Азії, а між ними Фігель та Гермоген. **16** Хай Господь подасть милосердя Онисифоровому дому, бо він часто мене підкріпляв і кайданів моїх не соромився. **17** А коли він до Риму прибув, шукав мене пильно й знайшов, — **18** хай Господь йому дасть знайти милість

від Господа в день той, — скільки ж він послужив був в Ефесі мені, ти відаеш краще!

2 Отож, сину мій, зміцняйся в благодаті, що в Христі Ісусі вона! **2** А що чув ти від мене при багатьох свідках, те передай вірним людям, що будуть спроможні й інших навчити. **3** А ти терпи лихо, як добрий воїк Христа Ісуса! **4** Бо жоден воїк не в'яжеться в справи життя, аби догоditи тому, хто військо збирає. **5** А як хто йде на змаги, то вінкá не одержує, якщо незаконно змагається. **6** Трудящому хліборобові належиться першому покуштувати з плоду. **7** Розумій, що я говорю. А Господь нехай дасть тобі розум у всьому. **8** Пам'ятай про Ісуса Христа з насіння Давідового, що воскрес із мертвих, за моєю Євангелією, **9** за яку я терплю муки аж до ув'язнення, як той злочинець. Але Слова Божого не ув'язнити! **10** Через це перенóшу я все ради вýбраних, щоб і вони доступили спасіння, що в Христі Ісусі, зо славою вічною. (aiōnios g166) **11** Вірне слово: коли разом із Ним ми померли, то й житимемо разом із Ним! **12** А коли терпимо, то будемо разом також царювати. А коли відцuраємо, то й Він відцuрається нас! **13** А коли ми невірні, зостається Він вірним, бо не може зректися Самого Себе! **14** Нагадуй про це й заклинай перед Богом, щоб не сперечались словами, бо нінáшо воно, хіба слухачам на руїну. **15** Силкуйся поставити себе перед Богом гідним, працівником бездоганним, що вірно навчає науки правди. **16** Стережися ж базíкань марніх, бо вони ще більше провадять до безбожності, **17** а їхне слово, як рак, буде шíритися. Від таких Гіменéй і Філіт, **18** що вони погрішилися в правді, казавши, що воскресіння було вже, і віру деяких руйнують. **19** Та однако стойте міцнá Божа основа та має печатку оцю: „Господь знає тих, хто Його“, та: „Нехай від неправди відстúпиться всякий, хто Господнє Ім'я називає!“ **20** А в великому домі знаходиться посуд не тільки золотий та срібний, але й дерев'яний та гlйняний, і одні посудини на честь, а другі на

нечесть. 21 Отож, хто від цього очистить чого тебе навчено, і що тобі звіreno, відаючи себе, буде посуд на честь, освячений, тих, від кого навчився був ти. 15 І ти знаєш з потрібний Володареві, приготований на дитинства Писання святе, що може зробити всяке добре діло. 22 Стережися молодечих тебе мудрим на спасіння вірою в Христа пожадливостей, тримайся праведности, Ісуса. 16 Усе Писання Богом нáдхнене, і віри, любови, миру з тими, хто Господа корýсне до навчання, до докору, до направи, кличе від чистого серця. 23 А від нерозумних до виховання в праведності, 17 щоб Божа та від невчених змага́нь ухиляйся, зневажа́й, людина була досконала, до всякого доброго що вони родять сваркі. 24 А раб Господній не дíла готова.

повинен сваритись, але бути привітним до всіх, навчальним, до лíха терплячим, 25 що навчав би противників із лагідністю, чи Бог їм не дасть покаяння, щоб правду пізнати, 26 щоб визволитися від сітки диявола, що він уловив їх для рóблення волі своєї.

4 Отже, я свідкую тобі перед Богом і Христом Ісусом, що Він має судити живих і мертвих за Свого приходу та за Свого Царства. 2 Проповідуй Слово, допоминайся вчáсно-невчáсно, докоряй, забороняй, переконуй з терпеливістю та з

3 Знай же ти це, що останніми днями наукою. 3 Настане бо час, коли здорової настануть тяжкі часі. 2 Будуть бо люди науки не будуть триматись, але за своїми тоді самолюбні, грошолюбні, зарозумілі, пожадливостями виберуть собі вчителів, горді, богозневажники, батькам неслухнáні, щоб вони їхні вýха влéщували. 4 Вони слух невдячні, непобожні, 3 нелюбовні, свíй від правди відвернуть та до байóк запеклі, осудливі, нестримливі, жорстокі, нахýляться. 5 Але ти будь пíльний у всьому, ненáвисники добра, 4 зрадники, нахабні, терпи лихо, виконуй працю благовісника, бундючні, що більше люблять розкоші, сповнáй свою службу. 6 Бо я вже за жертву аніж люблять Бога, — 5 вони мають вигляд стаю, і час відходу моого вже настав. 7 Я благочéстя, але сили його відреклися, змагався добрым змáгом, свíй бíг закінчíв, Відвертáйся від таких! 6 До них бо належать вíру зберіг. 8 Настанку мені призначається і ті, хто пролазить до хат та зводить жінок, вінок праведности, якого мені того дня дасть гріхами обтяженіх, ведених усякими Господь, Суддя праведний; і не тільки мені, пожадливостями, 7 що вони зáвжди вчаться, та ніколи не можуть прийти до пізнання правди. 8 Як Янній та Ямврій протиставилися були Мойсееві, так і ці протистáвляться правді, люди зíпсутого розуму, нéуки щодо вíри. 9 Та більше не матимутъ ýспíху, — бо всім виявиться їхній мені він потрібний для служби. 12 А Тихíка бéзум, як і з тими булó. 10 Ти ж пíшов услíд послав я в Ефес. 13 Як будеш іти, то плаща за мною наукою, поступóванням, зáмíром, принесí, що його я в Троаді зоставив у вíрою, витрива́лістю, любов'ю, терпеливістю, Кárпа, і книжкí, особливо пергаменóві. 14 11 переслíдуваннями та страждáннями, що Котлár Олександер накóїв був лиха чимало спíткали були мене в Антіохїї, в Іконії, у мені... Нехай Госпóдь йому віддасть за його Лíстрах, — такі переслíдування переніс я, вчинками! 15 Стережись його ти, бо він та Госпóдь від усіх мене визволив. 12 Та й мíцно противився нашим словам! 16 При усі, хто хоче жити побожно у Христі Ісусі, першій моїй обороні жоден не був при мені, — будуть переслíдувані. 13 А люди лихі та дурíсвіти матимутъ ýспíху злому, звóдячи того не полíчить! 17 Але Госпóдь став при зvéдені бувши. 14 А ти в тім пробувáй, мені та й мене пídkріпíв, щоб проповідь

виконалась через мене, та щоб усі погани почули її. І я війзволився з пащі лéб'ячої. **18**
А від усякого вчинку лихого Господь мене війзволить та збереже для Свого Небесного Царства. Йому слава на віки вічні, амінь!
(αὶον γε 165) **19** Поздоров Прискіллу й Акілу та дім Онисіфора. **20** Ерáст позоставси в Корýнті, а Трохýма лишив я slabóго в Мíлéti.
21 Попильнýй прийти до зими. Вітає тебе Еввúл, і Пуд, і Лин, і Клávdія, і вся браття. **22** Господь з твоїм духом! Благодáть з вами!
Амінь.

До Тита

1 Павло, раб Божий, а апостол Ісуса Христа, по вірі вибраних Божих і пізнанні правди, що за благочестям, **2** в надії вічного життя, яке обіцяє був від вічних часів необмънливий Бог, (aiōnios g166) **3** і чáсу свого з'явив Слово Своє в проповідannі, що доручене було мені з наказу Спасителя нашого Бога, — **4** до Тита, щирого сина за спільною вірою: благодать, милість та мир від Бога Отця й Христа Ісуса, Спасителя нашого! **5** Я для того тебе полішив був у Кріті, щоб ти впорядкував недокінчене та пресвітерів настановів по містах, як тобі я звелів, — **6** коли хто бездоганний, муж єдиної дружини, має вірних дітей, недокорених за блуд або неслухняність. **7** Бо епіскоп мусить бути бездоганний, як Божий доморядник, не самолюбний, не гнівлівий, не п'яніця, не заводіяка, не корісливий, **8** але гостинний до приходнів, добролюбець, поміркований, справедливий, побожний, стриманий, **9** що тримається вірного слова згідно з наукою, щоб мав силу й навчати в здоровій науці, і переконувати противних. **10** Багато бо є неслухняних, марнослобівців, зводників, особливо ж з обрізаних, — **11** ім треба устá затуляти: вони цілі доми баламутять, навчаючи, чого не належить, для зиску брудного. **12** Сказав один з них, їхній власний пророк: „Крітяни завжди брехливі, люті звірі, черевані лініви“! **13** Це свідоцтво правдиве. Ради цієї причини докоряй їм сурово, щоб у вірі здорові були, **14** і на юдейські байки не вважали, ані на накази людей, що від правди відвертаються. **15** Для чистих все чисте, а для занечищених та для невірних не чисте ніщо, але занечистилися і розум їхній, і сумління. **16** Вони твердять, немов знають Бога, але відкидаються вчинками, бувши бридкі й неслухняні, і до всякоого доброго діла нездатні.

2 А ти говори, що відповідає здоровій науці. **2** Щоб старі чоловіки тверезі були, поважні, помірковані, здорові у вірі, у

любові, у терпеливості. **3** Щоб старі жінки в своїм стані так само були, як належить святым, — не обмовниці, не віddані п'янству, навчали добра, **4** щоб навчали жінок молодих любити своїх чоловіків, любити дітей, **5** щоб були помірковані, чисті, господарні, добрі, слухняні своїм чоловікам, щоб не зневажалося Боже Слово. **6** Так само благай юнаків, щоб були помірковані. **7** У всім сам себе подавай за зразка добрих діл, у навчанні непорушенні, повагу, **8** слово здорове, неосудливе, щоб противник був засоромлений, не мавши нічого лихого казати про нас. **9** Раби щоб корилися панам своїм, щоб догоджали, не перечили, **10** не крали, але виявляли всяку добру вірність, щоб у всьому вони прикрашали науку Спасителя нашого Бога. **11** Бо з'явилася Божа благодать, що спасає всіх людей, **12** і навчає нас, щоб ми, відчуравши безбожності та світських пожадливостей, жили помірковано та праведно, і побожно в теперішнім віці, (aiōn g165) **13** і чекали блаженної надії та з'явлення слави великого Бога й Спаса нашого Христа Ісуса, **14** що Самого Себе дав за нас, щоб нас визволити від усякого беззаконства та очистити Собі людей вибраних, у добрих ділах запопадливих. **15** Оце говори та нагадуй, та з усяким наказом картай. Хай тобою ніхто не погордゥє!

3 Нагадуй їм, щоб слухали віади верховної корилюся їй, і до всякого доброго діла готові були, **2** щоб не зневажали нікого, щоб були не сварливі, а тихі, виявляючи повну лагідності усім людям. **3** Бо колись були й ми нерозсудні, неслухняні, зв'edenі, служили різним пожадливостям та розкошам, жили в злобі та в зáздрощах, бридкими були, ненáвиділи один бдного. **4** А коли з'явилася благодать та людінолюбство Спасителя, нашого Бога, **5** Він нас спас не з діл праведности, що ми їх учинили були, а з Своїї милости через обмиття відродження й обновлення Духом Святым, **6** Якого Він щедро вилив на нас через Христа Ісуса, Спасителя нашого, **7** щоб ми виправдались

Його благодаттю, і стали спадкоємцями
за надією на вічне життя. (αἰδημία g166) 8

Вірне слово, і я хочу, щоб ти і про це
впевнів, щоб ті, хто ввірував у Бога, дбали
про добре діла пильнувати. Для людей оце
добре й корисне! 9 Вистергайсь нерозумних
змагань, і родоводів, і спорів, і суперечок
про Закон, — бо вони некорисні й марні.
10 Людіни єретика, по першім та другім
наставлennі, відрікайся, 11 знатиши, що
зіпсувся такий та грішить, і він сам себе
засудив. 12 Як пришлю я до тебе Артема
або Тихіка, поквапся прибути до мене
в Нікополь, бо думаю там перезимувати.
13 Законника Зіну та Аполлоса вишли
квапливо вперед, щоб для них не забракло
нічого. 14 Нехай же навчаються й наші дбати
про добре діла при конечних потребах, щоб
безплодні вони не були. 15 Вітають тебе всі,
хто зо мною. Вітай тих, хто любить нас у
вірі. Благодатъ з вами всіма! Амінь.

До Филимона

приготуй і помéшкання, бо надіюся я, що за ваші молýти я буду дарований вам. 23

1 Павло, в'язень Христа Ісуса, та брат Тимофíй, улóбленому Филимóнові й Ісусí, 24 Мáрко, Аристáрх, Димáс, Лукá, — мої співробітниківі нашому, 2 і сестрі любій співробітники. 25 Благодáть Господа Ісуса Апфíї, і співвойовникові нашому Архíпові, Христа з вашим духом! Амíнь.

і Церкви домашній твоїй: з благодать вам і мир від Бога Отця нашого Й Господа Ісуса Христа! 4 Я зáвсіди дякую Богові моéму, коли тебе згадую в молитвах своїх. 5 Бо я чув про любов твою й вíру, яку маєш до Господа Ісуса, і до всіх святих, 6 щоб спíльність вíри твоєї дíяльна була в пíзнáнні всякого добра, що в нас для Христа. 7 Бо ми маємо радість велику й потíху в любові твоїй, серця бо святих заспокóїв ти, брате. 8 Через це, хоч я маю велику відвагу в Христі подавати накáзи тобі про потрібне, 9 але більше з любови благаю я, як Павло, старíй, тепер же ще й в'язень Христа Ісуса. 10 Благаю тебе про сина свого, про Онíсима, що його породив я в кайдáнах своїх. 11 Колись то для тебе він був непотрібний, тепер же для тебе й для мене він дуже потрібний. 12 Тобі я вертаю його, того, хто є неначе серце мое. 13 Я хотів був тримати його при собі, щоб він замість тебе мені послужив у кайдáнах за Євáнгелію, 14 та без волі твоєї нічого робити не хотів я, щоб твíй добрий учинок не був нíби вýмушений, але добровільний. 15 Но може для того він був розлучився на час, щоб навíки прийняв ти його, (aiōnios g166) 16 і вже не як раба, але вище від раба, — як брата улóбленого, особливо для мене, а тим більше для тебе, — і за тíлом, і в Гóсподі. 17 Отож, коли маєш за друга мене, то прийми його, як мене. 18 Коли ж він чим скрýвдив тебе або винен тобі, — полічи це мені. 19 Я, Павло, написав це рукою своею: „Я вíддам“, щоб тобі не казати, що ти навіть самóго себе мені винен. 20 Так, брате, — нехай я одéржу те, що від тебе прохаю в Гóсподі. Заспокой мое серце в Христі! 21 Пересвідчений я про слухнáність твою, і тобі написав оце, відаючи, що ти зробиш і більше, нíж я говорю. 22 А разом мені

До євреїв

1 Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв був Бог до отців через пророків, **2** а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і вікі Він створив. (aiōn g165) **3** Він був сяєвом слави та образом істоти Його, тримав усе словом сили Своєї, учинив Собою очищення наших гріхів, — і засів на правіці величности на висоті. **4** Він остільки був ліпший понад анголів, оскільки славніше за них успадкував Ім'я. **5** Кому́ бо коли з анголів Він промовив: „Ти Мій Син, — Я сьогодні Тебе породив!“ I знóву: „Я буду Йому за Отця, а Він Мені буде за Сина!“ **6** I коли знов Він уводить на світ Перворідного, то говорить: „І нехай Йому вклóнятися всі анголи Божі!“ **7** А про анголів Він говорить: „Ти чиниш духів анголáми Своїми, а паліючий огонь — Своїми слугами“. **8** А про Сина: „Престол Твій, о Боже, навік ві́ку; бéрло Твого царювáння — бéрло праведности. (aiōn g165) **9** Ти полюбив праведність, а беззаконня зененáвидів; через це намастíв Тебе, Боже, Твій Бог оливою радости більше, ніж дрúзів Твоїх“. **10** I: „Ти, Господи, землю колись заклáв, а небо — то закінчиться!“ **11** Кому з анголів Він промовив коли: „Сядь праворуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ **12** Чи не всі вони дýхи служебці, що їх посилають на службу для тих, хто має спасіння вспадкувати?

2 Через це подобає нам більше вважати на почуте, щоб ми не відпали коли. **2**

Коли бо те слово, що сказали його анголій, було певне, а всякий переступ та непослуш прийнялі справедливу заплату, **3** то як ми втечемо, коли ми не дбали про таке велике спасіння? Воно проповідувалося спочатку

від Гóспода, ствérдилося нам через тих, хто почув, **4** коли Бог був засвідчив ознаками й чудами, і різними силами та обдаруванням Духом Святим із волі Своєї. **5** Бо Він не піддав анголáм світ майбутній, що про нього говоримо. **6** Ale хтось десь засвідчив був, кажучи: „Щó є чоловíк, що Ти пам'ятáеш про нього, і син лібдський, якого відвідуеш? **7** Ти його вчинив мало меншим від анголів, і честю й величністю Ти вінчаєш його, і поставив його над ділами рук Своїх, **8** усе піддав Ти під ноги Йому“! А коли Він піддавше было Йому все, то не залишив нічого Йому непіддáного. А тепер ще не бачимо, щоб піддáне мало чим уменшеним від анголів, що за перетéрплення смерти Він увінчаний честю й величністю, щоб за благодáттю Божою смерть скуштувáти за всіх. **10** Bo належало, щоб Той, що все ради Нього й усе від Нього, Хто до слави привів багато синів, Провідника їхнього спасіння вчинив досконалім через страждання. **11** Bo Xto освячує, і ті, хто освячується — усі від Одного. З цієї причини не соромиться Він звати братами іх, кажучи: **12** „Сповіщу про Ім'я Твоє браттям Своїм, буду хвалити Тебе серед Церкви“! **13** I ще: „На Нього я бýду надіятися“! I ще: „Ото Я та чин Твоїх рук. **11** Загинуть вони, а Ти будеш стояти, — всі вони, як той одяг, постáріють. **12** Як одежу, їх зміниш, — і минуться вони, а Ти зáвжди Той Сáмий, і роки Твої не закінчаться!“ **13** Кому з анголів Він промовив коли: „Сядь праворуч Мене, доки не покладу Ти діти, яких Бог Мені дав“. **14** A що діти стали спільниками тіла та крові, то й Він став учáсником їхнім, щоб смерть знищити того, хто має владу смерти, цебто диявола, **15** та визволити тих усіх, хто все життя стрáхом смерти тримався в неволі. **16** Bo приймає Він не Анголів, але Авраамове насіння. **17** Тому мусів бути Він у всьому подібний братам, щоб стати милостíвим та вірним Первосящеником у Божих справах, для вблагання за гріхи людей. **18** Bo в чому був Сам постраждав, вýпробовуваний, у тому Він може й вýprobóуваним помогти.

3 Отож, святі брати, учасники небесного поклýкання, уважайте на Апóстола й Первосященика нашого ісповідання, Icusa, **2** що вірний Тому, Хто настановив Його, як був і Мойсей у всім домі Його, **3** бо гідний

Він вищої слави понад Мойсея, поскільки до місця Мого відпочинку не ввійдуть вони“, будівничий має більшу честь, аніж дім. 4 хоч діла Його були вчинені від закладин Усякий бо дім хтось буде, а Той, хто все світу. 4 Бо колись про день сьомий сказав Він збудував, — то Бог. 5 І Мойсей вірний був у отак: „І Бог відпочив сьомого дня від усієї всім домі Його, як слуга, на свідоцтво того, праці Своєї“. 5 А ще тут: „До Мого відпочинку що сказати повинно булó. 6 Христос же, як не ввійдуть вони!“ 6 Коли ж залишається Син, у Його домі. А дім Його — ми, коли ото, що деякі ввійдуть до нього, а ті, кому тільки відвагу й похвалу надії додержимо Євангелія була перше звіщенна, не ввійшли певними аж до кінця. 7 Тому то, як каже Дух за непослух, 7 то ще призначає Він деякий Святий: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, день, — „сьогодні“, бо через Давида говорить 8 не робіть затверділими ваших сердéць, як по такім довгім ча́сі, як вище вже сказано: під час нарікань, за дня випробування на „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть пустині, 9 де Мене випробовували отці ваши, затверділими ваших сердéць!“ 8 Бо коли б Мене випробовували, і бачили працю Мою Ісус (Навин) дав їм відпочинок, то про інший сорок років. 10 Через це Я розгніався був день не казав би по цьому. 9 Отож, людові на той рід і сказав: Постійно вони блудять Божому залишається суботство, спочинок. серцем, вони не пізнали доріг Моїх, 11 тому 10 Хто бо ввійшов був у Його відпочинок, Я присягнув у гніві Своїм, що вони до Мого то й той відпочив від учників своїх, як відпочинку не ввійдуть! 12 Стережіться, і Бог від Своїх. 11 Отож, попильнуймо братій, щоб у комусь із вас не було злого ввійти до того відпочинку, щоб ніхто не серця невірства, що воно відступало б від потрапив у непослух за прикладом тим. 12 Бога Живого! 13 Але кожного дня заохочуйте Бо Боже Слово живе та діяльне, гостріше один єдного, доки зветься „Сьогодні“, щоб від усякого меча обосічного, — проходить запеклим не став котрій з вас через підступ воно аж до поділу душі й духа, суглобів та гріха. 14 Бо ми стали учасниками Христа, мозків, і спосібне судити думкі та наміри коли тільки почате життя ми затримаємо сéрця. 13 І немає створіння, щоб сковалось певним аж до кінця, 15 аж поки говориться: перед Ним, алé все нагé та відкрите перед „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть очима Його, — Йому дамо звіт! 14 Отож, затверділими ваших сердéць, як під час мавши великого Первосвященика, що небо нарікань! 16 Котрі бо, почувши, розгнівали перейшов, Ісуса, Сина Божого, тримáмося Бога? Чи не всі, хто з Єгипту вийшов з визнання нашого! 15 Бо ми маємо не такого Мойсеєм? 17 На кого ж Він „гніався був Первосвященика, що не міг би співчувати сорок років?“ Хіба не на тих, хто згрішив, що слабостям нашим, але вий пробованого в їхні „кості в пустині полягли?“ 18 Проти кого усьому, подібно до нас, окрім гріха. 16 Він „був присягався, що не ввійдуть вони до Отож, приступаймо з відвагою до престолу Його відпочинку, „як не проти неслухняних?“ благодаті, щоб прийняти милість та для 19 І ми бачимо, що вони не змогли ввійти за своєчасної допомоги знайти благодать. невірство.

5 Кожен бо первосвященик, що з-між людей

4 Отже, бýмося, коли зостається обітниця вибирається, настановляється для людей входу до Його відпочинку, щоб не на служіння Богові, щоб приносити дáри виявилось, що хтось із вас опізнився. 2 Бо та жертви за гріхи, 2 і щоб міг співчувати Євангелія була звіщенна нам, як і тим. Але не недосвідченим та заблúдженим, бо й сам він принесло пожитку їм слово почуте, бо воно перéйнятій слабістю. 3 І тому він повинен не злучилося з вірою слухачів. 3 До Його як за людей, так само й за себе самого відпочинку вхóдимо ми, що ввірували, як принoсити жертви за гріхи. 4 А чести цієї Він провістив: „Я присяг був у гніві Своїм, що ніхто не бере сам собою, а покликаний

Богом, як і Аарон. 5 Так і Христос, — не Сам будяччя, — непотрібна вона та близька до Він прославив Себе, щоб Первосвящеником прокліття, а кінець її — спалення. 9 Та ми стати, а Той, що до Нього сказав: „Ти Мій сподіваємось, любі, крашого про вас, що Син, Я сьогодні Тебе породів“. 6 Як і спасіння тримається, хоч говоримо й так. на іншому місці говорить: „Ти Священик 10 Та не є Бог несправедливий, щоб забути навіки за чином Мелхиседековим“ (aiōn g165) 7 Він за днів тіла Свого з голосінням в Ім'я Його ви, що святим послужили та великим та слізмі приніс був благанняй служите. 11 Ми ж бажаємо, щоб кожен молитви до Того, Хто від смерти Його міг із вас виявляв таку саму завзятість на спаси, — і був вислуханий за побожність певність надії аж до кінця, 12 щоб ви не Свою. 8 I хоч Сином Він був, проте розлінились, але переймали від тих, хто навчився послушу з того, що вистраждав обітниці вспадкове вірою та терпеливістю. був. 9 А вдосконаливши, Він для всіх, 13 Бо Бог, обітницю давши Авраамові, як не хто слухнайший Йому, спричинився для міг ніким вищим поклястися, поклявся Сам вічного спасіння, (aiōn g166) 10 і від Бога Собою, 14 говорячи: „Поблагословити — Я був названий Первосвящеником за чином кінче тебе поблагословлю, та розмножити Мелхиседековим. 11 Про це нам би треба — розмножу тебе!“ 15 I, терплячи довго багато казати, та висловити важко його, бо отак, Авраам одержав обітницю. 16 Bo люди нездібні ви стали, щоб слухати. 12 Ви бо клянуться вищим, і клятва на ствердження за віком повинні бути вчителями, але ви кінчає всяку їхню суперечку. 17 Тому Й Бог, потребуєте ще, щоб хтось вас навчав перших хотівши переважно показати спадкоємцям початків Божого Слова. I ви стали такими, обітниці незмінність волі Своєї, учинив яким потрібне молоко, а не стріва твердá. те при помочі клятви, 18 щоб у двох тих 13 Bo хто молока вживає, той недосвідчений незмінних речах, що в них не можна сказати у слові праведності, — бо він немовля. 14 неправди Богові, мали потіху міцну ми, хто А страва твердá — для дорослих, що мають прибігти прийняті надію, що лежить перед чуття, привчені звичкою розрізняти добро й нами, 19 що вони для душі як котвіця, міцна зло.

6 Тому полишмо початки науки Христа, та й звернімося до досконалості, і не кладімо знобу засади покайння від мертвих учників та про віру в Бога, 2 Науки про хрещення, про покладання рук, про воскресіння мертвих та вічний суд. (aiōn g166) 3 Зробимо й це, коли Бог дозволить. 4 Не можна бо тих, що раз просвітились були, і скуштували небесного дару, і стали учасниками Духа Святого, 5 і скуштували добrego Божого Слова та сили майбутнього віку, (aiōn g165) 6 та й відпали, знов відновляти покайнням, коли вдруге вони розпинають у собі Сина Божого та зневажають. 7 Bo земля, що п'є дощ, який падає часто на неї, і родить рослини, добре для тих, хто їх і вирощує, — вона благословення від Бога приймає. 8 Ale та, що приносить турня й

та безпечна, що аж до середини входить за заслону, 20 куди, як предтеча, за нас увійшов був Ісус, ставши навіки Первосвящеником за чином Мелхиседековим. (aiōn g165)

7 Bo цей Мелхиседек, цар Саліму, священик Бога Всешинього, що був стрів Авраама, як той вертався по поразці царів, і його поблагословив. 2 Авраам відділив йому й десятину від усього, — найперше бо він визначає „цар праведності“, а потім „цар Саліму“, цебто „цар миру“. 3 Він без батька, без матері, без родоводу, не мав ані початку днів, ані кінця життя, уподібився Божому Сину, — пробуває священиком зважди. 4 Побачте ж, який він великий, що йому й десятину з добичі найліпшої дав патріарх Авраам! 5 Tі з синів Левієвих, що священство приймають, мають заповідь — брати за Законом десятину з наріду,

цебто з братів своїх, хоч і вийшли вони нам Первосвященик: святий, незлобівий, з Авраамових стéгон. 6 Але цей, що не невинний, відлучений від грішників, що походить з їхнього роду, десятину одержав вищий над небесá, 27 що потреби не від Авраама, і поблагословив того, хто має щодня, як ті первосвященики, перше обітницю мав. 7 І без усякої суперéчки приносити жертви за власні гріхи, а потому більший меншого благословляє. 8 І тут люди смертéльні беруть десятину, а там той, про якого засвідчується, що живе. 9 I, щоб сказати отак, через Авраама і Левíй, що бере десятини, дав сам десятини. 10 Bo ще в бáтькових стéгнах він був, коли стрів його Мелхиседéк. 11 Отож, коли б досконалість була через свящеñство левítське, — бо люди Закóна одéржали з ним, — то яка ще потреба була, щоб Інший Священик повстав за чином Мелхиседéковим, а не зватися за чином Аарóновим? 12 Коли бо свящеñство зміняється, то з потреби буває переміна й Закóну. 13 Bo Той, що про Нього говориться це, належав до іншого племени, з якого ніхто не ставав був до жéртвника. 14 Бож відомо, що Госпóдь наш походить від Юди, а про це плем'я, про свящеñство його, нічого Мойсéй не сказав. 15 I ще більше відомо, коли повстae на подобу Мелхиседéка Інший Священик, 16 що був не за закóном тілесної заповіді, але з сили незнищального життя. 17 Bo свідчить: „Ти Священик навіки за чином Мелхиседéковим“. (aión g165) 18 Поперéдня бо заповідь відкладається через нéміц її та некорíсність. 19 Bo не вдосконалiv нічого Закóн. Запроваджена ж краща надія, що нео ми наближуємось до Бога. 20 I поскільки вони не без клятви, — 21 вони бо без клятви булí священиками, Цей же з клятвою через Того, Хто говорить до Нього: „Кляvся Госпóдь — і не буде Він каяться: Ти Священик навіки за чином Мелхиседéковим“, — (aión g165) 22 то постільки Ісус став запорукою крашого Заповіту! 23 I багато було їх священиків, бо смерть боронила лишатися їм, 24 але Цей, що навіки лишається, безперестанне Свящеñство Він має. (aión g165) 25 Тому може Він зáвжди й спасати тих, хто через Нього до Бога приходить, бо Він зáвжди живий, щоб за них заступитись. 26 Отакий бо потрібний

за людські гріхи, — бо Він це раз назáвжди вчинив, принісши Самóго Себе. 28 Закóн бо людей ставить первосвящениками, що немочі мають, але слово клятви, що воно за Закóном, ставить Сина, Який досконалíй навíki! (aión g165)

8 Головна ж рíч у тóму, про що я говорю: маємо Первосвященика, що засів на небесáх, по правíці престолу величности, 2 що Він Священослужíтель святині й правдивої скінї, що її збудував був Госпóдь, а не людíна. 3 Усякий бо первосвященик настановляється, щоб приносити дáри та жертви, а тому було треба, щоб і Цей щось мав, що принести. 4 Bo коли б на землі перебувáв, то не був би Він священиком, бо тут пробувають священики, що дáри приносять за Закóном. 5 Вони служать образовí й тíні небесного, як Мойсеєві сказано, коли мав докíнчýти скінню: „Дивись бо, сказав, зроби все за зразком, що тобі на горі був показаний!“ 6 A тепер одéржав Він краще служжíння, поскільки Він посередник і крашого заповіту, який на кращих обітницях був узаконений. 7 Bo коли б отой перший був бездоганний, не шукалося б місця для другого. 8 Bo їм докоряючи, каже: „Ото дні надхóдять, говорити Госпóдь, коли з домом Ізраїля й з Юдиним домом Я складú Заповіта Новóго, 9 не за заповітом, що його Я склав був з отцями їхníми дня, коли взяв їх за руку, щоб вивести їх із землі египетської. А що вони не залишилися в Моїм заповіті, то й Я їх покинув, говорити Госпóдь! 10 Оце Заповіт, що його Я складú по тих днях із домом Ізраїлевим, говорити Госпóдь: Покладу Я Закóни Свої в їхні думкí, і на їхніх серцях напишú їх, і буду їм Богом, вони ж будуть нарóдом Моїм!“ 11 I кожен не буде навчати свого близкого, і кожен брата свого, промовляючи: „Пізнай Госпóда“! Усí

бо вони будуть знати Мене від малого та аж до великого з них! 12 Буду бо Я милостівий до їхніх неправд, і їхніх гріхів не згадаю Я більш! 13 Коли жкаже „Новий Заповіт“, то тим назав перший старім. А що порохнівє й старі, те близькé до зотління.

9 Мав же і перший заповіт постанови богослужби та земну святиню. 2 Булá бо уряджена перша скинія, яка звелься „Святе“, а в ній був світильник, і стіл, і жертовні хліби. 3 А за другою заслоною скинія, що звелься „Святé Святих“. 4 Мала вона золоту кадильницю й ковчéга заповіту, усюди обкутого золотом, а в нім золота посудина з мáнною, і розціле жезлó Ааронове та табліці заповіту. 5 А над ним херувíми слави, що затіновали престола благодаті, про що говорити докладно тепер не потрібно. 6 При такому ж урýдженні до першої скинії вхόдили завжди священики, прáвлячи служби Богові, 7 а до другої раз на рік сам первосвященик, не без крові, яку він приносить за себе й за лóдські провини. 8 Святий Дух виявляє оцим, що ще не відкрита дорога в святиню, коли ще стоїть перша скинія. 9 Вона образ для чáсу теперішнього, за якого приносяться дáри та жертви, що того не можуть вдосконалити, щодо сумління того, хто служить, 10 що тільки в потравах та в напóях, та в різних обмиваннях, в уставах тілесних, — установлено їх аж до чáсу направи. 11 Алé Христос, Первосвященик майбутнього доброго, прийшов із більшою й досконалішою скинією, нерукотвóрною, цебто не цього втвóрення, 12 і не з кров'ю козлів та телят, але з власною кров'ю увійшов до святині один раз, та й набув вічне відкуплення. (aiōnios g166) 13 Бо коли кров козлів та телят та попіл із ялóвок, як покропить нечистих, освячує їх на очищення тіла, 14 скільки ж більш кров Христа, що Себе непорочного Богу приніс Вічним Духом, очистить наше сумління від мертвих учинків, щоб служити нам Богові Живому! (aiōnios g166) 15 Тому Він — Посерéдник Новóго Заповіту, щоб через смерть, — що булá для

відкуплення від перéступів, учинених за першого заповіту, — покликані прийняли обітницю вічного спáду. (aiōnios g166) 16

Бо де заповіт, там має відбутися смерть заповітника, 17 заповіт бо важливий по мертвих, бо нічого не варт він, як живе заповітник. 18 Тому й перший заповіт освячений був не без крові: 19 Коли бо Мойсей сповістив усі заповіді за Закóном усьому народові, він узяв кров козлів та телят із водою й червоною вовною та з ісопом, та й покропив і саму оту книгу, і людей, 20 проказуючи: „Це кров заповіту, що його наказав для вас Бог!“ 21 Так само і скинію, і ввесь посуд служебний покропив він кров'ю. 22 І майже все за Закóном кров'ю очищується, а без пролиття крові немає відпущення. 23 Отож, треба булó, щоб образи небесного очищалися цими, а небесне саме країщими від оцих жéртвами. 24 Бо Христос увійшов не в рукотвóрну святиню, що була на взíр правдivoї, але в саме небо, щоб з'явитись тепер перед Божим лицем за нас, 25 і не тому, щоб часто приносити в жертву Себе, як первосвященик входить у святиню кожнорічно з кров'ю чужою, 26 бо інакше Він мусíв би часто страждати ще від заклáдин світу, а тепер Він з'явився один раз на схíлку вíків, щоб власною жертвою знищити гріх. (aiōn g165) 27 І як лóдям призначено вмерти один раз, потім же суд, 28 так і Христос один раз був у жертву принéсений, щоб „понéсти гріхи багатьох“, і не в справі гріха другий раз з'явитись тим, хто чекає Його на спасіння.

10 Бо Закóн, мавши тільки тінь майбутнього добра, а не самий óбраз речей, тими самими жертвами, що завжди щороку приносяться, не може нікóли вдосконалити тих, хто приступає. 2 Інакше вони перестали б приноситись, бо ті, хто служить, очищені раз, уже б не мали жодної свідомості гріхів. 3 Але в них спóмин про гріхи буває щороку, 4 бо тож неможливе, щоб кров биків та козлів здіймала гріхи! 5 Тому то, вхóдячи в світ, Він говорить: „Жертви й приношення Ти не схотів, але

тіло Мені приготувáв. 6 Цілопáлення й противників. 28 Хто відкидає Закóна Мойсeя, жертви покутної Ти не жадав. 7 Тоді Я такий немилосердно вмирає „при двох сказав: Ось ідú, — в звої книжки про Мене чи трьох свідках“, — 29 скільки ж більшої написано, щоб волю чинити Твою, Боже! мýки, — додумується? — заслуговує той, хто 8 Він вище сказав, що „жертви й приносу, потоптав Сина Божого, і хто кров заповіту, та цілопáлення й жертви покутної, — які що нею освячений, за звичайну вважав, і за Закóном приносяться, — Ти не жадав і хто Духа благодаті зневажив! 30 Бо знаємо Собі не вподобав“. 9 Потому сказав: „Ось Того, Хто сказав: „Мені помста належить, Я іду, щоб волю Твою чинити, Боже“. Відміняє відплачу, говорить Господь“. І ще: „Господь Він перше, щоб друге поставити. 10 У цій буде судити народа Свого“! 31 Страшна річ волі ми освячені жертвопринoшенням тіла — упасти в руки Бога Живого! 32 Згадайте ж Ісуса Христа один раз. 11 І кожен священик про перші дні ваші, як ви просвітилися й щоденно стоїть, слúжачи, і часто приносить витерпли запеклу боротьбу страждань. 33 жертви ті самі, що нікóли не можуть знати Ви булí то видобищем зневаги й знущання, гріхів. 12 А Він за гріхи світу приніс жертву то булí учасниками тих, що жили так. 34 Ви один раз, і назáвжди „по Божій правиці бо страждали й з ув'язненими, і грабунок засів“, 13 далі чекаючи, „аж вороги Його свого майнá прийняли з потіхою, відаючи, будуть покладені за підніжка Його ніг“. 14 Бо що маєте в небі для себе майно неминуше жертвопринoшенням одним вдосконалив та краще. 35 Тож не відкидайте відваги Він тих, хто освячується. 15 Свідкує ж і Дух своєї, бо має велику нагороду вона. 36 Бо Святий нам, як говорить: 16 „Оце заповіт, вам терпеливість потрібна, щоб Божу волю що його по цих днях встановляю Я з ними, вчинити й прийняти обітницю. 37 Бо ще говорить Господь, — Закони Свої Я дам в „мало, дуже мало, і Той, хто має прийти, їхні серця, і в їхніх думках напишу їх. 17 А прийде й баритись не буде!“ 38 А „праведний їхніх гріхів та несправедливостей їхніх Я житиме вірою“. І: „Коли захитається він, то більш не згадаю!“ 18 А де їхнє відпущення, душа Моя його не вподобає“. 39 Ми ж не з там нема вже жертвопринoшення за гріхи. тих, хто хитаеться на загібліль, але віруємо 19 Отож, браття, ми маємо відвагу вхòдити на спасіння душі.

до святині кров'ю Ісусовою, 20 новобю й живою дорогою, яку нам обновив Він через завісу, цебто через тіло Своє, 21 маємо й Великого Священика над домом Божим, — 22 то приступімо з щирим серцем, у повноті віри, окропивши серця від сумління лукавого та обмивши тіла чистою водою! 23 Тримáймо непохйтне визнання надії, вірний бо Той, Хто обіцяв. 24 І уважаймо один за однім для заохочі до любові й до добрих учинків. 25 Не кидаймо збору свого, як то звичай у деяких, але заохочуймося, і тим більше, скільки більше ви бачите, що зближається день той. 26 Бо як ми грішимо самовільно, одержавши пізнання правди, то вже за гріхи не заходиться жертви, 27 а страшливе якесь сподівання сýду та гнів палючий, що має пожерти

11 А віра — то підстáва сподіваного, доказ небаченого. 2 Бо нею засвідчені старші булí. 3 Вірою ми розуміємо, що вікі Словом Божим збудовані, так що з невидимого сталося видиме. (aiōn g165) 4 Вірою Авель приніс Богові жертву крашу, як Кáїн; нею засвідчений був, що він праведний, як Бог свідчив про дáри його; нею, і вмерши, він ще промовляє. 5 Вірою Енóх був перенесений на небо, щоб не бачити смерти; і його не знайшли, бо Бог переніс його. Бо раніш, як його перенесено, він був засвідчений, що „Богові він додогdив“. 6 Додогdити ж без віри не можна. І той, хто до Бога приходить, мусить вірувати, що Він є, а тим, хто шукає Його, Він дає нагороду. 7 Вірою Ной, як дістав об'явлення про те, чого ще не бачив, побоявшись, зробив ковчега, щоб

дім свій спасті; нею світ засудив він, і став нагороду. 27 Вірою він покинув Єгипет, спадкоємцем праведності, що з віри вона. не злякавши гніву царéвого, бо він був 8 Вірою Авраам, покликаний на місце, яке непохитний, як той, хто Невидимого бачить. мав прийняти в спáдщину, послухався та 28 Вірою справив він Пасху й покроплення й пішов, не відаючи, куди йде. 9 Вірою він крові, щоб іх не торкнувся той, хто погубив перебувáв на Землі Обіцяній, як на чужíй, первороджених. 29 Вірою вони перейшли і проживав у намéтах з Ісáком та Яковом, Червоне море, немов суходóлом, на що співспадкоємцями тієї ж обітниці, 10 бо чекав спокусивши егíптяни, потопились. 30 він міста, що має підвáлини, що Бог його Вірою впали ерихонські мýри по семиденнім будівнічий та творéць. 11 Вірою й Сáпа сама обхóджені їх. 31 Вірою блудníця Рахáв дістала силу прийняти насіння, і породила не згинула з невíрними, коли з миром понад час свого вíку, бо вірним вважала прийнялá вивíдувачів. 32 І що ще скажу? Того, Хто обітницю дав. 12 Тому й від однóго, Бо не стане чásу мені, щоб оповідáти про та ще змертвілого, народилось так багато, Гедеона, Варáка, Самсона, Ефта́я, Давíйда й як зóрі небесні й пíсок незчислénний край Самуїла та про пророків, 33 що вірою цáрства моря. 13 Усі вони повмирали за вірою, не побива́ли, правду чинили, одéржували одéржавши обітниць, але здáлека бачили їх, обітниці, пащі левам загороджували, 34 і повітали, і вíрували в них, та визнавали, що силу огнéнну гасили, утікали від вíстря „вони на землі чужанíці й приходьки“. 14 Бо меча, зміцнялись від слабости, хоробрí ті, що говорять таке, виявляють, що шукають буlí на вíйні, обертали в розтіч полкý бáтькíвщини. 15 І коли б вони пам'ятали ту, чужоземців; 35 жінки діставали помéрлих що вийшли з неї, то мали б час повернутись. своїх із воскресíння; а інші бували скатовані, 16 Та бажають вони тепер крашої, цебто не прийнявши визвóлення, щоб отримати небесної, тому й Бог не соромиться їх, щоб краще воскресíння; 36 а інші дíзнали наруги звати Себе їхнім Богом, бо Він приготувáв та рани, а також кайдáни й в'язници. їм місто. 17 Вірою Авраам, випробóуваний, 37 Камінням побиті бували, допитувані, привів на жертву Ісака, і, мавши обітницю, перепíлювані, умирали, зарубані мечéм, приніс однорóдженого, 18 що йому було тинялися в овечих та кóзячих шкурах, сказано: „В Ісаکові буде насіння тобí“. 19 Бо збідані, засумовані, витерпілі. 38 Тí, що він розумíв, що Бог має силу й воскресити з світ не вартій був їх, тинялися по пустинях мертвих, тому й одержав його на пробóраз. та горах, і по печерах та провáллях зéмних. 20 Вірою в майбутнє поблагословив Ісáк 39 І всí вони, одержавши засвідчення вірою, Якова та Ісáва. 21 Вірою Яків, умираючи, обітниці не прийнялý, 40 бо Бог передбачив поблагословив кожного сина Йóсипового, щось краще про нас, — щоб вони не без нас і „схилився на верх свого жезла.“ 22 Вірою досконалість одéржали.

Йóсип, умираючи, згадав про вýхід синів Ізраїлевих та про кості свої заповíв. 23 Вірою Мойсéй, як родився, перехóувався батьками своїми три місяцí, бо вони бачили, що гарне дитя, і не злякались накáзу царéвого. 24 Вірою Мойсéй, коли виріс, відрíкся зватися сином дочки фараонової. 25 Він хотів краще страждати з нарóдом Божим, аніж мати дочáсну грíховну потíху. 26 Він наругу Христову вважав за більше багатство, ніж скáрби егíпетські, бо він озирався на Божу

12 Тож і ми, мавши навколо себе велику таку хмару свíдків, скиньмо всякий тягár та грíх, що обплутує нас, та й біжíм з терпеливістю до боротьби, яка перед нами, 2 дивлячись на Ісуса, на Начальника й Виконавця віри, що замість радості, яка була перед Нім, перетéрпів хреста, не звертавши уваги на сором, і сів по правиці престолу Божого. 3 Тож подумайте про Того, хто перетéрпів такий перекíр проти Себе від грíшних, щоб ви не знemоглисی, і не впали на

дуках своїх. 4 Ви ще не змагаєтесь до крові, Єрусалиму небесного, і до десятків тисяч борючись проти гріха, 5 і забули нарад, анголів, 23 і до Церкви первороджених, на що говорить до вас, як синів: „Мій сину, — небі написаних, і до Судді всіх — до Бога, і не нехтуй Господньої карі, і не знемагай, до духів удосконалених праведників, 24 і до коли Він докоряє тобі. 6 Бо Господь, кого Посередника Нового Заповіту — до Ісуса, і до любити, того Він карає, і б'є кожного сина, покроплення крові, що краще промовляє, якого приймає! 7 Коли тéрпите кару, то як Авелева. 25 Глядіть, не відвертайтеся від робить Бог вам, як синам. Хіба є такий того, хто промовляє. Бо як не повтікали син, що бáтько його не карає? 8 А коли вони, що зреклися того, хто звіщав на ви без карі, що спільна для всіх, то ви землі, то тим більше ми, якщо зрікаємся діти з перéлюбу, а не сини. 9 А до того, Того, Хто з неба звіщає, 26 що голос Його ми мали батьків, що карали наше тіло, — і захитав тоді землю, а тепер обіцяє та каже: боялися їх, то чи ж не далеко більше повинні „Ще раз захитаю не тільки землею, але корýтися ми Отцеві дýхів, щоб жити? 10 Й небом“. 27 А „ще раз“ визначає заміну Ті нас за короткого часу карали, як їм до захитаного, як створеного, щоб зосталися ті, вподоби булó, Цей же на кóристь, щоб ми хто непохитний. 28 Отож ми, що приймаємо стали учасниками Його святості. 11 Усяка царство непохитне, нехай маємо благодатъ, кара в теперішній час не здається потіхою, що нею приємно служитимемо Богові з але смутком, та згодом для нáвчених нею побожністю й зо стрáхом. 29 Бо наш Бог — то приносить мýрний плíд праведності! 12 „палючий огонь“!

Тому то „опущені руки й коліна знemожені вýпростуйте“, 13 і „чиніть прості стежкі ногам вашим“, щоб кульгаве не збóчило, але краще вýправилось. 14 Пильнуйте про мир зо всіма, і про святість, без якої ніхто не побачить Господа. 15 Дивіться, щоб хто не зостався без Божої благодаті, щоб „не виріс який гíркий корінь і не наробив непокóю“, і щоб багато-хто не опогáнилися тим. 16 Щоб не був хто блудник чи безбожник, немов той Ісав, що своє перворíдство віддав за поживу самý. 17 Бо знаєте ви, що й після, як схотів він успадкувати благословéння, відкинутий був, — не знайшов бо був можливости до покáяння, хоч його з слíзми шукав. 18 Бо ви не приступили до гори дотикáльної та до палючого огню, і до хмари, і до тéмряви, та до бурі, 19 і до сурмóвого звуку, і до голосу слів, що його тí, хто чув, просили, щоб більше не мовилось слово до них. 20 Не могли бо вони того витримати, що наказано: „Коли й звіринá до гори доторкнéться, то буде камінням побита“. 21 I таке страшнé те видіння булó, що Мойсей проказав: „Я боюся й тремчу!“ 22 Але ви приступили до гори Сіонської, і до міста Бога Живого, до

13 Братолюбство нехай пробуває між вами!

2 Не забувайте любові до приходнів, бо деякі нею, нáвіть не відаючи, гостинно прийняли аngolіv. 3 Пам'ятайте про в'ýznів, немов із ними були б ви пов'язані, про тих, хто страждає, як такі, що й самі ви знаходитесь в тілі. 4 Нехай буде в усіх чéсний шлюб та ложе непорóчне, а блúдників та перéлюбів судитиме Бог. 5 Будьте життям не грошолюбні, задовольняйтесь тим, щó маєте. Сам бо сказав: „Я тебе не покину, ані не відступлóся від тебе!“ 6 Тому то ми сміливо говоримо: „Господь — мені Помічник, і я не злякаюсь нíкого: що зробить людина менi?“ 7 Спогадуйте наставників ваших, що вам говорили Слово Боже; і, дивлячися на кíнець їхнього життя, переймайте їхню віру.

8 Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той Сáмий! (aiōn g165) 9 Не захоплюйтесь всілякими та чужими науками. Бо рíч добра зміцнити серця благодáтю, а не стрáвами, що кóристи від них не одéржали тí, хто за ними ходив. 10 Маємо жéртвника, що від нього годуватися права не мають тí, хто скинї служить, — 11 бо котрýх звірят кров первосвященик уносить до святині за

гріхи, тих м'ясо пálиться поза табóром, — 12 томú то Icус, щоб кров'ю Свою людей освятити, постраждав поза брамою. 13 Тож виходьмо до Нього поза тáбір, і наругу Його понесімо, 14 бо постійного міста не маємо тут, а шукаємо майбутнього! 15 Отож, зáвжди приносимо Богові жертву хвалí, цéбто плíд уст, що Im'я Його славлять. 16 Не забувайте ж і про доброчинність та спíльність, бо жертви такі вгодні Богові. 17 Слухайтесь ваших наставників та коріться їм, — вони бо пильнують душ ваших, як ті, хто має здати справу. Нехай вони роблять це з радістю, а не зідхаючи, — бо це для вас не корýсне. 18 Моліться за нас, бо надіємося, що ми маємо добре сумління, бо хочемо добре в усьому повóдитись. 19 А надто прошу́ це робити, щоб швýдше до вас мене вéрнено. 20 Бог же миру, що з мертвих пíдняв великого Пáстиря вівцям кров'ю вíчного заповіту, Господа нашого Icуса, (aiōn g166) 21 нехай вас удосконалить у кожному добром дíлі, щоб волю чинити Його, чинячи в вас любе перед лицем Його через Icуса Христа, Якому слава на вíки вíчні. Амíнь. (aiōn g165) 22 Благаю ж вас, браття, прийті слово потíхи, бо коротко я написав вам. 23 Знайте, що наш брат Тимофíй вже вýпущений, і я з ним; коли незабáром він прийде, я вас побачу. 24 Вітайте всіх ваших наставників та всіх святих. Вітають вас ті, хто в Італії. 25 Благодать зо всімá вами! Амíнь.

ЯКОВА

1 Яків, раб Бога й Господа Ісуса Христа, дванадцятью племенам, які в Розпорошенні, — вітаю я вас! **2** Майте, що може спасти ваші душі. **22** Будьте ж виконавцями слова, а не слухачами самими, в усілякі випробування, **3** знаючи, що себе самих обманюють. **23** Бо хто слухач брати мої, повну радість, коли впадаєте слова, а не виконавець, той подібний до досвідчення вашої віри дає терпеливість. **4** А дз'єркалі, — **24** бо розгляне себе та й відйде, терпеливість нехай має чин доскональний, і зараз забуде, яка вона є. **25** А хто заглядає щоб ви досконалі та бездоганні були, і в законі доскональний, закон волі, і в нім недостачі ні в чому не мали. **5** А якщо кому пробуває, той не буде забудько слухач, але з вас не стаче мудrosti, нехай просить від виконавець діла, — і він буде блаженний у Бога, що всім дає просто, та не докоряє, — і діянні своїм! **26** Коли ж хто гадає, що він побожний, і свого язика не вгамовує, та своє iз вірою, без жодного сумніву. **27** Бо хто має серце обманює, — марна побожність тогó! **6** Але нехай просить чиста й непорочна побожність перед Богом сúмнів, той подібний до морської хвилі, яку жene й кидає вітер. **7** Нехай бо така i Отцем оця: зглянутися над сиротами та людіна не гадає, що дістане щó від Господа. **8** Двоедушна людіна непостійна на всіх вдовицями в утисках їхніх, себе берегти чистим від світу.

дорогах своїх. **9** А понижений брат нехай хвалиться високістю своєю, **10** а багатий — понижнянням своїм, бо він промінє, як той цвіт трав'яний, — **11** бо сонце зійшло зо спекотою, і траву посушило, — і відпав цвіт її, і зникла краса її виду. Так само зів'яне й багатий у дорогах своїх! **12** Блаженна людіна, що вітерпить пробу, бо, бувши вітробувана, дістане вінця життя, якого Господь обіцяв тим, хто любить Його. **13** Вітробуваний, хай не каже ніхто: „Я від Бога спокушуваний“. **14** Але кожен спокушується, і нікого Він Сам не спокушує. **15** Пожадливість потому, зачавши, народжує гріх, а зроблений гріх народжує смерть. **16** Не обмáюйтесь, брати мої любі! **17** Усяке добре давання та дар доскональний походить згорі від Отця світил, що в Нього нема переміни чи тіні відміни. **18** Захотівши, Він нас породив словом правди, щоб ми стали якими первоплодом творів Його. **19** Отож, мої брати любі, нехай буде кожна людина швидкá послухати, забарна говорити, повільна на гнів. **20** Бо гнів лóдський не чинить праведности Божої. **21** Тому то

відкиньте всіляку нечисть та залишок злоби, і прийміть із лагідністю всіяне слово,

2 Брати мої, не зважаючи на обличчя, майте віру в нашого Господа слави, Ісуса Христа. **2** Боліко до вашого зібрання ввійде чоловік із золотим перснем, у шаті блискучій, увійде й бідар у вбогім вбранні, **3** і ви поглянете на того, хто в шаті блискучій, і скажете йому: „Ти сідай вигідно отут“, а бідареві прокажете: „Ти стань там, чи сідай собі тут на підніжку мої“, **4** то чи не стало між вами поділення, і не стали ви злодумними суддями? **5** Послухайте, мої брати любі, — чи ж не вибрав Бог бідарів цього світу за багатих вірою й за спадкоємців Царства, яке обіцяв Він тим, хто любить Його? **6** А ви бідарі зневажили! Хіба не багачі переслідують вас, хіба не вони тягнуть вас на суді? **7** Хіба не вони зневажають те добре ім'я, що ви ним називаєтесь? **8** Коли ви Закона Царського виконуєте, за Писанням: „Люби свого близнього, як самого себе“, то ви робите добре. **9** Коли ж дивитеся на обличчя, то чините гріх, бо Закон угодовдніє, що ви винуватці. **10** Бо хто всього Закона виконує, а згрішить в одному, той винним у всьому стає. **11** Бо Той, Хто сказав: „Не чини перелюбства“, також наказав: „Не вбивай“. А чинить праведности Божої, то хоч ти перелюбства не чиниш, а вб'еш, то ти

переступник Закону. 12 Отак говоріть і отак постявлений так поміж нашими членами, чиніть, як такі, що будете суджені законом язик скверніть усе тіло, запалює круг волі. 13 Бо суд немилосердний на того, хто не вчинив милосердя. Милосердя бо **g1067** 7 Бо всяка природа звірів і пташок, ставиться вище за суд. 14 Яка кóристъ, брати гадів і мóрських потвор приборкується, і мої, коли хто говорить, що має віру, але діл приборканя буде природою людською, 8 та не має? Чи може спасти його віра? 15 Коли не може ніхто із людей язика вгамувати, ж брат чи сестра будуть нагі, і позбавлені — він зло безупінне, він повний отрути дінного побокруму, 16 а хтонебудь із вас до смертельної! 9 Ним ми благословляємо Бога них скаже: „Ідіть з миром, грійтесь та южте“, й Отця, і ним проклинаєм людей, що створені та не дасть їм потрібного тілу, — що ж то на Божу подобу. 10 Із тих самих уст виходить поможе? 17 Так само й віра, коли діл не має, благословення й прокляття. Не повинно, — мéртва в собі! 18 Але скаже хтонебудь: брати мої, щоб так це було! 11 Хіба з одного „Маєш ти віру, а я маю діла; покажи мені отвору виходить вода солодка й гірка? 12 віру свою без діл твоїх, а я покажу тобі віру Хіба може, брати мої, фігове дерево родити свою від діл моїх“. 19 Чи віруеш ти, що Бог оливки, або виноград — фíги? Солодка вода один? Добре робиш! Та й дéмони вірують, — не тече з солонця. 13 Хто мудрий і розумний і тримтять. 20 Чи хочеш ти знати, о марнá між вами, нехай він покаже ділá свої в людйно, що віра без діл — мéртва? 21 Авраам, лáгідній мудрості добрим поводженням! отець наш, — чи він не з діл виправданий 14 Коли ж гíрку́ заздрість та сварку ви був, як поклав був на жéртвника свого сина маєте в серці своєму, то не величайтесь Ісака? 22 Чи ти бачиш, що віра помогла та не говоріть неправди на правду, — 15 його ділам, і вдосконалилась віра із діл? 23 це не мудрість, що ніби звéрху походить І здійснилося Писання, що каже: „Авраам вона, але земна, тілесна та дéмонська. 16 же ввірував Богові, і це йому заражоване Бо де заздрість та сварка, там бéзлад та в праведність, і був названий він другом всяка зла річ! 17 А мудрість, що зверху Божим“. 24 Отож, чи ви бачите, що людýна вона, насамперед чиста, а потім спокійна, виправдується від діл, а не тільки від віри? лáгідна, покíрлива, повна милосердя та 25 Чи так само і блуднýця Рахáв не з діл добрих плóдів, безстороння та нелукава. 18 виправдалась, коли прийняла посланців, і А плíд праведності сіється творцями миру. дорогою іншою випустила? 26 Бо як тіло без духа мéртве, так і віра без діл — мertva!

4 Звідки війни та свари між вами? Чи не звідси, — від ваших пожадливостей, які **3** Не багато-хто ставайте, брати мої, в ваших членах воюють? 2 Бажаєте ви — учительями, зневажаючи, що більший осуд та й не маєте, убиваєте й заздрите — та приймемо. 2 Бо багато ми всі помиляємося. досягнути не можете, свáритеся та воюєте Коли хто не помиляється в слові, то це муж — та не маєте, бо не прохáєте, 3 прохаете досконалий, спроможний приборкувати й — та не одержуєте, бо прохаете на зло, щоб усе тіло. 3 От і кóням вкладаєм уздéчки до ужити на розкóші свої. 4 Перелóбники та рóта, щоб корилися нам, і ми всім їхнім перелóбниці, чи ж ви не знаєте, що дружба тілом керуємо. 4 От і кораблі, хоч які величезні та гнані вітráми жорстóкими, зо світом — то ворожнеча супроти Бога? проте найменшим стéрном скерóуються, Бо хто хоче бути світові прýятелем, той ворогом Божим стається. 5 Чи ви дýмаєте, куди хоче стернýчий. 5 Так само й язик, що даремно Писання говорить: „Жадае аж до — малій член, але хвáлиться вéльми! Ось зáздrosti Dух, що в нас пробуває“? 6 Та ще маленький огонь, а запалює величезного більшу благодáть дає, через що й промовляє: ліса! 6 I язик — то огонь. Як світ неправости, „Бог противиться гордим, а смиренним

дає благодатъ“. 7 Тож підкоріться Богові нарікайте один на єдного, браття, щоб вас та спротивляйтесь дияволові, — то й утече не засуджено, — он Суддя стоїть перед він від вас. 8 Наблизьтесь до Бога, то й Бог дверима! 10 Візьміть, браття, пророків за наблизиться до вас. Очистьте руки, грішні, приклад страждання та довготерпіння, — та серця освятіть, двоєдушні! 9 Журіться, вони промовляли Господнім Ім'ям! 11 Отож, сумуйте та плачте! Хай обернеться сміх ваш за блаженних ми маємо тих, хто витерпів. у плач, а радість у сум! 10 У покоріться перед Ви чули про Йбове терпіння та бачили Господнім лицем, — і Він вас підійме! 11 Не Господній кінець його, що „вельми Господь обмовляйте, брати, один єдного! Бо хто брата милостивий та щедрий“. 12 А найперше, свого обмовляє або судить брата, той Закона браття мої, не кляніться ні небом, ані обмовляє та судить Закона. А коли ти Закона землею, і ніякою іншою клятвою! Слово ж осуджуеш, то ти не виконавець Закона, але ваше хай буде: „Так, так“ та „Ні, ні“, щоб суддя. 12 Один Законодавець і Суддя, що не впали вам в осуд. 13 Чи страждає хто зможе спсти й погубити. А ти хто такий, вас? Нехай молиться! Чи тішиться хтось? що осуджуеш близнього? 13 А ну тепер Хай співає псалмі! 14 Чи хворіє хто з вас? ви, що говорите: „Сьогодні чи завтра ми Хай покличе пресвітерів Церкви, і над ним підем у те чи те місто, і там рік проживемо, хай помоляться, намастівші його оливою в та будемо торгувати й заробляти“, 14 ви, Господні Ім'я, 15 і молитва віри вздоробить що не відаєте, що трапиться завтра, — яке недужого, і Господь його підійме, а коли він ваше життя? Бо це пара, що на хвильку гріхи був учинив, то вони йому простяться. з'являється, а потім зникає! 15 Замість того, 16 Отже, признавайтесь один перед єдним у щоб вам говорити: „Як схоче Господь та своїх прогріах, і моліться один за єдного, будемо живі, то зробимо це або те“. 16 А щоб вам уздоробитись. Бо дуже могутня тепер ви хвálитеся в своїх гόроща, — лихá рéвна молитва праведного! 17 Іллá був всяка подібна хвальба! 17 Отож, хто знає, як людина, подібна до нас прýстрастями, і він чинити добро, та не чинить, — той має гріх! помолився молитвою, щоб дощу не булó,

5 А ну ж тепер ви, багачі, — плачте й ридайте над лихом своїм, що вас має спіткати: 2 ваше багатство згнило, а ваши вбранні міль поїла! 3 Золото ваше та срібло поіржавіло, а їхня іржа буде свідчити проти вас, і поїсть ваше тіло, немов той огонь! Ви скарби зібрали собі на останні дні! 4 Ось голосить заплата, що ви затримали в робітників, які жали на ваших полях, — і голосіння женців досяглі вух Господа Саваота! 5 Ви розкошували на землі й насолоджувались, серця свої вýгодували, немов би на день закління. 6 Ви Праведного засудили й убили, — Він вам не протíвився! 7 Отож, браття, довготерпіть аж до приходу Господа! Ось чекає рільник дорогоцінного плоду землі, довготерпіть за нього, аж поки одéржить дощ ранній та пізній. 8 Довготерпіть же й ви, зміцніть серця ваші, бо наблизився прихід Господній! 9 Не — і дощу не булó на землі аж три роки й шість місяців... 18 I він знов помолився, — і дощу далó небо, а земля вродила свій плід! 19 Браття мої, — коли хто з-поміж вас заблудить від правди, і його хто наверне, 20 хай знає, що той, хто грішника навернув від його блудної дороги, той душу його спасає від смерті та бéзліч гріхів покриває!

1 Петра

1 Петро, апостол Ісуса Христа, захожа́нам Розпоро́шення: Понту, Галатії, Каппадокії, Азії й Віфінії, вибраним **2** із передбачення Бога Отця, посвяченням Духа, на покору й окроплення кров'ю Ісуса Христа: нехай примініжиться вам благодать та мир! **3** Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що великою Своєю милістю відродив нас до живої надії через воскресіння з мертвих Ісуса Христа, **4** на спадщину нетлінну й непорочну та нев'янучу, заховану в небі для вас, **5** що ви бережені силою Божою через віру на спасіння, яке готове з'явитися останнього часу. **6** Тіштесь з того, засмучені трохи тепер, якщо треба, всілякими випробуваннями, **7** щоб досвідчення вашої віри було дорогоцінніше за золото, яке гине, хоч і огнем випробовується, на похвалу, і честь, і славу при з'явленні Ісуса Христа. **8** Ви Його любите, не бачивши, і віруете в Нього, хоч тепер не бачите, а вірувавши, радієте невимовною й славною радістю, **9** бо досягаєте меті віри вашої — спасіння душам. **10** Про це спасіння розвідували та допитувалися пророки, що звіщали про благодать, призначену вам. **11** Вони досліджували, на котрій чи на який час показував Дух Христів, що в них був, коли Він сповіщав про Христові страждання та славу, що прийдуть по них. **12** Ім відкрито було, що вони не для себе саміх, а для вас служили тим, що тепер звіщено вам через благовісників Духом Святим, із неба посланим, на що бажають дивитися анголи. **13** Тому то, підперезавши стéгна свого розуму та бувши тверезі, майте досконалу надію на благодать, що приноситься вам в з'явленні Ісуса Христа. **14** Як слухняні, не застосуйтесь до попередніх пожадливостей вашого невідання, **15** але за Святым, що покликав вас, будьте й самі святі в усім вашім повбодженні, **16** бо написано: „Будьте святі, — Я бо святий“!

17 І коли ви Отцем звете Того, Хто кожного, не зважаючи на особу, судить за вчинок, то в страху провадьте час вашого тимчасового замішкання. **18** І знайте, що не тлінним сріблом або золотом відкуплені ви були від марноти вашого життя, що передане вам від батьків, **19** але дорогоцінною кров'ю Христа, як непорочного й чистого Ягњати, **20** що призначений був іще перед закладинами світу, але був з'явленій вам за останнього часу. **21** Через Нього ви віруєте в Бога, що з мертвих Його воскресив та дав славу Йому, щоб була ваша віра й надія на Бога. **22** Побслухом правді очистьте душі свої через Духа на нелицемірну братерську любов, і ревно від широкого серця любіть один одного, **23** бо народжені ви не з тлінного насіння, але з нетлінного, — Словом Божим живим та тривалим. (aiōn g165) **24** Бо „кожне тіло — немов та трава, і всяка слава людіни — як цвіт трав'яний: засохне трава — то й цвіт опаде, **25** а Слово Господнє повік пробуває! А це те Слово, яке звіщено вам у Євангелії. (aiōn g165)

2 Отож, відкладіть усіку злобу, і всякий підступ, і лицемірство, і заздрість, і всякі обмови, **2**i, немов новонароджені немовлята, жадайте широкого духовного молока, щоб ним вирости вам на спасіння, **3** якщо ви спробували, що добрий Господь. **4** Приступайте до Нього, до Каменя живого, дорогоцінного, що відкинули люди Його, але вибрали Бог. **5** І самі, немов те каміння живе, будуйтесь в дім духовий, на священство святе, щоб приносяти жертви духовні, приемні для Бога через Ісуса Христа. **6** Бо стоїть у Писанні: „Ось кладу Я на Сіоні Каменя вибраного, наріжного, дорогоцінного, і хто вірує в Нього, той не буде осоромлений“! **7** Отож бо, для вас, хто вірує, Він коштовність, а для тих, хто не вірує — „камінь, що його занедбали будівничі, той наріжним став каменем“, **8** і „камінь спотикання, і скеля спокуси“, — і об нього вони спотикуються, не вірячи слову, на що й призначені були. **9** Але ви —

вібраний рід, свящéнство царськé, нарóд повóдження чисте в страху. 3 А окрасою святий, люд власности Божої, щоб звіщали їм нехай буде не зовнішнє, — заплітання чесноти Того, Хто покликав вас із тéмряви до волосся та навішання золота або вбирання дивного світла Свого, 10 колись „ненарóд,“ а одеж, 4 але захóвана людíна серця в тепер нарóд Божий, колись „непомилувані,“ нетлінні лáгідного й мовчазного духа, що а тепер ви помилувані! 11 Благаю вас, дорогоцінне перед Богом. 5 Бо так само любі, як прихóдьків та подорожніх, щоб ви колись прикрашали себе й святі ті жінкі, здéржувались від тілесних пожадливостей, що клали надію на Бога й корíлись своїм що воюють проти душі. 12 Поводтесь чоловíкам. 6 Так Сара корилась Авраамові, і поміж поганами добре, щоб за те, за щó паном його називала. А ви — її діти, коли вас обмовляють вони, немов би злочинців, добро робите та не лякаєтесь жáдного побачивши добrі дíла, слáвили Бога в день стрáху. 7 Чоловíки, — так само живіть разом відвідання. 13 Отож, корíться кожному із дружýнами за розумом, як зо слабішою лóдському творіnnю ради Господа, — чи то жіночою посудиною, і виявляйте їм честь, цареві, як найвищому, 14 чи то володарям, як бо ѹ вони є співспадкоéмиці благодаті від нього посланим для карáння злочинців життя, щоб не спинялися ваші молýтки. 8 та для похвали доброчинців. 15 Бо така Божа Нарéшті ж, будьте всі однодумні, спочутливі, воля, щоб доброчинці гамували нéуцтво братолюбні, милосердні, покíрливі. 9 Не нерозумних людей, — 16 як вільні, а не як платіть злом за зло, або лайкою за лайку, ті, що мають волю на прикритті лихого, навпаки, — благословляйте, знавши, що але як раби Божі. 17 Шануйте всіх, братство на це вас покликано, щоб ви вспадкували любіть, Бога бíйтесь, царя поважайте. 18 благословéння. 19 „Бо хто хоче любити Рabi, — корíться панам із повним стрáхом, життя та бачити добrі дñi, нехай здергить не тільки добрим та тихим, але й прикrim. свого язикá від лихого та ýста свої від 19 Bo то вгодне, коли хто, через сумління говорéння пídstupu. 11 Ухиляйся від злого та перед Богом, тéрпти недолю, непоправді добре чини, шукай миру й женися за ним! 12 страждаючи. 20 Bo яка похвалá, коли тéрпите Bo очі Господні — до праведних, а вúха Його ви, як вас б'ють за провини? Але коли з — до їхніх прохань, а Господнє лице проти мóю тéрпите за добrі вчинки, то це вгодне тих, хто чинить лихе!“ 13 I хто заподіє вам Богові! 21 Bo на це ви покликані. Bo й зле, коли будете ви оборонцями доброго? 14 Христос постраждав за нас, і залишив нам A коли ви за праведність і страждаєте, то ви прýклада, щоб пíшли ми слíдáми Його. 22 блаженнí! „А їхнього стрáху не бíйтесь, і не „Не вчинив Він грíха, і не знайшloся в устах тривожтесь!“ 15 A Господа Христа освятíть у Його пídstupu!“ 23 Коли був лихословлений, ваших серцях, і зáвжди готовими будьте Він не лихословив взаéмно, а коли Він на віdpovíдь кожному, хто в вас запитає страждав, не погрóжуval, але передав Тому, рахунку про надію, що в вас, із лáгіdnistю Xto судить справедливо. 24 Віn tíлом Своїм та zo стрáхом. 16 Майте добре сумління, Сам пídnis грíхи наші на дерево, щоб ми щоб тим, за щó вас обмовляють, немов би вмерли для грíhiv та для праведности жили; злочинціv, були посorомленi лихословники Його „ранами ви вздорóвилися“. 25 Vi bo вашого повóдження в Христі. 17 Bo лípше були як ті вівці заблúкані, та ви повернулися страждати за добrі díla, — коли хоче того до Пастиря й Опíкуна ваших душ.

Божа воля, — аніж за лихi. 18 Bo й Христос один раз постраждав був за наші грíхи, щоб привéсти нас до Бога, Праведний за неправедних, хоч умéртвлений tíлом, але Духом oжíвлений, 19 Яким Віn i dýham,

3 Так само дружýни, — корíться своїм чоловíкам, щоб і деякі, хто не кóриться слову, були приєднані без слова повóдженням дружýн, 2 як побачать ваше

що в в'язниці були, зійшовши, звіщав; спочиває Дух слави Й Дух Божий. 15 Ніхто з 20 вони колись непокірливі були, як їх вас хай не страждає, як душогуб, або злодій, Боже довготерпіння чекало за Небесих або злочинець, або ворохобник, 16 а коли днів, коли будувався ковчег, що в ньому — як християнін, то нехай не соромиться мало, цебто вісім душ, спаслось від води. він, але хай прославляє Бога за те. 17 Бо 21 Того образ, хрещення — не тілесної час уже суд розпочати від Божого дому; а нечистоти позбуття, але обітниця Богові коли він почнеться перше з нас, то який доброго сумління, — спасає тепер і нас кінець тих, хто противиться Божій Євангелії? воскресінням Ісуса Христа, 22 що, зійшовши 18 А коли „праведний лéдвé спасеться, то на небо, пробуває по Божій правиці, а Йому безбожний та грішний де зможе з'явитись?“ підкорилися анголи, влади та сили.

19 Тому й ті, хто з Божої волі страждає, нехай душі свої віддауть в доброчинстві Йому, як Створителю вірному.

4 Отож, коли тілом Христос постраждав за нас, то озбройтеся й ви тією самою

думкою, бо хто тілом постраждав, той 5 Тож благаю між вами пресвітерів, співпресвітер та свідок Христових перестав грішити, 2 щоб решту часу в тілі жити вже не для пожадливостей людських, страждань, співучасник слави, що повинна а для Божої волі. 3 Бо досить минулого з'явитись: 2 пасіть стадо Боже, що у вас, часу, коли ви чинили волю поган, ходили наглядайте не з примусу, але добровільно в розпусті, у пожадливостях, у пияцтві, по-Божому, не для брудної наживи, а ревно, у гúлянках, у пиятиках, у беззаконних 3 не пануйте над спáдком Божим, але будьте ідолослужбах. 4 Вони з того дивуються, що для стада за взір. 4 А коли Архіпастир ви разом із ними не берете участі в розпусті, з'явиться, то одержите ви нев'янучого вінка Тому, Хто судитиме живих та мертвих! 6 Bo A всі майте покору один до одного, бо на те й мертвим звіщувано Євангелію, щоб „Бог протíвиться гордим, а смиренним вони прийняли суд по-лóдському тілом, дає благодáть!“ 6 Tож покоріться під міцнý але жили по-Бóжому духом. 7 Кінець же Божу руку, щоб Він вас Своого часу повійщиці, всьому наблизився. Отже, будьте мудрі й 7 Покладіть на Нього всю вашу журбу, пильнуйте в молитвах! 8 Найперше майте бо Він опíкується вами! 8 Будьте тверézi, щиру любов один до одного, бо любов пильнуйте! Ваш супротíвник — диявол — покриває багато гріхів! 9 Будьте гостинні один до одного без нéхоті! 10 Служіть один ходить, ричучí, як лев, що шукає пожерти відому, кожен тим даром, якого отримав, 11 Копавши, що ті самі мóки трапляються й як доморéдники всілякої Божої благодáти. 11 Коли хто говорить, говори, як Божі слова. Коли хто служить, то служи, як від сили, яку дає Бог, щоб Бог прославлявся в усьому Ісусом Христом, що Йому слава та влада на віки вічні, амінь. (aiōn g165) 12 Улюблени, не дивуйтесь огневі, що вам посилається на випробування, немов би чужому випáдку для вас. 13 Але через те, що берете ви 13 Вітає вас разом вибрана Церква в Вавилоні, що i в з'явленні слави Його раділи ви й і Мárко, мій син. 14 Вітайте один бóдного звеселялись. 14 Коли ж вас ганьблáть за поцілунком любови. Мир вам усім у Христі! Христове Im'я, то ви блаженні, бо на вас Амінь.

2 Петра

1 Симеон Петро, раб та апостол Ісуса Христа, до тих, хто одержав із нами рівноцінну віру в праведності Бога нашого Й Спасителя Ісуса Христа: **2** благодать вам та мир нехай примножиться в пізнанні Бога й Ісуса, Господа нашого! **3** Усе, що потрібне для життя та побожності, подала нам Його Божа сила пізнанням Того, Хто покликав нас славою та чеснотою. **4** Через них даровані нам цінні та великі обітниці, щоб ними ви стали учасниками Божої Істоти, утікаючи від пожадливого світового тління. **5** Тому докладіть до цього всю пильність, і покажіть у вашій вірі чесноту, а в чесноті — пізнання, **6** а в пізнанні — стримання, а в стриманні — терпеливість, а в терпеливості — благочестя, **7** а в благочесті — братерство, а в братерстві — любов. **8** Бо коли це в вас є та примножується, то воно зробить вас нелінивими, ані безплідними для пізнання Господа нашого Ісуса Христа. **9** А хто цього не має, той сліпий, короткозорій, він забув про очищення з своїх давніх гріхів. **10** Тому, браття, тим більше дбайте чинити міцнім своє покликання та вибрання, бо, роблячи так, ви ніколи не спіткнётесь. **11** Бо щедро відкриється вам вхід до вічного Царства Господа нашого Й Спасителя Ісуса Христа. (aiōnios g166) **12** Тому то ніколи я не занéбу про це вам нагадувати, хоч ви й знаєте, і впевнені в теперішній правді. **13** Бо вважаю я за справедливе, доки я в цій оселі, спонукавати вас нагáдуванням, **14** знаючи, що я незабáром повинен покинути оселю свою, як і Господь наш Ісус Христос об'явив мені. **15** А я пильнуватиму, щоб ви й по моéму відхóді завжди мали це в пам'яті. **16** Бо ми сповістили вам силу та прихід Господа нашого Ісуса Христа, не йдучи за хитро видуманими байкáми, але бувши самовідцями Його величі. **17** Бо Він честь та славу прийняв від Бога Отця, як до Нього прийшов від величної слави голос такий: „Це Син Мій Улюблений, що

Його Я вподобав!“ **18** І цей голос, що з неба зйшов, ми чули, як із Ним були на святій горі. **19** І ми маємо слово пророче певніше. **1** ви добре робите, що на нього вважаєте, як на світильника, що світить у темному місці, аж поки зачне розвиднітися, і світова зірніця засяє у ваших серцях, **20** бо ви знаєте перше про те, що жодне прорόцтво в Писанні від власного віяснення не залежить. **21** Бо прорόцтва ніколи не було з волі лóдської, а звіщали його святі Божі мужі, провáжені Духом Святым.

2 А між людом були й неправдиві пророки, як і бúдуть між вами учителі неправдиві, що впровáдять згубні ересі, відречутися від Владíки, що викупив їх, і стягнуть на себе самі скору погибель. **2** І багато-хто пíдуть за пожадливістю їхньою, а через них дорóга правдива зневáжиться. **3** І в зажéрливості вони бúдуть ловити вас словами облéсними. Суд на них віddávna не бáриться, а їхня загибель не дрімає! **4** Бо як Бог анголів, що згрішили, не помилував був, а в кайдáнах témryavi вкинув до ádu, і передав зберігати на суд; (*Tartarōb g5020*) **5** і Він не помилував першого світу, а зберіг самовосьмого Нóя, проповідника праведности, і навів потóп на світ безбожних; **6** і містá Содóм і Гомóрру спопелív, засудивши на знищення, і дав приклада для майбутніх безбожників, **7** а врятував праведного Лóта, змученого поводженням розпусних людей, — **8** бо цей праведник, живши між ними, день-у-день мучив свою праведну душу, бáчачи їй чуючи вчинки безбожні, — **9** то вміє Господь рятувати побожних від спокуси, а неправедних берегти на день суду для карі, **10** а надто тих, хто ходить за нечистими пожадливостями тіла та погорджує влáдою; зухвалі свавільці, що не бояться зневажати слави, **11** хоч анголій, бувши міццю та силою більші за них, не несуть до Господа зневáжливого суду на них. **12** Вони, немов звіринá нерозумна, зроджена природою на злоблення та загибель, зневажають те, чого не розуміють, і в тлінні своїм

будуть знищені, 13 і приймуть заплату за небо було напочатку, а земля із води та лихі вчинки. Вони повсякденну розпусту водою складена словом Божим, 6 тому вважають за розкіш; самі бруд та неслава, тодішній світ, водою потоплений, згинув. вони насолоджується своїми оманами, 7 А теперішні небо й земля заховані тим бенкетуючи з вами. 14 Їхні очі наповнені самим словом, і зберігаються для огню на перелюбом та гріхом безупинним; вони день суду й загибелі безбожних людей. 8 звáблюють душі незмінні; вони, діти Нехай же одне це не буде заховане від вас, прокляття, мають серце, привчéне до улюблени, що в Господа один день – немов зажéрливости. 15 Вони покинули прóсту тисяча рóків, а тисяча рóків – немов один дорогу та й заблудили, і пішли слíдом за день! 9 Не бáриться Господь із обйтницею, Валаамом Бебровим, що полюбив нагороду як деякі вважають це барінням, але вам несправедливости, 16 але був докореній у довготéрпить, бо не хоче, щоб хто загинув, своїм беззаконні: німа пíд'ярémна ослиця але щоб усі навернúлися до каяття. 10 День проговорила лóдським голосом, та й же Господній прибýде, як злодій вночі, коли бéзум пророка спинила. 11 Вони – з гúркотом небо мине, а стихії, розпéчені, джерéла безводні, хмари, бурею гнані; рýнуть, а земля та дíла, що на нíй, погорять. для них приготóваний мóрок тéмряви! 18 11 А коли все оце поруйнується, то якими Бо, вислóвлюючи марнé базíкання, вони мусите бути в святому житті та в побожності звabлюють пожадливістю тіла й розпустою ви, 12 що чекаєте й прагнете скорого приходу тих, хто ледве втік від тих, хто живе Божого дня, в якім небо, палючися, зникне, а в розпусті. 19 Вони волю обіцюють їм, розпáлені стихії розтопляться? 13 Але за Його самі бувши рабами тління. Бо хто ким обйтницею ми чекаємо неба новбóго й новбó переможений, той тому й раб. 20 Бо коли хто землі, що праведність на них пробуває. 14 втече від нечистоти світу через пíзнання Тож, улюблені, чекаючи цього, попильнуйте, Господа й Спасителя Ісуса Христа, а потóму щоб ви знайшлися для Нього нескверні та знов заплутуються ними та перемагаються, чисті у мірі. 15 А довготерпіння Господа – то останнє буває для них гíрше першого. нашого вважайте за спасіння, як і улюблений 21 Бо краще було б не пíзнати їм дороги брат наш Павло написав був до вас за даною праведности, аніж, пíзвавши, вернувшись йому мудрістю, 16 як і по всіх посланнях, назад від перéданої їм святої заповіді! 22 що в них він говорить про це. У них є дещо Бо їм трапилося за правдивою приказкою: тýжко зрозуміле, що нéуки та незмінні „Вертається пес до своєї блювóтини“, та: перекручуєть, як і інші Писання, на власну „Помита свиня йде валятися в калюжу“. 17 Тож ви, улюблені, знаючи

3 Це вже другого листа пишú я до вас, улюблені. У них нагáдуванням я буджу вашу чисту думку, 2 щоб ви пам'ятали словá, що святі пророки давніше звістили їх вам, і заповідь Господа й Спасителя, що одéржали через ваших апóстолів. 3 Насамперéд знайте оце, що в останні дні прийдуть із на́смішками глузíї, що ходитимуть за своїми пожадливостями, 4 та й скажуть: „Де обйтниця Його приходу? Бо від того чáсу, як позасинали наші батьки, усе залишається так від почáтку творіння“. 5 Бо сховане від тих, хто хоче цього, що

1 Івана

1 Що булó від почáтку, що ми чули, що бачили власними очима, що розглядали, і чого руки наші торкалися, — про Слово життя, — **2** а життя з'явилось, і ми бачили, і свідчимо, і звіщаємо вам життя вічне, що в Отця перебувáло й з'явилось нам, — (*aiōn g166*) **3** що ми бачили й чули — про те ми звіщаємо вам, щоб і ви мали спільність із нами. Спільність же наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом. **4** А це очі йому ослíпила. **12** Пишú я вам, дітоньки, пишемо вам, щоб повна булá ваша радість! **5** А це звістка, що ми її чули від Нього і Його. **13** Пишú вам, батьки, бо ви пізнали звіщаємо вам: Бог є світло, і немає в Нім Того, Хто від почáтку. Пишú вам, юнакí, бо жáдної тémрязви! **6** Коли ж кажемо, що маємо спільність із Нім, а ходимо в тémрязві, то неправду говоримо й правди не чинимо! **7** ви пізнали Того, Хто від почáтку. Писав я Коли ж ходимо в свіtlі, як Сам Він у свіtlі, то маємо спільність один із єдним, і кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує нас від усякого гріха. **8** Коли ж кажемо, що не маєм гріхá, то себе обманюємо, і немає в нас правди! **9** Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої. **10** А як кажемо, що ми не згрішили, то чинимо з Нього неправdomовця, і слова Його нема в нас!

2 Діточки мої, — це пишú я до вас, щоб ви не згрішили! А коли хто згрішить, то маємо Заступника перед Отцем, — Ісуса Христа, Праведного. **2** Він ублагáння за наші гріхи, і не тільки за наші, але й за гріхи всього світу. **3** А що ми пізнали Його, пізнаéмо це з того, коли заповіді Його додéрюємо. **4** Хто говорить: „Пізнав я Його“, але не додéржує Його заповідів, той неправdomовець, і немає в нім правди! **5** А хто додéржує Його слово, у тому Божа любов справді вдосконалилась. Із того ми пізнаéмо, що в Нім пробувáємо. **6** А хто каже, що в Нім пробувáє, той повинен повóдитись так, як повóдився Він. **7** Улóблені, — не пишú я для вас новú заповідь, але заповідь давню,

яку мали від почáтку: заповідь давня, — то слово, що чули його від почáтку. **8** Але новú заповідь я вам пишú, що справді вона в Нім та в вас, — що минається тémрязва, і світло правдиве вже свіtить. **9** Хто говорить, що він пробувáє у свіtlі, та ненáвидить брата свого, той у тémrязві досí. **10** А хто любить брата свого, той пробувáє у свіtlі, і в ньому спотикáння немає. **11** Хто ж ненáвидить брата свого, пробуває той у тémrязві й ходить у тémrязві, і не знає, куди він іде, бо тémrязва Того, Хто від почáтку. Пишú вам, юнакí, бо ви пробуває, і лукавого перемогли ви. **15** Не любіть світу, ані того, що в світі. Коли любить хто свіt, у тім немає любови Отцівської, **16** бо все, що в світі: пожадливість тілесна, і пожадливість очам, і пихá життéва, — це не від Отця, а від світу. **17** Минається і свіt, і його пожадливість, а хто Божу волю виконує, той повík пробувáє! (*aiōn g165*) **18** Діти, — остання година! А що чули буlí, що антýхрист іде, — а тепер з'явилось багато антýхристів, — з цього ми пізнаéмо, що остання година настала! **19** Із нас вони вийшли, та до нас не належали. Коли б були належали до нас, то залишíлися б з нами; але вийшли, щоб відкрилось, що не всі вони наші. **20** А ви маєте помáзання від Святого, і знаєте все. **21** Я не писав вам, немов ви не знаєте правди, але що знаєте її, і що всяка лжа не від правди. **22** Хто неправdomовець, як не той, хто відкидає, що Ісус є Христос? Це антýхрист, що відрíкається Отця й Сина! **23** Кожен, хто відрíкається Сина, не має Отця; хто визнаé Сина, той має Отця. **24** Тож, щó ви чули з почáтку, нехай в вас пробуває воно; якщо в вас пробувáтиме те, що ви чули з почáтку, то й ви пробувáтимете в Сині й Отці. **25** А оце та обйтниця, яку Він

Сам обіцяв нам: вічне життя. (αἰῶνις γ166) 26 від смертн в життя, бо любимо братів. А Це я написав вам про тих, хто обманює вас. 27 А помáзання, яке прийняли ви від Нього, — воно в вас залишається, і ви не потребуєте, щоб вас хто навчав. А що те помáзання само вас навчає про все, — воно бо правдиве и нехíбне, — то як вас навчило що з'явиться Він, то достаток на світі, і бачить брата свого в щоб ми мали відвагу та не були засорблени недостачі, та серце своє зачиняє від нього, Ним під час Його приходу. 29 Коли знаєте, то як Божа любов пробуває в такому? 18 що Він праведний, то знайте, що всякий, хто що Він праведний, то знайте, що всякий, хто чинить праведність, народився від Нього.

3 Подивіться, яку любов дав нам Отець, щоб ми були дітьми Божими, і ними ми є. Світ нас не знає тому, що Його не пізнав. 2 Улюблені, — ми тепер Божі діти, але ще не виявилось, що ми будемо. Та знаємо, що, коли з'явиться, то будем подібні до Нього, бо будемо бачити Його, як Він є. 3 І кожен, хто має на Нього надію оцю, очищає себе так же само, як чистий і Він. 4 Кожен, хто чинить гріх, чинить і беззаконня. Бо гріх — то беззаконня. 5 І ви знаєте, що Він був з'явився, щоб гріхи наші взяти, а гріха в Нім нема. 6 Кожен, хто в Нім пробуває, не грішить; всякий, хто грішить, не бачив Його,

і не пізнав Його. 7 Діточки, хай ніхто вас не звóдить! Хто чинить праведність, той праведний, як праведний Він! 8 Хто чинить гріх, той від диявола, бо диявол грішить щоб знищити справи диявола. 9 Кожен, хто родився від Бога, не чинить гріха, бо в нім пробуває насіння Його. І не може антіхристів, про якого ви чули, що йде, а грішити, бо від Бога наріджений він. 10 тепер уже він у світі. 4 Ви від Бога, дітکі, і Цим пізнаються діти Божі та діти дияволів: ви перемогли їх, — більший бо Той, Хто в Кожен, хто нраведності не чинить, той не від Бога, як і той, хто брата свого не любить!

11 Бо це та звістка, яку від початку ви чули, 6 Ми від Бога, — хто знає Бога, той слухає — щоб любили один іншого, 12 не так, як нас, хто не від Бога, той не слухає нас. Цим той Каїн, що був від лукавого, і брата свого пізнаємо Духа правди та духа обмани. 7 забив. А за що він забив його? Бо лукаві Улюблені, — любім один іншого, бо від Бога були його вчинки, а брата його — праведні. любов, і кожен, хто любить, родився від 13 Не дивуйтесь, браття мої, коли світ вас Бога та відає Бога! 8 Хто не любить, той ненáвидить! 14 Ми знаємо, що ми перейшли Бога не пізнав, бо Бог є любов! 9 Любов

хто брата не любить, пробуває той в смерті. 15 Кожен, хто ненáвидить брата свого, той душогуб. А ви знаєте, що жоден душогуб не має вічного життя, що в нім перебувало

б. (αῖτιος γ166) 16 Ми з того пізнали любов, що дýшу Свою Він поклáв був за нас. І ми воно, у тім пробувайте. 28 А тепер, діточки, мусимо класти дýші за братів! 17 А хто має залишатися в Нім, щоб, як з'явиться Він, то достаток на світі, і бачить брата свого в щоб ми мали відвагу та не були засорблени недостачі, та серце своє зачиняє від нього, Ним під час Його приходу. 29 Коли знаєте, то як Божа любов пробуває в такому? 18 що Він праведний, то знайте, що всякий, хто Діточки, — любімо не словом, ані язиком, але чинить праведність, народився від Нього.

19 Із цього довідуємось, що ми з правди, і впокорюєм наші серця перед Ним, 20 бо коли винуватить нас серце, то Бог більший від нашого серця та відає все! 21 Улюблені, — коли не винуватить нас серце, то маємо відвагу до Бога, 22 і чого тільки попрòсimo, одержимо від Нього, бо виконуємо Його заповіді та чинимо любе для Нього. 23 І оце Його заповідь, щоб ми вірували в Ім'я Сина Його — Ісуса Христа, і щоб любили один іншого, як Він нам заповідь дав! 24 А хто Його заповіді бережé, той у Нім пробуває, а Він у ньому. А що в нас пробуває, пізнаємо це з того Духа, що Він нам Його дав.

4 Улюблені, — не кожному духові вірте, але випробуйте духів, чи від Бога вони, бо неправдивих пророків багато з'явилось в світі. 2 Духа Божого цим пізнавайте: кожен від почáтку. Тому то з'явився Син Божий, дух, який візнає, що Ісус Христос прийшов

щоб знищити справи диявола. 9 Кожен, був у тілі, той від Бога. 3 А кожен дух, який він від Бога, як і той, хто брата свого не любить! тому то говорять від світу, а світ слухає їх. 7 забив. А за що він забив його? Бо лукаві Улюблені, — любім один іншого, бо від Бога були його вчинки, а брата його — праведні. любов, і кожен, хто любить, родився від 13 Не дивуйтесь, браття мої, коли світ вас Бога та відає Бога! 8 Хто не любить, той ненáвидить!

Божа до нас з'явилася тим, що Бог Сина небі: Отець, Слово й Святий Дух, і ці Троє Свого Однорόдженого послав у світ, щоб — Одно. **8** I троє свідкують на землі: дух, ми через Нього жили. **10** Не в тому любов, і вода, і кров, і троє — в одно. **9** Коли ми що ми полюбили Бога, а що Він полюбив приймаємо свідчення людське, то свідчення нас, і послав Свого Сина вблаганням за наші Боже вартніше, бо це свідчення Бога, яким гріхи. **11** Улюблені, — коли Бог полюбив нас свідчив про Сина Свого. **10** Xто вірує в Божого отак, то повинні любити і ми один єдного! Сина, той свідчення має в собі. Xто не вірує **12** Бога не бачив ніколи ніхто. Коли один Богові, той учинив Його неправдомовцем, єдного любимо, то Бог в нас пробуває, а бо не вірив у свідчення, яким Бог свідчив любов Його в нас удосконалилась. **13** Що ми про Сина Свого. **11** А це свідчення, що Бог пробуваємо в Ньому, а Він у нас, пізнаємо це життя вічне нам дав, а життя це — у Сині тим, що Він дав нам від Духа Свого. **14** I ми його. (*aiōnios g166*) **12** Xто має Сина, той має бачили й свідчимо, що Отець послав Сина життя; хто не має Сина Божого, той не має Спасителем світу. **15** Коли хто визнає, що життя. **13** Оце написав я до вас, що віруєте Ісус — то Син Божий, то в нім Бог пробуває, в Ім'я Божого Сина, щоб ви знали, що ви а він у Бозі. **16** Ми пізнали й увірували в ту віруючи в Ім'я Божого Сина, маєте вічне любов, що Бог її має до нас. Бог є любов, і хто маємо до Нього, — що коли чого просимо нім Бог пробуває! **17** Любов удосконалюється згідно волі Його, то Він слухає нас. **15** А з нами так, що ми маємо відвагу на день як знаємо, що Він слухає нас, чого тільки судний, бо який Він, такі й ми на цім світі. **18** ми просимо, то знаємо, що одержуємо те, Страху немає в любові, але досконала любов чого просимо від Нього. **16** Коли хто бачить проганяє страх геть, бо страх має мýку. Хто брата свого, що грішить гріхом не на смерть, ж боїться, той не досконалив в любові. **19** Ми нехай молиться за нього, — і Він життя йому любимо Його, бо Він перше нас полюбив. **20** дастъ, тим, хто грішить не на смерть. Є й Як хто скаже: „Я Бога люблю“, та ненавидить гріх на смерть, — не про нього кажу, щоб брата свого, той неправдомовець. Бо хто молився. **17** Усяка неправда — то гріх. Та є не любити брата свого, якого бачить, як гріх не на смерть. **18** Ми знаємо, що кожен, може він Бога любити, Якого не бачить? **21** I хто народився від Бога, не грішить, — бо ми оцю заповідь маємо від Нього, щоб, хто хто народився від Бога, той себе береже, і любить Бога, той і брата свого любив!

5 Кожен, хто вірує, що Ісус — то Христос, той родився від Бога. I кожен, хто любить Того, Хто породив, любить і Того, Хто народився від Нього. **2** Що ми любимо Божих дітей, дізнаємося з того, коли любимо Бога і Його заповіді додержуємо. **3** Bo то любов Божа, щоб ми додержували Його заповіді, Його ж заповіді не тяжкі. **4** Bo кожен, хто родився від Бога, перемагає світ. A oце перемога, що світ перемогла, — віра наша. **5** A хто світ перемагає, як не той, хто вірує, що Ісус — то Син Божий? **6** To Tой, що прийшов був водою та кров'ю, — Ісус Христос. I не тільки водою, а водою та кров'ю. I Дух свідчить, bo Дух — то правда. **7** Bo троє свідкують на

2 Івана

1 Старець — вибраній пані та дітям її, яких я поправці любліо, і не тільки я, але й усі, хто правду пізнав, **2** за правду, що в нас пробував й повік буде з нами: (*aiōn g165*) **3** нехай буде з вами благодать, милість, мир від Бога Отця та Ісуса Христá, Сина Отцевого, у правді та в любові! **4** Я дуже зрадів, що між дітьми твоїми знайшов таких, що ходять у правді, як заповідь ми прийняли від Отця. **5** І тепер я благаю тебе, пані, не так, ніби пишú тобі нову заповідь, але ту, яку маємо від почáтку, — щоб ми любили один óдного! **6** А любов ця — щоб ми жили згідно з Його заповідями. Це та заповідь, яку ви чули від почáтку, щоб ви згідно з нею жили. **7** Бо в світ увійшло багато обманців, які не визнають Ісуса Христа, що прийшов був у тілі. Такий — то обманець та антихрист! **8** Пильнуйте себе, щоб ви не згубили того, над чим працювали, але щоб прийняли повну нагорóду. **9** Кожен, хто робить перéступ та не пробуває в науці Христовій, той Бога не має. А хто пробуває в науці Йогó, той має і Отця, і Сина. **10** Коли хто приходить до вас, але не приносить науки цієї, не приймайте до дому йогó, і не вітайте йогó! **11** Хто бо вітає йогó, той ýчасть бере в лихýх учинках йогó. **12** Багато я мав написати до вас, але не схотів на папері й чорнилом. Та маю надію прибути до вас, і говорити устáми до уст, щоб повна булá ваша радість! **13** Вітають тебе діти вýбраної сестри твоєї. Амíнь.

3 Івана

1 Старець — улюбленому Гаєві, якого я направду люблю. **2** Улюблений, — я молюся, щоб добре велόся в усьому тобі, і щоб був ти здоровий, як добре ведеться душі твоїй. **3** Бо я дуже зрадів, як прийшли були браття, і засвідчили правду твою, як ти живеш у правді. **4** Я не маю більшої радості від цієї, щоб чути, що діти мої живуть у правді. **5** Улюблений, — вірно ти чýниш, як що робиш для братті та для чужýнців, — **6** вони про любов твою свідчили Церкві; добре ти зробиш, як їх вíпровадиш, як достойно для Бога, **7** бо вийшли вони ради Ймénня Його, нічого не взявши від поган. **8** Отож, ми повинні приймати таких, щоб бути співробітниками правді. **9** Я до Церкви писав був, але Діотréф, що любить бути першим у них, нас не приймає. **10** Тому то, коли я прийдú, то згадаю про вчинки його, що їх рóбить, словами лихими обмовляючи нас. І він тим не задовольнюється, — а я сам не приймає братів, і тим, що бажають приймати, боронить, і вигóнить із Церкви. **11** Улюблений, — не робися подібним до лихóго, а до доброго: доброчинець від Бога, а злочинець Бога не бачив. **12** Про Димитрія свідчили всі й сама правда. І свідчимо й ми, а ви знаєте, що свідчення наше правдиве. **13** Багато хотів я писати, та не хочу писати до тебе чорнилом та очеретýнкою, **14** але маю надію побачити тебе незабáром, і говорити устáми до уст. Мир тобі! Друзі вітають тебе. Привітай друзів пойменно! Амінь.

Юда

1 Юда, раб Ісуса Христа, а брат Якова, — над усімá, і винуватити всіх безбожних за покликаним, улóбленим у Бозí Отцí та всі вчинки безбожності їхньої, що безбожно збереженим Ісусом Христом: **2** милість накóїли, та за всі жорстокі слова, що їх вам, і мир, і любов хай примнóжиться! **3** говорили на Нього безбожні грішники“. **16** збереженим Ісусом Христом: **2** милість Це рéмствувачі, незадоволені з долі своєї, Улюблені, всяке дбаннá чинивши писати до вас про наше спíльне спасіння, я признав за що ходять у своїх пожадливостях, а уста особи для зíску! **17** А ви, улюблені, згадуйте потрібне писати до вас, благаючи боротись Господа нашого Ісуса Христа, **18** які вам за віру, раз дану святым. **4** Бо крадькомá говорили: „За останнього ча́су будуть глузíї, повхóдили деякі люди, на цей осуд віддавна призначені, безбожні, що благодáть нашого Бога обертають у розпусту, і відкідаються єдиного Владики і Господа нашого — Ісуса Христа. **5** А я хóчу нагадати вам, що раз що ходитимуть за своїми пожадливостями усе знаєте, що Господь вýзволив людей від землі египетської, а згодом вигубив тих, кто не вíрував. **6** І анголíв, що не зберегли безбожністю“. **19** Це ті, хто відлúчується початкового стану свого, але кинули жýтло від єдності, тілесні, що духа не мають. **20** Содóм і Гомóрра та містá коло них, що таким від єдності, тілесні, що духа не мають. **21** самим способом чинили перéлюб та ходили бережіть себе самíх у Божíй любові, і чекайте за іншим тілом, понéсли кару вíчного огню, і милости Господа нашого Ісуса Христа для поставлені в приклад, — (*aiōnios g166*) **8** так само вічного життя. (*aiōnios g166*) **22** І до одних, хто буде й цим сновýдам, що опоганюють тіло, вагається, будьте милостíві, **23** спасайте погóрджують влáдами, зневажають слави. **9** і вирайте з огню, а до інших будьте I сам архáнгол Михаїл, коли сперечався з милосердні зо стрáхом, і ненáвидьте навіть дияволом і говорив про Мойсеєве тіло, не одежду, опоганену від тіла! **24** А Томý, Хто навáжився винести суду зневажливого, а може вас зберегти від упадку, і поставити сказав: „Хай Господь докбрить тобі!“ **10** А перед Своєю славою непорочними в радості, ці зневажають, чого не знають; а що знають **25** Единому премудрому Богові, Спасителеві із природи, як німа зvíринá, то й у тому псується. **11** Горе їм, бо пішли вони дорогою Кайновою, і попали в обману Валаáмової заплати, і загинули в бунті Корéя! **12** Вони скелі пíдводні на ваших вечéрях любови, бо з вами без стрáху їдять та себе попасають; хмары безводні, що носяться вітром; осінні дерéва безплíдні, двічі померлі, вýкорінені; **13** люті хвилі мóрські, що з пíною викидають власний сором; зорі блуднí, що для них морок тéмряви бережéться повíк. (*aiōn g165*) **14** Про них же звіщав був Енóх, сьомий від Адáма, і казав: „Ось іде Господь зо Своїми десятками тисяч святих, **15** щоб суд учинити

Об'явлення

1 Об'явлення Ісуса Христа, яке дав Йому Бог, щоб показати Своїм рабам, що незабаром статися має. І Він показав, і послав Своїм анголом рабові Своєму Іванові, 2 який свідчив про Слово Боже, і про свідчення Ісуса Христа, і про все, що він бачив. 3 Блаженний, хто читає, і ті, хто слухає слова пророцтва та додержує написане в ньому, — час бо близький! 4 Іван до семи Церков, що в Азії: благодать вам і мир від Того, Хто є, Хто був і Хто має прийти; і від семи Духів, що перед престолом Його, 5 та від Ісуса

Христа, а Він „Свідок вірний, Пéренеце з мертвих і Владýка зéмних царíв“. Йому, що нас полюбив і кров'ю Своєю обмив нас від наших грíхів, 6 що вчинив нас „царями, священиками Богові“ Й Отцеві Своєму, — Тому слава та сила на вічні віki! Амíнь. (aiōn g165) 7 „Ото Він із хмарами йде“, і побачить Його кожне око, і ті, що Його „прокололи були, і всі племéна землі будуть плакати за Ним“. Так, амíнь! 8 Я Альфа й Омéга, говорить Господь, Бог, Той, Хто є, і Хто був, і Хто має прийти, Вседержýтель! 9 Я, Іван, ваш брат і спíльник у бíді, і в царстві, і в терпíнні в Ісусі, був на острові, що звється Патмóс, за Слово Боже і за свідчення Ісуса Христá. 10 Я був у Дусі Господнього дня, і почув за собою голос гучний, немов сурмí, 11 який говорив: „Щó бачиш, — напиши те до книги, і пошли до сімох Церков: до Ефéсу, і до Смíрни, і до Пергáму, і до Тіятíрів, і до Сард, і до Філядéльfíї і до Лаодикíї“. 12 І я оглянувся, щоб побачити голос, що говорив зо мною. І, оглянувшись, я побачив сім світильників золотих; 13 а посеред семи світильників „Подібного до Лóдського Сина, одягненого в добvgу одéжу і піdpézаного“ по грúдях золотим поясом. 14 А „Його голова та волосся — білі, немов біла бóвна, як сніг; а очі Його — немов пólум'я ogнянé. 15 А ноги Його подібні до міd“, розпáлені, наче в печі; а „голос Його — немов шум великої води“. 16 І сім зíр Він держав у правиці

Своїй, а з уст Його меч обосíчний виходив, а обличчя Його, немов сонце, що світить у силі своїй. 17 І коли я побачив Його, то до нíг Йому впав, немов мертвий. І поклав Він на мене правицю Свою та й промовив мені: „Не лякайся! Я Перший і Останній, 18 і Живий. І був Я мертвий, а ось Я Живий на вічні віki. І маю ключі Я від смерти й від а́ду. (aiōn g165, Hadēs g86) 19 Отже, напиши, що ти бачив, і щó є, і що має бути по цьому! 20 Таємниця семи зíр, що бачив ти їх на правиці Моїй, і семи світильників золотих: сім зíр, — то анголí семи Церков, а сім світильників, що ти бачив, — то сім Церков“.

2 До ангола Церкви в Ефéсі напиши: „Оце каже Той, Хто тримáє сім зíр у правиці Своїй, Хто ходить серед семи світильників золотих: 2 Я знаю дíла твої, і працю твою, і твою терпелivість, і що не можеш терпiti лихих, і вíprobував тих, хто себе називає апостолами, але ними не є, і знайшов, що фальшиві вони. 3 І ти маєш терпíння, і працювá для Ймénня Мого, але не знemігся. 4 Але маю на тебе, що ти покинув свою першу любов. 5 Отож, пам'ятай, звíдки ти впав, і покайся, і вчинки давніші роби. Коли ж нí, то до тебе прийдý незабáром, і зrúшу твого світильникá з його місця, якщо не покаeшся. 6 Але маєш оце, що ненáвидиш учинки Николáтів, яких і Я ненáвиджу. 7 Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквáм: переможцеві дам істи від дерева життя, яке в раю Божíм“. 8 А до ангола Церкви в Смíрні напиши: „Оце каже Перший й Останній, що був мертвий й ожив: 9 Я знаю дíла твої, і бídú, і убозтво, — але ти багатий, — і зневагу тих, що говорять про себе, нíби юdeї вони, та ними не є, але вони — зборище сатани. 10 Не бíйся того, що маєш страждати! Ось диявол вкидатиме декого з вас до в'язниць, щоб вас вíprobувати. І будете мати бídú десять день. Будь вірний до смерти, і Я тобі дам вінця життя! 11 Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквáм: переможець не буде пошкóджений від другої смерти“. 12 А до ангола Церкви в Пергáмі напиши: „Оце

каже Той, що має меча обосічного: **13** Я знаю **29** Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє діла твої, і що де ти живеш, там престол Церквам!“

сатани. I тримаєш ти Ймénня Мoe, i ти не відкинувся від віри Мoeї навіть за днів, коли в вас, де живе сатанá, був убитий Антíпа, свідок Míй вірний. **14** Але трохи Я маю на тебе, бо маєш там тих, хто тримається науки Валаáма, що навчав був Балáка покласти спотикáння перед синами Ізраїля, щоб iлi iдольськi жертви й розпúсту чинили. **15** Так маєш i ти таких, хто тримається науки Николаїтської так само. **16** Тож покайся! Коли ж ní, то до тебе прийdú незабáром, i воюватиму з ними мечем Своїх уст. **17** Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам: переможцевi дам їсти прихóвану манну, i дам йому білого каменя, а на камені написане ймення новé, якого не знає nіхто, — тільки той, хто приймає його“. **18** I до ангола Церкви в Тіятíрах напиши: „Оце каже Син Божий, що має очi Свої, як пóлум'я огнянé, а ноги Його подібні до міdі: **19** Я знаю діла твої, i любов, i віру, i службу, i твою терпеливість, i останні вчинки твої, що більші за перші. **20** Але маю на тебе, що жінці Єзавéлі, яка каже, nіби вона пророкíня, ти попускаєш навчати та зводити рабів Moїх, чинити розпustу та їсти iдольськi жертви. **21** I дав був їй часу, щоб покáлася, — та вона не схотіла покаятися в розпusti своїй. **22** Ось Я кину її на ложе, а тих, що чинять iз нею розпustу, у велику біду, коли тільки в учинках Своїх не покаються, **23** а діти її поб'ю смертю. I пізнають усі Церквí, що Я Той, Хто нирки й серця вивíрє, i Я кожному з вас дам за вчинками вашими. **24** A вам, та іншим, що в Тіятíрах, що не мають науки цiєї, i — як кажуть — не розумiють так звáних глибíн сатанí, кажу: не накладú на вас iншого тягара, **25** тільки те, що ви маєте, тримáйте, аж поки прийdú. **26** A переможцевi, i томý, хто аж до кінця додéржує Moї вчинки, Я дам йому влáду „над поганами, **27** i буде пасти їх залізним жезлом; вони, немов глиняний посуд, покrúшаться“, як i Я одéржав влáду від Свого Отця, **28** i дам Я йому збрю досвітню.

3 A до ангола Церкви в Cárdaх напиши:

„Оце каже Той, Хто має сім Божих Dúхів i сім зíр: Я знаю діла твої, що маєш iм'я, nіби живий, а ти мертвий. **2** Будь чуйний та решту зміцняй, що мають померти. Bo Я не знайшов твоїх дiл закінченими перед Богом Moїм. **3** Отож, пам'ятай, як ти взяв i почув, i бережи, i покайся. A коли ти не чуйний, то на тебе прийdú, немов злодiй, i ти знати не будеш, якoї години на тебе прийdú. **4** Ta ти маєш i в Cárdaх кілька iмен, що одежi своєї вони не опогáнили, i в білій зo Mною ходитимуть, bo гіднi вони. **5** Переможець зодягнеться в білу одежу, a йménня його Я не змию iз книги життя, i йmenня його вýзнаю перед Отцем Своїм i перед Його алголáми. **6** Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам!“ **7** I до ангола Церкви в Філядéльфї напиши: „Оце каже Святий, Правдивий, що має „ключа Давидового, що Bіn відчиняє, — i nіхто не зачинить, що Bіn зачиняє, — i nіхто не відчинить“. **8** Я знаю діла твої. Ось Я перед тобою дверей не зачинив, — i їх зачинити не може nіхто. Хоч малу маєш силу, але слово Moë ти зберіг, i від Йménня Mого не відкинувся. **9** Ось Я зроблю, що декого з зборища сатани, iз тих, що себе називають юдеями, та ними не e, але кажуть неправду, — ось Я зроблю, що вони „прийdуть та вклоняться перед ногами твоїми“, i пізнають, що „Я полюбив тебе“. **10** A що ти зберіг слово терпіння Mого, to й Я тебе збережу від години випробування, що має прийти на весь свiт, щоб випробувати мéшканців землі. **11** Я прийdú незабаром. Тримай, що ти маєш, щоб твого вінця nіхто не забрав. **12** Переможця зроблю Я стовпом у храмі Бога Mого, i він вже не вийде назовнi, i на нім напишу Im'я Бога Mого i im'я міста Бога Mого, Ерусалиму Новóго, що з неба сходить від Бога Mого, та нове Im'я Своє. **13** Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам!“ **14** I до ангола Церкви в Laodíkї напиши: „Оце каже Amíнь, Свідок вірний

і правдивий, початок Божого творіння: **15** них мала навколо по шість крил, а всередині Я знаю діла твої, що ти не холодний, ані повна очей. І спокію не мають вони день і гарячий. Якби то холодний чи гарячий ти ніч, промовляючи: „Свят, свят, свят Господь, був! **16** А що ти літеплив, і ні гарячий, ані Бог Вседержитель, що Він був, і що е, і що холодний, то віплону тебе з Своїх уст. має прийти!“ **9** І коли ті тварини складають **17** Бо ти кажеш: „Я багатий, і збагатів, і славу, і честь, і подяку Тому, Хто сидить не потребую нічого“. А не знаєш, що ти на престолі й живе віки вічні, (aiōn g165) **10** нуждений, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і тоді падають двадцять чотири стáрці перед голий! **18** Раджу тобі купити в Мене золота, Тим, Хто сидить на престолі, і вклоняються в огні перечищеного, щоб збагатитись, і білу Тому, Хто живе віки вічні, і складають вінці одежду, щоб зодягтися, і щоб гáньба наготи свої перед престолом та кажуть: (aiōn g165) **11** „Достойний Ти, Господи Й Боже наш, твоєї не видна була, а мáстю на очі намастій **12** „Достойний Ти, Господи Й Боже наш, свої очі, щоб бачити. **19** Кого Я люблю, тому прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти докорюю й караю того. Будь же ревний і створив, і зволі Твоєї існує та створене все!“ покайся! **20** Ось Я стою під дверима та стукаю: **21** „Достойний Ти, Господи Й Боже наш, **22** Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам!“

4 По цьому я поглянув, — і ось двері на небі відчинені, і перший голос, що я чув його, як сурмú, що зо мною говорив, сказав: „Іди сюди, і Я тобі покажу, що статися має по цьому!“ **2** І зараз у Дусі я був. І ось престол стояв на небі, а на престолі Сидячий. **3** А Сидячий подібний був з вігляду до каменя яспіса й сардіса, а веселка навколо престолу видом подібна була до смарагду. **4** А навколо престолу — двадцять чотири престоли, а на престолах я бачив двадцятьох чотирьох стáрців, що сиділи, у шати білі одягнені, а на головах своїх мали вінці золоті. **5** А від престолу виходили білі склавки, і голоси, і громи. А перед престолом горіли сім світильників огняних, а вони — сім Духів Божих. **6** І перед престолом — як море скляне, до кришталю подібне. А серед престолу й навколо престолу четверо тварин, повні очей спереду й ззаду. **7** І перша тварина подібна до лева, а друга тварина подібна до теляти, а третя тварина мала лице, як людина, а четверта тварина подібна до орла, що летить. **8** І ті чотири тварини, — кожна з **5** І я бачив в правici Того, Хто сидить на престолі, книгу, написану всередині й назовні, і запечатану сінома печатками. **2** І бачив я потужного ангела, який гучним голосом кликав: „Хто гідний розгорнути книгу, і зламати печатки її?“ **3** І не міг ніхто ні на небі, ні на землі, ані під землею розгорнути книги, ані навіть зазирнути в неї. **4** І плакав я гірко, що не знайшовся ані один гідний розгорнути й прочитати книгу, ані навіть зазирнути в неї. **5** А один із стáрців промовив до мене: „Не плач! Ось Лев, що з племени Юдиного, корінь Давидів, переміг так, що може розгорнути книгу, і зламати сім печаток її“. **6** І я глянув, — і ось серед престолу й чотирьох тварин і серед стáрців стоять Агнець, як закблений, що має сім рогів і сім очей, а це — сім Божих Духів, посланих на всю землю. **7** І Він підійшов, і взяв книгу з правici Того, Хто сидить на престолі. **8** А коли Він узяв книгу, то чотири тварини й двадцять чотири старці попадали перед Агнцем, а кожен мав гúсла й золоті чаші, повні пахощів, а вони — молитви святих. **9** І нову пісню співають вони, промовляючи: „Ти достойний узяти цю книгу, і розкрити печатки її, бо Ти був закблений, і кров'ю Своєю Ти викупив людей Богові з усякого плéмени, і язика, і нарóду, і люду. **10** І Ти їх зробив для нашого Бога царями, і священиками, — і вони на землі царюватимутъ!“ **11** І я бачив, і чув голос

багатьох анголів навколо престолу, і тварин, судити, і не мститимеш тим, хто живе на і стáрців, — і число їх було десятки тисяч землі, за кров нашу?“ 11 I кожному з них раз по десять тисяч і тисячі тисяч. 12 I дáно білу одежду, і сказано їм іще трохи казали вони гучним голосом: „Достойний спочити, аж поки доповнять число їхні Агнець, що заколений, прийняти силу, і співслуги, і братій їхні, що будуть побиті, як багатство, і мудрість, і міць, і честь, і славу, і вони. 12 I коли шосту печатку розкрив, я благословéння!“ 13 I кожне створіння, що воно на небі, і на землі, і під землею, і на морі, і все, що в них, чув я, говорило: „Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві — благословéння, і честь, і слава, і сила на вічні віки!“ (aiōn g165) 14 А чотири тварини казали: „Амíны!“ I двадцять чотири стáрці попáдали та поклонились Тому, Хто живе повіk віku!

6 I я бачив, що Агнець розкрив одну з семи печаток, і почув я одну з чотирьох тих тварин, яка говорила, як голосом грому: „Підійди!“ 2 I глянув, — і ось кінь білий, а той, хто на ньому сидів, мав лука. I вінцý йому дáно, і він вийшов, немов переможець, і щоб перемогти. 3 I коли другу печатку розкрив, я другу тварину почув, що казала: „Підійди!“ 4 I вийшов кінь другий, — червоний. А тому, хто на ньому сидів, було дáно взяти мир із землі та щоб убивали один єдного. I меч великий був дáний йому. 5 I коли третю печатку розкрив, я третю тварину почув, що казала: „Підійди!“ I я глянув, — і ось кінь вороний. А той, хто на ньому сидів, мав вагу в своїй руці. 6 I я ніби голос почув посеред чотирьох тих тварин, що казав: „Ківш пшениці за динарія, і три ковші ячменю за динарія, а оліви й вина не марнуй!“ 7 A коли Він четверту печатку розкрив, я четверту тварину почув, що казала: „Підійди!“ 8 I я глянув, — і ось кінь чáлий. А той, хто на ньому сидів, на ім'я йому Смерть, за ним же слідом ішов Ад. I дáна їм влада була на четвертій частині землі забивати мечем, і голодом, і мором, і земнýми зvírmí. (Hadēs g86) 9 I коли п'яту печатку розкрив, я побачив під жéртвником душі побитих за Боже Слово, і за свідчення, яке вони мали. 10 I кликнули вони гучним голосом, кажучи: „Аж доки, Владико святий та правдивий, не будеш

поглянув, — і ось сталося велике трясіння землі, і сонце згорніло, як міх волосяний, і ввесь місяць зробився, як кров. 13 I на землю попáдали зорі небесні, як фігове дерево рóнить свої недозрілі плоди, коли потрясе сильний вітер. 14 I небо сковалось, згорнувшись, немов той сувíй пергáмену, і кожна гора, і кожен обстрів порушилися з своїх місць. 15 I зéмні царі, і вельможі та тисячники, і багаті та сильні, і кожен раб та кожен вільний, — поховались у печери та в скелі гірські, 16 та й кажутъ до гíр та до скель: „Поспадайте на нас, і позакривайте він нас від лиця Того, Хто сидить на престолі, і від гніву Áгнца! 17 Bo прийшов це великий день гніву Його, і хто встóяти може?“

7 A по цьому я бачив чотирьох алголів, що стояли на чотирьох кúтах землі та тримали чотири земні віtrý, щоб вітер не віяв на землю, ані на море, ані на жодне дерево. 2 I бачив я іншого ангола, що від схід сонця вихóдив, і мав печáтку Бога Живого. I він гучним голосом крикнув до чотирьох алголів, що їм дáно пошкодити землі та морю, 3 говорячи: „Не шкодьте ані землі, ані морю, ані дереву, аж поки ми покладéмо печáтки рабам Бога нашого на їхніх чóлах!“ 4 I почув я число попечáтаних: сто сорок чотири тисячі попечатаних від усіх племен ізраїлевих синів: 5 з племени Юдиного — дванадцять тисяч попечатаних, з племени Рувíмового — дванадцять тисяч, з племени Гáдового — дванадцять тисяч, 6 з племени Асýрового — дванадцять тисяч, з племени Нефталíмового — дванадцять тисяч, з племени Манасíного — дванадцять тисяч, 7 з племени Симеóнового — дванадцять тисяч, з племени Левíнного — дванадцять тисяч, з племени Іссахáрового — дванадцять тисяч, 8 з племени Завулóнового — дванадцять тисяч,

з племени Йосипового — дванадцять тисяч, I засурмів перший ангол, — і вчинилися з племени Веніамінового — дванадцять град та огонь, перемішані з кров'ю, і впали тисяч попечатаних. 9 Потому я глянув, — на землю. I спалилась третина землі, і і ось нáтовп великий, що його зрахувати згоріла третина дерев, і всіляка зелена трава не може ніхто, з усякого люду, і племéн, і погоріла. 8 I засурмів другий ангол, — і нарóдів, і язíків, стояв перед престолом і немов би велика гора, розпалена огнем, була перед Агнцем, зодýгнені в білу одежду, а в вкинена в море. I третина мóря зробилася їхніх руках було пáльмове віття. 10 I взивали кров'ю, 9 і померла третина морського вони гучним голосом, кажучи: „Спасіння створіння, що мають життя, і загинула нашему Богові, що сидить на престолі, і третина кораблів. 10 I засурмів третій ангол, Агнцев!“ 11 А всі анголії стояли навколо — і велика зоря спала з неба, палáючи, як престолу та стáрців і чотирьох тих тварин. I смолоскіп. I спала вона на третину рíчок вони на обличчя попадали перед престолом, та на водні джерéла. 11 А ймénня зорі тій і вклонилися Богові, 12 кажучи: „Амінь! Полін. I стала третина води, як полін, і Благословéння, і слава, і мудрість, і хвалá, багато з людей повмирали з води, бо згíркла і честь, і сила, і міць — нашему Богу на вона. 12 I засурмів ангол четвертий, — і вічні віки! Амінь!“ (aión g165) 13 I відповів вдáreno третину сонця, і третину місяця, і один із стáрців, і до мене сказав: „Оці, що третину зір, щоб затъмілася їхня третина, зодýгнені в білу одежду, — хто вони її звідкіль щоб третина дня не світила, так само ж поприходили?“ 14 I сказав я йому: „Мій пане, і ніч. 13 I бачив, і чув я одного орла, що ти знаєш!“ Він же мені відказав: „Це ті, що летів серед неба і кликав гучним голосом: прийшли від великого горя, і випали одіж „Горе, горе, горе тим, хто живе на землі, від свою, та вибілили її в крові Агнця. 15 Тому то голосів сурмовіх позосталих трьох анголів, вони перед Божим престолом, і в храмі Його що мають сурміти!“

день і ніч Йому служать. А „Той, Хто сидить на престолі, розтýгне намéта над ними“. 16 „Вони голоду й спраги терпіти не бúдуть уже, і не буде палити їх сонце, ані спека яка“. 17 Бо Агнець, що серед престолу, „буде їх пасти, і водитиме їх до джерéла вод життя. I Бог кожну сльюз з очей їхніх зітреп!“

8 I коли сьому печатку розкрив, німа тýша настала на небі десь на півгодини. 2 I я бачив сімох анголів, що стояли перед Богом. I дáно було їм сім сýрем. 3 I прийшов другий ангол, та й став перед жéртвником із золотою кадильницею. I було йому дáно багато кадила, щоб до молитóв усіх святих додав на золотого жéртвника, що перед престолом. 4 I знявся дим кадильний з молитвами святих від руки ангола перед Бога. 5 A ангол кадильницю взяв, і напóвнив її огнем із жéртвника, та й кинув на землю. I зчинилися грóми, і гуркотнява, і бlyскавиці та трясіння землі. 6 I сім анголів, що мали сім сýрем, приготувáлися, щоб сурміти. 7 I мала волосся — як волосся жіноче, а її

9 I засурмив п'ятий ангол, — і я бачив зóрю, що спала із неба додолу. I її дáний був ключ від криниці безóдњої. (Abyssos g12) 2 I вона відімкнула криницю безóдню, — і дим повалив із криниці, мов дим із великої пéчі. I затъмілося сонце й повітря від криничного диму. (Abyssos g12) 3 A з диму на землю

вийшла саранá, і дáно їй міць, як мають міць скорпіоні земні. 4 I наказано їй, щоб вона не шкодила земній траві, ані жáдному зіллю, ані жáдному дереву, але тільки тим людям, які на чóлах не мають печатки Божої. 5 I було дáно їй, щоб їх не вбивати, але мучити п'ять місяців; а мýка від неї, як мýка від скорпіона, коликусить людíну. 6 I в ті дні люди смерти шукатимуть, — та не знайдуть її! Померти вони захотять, — та втече від них смерть! 7 A вигляд саранí був подібний до кóней, на вýйну приготованих; а на головах у неї — немов би вінкí, подібні на золото, а обличчя її — немов людські обличчя. 8

Об'явлення 218

зуби були — немов лéв'ячі. 9 І мала вона з і закричав гучним голосом, як лев той панцери, немов панцери залізні; а шум її ричить. І як він закричав, то заговорили сім крил — немов шум колесній, коли коней грómів голосами своїми. 4 А як заговорили багато біжить на війнú. 10 І мала хвости, сім грómів голосами своїми, я хотів був подібні до скорпіонових, та жáла, а в неї в писати. Та я почув голос із неба, що до мене хвостах її влáда — п'ять місяців шкодити людям. 11 І мала вона над собою царя, ангола безодні; йому по-єврейському ім'я Аваддóн, а по-грецькому звався він Аполлóн! (Abyssos g12) 12 Одне горе минуло! Ось за ним ще два горя надходять! 13 І засурмíв шостий Ангол, — і я почув один голос із чотирьох рóтів золотого жéртівника, який перед Богом, 14 що казав шостому Анголові, який мав сурмý: „Розв'яжи чотирьох Анголів, що пов'язані при великій ріці Ефра́ті“ . 15 І були 8 І голос, що я чув його з неба, став знов порозv'язувані чотири Анголі, приготовані говорити зо мною й казати: „Піди, та візьми на годину, і на день, і на місяць, і на рік, щоб розгóрену книжку з руки Ангола, що стóть убили третину людей. 16 А число кінного на морі й землі“ . 9 І пішов я до Ангола та війська — двадцять тисяч раз по десять й промовив йому, щоб дав мені книжку. А тисяч; і я чув їхнє число. 17 І так бачив він мені каже: „Візьми, і з'їж її! І гíркість я коней в видінні, а на них верхівців, що учинить вона для твоого живота, та в устах панцери мали огняні, і гіяцінтові, і сірчані. твоїх буде солодка, як мед“ . 10 І я взяв з руки А голови в коней — немов голови лéв'ячі, а з Ангола книжку та й з'їв її. І була вона в устах їхнього рота виходив огонь, і дим, і сірка. 18 моїх, немов мед той, солодка. Та коли її з'їв, І побита була третина людей від цих чотирьох вона гíркість зробила в моїм животі... 11 І порázок, — від огню, і від диму, і від сірки, що сказали мені: „Ти мусиш знóву пророкувати вихóдили з їхніх ротів. 19 Сила бо коней була про нарóди, і поган, і язíки, і про багато в їхнім роті та в їхніх хвostáx. А хвostí їхні царів“.

подібні до вужів, що мають голови, і ними вони шкоду чинять. 20 А решта людей, що не вбити була цими порázками, не покáлася за діла своїх рук, щоб не кланятись дéмонам, ані ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і кам'яним, і дерев'яним, що не можуть вони ані бачити, ані чути, ані ходити. 21 вони не покаялися в своїх убивствах, ані в чарах своїх, ні в розпусті своїй, ні в крадіжках своїх.

10 І бачив я іншого потúжного Ангола, що сходив із неба. Був одýгнений в їм кривду, то вийде огонь з їхніх уст, — хмару, і над його головою весéлка була, а і поїсть ворогів їхніх. А коли хто захоче обличчя його — немов сонце, а ноги його вчинити їм кривду, — той отак мусить бути — як стовпí огняні, 2 і мав у руці своїй забитий. 6 Вони мають влáду небо замкнути, книжку розгóрену. І він поставив свою щоб за днів їхнього пророцтва не йшов дощ, праву ногу на море, а ліву — на землю, І мають влáду вони над водою, — у кров

11 І дáно троствіну мені, подібну до пáлиці, і сказано: „Устань, і зміряй храма Божого й жéртівника, і тих, хто вклоняється в ньому. 2 А двір, що за храмом, лиши та не міряй його, бо він дáний поганам, — і сорок два місяці бúдуть топтати вони святе місто. 3 І звелію Я двом свідкам Своїм, і бúдуть вони пророкувати тисячу двісті й шістдесят день, зодягнені в волосяний. 4 Воні — дві оливки і два світильники, що стоять перед

обертати її, і вдарити землю всілякою карою, скільки разів вони схочуть. 7 А коли вони скінчать свіддіцтво своє, то звіринá, що з безодні виходить, із ними війну поведé, — і вона їх переможе та їх повбиває. (Abyssos g12) 8 I їхні трупи полишить на майдані великого міста, що зветься духовно Содом і Єгипет, де й Господь наш був розп'ятий. 9 I багато з нарідів, і з племен, і з язиків, і з поган будуть дивитися півчверта дні на їхні трупи, не дозволять покласти в гробі їхніх троупів. 10 А мешканці землі будуть тішитися та радіти над ними, і дарунки пошлють один одному, бо мучили ці два пророки мешканців землі. 11 А по півчверта днях дух життя ввійшов у них від Бога, — і вони повставали на ноги свої. I напав жах великий на тих, хто дивився на них! 12 I почули вони гучний голос із неба, що ім говорив: „Зайдіть сюди!“ I на небо зійшли вони в хмарі, і вороги їхні дивились на них. 13 I тієї години зчинився страшний землетрус, і десята частина міста того завалилась... I в цім трусі загинуло сім тисяч лідських імен, а решта обгроєна жахом булá, — і вони віддали славу Богу Небесному! 14 Друге горе минуло! Ото незабаром настане за ним третє горе!“ 15 I засурмив съомий ангол, — і на небі зчинились гучні голоси, що казали: „Перейшло панування над світом до Господа нашого та до Христа Його, — і Він зацарює на вічні вікі!“ (aiōn g165) 16 I двадцять чотири стáрці, що на престолах своїх перед Богом сидять, попáдали на обличчя свої, та й уклонилися Богові, 17 кажучи: „Дяку складаємо Тобі, Господи, Боже Вседержителю, що Ти є й що Ти був, що прийняв Свою силу велику та й зацарювá! 18 А погани розлóтилися, та гнів Твій прийшов, і час настав мертвих судити, і дати заплату рабам Твоїм, пророкам і святым, і тим, хто Ймénня Твого боїться малим і великим, і знищити тих, хто нищить землю“. 19 I розкрився храм Божий на небі, — і ковчé заповіту Його в Його храмі з'явився.

I зчинилися бліскавки, і гúркіт, і грóми, і землетрус, і великий град.

12 I з'явилася на небі велика ознака: Жінка, зодáгнена в сонце, а під ногами її місяць, а на її голові вінок із дванадцятí зір. 2 I вона мала в утробі, і кричала від болю, та мýки терпіла від породу. 3 I з'явилася інша ознака на небі, — ось змíй червоноогнianий, великий, що мав сім голів та десять рóгів, а на його головах сім вінців. 4 Його хвіст змів третину зір із неба та й кинув додолу. I змíй стояв перед жінкою, що мала вродити, щоб з'їсти дитину її, коли врòдить. 5 I дитину вродила вона чоловічої стáті, що всі нарóди має пасти зализним жезлом. I дитина її була взята до Бога, і до престолу Його. 6 A жінка втекла на пустиню, де вона мала місце, від Бога для неї вготоване, щоб там годувáли її тисячу двісті шістдесят день. 7 I стала на небі війна: Михаїл та його анголí вчинили зо змíєм війнú. I змíй воював та його анголи, 8 та не втрималися, і вже не знайшлося їм місця на небі. 9 I скінений був змíй великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатанá, що зводить світ, і скінений був він додолу, а з ним і його анголí були скінені. 10 I я почув гучний голос на небі, який говорив: „Тепер настало спасіння, і сила, і царство нашого Бога, і влáда Христа Його, бо скінений той, хто братів наших скáржив, хто перед нашим Богом оска́ржував їх день і ніч! 11 I вони його перемогли кров'ю Агнця та словом свого засвічення, і не полюбили життя свого навіть до смерти! 12 Через це звеселíся ти, небо, та ті, хто на нім пробуває! Горе землі та морю, до вас бо диявол зійшов, маючи лютість велику, знаючи, що короткий час має!“ 13 A коли змíй побачив, що додолу він скінений, то став переслідувати жінку, що вродила хлоп'я. 14 I жінці дáні були два крила великого орла, щоб від змія летіла в пустиню до місця свого, де будуть її годувати час, і часí, і півчáсу. 15 I пустив змíй за жінкою з уст своїх вóду, як рíчку, щоб рíчка скопíла її. 16 Та жінці земля помогла, — і розкрила земля свої юста, та й випила

річку, яку змій пустив із своїх уст. 17 I змій їй вклáсти духа óбразовí звірýни, щоб розлютувáвся на жінку, і пішов воювати з заговорив образ звірини, і зробити, щоб усі, останком насіння її, що вони бережуть Божі чо не поклониться óбразовí звірýни, побиті заповіді та мають свідóцтво Ісусове.

13 I я став на морському піскú. I я бачив звірýну, що виходила з моря, яка мала десять рóгів та сім голів, а на рóгах її було десять вінців, а на її головах богозневáжні імена. 2 A звірýна, що я її бачив, подібна до рýся булá, а ноги її — як ведмéжі, а паща її — немов лéв'яча паща. I змій дав їй свою силу, і престола свого, і влáду велику. 3 A

одна з її голів була ніби забита на смерть, але рана смертéльна її вздоробилась. I вся земля дивувалась, слíдкуючи за звірýною! 4 тисячі, що мають Ім'я Його й Ім'я Отця I вклонилися змієві, що дав влáду звірýні. Його, написане на своїх чóлах. 2 I почув я I вклонились звірині, говорячи: „Хто до голос із неба, немов шум великої води, і звірýни подібний, і хто воювати з нею немов гук міцного грому. I почув я голос може?“ 5 I їй дáно уста, що говорили зухвáле гуслярів, що грали на гúслах своїх, 3 i та богозневáжне. I їй дáно влáду дíти сорок спíвали, як пíсню нову перед престолом і два місяці. 6 I відкрила вона свої уста на

звенагу проти Бога, щоб богозневажати Ім'я I ніхто не міг навчитися пíсні, окрім цих Його й оселю Його, та тих, хто на небі живе. ста сорока чотирьох тисяч, вýкуплених

7 I їй дáно провáдити вíйну зо святими, та від землі. 4 Це ті, хто не осквернýвся з їх перемогти. I їй дáна влáда над кожним жінками, бо чисті вони. Вони йдуть за племенем, і нарódom, і язíком, і людом. 8 I Агнцем, куди Він іде. Вони вýкуплені від її вklóнятися всі, хто живе на землі, що їхні людей, первістки Богові й Агнцеві, 5 не імена не написані в книгах життя Агнця, знайшloся бо пídstупу в їхніх устáх, бо вони закóленого від заклáдин світу. 9 Коли має непорочні! 6 I побачив я іншого ангола, що

хто вухо, нехай слухає: 10 Коли хто до полóну летів серед неба, і мав благовістити вічну

бачив я іншу звірýну, що виходила з землі. „Побíйтесь Бога та славу віddайте Йому, бо

I вона мала два роги, подібні ягнýчим, та настала година суду Його, і вклонíться Тому,

говорила, як змій. 12 I вона виконувала всю Хто створíв небо, і землю, і море, і водні

влáду першої звірýні перед нею, і робила, джерéла!“ 8 A інший, другий ангол летів

щоб земля та ті, хто живе на нíй, вклонилися слíдом і казав: „Упав, упав Вавилóн, місто

першої звірýні, що в нíї вздороблена була її великий, бо лютим вином розпусти своєї він

рана смертéльна. 13 I чинить вона великі напoїв усі народи!“ 9 A інший, третій ангол

ознаки, так що й огонь зводить з неба летів услід за нím, гучним голосом кажучи:

додолу перед людьмí. 14 I зводить вона „Коли хто вклоняється звірýні та óбразу

мéшканців землі через ознаки, що їх дáно її, і приймає знамéно на чолí своїм чи на

її чинити перед звіrýною, намовляючи руці свої, 10 то той питиме з вина Божого

мéшканців землі зробити óбраза звіrýни, гніву, вина незмішаного в чаšі гніву Його, і

що має рану від меча, та живе. 15 I дáно буде мýчений в оgní й сíрці перед анголáми

святыми та перед Агнцем. 11 А дим їхніх мук підійматиметься вічні вікі. І не мають спокію день і ніч усі ті, хто вклоняється звіріні та образу її, і приймає знамено ймénня його". (aiōn g165) 12 Тут терпеливість святих, що додéржують заповіді Божі та Ісусову віру! 13 І почув я голос із неба, що до мене казав: „Напиши: Блаженні ті мертві, чи то з цього часу вмирає в Господі! Так, каже Дух, — вони від праць своїх заспокóяться, бо їхні діла йдуть за ними слідом“. 14 І я глянув, — і ото біла хмара, а на хмарі сидить подібний до Ліодського Сина. Він мав на Своїй голові золотого вінця, а в руці Його гострий серп. 15 І інший ангол вийшов із храму, і гучним голосом кликнув до Того, Хто на хмарі сидів: „Пошли серпа свого й жни, бо настала година пожати, дозріло бо жніво землі!“ 16 І Той, Хто на хмарі сидів, скинув додолу серпа свого, — і земля була вижата. 17 І інший Ангол вийшов із храму, що на небі, — і він мав гострого серпа. 18 І інший ангол, що мав влáду над огнем, вийшов від жéртівника. І він гучним голосом клíкнув до того, що мав гострого серпа, говорячи: „Пошли свого гострого серпа, і позбирай грóна зéмної виноградини, бо грóна її вже доспíли“. 19 І ангол кинув додолу серпа свого, і зібраав виноград на землі, і вкинув в велике чавíло Божого гніву. 20 І потóвчене було чавíло за містом, і потекла кров із чавíла аж до кíнських вузdéчок, на тисячу шістсот стадій.

15 І бачив я інше знамено на небі, велике та дивне, — сім анголів, що сім кар палила людей, і зневажáли вони Ім'я Бога, вони мали, бо ними кінчáвся гнів Божий. 2 І я бачив щось, ніби як море скляné, що має влáду над карами тими, — і вони з огнем перемішане. А ті, що перемоглі п'ятій ангол вилив чашу свою на престола звіріну та образа його, і знамено його, звіріни. І затýмлóся царство її, і люди від і числа його ймення, — стояли на морі болю кусали свої язики, 11 і Бога Небесного скляníм, та мали гúсла Божі. 3 І співали вони зневажáли від болю свого й від своїх вони пісню Мойсея, раба Божого, і пісню болячóк, — та в учинках своїх не покáлись! Агнця, говорячи: „Великі та дивні діла Твої, 12 Шостий же ангол вилив чашу свою на о Господи, Боже Вседержýтель! Справедливі рíчку велику Ефрát, — і вода її висохла, й правдіві дороги Твої, о Цáрю святих! 4 Хтó щоб приготóвити дорогу царям, які від схід Тебе, Господи, не побоїтсья, та йménня Твого сонця. 13 І я бачив, що вихóдили з уст змія, і

не прослáвить? Бо один Ти святий, бо нарóди всі прийдуть та вклóнятся перед Тобою, бо з'явилися сýди Твої!“ 5 А по цому я глянув, — і ось відчинився храм скýнї свідчення в небі, 6 і сім анголів вийшли з храму, і сім кар вони мали. Вони були вдягнені в шáти льняні, чисті й ясні, і підперéзані довкола грудей золотими поясáми. 7 І одна з чотирьох тих тварин далá сímom анголам сім чащ золотих, напóвнених гніву Бога, що живе повík вíku. (aiōn g165) 8 І храм перепóвнився димом від Божої слави, і від сили Його. Та до храму ніхто не спромігся ввійти, аж поки не скінчíлися ті сім кар сíмох áнголів.

16 І я почув гучний голос із храму, що казав до семи анголів: „Ідіть, і вилийте на землю сім чащ гніву Божого!“ 2 І пішов перший ангол, і вилив на землю чашу свою. І шкідливі та люті болячки обслí люди, хто мав знамено звіріни й вклонявсь її образу. 3 А другий ангол вилив свою чашу до моря. І сталася кров, немов у мерцá, — і кожна істota жива вмерла в морі. 4 Третій же ангол вилив чашу свою на рíчкí та на водні джерéла, — і сталася кров. 5 І почув я ангола вод, який говорив: „Ти праведний, що Ти є й що Ти був, і святий, що Ти це присудив!“ 6 Во вони пролили кров святих та пророків, — і Ти дав їм напитися крові. Вони вартí того!“ 7 І я чув, як жéртівник говорив: „Так, Господи, Боже Вседержýтель! Правдіві й справедливі суди Твої!“ 8 А ангол четвертий вилив свою чашу на сонце. І дáно йому палити людей огнем. 9 І спека велика палила людей, і зневажáли вони Ім'я Бога, що покаялися, щоб славу віддати Йому. 10 А і число його ймення, — стояли на морі болю кусали свої язики, 11 і Бога Небесного скляníм, та мали гúсла Божі. 3 І співали вони зневажáли від болю свого й від своїх вони пісню Мойсея, раба Божого, і пісню болячóк, — та в учинках своїх не покáлись!

з уст звіріни, і з уст неправдивого пророка носить її, яка має сім голів і десять рогів. 8 три духи нечисті, як жаби, — 14 це духи Звіріна, яку бачив я, була — і нема, і має дімонські, що чинять ознáки. Вони виходять вийти з безодні — і піде вона на погибель. А до царів усього світу, щоб зібрати їх на мешканці землі, що їхні імена не записані в війну того великого дня Вседержителя Бога. 15 Ось іду, немов злодій! Блаженний, хто книгу життя від закладин світу, дивуватися чуйний, і одежу свою береже, щоб нагім будуть, як побачать, що звіріна була — і не ходити, і щоб не бачили гáньби його! нема, і з'явиться. (*Abyssos g12*) 9 Тут розум, 16 I зібрах їх на місце, яке по-єврейському гíр, що на них сидить жінка. I сім царів, зветься Армагеддóн. 17 Сьомий же ангол — 10 п'ять їх упало, один є, другий іще не вилив чащу свою на повітря. I голос гучний прийшов, а як прийде, то мусить він трохи залунав від небесного храму з престолу, пробути. 11 I звіріна, що булá — і нема, говорячи: „Сталося!“ 18 I сталися блíскавки і вона — сама вóсьма й з сімох, і йде на й гúrkіт та грóми, і сталося велике трясіння погибель. 12 А десять тих рогів, що бачив ти землі, якого не булó, відкóли людýна живе їх, — то десять царів, що ще не прийняли на землі. Великий такий землетрýс, такий царства, але приймуть влáду царську із міщний! 19 I місто велике розпáлося на три звіріною на одну годину. 13 Вони мають частини, і попадали людські містá. I великий одну думку, а силу та влáду свою віddадуть Вавилон був згаданий перед Богом, щоб дати звіріні. 14 Вони воюватимуть проти Агнця та йому чащу вина Його лютого гніву. 20 I зник Агнець переможе їх, бо Він — „Господь над кожен бстрів, і не знайдено гíр! 21 I великий панами та Цар над царями“. А ті, хто з Ним, град, як важкі тягарí, падав із неба на людей. покликані, і вибрані, і вірні“. 15 I говорить I люди зневажали Бога за покарáння градом, до мене: „Вóди, що бачив ти їх, де сидить та — бо кара Його була дуже велика!

17 I прийшов один із семи анголів, що мають сім чаш, і говорив зо мною, кáжучи: „Підйди, — я покажу тобі засудження великої розпусниці, що сидить над багатьма вóдами. 2 З нею розпусти чинили зéмні царі, і вином розпусти її впивались мешканці землі“. 3 I в дусі повів він мене на пустиню. I побачив я жінку, що сиділа на червоній звіріні, переповнений іменáми богозневáжними, яка мала сім голів і десять рогів. 4 A жінка була одягнена в порфíру й кармазíн, і приздоблена золотом і дорогоцінним камінням та пéрлами. У її було написане ім'я, таємниця: „Великий нечистому, і схóвищем усіх птахів нечистих Вавилон, — мати розпусти й гидоти землі“. та ненáвидних, з бо людим вином розпусти 6 I бачив я жінку, п'яну від крові святих і своєї він напоїв всі нарóди! I зéмні царі з ним від крові мучеників Ісусових, і, бачивши розпусту чинили, а земні купці збагатіли від її, дивувáвся я дивом великим. 7 A ангол сили розкóші його!“ 4I почув я інший голос із промовив до мене: „Чого ти дивуєшся? Я неба, який говорив: „Вийдіть із нього, люди скажу тобі таємницю жінки й звірини, яка мої, щоб не сталися ви спíльнíкамі грíхів

ропусниця, то нарóди та люди, і племéна та язíки. 16 A десять рогів, що ти бачив їх, та звіріна, — вони зненáвидять розпусницю, спустóшать її й обнажáть, і з'їдять її тіло, і огнем її спалять. 17 Bo Бог дав їм до серця, щоб волю чинили Його, маючи одну думку, і щоб царство своє віddalí звіріні, аж поки не вíповнятися словá Божí. 18 A жінка, яку ти бачив, то місто велике, що панує над царями земнimi“.

18 Після цього побачив я іншого ангола, що схóдив із неба, і що влáду велику він мав. I земля освітилась від слави Його. 2 I він гучним голосом кликнув, говорячи: руці своїй мала вона золоту чащу, повну „Упав, упав великий Вавилон! Став він гидоти та нечести розпусти її. 5 A на чолі оселею дімові, і схóвищем усякому дúхові та ненáвидних, з бо людим вином розпусти 6 I бачив я жінку, п'яну від крові святих і своєї він напоїв всі нарóди! I зéмні царі з ним від крові мучеників Ісусових, і, бачивши розпусту чинили, а земні купці збагатіли від її, дивувáвся я дивом великим. 7 A ангол сили розкóші його!“ 4I почув я інший голос із промовив до мене: „Чого ти дивуєшся? Я неба, який говорив: „Вийдіть із нього, люди скажу тобі таємницю жінки й звірини, яка мої, щоб не сталися ви спíльнíкамі грíхів

його, і щоб не потрапили в карання його. 5 поброхом голови свої, і закричали, плачучи Гріхи бо його досяглі аж до неба, і Бог згадав та голосячи, і кажучи: „Горе, горе, місто про неправди його. 6 Відплатіть ви йому, як велике, що в ньому з його дорогоцінностей і він вам платив, і вдвое подвойте йому за збагатілися всі, хто має кораблі на морі, бо вчинки його! Удвое налийте до чаші, що нею за одну годину воно спорожніло! 20 Радій він вам наливав! 7 Скільки він слáвив себе та з цього, небо, і святі апостоли та пророки, розкошувáв, стільки мýки та смутку завдаите бо Бог виконав суд ваш над ним!“ 21 І йому! Бо в серці своєму говорить: „Сиджú, один сильний ангел узяв великого каменя, як цариця, і я не вдова, і бачити смутку як жирно, і кинув до моря, говорячи: „З не буду!“ 8 Через це одного дня прийдуть таким розгóном буде кинений Вавилóн, кари його, смерть, і плач, і голод, і спáлений місто велике, — і вже він не знайдеться! 22 буде огнем, бо міцнý Господь, Бог, що І голос гуслярів, і спíваків, і сопільників, і судить його!“ 9 І будуть плакати та голосити сурмачів уже не буде чутий в тобі! І вже не за ним царі земні, що з ним розпусту знайдеться в тобі жодного мистця й ніякого чинили та розкошувáли, коли побачать дим мистéцтва, і шум жóрен уже не буде чутий в пожежі його. 10 Вони через страх його тобі! 23 І світло свічникá вже не буде світити мук стоятимуть здалека та говоритимуть: в тобі, і голос молодого й молодої вже не „Горе, горе, о місто велике, Вавилоне, місто буде чутий в тобі. Бо купці твої були земні могутні, бо суд твій прийшов однієї години!“ 11 земні купцí будуть плакати та голосити за зведені всі наробы! 24 Бо в нім знайдена кров ним, бо ніхто не купує вже їхнього вантажу, пророків, і святих, і побитих усіх на землі!“

— 12 вантажу золота, і срібла, і каміння дорогоцінного, і перел, і віссону, і порфíri, і шовку, і кармазíну, і всякого дерева запашного, і всякого посуду з слонової кости, і всякого посуду з дорогоцінного дерева, і мідяного, і залізного, і мармурóвого, 13 і кориці, і шафрáну, і пáхощів, і мирри, і ливáну, і вина, і оліви, і тонкóї муки, і пшениці, і товару, і овець, і кóней, і возів, і рабів, і душ людських. 14 І плодій пожадливості душі твоєї відійшли від тебе, і все сите та світле пропало для тебе, — і вже їх ти не знайдеш! 15 Купці цими речами, що вони збагатілися з нього, від стрáху мук його стануть здалека, і будуть плакати та голосити, 16 і казати: „Горе, горе, місто велике, зодянене в віссоні порфíру та в кармазíні, і прикрашене золотом і дорогоцінним камінням та перлами, 17 бо за одну годину згинуло таке велике багатство“. І кожен стернік, і кожен, хто пливає на кораблях, і моряки, і всі, хто працює на морі, — стали здалека, 18 і, бачивши дим від пожежі його, кричали й казали: „Котре до великого міста подібне?“ 19 І вони посыпали

19 По цьому почув я нáче гучний голос великого нáтовпу в небі, який говорив: „Алілúя! Спасіння, і слава, і сила Господévi нашому, 2 правдиві бо та справедливі суді Його, бо Він засудив ту велику розпustицю, що землю зіпсула своєю розпustistoю, і помстив за кров Своїх рабів з її рук!“ 3 І вдруге сказали вони: „Алілуя! І з неї дим виступає на вічні вікі!“ (aión g165) 4 І попáдали двадцять чотири старці й чотири тварíни, і поклонилися Богові, що сидить на престолі, говорячи: „Амінь, алілуя!“ 5 А від престолу вийшов голос, що кликав: „Хваліть Бога нашого, усі раби Його, і всі, хто боїться Його, і малі, і великі!“ 6 І почув я нáби голос великого нáтовпу, і нáче шум великої води, і мов голос громів гучних, що вигукували: „Алілуя, бо запанував Господь, наш Бог Вседержитель! 7 Радіймо та тішмося, і даймо славу Йому, бо весілля Агнця настало, і жона Його себе приготувáла!“ 8 І їй дáно було зодягнутися в чистий та світлий вісón, бо вісón — то праведність святих. 9 І сказав він мені: „Напиши: Блаженні покликані на весільну вечерю Агнця!“ І сказав він мені:

„Це правдиві Божі слова!“ 10 І я впав до над ним поклав, щоб наріди не звібдив уже, його ніг, щоб вклонитись йому. А він каже аж поки не скінчиться тисяча років. А по мені: „Тож ні! Я співслуга твій та братів цьому він розв'язаний буде на короткий час. твоїх, хто має засвідчення Ісусове, — Богові (Abyssos g12) 4 І бачив я престоли та тих, хто вклонися!“ Бо засвідчення Ісусове, — то дух сидів на них, — і суд їм був даний, — і душі пророцтва. 11 І побачив я небо відкрите. І стятих за свідчення про Ісуса Й за Слово ось білий кінь, а Той, Хто на ньому сидів, Бог, які не вклонились звіріні, ані образові звелься Вірний і Правдивий, і Він праведно її, і не прийняли знаменна на чола свої та судить і воює. 12 Очі Його — немов пôлум'я на руку свою. І вони ожилі, і царювали з огняні, а на голові Його — багато вінців. Христом тисячу років. 5 А інші померлі не Він ім'я мав написане, якого не знає ніхто, ожилі, аж поки не скінчиться тисяча років. тільки Він Сам. 13 І зодягнений був Він у Це перше воскресіння. 6 Блаженний і святий, шату, покрашенню кров'ю. А Йому на ім'я: хто має частку в першому воскресінні! Над Слово Боже. 14 А війська небесні, зодягнені в ними друга смерть не матиме влади, але білий та чистий вісіон, їхали вслід за Ним на вони будуть священиками Бога й Христа, і білих кóнях. 15 А з Його уст виходив гострий царюватимуть з Ним тисячу років. 7 Коли меч, щоб ним бити наріди. І Він пâстиме їх ж скінчиться тисяча років, сатанá буде залізним жезлом, і Він буде топтати чавіло вийщаний із в'язниці своєї. 8 І вийде він вина лю того гніву Бога Вседержителя! 16 І звóдити наріди, що вони на чотирьох краях Він має на шаті й на стéгнах Своїх написане землі, Гóга й Магóга, щоб зібрати їх до імення: „Цар над царями, і Господь над бóю, а число їхнє — як мóрський пісок. 9 І панами“. 17 І бачив я одного ангела, що на вийшли вони на ширину землі, і оточили сонці стояв. І він гучним голосом клíкнув, тâbir святих та улóблене місто. І зійшов кâжучи до всіх птахів, що серед неба літали: огонь з неба, — і пожер їх. 10 А диявол, що „Ходіть, — і зберіться на велику Божу вечерю, звóдив їх, був укінений в озеро огняні та 18 щоб ви їли тіла царів, і тіла тýсячників, і сірчáне, де звіріна й пророк неправдивий. тіла сильних, і тіла кóней і тих, хто сидить на них, і тіла всіх вільних і рабів, і малих, і 19 І мучені будуть вони день і ніч на вічні вікі. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 І я бачив великих“. 19 І побачив звіріну, і земних престола великого білого, і Того, Хто на царів, і війська їхні, зібрані, щоб учинити на них, і тіла всіх вільних і рабів, і малих, і 20 І схóплена була звіріна, а з нею неправдивий пророк, що ознаки чинив перед нею, що ними звів тих, хто знамено звіріни прийняв і поклонився був образові її. Обое вони були вкинені живими до огняного озера, що сіркою горіло. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 А решта побита була мечем Того, Хто сидів на коні, що виходив із уст Його. І все птáство наїлося їхніми трупами.

20 І бачив я ангела, що схóдив із неба, що мав ключа від безодні, і кайдáни великі в руці своїй. (Abyssos g12) 2 І схопив вій змія, вужа стародавнього, що диявол він і сатана, і зв'язав його на тисячу років, — 3 та й кинув його до безодні, і замкнув його, і печатку

над ним поклав, щоб наріди не звібдив уже, аж поки не скінчиться тисяча років. А по цьому він розв'язаний буде на короткий час. 4 І бачив я престоли та тих, хто сидів на них, — і суд їм був даний, — і душі пророцтва. 5 А інші померлі не Він ім'я мав написане, якого не знає ніхто, ожилі, аж поки не скінчиться тисяча років. 6 Блаженний і святий, 7 Коли меч, щоб ним бити наріди. І він пâстиме їх ж скінчиться тисяча років, сатанá буде залізним жезлом, і Він буде топтати чавіло вийщаний із в'язниці своєї. 8 І вийде він вина лю того гніву Бога Вседержителя! 9 І звóдити наріди, що вони на чотирьох краях Він має на шаті й на стéгнах Своїх написане землі, Гóга й Магóга, щоб зібрати їх до імення: „Цар над царями, і Господь над бóю, а число їхнє — як мóрський пісок. 10 А диявол, що „Ходіть, — і зберіться на велику Божу вечерю, звóдив їх, був укінений в озеро огняні та 11 І я бачив сірчáне, де звіріна й пророк неправдивий. 12 І бачив я мертвих малих і великих, що стояли перед Богом. І розгорнулися книги, і розгорнулась інша книга, — то книга життя. 13 І суджено мертвих, як написано в книгах, за вчинками їхніми. 14 І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і ад дали мертвих, що в них, — і суджено їх згідно з їхніми вчинками. (Hadēs g86) 14 Смерть же та ад були вкинені в озеро огняні. Це друга смерть, — озеро огняні. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 А 15 А хто не знайшовся написаний в книзі життя, той укінений буде в озеро огняні. (Limnē Pyr g3041 g4442)

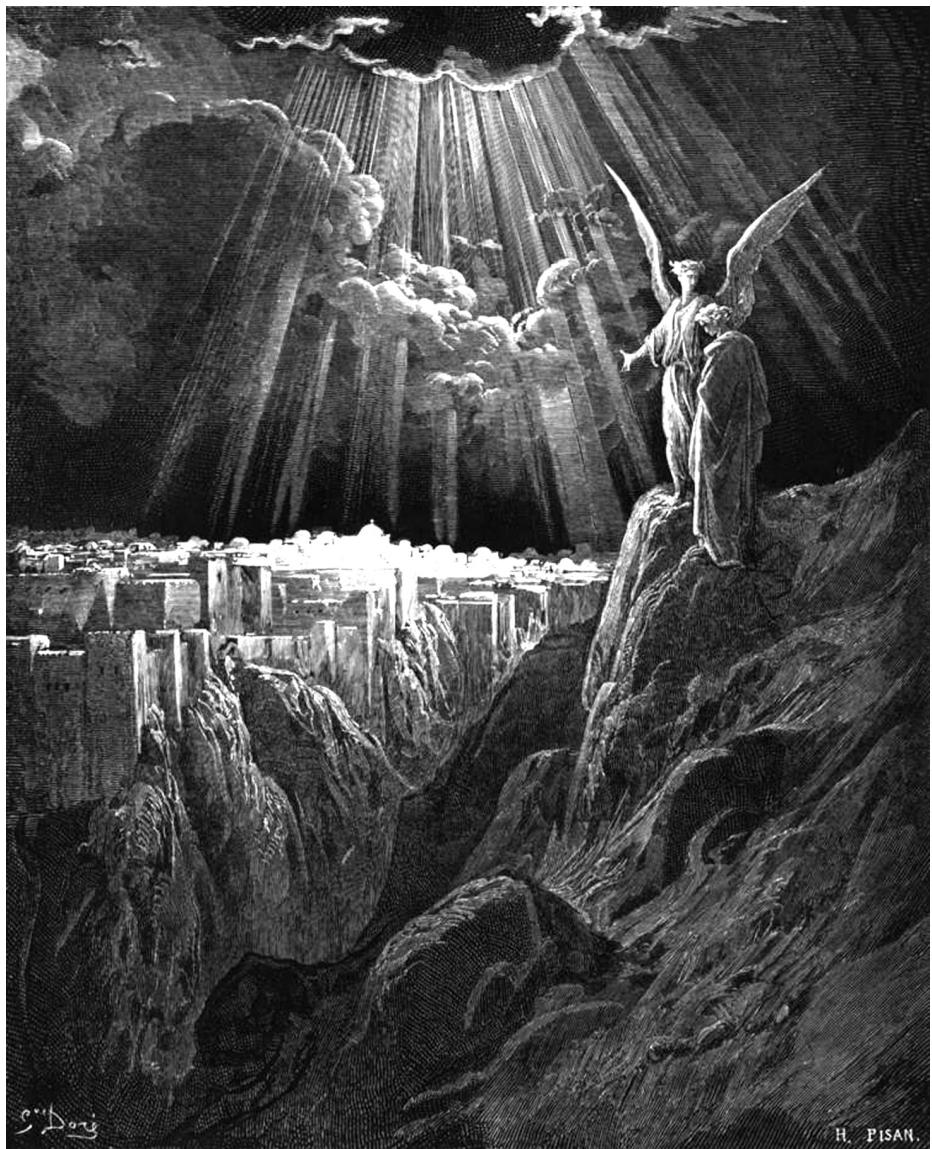
21 І бачив я небо новé й нову землю, перше бо небо та перша земля проминули, і

моря вже не булó. 2 I я, Іван, бачив місто довжинá, і ширинá, і вишинá його рівні. 17 I святе, Новий Єрусалíм, що сходив із неба зміряв він мура його на сто сорок чотири від Бога, що був приготуваний, як невіста, лікті міри людської, яка й міра ангола. 18 прикрáшена для чоловіка свого. 3 I почув Його мур був збудбаний з я́спису, а місто я гучний голос із престолу, який клякав: було — щире золото, подібне до чистого скла. „Оцé оселя Бога з людьмí, і Він житиме 19 Підвалини муру міського прикрáшеннí з ними! Вони бúдуть народом Його, і Сам були всяким дорогоцінним камінням. Перша Бог буде з ними“, 4 „Бог кожну слъзову з підвалина — я́спис, друга — сапфір, третя — очей їхніх зітré“, і не буде вже смерти. Ані халкідóн, четверта — смарагд, 20 п'ята — смутку, ані крику, ані болю вже не бúде, сардонікс, шоста — сárдій, сьома — хризоліт, бо перше минулося!“ 5 I сказав Той, Хто восьма — беріл, дев'ята — топáz, десята — сидить на престолі: „Ось новé все творіó!“ христопráс, однадцята — якінт, дванадцята I говорить: „Напиши, що словá ці правдиві — ametist. 21 А дванадцять брам — то та вірні!“ 6 I сказав Він мені: „Сталося! дванадцять перлін, і кожна брама зокрёма Я Альфа й Омéга, Початок і Кінець. Хто булá з однієї перліні. А вулиці міста — щире прагне, тому дармо Я дам від джерéла золото, прозбрó, як скло. 22 А храму не бачив живої води. 7 Переможець наслідить усе, і я в ньому, бо Господь, Бог Вседержитель — то Я бúду Богом для нього, а він Мені буде за йому храм і Агнець. 23 I місто не має потреби сина! 8 А лякливим, і невірним, і мерзким, ні в сонці, ні в місяці, щоб у ньому світили, і душогубам, і розпусникам, і чарівникам, — слава бо Божа його освітила, а світильник і ідолінам, і всім неправдомовцям, — їхня для нього — Агнець. 24 I нарόди ходитимуть частина в озері, що горить огнем та сіркою“, у свіtlі його, а зéмні царі принесуть свою а це — друга смерть! (*Linné Pug g3041 g4442*) 9 славу до нього. 25 А брами його зачиняться I прийшов до мене один із семи анголів, не бúдуть удень, бо там нóчі не бúде. 26 I що мають сім чащ, напòvnених сінома принесуть до нього славу й честь народів. 27 останніми карами, та й промовив до мене, I не ввійде до нього нішо нечисте, ані той, говорячи: „Ходи, покажу я тобі невісту, жону кто чинить гидоту й неправду, але тільки ті, Агнця“. 10 I заніс мене духом на гору велику й кто записаний у книзі життя Агнця.“.

високо, і місто велике мені показав, — святий Єрусалíм, що сходив із неба від Бога. 11 Славу Божу він має. А світлість його подібна до каменя дорогоцінного, як каменя я́списа, що блищить, як кришталь. 12 Мур воно мало великий і високий, мало дванадцять брам, а на брамах дванадцять анголів та імення написані, а вони — імення дванадцятьох племéн синів Ізраїля. 13 Від сходу три брами, і від півночі три брами, і від півдня три брами, і від захóду три брами. 14 I міський мур мав дванадцять підвалин, а на них дванадцять імен дванадцяти апóстолів Агнця. 15 A той, хто зо мною говорив, мав міру, — золоту тростіну, щоб зміряти місто, і брами його і його мур. 16 A місто чотирикутне, а довжинá його така, як і ширинá. I він зміряв місто тростіною на дванадцять тисяч стадій;

22 I показав він мені чисту рікý живої води, яснý, мов кришталь, що випливала з престолу Бога й Агнця. 2 Посеред його вулиці, і по цей бік і по той бік рікý — дерево життя, що родить дванадцять раз плоди, кожного місяця приносячи плід свій. А листя дерев — на вздорóвлення нарóдів. 3 I жодного прокляття більше не бúде. I бúде в ньому престол Бога та Агнця, а раби його будуть служити Йому, 4 і побачать лицé Його, а Імення Його — на їхніх чóлах. 5 A нóчі вже більше не бúде, і не бúде потреби в свіtlі світильника, ані в свіtlі сонця, бо освітлює їх Господь, Бог, а вони царюватимуть вічні вікі. (*aiōn g165*) 6 I сказав він до мене: „Це вірні й правдиві слова, — а Господь, Бог дұхів пророчих, послав Свого ангола, щоб він показав своїм рабам, що

незабáром статися мусить. 7 Otto, незабáром прихóджу. Блаженний, хто зберігає пророчі слова цієї книги!“ 8 I я, Іван, чув і бачив оце. А коли я почув та побачив, я впав до ніг ангола, що мені це показував, щоб вклонитись йому. 9 I сказав він до мене: „Тож ні! Бо я співслуга твій і братів твоїх пророків, і тих, хто зберігає слова цієї книги. Богові вклонися!“ 10 I сказав він до мене: „Не запечатуй слів пророцтва цієї книги. Час бо близький! 11 Неправедний — хай чинить неправедність ще, і поганий — хай ще опоганюється. А праведний — хай ще чинить праведність, а святий — нехай ще освячується! 12 Otto, незабáром прихóджу, і зо Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з ділами його. 13 Я Альфа й Омéга, Перший і Останній, Почáток і Кінець. 14 Блаженні, хто випере шати свої, щоб мати право на дерево життя, і ввійти бráмами в місто! 15 А поза ним будуть пси, і чарівники, і розпùсники, і душогуби, і ідолáни, і кожен, хто любить та чинить неправду. 16 Я, Ісус, послав Свого Ангола, щоб засвідчити вам це у Церквáх. Я корінь і рід Давíдів, зоря ясна і досвітня! 17 А Дух і невіста говорять: „Прийди!“ А хто чує, хай каже: „Прийди!“ I хто прáгне, хай прийде, і хто хоче, хай воду життя бере дáрмо!“ 18 Свідкую я кожному, хто чує слова пророцтва цієї книги: Коли хто до цього додасть що, та накладé на нього Бог кари, що написані в книзі оцій. 19 А коли хто що відíйме від слів книги пророцтва цього, то відíйме Бог частку його від дерева життя, і від міста святого, що написане в книзі оцій. 20 Той, Хто свідкýє, говорити оце: „Так, — незабáром прийдý!“ Амінь. Прийди, Господи Ісуse! 21 Благодáть Господа нашого Ісуса Христа зо всімá вами! Амінь.

І я, Іван, бачив місто святе, Новий Єрусалім, що сходив із неба від Бога, що був приготуваний, як невіста, прикрáшена для чоловіка свого. I почув я гучний голос із престолу, який клíкає: „Оцé оселя Бога з людьмí, і Він житиме з ними!

Вони бúдуть народом Його, і Сам Бог буде з ними“,

Об'явлення 21:2-3

Керівництво для Читачів

Український at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Глосарій

Український at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Глосарій +

AionianBible.org/Bibles/Ukrainian---Ukrainian-Ogienko/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Від Луки 8:31
До римлян 10:7
Об'явлення 9:1
Об'явлення 9:2
Об'явлення 9:11
Об'явлення 11:7
Об'явлення 17:8
Об'явлення 20:1
Об'явлення 20:3

Дії 3:21
Дії 15:18
До римлян 1:25
До римлян 9:5
До римлян 11:36
До римлян 12:2
До римлян 16:27
1 до коринтян 1:20
1 до коринтян 2:6
1 до коринтян 2:7
1 до коринтян 2:8
1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До філіпп'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aïdos

До римлян 1:20
Юда 1:6

1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До філіпп'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aiōn

Від Матвія 12:32
Від Матвія 13:22
Від Матвія 13:39
Від Матвія 13:40
Від Матвія 13:49
Від Матвія 21:19
Від Матвія 24:3
Від Матвія 28:20
Від Марка 3:29
Від Марка 4:19
Від Марка 10:30
Від Марка 11:14
Від Луки 1:33
Від Луки 1:55
Від Луки 1:70
Від Луки 16:8
Від Луки 18:30
Від Луки 20:34
Від Луки 20:35
Від Іvana 4:14
Від Іvana 6:51
Від Іvana 6:58
Від Іvana 8:35
Від Іvana 8:51
Від Іvana 8:52
Від Іvana 9:32
Від Іvana 10:28
Від Іvana 11:26
Від Іvana 12:34
Від Іvana 13:8
Від Іvana 14:16

aiōnios

Від Матвія 18:8
Від Матвія 19:16
Від Матвія 19:29
Від Матвія 25:41
Від Матвія 25:46
Від Марка 3:29
Від Марка 10:17
Від Марка 10:30
Від Луки 10:25
Від Луки 16:9
Від Луки 18:18
Від Луки 18:30
Від Іvana 3:15
Від Іvana 3:16
Від Іvana 3:36
Від Іvana 4:14
Від Іvana 4:36
Від Іvana 5:24
Від Іvana 5:39
Від Іvana 6:27
Від Іvana 6:40
Від Іvana 6:47
Від Іvana 6:54
Від Іvana 6:68

1 Петра 1:25

1 Петра 4:11

1 Петра 5:11

2 Петра 3:18

1 Івана 2:17

2 Івана 1:2

Юда 1:13

Юда 1:25

Об'явлення 1:6

Об'явлення 1:18

Об'явлення 4:9

Об'явлення 4:10

Об'явлення 5:13

Об'явлення 7:12

Об'явлення 10:6

Об'явлення 11:15

Об'явлення 14:11

Об'явлення 15:7

Об'явлення 19:3

Об'явлення 20:10

Об'явлення 22:5

Від Івана 10:28

Від Івана 12:25

Від Івана 12:50

Від Івана 17:2

Від Івана 17:3

Дії 13:46

Дії 13:48

До римлян 2:7

До римлян 5:21

До римлян 6:22

До римлян 6:23

До римлян 16:25

До римлян 16:26

2 до коринтян 4:17

2 до коринтян 4:18

2 до коринтян 5:1

До галатів 6:8

2 до колунян 1:9

2 до колунян 2:16

1 Тимофію 1:16

1 Тимофію 6:12

1 Тимофію 6:16

2 Тимофію 1:9

2 Тимофію 2:10

До Тита 1:2

До Тита 3:7

До Филимона 1:15

До єvreїв 5:9

До єvreїв 6:2

До єvreїв 9:12

До єvreїв 9:14

До єvreїв 9:15

До єvreїв 13:20

1 Петра 5:10

2 Петра 1:11

1 Івана 1:2

1 Івана 2:25

1 Івана 3:15

1 Івана 5:11

1 Івана 5:13

1 Івана 5:20

Юда 1:7

Юда 1:21

Об'явлення 14:6

eleēsē

До римлян 11:32

Geenna

Від Матвія 5:22

Від Матвія 5:29

Від Матвія 5:30

Від Матвія 10:28

Від Матвія 18:9

Від Матвія 23:15

Від Матвія 23:33

Від Марка 9:43

Від Марка 9:45

Від Марка 9:47

Від Луки 12:5

Якова 3:6

Hadēs

Від Матвія 11:23

Від Матвія 16:18

Від Луки 10:15

Від Луки 16:23

Дії 2:27

Дії 2:31

1 до коринтян 15:55

Об'явлення 1:18

Об'явлення 6:8

Об'явлення 20:13

Об'явлення 20:14

Об'явлення 20:18

Об'явлення 19:20

Об'явлення 20:10

Об'явлення 20:14

Об'явлення 20:15

Об'явлення 21:8

Limnē Pyr

Об'явлення 19:20

Об'явлення 20:10

Об'явлення 20:14

Об'явлення 20:15

Об'явлення 21:8

Sheol

Буття 37:35

Буття 42:38

Буття 44:29

Буття 44:31

Числа 16:30

Числа 16:33

Повторення Закону 32:22

1 Самуїлова 2:6

2 Самуїлова 22:6

1 царів 2:6

1 царів 2:9

Йов 7:9

Йов 11:8

Йов 14:13

Йов 17:13

Йов 17:16

Йов 21:13

Йов 24:19

Йов 26:6

Псалми 6:5

Псалми 9:17

Псалми 16:10

Псалми 18:5

Псалми 30:3

Псалми 31:17

Псалми 49:14

Псалми 49:15

Псалми 55:15

Псалми 86:13

Псалми 88:3

Псалми 89:48

Псалми 116:3

Псалми 139:8

Псалми 141:7

Приповісті 1:12

Приповісті 5:5

Приповісті 7:27

Приповісті 9:18

Приповісті 15:11

Приповісті 15:24

Приповісті 23:14

Приповісті 27:20

Приповісті 30:16

Екклезіаст 9:10

Пісня над піснями 8:6

Ісаї 5:14

Ісаї 7:11

Ісаї 14:9

Ісаї 14:11

Ісаї 14:15

Ісаї 28:15

Ісаї 28:18

Ісаї 38:10

Ісаї 38:18

Ісаї 57:9

Езекійль 31:15

Езекійль 31:16

Езекійль 31:17

Езекійль 32:21

Езекійль 32:27

Осія 13:14

Амос 9:2

Йона 2:2

Авакум 2:5

Tartaroō

2 Петра 2:4

Questioned

Буття 36:2

Ісус Навін 15:22

Ісус Навін 19:26

1 хроніки 7:21

Mesopotamia

Haran

Damascus

Mediterranean
Sea

Babylon

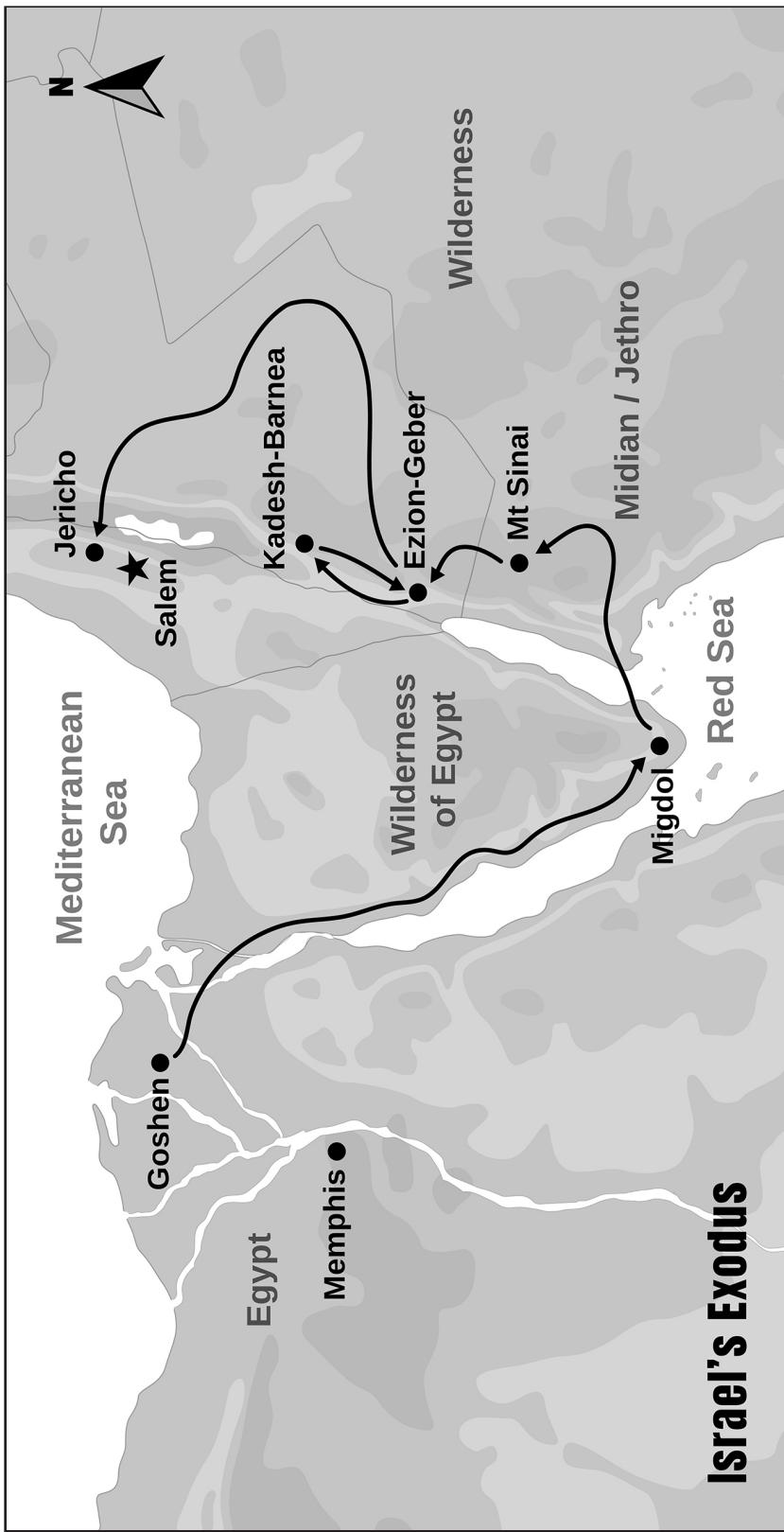
Salem

Persian
Gulf

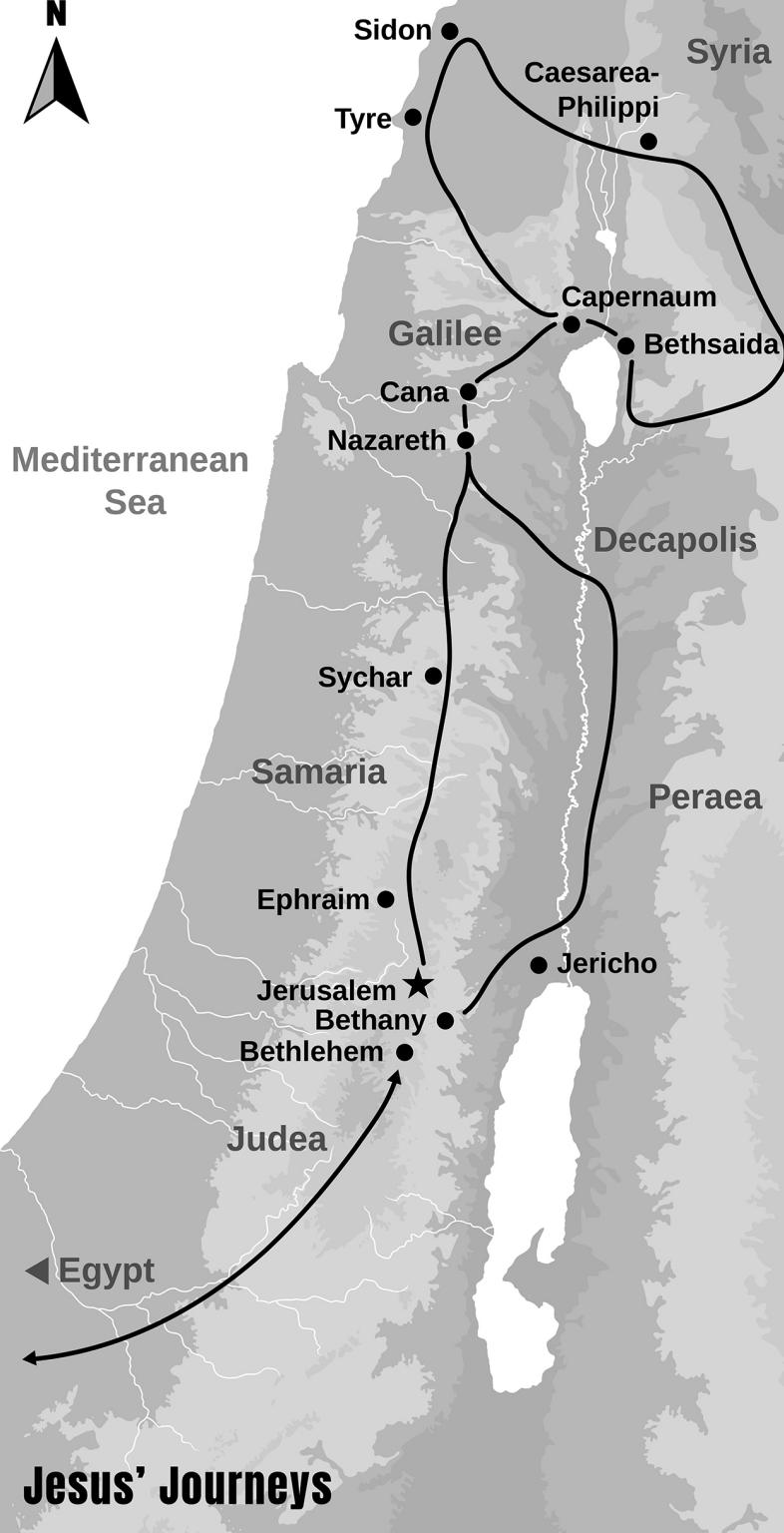
Egypt

Abraham's Journey

Вірюто Авраама, покликаний на місце, яке мав призначити в спадщизу, послухається та й пішов, не відідохни, куди йде. - До євреїв 11:8

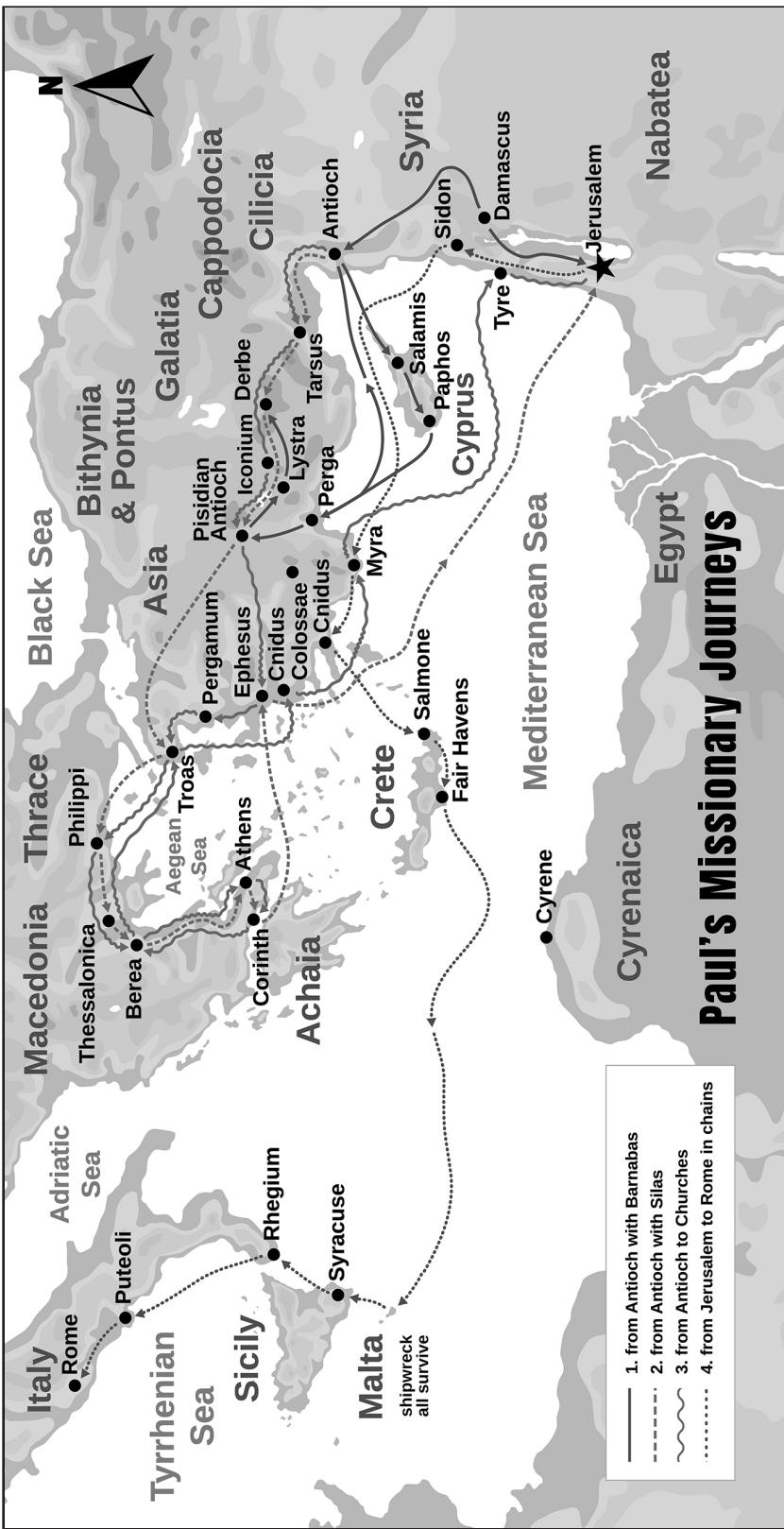

І сталося, коли фараон відпустив був той народ, то Бог не погів їх дрогою землі філістимської, хоч була близькій еона.
Бо Бог сказав: „Щоб не посталував той народ, коли він побачить війну, і не воруєся до Єгипту“ . - Вихід 13:17

Во Син Ліддсокий прийшов не на те, щоб слухали Йому, але щоб послужити, і душу Свого дати на викуп за багатьох. - Від Марка 10:45

Paul's Missionary Journeys

Павло, раб Ісуса Христма, покликаний апостолом, вибраний для засідання Святогелії Божої, - До римлян 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Доля

Український at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Тож ідти, і наставити всі народи, християни іх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, - Від Матвія 28:19

